by Rangaramanuja with bhashya of author.

Pub: Krishnamachar. V. N.
Kumbakonam.

ईशोपनिषद्भाष्यम् - भागः - 1

All upanishad

श्रीरस्तु ॥

श्रीभूमिदेवीसमेत श्रीनिवासपरब्रह्मणे नमः ॥

सानुवादोपनिषद्भाष्यसहितम्

दशोपनिषद्भाष्यम् ॥

अत्र श्रीमन्निगमान्तमहादेशिक श्रीकूरनारायणमुनि

विरचितभाष्यद्वययुक्ता ईशावास्योपनिषत् ॥

श्रीमद्रङ्गरामानुजमुनिविरचितभाष्येण युक्तम्

केन, कठ, प्रश्न, मुण्डक, तैत्तिरीय, बृहदारण्यका

ख्याः षडुपनिषदः ॥

श्रीरङ्गरामानुज कूरनारायण मुनिविरचित

भाष्यद्वययुक्ता माण्डूक्योपनिषत् ॥

एतच्च

श्रीमच्छ्रीनिवासरामानुजमहादेशिकचरणनलिन

वरिवस्यायितवेदान्त श्रीरामदेवेन

उप्पिलियप्पन्सन्निधि,

व. न. कृष्णमाचार्येण

विद्वज्जनसम्मतया रीत्या परिशोध्य

कुम्भघोणे वैदिकवर्धिनीमुद्राक्षरशालायाम्

समुद्रितं संजयतेतराम् ॥

15—10—13.

अस्य ग्रन्थस्य मुद्रापकः प्रकाशकश्च

व. न. कृष्णमाचार्यः ॥

प्रकाशनस्थानम् उप्पिलियप्पन्सन्निधि.

11(245

ஶ்ரீரஸ்து ॥

பஞ்சோபநிஷத்ஸங்க்ரஹகவிசாரவிசேஷ

விஷயஸூசிகா.

ஈஶாவாஸ்யோபநிஷத்	பத்ரம்	பங்க்தி:
ஈஶஶப்தஸ்ய ருத்ரபரத்வஶங்காபரிஹார: ॥	௨	௭
அயாஜ்யோஸாமேவீதி ஶ்லோகார்த்தவாதத்வம் ॥	௨௧	௧௭
தத்த்வமஸிவாக்யார்த்தவிசார: ॥	௨௫	௩௪
ஸூத்ரஶரீரயோ: ஸம்பந்தஸ்ய ப்ரஸங்கஸ்ய ப்ரயோஜநஸ்ய ச ॥	௩௩	௩௩
கடோபநிஷத்		
தக்ஷிணாஶப்தார்த்தவிசார: ॥	௪௭	௩௩
ஸர்வஶப்தஸ்ய ப்ரதிஷேதவிஷயத்வம் ॥ ...	௫௪	௧௬
யேயம் ப்ரேதே விசிகித்ஸேதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥ ...	௬௦	௧௭
அந்யத்ர யதிப்ரதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥ ...	௭௧	௨௩
கடோபநிஷத: பரமாத்மபரத்வஶங்காபரிஹார:	௭௩	௩௦
அணோரணீயாநிதி மந்த்ரஸ்ய ஜீவாத்மபரத்வாஸம்பவஸ்ய ப்ரதிபாதநம்	௭௩	௩௪
ஸோஹமேவாக்ஷரம் மந்த்ரஸ்ய பரமாத்மபரத்வஸ்ய ப்ரதிபாதநம் ॥	௭௯	௨௭
யஸ்ய ப்ரஹ்ம ச க்ஷத்ரம் சேதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥	௮௦	௨௬
ருதம் பிபந்தாவிதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥ ...	௮௪	௨௫
இந்த்ரியேப்ய: பரா ஹ்யர்த்தா இதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥ ...	௮௭	௩௬
யச்சேத்வாங்மநஸீதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥ ...	௮௯	௨௪
அங்குஷ்டமாத்ர: புருஷ இதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥	௯௫	௧௭
ந தத்ர ஸூர்யோ பாதீதி ஶ்லோகார்த்தவிசார: ॥ ...	௧௦௧	௨௫
மஹத்பயம் வஜ்ரமுத்யதமிதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥ ...	௧௦௩	௨௯
ப்ரஶ்நோபநிஷத்		
ஸகவிஜ்ஞாநப்ரஜ்ஞாவிசார: ॥	௧௪௬	௧௪
ப்ரஹ்மண: பரோக்ஷாபரோக்ஷஜ்ஞாந விஷயகஸம்ஶயநிரஸநம் ॥ ...	௧௫௭	௨௩
ப்ரஶ்நப்ரஶ்நவிதிதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥ ...	௧௬௦	௩௬
ஏதத்வை ஸத்யகாம பரஞ்சாபரஞ்ச ப்ரஹ்மேதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥	௧௬௬	௨௯
அக்ஷராத்பரத: பர இதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥ ...	௧௬௮	௧௯
ஆகாஶவாயுரிதி வாக்யார்த்தவிசார: ॥ ...	௧௭௯	௨௨
ஸ ஈக்ஷாஞ்சக்ர இதி ஜீவப்ரஹ்மணோ: ஸ்ருஷ்டிக்ரமஸ்ய ஸாதநம் ॥ ...	௧௮௮	௨௬
ஜீவஸ்ய ப்ராணமேலநக்ஷண்யஸ்யோபபாதநம் ...	௩௯௪	௧௭

𑌦𑌶𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌗𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍂𑌚𑌿𑌕𑌾 ॥

𑌕𑌠𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌮𑍍

𑌆𑌨𑍁𑌮𑌾𑌨𑌿𑌕𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௮௭
𑌪𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௯௫
𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௦௧
𑌪𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌕𑌂𑌪𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௦௩
𑌅𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௧௦
𑌈𑌶𑍍𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௩௦
𑌶𑌙𑍍𑌕𑌿𑌤𑌕𑌰𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௩௮
𑌇𑌤𑌰𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௪௨

𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ... ௧௮௯
𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌯𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ... ௧௯௦
𑌅𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌕𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ... ௧௯௨
𑌦𑍍𑌯𑍁𑌭𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௧௯௩

𑌤𑍈𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍀𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௨௩௦
𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌮𑌯𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௨௪௬
𑌸𑌂𑌭𑍃𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௨௫௧
𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௨௫௩
𑌲𑌿𑌂𑌗𑌭𑍂𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௨௮௩
𑌪𑌾𑌰𑌾𑌷𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௦௨
𑌨𑌿𑌶𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 । 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌯𑌨𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌶𑍍𑌚 ॥ ௩௦௩

𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௦௮
𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௧௨
𑌅𑌨𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௨௦
𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௪௩
𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௪௪
𑌰𑌚𑌨𑌾𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ... ௩௪௫
𑌆𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௫௧
𑌵𑌾𑌯𑍁𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௬௭
𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௮௦
𑌅𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௩௯௮
𑌤𑌦𑌭𑌾𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 ॥ ௪௦௧

உபயலிங்காதிகரணவிசார: ॥ ௪௧௨
பராதிகரணவிசார: ॥ ௪௧௫
வாக்யாந்வயாதிகரணவிசார: ॥ ௪௩௦
ஸம்ஶாதிகரணவிசார: ॥ ௪௩௩
அநாவிஷ்காராதிகரணவிசார: ॥ ௪௬௭
ஸஹகார்யந்தரவித்யதிகரணவிசார: ॥ ... ௪௬௮
அத்ரக்ஷாதிகரணவிசார: ॥ ௪௬௯
அத்யூர்த்யதிகரணவிசார: ॥ ௪௭௯
ஜ்ஞாதிகரணவிசார: ॥ ௪௮௦
கர்த்ரதிகரணவிசார: ॥ ௪௮௨
ஜ்யோதிராத்யதிஷ்டானாதிகரணவிசார: ॥ ௪௮௩
சக்ஷுராதிகரணவிசார: ॥ ௪௯௦
ஶ்ருத்யாத்யதிகரணவிசார: ॥ ௪௯௦
சக்ஷுராத்யதிகரணவிசார: ॥ ௪௯௧
ஸம்ப்ருத்யதிகரணவிசார: ॥ ௪௯௨
ஶாஷ்கபோதிகாதிகரணவிசார: ॥ ௫௦௪
ஶிஷ்டாவஶிஷ்டாதிகரணவிசார: ॥ ௫௦௪
ஜீவோத்பத்த்யதிகரணவிசார: ॥ ௫௦௪
ஸஶேஷாபாதிகரணவிசார: ॥ ௫௦௬
பஶ்வைத்யதிகரணவிசார: ॥ ௫௦௯
ஸம்ய்யாதிகரணவிசார: ॥ ௫௩௨
ஶீக்ஷ்யாதிகரணவிசார: ॥ ௫௪௮
ஶ்ருதஸ்த்ர்யேகஶேஷாதிகரணவிசார: ॥ ௫௫௪
நவஸம்வேத்யாவஸம்ஹாராதிகரணவிசார: ॥ ... ௫௬௧
உபலப்த்யதிகரணவிசார: ॥ ௫௬௩
ஸபூர்யாநபேத்த்யதிகரணவிசார: ॥ ௫௬௫
காஶாத்யதிகரணவிசார: ௫௭௧
ஸபூர்வேக்ஷாதிகரணவிசார: ॥ ௫௭௫
விஹிதத்வாதிகரணவிசார: ॥ ௫௭௬
ஶப்தாத்யதிகரணவிசார: ॥ ௫௭௯
ஹேமாதிகரணவிசார: ॥ ௫௮௦
ஸம்பந்தாதிகரணவிசார: ॥ ௫௯௪
ஸஞ்ஜ்ஞாநாதிகரணவிசார: ॥ ௫௯௫
வாய்வதிகரணவிசார: ॥ ௫௯௭

ஶ்ரீரஸ்து ॥

ஈஶாவாஸ்யோபநிஷத் ॥

அஶுத்தம்.	ஶுத்தம்.	புடம்.	பங்க்தி.
நபஶ்யத	அபஶ்யத	௪	௩௫
விசிகித்ஸதா	விசிகித்ஸதா	௭	௨௫
ஸ்வ, ஸரதா	ஸ்வஸரதா	௯	௩௦
ஸாம்ஸாரிகத்வ	ஸாம்ஸாரிகத்வ	௨௯	௧௫
ப்ரதிஷேதா	ஜ்ஞாநதிஷேதா	௧௯	௭
யஜ்ஞஸ்யாஸி	கிம் நஸ்யாஸி	௩௧	௨௯
விவக்ஷிதீதி । ஸ	விவக்ஷிதீதிஸ	௩௫	௨௦
ஸாம்ஸ்பர்ஶ	ஸாம்ஸ்பர்ஶவிஷ்ய	௨௪	௧

கேநோபநிஷத் ॥

உக்தாயுஷ:	உக்தாயுஷ:	௫௩	௨௯
கண்டஸ்த	கண்டஸ்த	௫௪	௨௯
ஸ்வேஷ	ஸ்வஷ	௯௪	௫
யீராநரோ	யீரோநரோ	௮௧	௨௭
உக்த. ஸ்வப்ரத்யக்ஷதா	உக்தஸ்வப்ரத்யக்ஷதா	௮௩	௫
ஸாயாரண	ஸாயாரண	௮௩	௨௮
ரயஶேஷ	ரயஶேஷ	௮௯	௪
ஶப்தார்த்த	ஶப்தார்த்த	௮௯	௨௯
ஸிஶேஷத	ஸிஶேஷந	௮௭	௧௪
த்ருஷீகரண	த்ருஷீகரண	௯௦	௭
ஸம்யத்யீகரண	ஸம்யத்யீகரண	௯௯	௨௭

கடோபநிஷத் ॥

அஶேஷாணி	அஶேஷாணி	௧௨௧	௩௨
கிந்திந ஶா	கிந்தி ஶா	௧௨௪	௧௨
நசேதஸா	நசேதஸா	௧௩௯	௧௧

ப்ரஶ்நோபநிஷத் ॥

யோஶேஷோவா	யோஶேஷோவா	௧௪௮	௮
ஶரீரநிஷ்டு	ஶரீரிநிஷ்டு	௧௫௦	௨௮

𑌅𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍.	𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍.	𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌮𑍍.	𑌪𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃.
𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂	𑌵𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂	௧௫௧	௧௦
𑌤𑍇𑌤𑍍𑌵𑌵𑌶𑌤𑍍𑌵𑌂	𑌕𑍇𑌤𑍇𑌤𑍍𑌵𑌵𑌶𑌤𑍍𑌵𑌂	௧௫௨	௧
𑌶𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌕𑍍	𑌶𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌾𑌵𑌾𑌕𑍍	௧௫௮	௧௬
𑌉𑌪𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂	𑌉𑌪𑌾𑌧𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂	௧௬௦	௨௮
𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑍇𑌨	𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌨	௧௭௪	௨௫
𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍇𑌷	𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌽𑌶𑍇𑌷	௧௮௨	௧௨
𑌕𑍍𑌷𑍁𑌶𑍍𑌰𑍂𑌷𑌾	𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍂𑌷𑌾	௧௯௨	௧௧

𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌔𑌨𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃	𑌔𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃	௨௦௩	௨௦
𑌅𑌭𑍍𑌯𑌪𑍇𑌰𑌾	𑌅𑌭𑍍𑌯𑌾𑌪𑌰𑍇𑌰𑌾	௨௦௫	௧௩
𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪	𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪	,,	௧௬

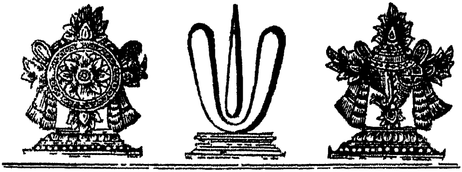
𑌤𑍈𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍀𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌕𑍃𑌷𑍍𑌣𑌪𑍍𑌰𑌯	𑌕𑍃𑌷𑍍𑌣𑌪𑍍𑌰𑌯	௨௨௦	௧௫
𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤	𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮	௨௩௭	௩௫
𑌸𑌤𑍍𑌯𑌶𑌾𑌶	𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌶	௨௪௯	௧௮
𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑌤𑍍𑌵	𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌤𑍍𑌵	௨௫௧	௮
𑌵𑌿𑌷𑌯𑌜	𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕	௨௫௩	௧௭
𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌿𑌕	𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌿𑌕	௨௫௪	௨௬
𑌅𑌤𑍀𑌵𑌾𑌨	𑌅𑌤𑍀𑌵𑌾𑌨	௨௬௬	௩௦
𑌅𑌵𑌕𑍀𑌰𑍍𑌣𑌂	𑌅𑌵𑌕𑍀𑌰𑍍𑌣𑍀𑌂	௨௭௧	௩௩
𑌹𑌾𑌵𑌤𑌵𑌤𑍍	𑌹𑌾𑌵𑌨𑌵𑌤𑍍	௨௭௨	௧௬
𑌅𑌪𑌾𑌤𑍀𑌯𑌤𑌃	𑌅𑌪𑌾𑌤𑍀𑌯𑌤𑌃	,,	௨௭
𑌸𑌦𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑍍𑌨	𑌸𑌦𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌕	௨௮௧	௬
𑌇𑌕𑍍𑌵𑌿𑌂	𑌇𑌕𑍍𑌵𑌿𑌂	௨௮௪	௨
𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌂𑌷𑍍𑌯𑌾𑌵	𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌂𑌷𑍍𑌯𑌾𑌵	௨௮௯	௧௨
𑌸𑌂𑌹𑌾𑌷𑍍𑌟𑌾𑌦𑍃𑌦𑌿	𑌸𑌂𑌹𑌾𑌷𑍍𑌟𑌾𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿	௨௯௩	௨௯
𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇𑌰𑌾	𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌯𑍇𑌰𑌾	௩௦௨	௧

𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍	𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌕𑌾𑌤𑍍	௩௨௦	௧௯

𑌅𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌂.	𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌂.	𑌪𑍁𑌟𑌂.	𑌪𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌿.
[illegible]	[illegible]	௩௨௬	௧௬
[illegible]	[illegible]	௩௨௫	௧
[illegible]	[illegible]	௩௨௬	௭
[illegible]	[illegible]	௩௩௬	௩
[illegible]	[illegible]	,,	௨௦
[illegible]	[illegible]	௩௩௯	௫
[illegible]	[illegible]	௩௪௦	௪
[illegible]	[illegible]	௩௫௧	௮
[illegible]	[illegible]	௩௬௬	௧௭
[illegible]	[illegible]	௩௭௦	௨௬
[illegible]	[illegible]	௩௭௪	௫
[illegible]	[illegible]	௪௧௨	௧
[illegible]	[illegible]	௪௧௨	௧௯
[illegible]	[illegible]	௪௧௪	௩௦
[illegible]	[illegible]	௪௩௪	௧௫
[illegible]	[illegible]	௪௮௨	௧
[illegible]	[illegible]	,,	௧
[illegible]	[illegible]	௪௮௩	௨௮
[illegible]	[illegible]	௪௮௬	௨௧
[illegible]	[illegible]	௫௧௮	௪
[illegible]	[illegible]	௫௨௯	௨௫
[illegible]	[illegible]	௫௨௮	௧௫
[illegible]	[illegible]	௫௩௦	௬
[illegible]	[illegible]	௫௪௩	௯
[illegible]	[illegible]	௫௬௯	௨
[illegible]	[illegible]	௫௭௪	௧௪
[illegible]	[illegible]	௫௭௮	௨௨
[illegible]	[illegible]	௫௯௪	௩
[illegible]	[illegible]	௬௦௩	௧௪
[illegible]	[illegible]	,,	௧௬
[illegible]	[illegible]	௬௦௪	௨௦
[illegible]	[illegible]	௬௧௮	௩
[illegible]	[illegible]	௬௨௫	௧௧

ஶ்ரீ: ।

ஶ்ரீபத்மாவதீஸமேத ஶ்ரீநிவாஸபரப்ரஹ்மணே நம: ॥

ஶ்ரீமதே நிகமாந்தமஹாதேஶிகாய நம: ॥

ஶ்ரீமந்நாராயணமஹாதேஶிகாய நம:

ஸம்ஸாரவாஸ்த்ரபநிஷத் ॥

ஶ்ரீமாந் வேங்கடநாதார்ய: கவிதார்க்கிககேஸரீ ।
வேதாந்தாசார்யவர்யோ மே ஸந்நித்தாம் ஸதா ஹ்ருதி ॥

ஹரி: ஓம் ॥ ஸம்ஸாராவர்த்திதம் ஸர்வம் யத்ஸு ஜகத்த்ராணமுகம் ।
தேநைதத் க்ஷேமமந்த்ரீயா ஶ்ரேய: கஸ்யசிதஸ்து ॥ । க ॥

நி— யேநாவர்த்திதம் ஸர்வம் வேதநாவேதநார்த்தகம் । விஶ்வஸ்ஸம்ஸ்காரவஶம் வாஸநாதிவஶ்யாஸ்வேத ॥ ஸர்வஶாந்தஸ்வஹேதுஸர்வஸ்வஹாகார்த்தா ஸர்வாந்தராத்மா ஸ்வயமேவ ஸர்வஶிஷ்ய கவேத்ய: । கர்மாஸ்ய: கர்மஶஶ: கோஸ்வி ஸ்வேச்சயா ஸ்வயம் விஶேஷாய: ஸ்வாரதி பாராஷா வாஜிநாம் ஸம்ஹிதாதே ॥ ஸம்ஸாரவர்த்திதம் ஸர்வமிதத்ராதி யதநர்த்தகே । ஶிஷ்யப்ரக்தி ஶாரீரா தஸ் ப்ரஹ்மவித்ராநுஶாஸநம் ॥ ஸம்ஹிதாதாம் ஹ்ருதம் ஸர்வம் விதி யோகப்ரயுக்தக: । விஷ்ணுர்ய ஸாஷிதி வக்தும் நிஜம்யோஜஸ்த தத்: ॥ தத்ர ப்ரயோகம் ஸ்வநிஷ்டிதாராயிஷ்டிதஸ்ய ஸ்வதம் த்ராத்ரு, ராதிபரி ஜிஹீர்ஷயா ஸர்வஸ்ய பரமபாவாய தஸ்ய ப்ரவஸ்திப்ரவ்ருத்தி மதிப்ரவ்ருத்தி— ஸம்ஸாராவர்த்திதம் ஸர்வம் யத்ஸு ஜகத்ராஜமதி ॥ (ஜகம்) தத்ப்ரமாணவிஷயீஸ்வரப்ராதிர்க்தம் விதிவிதார்த்தகம் 'ஜந்ம ஜந்மாந்தராவஸாதீஶநீஶா'விதி ஶ்ருதிஷு ஜீவாஸ் ஸஹஸ்ரவிலக்ஷணதயா ப்ரவ்ருத்தா தேந ஸர்வநியந்தா பாராஷார்த்தநே (வாஸ்ய)ஶ்ராவ்ருத்திஸ்ருஷ்டி: ॥ ஸர்வாயாரோ ஸ்வஸ்திரு ஸ்வேந ஸமீயம்வா । ஸ்வயம் தேஜி ஸர்வத்ராஸா

[illegible]

𑌕𑍍𑌷𑌃 । 𑌕𑀂𑌟𑌸𑍍𑌥 𑌯𑌤𑌿𑌃 𑌕𑌿𑌂𑌕𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 '𑌪𑌰𑌮𑌹𑌂𑌸𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀'𑌤𑍍𑌯𑌾𑌰𑌭𑍍𑌯 '𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌰𑀂𑌪𑌯𑌾𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌦𑌮𑍁𑌪𑌸𑌰𑍍𑌪𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌮𑌕𑍍𑌷𑍍' 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌦𑌂 𑌯𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌕𑍃𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌮𑌪𑌵𑌰𑍍𑌗𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑍍 । 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌹𑌿 — '𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌯𑍋 𑌰𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌰𑌕𑍍𑌤𑍋𑌽𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍀'𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌅𑌥 — 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌂 𑌯𑌦𑌯𑌂 𑌚 𑌤𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌧𑌿𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌯𑍋𑌗𑌸𑍍𑌯 ।
𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌾𑌮𑌂 𑌶𑍇𑌷𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌪𑌰𑌾𑌵𑌾𑌸𑌸𑍇𑌽𑌹𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌶𑍇 ॥ ௧ ॥

𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑌾𑌂
𑌦𑍋𑌷𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌧𑍍𑌵𑌂𑌸𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍍 ।
𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible]
𑌶𑍍𑌰𑍀𑌪𑌾𑌦𑍌 𑌵𑌨𑍍𑌦𑍇 𑌵𑌾𑌚𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇 ॥ ௨ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑍈𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌗𑌾𑌮𑍍𑌭𑍀𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌷𑌾𑌂 𑌶𑌤𑍇 ।
𑌪𑌾𑌦𑍍𑌮𑍋𑌦𑌾𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌯𑌥𑌾𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ௩ ॥
𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌜𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌗𑌤𑌃 ।
𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌗𑍁𑌰𑍁𑌣𑌾 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌧𑌿𑌰𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ௪ ॥
𑌕𑌠𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌯𑌃 ।
𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂𑌶𑌦𑌾𑌰𑍍𑌢𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 [illegible] ॥ ௫ ॥

𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌵𑌿𑌧𑌿𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌸𑌾𑌮𑍁𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌾𑌂 [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌹𑌂𑌸𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌨𑌾𑌂 [illegible] 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾𑌂 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 [illegible] ॥

२३ ॥ तत्र तावदापाततः प्रथमं रजस्तमःप्रचुरत्वेन ज्ञानादिविशिष्टत्वात् “सर्वस्वामिनं सर्वं स्तुवी”त्यादि श्रीभगवद्गीताश्रवणक्रियया स्वतन्त्रत्वं दैवतान्तरपरत्वं च प्रतीयमानमिति च शास्त्रतत्त्वजिज्ञासया प्रवृत्तस्य शिष्यस्य स्वतन्त्रत्वप्रतीतिनिवृत्त्यर्थं विविधानेकस्य कृत्स्नस्य प्रपञ्चस्य परमात्मपरतन्त्रत्वं प्रतिपादयितुं सूत्रकार आह — संसारस्येति ॥ (इदं) अविद्याविषयविचित्रानन्तब्रह्मादिस्तम्बपर्यन्तक्षेत्रज्ञमिश्रतया प्रत्यक्षादिप्रमाणसिद्धमित्यर्थः । (सर्वं) संसारप्रवृत्तिरहितं भगवद्भोक्तृप्रयोजनं सर्वम् । संसारेति तदीयेश्वरपरमात्म । सर्वनियन्तृत्वमित्यर्थः । संकोचे प्रमाणाभावात् । भगवत्प्रवर्तनेति यावत् । “योऽयमात्मा प्रविष्ट” इति अन्तर्यामिरूपेणेत्यर्थः । सर्वत्र सर्वेश्वरत्वम् । तथा च श्रुत्यन्तरं “पतिं विश्वस्यात्मेश्वर”मिति । तेन (सर्वस्य) नियामकत्वम् । प्रकृतिरिति भावः । अन्तर्यामित्वात् परस्य ब्रह्मणः । यथा — सर्वभूतानां सृष्टिरेव स्वयं प्रवर्तनम् । सर्वं प्रतिष्ठापनमित्यर्थः । स्वयमेव — “सर्वपरम सर्वज्ञ सर्वात्मतिरेव यतः । ततस्सर्वगतेश्च विभुः परिपूर्ण” इति ॥ (जगत्प्रति) उपपादनम् । इदं लोकत्रयपरिपालनम् । (जगत्) अन्यथानुपपत्तेः । [illegible] भोक्तृत्वाय ज्ञानसंकोचविकासादिलक्षणस्वभावविकारेणान्यथात्वमिति भेदानन्तत्वम् । सर्वशेषत्वात् चिदचिदात्मकं जगत् यथेति जगदीशष्टे । जगदादिषु लोकेषु यत्किञ्चिद् भोक्तृभोग्यरूपं जगदुपादानं च सर्वं (संसार) व्यापिनो (व्यापक)स्वाधीनं यथार्थमित्यर्थः । “इन्द्रियाणि पराण्याहुरिन्द्रियेभ्यः परं मनः” व्यापकत्वात्परमात्मनः “क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च” इत्यादि प्रमाणसमस्तरूपं परमात्मानं पश्येत् । “प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेशः, ज्ञाज्ञौ द्वावजावीशनीशौ” ॥ भागवते स्वः । संसारनाशादित्यर्थः । “नित्यो नित्यानां चेतनश्चेतनानामेको बहूनां यो विदधाति कामान्” इत्यादिषु प्रसिद्धो जीवेश्वरयोर्भेदश्च व्याप्यव्यापकभावोऽपि सिद्धः ॥ न च [illegible]” इति न्यायात् संसारतन्त्रस्य । एवं “एको ह वै नारायण आसीन्न ब्रह्मा नेशानो नेमे द्यावापृथिवी न नक्षत्राणि नापो नाग्निर्न सोमो न सूर्यः, स एकाकी न रमेत” इत्यादिषु “[illegible]

[illegible]'' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌚, [illegible] 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌨 [illegible] । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌜𑌗𑌦𑌾- [illegible] 𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । [illegible] 𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯 [illegible] (𑌤𑍇𑌨 𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌭𑍁𑌞𑍍𑌜𑍀𑌥𑌾𑌃) 𑌤𑍇𑌨 𑌜𑌗𑌤𑌾 𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 [illegible] 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌦𑍋𑌷𑌾𑌃 [illegible] 𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨, 𑌉𑌪 [illegible] 𑌭𑍁𑌞𑍍𑌜𑍀𑌥𑌾𑌃 [illegible] 𑌭𑍁𑌞𑍍𑌜𑍀𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾— [illegible] 𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 [illegible] 𑌭𑍁𑌞𑍍𑌜𑍀𑌥𑌾𑌃 [illegible] 𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌂 [illegible] 𑌭𑍁𑌞𑍍𑌜𑍀𑌥𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌜𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌚 ''𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌚 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾, 𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑍁𑌪𑌰𑍍𑌣𑌾 𑌸𑌯𑍁𑌜𑌾 𑌸𑌖𑌾𑌯𑌾 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌷𑌸𑍍𑌵𑌜𑌾𑌤𑍇 । 𑌤𑌯𑍋𑌰𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌿𑌪𑍍𑌪𑌲𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑌶𑍍𑌨𑌨𑍍𑌨𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌅𑌭𑌿𑌚𑌾𑌕𑌶𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌮𑌾𑌨𑍇 𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌨𑌿𑌮𑌗𑍍𑌨𑍋𑌽𑌨𑍀𑌶𑌯𑌾 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 𑌮𑍁𑌹𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌜𑍁𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌶𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑌃'' ॥ 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । (𑌮𑌾 𑌗𑍃𑌧𑌃 𑌕𑌸𑍍𑌯𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌨𑌮𑍍) 𑌕𑌸𑍍𑌯𑌸𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍 [illegible] 𑌧𑌨𑌂 [illegible] । ''𑌗𑍃𑌧𑍍𑌯 [illegible]'' [illegible] ''𑌮𑌾 [illegible] ॥ [illegible] '𑌨 𑌕𑌾𑌙𑍍𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌵𑌿𑌜𑌯𑌂 𑌕𑍃𑌷𑍍𑌣' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ [illegible] ''[illegible]'' 𑌇𑌤𑌿 ॥

॥ ௧ ॥

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः । एवं त्वयि
नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥ ॥ २ ॥

टी— एवं विदुषः [illegible] नित्य-नैमित्तिकरूपं विद्याङ्गभूतं कर्म यावज्जीवमनुष्ठेयमित्याह — 'कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः' इति ॥ ब्रह्मविदोऽपि यावद्विद्याप्राप्ति जीवनं इष्टं भवतीति ज्ञापनाय सन्प्रयोगः । शतमिति प्रायिकविषयम् । शतं समाः जीवन्नधिकारानुगुणानि कर्माणि कुर्वीतैव, न त्वाविद्यमपि विद्याङ्गं कर्म परित्यजेदित्यर्थः ॥ अस्य वाक्यस्य [illegible] कर्म विषयत्वे विशेषहेत्वभावादिति चेत् 'नाविशेषात्' इति ॥ [illegible] व्याकरणाविरोधं अनन्तरसूत्रोक्तं स्तुतयेऽनुमतिर्वेति भाष्ये । वा शब्दोऽवधारणार्थः, [illegible] विद्याप्रकरणात् विद्यास्तुतये सर्वदा कर्मानुष्ठानानुमतिरियम् । विद्यामाहात्म्यात् सर्वदा कर्म कुर्वन्नपि नलिप्यते कर्मलिप्तिरिति विद्यास्तुतिर्भवति । वाक्यशेषश्च तथैव दृश्यते— 'एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नर' इति॥(त्वयि) ब्रह्मविद्याधिकारिणि एवमेवानुष्ठेयत्वात् इतोऽन्यथा नास्तीति व्यतिरेकेणान्यथाप्रकाराभावः । नन्वेवं ब्रह्मविदोऽपि कर्मानुष्ठाने पापसंश्लेषप्रसक्तौ— न कर्म लिप्यते नर इति ॥ ब्रह्मस्तुतब्रह्मविदि नरे '[illegible]' इति विनियोगव्यवस्थान्यायेन कर्म न [illegible] भवति । विद्यानुष्ठानकाले [illegible] च विरक्तेन विवेकिना [illegible] । [illegible] 'नाविरता दुश्चरिता' [illegible] । तदधिकारिणस्तत्प्राप्त्युपायाधिकारिणो [illegible] सर्वविद्यावतामपि स्यादिति । ज्ञानाधिकारिणोऽपि [illegible] विधिनिषेधानधिकारीति वक्ष्यमाणमेवेत्यर्थः ॥ ॥ २ ॥

अ— एवं विरक्तस्य विदुषः [illegible] योक्ता ब्रह्मविद्याङ्गभूतः कर्मयोगो यावज्जीवमनुष्ठेय इत्याह— कुर्वन्नेवेति ॥ (शतं समाः) शतसंवत्सरान् । प्रायिकमेतत् । (कर्माणि) नित्यनैमित्तिकानि कुर्वन्नेव (इह) लोके (जिजीविषेत्) जीवितुमिच्छेत् । ब्रह्मविदोऽपि यावद्विद्यापत्ति जीवितेच्छा भवतीति प्रायिकत्वात् शतसंवत्सरादिकालपर्यन्तं [illegible] नित्यानि कर्माणि कुर्वीतैवेति विधिसंकोचनीयः । यावज्जीवनप्रयोगाधिकारं कर्मयोगः कर्तव्य इत्यभावः । कर्मयोगो

नात् "देवदेवस्य यज्ञे" इत्यादिना विशुद्धविशेषणं कर्तृ-
योगादानादिनैव दृष्टं यथार्थरूपं निश्चयात् स्वकर्तृत्वं सन्त्यानि
नित्येनैतिन्ति तदुपायभावसम्पत्त्या भावगतकर्मानुष्ठान-
विशेषः । तथाविधमपि विज्ञानं कर्तृ परिच्छेदेनैव कारणादि-
व्यापारः ॥ (सर्व) सर्वस्य तत्त्वात्मस्वरूपतया तदाज्ञापरि-
पालनरूपकर्मानुष्ठाने अधिकारः प्राप्त इत्यर्थः । (प्रणवं)
प्रणवमेवानुष्ठेयमित्युक्तम् । उक्तमर्थं व्यतिरेकेण दृढी-
करोति— नान्यदेकात्मस्थितिः (अतः) अनुष्ठानात् (अन्यथा) व्यत्या-
साद्धर्म अनुष्ठानं नास्तीत्युक्तम् । ननु ब्रह्मविदोऽपि कर्मा-
नुष्ठानापरित्यागे बन्धस्य न इत्याह— तत्कर्मणि
नियतमिति । विद्याविरोधेऽपि कर्मणो न प्रतिबन्ध इति नः । ब्र-
ह्मात्मब्रह्मविदि नैव विद्याङ्गतया क्रियमाणः कर्मयोगः (ना-
पि) नश्वरादिफलहेतुर्भवति । अपि तु ज्ञानयोगाधिकार-
साक्षात्प्रयोजनं परिणामरूपं स्वविषयकयोगप्रवृत्तिद्वारा परमाह्-
लादसाधनं प्रत्यगात्मसाक्षात्कारमेव प्रापयतीत्यर्थः ॥
यद्वा— "कुर्वन्नेवेह कर्माणि" इत्ययं विधिः अविद्वद्विषयः न
ब्रह्मविद्विषय इति, तस्य विधिनिषेधशास्त्रस्याप्यनधिकारात् तस्य
ब्रह्मज्ञानाग्निना अधिकारः प्लुष्ट इति शाङ्करं व्याख्यानम्,
तद्व्याकरणविरुद्धम्, "विद्यां चाविद्यां च यस्तद्वेदोभयं सह ।
अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययाऽमृतमश्नुत" इत्यादिपरिन्तन-
विद्याविरुद्धमिति न वेदविदो बहुमन्यन्ते ॥ ॥ २ ॥

सर्वेषां ते लोकाः संयोनि तंसाऽऽवृताः । तांश्च
वेत्थ्याहिंसन्ति येऽकेवलात्मानो जनाः ॥ ॥ ५ ॥

अथ— पञ्चप्राणविज्ञानं स्तौति पवित्रयुक्तं कार्य-
ब्रह्मदेवत्वप्राप्तया विशिष्टेनाऽयोगात्मनोपासकाः ज्ञा-
नानुष्ठानेनाप्ता इति निरयान्तरव्याख्यानम्—
'सर्वेषां ते लोकाः संयोनि तंसाऽऽवृताः । तांश्च वे-
त्थ्याहिंसन्ति येऽकेवलात्मानो जनाः' इति । (सर्वेषां) सर्वस्य
अस्तीति चतुर्णां भूतानां सर्वावस्थानामित्युक्तः ॥ नापेक्षि-
त्वमिदं । ते परकृतं ज्ञेयाः क्षीणकर्माणः प्राप्तलोकान् इति । पारम्पर्य-
नियमेन— (संयोनि तंसाऽऽवृताः) सायुज्यादिकां प्राप्य सर्वत्र ।
(तान्) प्रत्येकं सम्बन्धितां (च) स्वात्मवानीति (वेत्थ्य) अथ
तन्देहादुच्छ्रित्य (आहिंसन्ति) कालविदेन निरयं प्रापयन्ति । (येऽकेवल) देवजातीया मनुष्यजातीया वा तथा ब्रह्मणः
कर्तृत्वाद्ययोग्या (ब्रह्मण इति) 'सत्वेनावस भवति । सत्वप्रत्यष्टे

'വേദവേദ്' ഇത്യാദിനാ അസങ്കൃദുക്താം ഭൂയോദാനം പ്രയുങ്ക്തേ ദേഹവാ തദർഥേന । ഭാവകഥനമേവ ലക്ഷണമിദം । (ജനാഃ) ജനിമന്തഃ സംസാരിണ ഇത്യർഥഃ ॥ ॥ ൩ ॥

ഭാ.— ഏവം മന്ത്രദ്വയേന തത്ത്വസ്വരൂപം വിദ്യാംശകമുക്ത്വാ നാനാത്വസ്വരൂപഞ്ച യഥാവദുപദിഷ്ടം । ഇദാനീം പ്രകൃതനാമസാര പ്രകൃതയഃ പരിണാമദശാ തത്ത്വപരിമിതാസ്തന്ത്രാ ജായന്തി, കാര്യകാരണഭാവദൃഷ്ടി താവന്തഃ പ്രാക്ക്വഥിതപ്രകൃതിസ്വയത്നാദികമുപശാന്തി, നിഷ്പന്നാനിവാവാന്തി, തേ ഭവേയു സ്വാ ത്മാവാതിനഃ । തേഷാം നിര പരാപേക്ഷസ്വാംഹാവീതത്ത്വദൃഷ്ടിപ്രത്യായാഃ— അസുര്യാ ഇതി ॥ അസുരാണാം സ്വഭൂതാ അസുര്യാഃ । അസുരസ്വഭാവഭൂതാ വാ । ആസുരപ്രകൃതീനാമേവാന്ധകാരാഃ । അന്ധേഷാം ദേവപ്രകൃതീനാം മന്ദമതീനാം ദേഹാത്മാഭിമാനിനാമിത്യർഥഃ । അവിദ്യാവിഷയാ ഇതി യാവത് । നാമേതി പ്രസിദ്ധൗ । അവിദ്യാപ്രസിദ്ധിമനുസൃത്യ ലോകാഃ സന്തീതി ഭവേയു ഹാസ്യം വിമുക്തിർഹാവഃ । പ്രസ്തുതാം വിശിനഷ്ടി— അന്ധേന തമസാവൃതാ ഇതി ॥ (അന്ധേന) അവിദ്യാജന്യേന (തമസാ) അന്ധകാരേണ (ആവൃതാഃ) വ്യാപ്താഃ । (താൻ) അവിദ്യാമയാൻ ലോകാൻ സംസാരമഭിഗച്ഛന്തി ലോകാ നിതിഹാവഃ । (പ്രേത്യ) ദേഹത്യാഗാനന്തരം മരണാനന്തരം വാ । തദ്ധ്രാവസ്ഥാ പ്രാപ്നുവന്തി ജന്മ യാഥാർഥ്യേന വാ । (ആത്മഹനഃ) "അസന്നേവ സ ഭവതി । അസദ്ബ്രഹ്മേതി വേദ ചേത്" ഇത്യാദിനാ അസങ്കൃദുക്താം ഭൂയോദാനം പ്രയുങ്ക്തേ ബ്രഹ്മജ്ഞാനഹീനാഃ കാര്യകാരണനിഷ്ഠാ ഇത്യർഥഃ । തഥാ ച ബൃഹദാരണ്യകേ— "അനന്ദാ നാമ തേ ലോകാ അന്ധേന തമസാവൃതാഃ । താംസ്തേ പ്രേത്യാഭിഗച്ഛന്തി അവിദ്വാംസോഽബുധാ ജനാ" ഇതി ॥ ദേഹവാ തദർഥേന ഭാവകഥനമേവ ലക്ഷണമിദം । ഭാവകിനസ്തു യേ (ജനാഃ) ജനിമന്തഃ । സംസാരിണ ഇത്യർഥഃ । സ്വാത്മാതിനസ്വൈവ (പ്രേത്യ) ദേഹാത്മദേഹാദസംസ്കൃത്യ (അഭിഗച്ഛന്തി) അഭിപ്രാപ്നുവന്തി । ഭവേയു പ്രാപ്തിപ്രത്യക്ഷസ്വഭാവാദിസംസ്കൃതാനപി നാരകിയോ കാണിരക്ഷം ഗച്ഛന്തീത്യർഥഃ ॥ ॥ ൩ ॥

അനേജദേകം മനസോ ജവീയോ നൈനദ്ദേവാ ആപ്നുവൻ പൂർവമർഷത് । തദ്ധാവതോഽന്യാനത്യേതി തിഷ്ഠത്തസ്മിന്നപോ മാതരിശ്വാ ദധാതി ॥ ॥ ൪ ॥

ഭാ.— ഭവേയാദസകേന പ്രത്യക്തമീശ്വരം തത്ത്വം വിശദീകർതും വിവക്ഷിതേന വിശിനഷ്ടി— 'അനേജദേകം മനസോ ജവീയ' ഇതി ॥ (അനേജത്) അകമ്പമാനം (ഏകം) പ്രധാനഭൂതം ഭ്രമം സ്വായത്ത സ്വസമാനാതിശയരഹിതം വാ (മനസോ ജവീയഃ) വേഗവത്തരമനസോഽപ്യതി ശയിതജവം । നനു കഥം നിഷ്കമ്പം വേഗവത്തരമിതി ॥

एवं [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (सर्वात्) हिरण्यगर्भाख्यः [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] इति [illegible] । यथोक्तं [illegible] — “[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ” इति । [illegible]
[illegible]
[illegible] इति । [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ” इति । [illegible]
[illegible]
[illegible] — “[illegible] ” इति ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — “[illegible]
[illegible] ”
इति ॥ ॥ ३ ॥

अ० — एवं तृतीयेन मन्त्रेण [illegible]
[illegible] । अथ [illegible]
[illegible]
[illegible] — अनेजदेकमिति (अनेजत्)
“अनेजदेकं” अचलमेकम् (एकम्) [illegible] । [illegible]
[illegible] । “तदन्तरस्य सर्वस्य
तदु सर्वस्य” इति श्रुतेः । [illegible]
[illegible] ॥ (मनसो जवीयः) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(𑌤𑌦𑍍𑌦𑍂𑌰𑍇 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇) 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍂𑌰𑍇𑌽𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇 𑌚 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 । [illegible] 𑌦𑍂𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 । 𑌯𑌥𑌾𑌹 𑌶𑍌𑌨𑌕𑌃— “[illegible] 𑌗𑍋𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌸𑌕𑍍𑌤𑌚𑍇𑌤𑌸𑌾𑌮𑍍 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍋 𑌦𑍂𑌰𑌾𑌦𑍍𑌦𑍂𑌰𑌤𑌰𑍋 [illegible] ॥ 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍇 𑌯𑍇 𑌨𑌰𑌾 𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌚𑍇𑌤𑌸𑌃 । 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌗𑌿𑌨𑌸𑍍𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌞𑍍𑌚 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇” 𑌇𑌤𑌿 ॥ [illegible] । 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇 । [illegible]— “𑌤𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌤𑌃” 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌤𑍍) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । (𑌅𑌸𑍍𑌯) [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌨𑌃 [illegible] ॥ 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌬𑌹𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌭𑌵𑌤𑌿 । [illegible] 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍 [illegible] 𑌤𑍈𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍀𑌯𑍇 [illegible] “𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌶𑍀𑌰𑍍𑌷𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑍇— “𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌜𑍍𑌜𑌗𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌤𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌵𑌾 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌬𑌹𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌃” 𑌇𑌤𑌿 ॥

॥ ௫ ॥

[illegible] 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌤𑍍𑌰𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌕𑌸𑍍𑌯𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌯 [illegible]— 𑌤𑌦𑍇𑌜𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ [illegible] ॥ 𑌤𑌥𑌾 𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃— “𑌪𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌚𑌿𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍇𑌦𑌮𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑌃 𑌕𑍃𑌤𑍇𑌨 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌸 𑌗𑍁𑌰𑍁𑌮𑍇𑌵𑌾𑌭𑌿𑌗𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍 𑌸𑌮𑌿𑌤𑍍𑌪𑌾𑌣𑌿𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌪𑌸𑌨𑍍𑌨𑌾𑌯 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑌾𑌯 𑌶𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑌿𑌤𑌾𑌯 । 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌤𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌂𑌶𑌯𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌯𑌨𑌿𑌰𑌾𑌸𑍋 𑌯𑌥𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑌾 [illegible] ॥ [illegible] ॥ (𑌤𑌦𑍇𑌜𑌤𑌿) 𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 [illegible] । (𑌤𑌤𑍍) 𑌤𑌦𑍇𑌵 (𑌨𑍈𑌜𑌤𑌿) 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨 𑌕𑌮𑍍𑌪𑌤𑍇 । 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍂𑌰 𑌏𑌵 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇 𑌚 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 । [illegible] 𑌦𑍂𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 ॥ [illegible]

𑌚 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌶𑍌𑌨𑌕𑌃— “𑌪𑌰𑌾𑌙𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌗𑍋𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌸𑌕𑍍𑌤𑌚𑍇𑌤𑌸𑌾𑌮𑍍 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌦𑍂𑌰𑌾𑌦𑍍𑌦𑍂𑌰𑌤𑌰𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌗𑍋𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍇 𑌯𑍇 𑌨𑌰𑌾 𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌚𑍇𑌤𑌸𑌃 । 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌗𑌿𑌨𑌸𑍍𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌂 𑌚 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌦𑌮𑍇𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑍇𑌨 (𑌤𑌦𑍁) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 (𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌵𑌿𑌚𑌿𑌤𑍍𑌰𑌰𑍂𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌃𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑌹𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌨𑍇𑌨𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍍𑌰𑌮𑌾𑌨𑍁𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌪𑌰𑌾𑌭𑌾𑌷𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌤𑌥𑌾𑌨𑍀𑌮𑍇𑌵 𑌨 𑌬𑌹𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌬𑌹𑌿𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍂𑌨𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍀𑌦𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌨𑍁𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑌾 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌥𑌾𑌪𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌹𑌤𑌾𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌶𑌸𑍍𑌤𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑌨𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌵𑌨𑍁𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥ 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑌹𑌿𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌅𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌯𑍇𑌵 𑌨 𑌤𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌕𑌪𑌾𑌦𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍— ‘𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌬𑌹𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌃’ 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌸𑌰𑍍𑌵-
𑌭𑍂𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌤𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌟𑍀— 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌅𑌥 𑌤𑌦𑍍𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌮𑌾𑌹— “𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌤𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌨𑍍𑌮𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌯 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌃 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌵𑌾𑌚𑌕𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌣𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃 । (𑌅𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌅𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌶𑌦𑌂 𑌨𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌿 । “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌤𑌃 । 𑌸𑌜𑌾𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌨𑌿𑌧𑍇𑌶𑍋𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌯𑍁𑌃 । (𑌤𑌤𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌅𑌨𑍁𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌭𑍂𑌤𑌿𑌨𑌿𑌯𑌾𑌸𑍁 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇 । 𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑌾𑌂 𑌨 𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌟𑍀— 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌅𑌥 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌗𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌮𑌾𑌹— ‘𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿’ 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍀 । 𑌅𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑌿𑌣𑌃 𑌮𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌪𑌨𑌾𑌯 𑌤𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 (𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵) 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌅𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌤𑍍𑌤𑌂 (𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿

வ்யாதிபிஶ்ரூயமாணமபி தத்த்வேந பரமாத்மநோந்யத்வ ஸ்திதமித்யவ காராபிப்ராய: ॥ கிஞ்ச — ஸர்வபூதேஷு ச (ஆத்மாநம்) பரமாத்மாநம் ய: பஶ்யதி । இதம் வ்யாப்திமாத்ரபரம் । பரமேஶ்வரஸ்யாநந்த்ய பாரகாதிதிபாவ: ॥ யத்ப்ரஹ்ம ஸ்ருஜதி ப்ரதிநியமோஸ்ய ப்ராமா யது: । ஸ: உக்தத்த்வஜ்ஞாநீ (தத:) தேஷு । ஸர்வமேவ தபி: । ப்ரஹ்மாத்மகதயா த்ருஷ்டேஷு ஸர்வேஷு பூதேஷ்வித்யர்த: । (ந விஜுகுப்ஸதே) கஸ்மிந்நபி நபீப்ஸதே । ஸ்வாத்மவிபூதிந்யாயாத் ஸ்வவிஷயே நிந்தாம் நகரோதீதிபாவ: ॥ ॥ சு ॥

யஸ்மிந்ஸர்வாணி பூதாநி ஆத்மைவாபூத்விஜாநத: । தத்ர கோ மோஹ: க: ஶோக ஏகத்வமநுபஶ்யத: ॥ ॥ எ ॥

டீ— பூர்வஸ்மிந் ஸர்வஸ்ய ப்ரஹ்மாத்மகத்வம் ஸாமாநாதிகரண்யேந உக்த்வா ததாநுபஶ்யநஸ்ய ஸத்ய: ஶோகநிவர்த்தகத்வமாஹ— ‘‘யஸ்மிந்ஸர்வாணி பூதா ந்யாத்மைவாபூத்விஜாநத: । தத்ர கோ மோஹ: க: ஶோக ஏகத்வமநுபஶ்யத’’ இதி ॥ (யஸ்மிந்) ப்ரணிதாநஸமயே (விஜாநத:) ஸ்வதந்த்ரபரதந்த்ரவஸ்துஸ்வரூபம் ஸம்யக்வதிதேந மநோமேண ஶாஸ்த்ரேண விவித்ய ஜாநத: (ஆத்மைவஸர்வாணிபூதாநி அபூத்) பரமாத்மைவ ஸர்வவிஶிஷ்ட: ப்ரதீதஇத்யர்த: । ‘‘தேவோஹம்’’ இத்யாதிவத் ஶோகமோஹயோராஶ்ரயா ஶரீராத்மபாவேந ஜகத்ப்ரஹ்மஸாமாநாதிகரண்யம் ஸம்பவதி ஸாமாநாதிகரண்யேந ப்ரத்யாதிபக்ஷா: பரிஹ்ருதா இதி: । (தத்ர) ததா (கோ மோஹ:) ஸ்வதந்த்ராத்மாதிஜ்ஞாநோ மோஹோ நஸம்பவதீத்யர்த: । (க: ஶோக:) பரவிபூதிபூதே ஸர்வஸ்மிந் நிர்மமத்வமிஶ்ரா பாந்தரேணாராஜ்யஹரணாதாவபி நகஶ்சி ஶோகஸ்யாதித்யர்த: ॥ யதாஹ— ‘‘அநந்தம் பத மே வித்தம் யஸ்ய மே நாஸ்தி கிஞ்சந । மிதிலாயாம் ப்ரதீப்தாயாம் ந மே கிஞ்சித்ப்ரதஹ்யத’’ இதி ॥ (ஏகத்வமநுபஶ்யத:) ஸர்வஶரீரைக்ய மநுபஶ்யத: । நஹ்யத மேகஶப்த: ஏகத்வப்ரதிஷேதபர: । ‘‘ஈஶாவாஸ்யமிதம் ஸர்வ’’மிதி ஈஶ்வரஸ்யாஸ்வ்ய ப்ரக்ருதஸ்ய கஸ்யசித் கேநசிதபி பாயா பாவாத், ஸர்வஶப்தஸ்ய ப்ரகாரபேதாநபேதபரயோ: கத்யந்தரபி பாத்ய வ்யேமேவ்யேதஸ்வாதிப்ரகாரத்வமாத்ராந்த்வ । அபாவாத் பரஸ்பரவிரோ தாநாம் ஸ்வரூபைக்யப்ரதிபாதகா: । ஸர்வப்ரவாஹோதாதநே ஸ்வபரமவிதிரேகாதிவிஸ்வப்ரஸம்பாத் । விஶிஷ்டைகத்வவிவக்ஷாயாம் ஸர்வப்ராணாநாம் பாணாப்ராத ஹாவ்யதே । தத்தாத்பி வாமேத்ர ப்ரக்ருத ஸாமாநாதிகரண்யநிர்வாஹாநா பாணஸம்பந்தவிவக்ஷா । ப்ரபாஜ்யதே ஹி ஸம்பந்தவிஶேஷவிவக்ஷயா ‘ராமஸேநாயோரைக்ய’மித்யாதி ஷேகஶப்த: । ஏதத்வ ஶ்லோகத்வ யத்யபி மோக்ஷவிஷயதயா நேதம்

ஶக்த்யா, ததாऽபி [illegible] [illegible]த்யா [illegible] ।
[illegible] ஶாஸ்த்ரஜந்ய [illegible] [illegible] । ஸர்வவி[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ஸம்ஶயநீய: । [illegible] [illegible] [illegible] ஶரீரகஸ்ய [illegible] [illegible] ॥ ௭ ॥

௬ — ஏவம் பூர்வப்ரகரணோக்தம் ஸர்வஸ்ய ப்ரஹ்மாத்மகத்வம் ஸாமாநாதிகரண்யேநாபி உபபாதயந் தஸ்ய ஶோகமோஹநிவர்தகத்வமாஹ — (யஸ்மிந் ஸர்வாணீதி) யஸ்மிந் ப்ராணிமாத்ரே (விஜாநத:) "ஸம்ஸாரஸ்ய" [illegible] 'தத்த்வமஸி' [illegible] இத்யுபதிஷ்டம் [illegible] [illegible] ஜாநதஇத்யர்த: ॥ [illegible] ஸர்வாணி பூதாநி ஆத்மைவாபூதிதி ஸாமாநாதிகரண்யம் [illegible] தத் [illegible] "யஸ்ய ப்ருதிவீ ஶரீரம், யஸ்யாத்மா ஶரீரம்" இத்யாதிவாக்யப்ரதிபாதிதம் ஸம்பந்தவிஶேஷமாஹ — [illegible] [illegible] இதி ॥ [illegible] [illegible] [illegible] ஸம்பந்தவிஶேஷம் [illegible] [illegible] இத்யர்த: ॥ "[illegible]" இத்யாதிஷ்விவ [illegible] [illegible] ஸம்பந்தவிஶேஷவஶாதேவ விவக்ஷிதம் [illegible] ॥ [illegible] — (ஸர்வாணி பூதாந்யாத்மைவாபூதிதி) [illegible] ஸர்வபூதஶரீரக: ப்ரதீதோऽபூதித்யர்த: ॥ (தத்ர) ததா, ப்ராணிமாத்ரே (கோ மோஹ:) [illegible] [illegible] ந ஸம்பவதி । (க: ஶோக:) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] இத்யர்த: ॥ யதாஹ — "அநந்தம் பத மே வித்தம் யஸ்ய மே நாஸ்தி கிஞ்சந । மிதிலாயாம் ப்ரதீப்தாயாம் ந மே கிஞ்சித் ப்ரதஹ்யதே" இதி — அத்ர கேசித் — ஸர்வாணி பூதாநி ஆத்மைவாபூதிதி ஸாமாநாதிகரண்யம் । ததா ச ஸர்வாணி பூதாநி । ஆத்மவ்யதிரிக்தாநி ஸர்வாணி ந ஸந்தீத்யர்த: । யதா 'சோர: ஸ்தாணு:' இதி । ஸ்தாணுரேவாயம் சோர இதி ப்ரத்யய: । தத்வதேவாத்ரேத்யாஹு: ॥ அந்யே து — நரபதிரேவ ஸர்வம் [illegible] [illegible] ஸாமாநாதிகரண்யம் । நரபதி [illegible] [illegible] [illegible] । தத்ராபி [illegible] ஸர்வாணி பூதாநீதி

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible]

[illegible]

ஶாஸ்த்ரஸாக்ஷாத்காரஹேதுத்வேந ஜீவாத்மபரமாத்மநோ— (உநிஷதி) உந ஸ ஸம்ஶிர்த்ய பாஞ்சபூதிஷா । தத்வாநுநிஷ்டீ । ஸர்வபூதஸர்வஶக்த்யாதி ஹேதுகுணாநாம் ஸ்வாத்மத்வேந ஆத்மவிஷயபேதாபேதோப நி ஶ்ருதி காரணஸ்வரூபத்வாத் ॥ தயாச ஶ்ருதி:— “ஸர்வம் ஹ்யேதத் ப்ரஹ்ம அயமாத்மா ப்ரஹ்ம । ஸோயமாத்மா சதுஷ்பாத்” இதி ॥ நிரதிஶயஸௌந்தர்யஸ்வரூபஸாக்ஷாத்கார ஸ்வாத்மநி உபந்யஸ்ய ப்ரத்யகாத்மா இதி பாவ:॥ (ஆநந்த:) காரணத்வாத் ஜ்ஞாநஸ்வரூபத்வாத் ஆநந்தத்வமிதி ஆந ந்த: । அநேந நிரதிஶயப்ரீதிரூபமாநந்தமித்யுக்தம் ॥ தத் ஆநந்தஸ்வரூபம்— (ஸுகம் ஸ்வரூபம்) அநந்த நிரபேக்ஷஸுகாத்மக: । நித்ய நிரதிஶயஸுகரூபதயா ஸ்வாத்மபூதமித்யர்த: ॥ (யதா ததா ஶ்ருதி ரூபத்வம் விஷயாத்) யதாபிம்ப ஸூர்யஸ்ய ப்ரதிபிம்பம் “தத்த்வ மஸி ப்ரதிபிம்பப்ரத்யக்ஷத்வமபி ப்ரத்யகாத்மத்வே” இதி ஸ்ருதிவாக்யாத் தத்ரூ பத்வாத் । ஸ்வரூபேண ப்ரகாஶத்வாத் ॥ அதஸ்து ஸாக்ஷாத்காரத்வாத் விஷயத்வஸ்யாபி ஸத்த்வாத் ஸதாத்வாத் (ஶாஸ்வதத்வாத் ஸ்வாத்மத்வாத்) பாவத்வஸ்ய ப்ரகாஶகத்வாத் ॥ யதா ததா: ததா (ஸ்வரூபம்) விஷய ஸ்வரூபத்வாத் । ஸர்வஸ்ய தத்ஸாக்ஷித்வாத் ஸர்வஸாக்ஷீதி பாவ: ॥ ஸர்வ— ஸர்வஜ்ஞத்வாதிகுணவிஶிஷ்டம் பரமாத்மாநம் ப்ரத்யக்தயா । ஸர்வஸ்ய ஸர்வாத்மா ப்ரத்யக்த்வாத் ஸ்வயம்பூதமிதி । ப்ரத்யக்த்வேந ஸர்வாத்மத்வம் பரமாத்மைவ ॥ ததாபி— ஸர்வ ஸத்யத்வம்பூதம் । ஶ்ரீமத்பகவத்கீதா । உபநிஷத் உபநிஷத் ஸர்வஜ்ஞத்வாநாம் ஸ்வரூபம் । அதோ ஸர்வாத்மா இதி ஸர்வஜ்ஞ: ஸர்வ ப்ரத்யக் । ஸ்வயமேவ ஸர்வமிதி ஸ்வயம்பூ: । ‘ப்ரஹ்மாத்மஸாக்ஷித்வம்’ இத்யாதி பரமாத்மஸ்வரூபத்வாத் । அத: ஸர்வஜ்ஞத்வாதி ஸர்வ த்ரைகுண்யாநாம், ஸத்யஜ்ஞாநாதி ‘ஸத்யம் ஜ்ஞாநமநந்தம் ப்ரஹ்ம’ இதி ஶ்ருதிப்ரத்யக்த்வேந இதி ப்ரஹ்மஸ்வரூபம் இதி ஸர்வஜ்ஞ: ப்ரத்யக்ஸ்வரூபாத்மத்வம் ப்ரஹ்ம ஸர்வஜ்ஞத்வாநாம் ப்ரத்யக் ஸர்வ ஜ்ஞாநமித்யாதி ஸாக்ஷிப்ரத்யக்த்வம் ஸர்வஜ்ஞத்வமித்யர்த: । யதா ததா ப்ரத்யக் (ஸ்வரூபம்) ஸர்வத்வாத் (ஶாஸ்வதத்வாத் ஸ்வாத்மத்வாத்) ஸர்வஸ்ய ஸாக்ஷித்வம் (யதா ததா:) ததா (ஸ்வ ரூபம்) விஷய ஸ்வரூபத்வாத் । ப்ரத்யக்ப்ரஹ்மைக்யம் ஸ்வாத்மத்வம் ப்ரகாஶிதமிதி பாவ: ॥ ॥ ௪ ॥

ஸம்யக்ஜ்ஞாந: ப்ரவிஶதி ப்ரவிஷ்டாத்மாநமாத்மநி । ததா ஸர்வ ப்ரத்யக் ததா ஸர்வாத்மாநம் ப்ரத்யக் ॥ ॥ ௫

ந—— ஏவம் விவித்யஶக்திவாஶாத்தவிஷயாம் கர்த்ரூம் பிகா
வதிஶாஸ்த்ரஜ்ஞானம் கேவலகர்த்ருவஞ்சநஃ கேவலவிதாவஞ்ச
நந்து வண்டுஶஸ்யர்ந்தரூப்யமத்யா விந்யபேய நிர்ஶ
ஶாஹ—— ஸம்யஜ்ஞஃவிஶ்வவிஶக்தி பேரவித்யாஶாவாவஸ்தஸத்யாத்
ஹேஷமேஶவ்பரிவஸ்ஷாஃ (அவித்யா) கர்த்ரு, ஜ்ஞானவிய ப்ர
“அவித்யாகர்த்ருவம்ஜ்ஞாநந்யா த்ருதீயாஶக்திரிஷ்யத” இதிஷி
(உபாஸஶத)ஏதகாஞ்ஶநஸஃ அநந்திஷ்ஷித்யஷ்ஃ । (அத்ர)
(தஶஃ)அஜ்ஞானம் த்ரிவமூர்திஷும்மாஹாஞர்யகம்ராநாரகஞ்ஶா
கர்த்ருநிரதாநாம் ஷஃவாநவத்ரக்திஶயியதேவாஷ்வஷிர்காஃ
ஹெதந்தெ அக்ஷஞா யஜ்ஞாரஷா அஷைர்ஷஶோக்ஷவரம் பெய
வதகஸ்பேஶ்பியா பெரவிந்துஷி ஶஷா ஜராஶ்த்த்ஷெத வ
வி யஷ்ஷ”தி ॥ (தபதா ஷஷயஜவபெத தபஶா யஜவித்யாயாம் ர
ஶாத்ரிஷவ்ஷாவ்யாஷம்யஜ்ஞஶஸா ஷயிகஞ்ஶஃ ஸ்வாயிகாஶோஷி
த்யரமந வித்யாஶாபேத்ய ரதாஃ வ்விஶக்தி । இவஶஸ்ஷஃ கஶ
யாஃ ஷஶஷ்ருஹக்வம் பெத்யதயதி ॥ உகாரஃ உத்தரவபெஷ
வித்யாயாஶேவ ரதாஇதி ॥

கஞ—— ஏவம் விவித்யஶக்திவாஶாத்தவிஷயாம் கர்த்ருபெயா
வித்யாஶாவதிஶ அநஞ்ஶம் த்ரிஷிஃபேஶாகெஃ கேவலகர்த்ரு
கேவலவித்யாவஞ்சநஸ்ஷ வாரஷாஷிநிந்து வண்டுஶஸ்ய
மர்ஷமீதயா வித்யபேய நிர்ஶயஸாவாஷ்ஶாஷ—— ஸம்யஜ்
ஞீம் ॥ வஷ்ஷஹராண்யகேவாயம் ஶந்த்ரஃ வதிதஃ । (பெ) ஶ
யஷுவஷஸ்ஷாஃ । (அவித்யா) வித்யாநாம் க்ரியாம், கேவலகஶரு
வித்யாவியர்வம் கஶேர்திபாவஶ ॥ “அவித்யா கர்த்ருவம்ஜ்ஞாந
யாஶக்திரிஷ்ய த”இதி ஸ்வ்ருதஃ ॥ (உபாஸஶத) ஏதகாஞ்ஶந
திஷ்ஷித்ஷி । பெத(ஸம்யஜ்ஞஃ) ஷதிஷாஷஞ்ஶஃ । அஜ்ஞாநஶி த்யஷ்ஃ ॥
மிஷம்மாஞாஞர்யம் நாரகம் தபேஶாவா । அயியதேவாஷ்வ
“வ்வாஷஹதெத அக்ஷஞா யஜ்ஞாரஷா அஷைர்ஷஶோக்ஷவர
கர்த்ரு । ஏதஷெஷ்பியா பெரவிந்துஷி ஶஷா ஜராஶ்த்த்ஷெ
நஶரயாவி யஷ்ஷ”தி ॥ (யஜவித்யாயாம் ரதாஃ) உகாரஉத்தரவ
தவ்யஃ । பெ ஸ்வாயிகாஶோஷிதகர்த்ருவாஷித்யாமெந வித்யாயா
பெத (தத:) கர்த்ருஶாத்ரிஷவ்ஷாவ்யாம்யதஶஸஃ ஷஷயஜவ .
ஶஜ்ஞாநம்விஶக்தி॥ இவஶஸ்ஷஸ்ஷஶஸஇயத்தாயாஷஶஷ்ருஹக்வஶேஷ்ய
அந்யஷெவாஹஷவிஷ்ஷ்யா அந்யஷாஹஷ ரவித்யயா । இ
ஶஷஶ யரிராணாம் பெயந ஸ்தத்யாஷஷக்ஷிஶர ॥

𑌟𑍀— 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌹𑌿 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌹— 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹𑍁𑌰𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌹𑍁𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌾𑌨𑍁𑌶𑌾𑌸𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹𑍁𑌸𑍍𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌪𑌰𑌾𑌮𑌰𑍍𑌶𑌾𑌤𑍍 । 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌨𑌿𑌰𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌆𑌹𑍁𑌃) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑍁𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌮𑍍𑌮𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌅𑌪𑌰𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— (𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮 𑌧𑍀𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌯𑍇 𑌨𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌚𑌚𑌕𑍍𑌷𑌿𑌰𑍇) 𑌯𑍇 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌿𑌪𑌾𑌤𑌾𑌦𑍍𑌯𑍈𑌃 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍁𑌪𑌸𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌂 (𑌵𑌿𑌚𑌚𑌕𑍍𑌷𑌿𑌰𑍇) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌚𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌾𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌧𑍀𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌮𑍍 । “𑌨𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑍀”𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌤𑍍 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍀 । 𑌇𑌤𑌿 (𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮) 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌮 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑍋𑌽𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 ॥ ௧௦ ॥

𑌅— 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌹𑌿 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌹— 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 । 𑌯𑌥𑌾𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌤𑍍 “𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹𑍁𑌸𑍍𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌰𑌹𑌿𑌤𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌹𑍁𑌃 । 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 । 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌧𑍁𑌰𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌹𑍁𑌰𑍁𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌵𑌿𑌶𑍋𑌧𑌿𑌤𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌤𑍍𑌵𑌾𑌹— 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮𑍇𑌤𑌿 । (𑌯𑍇) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃 (𑌨𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌿𑌪𑌾𑌤𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍁𑌪𑌸𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 (𑌤𑌤𑍍) 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌂 (𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌚𑌕𑍍𑌷𑌿𑌰𑍇) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌚𑍍𑌯𑍋𑌪𑌾𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 (𑌧𑍀𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑍍) 𑌧𑍀𑌮𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍀 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌧𑍀𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌜𑌨𑍀𑌯𑌮𑍍 । 𑌨𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿𑌵𑌤𑍍 । 𑌨𑌟𑌾𑌚𑍍𑌛𑍃𑌣𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮) 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌮 । 𑌨 𑌚 𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌲𑌿𑌟𑍍𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌃 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌃 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௧௦ ॥

𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌚𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌚 𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋𑌭𑌯𑌂 𑌸𑌹 । 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂
𑌤𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌟𑍀— 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿— 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌚𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌚 𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋𑌭𑌯𑌂 𑌸𑌹𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌯𑌃) 𑌯𑌥𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑌾 𑌰𑌵𑌾𑌨𑍍 (𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂) 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌰𑍂𑌪𑌾𑌂, (𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂) 𑌤𑌦𑌙𑍍𑌗𑌭𑍂𑌤𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌙𑍍𑌗𑍀𑌕𑌾𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌪𑍍𑌰𑌸𑌂𑌗𑌰𑌹𑌿𑌤𑌂 (𑌸𑌹𑌵𑍇𑌦

[illegible]

॥ ११ ॥

[illegible]

ऽत्रैव, इह तत्पुण्यभक्तियोगेन विरक्ताः प्रव्रज्यायुक्तयोग-
वेषं धृत्वा ज्ञानसाधनानुष्ठीयमानानां नित्यनैमित्तिककर्म-
णां कल्मषनिर्हरणद्वारा भक्तियोगोपाययोग्यत्वमिति ।
सत्सम्प्रदायसूत्रात् । अत्रैव प्रत्यक्षता । (यः) यथावस्थित-
विद्याप्रदेशवान् (विद्यां) ब्रह्मोपासनारूपां (अविद्यां)
तदङ्गभूतकर्माणि च तद्धेतुं स्वयं सहैव । अंशांशिभावेन
सहानुष्ठेयं वेदेति यावत् । अत्र अविद्याशब्दः कर्मविषय-
कर्मब्रह्मणश्शब्दः तदन्यत्वाद्विद्याङ्गकर्मविषय इति भावः ॥
(अविद्यया) विद्याङ्गभूतया शास्त्रोक्तेन कर्मणा (मृत्युं)
विद्योत्पत्तिप्रतिबन्धकरूपं पापरूपं प्राक्तनं
कर्म (तीर्त्वा) निरवशेषं ध्वंसयित्वा (विद्यया) परमात्मोपासन-
रूपया (अमृतमश्नुते) मोक्षं प्राप्नोतीत्यर्थः ॥ तीर्त्वे-
त्यत्र उपायविरोधिनिवृत्तिरुच्यते । अमृतमश्नुत इत्यत्र उ-
पेयप्राप्तिविरोधिसम्बन्धरहितस्वरूपावस्थानरूपो मोक्ष
इति भेदः । तथा च स्मृतिः "इयाज सोऽपि सुबहून् यज्ञाञ्
ज्ञानव्यपाश्रयः । ब्रह्मविद्यामधिष्ठाय तर्तुं मृत्युमविद्य-
या" ॥ ज्ञानव्यपाश्रयः शास्त्रश्रवणजन्यब्रह्मज्ञानवान् सः जन-
कोऽपि ब्रह्मविद्यां निदिध्यासनरूपामधिष्ठाय सम्यगनुश्रि-
त्येत्यर्थः ॥ भक्तियोगाङ्गभूतं कर्मयोगमिति यावत् । मृत्युं
भक्त्युत्पत्तिविरोधि प्राचीनं कर्म अविद्यया अनभिसंहितफ-
लेन विद्याङ्गकर्मणा तत्तद्वर्णाश्रमोचितं सम्पाद्य
ज्ञानप्रतिबन्धकानि पापानि अपनीयेत्यर्थः ॥ वाक्यं च
वेदितव्यम् । यथा "कषायपक्तिः कर्माणि ज्ञानं तु परमा गतिः" । प-
रमहंसाश्रमप्रतिपत्तिस्थानीयानि कर्माणि
कषायस्य उपशमनस्य तज्ज्ञानप्रतिबन्धकस्य पक्तिः वि-
नाशकारणानि । ज्ञानं तु परमा गतिः । परमगतिसाधनमित्यर्थः ॥
उपनिषदपि कर्मणां कालेयव्यापारः । "कषाये कर्मभिः पक्वे
ततो ज्ञानं प्रवर्तते, तदा विद्या विशुद्ध्य निःश्रेयस-
कारणं भवति । तस्मात् कल्मषं हन्ति विद्ययाऽमृतमश्नुते" इत्यादी-
न्यप्युपबृंहणशतानि सन्ति सहायानि ॥ ॥ ११ ॥

अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽसम्भूतिमुपासते । ततो भूय
इव ते तमो य उ सम्भूत्यां रताः ॥ ॥ १२ ॥

नि— तदेवमर्थस्य परमात्मतत्त्वस्य साङ्गतदुपासन-
स्य परमहितं परमपुरुषार्थसाधनत्वं अन्यत्र
तिस्रः श्लोकैः प्रतिपाद्य निवृत्तिपरब्रह्मानन्दस्वरूपयोः

[illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌞𑍍𑌚 𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋𑌭𑌯𑌂𑌸𑌹 । 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍇𑌨
𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂 𑌤𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௪ ॥

𑌟𑍀— 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂𑌶𑌶𑍇𑌷𑌤𑌯𑌾𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍— 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌞𑍍𑌚 𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋𑌭𑌯𑌂𑌸𑌹𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌫𑌲𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍇𑌨 𑌅𑌵𑌶𑍍𑌯𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿— 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍇𑌨 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂 𑌤𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤 𑌇𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌕𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌾𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌶𑍍𑌚 𑌯𑌥𑌾𑌵𑌿𑌧𑌂 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑍈𑌰𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌯𑌥𑌾— 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍇𑌨 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂 𑌤𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌘𑌯𑍋𑌃 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍋 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌃 । 𑌅𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌿𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑌰𑌣𑌾𑌮𑍃𑌤𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍋𑌽𑌭𑌿𑌹𑌿𑌤𑌃 ॥௧௪॥

𑌅𑌨𑍁— 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿— 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌞𑍍𑌚) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌂 (𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌞𑍍𑌚) 𑌪𑌾𑌪𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌂 𑌯𑌃 𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌦𑍁𑌭𑌯𑌂 𑌸𑌹 𑌅𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑌤𑍍𑌤𑍇 । 𑌸𑌃 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍇𑌨 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌕𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌾𑌨𑍁𑌸𑌂𑌧𑌾𑌨𑍇𑌨 (𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌿𑌨𑌂 (𑌤𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾) 𑌅𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾 (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌮𑍇𑌤𑍀𑌯𑍇𑌤𑍇 ॥ 𑌅𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌪𑌾𑌦𑍋𑌽𑌭𑌿𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇— ‘𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌕𑌲𑍍𑌮𑌷𑌂 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇’ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌶𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌹𑌿𑌤𑌃 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌿𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌧𑍀𑌯𑌤𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌙𑍍𑌕𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌸𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌥𑌾𑌸𑌤𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑌰𑌣𑌾𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌾𑌨𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௪ ॥

𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑍇𑌨 𑌪𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌮𑍁𑌖𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂
𑌪𑍂𑌷𑌨𑍍𑌨𑌪𑌾𑌵𑍃𑌣𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌯 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌯𑍇 ॥ ॥ ௧௫ ॥

[illegible]

॥ ௧௫ ॥

[illegible]

முக²ஸ்தா²நீயம் மந꞉ (முக²ம்) ஹ்ருஷீகாணாமீஶஸ்ய (அபாவ்ருணு) நிரஸ்த திரோதா⁴நம் குர்வித்யர்த²꞉ । தத்கஸ்ய ஹேதோ꞉ தத்ராஹ — (ஸத்ய த⁴ர்மாய) ஸத்யஸ்ய ஜீவஸ்ய த⁴ர்மபூ⁴தாயை (த்³ருஷ்டயை) த்³ருஷ்டி꞉ த³ர்ஶநம் ஸ்வரூபத³ர்ஶநாயேத்யர்த²꞉ ॥ ॥ ௧௫ ॥

பூஷந்நேகர்ஷே யம ஸூர்ய ப்ராஜாபத்ய வ்யூஹ ரஶ்மீந்
ஸமூஹ தேஜ꞉ । யத்தே ரூபம் கல்யாணதமம் தத்தே பஶ்யாமி
யோऽஸாவஸௌ புருஷஸ்ஸோऽஹமஸ்மி ॥ ॥ ௧௬ ॥

டீ— பூ⁴நரபி ததா² த்³ருஷ்ட்யா த்³ருஷ்டவ்யம் விஶிம்ஷந் த்³ருஷ்ட்யா ஶரணமப்⁴யர்த²யதே — பூஷந்நேகர்ஷே யம ஸூர்ய ப்ராஜாபத்ய வ்யூஹ ரஶ்மீந் ஸமூஹ தேஜ꞉ । யத்தே ரூபம் கல்யாணதமம் தத்தே பஶ்யாமீதி ॥ (ஏகர்ஷே) அத்³விதீயாதீந்த்³ரியத்³ரஷ்ட꞉ (யம) ஸர்வாந்தர்யாமிந் (ஸூர்ய) ஸ்வகர்மஸு ஸூர்யஸ்ய ப்ரேரக (ப்ராஜாபத்ய) ப்ரஜாபதிப்ரஸூதஸ்ய ஸர்வஸ்யாந்தர்யாமிந் । அபி வா ப்ரத்யயார்தே² வா ப்ராஜாபத்யஶப்³த³꞉ । ப்ரஜாநாம் பதிரித்யர்த²꞉ ॥ (வ்யூஹ ரஶ்மீந் ஸமூஹ தேஜ꞉) ஸ்வஸ்வரூபப்ரகாஶநப்ரதிகூலாந் ரஶ்மீந் வ்யபோஹ । ப்ராஹ்லாத³கம் தேஜஸ்ஸமூஹீகுரு । (யத்) "ஆதி³த்யவர்ணம்" இத்யாதி³ப்ரஸித்³த⁴ம் ஸர்வேப்⁴ய꞉ கல்யாணேப்⁴ய꞉ அதிஶயிதகல்யாணம் ஶாஸ்த்ரப்ரஸித்³த⁴ம் தே தி³வ்யம் ரூபம் தத் பஶ்யாமி ॥ அத்ர ப்ரத²மாந்தவ்யபதே³ஶ꞉ உத்தரவாக்யஸ்ய தாத்பர்யகாநுஸந்தா⁴நார்த²꞉ । ப்ராயேண ப்ரகரணாநுரோதே⁴ந வ்யத்யயேந ஸம்போ³த⁴நே ப்ரத²மேதி ஶ்ருதேர்வா க்³ராஹ்யத்வஸம்பாத³நார்த²꞉ । ததா² ஸாமாந்யஜ்ஞாந நாயம் ஸதா³ பஶ்யந்தீதிவா நிரவதி⁴கஶேஷகாநுகு³ணோக்தி꞉ । அஸ்யாஞ்ஜஸா த்³ருஷ்டாந்தம் ஹ்ருஷீகேஶநாநுஸந்தா⁴நமாஹ — யோऽஸாவஸௌ புருஷஸ்ஸோऽஹமஸ்மீதி ॥ விஷ்ணுஶக்த்யாத³ரவ்யஞ்ஜநாய । யதா² — "யோऽஸாவதீந்த்³ரியக்³ராஹ்யஸ்ஸூக்ஷ்மோऽவ்யக்தஸ்ஸநாதந꞉ । ஸர்வபூ⁴தமயோऽசிந்த்ய꞉ ஸ ஏஷ ஸ்வயமுத்³ப³பௌ⁴" இத்யாதி³வாக்யச்சா²யயா யத்³வ ப்³ராஹ்ம்யம் அத்³ருஶ்யம் விஹஜ்யாயேதவ்யம் । ஸர்வாதீந்த்³ரியப்ரமாணஸித்³த⁴த்வேநோக்த꞉ । (புருஷ꞉) பூர்ணத்வபூர்வஸத்த்வாதி³கு³ணக꞉, ஶ்ருதிப்ரஸித்³த⁴விஶிஷ்ட꞉ ஸர்வதே³ஹப⁴ரிதாநந்த்³யா புருஷஸூக்தாதி³ப்ரஸித்³தோ⁴ மஹாபுருஷ꞉ । (ஸோऽஹமஸ்மி) அஹம்ஶப்³தா³ர்த²ஜீவஶரீரதயா தத³ந்தராத்மபூ⁴த꞉ । அத ஏவாஹம்ஶப்³த³꞉ ப்ரத்யக்³ரூபவிஶிஷ்டே பரமாத்மநி விஶ்ராம்யதி ॥ அஹம்ஶப்³த³ஸ்ய ஜீவஶரீரகபரமாத்மபர்யந்தத்வம் ॥ ஸர்வஶப்³தா³நாம் பரமாத்மபர்யவஸாநாத் ப்ரத்யகா³த்மவாசிநாமபி ஸர்வஶப்³தா³நாம் பரமாத்மநி பர்யவஸாநாத் அதி³ஶ்ரஸ்யாம் உத்தமநிவ்ருத்தி꞉ । ஸர்வஸ்வமித்யாதி³ ஶ்ருதி ப்ரதிஶப்³தோ³ நிர்தே³ஶ்ய꞉ । தத்ராபி 'யோऽஸ்மத்³விருத்³த⁴மஸ்மத்³ஸமா

नायिकारणे स्वामिन्यपि शब्दप्रवृत्तिनिमित्तावच्छेदकमपि सम्भवति ।
नन्वत्र यथोद्देश्यस्य स्वाभिधेयनिमित्तान्तरा तज्जन्यप्रतिपत्ति
त्वे शब्दप्रवृत्तिः । लोके कलभकलभेति कलभ इति प्रयोगवशा
देव उद्देश्यानुसारेण शब्दप्रवृत्तिरव्यवस्था । तथा
त्रापि प्रविशेषावश्यकत्वे, उद्देश्यविधेयभावेऽपि यथो
द्दिष्टयोरेव एकत्र समुच्चयः प्राप्तिरित्यर्थः । भाष्ये
तु तपःसिद्धिनिरूपणावसरे नाम किञ्चिदित्यन्तर्भावः कश्चित् विशे
षतः प्रवृत्तिः स्वार्थान्तरविशेषाभिधायकत्वात् । एवं भाव
कोपादानात् । ये च तपःसिद्धिकोपक्रमे इति प्रतिपाद्य का
र्यकारणभावस्याकारविशेषेण निवृत्तिदर्शनप्रवेशात्
वाक्यभेदप्रसङ्गः, एतेषां तपःसिद्धिरपि कारणम् । प्रकृत्य
न्यस्तादिव यथोद्दिष्टेऽपि वाच्ये । नन्वपि कार्यं प्र
तिबोधनीयः, नच कश्चिद्विशिष्टानुसन्धेयः । विवक्षेत
तद्वाच्यविशेषवाक्यत्वादिप्रतिपादनं तत्र
प्रत्यक्षवादिवत्, तत्तावत् वाक्यप्रवृत्तिनिमित्त
कथनं निरूपणमनुसन्धेयम् । सिद्धान्तस्वरूपविशेषाभाव
विशिष्टतावत्त्वात् कारणं सिद्धान्तविवक्षायां तत्र वाक्य
कारणस्वरूपयोगात्, कालाभ्यासविशिष्टं सहि विशेषविवक्षाया
इति प्रयोजनान्तरोपादानस्य तद्भावसंगात्, तत्त्वाधीनस्य
स्वरूपयोः शक्तिभेदे शक्तिकथन प्रयोगान्तरोपादानम्
एकदेशत्वानुवादे सिद्धान्तयोगात्, कारणविभेदयोः सम्ब
न्धाकारस्य नित्यप्रवृत्तिप्रयोजकत्वविशेषः प्रतिबन्धकत्व
नियमनवचनं नययोगविषये तपःसिद्धि कार्यान्तरप्रयोज
नस्थाकाङ्क्षः । तद्विषयिस्वरूपेक्षाविशेषाणाम् विवक्षायामि
त्यनुग्रहीतत्वमिति । यत्तु तत्र 'कलभ राजाजानिरूपक
त्वात्' इत्यादि वक्ष्यमाणनिर्वाहविवक्षया शब्दसङ्केतोपलक्षणस्य,
तथाऽपि लोकवेदयोः वैदिकप्रयोगान्तरप्रयोगपर्यवसानात्
न्यायेन जातिशक्तिस्वरूपनिरूपणात् तदपेक्षा । नन्वेवं प्रकार
कारणस्य तद्वार्तानायिकारणत्वं प्रतिपाद्य 'तपःसिद्धि
स्वरूपोपादानभावे' इति प्रतिपाद्य स्वरूपसम्बन्धप्रयोजन
प्रतिबन्धकस्य । एवं 'तपःसिद्धिकर्मा नामभेदः' इत्यादि
तदनन्तरम् । कार्यादि तद्गतान्वयतया तद्विशिष्टसम्बन्धा
न्यस्य प्रतिबन्धः प्रतिकूलादिकार्यविशेषादि प्रतिबन्धकस्य
ज्ञानसम्बन्धप्रयोजकत्वात् तत्त्वेन कार्यनिर्वाहकं प्रतिपादनीयं
स्यात् ॥

[illegible]

पक्षेण संज्ञादिविषयः सर्वे प्रायिकाः ॥ ततश्च आदित्यात्
दोषाभिक्ष्वता संज्ञाविग्रहादयो दिव्यात्मका इति ॥ तदिदं
नादरणीयम् । प्रसिद्धा संप्रदाय उक्तं ग्रन्थादाधारेण ॥ विधिनिषे-
धयोर्हि उभयविषयत्वावधारणेन तयोः विरोधप्रसङ्गात्
विकल्प व्यतिरेकप्राप्त्यनवद्यत्वः ॥ तदुक्तं वाचस्पति-
मिश्रैः — "यत्प्रत्यक्षेण संज्ञाविकारप्रसङ्गदोषा-
दिरेवापाद्य व्यतिरेकात्तः । अतः प्रत्यक्षविरोध न विरोध-
संप्रत्ययः" इति ॥ ...

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ १६ ॥

वायुरनिलममृतमथेदं भस्मान्तं शरीरम् । ओं क्रतो स्मर कृतं स्मर क्रतो स्मर कृतं स्मर ॥ ॥ १७ ॥

[illegible]

गृह्णातीत्याह — कथमिदं ज्ञातं शरीरमिति । प्रत्यक्षाद-
यथार्थः अयथार्थविवक्षया अत्र अयशब्दः । श्रुतिज्ञातस्य प्रमाणान्तर-
यन्तरयोग्यत्वात् । कर्मवश्यकाङ्क्षाभावेऽपि वा । तथा च स्मर्यते —
“गङ्गायां सिकता धारा यथा वर्षति वासवे । शक्या गणयितुं लोके न व्यतीताः पितामहाः” इति । “प्रत्यक्षादिष्वदृष्टेषु” इत्यादिवत् ॥ इदमिति विशेषणं संसारशरीरकेभ्यो नित्यशरीरकेभ्यश्च प्रमाणसिद्धानां व्यवच्छेदाय ॥ ज्ञातमिति संस्कारप्रत्यक्ष-स्मृतिज्ञानकाले नित्यत्वं प्रसिद्धस्याप्यक्षणं वा । शरीरशब्दः पृथक्त्वनिर्दिष्टानां स्वरूपविशेषणमात्रपरत्वेन गृहीतः । अतः “प्राकृतं प्राकृतशरीरं देहि” इति कर्मणि विधिविशेषणसंस्कृतम् प्राकृतं प्रत्यक्षं देहात्मप्रत्ययेन प्रमाणवेद्यतया —
इति ॥ यथा श्रुतेष्वायतनः — “यः पापनिरतः नित्यं पापिनि तेन दृष्टेन पुराणपुरुषेण ह्यायत्ते” इति ॥ उक्तं योगानुशासने — “क्लेशकर्मविपाकाशयैरपरामृष्टः पुरुषविशेषः ईश्वरः” अपि सर्वेः कार्येः
पुरुषविशेषसंस्कारस्वरूपविशेषात् गुणः कार्येऽनन्तवत्त्वम् । ज्ञाता तस्य वाचकः प्रणव” इति ॥ श्रूयते च सत्यव्रतः — “देहि त्वं सदा विष्णुः पञ्चाप्यात्मदेशवत्” इति ॥ स्वयम्भुवा यः — “देहि त्वं कारणं प्राणं मत्प्राणान् तत्प्राणात्” इति ॥ एवं सर्वदृक्त्व-
सिद्धम् ॥ अथ क्रतुप्रभृतिषु सर्वत्र ज्ञाननयज्ञविधानरूपं पञ्चविधं
तपस्येष्विष्टं तद्रूपनैव याजिते — क्रियतेऽनेन क्रतुसंस्कारेति ॥
(क्रतो) क्रतुत्वात् । यथाह — “अहं क्रतुरहं यज्ञः” इति, यथा
क्रतुप्रत्ययः प्रत्येकं पुरुषोऽस्ति तत्त्वे तस्य सति स
क्रतुं कार्ये, “एवं क्रतुरहम्” इत्यादिस्थानेषु प्रकार-
णात् । एवं क्रतुशब्दः पारम्पर्येण वा । तद्विषये तु भवति
तच्च पदार्थः । (स्व) सामान्येन प्रज्ञया विषयीकरणात् ।
“स्वगुणैर्णितं तमसा यत्र स्वपति केशवे” इत्यत्र । उक्तं
भगवता — “स्थिते मनसि” इत्यारभ्य “ततस्तं म्रियमाणं तु काष्ठ-
पाषाणसन्निभम् । अहं स्मरामि मद्भक्तं नयामि परमां गतिम्” इति ॥
सर्वदा सर्वं साक्षात्करोति सः कर्तव्यं भवति तदा प्रवर्तते
प्रत्युपेक्षणादिप्रसङ्गः । कृतं स्मरति तत्रापि तदेव विवक्षा ।
यत्कृतं यत्किञ्चिदपि कार्यमनुष्ठाय कृतज्ञत्वं तेन रक्षति
भावः ॥ एतावता कर्तृत्वभोक्तृत्वप्रतिसन्धायकत्वेन शे-
षविधानं कृतमिति । स्मर्यते हि — “जायमानं हि पुरुषं”
इत्यादि ॥ स्वयमेवाह — “तेषां सततयुक्तानाम्” इत्यादि । कृ-
तोऽस्य कृतं स्मरत्यावृत्तिः उक्तयोः कारणविषयाः ॥ १७ ॥

[illegible]

ஜ்ஞாநவாநிதிபாவ꞉ ॥ ஶ்ரூயதே ச யாதார்த்யநாயப்ரா꞉— “ததேவ விஶ்வ பாவஸ்ய ப்ரஸவ꞉ ஸ்வாபாவிகீ ஸ்திதி꞉ । தத்தத்கர்மாநுஸம்ஸர்கப்ரஸக்தத்தத்த்ரிகுணஸ்ருஷ்ட” இதி ॥ இதம் ப்ரக்ருதிபரம் ப்ரதாநாதீநாம் ப்ரக்ருதிலக்ஷணம் । பரிஶுத்தஜீவவிஷயே ப்ரஜாபதிவாக்யே “ய ஆத்மாऽபஹதபாப்மா விஜரோ விம்ருத்யுர்விஶோகோ விஜிகத்ஸோऽபிபாஸ꞉ ஸத்யகாம꞉ ஸத்யஸங்கல்ப꞉” இதி பாடாத் । அநிருத்தப்ரக்ருதிதி பதத்வயேऽபி பர்யுத்ஸகேந விபரிணேயம் । பாயர்ஶிதி பர்யுத்ஸகேநாபக்ருஷ்டாத் ॥ அத்ர “ஜாயாத்ஸ்வாதந்த்ர்யக்ஷயோऽநப்ரக்ருத” இத்யாதிகம் பராப்ரக்ருத்யா ஆத்மபராணாம் ப்ரக்ருதிதீயவிஷயகத்வம் நாஶங்கநீயம் । ப்ரத்யுதாபராம் ப்ரக்ருதிஸம்பந்தே꞉ । நாபி விஶிஷ்டப்ரக்ருத்யா ஜாயாமபராத்மவிஷயகத்வாஶங்கநீயம் । பராத்பரஸ்ய தேவஸ்ய அநந்தரபவநேந தத்ப்ரக்ருதேஶ்ச ப்ரக்ருத்யாத்மபரக்ஷேஸ்ய அப்யாயத்வாத் । “க்ஷரம் ப்ரதாநமம்ருதாக்ஷரம் ஹர꞉ க்ஷராத்மாநாவீஶதே தேவ ஏக꞉” ஸ்வபோக்யதயா ப்ரதாநம் ஹரதீதி ஹர꞉ । ஜீவ இத்யர்த꞉ ॥ “க்ஷரம் த்வவித்யா ஹ்யம்ருதம் து வித்யா வித்யாவித்யே ஈஶதே யஸ்து ஸோऽந்ய” இதி ஶ்வேதாஶ்வதரீயே “போக்த்ருபோக்யநியந்த்ரூணாம் விவேகேந அப்ருதக்ஸித்தேந ப்ரக்ருத்யாத்மநோऽபியாநப்ரஸ்தாநாச்ச அப்ருதக்ஸித்தோ ஜீவாத்மபரத்வ யாத்ஸ்யம் ॥ ஏவம் ப்ரக்ருத்யாத்மஸ்வரூபஸ்ய “ந ஜாயதே ம்ரியதே வா விபஶ்சித்” இத்யாதிப்ரஸித்தப்ரக்ருதிதியாய க்ஷேத்ரஸ்ய ஶரீரஸ்ய ப்ரக்ருதிவஶ்யம் பாவீத்யாஹ— அவ்யக்தம் ஸ்தூலம் ஶரீரமிதி ॥ ப்ரக்ருதாதியப்ராதயப்ரஜநவிலக்ஷணாத் ஸ்வாத்மஶப்தை꞉ । ஜீவாத்மாநஶ்சைதந்யமாத்மகோவா । யதா காஷ்டப்ரவர꞉ । ஸ்தூபநிதவ— “ப்ருதிவ்யாதிஷு ப்ருத்வீஷ்வ நமோ ஸ்தாவரஜங்கமே । ஏகஸ்தூலிஷ்டி விஶ்வாத்மா ஸத்ய நாராயணோऽவ்யய” இதி । பஶ்பஶ்யா பாகம் ப்ரஸாஸ்ஸாரபாப꞉ । ஸ ச நாநாதேஹப்ரவேஶக꞉ । அத்வா ‘க்ஷேத்ரம் ப்ரவிஶ்ய இதி ஶிஷ்யபூஜ்யத’ த்வந்த்வ ப்ரவிஶதி த்வந்த்வப்ரவேஶகோ ஸ்தாவரஜங்கமை꞉ ॥ த்ரிவேதகே த்ரயாதமக்ஷிதம் ஶரீரம் விஸ்வஸ்தூலம் மைதி, பசநேந தத்ரிவஸம்ஸ்தம், பாகே ஸ்ஸ்ரஸ்தூ வதிதிபாவ꞉ ॥ நந்வ கேஷாஞ்சித்ஶரீரேஷு ப்ரக்ருதிஷ்வேவ விநாஶோ த்ருஷ்ட꞉ । அவிநஷ்டேஷ்வந்யந்யேஷு அநாதிநாஶித்வம் ஸம்நிஶ்சிதம் । அந்யதா ஶத்ருக்ஷப்ருதி ஶஸ்த்ராதிகம் நப்ரயுஜ்யேத । ஸ்வயமபி ஶத்ருப்ரயோக்த்ருஶஸ்த்ரராதிகம் நநிவாரயேத் । ஏவம் ஸம்ப்ரதிபந்நஸ்ய ஸஶ்ரீதநதாதேஷி தேஹாவஷேபஸ் கிம் ப்ரயோஜநமிதிசேத் உச்யதே ॥ ஸூக்ஷ்மஶரீரயோர த்ரிகத்ரிகர்மப்ரவிர்த்யப்ரயுக்தேந தேஹஸம்யோகம் தாவசேகம் ப்ரயோஜநம் । அவயவ்யவிநாராராஸாய ந வேதாதிபி꞉ கிம் தி

त्र्यक्षं संहारेऽपीति सन्देहावाकरणं द्वितीयम् ॥ स्वप्नेऽपि वैराग्यजननं तृतीयम् । विनाशहेतौ सत्यपि नश्यतीति [illegible] संसारवासनाप्रतिबन्धनं चतुर्थम् । शीघ्रं मोक्षोपाये प्रवृत्तिरुत्पत्तिरिति [illegible] पञ्चमम् । एवमेतानि प्रयोजनानि द्वितीयाध्यायतात्पर्यसंग्रहाय उद्दिष्टानि । एवं "मोक्षमोक्ष्यं प्रसिद्धारूपं मोक्ष" इति क्रमेण [illegible] प्रसिद्धारं प्रकृतं [illegible] प्रणवेनावाप्ते इति ॥ [illegible]

[illegible]

𑌸 𑌤𑌾𑌵𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌤𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌶𑍇𑌷𑌵𑌰𑌣𑌂 𑌕𑌾𑌵𑌿𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑌿𑌵𑌾𑌹𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌸𑍍𑌮𑌰𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌹𑌿— '𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌹𑌿 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌮𑍍' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌶𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌸𑍍𑌵𑌰 𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥௧௭॥

𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌨𑌯 𑌸𑍁𑌪𑌥𑌾 𑌰𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍇𑌵 𑌵𑌯𑍁𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 ।
𑌯𑍁𑌯𑍋𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌜𑍍𑌜𑍁𑌹𑍁𑌰𑌾𑌣𑌮𑍇𑌨𑍋 𑌭𑍂𑌯𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌤𑍇 𑌨𑌮 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌮 ॥
𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍𑌸𑌂𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌾 ॥

𑌨𑍀— 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑌤𑍇— 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌨𑌯 𑌸𑍁𑌪𑌥𑌾 𑌰𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍇𑌵 𑌵𑌯𑍁𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌯𑍁𑌯𑍋𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌜𑍍𑌜𑍁𑌹𑍁𑌰𑌾𑌣𑌮𑍇𑌨𑍋 𑌭𑍂𑌯𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌤𑍇 𑌨𑌮 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌮𑍇𑌤𑌿 (𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇) 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕 "𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾 "𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌪𑍍𑌯𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌜𑍈𑌮𑌿𑌨𑌿𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌗𑍍𑌰𑌣𑌯𑌨𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌯𑍋𑌗𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 । (𑌨𑌯) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌸𑍁𑌪𑌥𑌾) 𑌶𑍋𑌭𑌨𑍇𑌨 𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌰𑌹𑌿𑌤𑍇𑌨 𑌉𑌪𑌾𑌯𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । (𑌰𑌾𑌯𑍇) 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌂𑌰𑌕𑍍𑌷𑌣𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌧𑌨𑌾𑌯 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌧𑌨𑌾𑌯 "𑌅𑌤𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌰𑍍𑌹𑌾𑌨𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌜𑌕𑌵𑌶𑌂 𑌵𑌦𑍇 । 𑌅𑌵𑌾𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌹𑌾𑌮𑌾𑌤𑌂 𑌯𑌦𑌾𑌰𑌾𑌜𑍍𑌯 𑌸𑌮𑍀𑌰𑌣𑍇, 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋𑌪𑌗𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍂𑌕𑍍𑌤𑌯𑍌𑌗𑌿𑌕𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌹 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌸𑌕𑌲𑌸𑌂𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌿𑌤𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌗𑍁𑌣𑌾𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 * 𑌸𑌤𑍍𑌰𑌿𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌵𑌿𑌤𑍍 । (𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍) 𑌕𑍃𑌤𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌹𑌾𑌨𑍍 । 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍇𑌵 𑌵𑌯𑍁𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 (𑌦𑍇𑌵) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌦𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌨𑌨𑌿𑌰𑌤𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡𑌾𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤 "𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌯𑍁𑌨𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨" 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌘𑌣𑍍𑌟𑍁𑌕𑌾𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌭𑍂𑌤𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾 𑌇𑌹 𑌵𑌯𑍁𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑍍 𑌉𑌪𑌾𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌯𑌥𑌾𑌵𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌵𑌿𑌧𑌾𑌨𑌦𑍋𑌷𑌾𑌦𑍍𑌧𑍇𑌤𑍁𑌭𑍂𑌤𑌃 𑌅𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 (𑌯𑍁𑌯𑍋𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌜𑍍𑌜𑍁𑌹𑍁𑌰𑌾𑌣𑌂) 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌕𑍁𑌟𑌿𑌲𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌕𑌲𑍍𑌪𑌿𑌤𑍇𑌨 𑌪𑌾𑌪𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌏𑌨𑌃) 𑌅𑌕𑍃𑌤𑌕𑌰𑌣𑌕𑍃𑌤𑌾𑌕𑌰𑌣𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑍁𑌟𑌿𑌲𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌕𑌂 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌤𑌃 (𑌯𑍁𑌯𑍋𑌧𑍍𑌯𑌿) 𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌕𑍁𑌰𑍁 । 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌭𑍂𑌯𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌤𑍇 𑌨𑌮 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌮) 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌯𑌗𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑍈𑌃 𑌆𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌯𑌸𑍀𑌂 𑌨𑌮𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌯𑍍𑌮𑌹𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍋𑌹𑌿 𑌬𑌹𑍁𑌵𑍈𑌨𑍋𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌨𑌮𑌉𑌕𑍍𑌤𑌯𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌾 𑌨𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌨𑌮𑌉𑌕𑍍𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑌿𑌤𑌾𑌨𑍁𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌨𑌪𑌿 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑍀𑌃 𑌪𑍋𑌷𑌕𑌯𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌾𑌃 । 𑌪𑌾𑌨𑌸𑌕𑌾𑌯𑌿𑌕𑍋𑌃 𑌨𑌮𑍋𑌵𑌾𑌰𑌹𑌾𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌤𑌤𑍍𑌵𑌤𑌦𑍍𑌭𑌕𑍍𑌤𑌿𑌯𑍋𑌗𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌨𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌂𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑍇𑌯𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑍇𑌤𑌿 ॥௧௮॥

[illegible]

[illegible]

இதி கவிதார்கிகஸிம்ஹஸ்ய ஸர்வதந்த்ரஸ்வதந்த்ரஸ்ய ஸ்ரீமத்வேங்கட
நாதஸ்ய வேதாந்தாசார்யஸ்ய க்ருதிஷு
[illegible] ஸமாப்தம் ॥

கவிதார்கிகஸிம்ஹாய கல்யாணகுணஶாலினே ।
ஶ்ரீமதே வேங்கடேஶாய வேதாந்தகுரவே நம: ॥

[illegible]

शय । पूर्वाचार्यैः सम्प्रदायविद्भिः सम्प्रदाय । नासिकाग्र
लोकं निपुणमवगतिमतः ॥ (द्वयविवरणम्) अनन्यगतिकाधिकारिणो
ऽनावृत्तिफलं द्वयवाक्यं प्रपत्तिं (८) अवान्तरभेदकान्तया निरू-
पायितपूर्वाचार्यैः प्रपत्त्यनुष्ठानवैलक्षण्यं (विशेष) निष्ठ
तेन ॥ [illegible] प्रपत्त्युपायविश्वासः । प्रपत्तेरनन्यप्रपत्तिं
नामावृत्तिनाशके । "प्रपत्तेरवान्तिर" इति [illegible]
लक्षणं [illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] प्रपत्तिं [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] प्रपत्तिं [illegible] । प्रपत्तेरवान्तर [illegible] ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible]
श्रीमद्भगवद्[illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥

वेदान्ताचार्यवर्याज्ञया [illegible] ।
वादिवेदान्तसारार्थः श्रीवत्साङ्केन दर्शितः ॥
यदिह रहस्यं विवृतं यथा [illegible] ।
कृपया तदिदं सर्वं देवः [illegible] ॥

इति श्रीवत्सकुलतिलकवेदान्ताचार्यस्य [illegible]
[illegible] श्रीवत्साङ्कश्रीनारायणमुनीन्द्रस्य कृतिषु
[illegible] प्रकाशिका सम्पूर्णा ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌦𑌾𑌦𑌿𑌵𑌣𑍍𑌶𑌠𑌕𑍋𑌪 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌯𑌤𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌹𑌾𑌦𑍇𑌶𑌿𑌕𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌰𑌙𑍍𑌗𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌮𑍁𑌨𑌿𑌵𑌿𑌰𑌚𑌿𑌤 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾

𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌂 ॥ 𑌕𑍇𑌨𑍇𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌪𑌤𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌮𑌨𑌃 𑌕𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍈𑌤𑌿 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌕𑍇𑌨𑍇𑌷𑌿𑌤𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌚𑌮𑌿𑌮𑌾𑌂 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌕 𑌉 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌯𑍁𑌨𑌕𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌮𑌨𑍋 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌹 𑌵𑌾𑌚𑌂 𑌸 𑌉 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌤𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯 𑌧𑍀𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌨𑍋 𑌮𑌨𑌃 । 𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌮𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌮𑍋 𑌯𑌥𑍈𑌤𑌦𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌅𑌤𑌸𑍀𑌗𑍁𑌚𑍍𑌛𑌸𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌰𑌸𑍍𑌥𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 ।
𑌅𑌞𑍍𑌜𑌨𑌾𑌚𑌲𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌾𑌰𑌮𑌞𑍍𑌜𑌲𑌿𑌰𑍍𑌮𑌮 𑌗𑌾𑌹𑌤𑌾𑌮𑍍 ॥
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌣𑌯𑍋𑌗𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌗𑍁𑌰𑍂𑌨𑌪𑌿 ।
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌤𑌲𑌵𑌕𑌾𑌰𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌃 𑌕𑌰𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑌹𑌮𑍍 ॥

𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌚𑌨𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌯𑌿𑌤𑍁𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍌𑌤𑌿— 𑌕𑍇𑌨𑍇𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌪𑌤𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌨𑌃 𑌕𑍇𑌨 𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑌂𑌸𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤 𑌇𑌤𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌇𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍) 𑌇𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌮𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 (𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃) 𑌮𑍁𑌖𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌕𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 (𑌪𑍍𑌰𑍈𑌤𑌿) 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑍍𑌷𑍇𑌣 𑌸𑌞𑍍𑌚𑌰𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌥𑌾 𑌕𑍇𑌨 𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌿𑌤𑌾𑌮𑌿𑌮𑌾𑌂 (𑌵𑌾𑌚𑌂) 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌅𑌵𑌲𑌮𑍍𑌬𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌶𑍍𑌚 𑌕 𑌉 𑌦𑍇𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌕𑌃 । 𑌅𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌰𑌣𑌾𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌕𑍍𑌤𑌿— 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌂, 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑌧𑍀𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌂, 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌧𑍀𑌨𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌂, 𑌯𑌤𑍍 (𑌸 𑌉) 𑌸 𑌏𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 (𑌅𑌤𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 [illegible] 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿— 𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥ [illegible]— 𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌮𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥ [illegible]

𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌾𑌦𑌥𑍋 𑌅𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌾𑌦𑌧𑌿 । 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍁𑌮 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌯𑍇 𑌨𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌚𑌕𑍍𑌷𑌿𑌰𑍇 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾𑌨𑌭𑍍𑌯𑍁𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌾𑌗𑌭𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌯𑌨𑍍𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌨 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌹𑍁𑌰𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌮𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌯𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌨 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌯𑍇𑌨 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍂𑌂𑌷𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌯𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌨 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 𑌯𑍇𑌨 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑌿 𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌣𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌯𑌦𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸𑍇 𑌸𑍁𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌦𑌭𑍍𑌰𑌮𑍇𑌵𑌾𑌪𑌿 𑌨𑍂𑌨𑌂

𑌶𑍍𑌰𑌾𑌵𑌯𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌨𑌾𑌹𑌮𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌣 𑌨 𑌵𑍈 𑌮𑌨𑌸𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌣 𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌚𑌕𑍍𑌷𑌿𑌰𑍇 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌨𑌨𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌯𑌾 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑍈𑌯𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹 — 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑍇 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌗𑍁𑌰𑌵𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌉𑌪𑌾𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌅𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂, 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍀𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌸 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿 — 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾𑌨𑌭𑍍𑌯𑍁𑌦𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌂 𑌯𑌤𑍍, 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌹𑌿 । 𑌯𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌇𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌇𑌦𑌂𑌕𑌾𑌰𑌗𑍋𑌚𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌶𑍋 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 𑌜𑌨𑌾𑌃 𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 ॥ ॥ ௫ ॥ ௬ ॥

𑌯𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑍇𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௭ ॥ ௮ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑍍𑌰𑌣𑍀𑌯𑌤𑍇) 𑌪𑍍𑌰𑌣𑍀𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 — 𑌯𑌦𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌸𑍁𑌷𑍍𑌠𑍁 𑌵𑍇𑌦 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌦𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸𑍇 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 । 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌇𑌦𑌮𑍍

𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌤𑍍𑌥 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍 । 𑌯𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌵𑍇𑌷𑍍𑌵𑌥 𑌨𑍁 𑌮𑍀𑌮𑌾𑌂𑌸𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌤𑍇 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ ௧ ॥

𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍁𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍋 𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍇𑌦 𑌚 । 𑌯𑍋 𑌨𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦 𑌨𑍋 𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍇𑌦 𑌚 ॥ ௨ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌤𑌂 𑌮𑌤𑌂 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌃 । 𑌅𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤𑌾𑌮𑍍 ॥ ௩ ॥

𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌯𑌦𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌤𑍍𑌥 𑌤𑌦𑌲𑍍𑌪𑌂 (𑌦𑌹𑍍𑌰𑌮𑍇𑌵) 𑌅𑌲𑍍𑌪𑌮𑍇𑌵 । 𑌦𑍇𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌯𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌤𑍍𑌥 𑌤𑌦𑌪𑌿 𑌤𑍍𑌵𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑌮𑌲𑍍𑌪𑌮𑍇𑌵 । 𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑌃𑌪𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌾𑌤𑌃𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍍𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌸 𑌤𑌦𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍍𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯 𑌆𑌹 — 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 ॥ ௧ ॥

𑌕𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — 𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌹𑌂 𑌸𑍁𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌨 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 । 𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌨 । 𑌅𑌪𑌿 𑌤𑍁 𑌵𑍇𑌦𑍈𑌵 । 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾, 𑌕𑌿𑌂𑌚𑌿𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑍋 𑌨𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌨𑌃) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌾𑌰𑌿𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌤𑌤𑍍 𑌨𑍋 𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿, 𑌵𑍇𑌦 𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌨 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇, 𑌸 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇 । 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇, 𑌸 𑌤𑍁 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌏𑌤𑌾𑌵𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌅𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑌾 — "𑌯𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌸𑌹𑍇"𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌨𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌨𑌸𑌯𑍋𑌰𑍇𑌤𑌾𑌵𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑍍𑌯𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌤𑌾𑌵𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌅𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾 "𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌤𑌂" "𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤𑌾𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌮𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌵𑌚𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌚𑌨𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌪𑌰𑌂, 𑌨 𑌤𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌗𑍋𑌚𑌰𑌤𑍍𑌵𑌪𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌥𑌾𑌹𑌿 𑌸𑌤𑌿 "𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑍍", "𑌤𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌽𑌤𑌿𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌮𑍇𑌤𑌿" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑍈𑌯𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌚𑍍𑌚 ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥

இதி த்விதீயஃ படலஃ ॥

ஹரிஃ ஓம் ॥ [illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥

இதி த்விதீயஃ படலஃ ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌜𑍍𑌞𑍌 𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌬𑌭𑍂𑌵 𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌤𑍇𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌮𑌬𑍍𑌰𑍁𑌵𑌨𑍍 𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌥𑍇𑌤𑌿 ॥ ௩ ॥ 𑌤𑌦𑌭𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑌮𑌭𑍍𑌯𑌵𑌦𑌤𑍍𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌜𑍍𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌯𑌿 𑌕𑌿𑌂 𑌵𑍀𑌰𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑍀𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌦𑌹𑍇𑌯𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌤𑍃𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌦𑌧𑌾𑌵𑍇𑌤𑌦𑍍𑌦𑌹𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌶𑌶𑌾𑌕 𑌦𑌗𑍍𑌧𑍁𑌂 𑌸 𑌤𑌤 𑌏𑌵 𑌨𑌿𑌵𑌵𑍃𑌤𑍇 𑌨𑍈𑌤𑌦𑌶𑌕𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ௬ ॥ 𑌅𑌥 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌮𑌬𑍍𑌰𑍁𑌵𑌨𑍍 𑌵𑌾𑌯𑌵𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌥𑍇𑌤𑌿 ॥ ௭ ॥ 𑌤𑌦𑌭𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑌮𑌭𑍍𑌯𑌵𑌦𑌤𑍍𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌨𑍍𑌮𑌾𑌤𑌰𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑌿 ॥ ௮ ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌯𑌿 𑌕𑌿𑌂 𑌵𑍀𑌰𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑍀𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌦𑌦𑍀𑌯 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ௯ ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌤𑍃𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌦𑌧𑌾𑌵𑍇𑌤𑌦𑌾𑌦𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌶𑌶𑌾𑌕𑌾𑌦𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌸 𑌤𑌤 𑌏𑌵 𑌨𑌿𑌵𑌵𑍃𑌤𑍇 𑌨𑍈𑌤𑌦𑌶𑌕𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑍋 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌹𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯𑌕𑍍𑌷𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤 𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌤𑍇𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑌃 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 । 𑌤𑌥𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌭𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑌵𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌥𑍇𑌤𑌿 𑌸 𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑌮𑍀𑌪𑌂 𑌗𑌤𑌃 𑌤𑍇𑌨 𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃, 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌦𑍍𑌵𑌯𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥ ௪ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌯𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌕𑍍𑌷𑍇𑌣 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑌾𑌹𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍀𑌯𑌂 𑌤𑍃𑌣𑌂 𑌦𑌧𑌾𑌤𑌿 𑌯𑌕𑍍𑌷𑍇𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌮𑍀𑌪𑌂 𑌗𑌤𑌃 𑌦𑌗𑍍𑌧𑍁𑌮𑌸𑌮𑌰𑍍𑌥𑍋 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌉𑌪𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌾𑌯) 𑌸𑌮𑍀𑌪𑌂 𑌗𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌨𑍈𑌤𑌦𑌶𑌕𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥ 𑌸𑌮𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 ॥ ॥ ௬ ॥ ௭ ॥ ௮ ॥ ௯ ॥ ௧௦ ॥

അഥേന്ദ്രമബ്രുവന്മഘവന്നേതദ്വിജാനീഹി കിമേതദ്യക്ഷമിതി തഥേതി തദഭ്യദ്രവത്തസ്മാത്തിരോദധേ ॥ ॥ ൧൧ ॥

സ തസ്മിന്നേവാകാശേ സ്ത്രിയമാജഗാമ ബഹുശോഭമാനാമുമാം ഹൈമവതീം താം ഹോവാച കിമേതദ്യക്ഷമിതി ॥ ॥ ൧൨ ॥

ഇതി തൃതീയഃ ഖണ്ഡഃ ॥

ഹരിഃ ഓം ॥ സാ ബ്രഹ്മേതി ഹോവാച ബ്രഹ്മണോ വാ ഏതദ്വിജയേ മഹീയധ്വമിതി തതോ ഹൈവ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി ॥ ൧ ॥

തസ്മാദ്വാ ഏതേ ദേവാ അതിതരാമിവാന്യാന്ദേവാന്യദഗ്നിർവായുരിന്ദ്രസ്തേ ഹ്യേനന്നേദിഷ്ഠം പസ്പൃശുസ്തേ ഹ്യേനത്പ്രഥമോ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി ॥ ॥ ൨ ॥

തസ്മാദ്വാ ഇന്ദ്രോഽതിതരാമിവാന്യാന്ദേവാന്സ ഹ്യേനന്നേദിഷ്ഠം പസ്പർശ സ ഹ്യേനത്പ്രഥമോ വിദാഞ്ചകാര ബ്രഹ്മേതി ॥ ൩ ॥

(തസ്മാത്തിരോദധേ) തസ്മാച്ച ദേവാന്തർഹിതഃ । സ തസ്യ [illegible] തിരോഹിതശബ്ദാദിത്യർത്ഥഃ ॥ ॥ ൧൧ ॥

തസ്മിന്നേവാകാശ ഇതി ॥ തസ്മിന്നേവ പ്രദേശേ ഹിമവത്പുത്രീം ബഹുവിധാഭരണൈഃ ശോഭമാനാം പാർവതീമിന്ദ്രാനുഗ്രഹായ പ്രാദുർഭൂതാം ദൃഷ്ട്വാ [illegible] ഇയം സർവം ജാനാതീതി മന്വാനഃ കിമേതദ്യക്ഷമിതി പപ്രച്ഛേത്യർത്ഥഃ ॥ ॥ ൧൨ ॥

ഇതി തൃതീയഃ ഖണ്ഡഃ ॥

സാ ബ്രഹ്മേതി ഹോവാചേതി ॥ ബ്രഹ്മണോ യക്ഷരൂപേണ യാ [illegible] പ്രാദുർഭൂതം, അതഃ ബ്രഹ്മസംബന്ധിനി വിജയേ നിമിത്തേ പൂജാം പ്രാപ്നുത । അസ്മാഭിരേവ വിജയഃ കൃത ഇതി ദുരഭിമാനസ്ത്യക്തവ്യ ഇത്യർത്ഥഃ । തതോ ഹൈവേതി ॥ തദൈവ ദേവേശോ ബ്രഹ്മേതി ജ്ഞാതവാനിത്യർത്ഥഃ ॥ ॥ ൧ ॥

തസ്മാദ്വാ ഇതി ॥ തസ്മാദ്വൈ ഏതേ ദേവാഃ യദഗ്നിർവായുരിന്ദ്രാ ഇതരാന്ദേവാനതിശേരത ഇവ । ഇവശബ്ദ ഏവാർത്ഥഃ ॥ അതിശയേനേത്യർത്ഥഃ ॥ യസ്മാദേതേ(നേദിഷ്ഠം)സമീപേ വർത്തമാനം ബ്രഹ്മ(പസ്പൃശുഃ) സ്പൃഷ്ടവന്തഃ । യസ്മാച്ച ഏതേ (പ്രഥമോ വിദാഞ്ചകാര) പ്രഥമം വിജ്ഞാതവന്ത ഇത്യർത്ഥഃ ॥ ॥ ൨ ॥

അഗ്നിവായ്വിന്ദ്രാണാം മധ്യേ യസ്മാദിന്ദ്രഃ സമീപസ്ഥം ബ്രഹ്മ ദൃഷ്ട്വാ [illegible] ബ്രഹ്മേതി ജ്ഞാതവാനതഃ [illegible] ഇത്യർത്ഥഃ ॥ ॥ ൩ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌆𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑌦𑌾 𑌇𑌤𑍀
𑌨𑍍𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌮𑌿𑌷𑌦𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌦𑍈𑌵𑌤𑌮𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌅𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌵 𑌚 𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍇𑌨 𑌚𑍈𑌤𑌦𑍁𑌪𑌸𑍍𑌮𑌰𑌤𑍍𑌯𑌭𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌣𑌂
𑌸𑌂𑌕𑌲𑍍𑌪𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌤𑌦𑍍𑌧 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌨𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌵𑍇
𑌦𑌾𑌭𑌿 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌂𑌵𑌾𑌂𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌆𑌦𑍇𑌶 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌸𑍍𑌯) 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌿𑌰𑍋𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌏𑌷𑌃 (𑌆𑌦𑍇𑌶𑌃) 𑌸𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑍇𑌨𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑌦𑌾 𑌇𑌤𑌿) 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌨𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑌂, 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌆 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌 । 𑌉𑌪𑌮𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇 — 𑌇𑌤𑍀𑌨𑍍𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌮𑌿𑌷𑌦𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌆 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ 𑌇𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦 𑌉𑌪𑌮𑌾𑌨𑌸𑌮𑍁𑌚𑍍𑌚𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌥𑌾 (𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌮𑌿𑌷𑌤𑍍) 𑌯𑌥𑌾 𑌨𑌿𑌮𑍇𑌷𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌤𑌿𑌰𑍋𑌭𑌾𑌵𑌃 𑌕𑍍𑌷𑌣𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌿𑌰𑍋𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑌸𑍍𑌤𑌿𑌰𑍋𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌮𑌿𑌷𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 ॥ (𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌦𑍈𑌵𑌤𑌮𑍍) 𑌅𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑍂𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌗𑌤𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௪ ॥

𑌅𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌦𑍇𑌹𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌮𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌵 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌮𑌨𑍋𑌗𑌮𑌨𑌮𑌿𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌚𑌿𑌰𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌿, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑍋𑌽𑌪𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌚𑌿𑌰𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 ॥ (𑌅𑌨𑍇𑌨 𑌚𑍈𑌤𑌦𑍁𑌪𑌸𑍍𑌮𑌰𑌤𑍍𑌯𑌭𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌣𑌂 𑌸𑌂𑌕𑌲𑍍𑌪𑌃) 𑌅𑌨𑍇𑌨 𑌮𑌨𑍋𑌜𑌨𑌿𑌤𑌸𑌂𑌕𑌲𑍍𑌪𑌃 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃, 𑌅𑌭𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌣𑌂 𑌚𑌿𑌰𑌂 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌉𑌪𑌸𑍍𑌮𑌰𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌥𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌚𑌿𑌰𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌚𑌿𑌰𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌃 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌜𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌦𑍁𑌰𑍍𑌲𑌭𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥

𑌤𑌦𑍍𑌧 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌨𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌭𑍁𑌤𑌶𑍇𑌷𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑌪𑌿 𑌜𑌨𑍈𑌃 𑌵𑌨𑌨𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌨𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑌨𑌨𑌾𑌮𑌕𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌵𑌨𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌨𑍀𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌂 𑌭𑍋 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌤 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑍀𑌂 𑌵𑌾𑌵 𑌤
𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌮𑌬𑍍𑌰𑍂𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌤𑌪𑍋 𑌦𑌮𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌿
𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌯𑍋 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌾𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌪𑌹𑌤𑍍𑌯 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌲𑍋𑌕𑍇
𑌜𑍍𑌯𑍇𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌾𑌮𑌵𑍇𑌦𑍀𑌯𑌤𑌲𑌵𑌕𑌾𑌰𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾 ॥

𑌏𑌵𑌂 '[illegible]' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 [illegible] 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌂 𑌭𑍋 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑍇𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇 𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯 𑌆𑌹— 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌤 𑌇𑌤𑌿 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌮𑌵𑍋𑌚𑌾𑌮 । 𑌅𑌤𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑍈𑌵 । 𑌸𑌾𑌧𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌮𑍁𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 । 𑌯𑌦𑌿 𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍂𑌷𑌸𑌿 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌤𑌪𑍋 𑌦𑌮𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈) 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌯𑍈 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍇 𑌸𑌾𑌧𑌨𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌕𑌾𑌯𑌶𑍋𑌷𑌣𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌤𑌪𑌃, 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌨𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌦𑌮𑌃, 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌹𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌚 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾) [illegible] । (𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑍍) 𑌷𑌡𑌙𑍍𑌗𑌸𑌹𑌿𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌵𑌚𑌨𑌂 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌯𑍋 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌾𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌏𑌤𑌾𑌮𑍍) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯𑌤𑌨𑍋𑌪𑍇𑌤𑌾𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌸 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌪𑌾𑌪𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌲𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑌸𑌿 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌤𑍍𑌤𑌮𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌵𑍈𑌕𑍁𑌣𑍍𑌠𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌯𑍇 [illegible] ॥ ௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥

𑌕𑍍𑌷𑍇𑌮𑌾𑌯 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍁𑌣𑌯𑌾 𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌜𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂
𑌭𑍂𑌮𑌾𑌵𑌜𑍃𑌮𑍍𑌭𑌯𑌤 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌸𑍁𑌧𑌾𑌮𑍁𑌦𑌾𑌰𑌃 ।
𑌵𑌾𑌮𑌾𑌗𑌮𑌾𑌧𑍍𑌵𑌗𑌵𑌦𑌾𑌵𑌦𑌤𑍂𑌲𑌵𑌾𑌤𑍋
𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌸𑍍𑌸 𑌮𑍁𑌨𑌿𑌰𑌾𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑌾𑌂 𑌮𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌮𑍍 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌭𑍂𑌮𑌿𑌦𑍇𑌵𑍀𑌸𑌮𑍇𑌤 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌰𑌙𑍍𑌗𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌮𑍁𑌨𑌿𑌵𑌿𑌰𑌚𑌿𑌤𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾

𑌕𑌠𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌉𑌶𑌨𑍍𑌹 𑌵𑍈 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍇𑌦𑌸𑌂 𑌦𑌦𑍌 ।
𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌹 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾 𑌨𑌾𑌮 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌸 ॥ ॥ ௧ ॥
𑌤𑌂𑌹 𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌂𑌸𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌸𑍁 𑌨𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌸𑍁 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌅𑌤𑌸𑍀𑌗𑍁𑌚𑍍𑌛𑌸𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌰𑌃𑌸𑍍𑌥𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 ।
𑌅𑌞𑍍𑌜𑌨𑌾𑌚𑌲𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌾𑌰𑌮𑌞𑍍𑌜𑌲𑌿𑌰𑍍𑌮𑌮 𑌗𑌾𑌹𑌤𑌾𑌮𑍍 ॥
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌣𑌯𑍋𑌗𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌗𑍁𑌰𑍂𑌨𑌪𑌿 ।
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑍈 𑌕𑌠𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌂 𑌯𑌥𑌾𑌮𑌤𑌿 ॥

𑌉𑌶𑌨𑍍𑌹 𑌵𑍈 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌉𑌶𑌨𑍍) 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 “𑌵𑌶 𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑍌” 𑌇𑌤𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃, “𑌗𑍍𑌰𑌹𑌿𑌜𑍍𑌯” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌰𑌣𑌮𑍍 ॥ 𑌹 𑌵𑍈 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌮𑌰𑌣𑌾𑌰𑍍𑌥𑍌 𑌨𑌿𑌪𑌾𑌤𑍌 । 𑌐𑌤𑌿𑌹𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥ (𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸𑌃) 𑌵𑌾𑌜𑍇𑌨 𑌅𑌨𑍍𑌨𑍇𑌨 𑌦𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍇𑌨 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌃 𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸𑌃 । 𑌰𑍂𑌢𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸 𑌕𑌿𑌲 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌜𑌿𑌤𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍇𑌨 𑌯𑌜𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌕𑍍𑌰𑌤𑍌 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍇𑌦𑌸𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌂(𑌦𑌦𑍌) 𑌦𑌤𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌶𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌸𑌾𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑍍𑌯𑌮𑌾𑌵𑌶𑍍𑌯𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ (𑌆𑌸) 𑌬𑌭𑍂𑌵 ॥ “𑌛𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑍁𑌭𑌯𑌥𑍇”𑌤𑌿 𑌲𑌿𑌟𑌃 𑌸𑌾𑌰𑍍𑌵𑌧𑌾𑌤𑍁𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 ‘𑌆𑌰𑍍𑌧𑌧𑌾𑌤𑍁𑌕𑍇’ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑍃𑌤𑌭𑍂𑌭𑌾𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌤𑌂𑌹 𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌂) 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑌂 (𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌂) 𑌬𑌾𑌲𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌋𑌤𑍍𑌵𑌿𑌗𑍍𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌸𑍁 𑌗𑍋𑌷𑍁 𑌨𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌸𑍁 𑌸𑌤𑍀𑌷𑍁 (𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾) 𑌆𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑍍𑌯𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 𑌪𑌿𑌤𑍁𑌰𑍍𑌹𑌿𑌤𑌕𑌾𑌮𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 (𑌆𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶) 𑌆𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌵𑌤𑍀 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌯𑌥𑌾𑌨𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌤𑌤𑍇 ॥ 𑌤𑌥𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍌 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌾𑌯𑌿𑌕𑍋 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌸𑍁 𑌵𑍈𑌗𑌣𑍍𑌯𑌮𑌨𑌾𑌦𑌤𑌾𑌮𑍇𑌵 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ 𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿𑌕𑌾𑌮𑌕𑌠𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌮𑍍

सोऽप्युक्तः ॥ ॥ ௨ ॥

वीतोदकाज्यतृणादुष्टोदहोमादिप्रत्यया: । अनन्तरमेव

प्रोक्षणान्तु संसृष्टिं दद्यात् ॥ ॥ ௩ ॥

समाप्य वितानं तत अग्नेः पुरो दक्षिणस्य । द्वितीयं

तृतीयं तं समाप्य पूर्ववत् दद्यात् ॥ ॥ ௪ ॥

"तस्य येन दक्षिणे" इत्यत्र कृत्स्नस्य शरावादेः प्रकृत स्य दाक्षिण्यस्य निवृत्तिरिति "तस्य येनेति सर्वा"मिति दान प्रकारणे स्थितम् । तथापि दक्षिणारूपेणायं नास्तीत्यत्र । सह कर्तव्येषु दत्तेषु, अग्निहोत्रीयं नास्तीति । कर्तव्येष्वपि प्रकृते, अग्निहोत्रस्य प्रा धान्यं नास्तीति । तत्र पत्न्याः कार्येषु दक्षिणादा नकाले संस्कारदक्षिणादिति पूर्वादेव निर्देशः ॥ अनन्त "पत्नीयजमानयोः पूर्वोक्तेषु दक्षिणास्य प्रयोगप्रयोगाय प्रदेशे प्रोक्त" इत्यत्र संकल्पकाले प्रयोगप्रयोगे तत्र दक्षिणायाः प्रयोगविषये पत्न्याः कार्यस्य पूर्वोक्तत्वात् तत्र नियमाभावात् तदपि "यदि प्रयोगस्य यजमानस्य अग्निकार्यस्य"मिति प्रकरणे । तथा कर्तव्येषु दक्षिणादेः प्रथमं पत्नी कर्तव्ये दक्षिणादीनां संस्कारदक्षिणादिति पूर्वादेव नन नियमितिरिति सूत्रार्थः ॥ ॥ ௨ ॥

प्रयोगप्रकारमेव दर्शयति— वीतोदकादीति ॥ वीतप्रदेशं यागवेद्याः वीतोदकाः । आज्यं संस्कृतं तृणं यागवेद्याः आज्यतृणाः । दुष्टा दोषाः कृत्स्नवेद्या यागवेद्याः दुष्टोदहोमाः ॥ (प्रति षिध्याः) अप्रयोजकाः । अन्नस्य निष्ठामिति यावत् ॥ यथा ज्ञानं कृतं शाखाः शाखाः पत्न्याः दक्षिणादेश्या (दद्यात्) प्रयोक्तुः (अनन्तरं) अग्नीनाः ते शास्त्रविहिता प्रोक्षणक्रिया नाम यथा । तादृ शमनुष्ठानेन कृत्वा । प्रत्ययेन तत्प्रयुक्तः ॥ ॥ ௩ ॥

समाप्य वितानमिति ॥ तीर्थदक्षिणाधिकारणं पूर्वं पत्नी कृतवतः स्वाध्यायेनैव वितानः कृतप्रयोजनं संस्कृ तिकारप्रयोगः वितानपूर्वप्रयोगाय (ततः) पूर्वतन अग्नेः पत्नी दक्षिणायां पुरो दक्षिणस्य ॥ समाप्य पत्न्याः वितानं पुरे प्रयोगेण द्वितीयं तृतीयं पूर्वं यजमानं अग्नेः पुरो दक्षिण स्य स्थाप्य । प्रयोगविधिः पूर्वः वितानं कर्तव्यं पत्न्यं पूर्वं दद्यात् दत्त्वा ॥ ॥ ௪ ॥

𑌬𑌹𑍂𑌨𑌾𑌮𑍇𑌮𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋 𑌬𑌹𑍂𑌨𑌾𑌮𑍇𑌮𑌿 𑌮𑌧𑍍𑌯𑌮𑌃 । 𑌕𑌿𑌂𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌸𑍍𑌯
𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌯𑌨𑍍𑌮𑌯𑌾𑌽𑌦𑍍𑌯 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌅𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌶𑍍𑌯 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌰𑍇 । 𑌸𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌵
𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌵𑌾𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌪𑍁𑌨𑌃 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌥𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌾𑌂
𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌹𑌰 𑌵𑍈𑌵𑌸𑍍𑌵𑌤𑍋𑌦𑌕𑌮𑍍 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌏𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌵𑌿𑌗𑌤𑌸𑌾𑌧𑍍𑌵𑌸𑌶𑍋𑌕𑌃 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚— 𑌬𑌹𑍂𑌨𑌾𑌮𑍇𑌮𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑌦𑌨𑌗𑌨𑍍𑌤𑍄𑌣𑌾𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌤𑌃 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌾 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮𑌿 𑌨 𑌤𑍁 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍 ॥ 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑌦𑌨𑌗𑌮𑌨𑍇 𑌨 𑌕𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌮𑌮 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌕𑌿𑌂𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌦𑍍𑌯 𑌮𑌯𑌾 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌯𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌿𑌂 𑌵𑌾 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌕𑌾𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌮𑌾𑌦𑍃𑌶𑍇𑌨 𑌬𑌾𑌲𑌿𑌶𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑍇𑌨 𑌜𑌿𑌘𑍃𑌕𑍍𑌷𑌵 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌮𑌰𑌣𑌂 𑌸𑌫𑌲𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵𑌾𑌗𑌮𑌨𑌂 𑌶𑍋𑌭𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌸𑌾𑌧𑍍𑌵𑌸𑌰𑍋𑌷𑌾𑌵𑍇𑌶𑌹𑍀𑌨𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌾𑌵𑍇𑌶𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌵𑍇 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌦𑌦𑌾𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂, 𑌨𑍇𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌵𑍇 𑌦𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌹 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑌾𑌲𑍋𑌕𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌅𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇) 𑌪𑌿𑌤𑌾𑌮𑌹𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑍃𑌷𑌾𑌵𑌾𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌨𑍈𑌵 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌾𑌃, 𑌯𑌥𑌾 𑌚𑌾𑌪𑌰𑍇 𑌸𑌾𑌧𑌵𑍋𑌽𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿, 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌵𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯 𑌤𑌥𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌸𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌸𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌵𑌾𑌲𑍍𑌪𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌲𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌰𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌜𑍀𑌰𑍍𑌣𑌶𑍍𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌵 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌏𑌵𑌮𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌕𑌿𑌂 𑌮𑍃𑌷𑌾𑌕𑌰𑌣𑍇𑌨, 𑌪𑌾𑌲𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂, 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌯 𑌮𑌾𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌏𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌷𑌿𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌰𑍍𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌮𑌨𑌶𑍍𑌨𑌨𑍍𑌨𑍁𑌵𑌾𑌸 । 𑌤𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑌂 𑌯𑌮𑌂 𑌆𑌪𑍍𑌤𑌾 𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌊𑌚𑍁𑌃— 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍇𑌵𑌾𑌤𑌿𑌥𑌿𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑍇𑌤𑌾𑌂 𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑌨𑌦𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌂 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌤𑌦𑌪𑌚𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌦𑌗𑍍𑌧𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 𑌹𑍇 𑌵𑍈𑌵𑌸𑍍𑌵𑌤 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑍇 𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍁𑌦𑌕𑌂 (𑌹𑌰) 𑌆𑌹𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௭ ॥

ஶ்ரீமாத்ராதீகேஷு ஸப்தஸு ஸம்போதநாந்தேஷு ஸம்புடிதேஷு ஸந்த்யா-
வஶோபதேஶு ஸகலாஸு । ஏதத்ப்ரகரணஸ்யாஸ்ய ப்ரமேயமேவ
யஸ்யாநுஷ்டுப்ஸப்ததி ஶ்லோகிநோ ஹ்ருதயம் ॥ ॥ ௮ ॥
சித்ராரூபாதீநாமுபாதீநாம் ப்ருஹதீதி நக்ஷத்ரம் ஶ்லோகஸப்ததி நவ
த்வம் । நஷ்டோத்தரவர்ண ஶ்லோகாநு ஸுபத்த ஶதஸ்ய ஸ்லாக ப்ரதி
பத்ரம் வராஹ ப்ருஷ்டம் ॥ ॥ ௯ ॥
ஶாகவஸுங்க ஸம்ஸ்ருதாநா யதா ஸம்ஸ்ருதீ ஸந்த்யா ஸ்தூல ஸநோ ரோஷி
ஸ்ருதேஷு । கவிப்ருஷ்டம் ரோஷிவிஷ்ட ப்ரதீதஸ்த ஸத்யாநாம்
ப்ரயோகம் வரம் ப்ருணோ ॥ ॥ ௧௦ ॥

அகாரேண ப்ரத்யாயஸ்ய உபப்ரயதிஸ்ய—ஶ்ரீமாத்ருதீகேஷ்விதி ॥ யஸ்ய (அஸ்ய ஸ்ரீமயஸ:) அஸ்ய ப்ரஜஸ்ய ப்ரயோகஸ்ய ஸ்ருதே அநுஷ்டு அஹோஞாந: அதிஶிவலஸதி । தஸ்ய (ஶ்ரீமாத்ருதீகேஷு) கார்யஸம்அஸ்யா அநுத்தமவஸ்தவிஷயேஷ்வா ஶ்ரீமா । உத்தமவஸ்தப்ராஸ்தா ப்ரதீகா। (ஸம்ஸ்தம்) ஸப்தம்ஸம் (ஸம்போதநாந்தம்) ஸப்தவிப்ரயவாஸம் (உபஸ்தாவம்பு டிதே) உபம் யாஸாதி, பம்புடிதம் பாராதி । பாந்தாநுபஸம்பம் ஸ ததக அநஸநாம்பம் பாஸம் (வ்ருஷ்டே) வஜயதி । நாஸயதீத்யயு: ॥ வ்ருஜிவஜமே । ராயாதிக்வாக ஸ்ருஷ்டு । வ்ருஜவஜநஜத்யஸ்ரீதோ வரஸதாதிக்வாஜயா ஸ்ருக ॥ ॥ ௮ ॥

ஏவம் வ்ருஶோஶரோக்தா ஸ்ருத்ய: நவிகேதஸமஸ்வாவ— சித்ராரூபாதீநாமிதி ॥ ஶ ஹ்ருதம யஸ்யாகோத: ஹஸப்ருஹஸ்ய நஸ விஶாரணஸ்தாஸம் சித்ராரூபாதீநாஹஞாநவாய அவாதீநாத்ய யு: ॥ நஷ்டோத்தரதி ॥ ஸுவிஷ்டாரயு: ॥ ஸ்லாகதி ॥ ஸ்லாகவோத: ஶஹஸ்ம் ஸுபத்த யயா ஸ்யாதித்யவவயம் ப்ரதீநாநு (ப்ரதி) உத்யஸ்ய (வ்ருஷ்டம்) ப்ராயயு ॥ தவ வ்யாஹஸவெஸ்ய ஶஷந ஹ்ருஹஸாயுஸநஸந ராப்ருஸஶஸம்வத்யாகாநு ப்ரதீநாநுயுஷ்டதத்யயு: ॥ ॥ ௯ ॥

ஏவம் ப்ராயிஸோ நவிகேதாஸாஹ— ஶாகவஸுங்க இதி ॥ ஹஸ்ருதேத்யா ஸத்வேத்யா யஸம் ப்ராஸ்ய கிம்காரிஷ்யதீதி ஶஷிஷயஷி ஞாராஹிதஸ் ப்ரஸ்யஹந: (ஶாஸ்ரீ) ஶாம்ப்ரதி ஶஶவிதா ஸநநோஶ வீத ரோஷஸ்ய யயா ஸ்யாதீத்யயு: ॥ கிஞ கவிப்ருஷ்டமிதி ॥ கயா ஹ்ருஹாய வெஷிதம் (ரோஷி)ரோம்ப்ரதி (ப்ரதீத:) யயாவஸ்யம் வீத ஸ்யாநஷ்டஸ் ॥ யதா (ஸ்ரீவிஷ்டஸ்) ஶ்ரீஷம் ப்ரயாஹ்யாக ॥ "ஸ்ரீவஷ்டி நாஹிவாஷயத்" இதி ஸ்ருதிஷு ஸ்ரீவஷ்டநஸ்ய ஶ்ரீவயாஷ ப்ரயோ ஜாக ॥ ஏததிதி ॥ ஸுவிஷ்டாரயு: ॥ ॥ ௧௦ ॥

यथा पुरस्ताद् भविता प्रतीत औद्दालकिरारुणिर्मत्प्रसृष्टः । सुखं रात्रीः शयिता वीतमन्युस्त्वां ददृशिवान्मृत्युमुखात् प्रमुक्तम् ॥ ११ ॥

स्वर्गे लोके न भयं किञ्चनास्ति न तत्र त्वं न जरया बिभेति । उभे तीर्त्वाऽशनायापिपासे शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके ॥ १२ ॥

स त्वमग्निं स्वर्ग्यमध्येषि मृत्यो प्रब्रूहि त्वं श्रद्दधानाय मह्यम् । स्वर्गलोका अमृतत्वं भजन्त एतद् द्वितीयेन वृणे वरेण ॥ १३ ॥

[illegible]

ப்ரதேத ப்ரவீதி தத மே நிபோய ஸ்வஸ்திமஶ்ரீ ஹஸ்திஶைலஃ ப்ர
ஜாநந்து । அநந்தஶோகார்த்திமயோ ப்ரதிஷ்டா விஶி கமநந்ஹிதம்
மாஹாயாஶ் ॥ ॥ ௧௪ ॥

ஶோகார்த்திமந்தம் தமேவாத தமேஷ யா ஜஷ்டகாயாவதீவர்யாயஶாவா ।
ஸ்வாமிதஸ்ப்ரதப்தவஹதப்யோக்ஷமாஸ்ய மதப்தாஃ பாநமேவா
ஹ தஷ்டஃ ॥ ॥ ௧௫ ॥

தமப்ரவீணஸ்ப்ரியமோணோ மஹாத்மாவரம் கவேஹாத்ருதாதி ஹர்யஃ ।
ததேவ நாமோ ஹவிதாஜயமஶ்ரீஃ ஸ்வஜ்ஞாநேமநேதாமேகார்யம்
ம்ருஹாணா ॥ ॥ ௧௬ ॥

ஸாமமோக்தா மப்ரதப்யாஹ— ப்ரதேப்ரவீதீதி ॥ ப்ராயியுக்த ஹிதே தாஹ்யம் ப்ரப்ரவீதி ॥ “வ்யவஹிதாஶே” தி வ்யவஹிதப்ரயோகஃ ॥ மம உபதேஶாஜ்ஞாநீஹீதப்யஃ ॥ ஜ்ஞாநஸ்ய ஹம்யதர்யகி— ஸ்வமயுரு மஶ்ரீதி ॥ அநந்தஸ்ய விஶேஷயோகஸ்யப்ராப்தி । “தமிஶேஷப்ரவமம் பஹ” இதி ப்ரஜுரதாத் வகஸ்ப்ரமாணகார ! (ஈயோ) தஸ்யப்ராப்ய நஞாம் । ப்ர திஷ்டாம் அபாநராவ்ருத்திஜு । ஹஹதஜதிஶேஷஃ ॥ தஸ்ஜ்ஞாநஸ்யஹ்ரு ஶமாமய்ஸ்யம் அயம் ஹம்ஹவதீதி மநப்மோநம் ப்ரதப்யாஹ— விஜீதி ॥ ப்ரஹ்ஸாவாஸநாம்மயா வஹ தஸ்ஜ்ஞாநஸ்ய மோக்ஷமேஹ தாகபஹக்ஷண மேதஸ்ஸ்வாஶ்ரயம் மாஹாயாம் நிஹிதமேந நஜா நஞகி । கஃம் ஜாநீஹீதி ஹாவஃ ॥ யதா— ஜ்ஞாநாயுஸ்ய விஶேஷோாஹாயக்ஷகவஸம்ஹவாஸ அஸ்திம் ப்ரஜாநம்ஸ்வா அநந்தஶோகார்த்திம் ப்ரதிஷ்டாம் ஹஹஸ்வதப்யக்தே மேஹத மேஹதமஸ்வாவஸ்தேமோஹவதி । ப்ரஜாநந்து “ஹக்ஷணமேஹகேமா” ரிதி ஶ தப்ரப்தயஃ ॥ ॥ ௧௪ ॥

அநந்தரம் ஶப்திவாக்யம் ஶோகார்த்திமந்திதி ॥ ஶோகஸ்யார்த்திம் மேஹ தம் । ஸ்வஸ்திதி யாவத் । தமேவாத । யக்ஷணா ஜஷ்டகாஶேத வ்ராஃ யஸ்தம்வ்யாகாஃ யேந ப்ரகாரேண வேதவ்யாஃ தஸ்வயுமக்தாநி தயயுஃ ॥ யாவதீரிதி பர்வயுவணயுஶாதூஸஃ ॥ ஸ்வாமீதி ॥ ஸ்வ நமிகேதாஃ தஸ ஶப்தம் ஸ்வயும் தமேயவாநதிதவாநீ தயயுஃ ॥ அயாமேஸ்யதி ॥ ஶிஷ்யஸ்ய ப்ரஹணஸாமயுப்ரஹஶயுமேந ஸஹஷ்ட ஸ்யு மப்ரதப்தாஃ பாநரவப்தக்தாநு ॥ ॥ ௧௫ ॥

தமப்ரவீதீதி ॥ ஸஹஷ்ய மஹாமநா மப்ரதப்தாஃ நமிகேதஸமப்ர வீஸ । பாநஶ்ருதயயும் வாஹ்ருஹாநி ப்ரயஹாநீதி ॥ கிஞ்சஸ் தத்ராஹ— ததேவேதி ॥ மபாவப்மோநாஜமிஸ்மேவ நாமோ நாமிகேதஜதி ப்ரஹிமேோஹவிதா । விவித்ரம் (ஸ்வஜ்ஞம்) ஶஞ்வதீம் ஶ்ரமோணம் ஸ்வீகார விருதப்யயுஃ ॥ ॥ ௧௬ ॥

த்ரிணாசிகேதஸ்த்ரிபிரேத்ய ஸந்திம் த்ரிகர்மக்ருத்தரதி ஜந்மம்ருத்யூ ।
ப்ரஹ்மஜஜ்ஞம் தேவமீட்யம் விதித்வா நிசாய்யேமாம் ஶாந்திமத்யந்தமேதி ॥ ௧௭ ॥
த்ரிணாசிகேதஸ்த்ரயமேதத்விதித்வா ய ஏவம் வித்வாம்ஶ்சிநுதே நாசிகேதம் । ஸ ம்ருத்யுபாஶாந் புரத: ப்ரணோத்ய ஶோகாதிகோ மோததே ஸ்வர்கலோகே ॥ ௧௮ ॥

யோ வாப்யேதாம் ப்ரஹ்மஜஜ்ஞாத்மபூதாம் சிதிம் விதித்வா சிநுதே நாசிகேதம் । ஸ ஏவ பூத்வா ப்ரஹ்மஜஜ்ஞாத்மபூத: கரோதி தத்யேந புநர்ந ஜாயதே ॥ ௧௮ ॥

பூர்வோக்தம் கர்ம ப்ரஶம்ஸதி — த்ரிணாசிகேத இதி ॥ த்ரிணாசிகேத: "அயம் வாவ ய: பவதே" இத்யாத்யநுவாகத்ரயாத்யாயீ । த்ரிகர்மக்ருத் யஜநாத்யயநதாநக்ருத் । பாகயஜ்ஞஹவிர்யஜ்ஞஸோமயஜ்ஞக்ருத்வா । த்ரிபி: த்ரிரநுஷ்டிதைரக்நிபி: । ஸந்திம் பரமாத்மநா ஸம்பந்தம் ஸம்யம் (வா) ப்ராப்ய ஜந்மம்ருத்யூ தரதீத்யர்த: ॥ "கரோதி தத்யேந புநர்ந ஜாயதே" இத்யுத்தரேணைகார்த்யாத் । ஏவமேவ ஹ்யயம் ஶங்கர: "த்ரயாணாமேவ சைவம்" இதி ஸூத்ரே வ்யாஸார்யைர்விவ்ருத: । த்ரிபிரேத்ய ஸந்திமிதி நிர்திஷ்டம் ஸம்பந்தம் பரமாத்மஸம்பந்தமாஹ ப்ரஹ்மஜஜ்ஞமிதி ॥ அயம் ஶங்கர: "விஶேஷணாச்ச" இதி ஸூத்ரபாஷ்யே "ப்ரஹ்மஜஜ்ஞோ ஜீவ: । ப்ரஹ்மணோ ஜாதத்வாஜ்ஜ்ஞத்வாச்ச । தம் தேவமீட்யம் விதித்வா । ஜீவாத்மபாவகம் ப்ரஹ்மாத்மகேநாவகம்யேத்யர்த:" இதி விவ்ருதவாந் । தேவஶப்தஸ்ய பரமாத்மவாசிதயா ஜீவபரயோரைக்யாஸம்பவாத் அத: தேவஶப்தஸ்ய பரமாத்மகத்வபரதோபயுக்தோऽயம் இதி பாஷ்யாபிப்ராய: । (நிசாய்ய) ப்ரஹ்மாத்மகம் ஸ்வாத்மாநம் ஸாக்ஷாத்க்ருத்ய । அத்ர "த்ரிகர்மக்ருத்தரதி" இதி பூர்வமுக்தம் நிர்திஷ்டம் ஸம்ஸாரதரணமநுஶாந்திரேதீத்யர்த: ॥ ॥ ௧௭ ॥

த்ரிணாசிகேத இதி ॥ (த்ரிணாசிகேத:) உக்தார்த: । (த்ரயமேதத்விதித்வா) ப்ரஹ்மஜஜ்ஞம் தேவமீட்யமிதி பூர்வநிர்திஷ்டம் ப்ரஹ்மஸ்வரூபம், ததாத்மகஸ்வாத்மஸ்வரூபம், த்ரிபிரேத்ய ஸந்திமிதி நிர்திஷ்டாக்நிஸ்வரூபம் ச (விதித்வா) பூர்வோக்தேந ப்ரகாரேண ஜ்ஞாத்வா । ய ஏவம் வித்வாந் ஏதாத்ருஶாத்யநுஸந்தாநபூர்வகம் நாசிகேதமக்நிம் சிநுதே ஸ: ம்ருத்யுபாஶாந் ராகத்வேஷாதிலக்ஷணாந் பூர்வ: ஶரீரபாதாத் பூர்வமேவ (புரத: ப்ரணோத்ய) நிரஸ்ய । ஜீவந்நேவ ராகாதிரஹிதஸ்ஸந்நித்யர்த: ॥ ஶோகாதிகோ மோததே ஸ்வர்கலோக இதி ॥ பூர்வமேவ வ்யாக்யாதம் ॥ ॥ ௧௮ ॥

ஸாக்ஷ தெzஹ்நநுவிசெஷ்டஸ்வெநுந்யாயவேநணீயாஜிதீயேந வ

யொவாzவெகாஜிதி ॥ யஃ ஸாதாஜிதிம் வ்ருஷஜ்ஜாநுதாகாம் விதிகா வ்ருஷாத்கஸுஸுாவெகயாzநஸம்பாய நாவிசெஷஜிஹ்ஜி நவெத ஸஸவ வ்ருஷாத்கஸ்வாதாநஸம்பாநயாஜீஸநு சவநஷவ லெதஷதம் யஹ்வஷவாஸநம் தஷநநஷதி ॥ தகயாஹ்ள ஸவ ஷாத்கஸ்வாதாநஸம்பாநவெவக்கெவ வயநம் “த்ரவிவெதஸம்யிம் த்ரிகஜ்கத்ராஜிஜந்தநஜ்தத” இதி வவவஜிவெத்ர ஹவஷவாஸந ஆயா லொக்ஷஸாயநகயா நிஷஷக்காஸ் । நாநந்திதிஸாவஃ ॥ சயஜ ஜ்ஞாஃ கெஷவிதெத்ராவேஷ நதஹ்ஷஃ । வெகேஸ்வஹவாகத்கஸ்ய । சயாவி வ்ரதயிதவதவெவெநாவஸாயநாதிவிவேவ வாவெநாகசா ஜவெலொஷவேஹங்கா காயநா ॥ ॥ கவ ॥

ஸாக்ஷதெzஹ்நநுவிசெஷ்டஸ்வெஷநஃ உவஷிஷ இதிவேஷஃ ॥ யஜ வ்ருணீயாஜிதீயேநவேண । ஸ்வெஷாzயநஃ ॥ கிஜ ஸாதஜ்ஹ்ஜிதி ॥ ஜநா ஸ்வெவவ நாஜா ஸாதஜ்ஹ்ம் வவகஷீதயநஃ ॥ தநீயஜிதாதி ॥ ஸ்வெஷாzயநஃ ॥ நவெதஜவகாணஹதாநாம் ஸ்வஷயஹஷாநாம் லொக்ஷ வாவெக கிம்வ்ருஜாணஜிதிவெஜ் உஷ்வெத— ஹஹவவெகவ ஹாஷக்ஷா “ஸ்வஹநஜ்ஹ்”திதி ஜ்ஞாம் வ்ருஸ்ஷத ஸ்வஷயஹஷ்வெநாத்ர வாஜவாவ ஷாயநஜக்ஷெணா லொகெஷாzஸியீயதெ । ஸ்வஹநவொகா சஜ்ஜதகம் ஹஜ தஜதி தத்ர்யஸ்ய ஜநநஜாணாஹாவஸ்யவணாஸ் “த்ரணாவிசெகஸ்ஷி வேத ஸம்யிம் த்ரிகஜநகத்ராஜிஜநஜ்தத” இதி வ்ருதிவவநாஸ், தநீயவாவ்ருஷேந நவிசெகஸா க்ஷயிஹவாநாம் நிஜிஷஜாணகயா க்ஷயிஹவிஜவெந நவிசெகஸா க்ஷயிஷ்ணஸ்வஹநஹவஸாயநஸ வ்ரயநஜநகாநவவதெஸ்வ । ஸ்வஹநயஷஸ வ்ருகஜஷ ஸவவவநா கயா நிரவயிகாநநாவெலொக்ஷஸ ஸ்வஹநயஷவாஜகஸம்ஹவாதிதி கணதஸ்வாதயநதஸ்ய வ்ருதிவாதிதகா ஜஹங்காவகாஸஃ ॥ நந ஸ்வெந வொகெநஹயம் கிஜ நாஸ்ஜ நதத்ர கம்நஜாயா ஜிதெஹதி । உஹெ தீகநா சஹநாயாவிவாஹெ ஹாகாதிஹெ லொஷதெ ஸ்வஹநவொகெ லகஜஹ்ம் ஸ்வஹநஜெஜஷி ஜநத்ரா வ்ருவ்ருவெஹி தம் ஹ்ருஜயாநாய ஜஹஜ । ஸ்வஹநவொகா சஜ்ஜதகம் ஹஜதெ ஸாதஜதீயேந வநணெ வவேணெ”தி திதீயவாவ்ருஹ்ஜத்ருவெ வதவாஹஸ்யஸ ஸ்வஹநயஷ ஸ லொக்ஷவாஜகம் கிம் ஜவவயா வத்ரா உத சஜவயா । நாஜஃ । “ஸ்வஹநவஹநஜஹநஹா, ஸ்வஹநவஹநவொவெகம், நஸ்வஹநம் நா வநஹவம், ஸஸ்வஹநஸ்வா ஸ்வநாநு வ்ருதவிஜிஷகா”திதாதிவ்ரு யொஜெஷவஹநவ்ருதிஞஜிவாவிகயா வொகவெஷவ்ருஸிஜஸ ஸ்வஹந

𑌰𑍇𑌣 । 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑍃𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌵𑌸𑍍𑌥𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌸𑌾

𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑌾𑌵𑌾𑌹 । "𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌙𑍍𑌮𑌯𑌮𑌾𑌯𑌾𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌯𑌾-
𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌦𑌶𑌮𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑍋 𑌲𑍋𑌕𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌕𑌃"
𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌵𑌚𑌨𑌾𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌦𑍍𑌗𑍁𑌰𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌵𑌶𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕-
𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌸𑍇𑌵 𑌸𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌯𑌾 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌲𑍌𑌕𑌿𑌕𑍈𑌰𑍍𑌵𑍈𑌦𑌿𑌕-
𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨𑌾𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌯𑌃 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌃 । 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌪𑌾𑌯𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌕𑌿𑌂 𑌤𑍁 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

[illegible]𑌯 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌗𑍁𑌣𑌾𑌕𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌕𑌲𑍇𑌤𑌰𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑍍𑌯 [illegible]𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯
𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 [illegible]
[illegible]𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑍈𑌕𑌰𑌸𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿
[illegible] 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵[illegible]
𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷[illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 [illegible]
[illegible] 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑌾 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌭𑌾𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌥𑌾
“𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑍇𑌵 𑌚𑍈𑌵𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑍇 “𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌰𑍇𑌣 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷
𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍇𑌨 𑌉𑌪𑍇𑌯𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍋𑌪𑍇𑌤𑍃𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍋𑌪𑌾
𑌯𑌭𑍂𑌤𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌚 𑌭𑌾𑌷𑌿
𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚 “𑌯𑍇𑌯𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷
𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 𑌕𑌣𑍍𑌠𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰
𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌰𑍍𑌥𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 । 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨
𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌯𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । [illegible]
[illegible] । 𑌅𑌤𑌃 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 [illegible]
𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌣𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌅𑌤𑌃 [illegible]
[illegible]
[illegible] । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾 [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌯𑌮𑌭𑌿
𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃— [illegible]
[illegible] “𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑍇
𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌨 𑌭𑌯𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 [illegible] 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] 𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌃 “𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌨 𑌭𑌯𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿”
𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 [illegible]
[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤
𑌏𑌵 [illegible]
[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 [illegible]
[illegible] । [illegible] ॥
[illegible]
[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 [illegible]
[illegible]” 𑌇𑌤𑌿
[illegible]
[illegible]

𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌃 ॥ ௨௦ ॥

𑌦𑍇𑌵𑍈𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌾 𑌨 𑌹𑌿 𑌸𑍁𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌮𑌣𑍁𑌰𑍇𑌷 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌰𑌂 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑍋 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 𑌮𑌾 𑌮𑍋𑌪𑌰𑍋𑌤𑍍𑌸𑍀𑌰𑌤𑌿 𑌮𑌾 𑌸𑍃𑌜𑍈𑌨𑌮𑍍 ॥ ௨௧ ॥

𑌦𑍇𑌵𑍈𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌿𑌲 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌨𑍍𑌨 𑌸𑍁𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌥 । 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌚𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍃𑌗𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌨 𑌲𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌵𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍 ॥ ௨௨ ॥

𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑍍𑌯𑌾𑌂𑌶𑍀𑌕𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌯𑍇𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌧𑌾𑌰𑌣𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇 𑌉𑌪𑌸𑌰𑍍𑌜𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 “𑌦𑍇𑌹𑌯𑍋𑌗𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑍋𑌽𑌪𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 𑌨𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌅𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿𑌪𑌦𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ 𑌨 𑌚𑍈𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌭𑍋𑌜𑌨𑌸𑍍𑌥𑍇𑌵𑌾 𑌨𑌵𑍇𑌤𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍇𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌨𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌦𑍇𑌹𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌭𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌸𑌨𑍍𑌦𑍇𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌶𑌕𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌪𑌰𑌾𑌮𑌰𑍍𑌶𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌥𑌂 𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌧𑍇𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌪𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌪𑌰𑌾𑌮𑌰𑍍𑌶𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌿𑌣𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌾 । 𑌨 𑌚 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌿𑌣𑍀 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌨 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑍋 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌰𑍂𑌪𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌨𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௨௦ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌵𑌰𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌨𑌾𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌂𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍁𑌮𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌹𑌤𑌯𑌾𑌽𑌨𑍇𑌨𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑍈𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍁𑌰𑌾𑌽𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍇𑌵𑍈𑌰𑌪𑌿 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇 (𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌿𑌤𑌂) 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨 𑌸𑍁𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍁𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌃 । 𑌧𑌾𑌰𑌕𑍋 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌃, 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌃, 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌜𑍀𑌵𑌃 ॥ 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌮𑌾 𑌮𑍋𑌪𑌰𑍋𑌤𑍍𑌸𑍀𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌾 𑌮𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍇 𑌵𑍀𑌪𑍍𑌸𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌵𑌚𑌨𑌮𑍍 ॥ 𑌉𑌪𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌮𑌾 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌷𑍀𑌃 ॥ 𑌏𑌨𑌂 𑌮𑌾𑌂 (𑌅𑌤𑌿𑌸𑍃𑌜) 𑌮𑍁𑌞𑍍𑌚 ॥ ௨௧ ॥

𑌏𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾 𑌆𑌹 — 𑌦𑍇𑌵𑍈𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌿𑌲𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌨 𑌸𑍁𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿

𑌶𑌤𑌾𑌯𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌪𑍌𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 𑌬𑌹𑍂𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍂𑌨𑍍
𑌹𑌸𑍍𑌤𑌿𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌮𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌭𑍂𑌮𑍇𑌰𑍍𑌮𑌹𑌦𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂
𑌚 𑌜𑍀𑌵 𑌶𑌰𑌦𑍋 𑌯𑌾𑌵𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌸𑌿 ॥ ॥ ௨௩ ॥

𑌏𑌤𑌤𑍍𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌯𑌦𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸𑍇 𑌵𑌰𑌂 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌚𑌿𑌰𑌜𑍀𑌵𑌿𑌕𑌾𑌂 𑌚 ।
𑌮𑌹𑌾𑌭𑍂𑌮𑍌 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌕𑌾𑌮𑌭𑌾𑌜𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌮𑌿 ॥ ௨௪ ॥

𑌯𑍇 𑌯𑍇 𑌕𑌾𑌮𑌾 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌲𑌭𑌾 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌕𑌾𑌮𑌾𑌂𑌶𑍍𑌛𑌨𑍍𑌦𑌤𑌃
𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑌸𑍍𑌵 । 𑌇𑌮𑌾 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌃 𑌸𑌰𑌥𑌾𑌃 𑌸𑌤𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌨 𑌹𑍀𑌦𑍃𑌶𑌾 𑌲𑌮𑍍𑌭-
𑌨𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍈𑌃 । 𑌆𑌭𑌿𑌰𑍍𑌮𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌤𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌚𑌾𑌰𑌯𑌸𑍍𑌵 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇-
𑌤𑍋 𑌮𑌰𑌣𑌂 𑌮𑌾𑌽𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌃 ॥ ॥ ௨௫ ॥

𑌶𑍍𑌵𑍋𑌭𑌾𑌵𑌾 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌤𑌕𑍈𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌜𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿

[illegible]𑌸𑍍𑌵𑌰𑍋𑌪𑍇𑌤𑌾𑌨𑍍 ॥ 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍃𑌕𑍍) 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍃𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌃 [illegible] ॥ ॥ ௨௨ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑍋𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌲𑌭𑌤𑌯𑌾 [illegible] 𑌨𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌸𑌕𑍍𑌤𑌚𑍇𑌤𑌸𑍇 𑌏𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌰𑍍𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌲𑍋𑌭𑌯𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹 — 𑌶𑌤𑌾𑌯𑍁𑌷 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑍁𑌷𑌃 ॥ 𑌭𑍂𑌮𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑍀𑌰𑍍𑌣𑌂 (𑌆𑌯𑌤𑌨𑌂) 𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌂 𑌰𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 ॥ 𑌅𑌥𑌵𑌾 𑌭𑍂𑌮𑍇𑌸𑍍𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿 𑌮𑌹𑌦𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌗𑍃𑌹𑌂 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 ॥ 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍍𑌵𑌰𑍍𑌷𑌾𑌣𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌚𑍍𑌛𑌸𑌿 𑌤𑌾𑌵𑌜𑍍𑌜𑍀𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨௩ ॥

𑌏𑌤𑌤𑍍𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌵𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌦𑍃𑌶𑌮𑌨𑍍𑌯𑌮𑌪𑌿 𑌵𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸𑍇 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌪𑌿 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌷𑍍𑌵 ॥ 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌰𑌤𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌚𑌿𑌰𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌏𑌧𑌿) 𑌭𑌵 𑌰𑌾𑌜𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । [illegible] । (𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌂) 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 (𑌕𑌾𑌮𑌭𑌾𑌜𑌂) 𑌕𑌾𑌮𑌃 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌭𑌜𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌭𑌾𑌕𑍍, 𑌤𑌂, 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௪ ॥

𑌯𑍇 𑌯𑍇 𑌕𑌾𑌮𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌛𑌨𑍍𑌦𑌤𑌃) 𑌯𑌥𑍇𑌷𑍍𑌟𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌇𑌮𑌾 𑌰𑌾𑌮𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌰𑌥𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌰𑌸𑌹𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌮𑌯𑌾 𑌦𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌲𑌭𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌆𑌭𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌆𑌭𑌿𑌃 𑌮𑌯𑌾 𑌦𑌤𑍍𑌤𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌚𑌾𑌰𑌿𑌕𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌪𑌾𑌦𑌸𑌂𑌵𑌾𑌹𑌨𑌾𑌦𑌿𑌶𑍁𑌶𑍍𑌰𑍂𑌷𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌮𑌰𑌣𑌮𑌨𑍁) 𑌮𑌰𑌣𑌾𑌤𑍍 [illegible] 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍, [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌮𑌰𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌵𑌾𑌚𑌿𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑌵𑌶𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌵𑌾𑌚𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௨௫ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌲𑍋𑌭𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾𑌃 𑌅𑌕𑍍𑌷𑍋𑌭𑌿𑌤𑌹𑍃𑌦𑌯

𑌤𑍇𑌜𑌃 । 𑌅𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌮𑌲𑍍𑌪𑌮𑍇𑌵 𑌤𑌵𑍈𑌵 𑌵𑌾𑌹𑌾𑌸𑍍𑌤𑌵 𑌨𑍃𑌤𑍍𑌯𑌗𑍀𑌤𑍇 ॥ ॥ ௨௬ ॥

𑌨 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌤𑌰𑍍𑌪𑌣𑍀𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍋 𑌲𑌪𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌹𑍇 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌮𑌦𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 । 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍋 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍀𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌸𑌿 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌮𑍇 𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌸𑍍𑌸 𑌏𑌵 ॥ ॥ ௨௭ ॥

𑌅𑌜𑍀𑌰𑍍𑌯𑌤𑌾𑌮𑌮𑍃𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑍁𑌪𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌰𑍍𑌯𑌨𑍍𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌕𑍍𑌵𑌧𑌃𑌸𑍍𑌥𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 । 𑌅𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌰𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌮𑍋𑌦𑌾𑌨𑌤𑌿𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍇 𑌕𑍋 𑌰𑌮𑍇𑌤 ॥ ॥ ௨௮ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌚𑌿𑌕𑌿𑌤𑍍𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌸𑌾𑌂𑌪𑌰𑌾𑌯𑍇 𑌮𑌹𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑌿

𑌹 — 𑌶𑍍𑌵𑍋𑌭𑌾𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌹𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌕 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌃 𑌤𑍇 (𑌶𑍍𑌵𑍋𑌭𑌾𑌵𑌾𑌃) 𑌶𑍍𑌵𑌃 𑌅𑌭𑌾𑌵𑌃 𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑍇 𑌤𑌥𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌃 । 𑌅𑌨𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌿𑌨𑍋 𑌨𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍇𑌜𑌃 𑌤𑌤𑍍 𑌕𑍍𑌷𑌪𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌅𑌪𑍍𑌸𑌰𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿𑌭𑍋𑌗𑌾 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌦𑍌𑌰𑍍𑌬𑌲𑍍𑌯𑌾𑌵𑌹𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌅𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌲𑍍𑌪𑌮𑍍, 𑌕𑌿𑌮𑍁𑌤𑌾𑌸𑍍𑌮𑌦𑌾𑌦𑌿𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑌿𑌰𑌜𑍀𑌵𑌿𑌕𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌶𑍍𑌵𑌰𑍈𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ (𑌵𑌾𑌹𑌾𑌃) 𑌰𑌥𑌾𑌦𑌯𑌃, 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥ ॥ ௨௬ ॥

𑌨𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌨 𑌹𑌿 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌲𑌬𑍍𑌧𑍇𑌨 𑌕𑌸𑍍𑌯𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑍃𑌪𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾 । “𑌨 𑌜𑌾𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌮𑍁𑌪𑌭𑍋𑌗𑍇𑌨 𑌶𑌾𑌮𑍍𑌯𑌤𑌿” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 — 𑌲𑌪𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌹𑍇 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌵𑌯𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌹𑍇 । 𑌤𑍍𑌵𑌦𑍍𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌲𑌾𑌭𑍇 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌚𑌿𑌰𑌜𑍀𑌵𑌿𑌕𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌨𑍀𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍𑌕𑌾𑌲𑌂 𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌦𑍇 𑌈𑌶𑍍𑌵𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌸𑍇 । [illegible] । 𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌮𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍇𑌵 । 𑌨 𑌹𑌿 𑌤𑍍𑌵𑌦𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌿𑌲𑌙𑍍𑌘𑌨𑍇𑌨 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌜𑍍𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌾𑌪𑌹𑌾𑌰𑌃 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌵𑌰𑌲𑌾𑌭𑌾𑌲𑌾𑌭𑌯𑍋𑌰𑌪𑌿 𑌤𑌾𑌵𑌦𑍇𑌵 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 “𑌯𑍇𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌵𑌰 𑌏𑌵 𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨௭ ॥

𑌅𑌜𑍀𑌰𑍍𑌯𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌜𑌰𑌾𑌮𑌰𑌣𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑍀 𑌜𑌰𑌾𑌮𑌰𑌣𑍋𑌪𑌦𑍍𑌰𑍁𑌤𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌜𑌨𑌃 𑌕𑍍𑌵𑌧𑌃𑌸𑍍𑌥𑌃 𑌜𑌰𑌾𑌮𑌰𑌣𑌾𑌦𑍍𑌯𑍁𑌪𑌦𑍍𑌰𑍁𑌤𑌾𑌧𑌃𑌸𑍍𑌥𑌾𑌪𑍍𑌸𑌰𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌾𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌕𑌥𑌂 𑌭𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌾𑌃 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌤𑍍𑌵𑌵𑌰𑍍𑌣𑌕𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌃, 𑌰𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌮𑍋𑌦𑌾𑌃 𑌭𑍋𑌗𑌮𑍋𑌦𑌾𑌦𑌿𑌜𑌨𑌿𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌃, 𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 (𑌅𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍) 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌣𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌯𑌨𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍇 𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨௮ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌹𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌰𑌲𑍌𑌕𑌿𑌕𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 [illegible] 𑌸𑌂

𑌹𑌿 𑌨𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍 । 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌵𑌰𑍋 𑌗𑍂𑌢𑌮𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 ॥ ॥ ௨௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌾𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌅𑌥𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑍐 ॥ 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑍁𑌤𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌉𑌭𑍇
𑌨𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌸𑌿𑌨𑍀𑌤𑌃 । 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯 𑌆𑌦𑌦𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾
𑌧𑍁 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌹𑍀𑌯𑌤𑍇𑌽𑌰𑍍𑌥𑌾𑌦𑍍𑌯 𑌉 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌸𑍍𑌤𑍌 𑌸𑌂𑌪𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌨𑌕𑍍𑌤𑌿 𑌧𑍀𑌰𑌃 ।
𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌹𑌿 𑌧𑍀𑌰𑍋𑌽𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍋 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌦𑍋
𑌯𑍋𑌗𑌕𑍍𑌷𑍇𑌮𑌾𑌦𑍍𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌸𑌾𑌮𑍍𑌪𑌰𑌾𑌯𑍇 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑌿 ॥ 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌗𑍂𑌢𑌂)𑌗𑌹𑍍𑌵𑌰𑌮𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌵𑌰𑌃 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾 𑌨 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 𑌸𑍍𑌮 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌚𑌨𑌮𑍍 ॥ ॥ ௨௯ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾 ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑌾𑌵𑍈𑌶𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌾𑌂 [illegible] 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌤𑍌𑌤𑌿 — 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍇𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌕𑌾𑌮𑌸𑍁𑌖𑌂 𑌭𑍋𑌗𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌤𑍇) 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌃𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍀 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑍇 𑌸𑌤𑍀 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 (𑌸𑌿𑌨𑍀𑌤𑌃) 𑌬𑌧𑍍𑌨𑍀𑌤𑌃 । 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌶𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑌯𑍋𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌯𑍋𑌰𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 (𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯 𑌆𑌦𑌦𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯) 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌤𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 (𑌸𑌾𑌧𑍁) 𑌭𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 𑌸 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾𑌤𑍍 𑌭𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । [illegible] ॥ ௧ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌶𑍍𑌚 (𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌃) 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍁𑌤𑌃 । (𑌤𑍌) 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌃𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑌃𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑍌 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑌾𑌲𑍋𑌚𑍍𑌯 𑌨𑍀𑌰𑌕𑍍𑌷𑍀𑌰𑍇 𑌹𑌂𑌸 𑌇𑌵 𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । 𑌧𑌿𑌯𑌾 𑌰𑌮𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌧𑍀𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌽𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 (𑌅𑌭𑌿) 𑌅𑌭𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯 𑌏𑌵 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 । 𑌮𑌨𑍍𑌦𑌧𑍀𑌃 𑌯𑍋𑌗𑌕𑍍𑌷𑍇𑌮𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌵𑍃𑌣𑍀𑌤𑍇 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌚𑌯𑍋 𑌯𑍋𑌗𑌃, 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌮𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌪𑌾𑌲𑌨𑌮𑍍 ॥ ॥ ௨ ॥

ஸக்யம் ப்ரியாத் ப்ரியதரப்ரபவாத்மவஶ்யம் காமம் நிஜப்ராய லக்ஷ்மிகலேசா
ஈத்ருஶ்யராக்ஷ்ஷி: । தேநாத்மவஸ்துஜ்ஞாநம் விதுஷீஶ்வரோ தேவோ யஸ்யாம் ஶ்ரேஷ்டி
வைபவேந ஶேஷஶ்ச: ॥ ॥ ௧ ॥

உத்பவேத விபஶ்சித் விஷ்ணும் அவித்யா யாவ விதேஷ்தி ஜ்ஞாதா । வித்யாஹீநம் நவிகேதஸம் ஶேஷ்ய நகஸாகாரோ வைபவேவ
தேவதேவஶ ॥ ॥ ௨ ॥

அவித்யாயாமுத்தர வக்துரநா: ஸ்வயம் தீரா: பண்டிதம்மந்யமாநா: । உத்ஸ்ருஷ்யமாணா: பரியந்தி மூடா அந்தேநைவ நீயமாநா
யதாந்தா: ॥ ॥ ௩ ॥

நவாம்பராய: ப்ரதிபாதி வாசம் ப்ரஸாத்ய தம் வித்வேஶோதந

ஸக்யம்ப்ரியாதிதி ॥ தாத்ருஶஸ்ய ஸ்வேதா ரஶ்மே: கஸ்ய (ப்ரியாத்) காந்தாநாம் ஸ்வாந்தநிதயே: । உபேயோபாயபூதோ தேவஸ்ய தேஷ்யதயா நிரூபயது தத்ஸ்வாநந்தயே: ॥ தேந கரம் ஸ்வ ஜ்ஞாதீதி ॥ (விதுஷீம்) பதவ்யாயாம் (ஸ்வஜ்ஞாந) கர்த்ருத்வம் ஶ்ரேஷ்டஜநகேஷ விதாம் வஶம் நாவாஸ்வாநஸி । யஸ்யாதிதி ॥ ஸ்வஶேஷ்ட்யமே: ॥ ௧ ॥

உத்பவேதேதி ॥ யா அவிதேஷ்தி ஜ்ஞாதா காஶேஷமூர்த்திகா யாவ விதேஷ்தி ஜ்ஞாதா தேவராஜ்யதஜ்ஜ்ஞாநஶ்ரீ வஶேத (உத்பவ) அதஸ்ஸம் (விபஶ்சித்) விஷ்ணுவத் ஸிஞ்சதீ பரஸ்பரவிரோதேந ॥ (வித்யாஹீநம்) வித்யாயுக்தந் । வித்யாஹீந ததிதிபாதே ஜ்ஞாநதி காஷ்ட்யாதிகாரணி ஷ்டாதஸ்ய பரநிபாத: । உபாதேஸ்ஸாதா । நகஸாகாரேதி ॥ காரோ: வைபவேநஸஸம் (நதேவதேவஶ) தேவயோதமூர்த்திஷும் நக்ஷத்ர வஶ: । விஷயபவநேநா நஹ்வஸீதயமே: । “தேவஸஶேஷ” தி யதிபூதாஷ்டே । உபாத்தேயோ தேவ: யஜ்ஜ்ஞாநதா ஆபாத்ய ஸ்வ உத்தேநஷ்ட்ய ஸஶரீரவஶ ॥ ௨ ॥

“அவித்யாயாம் விதேஷ்தி ஜ்ஞாதே” த்யவாத்மூர்த்தய அவித்யா ரூபம் நிரூபதி— அவித்யாயாமிதி ॥ காஶேஷமூர்த்திபூதலக்ஷணயாமவித்யாயாம் ஶேஷ்ய வநீஷதவ தஶஸ்வ வக்துரநா: ஸ்வயமேவ ப்ரஜ்ஞாவாதிந: பண்டிதம்மந்யமாநா: (உத்ஸ்ருஷ்யமாணா:) ஜராமரணாதிதுஃகை பீடிதா: அவிவேகிந: பரியந்தி । அந்தேந ஸ்வஷ்டாயஶ்ச । கேவிந்த உத்ஸ்ருஷ்யமாணாதி வாமதேஶ்ய ந விஷயகாமபூதா பூதகவித்தாதத்
யம் வணயந்தி ॥ ॥ ௩ ॥

நவாம்பராயதி ॥ பரதேவதாய நவ்யாம்பர: அவிவேகிநம் ப்ரதி நவ்யகாஶதே । (ப்ரஸாத்ய தம்) அநவஹிதஶ்ஶம் (வித்வேஶோதந ஶேஷம்) விஷயாபாவஶிக்ஷ்ஷதேநாரய । அயம் தேவதோ நாஸ்தீதி ॥

मूढम् । अयं लोको नास्ति पर इति मानी पुनः पुनर्वशमापद्यते मे ॥ ॥ ६ ॥

श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विद्युः । आश्चर्यो वक्ता कुशलोऽस्य लब्धा आश्चर्यो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः ॥ ॥ ७ ॥

न नरेणावरेण प्रोक्त एष सुविज्ञेयो बहुधा चि-

अयमेव लोकोऽस्ति, परो लोको नास्तीति मन्यमानः मत्क्रियमाणयातनाविषयो भवतीत्यर्थः ॥ व्यासार्यैस्तु "संयमनीमनुप्राप्य" इत्युक्त्वा अयं लोको नास्ति पर इति मानी पापानुसारेण अयमेव लोकः परश्च लोको नास्तीत्येवमभिमानि-तः । तत्र च केषुचिद्विशेषः परिहरणीयः । अस्मद्व्याख्यानेऽयमर्थः । मानीत्यस्य दाम्भिक इत्यर्थः । शिष्टपरिगृहीतागमानादृत्य अयं लोको नास्तीत्येव प्रवदन् दुष्टबुद्ध्या । दाम्भिकः पुनःपुनर्मत्पाशमापद्यत इत्युत्तरत्र सम्बन्धः ॥ ॥ ६ ॥

श्रवणायापीति ॥ यः बहुभिः परमात्मा सः अनेकैः पामरैः श्रोतुमपि न लभ्यत इत्यर्थः ॥ श्रवणलाभोऽपि बहुसुकृतफललभ्य इति भावः । शृण्वन्तोऽपीति ॥ नहि श्रोतॄणां सर्वेषां परमात्मप्रतिपत्तिः सम्भवतीति भावः ॥ आश्चर्य इति ॥ अस्य आश्चर्यो वक्ता आश्चर्यः प्राप्ता दुर्लभ इत्यर्थः ॥ आश्चर्यो ज्ञातेति ॥ आश्चर्यो कुशलानुशिष्टो ज्ञाताप्याश्चर्यः । "मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये । यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः" इत्युक्तेरिति भावः ॥ ॥ ७ ॥

न नरेणावरेणेति ॥ (अवरेण) अश्रेष्ठेन प्राकृतेन पामरबुद्धिना तत्त्वत्रयाज्ञानवेदार्थश्रवणेन (नरेण) प्रोक्तः एषः आत्मा सुविज्ञेयो न भवति । कुतो हेतोः? बहुधा चिन्त्यमानः । वादिभिर्विप्रतिपन्नत्वात् । (अनन्यप्रोक्ते गतिरत्र नास्ति) अनन्येन उपरतेनात्मनोऽनन्येन तत्त्वदर्शिना ब्रह्मात्मसाक्षात्कारिणा प्रोक्ते आत्मनि यादृशी अवगतिः सा अवगतिरवरेण प्रोक्ते नास्तीत्यर्थः । यद्वा — अत्र संसारगतिः संशयो नास्तीत्यर्थः । यद्वा — अनन्यप्रोक्ते ... गमनं गतिः आत्मावगतिर्नास्तीत्यर्थः । अन्यप्रोक्ते ... परप्रोक्ते सत्यात्मावगतिर्नास्तीत्यर्थः । नाप्ययमतर्क्यः दार्शनिकत्वेनोत्पन्नस्तर्कः ... इत्यत आह — (अणी

[illegible] ॥ ? ॥

[illegible] ॥ ? ॥

[illegible] ॥ ? ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ? ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ? ॥

[illegible]

[illegible]

ரா நசிகேதோऽத்யஸ்ராக்ஷீ: ||　　　　　　　　　　|| ௧௧ ||

தம் து³ர்த³ர்ஶம் கூ³ட⁴மநுப்ரவிஷ்டம் கு³ஹாஹிதம் க³ஹ்வரேஷ்ட²ம் புராணம் | அத்⁴யாத்மயோகா³தி⁴க³மேந தே³வம் மத்வா தீ⁴ரோ ஹர்ஷஶோகௌ ஜஹாதி ||　　　　　　　　　　|| ௧௨ ||

ஏதச்ச்²ருத்வா ஸம்பரிக்³ருஹ்ய மர்த்ய: ப்ரவ்ருஹ்ய த⁴ர்ம்யமணுமேதமாப்ய | ஸ மோத³தே மோத³நீயம் ஹி லப்³த்⁴வா விவ்ருதம் ஸத்³ம

ஸ்தி²த்யாதி³நா || அவிநாஶித்வாதி³நிரூபகமஹத்வபரமஸ்வரூபஸ்வாநுப³ந்தி⁴ஸ்வாஜ்ஞாதி³ கௌ³ணஹேயப்ரதிபாத³நப்ரத்யக்ஷாதி³ஹேயப்ரதிபாத³ வேத³ப்ரஸித்³த⁴ம் ஶ்ருதிஷ்டம் க்ஷணிகாத்மஸ்வரூபநிர்ணயாந்தரப்ரதிபாத³நபரத்வேந (ப்ர)த்யாக்²யாதம் || யதா² — கௌ³ஸ்வரூபபரமாத்மஸ்வரூபம் ஸர்வகாமாவாப்திம் தே³வதாஸுக²ஜநகம் ஸ்வர்கா³தி³பு⁴க்திஸாத⁴நமோக்ஷஸ்வரூபம் ஸர்வம் பரமாத்மவிஷயதயா யோஜநீயம் ||　　　　　　　　　　|| ௧௧ ||

த்ருதீயம் ப்ரஶ்நம் ப்ரதிவக்தி — தம் து³ர்த³ர்ஶமித்யாதி³நா மந்த்ரேண || (து³ர்த³ர்ஶம்) "ஶ்ரவணாயாபி ப³ஹுபி⁴ர்யோ ந லப்⁴ய:" இத்யுக்தரீத்யா து³ர்த³ர்ஶநம் (கூ³ட⁴ம்) அதிஶயிதஸுகூ³ட⁴ஸ்வரூபம் அநுப்ரவிஷ்டம் (கு³ஹாஹிதம்) ஹ்ருத³ய கு³ஹாவஸ்தி²தம் (க³ஹ்வரேஷ்ட²ம்) அநாதி³ஸித்³த⁴ம் (புராணம்) அநாதி³ம் (அத்⁴யாத்மயோகா³தி⁴க³மேந) விஷயேப்⁴ய: ப்ரதிஸம்ஹ்ருத்ய சேதஸ ஆத்மநி ஸமாதா⁴நம் அத்⁴யாத்மயோக³: | "யச்சே²த்³வாங்மநஸீ ப்ராஜ்ஞ:, யச்சே²ஜ்ஜ்ஞாந ஆத்மநி மஹதி நியச்சே²த்தத்³யச்சே²ச்சா²ந்த ஆத்மநி" இத்யாதி³நா வக்ஷ்யமாண: | தேந யோகா³தி⁴க³மேந ஜீவாத்மஜ்ஞாநம் தேந தே³வம் (தே³வம்) பரமாத்மாநம் மத்வேத்யர்த²: | ஜீவாத்மஜ்ஞாநஸ்ய பரமாத்மஜ்ஞாநஹேதுத்வாதி³தி பா⁴வ: | (ஹர்ஷஶோகௌ) விஷயலாபா⁴லாப⁴ப்ரயுக்தௌ ஹர்ஷஶோகௌ ஜஹாதீத்யர்த²: ||　　　　　　　　　　|| ௧௨ ||

ஏதச்ச்²ருத்வா ஸம்பரிக்³ருஹ்யேதி || (ஏதத்) உக்தம் தத்த்வம் ஶ்ருத்வா (ஸம்பரிக்³ருஹ்ய) மநநாதி³கம் க்ருத்வேத்யர்த²: || (மர்த்ய:) மரணஸ்வபா⁴வம் ஶரீராதி³ (ப்ரவ்ருஹ்ய) ப்ருத²க்க்ருத்ய விவிச்யேத்யர்த²: | (ஏதம்) ஆத்மஸ்வரூபம் (அணும்) அணுத்வேந லக்ஷ்யதயா ப்ரதிபாதி³தம் "அணீயாந் ஹ்யதர்க்ய" இதி நிர்தி³ஷ்டம் பரமாத்மாநம் உபாஸிதுமாப்ய (ஸ:) வித்³வாந் (மோத³நீயம்) ஸ்வரூபவிஷயகமஹத்வாதி³கு³ணவிஶிஷ்டம் ஸ்வஸ்வரூபம் லப்³த்⁴வா (மோத³தே) ஆநந்த³மநுப⁴வதீத்யர்த²: || "ஏஷ ஸம்ப்ரஸாதோ³ऽஸ்மாச்ச²ரீராத்ஸமுத்தா²ய பரம் ஜ்யோதிருபஸம்பத்³ய ஸ்வேந ரூபேணாபி⁴நிஷ்பத்³யதே ஸ உத்தம: புருஷ: ஸ தத்ர பர்யேதி ஜக்ஷத்க்ரீட³ந்ரமமாண:" இதி ஶ்ருத்யந்தரஸ்வாரஸ்யாத் || ஏவம் ப்ரஶ்நத்ரய

सह नचिकेतसं उपेन्द्र ॥ ॥ १३ ॥

चन्द्र यशोदानन्द्राय शोदानन्द्रास्थास् कृताकृतास् ।

उक्ता नचिकेतसा शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके इति — विवृतं सदिति ॥ नचिकेतसं प्रति ब्रह्मविद्यां प्रति विवृतद्वारं प्रवेशायान्वं मन्ये इत्यर्थः । “तमेवैषु ज्ञात्वा विशति ब्रह्मयाम” इति श्रुतेः ॥ ननु “ब्रह्मजज्ञं देवमीड्यं विदित्वे”ति श्रुत्युक्ता अध्यात्मयोगाधिगमेन उपेक्ष्य प्रत्यगात्मज्ञानं प्रतिपाद्यताम् । तस्य “तं दुर्दर्शम्”इति प्रत्यक्षप्रमाणगोचरत्वेन जीवपरमात्मनोः, तस्य “श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः” इति प्रत्यक्षानुमानागोचरत्वेन परिशुद्धजीवस्वरूपस्यापि परमात्मनः, तस्य “आश्चर्यो वक्ता कुशलोऽस्य लब्धा आश्चर्यो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः” इति परिशुद्धात्मविषयत्वेनोपन्यासात् उपपत्तेश्च इति चेन्न ॥ “ब्रह्मजज्ञ”मिति ब्रह्मशब्देन प्रकृतिशब्देन च तज्जीवसंबन्धेन प्रकृतस्य देवस्य देवात्मकत्वप्रतिपादनाय “तं दुर्दर्शम्” इति उक्त्वा तदनुसंधानविषयत्वेन देवत्वस्य देवात्मकत्वप्रतिपादनात् । अत एव हि भगवता भाष्यकृता “महान्तं विभुमि”ति स्थित्वा “परमात्मनस्तत्त्वं दुर्दर्शं गूढमनुप्रविष्टमिति महाप्रकरणात्” इत्युक्तम् । तथैवायं मन्त्रः परमात्मपर एव विवृतः । महर्षिरपि वेदान्ते परमात्मनः महाभाष्ये तदेवमुक्त्वा परिशुद्धात्मस्वरूपमेव शरीरकत्वेन व्याख्यातम् । अयमत्र विशेषः — “ब्रह्मजज्ञ”मिति उक्त्वा परमात्मनः परिशुद्धजीवस्वरूपं प्रतिपाद्यते, “तं दुर्दर्श”मित्युक्त्वा जीवशरीरकपरमात्मस्वरूपं प्रतिपाद्यत इति न कश्चिद्विरोधः ॥ ॥ १३ ॥

“नह्यध्रुवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत्, ततो मया” सम्परिगृह्य उदाहृतः प्रवक्ष्यमाणः परमात्मा सम्बोध्यते मोदनीयं हि लब्ध्वा, अध्यात्मयोगाधिगमेन देवं मत्वा धीरो हर्षशोकौ जहाती”ति प्रदेशे परमात्मविलक्षणतया ज्ञानसाध्यतया प्राप्यतया निर्दिष्टस्य प्राप्यस्य स्वरूपस्य प्रत्यगात्मविलक्षणतया प्रतिपादनस्यावश्यकत्वात् स्वरूपं “धीरो हर्षशोकौ जहाती”त्युक्त्या धीर इति प्रतिपादनस्य प्राप्तुः स्वरूपं शोधयितुं च अत्र त्रिणाचिकेताः ॥ ननु भाष्ये “देवं मत्वा

[illegible]

𑌤𑍇 — 𑌯𑌥𑌾 𑌯𑌥𑍋𑌕𑍍𑌤 [illegible]

[illegible]

अन्यत्र भूताच्च भव्याच्च यत्तत्पश्यसि तद्वद ॥ ॥ १४ ॥
सर्वे वेदा यत्पदमामनन्ति तपांसि सर्वाणि च यद्वदन्ति ।

दत्तपारकवत् लक्षणया देवदत्तवाक्यात्रान्यप्रश्नवाक्यस्याप्रतीतेः। तद्वत् कर्मसाध्यं न। अपि तु ज्ञानसाध्यमित्यपदेश-नहारप्रवृत्तस्य धर्मादन्यत्रेति प्रश्नस्य धर्मविलक्षणज्ञानरूपोपायपरकमेव युक्तम्। न तु धर्मशब्दलक्षणया धर्मसाध्यविलक्षणप्राप्यपरकम्। तथा अधर्मादन्यत्रेत्यत्रापि सामानाधिकरण्येनोपायपरकमेव निश्चितम्। कार्याकार्यविनिर्मुक्तविलक्षणवाचके उपरितनान्यत्रशब्दप्रयोगे कृत्याकृत्यविनिर्मोपायपरत्वासंभवात् सामानाधिकरण्यसंभवेन प्राप्यपरकमेव युक्तम्। नीचो नीचेन रक्तो रक्तः इत्यत्र नीचनीचत्वयोरविरोधात् सामानाधिकरण्यं सिद्ध्यति। रक्तरक्तयोश्च परस्पराविरोधात् सामानाधिकरण्यं सिद्ध्यति। न तु धर्मधर्मशब्दाभावेऽपि सामानाधिकरण्यं दुष्टम्। अपि तु परस्परं प्राप्यपरकमेव। एवमपि यद्वा धर्मशब्दाभावेऽपि नसामानाधिकरण्यमेवापाद्यते॥ अस्तु वा सामानाधिकरण्यम्। अथापि प्रश्नप्रतिवचनयोरैकार्थ्य-सिद्ध्यर्थं सामानाधिकरण्यम्। अथापि प्रश्नप्रतिवचनयोरैकार्थ्य-प्रश्नप्रतिवचनयोरैकार्थ्य-मप्यपेक्षितम्। 'त्यागेनैवैकेऽमृतत्वमानशुः प्रश्ने' इति सम-र्थितप्रश्नप्रतिवचनस्य सापेक्षतया-तथाहि 'तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीमि' इति पदशब्दित-प्राप्यस्यैव प्रतिवचनप्रतिपाद्यत्वस्य स्पष्टं प्रतीतेरपि-त्वं प्रश्नप्रश्नस्य प्रश्नपदस्वारस्यात् ॥ ॥ १४ ॥

एवं पृष्टो मृत्युः 'न जायते म्रियते' इत्यादिना विस्तरेण प्रतिपिपादयिषितानां श्रोतृतात्पर्यातिशयसिद्ध्यर्थं प्रथममेवं प्रकाशयन् संग्रहोक्तिं प्रतिजानीते — सर्वे वेदा इति ॥ पद्यते गम्यत इति व्युत्पत्त्या पदशब्दः प्राप्यस्वरूपवाची। यत्स्वरूपं सर्वे वेदाः साक्षात्परम्परया वा प्रतिपादयन्तीत्यर्थः। अनेनास्या उपनिषदः प्रजापतिविद्यावत् परिशुद्धस्वरूपविषयत्वेऽपि 'न जायते म्रियते वा विपश्चित्', 'हन्ता चेन्मन्यते हन्तुम्' इति मन्त्रद्वयस्य परिशुद्धस्वरूपपरत्वस्य संप्रतिपन्नत्वात्, 'अणोरणीयान्' इति मन्त्रद्वयस्यापि 'अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम्', निर्वाणापरनामधेयं प्रत्यगात्मस्वरूपमेव'' इति स्मृतिवचना

[illegible]

𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍 ॥ ॥ ௧௫ ॥
𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍 । 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇-
𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌯𑍋 𑌯𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍 ॥ ॥ ௧௬ ॥
𑌏𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌮𑍇𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍 । 𑌏𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂
𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌮𑌹𑍀𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௭ ॥
𑌨 𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌶𑍍𑌚𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌯𑌂 𑌕𑍁𑌤𑌶𑍍𑌚𑌿𑌨𑍍𑌨 𑌬𑌭𑍂𑌵 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍 ।

𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍇𑌦𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 "𑌤𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌪𑌦𑌂 𑌸𑌙𑍍𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇𑌣 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌮𑌿" 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍, 𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌵𑍇𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍁𑌪𑌯𑍋𑌗𑌿𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌶𑍍𑌚 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌪𑌾𑌂𑌸𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌪𑌾𑌂𑌸𑌿) 𑌤𑌪𑌃𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌦𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍 ॥ (𑌯𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌗𑍁𑌰𑍁𑌕𑍁𑌲𑌵𑌾𑌸𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌸𑌙𑍍𑌗𑌰𑌾𑌹𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍋𑌽𑌨𑍁𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌪𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌙𑍍𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍈𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌫𑌲𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌥𑌯𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌪𑍍𑌰𑌶𑌂𑌸𑌾𑌯𑌾𑌮𑌾𑌹 "𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌂𑌸𑌨𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 "𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌂𑌸𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍁" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾𑌵𑌚𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍈𑌚𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ 𑌸𑌙𑍍𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑍇𑌣 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹— 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ "𑌓𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌵𑌿𑌧𑌃 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌾𑌚𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌾𑌵𑌯𑌵𑌯𑍋𑌰𑌕𑌾𑌰𑌮𑌕𑌾𑌰𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌜𑍀𑌵𑌵𑌾𑌚𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌯𑍋𑌪𑍇𑌯𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௧௫ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌾𑌚𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌤𑍌𑌤𑌿— 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ "𑌏𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇𑌣 𑌪𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌮𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤" 𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍) 𑌜𑍍𑌯𑍈𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍈𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌏𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௬ ॥

(𑌏𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌮𑍍) 𑌏𑌤𑌦𑍋𑌙𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌖𑍍𑌯𑌮𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑍋𑌪𑌯𑍋𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌏𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍) 𑌏𑌤𑌦𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௭ ॥

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

ஷ்டவ்யம் ॥ இதஞ்ச ஸூத்ரம் ப்ரஸ்துத்ய வியதாதே விவக்ஷிதம் । தத்ர ஹி “வாயுஶ்சாந்தரிக்ஷஞ்சைததம்ருதம்” இதி வாய்வந்தரிக்ஷயோர்நித்யத்வஶ்ரவணேऽபி “ஆத்மந ஆகாஶஸ்ஸம்பூத: ஆகாஶாத்வாயு:” இதி தயோருத்பத்திஶ்ரவணாத் ஏகவிஜ்ஞாநேந ஸர்வவிஜ்ஞாநஸித்த்யர்த்தம் ஸர்வஸ்ய வஸ்துநோ ப்ரஹ்மவிகாரத்வஸ்யாவஶ்யாஶ்ரயணீயத்வாச்ச தயோருத்பத்திரப்யுபேயதே, ஏவம் ஜீவாநாம் நித்யத்வஶ்ரவணேऽபி “ததோऽயம் ஜீவாந் ஸஸர்ஜ, ப்ரஜாபதி: ப்ரஜா அஸ்ருஜத” இதி ஜீவாநாமபி ஸ்ருஷ்டிஶ்ரவணாத் ஏகவிஜ்ஞாநேந ஸர்வவிஜ்ஞாநஸித்த்யர்த்தம் ஜீவஸ்யாபி ஸ்ருஷ்டிரப்யுபகந்தவ்யேதி பூர்வபக்ஷே ப்ராப்தே “நாத்மா ஶ்ருதேர்நித்யத்வாச்ச தாப்ய:” இதி ஸூத்ரேண ஸித்தாந்திதம் । ஆத்மா நோத்பத்யதே “ந ஜாயதே ம்ரியதே வா விபஶ்சித்”, “ஜ்ஞாஜ்ஞௌ த்வாவஜௌ” இத்யுத்பத்திநிஷேதஶ்ருதே: । தாப்யஶ்ச ஶ்ருதிப்யோ நித்யத்வாவகமாச்ச । ந சோத்பத்திஶ்ருதிஸர்வவிஜ்ஞாநப்ரதிஜ்ஞாவிரோதஶ்ஶங்க்ய: । ஸர்வஸ்ய நித்யத்வேऽபி ஜ்ஞாநஸங்கோசவிகாஸலக்ஷணாந்யதாபாவரூபாவஸ்தாந்தராபத்திஸத்த்வேந உத்பத்திஶ்ருதேஸ்ஸர்வவிஜ்ஞாநப்ரதிஜ்ஞாயாஶ்சாவகதே:, உத்பத்திநிஷேதஶ்ருதேஶ்ச ஸ்வரூபாந்யதாபாவலக்ஷணோத்பத்த்யபாவபரதயா அவிரோதாத் । அயந்து விஶேஷ:— சிதசிதீஶ்வராணாம் த்ரயாணாமபி அவஸ்தாந்தராபத்திலக்ஷணோத்பத்திரஸ்த்யேவ விகாரோऽஸ்த்யேவ । ததாப்யசேதநாநாம் ஸ்வரூபாந்யதாபாவலக்ஷணோத்பத்தி: । ஜீவாநாந்து ஸா நாஸ்தி । அபி து ஜ்ஞாநஸங்கோசவிகாஸலக்ஷணஸ்வபாவாந்யதாபாவரூபோத்பத்தி: । ஈஶ்வரஸ்ய து தந்நியந்த்ருத்வாத்யவஸ்தாஸத்த்வேऽபி உக்தலக்ஷணவிகாரத்வயாபாவாத் “நித்யோ நித்யாநாம்” இதி பரமாத்மந இதரவிலக்ஷணநித்யத்வோக்திரிதி த்ரஷ்டவ்யம் । ஏதச்ச ஸூத்ரார்த்த: । ந ச “ந ஜாயதே ம்ரியதே வா” இதி ஶ்ருதிப்ரதிஷித்தா ஜீவோத்பத்தி: “அஸௌ தேவதத்தோ நாம ஜீவோ ஜாயதே” இதி ஶ்ரீபாஷ்யாதௌ ப்ரதிபாத்யதே । ஸா ச ஜீவே ந ஸம்பவதி । யதா “ஸங்கல்பேநாஸ்ய ப்ரஸ்பந்த: ஸஞ்ஜாதம் ஏதேந ஜாயத” இதி கர்மஜீவாத் காரணஸ்ய தேஹஸ்யோத்பத்தி: ஶ்ரூயமாணாऽபி ந ஸம்பவதி । கர்மஜீவாதாரணோத்தே: “யஸ்மாஜ்ஜாயதே ப்ராணோ தேஹஸம்வேஷ்டிதேந்த்ரியாணி ச” இதி தேஹஸ்யோ ப்ரஹ்மோத்பத்திப்ரதிபாதகஶ்ருதிவிரோதாதிதி “உத்பத்த்யஸம்பவாத், ந ச கர்து: கரணம்” இதி ஸூத்ரத்வயேந பூர்வபக்ஷம் க்ருத்வா “விஜ்ஞாநாதிபாவே வா ததப்ரதிஷேத:, விப்ரதிஷேதாச்ச” இதி ஸூத்ரத்வயேந ஸித்தாந்திதம் ॥ காஶ்யப: பூர்வபக்ஷவ்யாவ்ருத்த்யர்த்த: । விஜ்ஞாநஞ்ச ததாதிஶ்ச விஜ்ஞாநாதி । நநு “ப்ரக்ருத்யேகாதஶ” இதி ஆதிஶப்தஸ்ய நித்யவாசிதாயாம்

[illegible]

तौ न विजानीतो नायं हन्ति न हन्यते ॥ ॥ ௧௯ ॥

अणोरणीयान्महतो महीयानात्मास्य जन्तोर्निहितो गुहायाम्

[illegible]

𑌗𑍁𑌹𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍 । 𑌤𑌮𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑍋 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰

𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌜𑌨𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑌾𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌵𑍈𑌜𑍍𑌞𑌤𑌯𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌯𑌾𑌵𑌿𑌤𑌦𑍇𑌹𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌕𑍇𑌤𑌨 𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌮𑌾𑌹𑌿𑌤 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌾𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌜𑍀𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨𑌨𑍁 𑌕𑌠𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌂𑌶𑍋𑌕𑍍𑌤𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌦𑌾 𑌅𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑍇 "𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾 𑌜𑌾𑌤𑌃 𑌅𑌜𑌾𑌮𑍇𑌕𑌾𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌰" 𑌇𑌤𑌿 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌕𑌂 𑌅𑌯𑌮𑍇𑌕𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍍𑌯 । 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌠𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑍋𑌗𑌵𑌿𑌧𑌿𑌤𑌕𑌾𑌰𑌣𑌵𑌿 𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑍇 𑌮𑌹𑌸𑍍𑌵𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨 । "𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑌾 𑌚𑍇𑌤𑌨𑍋 𑌜𑌨𑍍𑌤𑍁𑌜𑌨𑍍𑌮 𑌜𑌨𑍍𑌯𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌣" 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌪𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌜𑍀𑌵𑌾𑌦𑌿𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌚𑍇𑌤𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑍍𑌯𑌪𑌸𑍍𑌥𑌾𑌪𑌿𑌤𑌦𑍇𑌹𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌯𑍋𑌃 "𑌏𑌷 𑌮 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌅𑌣𑍀𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍍𑌰𑍀𑌹𑍇𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌯𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌷𑌪𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌶𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌕𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌶𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌕𑌤𑌣𑍍𑌡𑍁𑌲𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌏𑌷 𑌮 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌜𑍍𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌯𑍇𑌵𑌾𑌣𑍋𑌰𑌣𑍀𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌤𑍍𑌵𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾𑌯𑌾 𑌅𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 ॥ 𑌨𑌨𑍁 "𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋𑌨𑍄𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑌿𑌵𑌤𑍍 "𑌸𑌮𑍍𑌭𑍂𑌤𑌿𑌮𑍍 𑌚 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌂 𑌚" 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑌤𑍍𑌵𑌿𑌪𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, "𑌨 𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑍁, 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌤𑌿 "𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌚𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾 "𑌨 𑌜𑌾𑌯𑌤" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌅𑌣𑍋𑌰𑌣𑍀𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑌰𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌯𑍋𑌃 𑌵𑍈𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌨 । 𑌮𑌨𑍍𑌦𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌶𑍍𑌚𑌿𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌣𑍋𑌰𑌣𑍀𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌏𑌕𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌰 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ 𑌤𑌮𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥

(𑌤𑌂) 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 (𑌅𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌃) 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌰𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌧𑌾𑌤𑍋𑌃 𑌧𑌾𑌰𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 (𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂) 𑌮𑌹𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌕𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌵𑌿𑌭𑍂𑌤𑌿𑌵𑍈𑌭𑌵𑌮𑍁𑌪𑍇𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌾 𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌾𑌧𑍍𑌯

𑌸𑌾𑌦𑌾𑌨𑍍𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 ॥ ௨௦ ॥

𑌆𑌸𑍀𑌨𑍋 𑌦𑍂𑌰𑌂 𑌵𑍍𑌰𑌜𑌤𑌿 𑌶𑌯𑌾𑌨𑍋 𑌯𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃 । 𑌕𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌦𑌾𑌮𑌦𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌮𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌮𑌰𑍍𑌹𑌤𑌿 ॥ ௨௧ ॥

𑌅𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌷𑍍𑌵𑌨𑌵𑌸𑍍𑌥𑍇𑌷𑍍𑌵𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌧𑍀𑌰𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 ॥ ௨௨ ॥

𑌨𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌚𑌨𑍇𑌨 𑌲𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌨 𑌬𑌹𑍁𑌨𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌨 ।

𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑍇 “𑌜𑍁𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌶”𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌂𑌶𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑍍𑌯 “𑌶𑍁𑌭𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌜𑌗𑌨𑍍𑌨𑌿𑌯𑌮𑌨𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿, 𑌤𑌦𑌾 𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑍇𑌨𑌾𑌵𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌜𑌗𑌨𑍍𑌨𑌿𑌯𑌮𑌨𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌵𑍀𑌤𑌶𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌵𑌯𑌃 ॥ “𑌪𑍍𑌰𑌸𑍀𑌦𑌤𑍍𑌯𑌚𑍍𑌯𑍁𑌤𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌕𑍍𑌲𑍇𑌶𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍇𑌰𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌅𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌨𑍍𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑍀𑌶”𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌪𑌾𑌠𑍇 (𑌅𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌂) 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍃𑌤𑍋𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌪𑌕𑌰𑍍𑌷𑌰𑌹𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃) 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌃 ॥ ௨௦ ॥

𑌧𑌾𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌭𑌗𑌵𑌦𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌹𑌰𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑌰𑍍𑌹𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌦𑍃𑌢𑌯𑌤𑌿— 𑌆𑌸𑍀𑌨𑍋 𑌦𑍂𑌰𑌂 𑌵𑍍𑌰𑌜𑌤𑌿 𑌶𑌯𑌾𑌨𑍋 𑌯𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌈𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌆𑌸𑍀𑌨𑌤𑍍𑌵𑌦𑍂𑌰𑌗𑌮𑌨𑌾𑌦𑌯𑍋 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌙𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍇 ॥ 𑌕𑌸𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌹𑌰𑍍𑌷𑌾𑌹𑌰𑍍𑌷𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌮𑌦𑌾𑌮𑌦𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌰𑌹𑌿𑌤 𑌮𑌦𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌕𑍋 𑌵𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌮𑌰𑍍𑌹𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௧ ॥

𑌅𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍃𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌰𑌹𑌿𑌤𑌂 (𑌅𑌨𑌵𑌸𑍍𑌥𑍇𑌷𑍁) 𑌅𑌸𑍍𑌥𑌿𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌚 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 (𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌮𑍍) 𑌮𑌹𑌾𑌵𑍈𑌭𑌵𑌶𑌾𑌲𑌿𑌨𑌂 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌧𑍀𑌰𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 ॥ ௨௨ ॥

𑌆𑌰𑌾𑌧𑌨𑍈𑌕𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌹— 𑌨𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌚𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌮𑌨𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌚𑌨𑌸𑍍𑌯𑍇𑌹 𑌤𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌬𑌹𑍁𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑍍 ॥ (𑌯𑌮𑍇𑌵𑍈𑌷 𑌵𑍃𑌣𑍁𑌤𑍇 𑌤𑍇𑌨 𑌲𑌭𑍍𑌯𑌃) 𑌏𑌷 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌯𑌂 𑌸𑌾𑌧𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑌮𑌤𑌯𑌾 𑌵𑍃𑌣𑍁𑌤𑍇 𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌲𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑌮𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍, 𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌮𑌤𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌚 𑌭𑌗𑌵𑌤𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌿𑌣𑍀 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑍇 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌮𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌭𑌗𑌵𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌤𑌦𑍇𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍁𑌤𑍇 𑌤

यमेवैष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम् ॥ ॥ २३ ॥

नाविरतो दुश्चरितान्नाशान्तो नासमाहितः । नाशान्तमानसो वापि प्रज्ञानेनैनमाप्नुयात् ॥ ॥ २४ ॥

यस्य ब्रह्म च क्षत्रं च उभे भवत ओदनः । मृत्युर्यस्यो

तनुं (स्वाम्) तस्य उपासकस्य एष आत्मा परमात्मा स्वरूपं प्रकाशयति स्वात्मानं प्रदर्शयतीत्यर्थः । वृणुत इति पाठेऽपि स एवार्थः ॥ ॥ २३ ॥

परमात्मप्राप्तिहेतुभूतोपासनाङ्गतया कांश्चिद्गुणानुपदिशति — नाविरत इति ॥ परदारपरद्रव्यापहारादिनिवृत्तः अनुपशान्तकामक्रोधादिवेगः बाह्यार्थव्यापारविक्षिप्ततयाऽनवहितचित्तः अनिगृहीतमनाश्च (वाऽपि) परमात्मानं प्रज्ञानेन नाप्नुयादित्यर्थः ॥ [illegible] निषेधस्य दुश्चरितवर्जनादिप्रकारेण ज्ञानाङ्गतया "नानृतं वदेत्" इति निषेधवत् वाक्यान्तरेष्वपि दुश्चरितविरत्यादेरुपासनाङ्गतया विधानं वेदितव्यम् । [illegible] परमात्मोपासनवि[illegible] इति तस्य दुश्चरितनिषेधादेरुपासनाङ्गत्वं निश्चीयत इत्यर्थः ॥ ॥ २४ ॥

यस्य ब्रह्मेति ॥ (ब्रह्म च क्षत्रं च) ब्रह्मक्षत्रादिवर्णोपलक्षितकृत्स्नचराचरात्मकं जगत् (यस्य ओदनो भवति) यस्य विनाश्यं भवतीत्यर्थः । यस्य मृत्युः उपसेचनवत् [illegible] हेतुर्भवति । (सः) निखिलचराचरसंहर्ता परमात्मा (यत्र) यस्मिन् प्रकारे वर्तते इति यत्प्रकारविशिष्टः तं प्रकारमित्थमिति को वेदेत्यर्थः ॥ अत्र ब्रह्मक्षत्रपदेन कृत्स्नचराचरग्रहणे किं बीजमिति चेदुच्यते । ब्रह्म च क्षत्रं च ओदन इत्युक्ते ब्राह्मणक्षत्रिययोः [illegible] ओदनशब्देन भोग्यत्वं वा विनाश्यत्वं वा लक्षणीयम् । न हि ब्रह्मक्षत्रे एव संहार्ये तदन्यसंहर्ता वा कश्चिज्जीवो वा परमात्मव्यतिरिक्तः । [illegible] "[illegible] लोकाः सर्वे" इति सर्वलोकेश्वर परमात्मन उपासनाय लोकविशेषस्य कस्यचन संहर्तृत्वं परमात्मनि ब्रह्मक्षत्रसंहारकत्वेनोपासनायोपदि[illegible] । तत्र [illegible] । अतः ब्रह्मक्षत्रग्रहणस्य चराचरोपलक्षणत्वं युक्तम् ।

𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨𑌂 𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌥𑌾 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌃 ॥ ॥ ௨௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌉𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌾 "𑌅𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌚𑌰𑌾𑌚𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌾𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌨𑍁 [illegible] 𑌓𑌦𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । [illegible] 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌗𑍁𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌯 𑌅𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌗𑍁𑌣𑍇𑌨𑍈𑌵 [illegible] । [illegible] 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌕𑌾𑌰𑌃, 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑌾𑌨𑍁𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌗𑍁𑌣𑍋𑌽𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 𑌉𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌓𑌦𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌕𑌾𑌰 [illegible] । 𑌅𑌤𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰 [illegible] 𑌯𑌃, 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑍁𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨𑌃, [illegible] । 𑌉𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰 [illegible] । 𑌨𑌹𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑍍 [illegible], 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑍁𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌤𑍇 । [illegible] 𑌉𑌪𑌸𑍇𑌚𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌓𑌦𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 [illegible] 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌗𑍁𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌯 [illegible] । [illegible] 𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 [illegible] । [illegible] 𑌨𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 [illegible] ॥ ௨௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾 ॥

𑌅𑌥 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌂 ॥ 𑌇𑌦𑌂 [illegible]

“𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌤𑌃” 𑌇𑌤𑌿 [illegible]

प्रविष्टौ परमे परार्धे । छायातपौ ब्रह्मविदो व

[illegible] स्वाश्रयेण [illegible] व्यक्तिविशेषपरिग्रहे [illegible] जातीयपरिग्रहे जातिव्यक्ति[illegible]पेक्षया गौरवात् [illegible] जातीयपरिग्रहो युक्तः । [illegible] । [illegible] प्रयोजककर्तृतया पिबन्ताविति निर्देश[illegible] स्यापि सम्भवात्, अतः [illegible] प्रयोजक[illegible] पिबन्ताविति निर्देशस्य [illegible] सम्भवात्, [illegible] ब्रह्मणि [illegible] सम्भवात्, अस्मिन्नेव प्रकरणे “गुहाहितं गह्वरेष्ठम्” इति परमात्मनो गुहाप्रवेशश्रवणेन गुहाप्रवेशस्या[illegible], छायातपशब्दाभ्यां [illegible] प्रति[illegible] सम्भवात्, जीवपरमात्मपर[illegible] इति [illegible] ॥ “तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्ति” इति [illegible] ब्राह्मणान्तरेण “[illegible]” इति [illegible] जीवपरत्वात्, “[illegible]” इत्युपक्रमे [illegible] “[illegible]” इति [illegible] प्रति[illegible] [illegible] “गुहां प्रविष्टावात्मानौ” इति सूत्रकृतैव निराकृतत्वाच्च । किञ्च— जीवे गुहाप्रवेशस्य [illegible] प्रवेश[illegible] जीवस्य “गुहां प्रविष्टौ” इति गुहाप्रवेश[illegible] सम्भवति । [illegible] इति [illegible] इति [illegible] । अतश्च [illegible] जीवपरमात्मपरतया [illegible] । “अनेन जीवेनात्मनानुप्रविश्य” इति श्रुत्यन्तरेण परमात्मनो जीवशरीरकानुप्रवेशावगमात् जीवपरमात्मानौ गुहां प्रविष्टाविति निर्देशानुपपत्तेः जीव[illegible] ब्रह्मण[illegible] ब्रह्म[illegible] इति व्यवहा[illegible] जीवब्रह्मणी [illegible] इति व्यवहारासम्भवात्, [illegible] भवति, “कार्योपाधिरयं जीवः कारणोपाधिरीश्वरः” इति वचनान्तरेण प्रति[illegible] [illegible] जीवोपाधि[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌨𑍋𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍁𑌰𑍍𑌮𑌨𑍀𑌷𑌿𑌣𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥
𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌸𑌦𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾
𑌣𑍍𑌯𑌵𑌶𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍁𑌷𑍍𑌟𑌾𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌵 𑌸𑌾𑌰𑌥𑍇𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥
𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌸𑌦𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿
𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌶𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌦𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌵 𑌸𑌾𑌰𑌥𑍇𑌃 ॥ ॥ ௬ ॥
𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌮𑌨𑌸𑍍𑌕𑌸𑍍𑌸𑌦𑌾𑌽𑌶𑍁𑌚𑌿𑌃 । 𑌨 𑌸 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌦𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋
𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌂 𑌚𑌾𑌧𑌿𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 ॥ ॥ ௭ ॥
𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑌮𑌨𑌸𑍍𑌕𑌸𑍍𑌸𑌦𑌾 𑌶𑍁𑌚𑌿𑌃 । 𑌸 𑌤𑍁 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌦𑌮𑌾
𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌭𑍂𑌯𑍋 𑌨 𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௮ ॥
𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌮𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌵𑌾𑌨𑍍𑌨𑌰𑌃 । 𑌸𑍋𑌽𑌧𑍍𑌵𑌨𑌃 𑌪𑌾𑌰
𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌪𑌦𑌮𑍍 ॥ ॥ ௯ ॥
𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌅𑌰𑍍𑌥𑍇𑌭𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌂 𑌮𑌨𑌃 । 𑌮𑌨𑌸𑌸𑍍𑌤𑍁

𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌬𑍋𑌧𑌕𑌮𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇— 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌦𑍇𑌹𑌪𑌰𑌃, 𑌮𑌨𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌕𑌃, 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇𑌰𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌣𑌾𑌚𑍍𑌚 । 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌰𑍂𑌪 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨 𑌹𑌿 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹𑍁𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑍇𑌃 𑌰𑌥𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌮𑌾𑌹— 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍 ॥ 𑌯𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌯𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌭𑍂𑌤𑌵𑌤𑌃 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌶𑍀𑌕𑍃𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌭𑍂𑌤𑍇𑌨 𑌮𑌹𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌯𑍇𑌨 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌶𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿, 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌥𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥ ௬ ॥

𑌤𑌥𑌾𑌵𑌿𑌧𑍇𑌨 𑌮𑌨𑌸𑌾𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌰𑌣𑌤𑌦𑌭𑌾𑌵𑌯𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍— 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌅𑌮𑌨𑌸𑍍𑌕𑌃) 𑌅𑌨𑌿𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌮𑌨𑌾𑌃 𑌅𑌤𑌏𑌵𑌾𑌶𑍁𑌚𑌿𑌃 𑌸𑌦𑌾 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌚𑌿𑌨𑍍𑌤𑌾𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌂 𑌜𑌿𑌗𑌮𑌿𑌷𑌿𑌤𑌪𑌦𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌂, 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌤𑍁 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌚𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௭ ॥ ௮ ॥

𑌤𑌤𑍍𑌪𑌦𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌂𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌦𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌨𑍍𑌨𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿— 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌵𑌿𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌨𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌪𑍍𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌾𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌵𑌶𑍀𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌰𑌥𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌮𑍍— 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑌾 𑌆𑌨𑍁𑌮𑌾𑌨𑌿𑌕𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌃 ॥ 𑌅𑌯𑌂 𑌹𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍—

𑌪𑌰𑌾 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌰𑍍𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌪𑌰𑌃 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌮𑌹𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌮𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑌰𑌃 । 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌨𑍍𑌨 𑌪𑌰𑌂
𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌕𑌾𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌸𑌾 𑌪𑌰𑌾 𑌗𑌤𑌿𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

“𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌰𑌥𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌹 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌗𑍋𑌚𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌪𑌰𑌾𑌃 । 𑌵𑌶𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑌾𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌨𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌂 𑌮𑌨𑌃 । 𑌮𑌨𑌸𑌿 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌕𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌸𑌾𑌰𑌥𑌿𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 𑌪𑌰𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌰𑌥𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌃 । [illegible] 𑌮𑌹𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌰𑌥𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌸𑌕𑌲𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌰𑍍𑌥𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍀𑌨𑌾𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 [illegible] 𑌪𑌰𑌮𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 । [illegible] । “𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌵𑌵𑌸𑌾𑌨𑌭𑍂𑌮𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌕𑌾𑌷𑍍𑌠𑌾𑌰𑍂𑌪𑌃 𑌪𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸 𑌏𑌵 । 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 “𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌨𑍍𑌨 𑌪𑌰𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌕𑌾𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌸𑌾 𑌪𑌰𑌾 𑌗𑌤𑌿𑌃” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌥𑌾 𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 “𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌯𑌮𑌯𑌿𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾, “𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌭𑌗𑌵𑌦𑍍𑌗𑍀𑌤𑌾𑌸𑍁 𑌚 “𑌅𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌚 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌵𑌿𑌧𑌮𑍍 । 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌚𑍇𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌚𑍈𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌦𑍈𑌵𑌮𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵 । “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌾𑌹𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌮𑌤𑍍𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌿𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌪𑍋𑌹𑌨𑌂 𑌚” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌵𑌶𑍀𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌤𑌚𑍍𑌛𑌰𑌣𑌾𑌗𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 । 𑌯𑌥𑌾𑌹— “𑌈𑌶𑍍𑌵𑌰𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌹𑍃𑌦𑍍𑌦𑍇𑌶𑍇𑌽𑌰𑍍𑌜𑍁𑌨 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌭𑍍𑌰𑌾𑌮𑌯𑌨𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌰𑍂𑌢𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌾𑌯𑌯𑌾 । 𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌶𑌰𑌣𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛” 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌰𑌥𑌿𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌰𑌥𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌕𑌵𑌿𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌾 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑌯 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑍈𑌰𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇, 𑌨 𑌰𑌥𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌦𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௦ ॥ ௧௧ ॥

ஏஷ ஸர்வேஷு பூதேஷு கூடோऽத்மா ந ப்ரகாஶதே ।
த்ருஶ்யதே த்வக்ர்யயா புத்த்யா ஸூக்ஷ்மயா ஸூக்ஷ்மதர்ஶிபி: ॥ ௧௨ ॥
[illegible]

ஏஷ ஸர்வேஷு பூதேஷ்விதி ॥ ஸர்வேஷு பூதேஷு [illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

ஈ[illegible] ஶ்ருதி ॥ ॥ ௧௩ ॥

உத்திஷ்டத ஜாக்ரத ப்ராப்ய வராந்நிபோதத । க்ஷுரஸ்ய தாரா
நிசிதா துரத்யயா துர்கம் பதஸ்தத் கவயோ வதந்தி ॥ ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௧௩ ॥

[illegible] — உத்திஷ்டத ஜாக்ரதேதி ॥ [illegible] ॥ ॥ ௧௪ ॥

𑌅𑌶𑌬𑍍𑌦𑌮𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌮𑌰𑍂𑌪𑌮𑌵𑍍𑌯𑌯𑌂 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌰𑌸𑌂 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌗𑌨𑍍𑌧𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌯𑌤𑍍 ।
𑌅𑌨𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌹𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌂 𑌧𑍍𑌰𑍁𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌚𑌾𑌯𑍍𑌯 𑌤𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌮𑍁𑌖𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌨𑌾𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌮𑍍 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌚 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌵𑍀 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌮𑌹𑍀𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௬ ॥

𑌯 𑌇𑌮𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌗𑍁𑌹𑍍𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌾𑌵𑌯𑍇𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌸𑌦𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑌾𑌦𑍍𑌧𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌵𑌾 𑌤𑌦𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌤𑍇 । 𑌤𑌦𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ ௧௭ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥

𑌅𑌥 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌪𑌰𑌾𑌞𑍍𑌚𑌿 𑌖𑌾𑌨𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌤𑍃𑌣𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍍𑌭𑍂𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌾

𑌉𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿 — 𑌅𑌶𑌬𑍍𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌮𑌭𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌸𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌅𑌵𑌯𑌵𑌾𑌪𑌚𑌯𑌰𑌹𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑌹𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 “𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌪𑌰𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑌾 𑌜𑍀𑌵𑍋 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌧𑍍𑌰𑍁𑌵𑌂) 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌰𑌂 (𑌨𑌿𑌚𑌾𑌯𑍍𑌯) 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌯𑌾 𑌸𑌾𑌕𑌾𑌰𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌮𑍁𑌖𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌉𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿 — 𑌨𑌾𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌮𑍍 । (𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍) 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌕𑍍𑌤𑍃𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌸𑍍𑌵𑌕𑌂𑌤𑍍𑌰𑌵𑌕𑍍𑌤𑍃𑌕𑌮𑍍 । 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌮𑍍 । 𑌪𑍌𑌰𑌾𑌣𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௬ ॥

𑌯 𑌇𑌮𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌸𑌦𑌿) 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑌮𑌾𑌜𑍇 ॥ ॥ ௧௭ ॥

𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌠𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

“𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌜𑌾𑌗𑍃𑌤𑍇”𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌦𑌰𑍍𑌶𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — 𑌪𑌰𑌾𑌞𑍍𑌚𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌖𑌾𑌨𑌿) 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 (𑌪𑌰𑌾𑌞𑍍𑌚𑌿) 𑌪𑌰𑌾𑌗𑌞𑍍𑌚𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌞𑍍𑌚𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌾𑌨𑌿, 𑌨𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌾𑌨𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌂 𑌵𑌦𑌨𑍍 𑌶𑍋𑌧𑌯𑌤𑌿 — (𑌵𑍍𑌯𑌤𑍃𑌣𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍍𑌭𑍂𑌃) 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌇𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌖𑌾𑌨𑌿 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌿𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । “𑌤𑍃𑌹 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍”

[illegible] ॥ க ॥

[illegible] ॥ உ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ க ॥

[illegible] ॥ உ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

ஸ்வப்நாந்தம் ஜாகரிதாந்தம் சோபௌ யேநாநுபச்யதி । மஹாந்தம் விபுமாத்மாநம் மத்வா தீரோ ந சோசதி ॥ ௪ ॥
ய இமம் மத்வதம் வேத ஆத்மாநம் ஜீவமந்திகாத் । ஈசாநம் பூதபவ்யஸ்ய ந ததோ விஜுகுப்ஸதே ॥ ஏதத்வை தத் ॥ ௫ ॥
ய: பூர்வம் தபஸோ ஜாதமத்ப்ய: பூர்வமஜாயத । குஹாம் ப்ரவிச்ய திஷ்டந்தம் யோ பூதேபிர்வ்யபச்யத ॥ ஏதத்வை தத் ॥ ௬ ॥
யா ப்ராணேந ஸம்பவத்யதிதிர்தேவதாமயீ । குஹாம் ப்ரவிச்ய

ஸ்வப்நாந்தமிதி ॥ ஸகலம் ஸ்வப்நப்ரபஞ்சம் ஜாக்ரத்ப்ரபஞ்சம் சந்த்ரஸூர்யாதிப்ரகாசகேந யேந பரமாத்மநா லோக: பச்யதீத்யர்த்த: ॥ மஹாந்தமித்யத்ர ததிதிசேஷ: ॥ உக்தோऽர்த்த: ॥ ௪ ॥

ய இமமிதி ॥ இமமிதி பிம்பப்ரத்யக்ஷநிர்தேச: । இமம் (மத்வதம்) "ருதம் பிபந்தௌ" இதி நிர்திஷ்டம் கர்மபலபோக்தாரம் ஜீவாத்மாநம் "குஹாம் ப்ரவிஷ்டௌ" இதி ப்ரக்ருதத்வாத் தஸ்யாந்திகே வர்த்தமாநமபி ஸர்வம் யோ வேத தம் அபக்ருதகாரிணமபி ந நிந்ததீத்யர்த்த: ॥ "குஹாம் ப்ரவிஷ்டாவாத்மாநௌ ஹி" தத்ர ஜீவப்ராப்யயோ: நிர்தாரயிதுமுக்த: ॥ "ஜீவாத்மாநமந்திகாத்" இதி வசநே ॥ ஏதத்வை தத் இதி பூர்வவத் ॥ ௫ ॥

ய: பூர்வம் தபஸோ ஜாதமிதி ॥ "தபஸைவ ஸஸர்ஜாதௌ ததாப: ஸ்ருஜத் । தஸ்மிந் வீர்யமவாஸ்ருஜத் ॥ ததண்டமபவத்தைமம் ஸஹஸ்ராம்சுஸமப்ரபம் ॥ தஸ்மிந் ஜஜ்ஞே ஸ்வயம் ப்ரஹ்மா ஸர்வலோகபிதாமஹ" இதி ஸ்ம்ருத்யநுஸாரேண ஆதௌ ஸ்ருஷ்டேப்ய: அப்ய: பூர்வம் ய: ப்ரஜாபதி:, தம் (தபஸ:) ஸங்கல்பாதேவ பூர்வம் ஜாதம் "யோ ப்ரஹ்மாணம் விததாதி பூர்வம் யோ வை வேதாம்ஸ்ச ப்ரஹிணோதி தஸ்மை" "ஹிரண்யகர்ப்ப: ஸமவர்த்ததாக்ரே பூதஸ்ய ஜாத: பதிரேக ஆஸீத்" இதி ச்ருதிப்ரஸித்த்யா பூர்வம் ஜாதம் (குஹாம் ப்ரவிச்ய திஷ்டந்தம்) ஹ்ருதயகுஹாம் ப்ரவிச்ய வர்த்தமாநம் (பூதேபி:) பூதை: தேவமநுஷ்யாதிரூபே: ஸ்தூலை: ஸஹ ஸர்வஜகத்ஸ்ரஷ்டா ஸ்ருஷ்ட இதி கடாக்ஷேணைக்ஷதேத்யர்த்த: ॥ (ஏதத்வை தத்) உக்தோऽர்த்த: ॥ ௬ ॥

யா ப்ராணேநேதி ॥ அயமர்த்த: "குஹாம் ப்ரவிஷ்டா"விதி வாக்யே ஸகலதேவதாமயீ அதிதி: ப்ரக்ருதா: । இயம் ஹி ஸர்வதேவதாமயீ "கர்மபலாநி அத்தீதி அதிதி:" ஜீவ உச்யதே । (ப்ராணேந ஸம்பவதி) ப்ராணேந ஸஹ வர்த்ததே । (தேவதாமயீ) இந்த்ரியாதிதேவதாமயீ (குஹாம் ப்ரவிச்ய திஷ்டந்தீ) ஹ்ருதயபுண்டரீககுஹாம் ப்ரவிச்ய வர்த்தமாநா (பூதேபிர்வ்யஜாயத) ப்ருதிவ்யாதிபிர்பூதை: ஸஹிதா தேவாதிரூபேண விவிதா ஜாயத" இதி வாக்யே । (ஏதத்வை தத்) தத் ஏததேவ

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible]

[illegible] ॥௭॥

[illegible] ॥௮॥

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible]

𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌯 𑌇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌮𑌨𑌸𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌨𑍇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨 । 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌸𑍍𑌸 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌯 𑌇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑌧𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌈𑌶𑌾𑌨𑍋

𑌨𑌾𑌦𑍍𑌯𑌃, 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑌹𑌮𑌰𑍍𑌥𑍈𑌕𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍇𑌰𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤 “𑌅𑌹𑌂 𑌮𑌨𑍁𑌰𑌭𑌵𑌂 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌃, 𑌅𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑌾𑌮𑍇𑌕𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌭𑌾𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 । 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌃, 𑌤𑌥𑌾 𑌨𑍀𑌰𑌸𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌿𑌕𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 । (𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌃 𑌸 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌯 𑌇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌇𑌹 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌭𑍇𑌦𑌮𑌿𑌵 𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌤𑍁 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥௧௦॥

𑌨𑌯𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚𑍋𑌪𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌯𑌮𑌾𑌹— 𑌮𑌨𑌸𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌦𑌂 𑌚 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌶𑌦𑌮𑌨𑍋𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌦𑍃𑌢𑍀𑌕𑌰𑌣𑌾𑌯𑌾𑌹— 𑌨𑍇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌈𑌶𑌾𑌨𑍋 𑌭𑍂𑌤𑌭𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯) 𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌰𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌨𑌿𑌖𑌿𑌲𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 (𑌮𑌧𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 । (𑌨 𑌤𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇) 𑌤𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌹𑍃𑌦𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌸𑍍𑌵𑌾𑌸𑍍𑌥𑍍𑌯𑌦𑍋𑌷𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌨 𑌜𑍁𑌗𑍁𑌪𑍍𑌸𑌤𑍇, 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍋𑌷𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌨𑌨𑍁 “𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌧𑌿𑌪𑌸𑍍𑌸𑌂𑌚𑌰𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌰𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌰𑌵𑌿𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯𑌰𑍂𑌪𑌃”, “𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌕𑌰𑍍𑌷 𑌯𑌮𑍋 𑌬𑌲𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌷𑍍𑌵𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑍇𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌂 𑌕𑌿𑌂 𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌜𑍀𑌵𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌯𑍋𑌜𑌯𑌿𑌤𑍁𑌂 𑌶𑌕𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨 । “𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 [illegible] “𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌦𑌾 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌸𑌂𑌨𑌿𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌵𑍇𑌤𑌾𑌶𑍍𑌵𑌤𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍, [illegible] 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌦𑌾𑌹𑍁𑌃— 𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌮𑍇𑌵, 𑌅𑌯𑌮𑌪𑌿

[illegible] ॥ ௧௨ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible]

𑌯𑌥𑍋𑌦𑌕𑌂 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌵𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌵𑌿𑌧𑌾𑌵𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌂
𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌵𑌿𑌧𑌾𑌵𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௪ ॥
𑌯𑌥𑍋𑌦𑌕𑌂 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑌾𑌸𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌗𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌂
𑌮𑍁𑌨𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌗𑍌𑌤𑌮 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾 ॥

𑌅𑌥 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌂 ॥ 𑌪𑍁𑌰𑌮𑍇𑌕𑌾𑌦𑌶𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌮𑌜𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌕𑍍𑌰𑌚𑍇𑌤𑌸𑌃 । 𑌅𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍 ॥ ௧ ॥
𑌹𑌂𑌸𑌃 𑌶𑍁𑌚𑌿𑌷𑌦𑍍𑌵𑌸𑍁𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌸𑌦𑍍𑌧𑍋𑌤𑌾 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌷𑌦𑌤𑌿𑌥𑌿𑌰𑍍𑌦𑍁𑌰𑍋𑌣𑌸𑌤𑍍 । 𑌨𑍃𑌷𑌦𑍍𑌵𑌰𑌸𑌦𑍃𑌤𑌸𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑌸𑌦𑌬𑍍𑌜𑌾 𑌗𑍋𑌜𑌾 𑌋𑌤𑌜𑌾

𑌯𑌥𑍋𑌦𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑌮𑌰𑍍𑌧𑍍𑌨𑌿 𑌵𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌭𑌤𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌰𑍂𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌧𑌾𑌵𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌦𑍇𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌿𑌕𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌧𑌰𑍍𑌮𑌿𑌕𑌾𑌦𑍀𑌯𑌮𑌨𑍍 𑌪𑍃𑌥𑌗𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌰𑍇 𑌪𑌤𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௪ ॥

𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌰𑍍𑌕𑌾𑌤𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹— 𑌯𑌥𑍋𑌦𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌥𑌾 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌜𑌲𑍇 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌜𑌲𑌂 𑌯𑍋𑌜𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌦𑍃𑌶𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌸𑌦𑍃𑌶𑌂 (𑌏𑌵𑌂) 𑌇𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤𑌃 𑌮𑍁𑌨𑍇𑌰𑍍𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌸𑌮𑌾𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌗𑍌𑌤𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌵𑌂𑌶𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑌂𑌬𑍋𑌧𑌨𑌂 ॥ ௧௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌠𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍁𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌜𑌨𑌨𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌰𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌜𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌵𑌕𑍍𑌰𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌏𑌕𑌾𑌦𑌶𑌚𑍍𑌛𑌿𑌦𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌖𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌨𑌃 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍁𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌤𑌥𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌪𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌵𑌿𑌚𑌿𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ (𑌅𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿) 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌦𑍁𑌃𑌖𑍈𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇) 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌰𑌾𑌗𑌦𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌨𑍍 “𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌾𑌵𑌦𑍇𑌵 𑌚𑌿𑌰𑌂 𑌯𑌾𑌵𑌨𑍍𑌨 𑌵𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌅𑌥 𑌸𑌂𑌪𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑌬𑍍𑌧𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌵𑌸𑌾𑌨𑍇 𑌅𑌰𑍍𑌚𑌿𑌰𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍) 𑌏𑌤𑌨𑍍𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌮𑍇𑌵 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌅𑌦𑍍𑌰𑌿𑌜𑌾 𑌋𑌤𑌂 𑌬𑍃𑌹𑌤𑍍 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑍁𑌨𑍍𑌨𑌯𑌤𑍍𑌯𑌪𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌸𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌾𑌮𑌨𑌮𑌾𑌸𑍀𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌰𑌂𑌸𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌿𑌨𑌃 । 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌿𑌮𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌨𑌾𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌤𑌿 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌨 । 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌤𑍁

𑌪𑍁𑌨𑌰𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿— 𑌹𑌂𑌸𑌶𑍍𑌶𑍁𑌚𑌿𑌷𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌹𑌂𑌸𑌃) 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍁𑌚𑍌 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌸𑍀𑌦𑌤𑌿 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌚𑌿𑌷𑌤𑍍, 𑌤𑍇𑌜𑌸𑍍𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌾𑌸𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌸𑍁𑌃 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌸𑌤𑍍 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌗𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 (𑌹𑍋𑌤𑌾 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌷𑌤𑍍) 𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑍁𑌪𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍌𑌤𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 (𑌅𑌤𑌿𑌥𑌿𑌰𑍍𑌦𑍁𑌰𑍋𑌣𑌸𑌤𑍍) 𑌦𑍁𑌰𑍋𑌣𑌂 𑌗𑍃𑌹𑌂 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌗𑌤𑍋𑌽𑌤𑌿𑌥𑌿𑌃, (𑌨𑍃𑌷𑌤𑍍) 𑌨𑍃𑌷𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌂 (𑌵𑌰𑌸𑌤𑍍) 𑌵𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌦𑍇𑌵𑍇𑌷𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍, 𑌋𑌤𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑍀𑌦𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌋𑌤𑌸𑌤𑍍 (𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑌸𑌤𑍍) 𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑍍𑌨𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌦𑍇 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌶𑍍𑌚 । (𑌅𑌬𑍍𑌜𑌾𑌃) 𑌜𑌲𑌜𑌾𑌃 (𑌗𑍋𑌜𑌾𑌃) 𑌭𑍂𑌜𑌾𑌃 (𑌋𑌤𑌜𑌾𑌃) 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌙𑍍𑌗𑌭𑍂𑌤𑌾𑌃 𑌅𑌦𑍍𑌭𑍁𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾— 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌶𑌬𑌲𑌿𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑌜𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌦𑍍𑌰𑌿𑌜𑌾𑌃) 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑌜𑌾𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 (𑌬𑍃𑌹𑌦𑍃𑌤𑌂) 𑌅𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌗𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌾𑌯𑍁𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌮𑍁𑌨𑍍𑌨𑌯𑌤𑌿 । 𑌅𑌪𑌾𑌨𑌵𑌾𑌯𑍁𑌮𑌧𑍋𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑌤𑌿 । (𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇) 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌪𑍁𑌣𑍍𑌡𑌰𑍀𑌕𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌆𑌸𑍀𑌨𑌂 (𑌵𑌾𑌮𑌨𑌂) 𑌵𑌨𑍍𑌦𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌭𑌜𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌅𑌥𑌵𑌾 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌪𑍁𑌣𑍍𑌡𑌰𑍀𑌕𑌪𑌰𑌿𑌮𑌿𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑌂 (𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃) 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௩ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌾𑌮𑌨𑌸𑍍𑌯 “𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌾𑌵𑌦𑍇𑌵 𑌚𑌿𑌰𑌂 𑌯𑌾𑌵𑌨𑍍𑌨 𑌵𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑌾𑌤𑌸𑌮𑌕𑌾𑌲𑌾𑌪𑌾𑌯𑌃 𑌨 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌰𑌂𑌸𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌅𑌸𑍍𑌯) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯 (𑌦𑍇𑌹𑌿𑌨𑌃) 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 (𑌵𑌿𑌸𑍍𑌰𑌂𑌸𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯) 𑌶𑌿𑌥𑌿𑌲𑍀𑌭𑌵𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 (𑌦𑍇𑌹𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯) 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 (𑌕𑌿𑌮𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇) 𑌕𑍃𑌤𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌵𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹— 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌕𑍇𑌨𑍇𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌜𑍀𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— (𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌾𑌵𑍁𑌪𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑍌) 𑌯𑌦𑌧𑍀𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌪𑌾𑌨𑌯𑍋𑌰𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌂 𑌤𑌦𑌧𑍀𑌨𑌮𑍇𑌵

𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌾𑌵𑍁𑌪𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑍌 ॥ ௫ ॥

𑌹𑌨𑍍𑌤 𑌤 𑌇𑌦𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 𑌗𑍁𑌹𑍍𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌮𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 𑌚 𑌮𑌰𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌗𑍌𑌤𑌮 ॥ ௬ ॥

𑌯𑍋𑌨𑌿𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌿𑌨𑌃 । 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌣𑍁𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌽𑌨𑍁𑌸𑌂𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌯𑌥𑌾𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌮𑍍 ॥ ௭ ॥

𑌯 𑌏𑌷 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌜𑌾𑌗𑌰𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌂𑌕𑌾𑌮𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌿𑌮𑌾𑌣𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌰𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌤𑌦𑍁 𑌨𑌾𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌨 ॥ 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍 ॥ ௮ ॥

𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 ॥ ௫ ॥

𑌹𑌨𑍍𑌤 𑌤 𑌇𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌗𑍁𑌹𑍍𑌯𑌮𑍍) 𑌅𑌤𑌿𑌰𑌹𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑍇 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 । 𑌹𑌨𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌗𑌤𑌮𑍍 । 𑌆𑌶𑍍𑌚𑌰𑍍𑌯𑍇 । 𑌹𑍇 𑌗𑍌𑌤𑌮 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑌰𑌣𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌯𑌥𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌪𑌿 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑌵𑍇 𑌰𑌾𑌗𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌹𑌤𑌾𑌯 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌶𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌅𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑌿𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌪𑌰𑍇𑌣 ‘‘𑌹𑌨𑍍𑌤 𑌤’’ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌸𑍂𑌚𑌿𑌤𑌮𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 — 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍇 [illegible] 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌦𑌿𑌯𑍋𑌨𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌰𑌭𑌾𑌵𑌮𑌨𑍁𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 । [illegible] ‘‘𑌰𑌮𑌣𑍀𑌯𑌚𑌰𑌣𑌾𑌃, 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑍀 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌰𑌭𑍇𑌤𑍇’’ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰[illegible] 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௭ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍋𑌚𑌨𑌯𑌾𑌽𑌭𑌿𑌮𑍁𑌖𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌤𑌿 — 𑌯 𑌏𑌷 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌜𑌾𑌗𑌰𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌜𑍀𑌵𑍇𑌷𑍁 (𑌕𑌾𑌮𑌂𑌕𑌾𑌮𑌮𑍍) [illegible] । 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑍍𑌯 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨 𑌤𑍁 ‘‘𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌕𑌾𑌮𑌾𑌂𑌶𑍍𑌛𑌨𑍍𑌦𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑌸𑍍𑌵’’ 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । [illegible] 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌃 । [illegible] 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌿𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌵 (𑌶𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍) 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌂 [illegible] । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । [illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௩ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௪ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௧௪ ॥

[illegible]

[illegible]

സർവമിദം വിഭാതി ॥ ॥ ൧൫ ॥

ഇതി പഞ്ചമവല്ലീ ॥

അഥ ദ്വിതീയാധ്യായേ ഷഷ്ഠവല്ലീ ॥

ഹരിഃ ഓം ॥ ഊർധ്വമൂലോഽവാക്ശാഖ ഏഷോഽശ്വത്ഥഃ സനാതനഃ । തദേവ ശുക്രം തദ്ബ്രഹ്മ തദേവാമൃതമുച്യതേ । തസ്മിംല്ലോകാഃ ശ്രിതാഃ സർവേ തദു നാത്യേതി കശ്ചന ॥ ഏതദ്വൈ തത് ॥ ॥ ൧ ॥

യദിദം കിഞ്ച ജഗത്സർവം പ്രാണ ഏജതി നിഃസൃതം । മഹദ്ഭയം

ഭാദക''ത്തിതി । വിധ്യുതമേഞ്ചതത്ത്വ ഭഗവതാ ഭാഷ്യകൃതാ ''അദ്വൈതസ്യ ജഗതോ ഭാസകത്വമേതേഷാം ഭാസിതൃത്വാദീനാം യത്തേജഃ തദീയം തേജഃ തദ്ദ്വൈതാഭാവായിതേന ഭാ തേതേഹ്യാ വൃത്തിരിതി വിജിതി । അതഃ അംശകാരണപര്യാപ്തതാര്യാനാമേതേഷാം ഭാസ്വരപ്രകാശാനാം നഭാതീതി വ്യപദേശോ യാജ്യത ഇതി ഭാവഃ ॥ ॥ ൧൫ ॥

ഇതി പഞ്ചമവല്ലീഭാഷ്യം ॥

(ഊർധ്വമൂലോഽവാക്ശാഖ ഏഷോഽശ്വത്ഥഃ സനാതനഃ) അസ്യ മന്ത്രസ്യ ''ഊർധ്വമൂലമധഃശാഖമി''തി ഗീതാവാക്യവ്യാഖ്യാനാവസരേ ഭഗവതാ ഭാഷ്യകൃതാ വ്യാഖ്യാതഃ । ഇദമപി തത്ര ഭാഷ്യം ''യം സംസാരവൃക്ഷമൂർധ്വമൂലമധഃശാഖമശ്വത്ഥമവ്യയം പ്രാഹുഃ ശ്രുതയഃ ഊർധ്വമൂലോഽവാക്ശാഖ ഏഷോഽശ്വത്ഥഃ സനാതനഃ ''ഊർധ്വമൂലമവാക്ശാഖം വൃക്ഷം യോ വേദ സംപ്രതീ''ത്യാദ്യാഃ । പൗരാണികാ അപി നിവിഷ്ടചേതസ്ത്വമവ്യക്താദിനാ തത്ത്വാനാമൂർധ്വമൂലത്വം । പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിലക്ഷണധർമാധർമബുദ്ധ്യാദിവിസ്താരവത്തയാ അധഃശാഖത്വമിതി । തദിദം ബ്രഹ്മേതി ദർശയതി — തദേവ ശുക്രമിതി॥ ഏവമേവ വ്യാഖ്യേയോഽയം മന്ത്രഃ ॥ ॥ ൧ ॥

(യദിദം കിഞ്ച ജഗത്സർവം പ്രാണ ഏജതി നിഃസൃതം । മഹദ്ഭയം വജ്രമുദ്യതം) അസ്യ മന്ത്രാംശഃ ''കമ്പനാ''ദിതി സൂത്രേ ഭഗവതാ ഭാഷ്യകൃതാ വ്യാഖ്യാതഃ । തത്രാദ്യം സൂത്രം പ്രസ്തുത്യ ''കൃത്സ്നസ്യ ജഗതഃ അവിശേഷം ശ്രൂയമാണമിത്യ പരസ്മിൻ പ്രാണശബ്ദനിർദിഷ്ടേ സ്ഥിതാനാം സർവേഷാം തത ഏവ നിഃസൃതാനാം ഭയാദ്ഭയഹേതുത്വം കമ്പനം ശ്രൂയതേ । ഭയാനാത്യന്തിക ഭയം ഭവിഷ്യതീതി മഹതോ ഭയാദ് വജ്രാദിവോദ്യതാത് കൃത്സ്നം ജഗത്കമ്പതേ ഇത്യർഥഃ । ''ഭയാദസ്യാഗ്നിസ്തപതീ''ത്യേതദേതദാഹ്യാർഥാത് । മഹദ്ഭയം വജ്രമുദ്യതമിതി പഞ്ചമ്യർഥേ പ്രഥമേതി ഭാഷിതം । വിധ്യുതമേഞ്ചതത്ത്വ ശ്രുതേ

𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌪𑌰𑍀𑌵 𑌦𑌦𑍃𑌶𑍇 𑌤𑌥𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌤𑌪𑌯𑍋𑌰𑌿𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌭𑌾𑌵𑌮𑍁𑌦𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌮𑌯𑍌 𑌚 𑌯𑌤𑍍 । 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍁𑌤𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌧𑍀𑌰𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌸𑍍𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌮𑌮𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌧𑌿 𑌮𑌹𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑌹𑌤𑍋𑌽𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌮𑌮𑍍 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌅𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑍋𑌽𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗 𑌏𑌵 𑌚 । 𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌜𑌨𑍍𑌤𑍁𑌰𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌆𑌦𑌰𑍍𑌶𑌵𑌜𑍍𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑍍𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌿𑌤𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌨𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌃, 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । (𑌯𑌥𑌾𑌽𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌪𑌰𑍀𑌵 𑌦𑌦𑍃𑌶𑍇 𑌤𑌥𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇) 𑌯𑌥𑌾 𑌜𑌲𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌨𑍋 𑌨𑍇𑌤𑌰𑌵𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌃, 𑌤𑌤𑍍𑌵𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌵𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌿𑌤𑍋 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌿𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 ॥ (𑌛𑌾𑌯𑌾𑌤𑌪𑌯𑍋𑌰𑌿𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇) 𑌯𑌥𑌾 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌤𑌪𑌯𑍋𑌰𑍍𑌵𑌿𑌭𑍍𑌰𑌮𑌰𑌹𑌿𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌫𑍁𑌟𑌤𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌃, 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌲𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌃 । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌤𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 — 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌤𑌪𑌯𑍋𑌰𑌿𑌵 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌸𑌂𑌭𑌵𑌃, 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍁𑌤𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑌿𑌤𑌰𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । (𑌉𑌦𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌮𑌯𑍌 𑌚 𑌯𑌤𑍍) 𑌯𑌦𑍁𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌲𑌯𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍌, 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑍈𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑌿𑌗𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌧𑍀𑌰𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑍈𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑍋𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍈𑌕𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌨𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍁𑌪𑌦𑌿𑌶𑌤𑌿 — (𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌦𑍍𑌵𑌯𑍇𑌨) 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌵𑍈𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑍇 । “𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌅𑌰𑍍𑌥𑍇𑌭𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌂 𑌮𑌨” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍇𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌮𑍍 । “𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌨𑍍𑌨 𑌪𑌰𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌅𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌃) 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌰𑌹𑌿𑌤𑌃 । 𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌧𑌾𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌏𑌵 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௭ ॥ ௮ ॥

ந ஸந்த்ருஶே திஷ்டதி ரூபமஸ்ய ந சக்ஷுஷா பஶ்யதி கஶ்ச
நைநம் । ஹ்ருதா மநீஷா மநஸாऽபிக்லுப்தோ ய ஏதத்விதுரம்ரு
தாஸ்தே பவந்தி ॥ ௯ ॥

யதா பஞ்சாவதிஷ்டந்தே ஜ்ஞாநாநி மநஸா ஸஹ । புத்திஶ்ச ந வி
சேஷ்டதி தாமாஹு: பரமாம் கதிம் ॥ ௧௦ ॥

தாம் யோகமிதி மந்யந்தே ஸ்திராமிந்த்ரியதாரணாம் । அப்ரமத்தஸ்ததா
பவதி யோகோ ஹி ப்ரபவாப்யயௌ ॥ ௧௧ ॥

ந ஸந்த்ருஶே திஷ்டதீதி ॥ அஸ்ய (ப்ரஹ்மண:) ஸ்வரூபம் ஸந்த்ருஶே வா । ப்ராக்ருதசக்ஷுஷ ஸந்தர்ஶநவிஷயே அவஸ்திததயா ந திஷ்டதீத்யர்த: । அதவா த்ருஶ்யம் நீரூபாதிகம் நாஸ்தீத்யர்த: । அத ஏவ ந சக்ஷுஷா பஶ்யதி கஶ்சநைநமிதி ॥ ஸ்பஷ்டோऽர்த: ॥ (ஹ்ருதா மநீஷேத்யாதி) ॥ அயம் ஶ்லோகஶ்ச ப்ரஸித்த்யதிகரணே வ்யாஸார்யை: "ஹ்ருதேதி ஹ்ருத்ஸ்திதம் ப்ரதிபாத்யதே । மநீஷேதி புத்தி: । "ந ஸந்த்ருஶே திஷ்டதி ரூபமஸ்ய ந சக்ஷுஷா பஶ்யதி கஶ்சநைந"மிதி ப்ரத்யக்ஷாதிகோசரத்வம் ப்ரதிஷித்ய "பக்த்யா ச த்ருத்யா ச ஸமாஹிதாத்மா ஜ்ஞாநஸ்வரூபம் பரிபஶ்யதீஹ" இதி ஶ்ரீவிஷ்ணுபுராணே உக்தம் । (அபிக்லுப்த:) ப்ரகாஶித இதி விவ்ருத: । "த்ருத்யா ஸமாஹிதாத்மா பக்த்யா பரமாத்மாநம் பஶ்யதி । ஸாக்ஷாத்கரோதி ப்ராப்நோதீத்யர்த: । "பக்த்யாத்வநந்யயா ஶக்ய" இத்யநேநைகார்த்யாதிதி வேதார்த்தஸங்க்ரஹே ப்ரதிபாதிதம் । அம்ருதா பவந்தீதி ॥ ஸ்பஷ்டோऽர்த: ॥ ௯ ॥

யதா பஞ்சேதி ॥ ஜ்ஞாயதே ஏபிரிதி வ்யுத்பத்த்யா ஜ்ஞாநாநி இந்த்ரியாணீத்யர்த: । "ஸஹ மநஸே"த்யதிகரணே வ்யாஸார்யைர்வ்யாக்யாதத்வாச்ச । அத்யவஸாயாத்மிகா புத்திர்ந வ்யாப்ரியேத । அத ஏவ தத்ர பாஷ்யம் "அத்யவஸாயாபிமாநசிந்தாவ்ருத்திபேதாந்மநோ புத்திரஹங்கார: சித்தஞ்சேதி வ்யபதிஶ்யத" இதி । [illegible] "யதா பஞ்சாவதிஷ்டந்தே ஜ்ஞாநாநி மநஸா ஸஹ" இத்யாதி வாக்யம் ப்ரமாணமிதி தத்ர வ்யக்தம் ॥

தாம் யோகமிதி ॥ (தாம்) பஞ்சேந்த்ரியாணாம் மநஸா ஸஹ புத்தேஶ்ச வ்யாபாராபாவரூபாம் பரமாம் கதிம் யோகமிதி மந்யந்தே । உக்தம் வ்யாஸார்யை: "பரமா கதிர்யோக" இத்யர்த இதி (அப்ரமத்தஸ்ததா பவதி) இந்த்ரியாணாம் நிவ்ருத்தவ்யாபாரத்வேந அவஹிதசித்ததா பவதி । சித்தாவதாநம் கிமித்யத்ராஹ — யோகோ ஹி ப்ரபவாப்யயாவிதி ॥ யோகஸ்ய ப்ரதிக்ஷணாபாயஶாலிதயா அபாயாநபேக்ஷிதத்வாதிதி பாவ: । யத்வா — உதய ப்ரபவாப்யயலக்ஷணவத்வாத் ப்ரமாதஸ்ய ஸம்பாவிதத்வாத் யோகஸ்ய தத்ராவஹிததயா பவிதவ்யமிதி பாவ: ॥ ௧௧ ॥

நைவ வாசா ந மநஸா ப்ராப்தும் ஶக்யோ ந சக்ஷுஷா । அஸ்தீதி
ப்ருவதோऽந்யத்ர கதம் தது3பலப்யதே ॥ ॥ ௧௨ ॥
அஸ்தீத்யேவோபலப்தவ்யஸ்தத்த்வபாவேந சோபயோ: । அஸ்தீத்யேவோ
பலப்தஸ்ய தத்த்வபாவ: ப்ரஸீததி ॥ ॥ ௧௩ ॥
யதா ஸர்வே ப்ரமுச்யந்தே காமா யேऽஸ்ய ஹ்ருதி ஶ்ரிதா: । அத

நைவ வாசேதி ॥ ஸ்பஷ்டோऽர்த: । ப்ராணவாசே ஸப்தகே விஶேஷிதத்வாத் இந்த்ரியாணி ஸப்தைவ । "ஸப்த இமே லோகா யேஷு சரந்தி ப்ராணா குஹாஶயா நிஹிதா: ஸப்த ஸப்த" இதி ஸப்தாநாமேவ ப்ராணோக்திஶ்ரவணாத் । "யதா பஞ்சாவதிஷ்டந்தே ஜ்ஞாநாநி மநஸா ஸஹ । புத்திஶ்ச ந விசேஷ்டதே" இதி யோகதஶாயாம் இந்த்ரியாணாம் பரிகணிதத்வாச்ச, ஸப்தைவேதி ப்ராப்தே உச்யதே । ஹஸ்தாதயஸ்து ஸ்திதேऽதோ நைவம் ஶரீரே ஸ்திதே ஆதாநாதிலக்ஷணகார்யாயாதிரிக்தா: ஹஸ்தாதயோऽபி இந்த்ரியாண்யேவ । அதோ நைவம் தஶைகாதஶ ப்ராணா ஶ்ருதிஸித்தா: । ஶ்ருதஶ்சைவ மநஸோऽப்யுபதேஶாத் । "இந்த்ரியாணி தஶைகஞ்ச" "ஏகாதஶம் மநஶ்சாத்ர" இதி ஶ்ருதிஸ்ம்ருதிப்யாம் ந்யூநஸங்க்யாவாதா உபகாரவிஶேஷாபிப்ராயா: । அதிகஸங்க்யாவாதாஶ்ச மநோவ்ருத்திபேதாதிதி த்யேயம் ॥ அதமேவாயமுபபாதயதி — அஸ்தீதி ॥ அஸ்திப்ருவத: ஶப்தாதந்யத்ரேத்யர்த: । ததேவ ப்ரதிஷேதகப்ரமாணாதிதி பாவ: ॥ ॥ ௧௨ ॥

அஸ்தீத்யேவேதி ॥ தத்த்வம் பாவயதீதி தத்த்வபாவ: அந்த:கரணம் । தேந ச பரமாத்மா அஸ்தீத்யேவோபலப்தவ்ய: । வேதாந்தவாக்யைரஸ்தீத்யேவ உபலப்தவ்ய: அந்த:கரணேந மநநநிதித்யாஸநே கர்தவ்யே இத்யர்த: । உபயோர்மத்யே ப்ரதமம் ஶப்தேநாவகமாத் அஸ்தீத்யேவோபலப்தஸ்ய ஜ்ஞாதவத: । ஸக்தா ப்ரஹ்மணி தீரயம் நிஶ்சய: । தத்த்வபாவ: ப்ரஸீததி மந: ப்ரஸந்நம் பவதி । நிர்து:கம் பவதீத்யர்த: ॥ ॥ ௧௩ ॥

யதா ஸர்வே ப்ரமுச்யந்த இதி ॥ (காமா:) தர்ஶநாதிவைஷயிகா: அநாதயோ ஹ்ருதி ஶ்ரிதா: யதா ஶாந்தா பவந்தி, ததா அந்தராயபூதா: பாபஸங்கா: (விநஶ்யந்தி) விஶ்லிஷ்டாஶ்லிஷ்டபூர்வோத்தராகநிவ்ருத்தி: ஸம்பவதீத்யர்த: । (அத்ர ப்ரஹ்மஸமஶ்நுதே) அத்ரைவோபாஸநதஶாயாம் ப்ரஹ்மாநுபவதீத்யர்த: । "ஸ ஏநாநாஸ்ய ததா வக்ஷ்யதி தத்யதா இஷீகதூலமக்நௌ ப்ரோதம்" இத்யாஷ்டாக்ஷரோக்தேஷ்வ "அநேநைவ ஶரீரேணாபி ஸம்பந்தாதித்யேவ யதா ப்ரகரணம் உத்தரபூர்வாகயோரஶ்லேஷ விநாஶ ஏவம் ப்ராப்நோதி ததா ப்ராப்நோதி யதா ஸர்வே ப்ரமுச்யந்த இத்யர்

[illegible]

॥ கசு ॥

[illegible]

𑌸𑍃𑌤𑍈𑌕𑌾 । 𑌤𑌯𑍋𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌮𑌾𑌯𑌨𑍍𑌨𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌵𑌙𑍍𑌙𑌨𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑍇
𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௬ ॥

𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌦𑌾 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇
𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌹𑍇𑌨𑍍𑌮𑍁𑌞𑍍𑌜𑌾𑌦𑌿𑌵𑍇𑌷𑍀𑌕𑌾𑌂 𑌧𑍈
𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 । 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ௧௭ ॥

𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑍋𑌽𑌥 𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑍇𑌤𑌾𑌂 𑌯𑍋𑌗
𑌵𑌿𑌧𑌿𑌂 𑌚 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑌨𑍍𑌮𑌮𑍍 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌰𑌜𑍋𑌽𑌭𑍂𑌦𑍍𑌵𑌿𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰
𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑌿𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌮𑍇𑌵 ॥ ॥ ௧௮ ॥

𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌵𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌦𑍇𑌶𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । [illegible] 𑌰𑌣𑌞𑍍𑌚 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌶𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑌯𑌾 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌨𑍍𑌯𑌯𑍈𑌵 𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌤𑌿 । [illegible] 𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌵𑌕𑍍 [illegible] 𑌹𑌾𑌰𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌮𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇𑌣𑌾𑌨𑍁𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌡𑍀𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌗𑌤𑌿𑌰𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ [illegible] ॥ ॥ ௧௬ ॥

𑌅𑌙𑍍𑌗𑍁𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 । 𑌯𑌥𑌾 [illegible] 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑌯𑌾 [illegible] । 𑌤𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible] (𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌹𑍇𑌤𑍍) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌚𑍍𑌯 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌤𑍍 । "𑌜𑍁𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌶𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 [illegible] 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌮𑍁𑌞𑍍𑌜𑌾𑌤𑍍) [illegible] (𑌇𑌷𑍀𑌕𑌾𑌂) [illegible] (𑌧𑍈𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣) [illegible] । 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ [illegible] ॥ ॥ ௧௭ ॥

𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾𑌃 (𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌂) [illegible] "𑌯𑌥𑌾𑌪𑌰𑍇" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌯𑍋𑌗𑌵𑌿𑌧𑌿𑌂 𑌚 (𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌵𑌾) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 "𑌪𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍁𑌪𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌭𑌿𑌨𑌿𑌷𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌃 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑌿𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌮𑍇𑌵) 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌵𑍇𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌸𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌚𑌿𑌕𑍇𑌤𑌾 𑌇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௮ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ऋत्विजः तेषामग्निष्टोमसम्भवाः तत्प्रत्ययकारिणः अग्निष्टो-
[illegible] नाग्निष्टोमप्रवृत्तेः कम्पनात्प्रवृ-
त्तिः । ("कम्पनात्") "यदिदं किञ्च जगत्सर्वं प्राण एजति निःसृतम् ।
महद्भयं वज्रमुद्यतम्" इति सर्वस्य प्राणिकम्पनहेतु-
[illegible]
"भीषास्माद्वातः पवते" इत्यादिश्रुतिप्रतिपन्नात् [illegible]
[illegible] ॥ ("ज्योतिर्दर्शनात्") [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ तथा [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] "शरीरं [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] "शरीरं [illegible]" [illegible]
[illegible]
[illegible] "शरीरं [illegible]" [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ஶப்³தே³ந காரணவாசிநா ஸூக்ஷ்மஶரீரலக்ஷணா உச்யதே இதி பா⁴வ: ॥ ந நு யதி³ ஸூக்ஷ்மஶரீரஸ்ய ப்ரக்ருதிஶப்³தே³நாபி⁴தா⁴நம், தர்ஹி தஸ்ய காரணத்வாபி⁴தா⁴நம் கத²ம்? இத்யத்ராஹ — “தத³ந்நமபி⁴ஸம்பத்³யதே” இதி ஶ்ருத்யா ஸூக்ஷ்மஶரீரஸ்ய ஸ்தூ²லஶரீரோபாதா³நத்வப்ரதிபாத³நாதி³தி பா⁴வ: । ஸர்வேஷாம் ப்ரக்ருதிஶப்³தா³ர்த²த்வேநாநுகூலத்வம் । அவ்யக்தஶப்³த³ஸ்ய ப்ரக்ருதிபரத்வேந ப்ரதிபாதி³தம் ஸூக்ஷ்மஶரீரஸ்ய அஜ்ஞாதத்வம் ஆஹ — “ஜ்ஞானமாத்மநி” இதி ஸூத்ரகாரைரேவ ஸ்வீக்ருதத்வாச்ச । ஸர்வஸ்ய ப்ரக்ருதிவிகாரத்வாபி⁴ப்ராயேணோக்தம் ஸர்வேஷாம் ஜ்ஞாநகாரணத்வம் ஆஹ । தத³ஸ்ய ஜ்ஞாநத்வம் ப்ரதிபாதி³தம் । “ஸ ஏவ தஸ்ய ஜ்ஞாநத்வம் பா⁴வ:” । “ஸர்வஸ்ய ப்ரகாஶகம் ப்ரக்ருதிர்விகாரஶ்ச ஜ்ஞாநம்” இதி ப்ரக்ருதேரேவ ஜ்ஞாநத்வாபி⁴தா⁴நாத் । “ஸர்வே ப்ரக்ருதிஜா பா⁴வா:” இதி ஶ்ருதேர்ஜ்ஞாநஸ்ய ப்ரக்ருதிஜத்வம் । “ப்ரக்ருதேர்வை ப்ரதீதி” இதி ஸ்ம்ருதே: ப்ரக்ருதித்வாதே³வ ப்ரகாஶக: ஸர்வ: இதி ப்ரதிபாதி³தம் ப்ரக்ருதிஶப்³தா³ர்த²தயா “ஸர்வஸ்ய” இதி ஸர்வஶப்³த³ஸ்ய ப்ரக்ருதிவிஷயத்வம் । ஸூத்ரகாரை: “தந்மாத்ராணி” இதி ப்ரதிபாதி³தம் ஜ்ஞாநத்வம் அபி⁴ப்ரேத்ய ப்ரக்ருதிஶப்³தே³ந ஜ்ஞாநகாரணத்வம் “ஜநயித்ரீ ப்ரக்ருதி:” இதி ப்ரதிபாத்³யதே । நாவ்யக்தாதே³: । “மஹத:” । யதா² “பரோக்ஷாத் மஹாந்” இதி ஸர்வஸ்ய ப்ரக்ருதிகார்யத்வம் மஹத: ப்ரதிபாத்³யதே, அவ்யக்தாத் பர: புருஷ இதி ப்ரக்ருதிகார்யத்வம் மஹத இதி ஸித்³த⁴ம் । அதஏவ மஹதோ ப்ரக்ருதேர்வ்யவஹிதோ ஜ்ஞாநகாரணத்வம் ப்ரதிபாதி³தம் ॥

க்ஷேத்ரஜ்ஞ ய: கருணயா கடி²நோபநிஷத்³யாம்
ஸூக்ஷ்மார்த²ஸாரமக³மத் ஸ்வயம் ஆத³ராத் ஸ: ।
ஶாரீரஶாஸ்த்ரமதபா⁴ஷ்யக்ருதோ ஹி தஸ்ய
ராமாநுஜஸ்ய ஸ்ம்ருதிராஸ்த்வயதாம் ஹ்ருதி³ ॥

இதி ஷஷ்டீ² வல்லீ ஸமாப்தா ॥

இதி கடோபநிஷத்³பா⁴ஷ்யம் ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍍𑌪𑌦𑍍𑌮𑌾𑌵𑌤𑍀𑌸𑌮𑍇𑌤 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌰𑌙𑍍𑌗𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌮𑍁𑌨𑌿𑌵𑌿𑌰𑌚𑌿𑌤𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾

𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑌾 𑌚 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌃 𑌶𑍈𑌬𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌃 𑌸𑍌𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑍀 𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃 𑌕𑍌𑌸𑌲𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌶𑍍𑌵𑌲𑌾𑌯𑌨𑍋 𑌭𑌾𑌰𑍍𑌗𑌵𑍋 𑌵𑍈𑌦𑌰𑍍𑌭𑌿𑌃 𑌕𑌬𑌨𑍍𑌧𑍀 𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌹𑍈𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃 𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑍇𑌷𑌮𑌾𑌣𑌾 𑌏𑌷 𑌹 𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌅𑌤𑌸𑍀𑌗𑍁𑌚𑍍𑌛𑌸𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌰𑌸𑍍𑌥𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 ।
𑌅𑌞𑍍𑌜𑌨𑌾𑌚𑌲𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌾𑌰𑌮𑌞𑍍𑌜𑌲𑌿𑌰𑍍𑌮𑌮 𑌗𑌾𑌹𑌤𑌾𑌮𑍍 ॥
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌣𑌯𑍋𑌗𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌗𑍁𑌰𑍂𑌨𑌪𑌿 ।
𑌕𑍍𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌯𑌥𑌾𑌮𑌤𑌿 ॥

𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑌾 𑌚 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌃 । 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃 𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑌾 । 𑌶𑌿𑌬𑍇𑌰𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌶𑍈𑌬𑍍𑌯𑌃, 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍌𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑍀, 𑌈𑌕𑌾𑌰𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌤𑍋 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃 । 𑌕𑍌𑌸𑌲𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃, 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌲𑌾𑌯𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌮𑌾𑌶𑍍𑌵𑌲𑌾𑌯𑌨𑌃 । 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌤𑍋 𑌭𑌾𑌰𑍍𑌗𑌵𑌃, 𑌵𑌿𑌦𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑍈𑌦𑌰𑍍𑌭𑌿𑌃 । 𑌕𑌬𑌨𑍍𑌧𑍀 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃, 𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍋 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌤𑌃 । 𑌤𑍇 𑌹𑍈𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ ([illegible]) 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌸𑍌𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑍀𑌕𑍌𑌸𑌲𑍍𑌯𑌭𑌾𑌰𑍍𑌗𑌵𑌕𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌨𑌃 𑌷𑌡𑍃𑌷𑌯𑌃 (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾𑌃) 𑌵𑍇𑌦𑌪𑌰𑌾𑌃, 𑌵𑍇𑌦𑍈𑌕𑌶𑌰𑌣𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃) 𑌵𑍇𑌦𑌯𑌾𑌥𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌵𑌿𑌦𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 — 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌾𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃 𑌤𑌪𑍋𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃 । “𑌵𑍇𑌦𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 । (𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌪𑌰𑌮𑍁𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑍋 𑌗𑍁𑌣𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍃𑌹𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌗𑍁𑌣𑌕𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 (𑌅𑌨𑍍𑌵𑍇𑌷𑌮𑌾𑌣𑌾𑌃) 𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] । [illegible] । (𑌏𑌷𑌃) [illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥
[illegible]
𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑍀𑌯 [illegible]
[illegible] ॥ ௨ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ௩ ॥
[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ [illegible] ॥ ([illegible]) [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌯𑌾 [illegible] 𑌵𑌾𑌸𑌂 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯 [illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ [illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

तस्मै स होवाच प्रजाकामो वै प्रजापतिः स तपोऽतप्यत स तपस्तप्त्वा स मिथुनमुत्पादयते । रयिं च प्राणं चेत्येतौ मे बहुधा प्रजाः करिष्यत इति ॥ ॥ ४ ॥
आदित्यो ह वै प्राणो रयिरेव चन्द्रमा रयिर्वा एतत्सर्वं यन्मूर्तं चामूर्तं च तस्मान्मूर्तिरेव रयिः ॥ ५ ॥
अथादित्य उदयन्यत्प्राचीं दिशं प्रविशति तेन प्राच्यान्

स्वेति ॥ स एवं सृष्ट्यं पर्यालोच्य रयिप्राणशब्दितप्रकृतिपुरुषौ मिथुनमुत्पादितवानित्यर्थः ॥ केनाभिप्रायेणेत्यत्राह — एतौ मे इति ॥ प्रजाकामस्य मे (एतौ) रयिप्राणौ अनेकप्रकारान् प्राणिन उत्पादयिष्यत इत्यभिप्रायेणेत्यर्थः ॥ ॥ ४ ॥

रयिप्राणशब्दार्थमाह — आदित्यो ह वै इति ॥ आदित्य इत्यादित्यः भोक्ता, स एव प्राण इत्यर्थः । तस्य प्राणशब्दितस्य भोक्तृस्वरूपनिर्देशमेव वक्ष्यते । "रयिरेव चन्द्रमाः" इत्यस्याभिप्रायमाह — रयिर्वा इति ॥ मूर्तशब्देन पृथिव्यप्तेजांसि उच्यन्ते । अमूर्तशब्देन वाय्वाकाशौ उच्येते । सर्वमपि मूर्तजातं रयिः अन्नं, भोग्यमित्यर्थः । तस्मान्मूर्तिशब्दितं पाञ्चभौतिकं शरीरं सर्वं भोग्यमेवेत्यर्थः ॥ ५ ॥

(आदित्यः) रयिनिरूपणानन्तरं आदित्यः प्रपञ्च्यत इति शेषः । आदित्यशब्दितस्य भोक्तुः प्राणशब्दितस्य भोक्तृत्वं व्यज्यत इति भावः ॥ (उदयन्यत्प्राचीं दिशं प्रविशतीति) अयं जीवः स्वोदयस्थानात् प्रबोधनक्रमेण प्राचीं दक्षिणां प्रतीचीमुदीचीमधश्चोर्ध्वं अन्तरालदिशश्च प्रकाशयन् तत्तद्दिक्स्थानि सर्वभूतजातानि स्वरश्मिद्वारा बिभर्ति, तत्स्थान् प्राणशब्दितजीवानित्यर्थः प्राणा इत्यर्थः ॥ प्राचीं (प्रविशति) प्रकाशयति । प्राच्यान् पदार्थानवगाहत इति भावः । (तेन) तस्मात् (प्राच्यान् प्राणान् रश्मिषु सन्निधत्ते) स्ववृत्तिपदार्थप्रकाशकान् चक्षुरादीन् प्राणान् स्वसंज्ञानात्मरश्मिभेदेनाधितिष्ठति प्रेरयति । यद्वा स्वसंज्ञानेन तदधिष्ठातृत्वलक्षणसम्बन्धानामेव वक्ष्यमाणानां कारणेन रश्मिद्वारा सम्बन्धात् । तेनाधिष्ठितस्य कारणस्य कार्यावस्थायुक्तत्वादिति भावः । "यद्दक्षिणां यत्प्रतीचीं यदुदीचीम्" इत्यादौ यद्दक्षिणां प्रविशति तेन दाक्षिणात्यान्

ப்ராணாநுஶிஷ்ட ஸம்ஹிதயேத்து । யதக்ஷிணாம் யஸ்ப்ரதீமீம் யத
தீமீம் யதயோ யத்ருஷ்டம் யதகோரமீதோ யத்க்ஷம் ப்ரகாஶயதி
தேந ஸபூர்ணம் ப்ராணாநுஶிஷ்ட ஸம்ஹிதேக்த ॥ ॥ ௬ ॥

ஸர்வ தேவஸ்தநோ விஶ்வரூபம் ப்ராணோத்ருப்யதே
தத்தக்ஷுஸாக்ஷ்யம் ॥ ॥ ௭ ॥

விஶ்வரூபம் ஹரிணம் ஜாதவேதஸம் பராயணம் ஜ்யோதிரேகம்

வாரு ப்ராணாநுஶிஷ்ட ஸம்ஹிதேத்து இத்யாதிமோஷ: பரப்ராணீய: ।
ஸாமவாயுர்மப்ரதிமப்ராயம் தத்தநக்தி: । தத் ப்ரஜாஸ்லிஸ்ரக்ஷ்ட: பர
மாத்மா ப்ரக்ருதிம் பரமேஷ்டி ஸ்ஸஜேத்தி ஸக்தேர்ப்ப பரோக்ஷரூபெ
ண ரயிப்ராணஶப்தாஸ்யாம் தத்மிதாவ:, ரயிப்ராணயோஶ்சந்த்ராதித்ய
ஶப்தாஸ்யா மிதாவஶ்ச "பரோக்ஷப்ரியாஇவஹிதேவா" இதி ஶ்ருத்யா
ஸத்யாப்த ஸ்வதரோபஸேஶாநமுக்ஸரூபநாயூ: ॥ ௬ ॥

"ஸூதிதேத்யாஹதேவ ப்ராண" இதி ப்ராணாதிசப்தநிதிஷ்டஸ்ய
ஹோத்ருவம்பூதெஸ்யாதயமாநஸ்ய பரமாத்மத்தகதாமம் — ஸர்வ தெ
ஶாநரோ விஶ்வரூப இதி ॥ ய: ப்ராக் ப்ரஸ்தத: ப்ரஜாபதிஶப்தி
த: விஶேஷாம் நராணாம் நேத்ருத்வேந வைஶ்வாநரஶப்தவாச்ய:, ஸ
பூஶரீரதயா விஶ்வரூபஶப்தித:, ஸூர்யநேத்ரகாதிமணயோரைந
ஸநிஶப்தித:, ஸர்வ ப்ராக் ப்ரஜாபதிஶப்தநிதிஷ்ட: பரமாத்மா
"ஸூதிதேத்யாஹதேவ ப்ராண" இதி ப்ராணஶப்திதஹோத்ருரூபேணாஸ்து
உதயதஇத்யூ: ॥ ஸயம் மந்த்ரோ வைஶ்வாநரமீமாணே பரமாத்
பரதயா விநியுக்த்த ஹமகா ஸாக்ஷாத்கார் ப்யவஸ்தித: । அத
ஸம் வ்யாவ்யாதமிதி த்ருஷ்டவ்ய ॥ (தத்தக்ஷுஸாக்ஷ்யம்) தத்தஸ்
ப்ரஷ்ட ஸமீசீநந்த்ய ஜ்ஞேந்த்ரணாவ்ய: ॥ ॥ ௭ ॥

விஶ்வரூபம் ஹரிணமிதி ॥ (விஶ்வரூபம்) ஸர்வஶரீரம் ஜாதாதி
வேதாம்ஸி வேதா: யஸ்மாத்ஜாதவேதா: । "ப்ரஜ்ஞாய தஸ்மாத் ப்ரஸ்
தா பராணீ" தி ஸர்வஜ்ஞாதேரநாத்ருக்ஸ்ய । (பராயணம்) பரமப்ராப்யம்
(ஜ்யோதி:) ஸர்வப்ரகாஶகதீப்திமதம் (ஏகம்) அத்விதீயம் (தபந்தம்) ஜாம
ராத்யாதிரூபேண தபந்தம் "ஸந்தாபயதி ஸ்வம் தேஹமாபாதத
மஸ்தகம், அஹம் வைஶ்வாநரோ பூத்வா ப்ராணிநாம் தேஹமாஶ்ரித: ।
ப்ராணாபாநஸமாயுக்த: பசாம்யந்நம் சதுர்விதம்" இதி ஶ்ருதிஸ்ம்ருதி
ப்யூ । (ஹரிணம்) ஹரிமித்யூ: । ஹரிஶப்தஸ்ய நாராயணம் ஹாரு
ஸ்பூ । (ஸஹஸ்ரராஶ்மி:) ஸஹஸ்ரகாநி: தமியோபதயா தஸ்யஶரீரமிதி
யாவத் । (ஸஹஸ்ரரஶ்மி:) நாநாவிதவிஷயவிஷயகஜ்ஞாநவாந் (ப்ரஜா

தபந்தம் । ஸஹஸ்ரரஶ்மி: ஶததா வர்தமாந: ப்ராண: ப்ரஜாநா முதயத்யேஷ ஸூர்ய: ॥ ॥ ௮ ॥

ஸம்வத்ஸரோ வை ப்ரஜாபதிஸ்தஸ்யாயநே தக்ஷிணஞ்சோத்தரஞ்ச தத்யே ஹ வை ததிஷ்டாபூர்தே க்ருதமித்யுபாஸதே தே

நாம்) ஸ்தாவரஜங்கமாத்மகாநாம் (ப்ராண:) தாரக: (ஸூர்ய:) ஸூர்யவத்ப்ரகாஶ: (ஏஷ:) ஜீவ: (ஶததா) தேவமநுஷ்யாதிநாநாவிதேஹாத்மாபிமாநஶாலிதயா ஸர்வேஷ்வவஸ்தாநாத்யதி । ஸமுச்சாரே உதயத இதி வாக்யார்த: ॥ ॥ ௮ ॥

ஏவம் ஸமஷ்டிவ்யஷ்டிஜீவஶரீரகஸ்ய ப்ரஜாபதே: ரயிப்ராணஶப்தித ப்ரக்ருதிபுருஷரூபேண மைதுநாத்மநா விபாகமுபவர்ண்ய ததேவ புரஸ்தாத் ஸம்வத்ஸராதிரூபேண ஸ்தூலரூபலக்ஷணகாலரூபேண விபாகம் தர்ஶயிஷ்யந் சித்தாவதரணாய வா உபாஸநார்தம் வா ஸம்வத்ஸராத்மப்ரஜாபதே: தக்ஷிணோத்தராயணாத்மகம் ரயிப்ராணரூபம் விபாகம், ததா மாஸாத்மப்ரஜாபதே: ரயிப்ராணஶப்திதம் க்ருஷ்ணஶுக்லபக்ஷாத்மகம் விபாகம், அஹோராத்ராத்மகஸ்ய ப்ரஜாபதே: ரயிப்ராணாத்மகம் ராத்ர்யஹராத்மகம் விபாகம், தத்ர ஸம்வத்ஸரே ரயிஶப்தவாச்யதக்ஷிணாயநக்ருஷ்ணபக்ஷராத்ர்யபேக்ஷயா ப்ராணஶப்தவாச்யோத்தராயணஶுக்லபக்ஷதிவஸாநாமுத்க்ருஷ்டத்வம் ப்ரதர்ஶயதி — ஸம்வத்ஸரோ வை இதி । (தஸ்ய) ஸம்வத்ஸராத்மகரூபஸ்ய ப்ரஜாபதே: தக்ஷிணோத்தரஶப்திதே த்வே (அயநே) ஸூர்யகத்யாரூபே த்வே ரூபே ஸ்த: ॥ தத்யே ஹ வை இதி ॥ ஹ வை இதி ப்ரஸித்தௌ ஸ்மரணே வா । யே ஜநா: (தத்) தத்ர யே ப்ராஹ்மணா: இஷ்டாபூர்தே இத்யுக்தே தத் கர்மோபாஸத இத்யர்த: ॥ "இஷ்டே பூர்தே இஷ்டாபூர்தே இஷ்டாபூர்த்யுபாஸத" இதி ஶ்ருத்யுக்தநிர்கமாத்தோ க்ருதஶப்தோ தத்தபர: । இஷ்டம் யாகாதிஶ்ரௌதம், பூர்தம் வாப்யாதி । இதிஶப்த: ப்ரகாரவசந: । யாகதாநவாபீகூபாதிகம் கர்ம யே அநுதிஷ்டந்தி, தே சந்த்ரலோகமேவ லோகம் (அபிஜயந்தே) அபிஜயந்தி ப்ராப்நுவந்தி । த ஏவ புநராவர்தந்தே । நகாமோபாஸகா: உத்தரமார்கேண கதா இத்யர்த: ॥ தஸ்மாதேதே இதி ॥ தஸ்மாதேவ ஏதே கர்மிண: ப்ரஜாகாமாதிலக்ஷணகாமஸக்தா: (ருஷய:) த்ருஷ்டா த்ருஷ்டார: தக்ஷிணாயநம் பித்ருயாணஶப்திதம் ப்ரதிபத்யந்தே । ஏஷ வை ரயி: யோ பித்ருயாண: (ரயி:) சந்த்ரமா:, சேஷ்டிதகர்மாத்மக இத்யர்த: । யத்வை

மாஸமேவ லோகமபிஜயந்தே த ஏவ புநராவர்தந்தே தஸ்மா
தேத ருஷய: ப்ரஜாகாமா தக்ஷிணம் ப்ரதிபத்யந்தே । ஏஷ
ஹ வை ரயிர்ய: பித்ருயாண: ॥ ॥ ௯ ॥

அதோத்தரேண தபஸா ப்ரஹ்மசர்யேண ஶ்ரத்தயா வித்யயாத்மா
நமந்விஷ்யாதித்யமபிஜயந்தே ஏதத்வை ப்ராணாநாமாயதநமேத

“தூமோ ராத்ரிஸ்ததா க்ருஷ்ண:” இத்யாதி ப்ரமாண ப்ரதிபந்ந:
[illegible] தக்ஷிணமார்கநிர்திஷ்ட: தூமாதிபர்வா ய: பித்ரு
யாணோऽபிதீயதே । ஸம்வத்ஸராவயவபூததக்ஷிணாயநாத்மா தக்ஷிணாயந
நிர்திஷ்டோऽபிதீயதே । அதோऽபி தக்ஷிணாயநஶப்தேந தூமாதி
[illegible] தூமாதிமார்கோ லக்ஷ்யதே [illegible]
[illegible] ॥
॥ ௯ ॥

அதோத்தரேணேதி ॥ அதஶப்தோ வாக்யாந்தரோபக்ரமே । தத்ர
ச “கிம் ப்ரஜயா கரிஷ்யாம:” இதி விரக்தா ருஷய: காயக்லேஶாதிலக்ஷணேந
தபஸா, ஸ்த்ரீஸம்போகவர்ஜநலக்ஷணேந ப்ரஹ்மசர்யேண, ஆஸ்திக்யபுத்தி
லக்ஷணயா ஶ்ரத்தயா, ப்ரத்யகாத்மவித்யயா, பரமாத்மாநமந்விஷ்ய அர்சி
ராதித்யத்வாரேண “ஆதித்யாச்சந்த்ரமஸம் சந்த்ரமஸோ வித்யுதம் தத்
புருஷோऽமாநவ: ஸ ஏநாந் ப்ரஹ்ம கமயதி” இத்யுக்தப்ரகாரேண ப்ரஹ்ம
ப்ராப்திமார்கபூதம் ஆதித்யம் (அபிஜயந்தே) ப்ராப்நுவந்தீத்யர்த: ।
அர்சிராதிநிர்திஷ்டோऽயம் மார்க: [illegible] ஸர்வேஷாம் மோக்ஷஸாதநத்வம்
தர்ஶயதி — ஏதத்வை ப்ராணாநாமிதி ॥ ஆயதநஶப்தோऽத்ர [illegible]
[illegible] । (ப்ராணாநாம்) ப்ராணஶப்தம்
(ஆயதநம்) ஆதாரபூதம் “யதா ஸ்யந்தமாநா: நத்ய: [illegible]
[illegible] ப்ராஜ்ஞா:
[illegible] ப்ராஜ்ஞா: ப்ராணா: [illegible]” இதி பரமாத்ம
[illegible] । ஏதத் (பராயணம்) பரப்ராப்தி
[illegible] । (ஏதஸ்மாந்ந புநராவர்தந்தே) உபாஸகா இதி ஶேஷ: ।
உத்தரேண மார்கேண கதா: “தேஷாம் ந புநராவ்ருத்தி:” இதி [illegible]
[illegible] பரமாத்மாநம் ப்ராப்ய ந நிவர்தந்த இதி
யாவத் । (ஏஷ நிரோத:) ஏஷ: “ப்ரஜாகாமோ வை ப்ரஜாபதி:” இதி
ப்ராக் ப்ரஜாபதிஶப்தநிர்திஷ்ட: பரமாத்மா ஸம்ப்ராப்தஸ்ய புநரா
வ்ருத்திநிரோதகாரீ । அதஶ்ச பரமாத்மாநம் ப்ரஜாபதிஶப்திதம் ப்ரா
ப்தஸ்ய [illegible] புநராவ்ருத்திர்நாஸ்தீத்யபிப்ராய: ।
[illegible] ஏஷ இத்யநேந ப்ரஜாபதிபராமர்ஶாச் [illegible]
[illegible] ப்ரஜாபதிபரத்வ । [illegible]

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible]

तेषामसौ विरजो ब्रह्मलोको न येषु जिह्ममनृतं न मायाचेति ॥ ॥ १६ ॥

इति प्रथमः प्रश्नः ॥

अथ हैनं भार्गवो वैदर्भिः पप्रच्छ । भगवन् कत्येव देवाः प्रजां विधारयन्ते कतर एतत् प्रकाशयन्ते कः पुनरेषां वरिष्ठ इति ॥ ॥ १ ॥

तस्मै स होवाचाकाशो ह वा एष देवो वायुरग्निरापः पृथिवी वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं च । ते प्रकाश्याभिवदन्ति वयमेतद्बाणमवष्टभ्य विधारयामः ॥ ॥ २ ॥

येषु च "मनस्यन्यद्वचस्यन्यत्कर्मण्यन्यद्दुरात्मनाम्" इत्युक्तलक्षणा जिह्मता नास्ति, हास्यादिनिमित्तमप्यनृतं नास्ति, तेषामसौ (विरजः) निर्दोषः प्रतिष्ठितो लोको ब्रह्मणः परस्य, [illegible] इत्यर्थः । तस्यैव प्राणादयो [illegible] प्राप्त्युपायाः [illegible] इति द्रष्टव्यम् । इति शब्दः प्रश्नसमाप्त्यर्थः ॥ ॥ १५ ॥ १६ ॥

इति प्रश्नोपनिषद्भाष्ये प्रथमप्रश्नभाष्यम् ॥

एवमादित्यचन्द्रप्राणादिविषयकब्रह्मोपासनाय प्रश्नमवतारयति— उक्तो ह्याचार्येण "उत्तरेण [illegible] प्रत्यगात्मा विशेषतः" इति ॥ अथ हैनमिति ॥ अथानन्तरं प्रश्ने [illegible] वैदर्भिः पप्रच्छ ॥ किमिति? भगवन्निति ॥ भगवन् कियन्तः सङ्ख्याका देवाः स्वावयवसंहतिरूपां प्रजां धारयन्ति । तत्रैव च तेष्वेव कतरे देवाः एतच्छरीरं तत्कार्यं च प्रकाशयन्ते । कः पुनरेषां श्रेष्ठ इति ॥ ॥ १ ॥

तस्मै स होवाच ॥ स पिप्पलादः ॥ [illegible] प्राणस्य [illegible] प्रकाशकत्वं [illegible] आकाशो ह वा इति ॥ एष देव इति प्रसिद्धः । (एषः) प्रसिद्धः आकाशः [illegible] इति देवः [illegible] वायुरग्निरापः पृथिवी । वाक् [illegible] कर्मेन्द्रियाणि मनश्चक्षुः श्रोत्रं च बुद्धीन्द्रियाणि । ते प्रकाश्याभिवदन्तीति । आकाशादयः [illegible] शरीरं प्रति [illegible] स्पर्धमानाः । किमिति? वयं प्राणाः सङ्घातरूपम् (एतत्) बाणं शरीरमवष्टभ्य विधारयामः । [illegible] इति [illegible] ॥ ॥ २ ॥

தாரயிஷ்ய: ப்ராணஉவாச । ஶரணோபஶரவடீத்யாதஹெஶெணெவதக்ஷ
வஜ்ஞயாஜ்ஞாநம்ப்ரவிஹஸெஜ்ஞ்யக்ஷாணஶவஷ்யஜ்யாபயாஶீதி॥ ௩ ॥
ஏதேஶ்ஶ்ருபயாநாவஹமாஜவா: । வொஶஹிரோநாதீஞுதிமுஶாஸத்ரா ஶத
: வ தஸ்ரீஹமாஸத்ராஶத்ரயேதரொ வவஷ்ணவொஸத்ராஶெஜ்ஞ த
ஸ்திஶ்ஶு ப்ரதிஷ்டிதேந வவஷ்ணவ ப்ரதிஷ்டிதே । ஈஷத்யா ஶகுதி
காஶ்யாகுமாராஜாநஶாஸத்ராஶஜ்ஞம் வவஷ்ணவவொஸத்ராஶெஜ்ஞ த
ஸ்திஶ்ஶு ப்ரதிஷ்டிதேந வவஷ்ணவ ப்ராதிஷ்டிதே வவஷம் வாஷந
ஶ்ருகூடா:ஶ்ருத்ரஜ்ஞ தே ஸ்ரீதா: ப்ராணம் ஸ்வயஞ்ஜி ॥ ॥ ௪ ॥
வஶெஷ்ஜ்ஞ்ஸ்வடெதேத்ஷ வஸுயஷ்வஷ வஜ்ஜுதேந்த்ர ஶவயவா

தாரயிஷ்ய:ப்ராணஉவாச— ஶவத்ய: ப்ராணஉவாசெ தத்யஷ்: ॥ திதிதிஶாரணோபஶரவடீத்யேதி ॥ ஜெஹஸ்ருகாஶ்யாஷ்ய: ரமஷ்ருஶ்யம் விபரீத வாஜிம் ஶாஹந்த । ஜஹஹெவாஜ்ஞாநம் ப்ராணாவாநவத்ராநவஶாதேநாஷாந ராஜ்ஞரீரண வஜ்ஞயா விஹஜ்ஞ யாராயாஶீதி । வவம் வஷதோ ஶவத்ப்ர ணாவத்ராயம் ஹாவ: । ஜெஹஸ்ருகாஶ்யாஷ்ய: ஹவஜ்ஞ: ஜவகாஶ்யாதிப்ராதிஸ்வித காயஷ்கூஶா:, ஜஹஜ்ஞ ஹவதாஶவி காயஷ்திதித்ஜகாஸ ஹவதாயஷ்கூஶ:, ஶயாஜ்ஞ்யஶாணெ ஜீவதேநத ஹவஜ்ஞ நகொஜ்ஞவி கூஶஜதி ॥ ॥ ௩ ॥
தேஶ்ஶ்ருபயாநாஜதி ॥ தே தஷாரகெ விஸ்ராவம் நகத்தவஜ்ஞ: । தத: வ: ப்ராண: வவஷாம் ஶவஷ்ஶணொகெ ஜஹஹகாராவெஶாஸ ஜ ஷெத்ராபஶதஶஶஷ்ஸ்வாநாநாஶவரி ஸ்வவாஶயஷ்த்ர ப்ரகடயிதம் ஸ்வ ஸ்வாநாஸ திஜ்ஞிஷஷவஜ்ஞிவ । ஜவஶ்ருபெ: ஜஸ்வாஶெயஷ் । வாகூராஷாஸத்ராஶ ணெ ஜப்ரதிவஶாவெயஶ்ரீரவிநாஶஸ்வத்ராதிதி ஶகுஜ ஜஸத்ராஶணஜிவ தத்வாநிதிஹாவ: । (தஸ்ரீத்) ஶவத்ப்ராணெ ஜஸத்ராஶதி ஜதரொ வ வெஷ் வ ராணா ஜஷத்ராஶத । தஸ்ரீஸ்வ ப்ரதிஷ்டிதேந வவஷ்ணவ ப்ரதிஷ்டிதே । வவம் வாஷநஶ்ருக:ஶ்ருத்ரஜ்ஞ । யதா ஶயகாரஶகுதி காஸ்வத்ர ஶ்ருஷாம் ஶகுதிகாஶஜஸத்ராஶ தீஶநஞஸத்ராஶஷ்தி, ப்ரதிஷிதா யாம்தவத்ரம் ஸ்வயம்ப்ரதிஷ்டிதாஹவஜ்ஞி, வவம்வ ரமஷ்த்ரா: ப்ராணாஶவத் ப்ராணாநவியாயிதோநா ஹவஜ்ஞீ தத்யஷ்: । தேஸ்ரீதாஜதி ॥ ஶவத் ப்ராணஶாஹாதத்ஷஶ்ருஷ்நஸ்ரீதா வாமாஷத்ரா: ப்ராணா ஶவத்ப்ராணம் தஷ்ஷவாரித்யஷ்: ॥ ஸ்வஷெதவத்தயாஸ ஶ்ரு: ॥ ॥ ௪ ॥
ஸ்வதிஶெவாஹ— வஶெஷ்ஜ்ஞ்ஸ்வடீதி ॥ (வஷ:) ஶவத்ப்ரா ண: ஜஸ்ரீரஞுவெண தவதி । (வஷ:) ப்ராணவவவயேஷ்: । வவெஷ் ஷாம் ப்ராணாயதஸ்ஷிதிககவாஸ । "யஷயீநா யவத் வஜ்ஞா தஜ்ஞிஶெத்ய யண்த்"ஜதி ரீதிஶநவஜத்ர வாஶாநாயிகாரணவத்வஷிஷஶ: । (ரயி

[illegible] वायुः । एष पृथिवी रयिर्देवः सदसच्चामृतं च यत् ॥ ॥५॥

अरा इव रथनाभौ प्राणे सर्वं प्रतिष्ठितम् । ऋचो यजूंषि सामानि यज्ञः क्षत्रं ब्रह्म च ॥ ॥६॥

प्रजापतिश्चरसि गर्भे त्वमेव प्रतिजायसे । तुभ्यं प्राण प्रजास्त्विमा बलिं हरन्ति यः प्राणैः प्रतितिष्ठसि ॥ ॥७॥

देवानामसि वह्नितमः पितॄणां स्वधा प्रथमा । ऋषीणां चरितं सत्यमथर्वाङ्गिरसामसि ॥ ॥८॥

इन्द्रस्त्वं प्राण तेजसा रुद्रोऽसि परिरक्षिता । त्वम

देवः) [illegible] देवः इन्द्रो[illegible] । सदसच्छब्दौ वर्तमानावर्तमानवाचकौ, प्रत्यक्षाप्रत्यक्षवाचकौ, स्थूलसूक्ष्मवाचकौ वा, चेतनाचेतनवाचकौ वा । अमृतशब्दो मोक्षवाची । तस्यापि तदधीनत्वात् ॥ ॥५॥

अरा इवेति ॥ रथस्य नाभि[illegible] काष्ठानि अरसम्बन्धेनावस्थिते । रथ[illegible] नाभिसम्बन्धेनावस्थिते । यथा अरा नाभावर्पिताः, एवमेव प्राणे सर्वं प्रतिष्ठितमित्यर्थः । सर्वशब्दार्थं स्पष्टयति — ऋचो यजूंषीति ॥ अत्र ब्रह्मक्षत्रशब्दौ [illegible] ॥६॥

एवमेव [illegible] प्राणं स्तुवन्ति [illegible] प्राणशरीरकं [illegible] — प्रजापतिश्चरसीति ॥ त्वं प्रजानां रक्षकस्तु प्राणादि[illegible] गर्भे सञ्चरसि । यथा [illegible] पितृ[illegible] पुत्ररूपेण जायसे । हे प्राण ! तुभ्यं प्रजाः (त्विमाः) [illegible] । यतः (त्वं) [illegible] । यस्मात् प्राणादिवृत्तिभेदैः सर्वत्र प्राणिषु प्रतितिष्ठसि ॥ ॥७॥

देवानामसीति ॥ (वह्नितमः) हविषां वाहकतमः ॥ पितॄणामिति ॥ [illegible] ॥ अथर्वाङ्गिरसां [illegible] (सत्यं), उत्कृष्टं (चरितं) [illegible] चक्षुरादिलक्षणं [illegible] इत्यर्थः ॥ ॥८॥

इन्द्रस्त्वमिति ॥ हे प्राण त्वं (इन्द्रः) परमैश्वर्ययुक्त इत्यर्थः । "इदि परमैश्वर्ये" इति हि धातुः । (तेजसा) सर्वसंहारेण [illegible] तेजसा त्वं (रुद्रः) रोदनहेतुः । स्थिति

ரிக்ஷே சரஸி ஸூர்யஸ்த்வம் ஜ்யோதிஷாம்பதி: ॥ ॥ ௯ ॥
யதா த்வமபிவர்ஷஸ்யதேமா: ப்ராண தே ப்ரஜா: । ஆநந்தரூபா
ஸ்திஷ்டந்தி காமாயாந்நம் பவிஷ்யதீதி ॥ ॥ ௧௦ ॥
வ்ராத்யஸ்த்வம் ப்ராணைகர்ஷிரத்தா விஶ்வஸ்ய ஸத்பதி: । வயமாத்ய
ஸ்ய தாதார: பிதா த்வம் மாதரிஶ்வ ந: ॥ ॥ ௧௧ ॥
யா தே தநூர்வாசி ப்ரதிஷ்டிதா யா ஶ்ரோத்ரே யா ச சக்ஷுஷி ।
யா ச மநஸி ஸந்ததா ஶிவாம் தாம் குரு மோத்க்ரமீ: ॥ ॥ ௧௨ ॥
ப்ராணஸ்யேதம் வஶே ஸர்வம் த்ரிதிவே யத்ப்ரதிஷ்டிதம் । மா
தேவ புத்ராந்ரக்ஷஸ்வ ஶ்ரீஶ்ச ப்ரஜ்ஞாம் ச விதேஹி ந இதி ॥ ௧௩ ॥

இதி த்விதீய: ப்ரஶ்ந: ॥

ரூபே பரிரக்ஷகஶ்ச த்வமேவேத்யர்த: ॥ த்வமந்தரிக்ஷ இதி ॥ (ஜ்யோதிஷாம்) ப்ரகாஶகாநாம் (பதி:) ஶ்ரேஷ்ட: ஸூர்யோऽபி த்வமேவ ஶஶ்வதந்தரிக்ஷே சரஸி ॥ ௯ ॥

॥ யதா த்வமபிவர்ஷஸீதி ॥ ஹே ப்ராண த்வம் யதா மேகரூபேண தோயம் வர்ஷஸி ததா (தே) த்வதீயா: இமா: ப்ரஜா: ஆநந்திந்ய: ஸந்தி । கஸ்மாதிதி? (காமாய) இச்சாபர்யாப்தமந்நம் பவிஷ்யதீதி ॥ “தத்யதா ஸுவ்ருஷ்டிர்பவதி ஆநந்திந: ப்ராணா பவந்த்யந்நம் பஹு பவிஷ்யதீ”தி சாந்தோக்யே ஶ்ரவணாதிதி த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௧௦ ॥

வ்ராத்யஸ்த்வம் ப்ராணேதி ॥ ஹே ப்ராண ஸம்ஸ்காரஹீநோ வ்ராத்ய: த்வமேவ । ஏகர்ஷிரக்நிரபி த்வமேவ । விஶ்வஸ்ய (அத்தா) ஸம்ஹர்தாऽபி த்வமேவ । ஸதாம் ஸாதூநாம் ரக்ஷகோऽபி த்வமேவ । வயம் ச (ஆத்யஸ்ய) அதநீயஸ்ய ஹவிஷோ தாதார: ப்ரதாதார: கிங்கரா இதி யாவத் । ஹே மாதரிஶ்வந் வாயோ த்வம் ந: பிதா ஸர்வஸ்யோத்பாதகோ வேத்யர்த: । மாதரிஶ்வந இதி த்ருதீயாந்தபாடே த்வம் ந: பிதாஸ்வாமீ இத்யர்த: ॥ ॥ ௧௧ ॥

யா தே தநூரிதி ॥ வாகாதீந்த்ரியேஷு சக்ஷுராதீந்த்ரியமநஸ்ஸு ச யா ஶக்தி: ஸந்ததம் ப்ரதிஷ்டிதா தாம் (ஶிவாம்) ஶோபநாம் குரு । உத்க்ரமேணாஶிவாம் மா குரு । உத்க்ரமணம் மா கார்ஷீரித்யர்த: ॥ ௧௨ ॥

ப்ராணஸ்யேதம் வஶே ஸர்வமிதி ॥ ஜகதிதம் ஸர்வம் ப்ராணஸ்ய வஶே வர்ததே । வஶ: இச்சா । ததாயத்தமிதி யாவத் । யச்ச (த்ரிதிவே) ஸ்வர்காதிலோகே ப்ரதிஷ்டிதம் ததபி ப்ராணாதீநம் । தஸ்மாத் மாதா புத்ராநிவ ஸர்வகார்யநிர்வாஹகாயுஷ்யலக்ஷணா: ஶ்ரிய: ததநு ப்ரஜ்ஞாம் ச விதேஹி ॥ ॥ ௧௩ ॥

இதி ப்ரஶ்நோபநிஷத்பாஷ்யே த்விதீயப்ரஶ்நபாஷ்யம் ॥

அத ஹைநம் கௌஸல்யஶ்சாஶ்வலாயந: பப்ரச்ச । பகவந் குத ஏஷ ப்ராணோ ஜாயதே கதமாயாத்யஸ்மிஞ்சரீர ஆத்மாநம் வா ப்ரவிபஜ்ய கதம் ப்ராதிஷ்டதே கேநோத்க்ரமதே கதம் பாஹ்யமபிதத்தே கதமத்யாத்மமிதி ॥ ௧ ॥

தஸ்மை ஸ ஹோவாசாதிப்ரஶ்நாந் ப்ருச்சஸி ப்ரஹ்மிஷ்டோऽஸீதி தஸ்மாத்தேऽஹம் ப்ரவீமி ॥ ௨ ॥

ஆத்மந ஏஷ ப்ராணோ ஜாயதே । யதைஷா புருஷே சாயைதஸ்மிந்நேததாததம் மநோக்ருதேநாயாத்யஸ்மிஞ்சரீரே ॥ ௩ ॥

யதா ஸம்ராடேவாதிக்ருதாந் விநியுங்க்தே । ஏதாந் க்ராமாநேதாந் க்ராமாநதிதிஷ்டஸ்வேத்யேவமேவைஷ ப்ராண இதராந் ப்ர

அத ஹைநம் கௌஸல்ய இதி ॥ (ப்ராதிஷ்டதே) ப்ரதிதிஷ்டதீத்யர்த: ॥ (பாஹ்யமபிதத்தே) பாஹ்யரூபேண ஸம்பந்தமுபைதீத்யர்த: ॥ பாஹ்யமிதி த்வஸ்ய ஸம்பந்தாபிதாநக்ரியாவிஶேஷணத்வாத் ॥ ॥ ௧ ॥

தஸ்மை ஸ ஹோவாசேதி ॥ (அதிப்ரஶ்நாந்) ப்ரஶ்நாதிக்ராந்தாந் ப்ரஶ்நாநர்ஹாந் ப்ருச்சஸி । தஸ்மாத்த்வம் (ப்ரஹ்மிஷ்டோऽஸி) ப்ரஹ்மநிஷ்டோऽஸி । நப்ராக்ருதமதிரித்யர்த: । அதஸ்தேऽஹம் யோக்யத்வாத் ப்ரவீமி ॥ ॥ ௨ ॥

ப்ரதமப்ரஶ்நோத்தரமாஹ — ஆத்மந ஏஷ ப்ராண இதி ॥ பரமாத்மந ஏஷ ப்ராணோ ஜாயத இத்யர்த: । "ஏதஸ்மாஜ்ஜாயதே ப்ராண" இதி ஶ்ருத்யந்தராச்ச । "கதமாயாத்யஸ்மிஞ்சரீர" இதி த்விதீயப்ரஶ்நோத்தரமாஹ — யதைஷா புருஷே சாயேதி ॥ யதா புருஷே ஶரீரே சாயா ஸம்பத்தா ஶரீரே, நஹி சாயாஶரீரயோ: ஸம்பந்தோऽஸ்தி, ஏவமேதஸ்மிந் புருஷே ஜீவே ஏதத் ப்ராண: (ஆததம்) ஸம்பந்தம் (ப்ராப்தம்) அவிநாபாவேந ஸம்ஸ்ருஷ்டம் । ஏவமேவ ப்ராணோ த்வக்ருதேந ஆயாதேந அஸ்மிஞ்சரீரே ஆயாதி । மந:ப்ராணயோ: புருஷஸ்ய ப்ரவேஶ: ஶரீரே ப்ரவேஶ இதி யாவத் । புருஷப்ரவேஶாநந்தரத்வாத் புருஷேண ஸஹைவ ப்ராணஸ்ய ஸம்பந்த: । அத: ப்ராணாநாம் ஶரீரே ப்ரவேஶ ஏவ ந ப்ரயத்நாந்தராபேக்ஷேதி பாவ: ॥ ॥ ௩ ॥

"ஆத்மாநம் வா ப்ரவிபஜ்ய கதம் ப்ரதிஷ்டத" இதி த்ருதீயப்ரஶ்நோத்தரமாஹ — யதா ஸம்ராடேவேதி ॥ யதா ராஜா காம்ஶ்சித்புருஷாநதிக்ருதாந் ஸேவகாந் ஏதாந் க்ராமாநதிதிஷ்ட ஏதாந் க்ராமாநதிதிஷ்டேதி ப்ருதக் ப்ருதக் தத்தத்தேஶே க்ராமே பூமௌ ஸந்நிதத்தே, ஸேவகஸேவ்யேஷு ப்ராணஸம்ஸ்தாநேஷு ப்ராணேஷு க்ராமஸ்தாநீ

ணாநு வ்ருயக்ஷ்யமேவ ஸஞ்ஜயதே ॥ ॥ ௪ ॥
வாய-ூவெவ்ஷுzவாந ஞக்ஷோஷ்ராதெ்ரு ஓ+வகாஸிகாஹ்ரா
வ்ராணஃவேயம் வ்ராகிஷ்டெத ஓஸேஷ்ர்க ஸசோநஃ । ஊஷெஹ்ருக
ஐ-தஓஞம் ஸஓம் நயதி கஷாஷிதாஸெஷ்ராஷிஷிஷா ஸவஞ்தி ॥ ௫ ॥
ஹ்ருதிஹெஷ்ஷ க்ருத்கா । சுவெதெ்ருகஷேக்ஷசம் பசூநாம் காஸா்ம்
ஶதம் ஶதஓஓக்ஷஸ்ரா்ம் ஆஸவ்ருகிஷாஸவ்ருகிஃ வ்ருகிஶாவா
நாஜ்ஸஹஸ்ராணி ஸவஜ்ராஸ வ்ராநஶ்ராகி ॥ ॥ ௬ ॥
சுவெயக்யொஷ்ஷ்உஷாநஃ வரணெ்ருந வஷணெ்ரு ஜொகம் நயதி
வாவெந வாவஓஹாஹ்ராஓவ ஓநஷ்ரெயாகஷ ॥ ॥ ௭ ॥

யெஷ ஸாம்ஶஹ் காவாநவ்ரா நாகிஓவெந (ஸஞ்ஜயதெ) ஈயிதிஷ
தீதி யாவக் ॥ ॥ ௪ ॥

வாய-ூவெவ்ஷுzவாநதிதி ॥ தத்ரு வாயஶ்ராவஸஞ வாய-ூ வஸ்ஷ் கஷிநு(ஈவாந) ஓஷ்தர்வாஶீஷாவக்ஷ்ஷ்ணம் சுவ்ஷு வ்ருதி திஷ்தி வ்ரு திஷ்ஷிதாஹஷ் । கஷயிஷா காஹவ கீத்ரயஷ்ஃ ॥ ஓவநாஸி காஹ்ரா திஶ்ஷிகா வாயஃ வ்ராணாஷெஷ்ரு ஸக்ஷோஓஶ்ராதெ்ரு ஸக்ஷ்ஶ்ரஶ்ராதேஞ கஷிநு வ்ருதிதிஷ்தி । கஷயிஷா காஹவகீத்ரயஷ்ஃ । ஓஷிஸ்ரக ஸசோநஸஞவசிஷ்தெ । ஊஷஹி ஸசோநஃ (ஹகம்) ஸக்ஷ ஓஷாகிகம் (ஸஃஞயதி) ஸவ்யாதஸாஓ்ரம் நயதி, விஶாஶம் சுராதீதி யாவக் । (கஷாக்) ஸசோநவாயொஹெஷ்தாஜ்ஷ்ராசாஷெஷ்ஸஷ ''காஷே க்ராஷே''தெ்ரவசாஷ்ரா ஈவிஷஃ வ்ராஷஹ்வஞ்தி ॥ ॥ ௫ ॥

ஹ்ருதிஹெஷ்ஷக்ருதெதி ॥ ஊஷ ஜீவாத்ரா (ஹ்ருதி) ஹ்ருஷெய யத்ரு ஸசோநஷெவண வ ணக்ருஷ, தத்ரு ஷயஓஸி வதஷெத । (ஈத்ரு) ஹ்ருஷெ நாஜ்நாஓகாயிகஶதம் வதஷெத । காஸாம் நாஜ்நாம்ஓஷ்ர வக்ஷகஸ்ரா ஆஸவ்ருகிவ்ருஹெஷாஸவஞ்தி । ஊஷெகம் ஆஸவ்ருகிவ்ரு ஹெஷம்வ்ருதி ஶாவாஹஷ்தநாஜ்ஸஹஸ்ராணிஶதம்ஶதம்ஸவஞ்தி । காஸா நாஜ்ஷவ்ரா நஶஷ்வஶ்ராதீத்ரயஷ்ஃ ॥ ௬ ॥

சுவெயக்யொஷ்ஷ்உஷாநஜதி ॥ சுவெதி வாகெ்ராவக்ருஓ । (ஊத யா) கயாஷிஞாஷ்ராஷ்ஷ்ஓவஉஷாநஃ வரணெ்ருநஹெதநா வஷணெ்ரும் ஷஶஷ்ராதிஜொகம், வாவெநஹெதநா (வாவம்) நாகாதிஜொகம், உஸா ஹ்ராஓவ ஓந ஷ்ரஜொகம், நயதீத்ரயஷ்ஃ ॥ ''க்ருத்நாநவா வ்ருஷிம்ஜ்ர கயம் வ்ராதிஷ்த''ஜதி வ்ருஶஸ்ர ''யயா ஸத்ரா''யித்ராஹ்ர ''உஸா ஹ்ராஓவ ஓநஷ்ரஜொக''ஷிதெ்ரகஷஞம் வ்ருதிவநஷ । தநுஷ்ர சு வெயக்யொஷ்ஷ்உஷாநஃ வரணெ்ருந வஷணெ்ரும் நயதீ''த்ரநெந ''ஜெ ஜொகக்ருஓத''ஜதி வதஷ்வ்ருஶ்ரஷெ்ராத்ராஓக்ஷம்ஸவதி ॥ ॥ ௭ ॥

ஆதித்யோ ஹ வை பாஹ்ய: ப்ராண உதயத்யேஷ ஹ்யேநம் சாக்ஷுஷம் ப்ராணமநுக்ருஹ்ணாந: । ப்ருதிவ்யாம் யா தேவதா ஸைஷா புருஷஸ்யாபாநமவஷ்டப்யாந்தரா யதாகாஶஸ்ஸ ஸமாநோ வாயுர்வ்யாந: ॥ ௮ ॥

தேஜோ ஹ வா உதாநஸ்தஸ்மாதுபஶாந்ததேஜா: । புநர்ப⁴வமி

"அயம் பாஹ்யேऽபி யத்" இத்யஸ்யார்த்தமாஹ— ஆதித்யோ ஹ வை பாஹ்ய இதி ॥ (சாக்ஷுஷம் ப்ராணம்) சக்ஷுர்கோலகவர்த்திநம் ஆலோகாக்²யஸஹகாரிப்ரதாநேநாநுக்ருஹ்ணாநோ பஹிராதித்யரூபேணோதேதி । யத்³வா ப்ராணஸ்யாதித்யாத்மகத்வம் ந ஸம்பவதி, தயோர்பேதாத் । ததா²ऽபி ப்ராணகார்யாநுவ்ருத்த்யா ஸங்க்ஷேபஹேதோருபசாராத், உபாஸநாய ச ததா வா பாஹ்யாநாமாதித்யாதீநாம் ப்ராணாத்மகத்வோக்திரிதி த்³ரஷ்டவ்யம் । ப்ருதிவ்யாம் ப்ராணகார்யரூபா தேவதா யா ஸா புருஷஸ்யாபாநவாயுமவஷ்டப்யாபகர்ஷணேநாநுக்ருஹ்ணாநா வர்த்தத இத்யர்த²: । அந்தரா யதாகாஶஸ்ஸ ஸமாந இதி ॥ ஆகாஶாவிஷ்டாத்ர ப்ராணரூபா ஆகாஶஸ்யாவகாஶிகீ ஸஹேதோக்திர்த்³ரஷ்டவ்யா । ஸர்வத்ர தத்ராபி । ப்ராணாபாநஸ்தாநயோர்மத்⁴யவர்த்திதயா ஹி ஸமாநோ நிர்திஷ்ட: । பாஹ்யாகாஶஸ்யாபி பாஹ்யப்ராணரூபஸ்யாதித்யஸ்ய பாஹ்யாபாநரூபப்ருதிவ்யாஶ்ச மத்⁴யவர்த்திதயா ஸமாநத்வம் யோஜ்யத இதி பா⁴வ: । வாயுர்வ்யாந இதி । பாஹ்யோ வாயுஶ்ஶரீராத்⁴யாத்மிகவ்யாநரூப: ॥ ௮ ॥

தேஜோ ஹ வா உதாந இதி ॥ பாஹ்யம் தேஜ உதயநஹேதுபூ⁴தா தா⁴ந இத்யர்த²: ॥ தஸ்மாதிதி । யஸ்மாச்சரீரஸ்தம் தேஜஸ ஏவோதாநஸ்ய வ்ருத்தேருத்க்ரமணஹேதுத்வம், தஸ்மாதேவ (உபஶாந்ததேஜா:) ஶாந்ததே³ஹோஷ்மண்யஸ்ஸந் நஷ்ட: ஶ்ரோத்ரேந்த்³ரியஸ்தம்ப⁴: (யச்சித்த:) யச்சிந்த்யம் யஸ்ய ஸ யச்சித்த: யத்தாத்ஸ இதி யாவத் । யாத்³ருஶஸங்கல்பதே³வாதி³ஜந்மகாமோ ப⁴வதி தத்ஸங்கல்பேந வாங்மநஸப்ரப்⁴ருதீநாம் வாகி³ந்த்³ரியாணாம் ப்ராப்தம் "வாங்மநஸி ஸம்பத்³யதே" இத்யுக்த்வா "வாங்மநஸி த³ர்ஶநாச்ச²ப்³தா³ச்ச" இதி ஸூத்ரகாரேண ஸம்ஶ்லேஷவிஶேஷரூபஸம்பத்த்யங்கீ³க்ருத்யாபேக்ஷிதம் ப்ராணம் ஸங்கல்பேஷு ஜீவ ஆயாதி । யத்³வா "இதரேதராநேதாந் ஸர்வாந் ப்ராணாந் கதி ஸமாயந்தீ"தி ஶ்ருத்யந்தரோக்தப்ராணாநாம் ஜீவோபகரணத்வ ஶ்ரூயதே, தத்ர ஜீவஸ்ய ப்ராணோபகரணம் । ஸூத்ரிதஞ்ச— "ஸோऽத்⁴யக்ஷே ததுபக³மாதி³ப்⁴ய" இதி । ததா²ஸ்து ததி³காரணஸ்யைவோக்த: । தத்ர ஹி யதா² "வாங்மநஸி ஸம்பத்³யதே மந: ப்ராண" இதி வசநாந்

ந்த்ரியைர்மநஸி ஸம்பத்யமாநை: ॥ ॥ ௯ ॥
யச்சித்தஸ்தேநைஷ ப்ராணமாயாதி ப்ராணஸ்தேஜஸா யுக்த: । ஸ-
ஹாத்மநா யதா ஸங்கல்பிதம் லோகம் நயதி ॥ ॥ ௧0 ॥
ய ஏவம் வித்வாந் ப்ராணம் வேத । ந ஹாஸ்ய ப்ரஜா ஹீயதேऽம்ரு-
தோ பவதி ததேஷ ஶ்லோக: ॥ ॥ ௧௧ ॥

[illegible] ப்ராணயோரேவ வாங்மநஸயோஸ்ஸம்பத்தே:, ததா "ப்ராணஸ்தேஜஸீ"தி வசநாச்ச தேஜஸ்யேவ ப்ராணஸ்ஸம்பத்யத இதி ப்ராப்தே உச்யதே — "ஸோऽத்யக்ஷ" இதி ॥ ஸ: ப்ராண: அத்யக்ஷே கரணாதிபே ஜீவே ஸம்பத்யதே । குத:? ததுபகமாதிப்ய: । ப்ராணஸ்ய ஜீவோபகமஸ்தாவச்ச்ரூயதே "ஏவமேவேமமாத்மாநமந்தகாலே ஸர்வே ப்ராணா அபிஸமாயந்தீ"தி ॥ ததா ஜீவேந ஸஹ ப்ராணஸ்யோத்க்ராந்திஶ்ரூயதே "தமுத்க்ராமந்தம் ப்ராணோऽநூத்க்ராமதீ"தி ॥ ப்ரதிஷ்டா ச ஜீவேந ஸஹ ஶ்ரூயதே — "கஸ்மிந்நுத்க்ராந்த உத்க்ராந்தோ பவிஷ்யாமி கஸ்மிந் வா ப்ரதிஷ்டிதே ப்ரதிஷ்டாஸ்யாமீ"தி । ஏவம் ஜீவேந ஸம்யுக்தஸ்ய தேந ஸஹ தேஜஸ்ஸம்பத்திரபி "ப்ராணஸ்தேஜஸீ"த்யுச்யதே । யதா யமுநாயா கங்கயா ஸம்யுக்தாயா: ஸாகரப்ரவேஶேऽபி யமுநா ஸாகரம் கச்சதீதி வ்யபதேஶோ ந விருத்யதே, தத்வதிதி பாவ: ॥ ததாऽப்யஸ்ய ப்ராணப்ரஶம்ஸாபரத்வாஜ்ஜீவஸ்ய ப்ராணோபஸம்ஹாரோக்திரவிருத்த இதி த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ப்ராணஸ்தேஜஸீதி ॥ அநந்தரம் "ப்ராணஸ்தேஜஸி தேஜ: பரஸ்யாம் தேவதாயா"மிதி ஶ்ருத்யுக்தரீத்யா தேஜஸா பரமாத்மநா ச ஸம்யுக்த: ப்ராணஸ்தஜ்ஜீவாத்மஸங்கல்பாநுஸாரேண தம் தம் லோகம் ம்ரியமாணம் நயதி । ததஶ்ச தேஜஸா ஸஹிதஸ்யைவ ப்ராணஸ்ய [illegible] யுக்திரிதி பாவ: ॥ யத்வா "ப்ராணஸ்தேஜஸி" இத்யத்ர தேஜஶ்ஶப்தேந ஸர்வாணி பூதாநி லக்ஷ்யந்தே ந கேவலம் தேஜ இதி "பூதேஷு தச்ச்ருதே:, நைகஸ்மிந் தர்ஶயதோ ஹீ"தி ஸூத்ரபாஷ்யயோ: ப்ரதிபாதிதம் । ததா ச "பூதஸூக்ஷ்மஸம்ஸ்ருஷ்டஸ்ய தேஜஸ: ஶப்தேநாபிதீயத" இதி பாஷ்யே தேஜஸ: ப்ராதாந்யாத்தச்சப்தேநோக்திரிதி த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௯ ॥ ௧0 ॥

ய ஏவம் வித்வாநிதி ॥ (ஏவம்) உக்தப்ராக்ப்ரதிபாதிதப்ரகாரேண ப்ராணம் ய உபாஸ்தே, தஸ்ய பௌத்ரபௌத்ராதிலக்ஷணப்ரஜாஹாநிர்ந பவதி । பரிஶுத்தப்ரத்யகாத்மஸ்வரூபப்ராப்திபூர்வகேந ப்ரஹ்மோபாஸநவ்ருத்திதாரா மோக்ஷஹேதுஶ்ச பவதீதி த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ததேஷ ஶ்லோக இதி ॥ (தச்ச) ப்ராணவேதநமஹிமப்ரதிபாதகம் வக்ஷ்யமாணோऽயம் ஶ்லோக உச்யத இத்யர்த: ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌉𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌯𑌤𑌿𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚𑍈𑌵 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌧𑌾 । 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌚𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥௧௨॥
𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌂 ॥ 𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌸𑍌𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑍀 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 । 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇 𑌕𑌾𑌨𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌪𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌞𑍍𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌕𑌤𑌰 𑌏𑌷 𑌦𑍇𑌵𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌖𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥௧॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌥𑌾 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯 𑌮𑌰𑍀𑌚𑌯𑍋𑌽𑌰𑍍𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲 𑌏𑌕𑍀𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌤𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍁𑌦𑌯𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌹 𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑍇 𑌦𑍇𑌵𑍇 𑌮𑌨𑌸𑍍𑌯𑍇𑌕𑍀𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑍇𑌨 𑌤𑌰𑍍𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌨 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿

𑌉𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌯𑌤𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌉𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌂, 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌸𑌹𑌾𑌗𑌮𑌨𑍇𑌨, 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 𑌪𑌾𑌯𑍂𑌪𑌸𑍍𑌥𑌾𑌦𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇𑌷𑍁 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌂, “𑌯𑌥𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑍇𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑍃𑌤𑌾”𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌮𑍍𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂, (𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌧𑌾 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌂, 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑍇𑌤𑌦𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌧𑌾 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌚 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇) 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾 ॥ ॥௧௨॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌸𑍌𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯𑌣𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥ (𑌕𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌞𑍍𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌤𑌿) 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌏𑌷𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌯𑍋𑌰𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌃 (𑌕𑌤𑌰𑌃) 𑌕𑍀𑌦𑍃𑌶𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌰𑌥𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌕𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌤𑍍 𑌵𑍈𑌷𑌯𑌿𑌕𑌂 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥௧॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌥𑌾 𑌸𑌾𑌯𑌂𑌕𑌾𑌲𑍇𑌽𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌃 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌿𑌰𑌣𑌾𑌃 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌰𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌨𑌾 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌬𑌿𑌮𑍍𑌬 𑌏𑌕𑍀𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿, 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌤𑌰𑍁𑌦𑌯𑌤𑌃 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌿𑌰𑌣𑌾 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌰𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌜𑌾𑌤𑌂 (𑌪𑌰𑍇) 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 (𑌦𑍇𑌵𑍇) 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌗𑌣𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇 𑌮𑌨𑌸𑌿 (𑌏𑌕𑍀𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑍇𑌨) 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍃𑌣𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌃 𑌉𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑌿𑌕𑌾𑌲𑌃 । 𑌵𑌿𑌸𑌮𑌃 𑌅𑌥𑌾𑌨𑌕𑌾𑌲𑌃 । (𑌨𑌯𑌾𑌯𑍇𑌤𑍇)

[illegible]

𑌦𑌿𑌗𑌨𑍍𑌤𑌰𑍈𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿
𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂𑌚𑌾𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌂𑌚𑌾𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌂𑌚𑌾𑌨𑍁𑌭𑍂𑌤𑌂𑌚𑌾𑌨𑌨𑍁-
𑌭𑍂𑌤𑌂𑌚 𑌸𑌚𑍍𑌚𑌾𑌸𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌃𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥
𑌸𑌯𑌦𑌾 𑌤𑍇𑌜𑌸𑌾𑌽𑌭𑌿𑌭𑍂𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷 𑌦𑍇𑌵𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌨
𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌥 𑌤𑌦𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌖𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ॥ ௬ ॥
𑌸𑌯𑌥𑌾 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯 𑌵𑌯𑌾𑌂𑌸𑌿 𑌵𑌾𑌸𑍋𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍇 ।
𑌏𑌵𑌂 𑌹𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍇 ॥ ॥ ௭ ॥

[illegible]𑌰𑌿𑌤𑌾𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌜𑌾𑌗𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌮𑍍 (𑌅𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌅𑌨𑍁 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌅𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂) [illegible] 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌮𑌨𑍁𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 । 𑌦𑍇𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌷𑍁 [illegible] 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌰𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌯𑌮𑍋 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌦𑍍 [illegible] 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌃𑌸𑌨𑍍𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌪𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾 [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌇𑌦𑌾𑌨𑍀𑌂 [illegible] 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 [illegible] 𑌸𑍁𑌖𑌾𑌦𑌿 [illegible] 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥
𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥

[illegible] "𑌸𑌤𑌾 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌾 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌤𑍇𑌜𑌸𑌃 [illegible] 𑌤𑌦𑌾 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀"𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌤𑍇𑌜𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 (𑌅𑌭𑌿𑌭𑍂𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸𑌂𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 "[illegible]"𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌭𑌵𑌤𑌿 । [illegible] 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌖𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 [illegible] 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 [illegible] 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌏𑌵 [illegible] 𑌭𑌵𑌤𑌿 । "𑌅𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌵𑌾𑌵 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌪𑍃𑌶𑌤" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌂 ॥ ௬ ॥

[illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹 — 𑌸𑌯𑌥𑍇𑌤𑌿 । (𑌵𑌯𑌾𑌂𑌸𑌿) 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌃 (𑌵𑌾𑌸𑍋𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷𑌂) 𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌸 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌯𑌥𑌾, 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍇 । [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௭ ॥

𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌚 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌚𑌾𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌪𑍋𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌚 𑌤𑍇𑌜𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌚 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌚𑌾𑌕𑌾𑌶𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑌾𑌶𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌚 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌶𑍍𑌚 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑌂 𑌚 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌰𑌸𑌶𑍍𑌚 𑌰𑌸𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌤𑍍𑌵𑌕𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌚 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌹𑌸𑍍𑌤𑍌 𑌚𑌾𑌦𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚𑍋𑌪𑌸𑍍𑌥𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌾𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌸𑌰𑍍𑌜𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌾𑌦𑍌 𑌚 𑌗𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌮𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍋𑌦𑍍𑌧𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌾𑌹𑌂𑌕𑌾𑌰𑌶𑍍𑌚𑌾𑌹𑌂𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌚 𑌚𑍇𑌤𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌤𑍇𑌜𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌧𑌾𑌰𑌯𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌚 ॥ ௮ ॥

𑌏𑌷 𑌹𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌸𑍍𑌪𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌤𑌾 𑌰𑌸𑌯𑌿𑌤𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌬𑍋𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 । 𑌸 𑌪𑌰𑍇𑌽𑌕𑍍𑌷𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍇 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌸 𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑍈 𑌤𑌦𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌲𑍋𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌶𑍁𑌭𑍍𑌰𑌮𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯 । 𑌸 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌃 ॥ ௧௦ ॥

𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌹 𑌦𑍇𑌵𑍈𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿

𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿 — 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌤𑌨𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌷𑍁 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌏𑌷 𑌹𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌰𑍂𑌪𑍈𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌰𑍂𑌪𑍈𑌶𑍍𑌚𑍈𑌤𑍈𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑌂𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌬𑍋𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌨𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌕𑌿𑌕𑌾𑌃, 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌬𑍌𑌦𑍍𑌧𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌸 𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑍈 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌂𑌕𑍋𑌚𑌕𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌅𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑍍) 𑌅𑌪𑌾𑌪𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌕𑌰𑍍𑌮𑌵𑌶𑍍𑌯𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑍍 (𑌅𑌲𑍋𑌹𑌿𑌤𑌮𑍍) 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌦𑌿𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌮𑍍 (𑌶𑍁𑌭𑍍𑌰𑌮𑍍) 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌮𑍍 (𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑍍) 𑌕𑍍𑌷𑌰𑌣𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍 (𑌵𑍇𑌦𑌯𑌤𑍇) 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌃 𑌹𑍇 𑌸𑍌𑌮𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌦𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 (𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌾𑌮𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇𑌽𑌰𑍍𑌥𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌦𑍇𑌵𑍈𑌃) 𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍈𑌸𑍍𑌸𑌹 𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 (𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿) 𑌮𑌹𑌾𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌚 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌚 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 (𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑍍) 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌯𑍋 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌜𑌾𑌤𑌮𑍍 (𑌆𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶) 𑌆𑌵𑌿𑌶𑌤𑌿 ।

𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍𑌰 । 𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯 𑌸 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶𑍇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌂 ॥ 𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌶𑍈𑌬𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 । 𑌸𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈 𑌤𑌦𑍍𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌮𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤 𑌕𑌤𑌮𑌂 𑌵𑌾𑌵 𑌸 𑌤𑍇𑌨 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 । 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮 𑌪𑌰𑌂 𑌚𑌾𑌪𑌰𑌂 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯𑌦𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍇𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵𑌾𑌯𑌤𑌨𑍇𑌨𑍈𑌕𑌤𑌰𑌮𑌨𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 । ௨ ।

𑌸𑌯𑌦𑍍𑌯𑍇𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌮𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤 𑌸 𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌸𑌂𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌸𑍍𑌤𑍂𑌰𑍍𑌣𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌯𑌾𑌮𑌭𑌿𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌮𑍃𑌚𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌮𑍁𑌪𑌨

“𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌚𑌾𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌮𑌚𑌾𑌰𑌾𑌨𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌸𑌞𑍍𑌚𑌾𑌰𑍀 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌶𑍈𑌬𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌹𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇 । 𑌸 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑌿𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌹𑍇 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍) 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌯𑌃 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌮𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌮𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤 । 𑌸 𑌕𑌤𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌤𑍇𑌨 𑌓𑌂𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌾𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌 𑌵𑌾 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌹𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌂 𑌚𑌾𑌪𑌰𑌂 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌉𑌭𑌯𑌵𑌾𑌚𑌕𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । ‘‘𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌵𑌾𑌚𑌕𑌯𑍋𑌰𑌭𑍇𑌦𑌨𑌂 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍍𑌯𑌮𑍀𑌕𑍍𑌷𑌤𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌰𑍍𑌯𑍈𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌮𑍍 । 𑌇𑌤𑍍𑌥𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌹 — 𑌯𑌦𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌓𑌂𑌕𑌾𑌰𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌸𑌾𑌧𑌨𑍇𑌨 (𑌏𑌕𑌤𑌰𑌂) 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌰𑌂 𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌸 𑌯𑌦𑍍𑌯𑍇𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌸𑌃) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌃 (𑌯𑌦𑍍𑌯𑍇𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌂) 𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌮𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌾𑌚𑌕𑌮𑌭𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤 𑌅𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌾𑌚𑌕𑍇𑌨 𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑍇𑌨 𑌯𑍋𑌽𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇, 𑌸𑌃 (𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵) 𑌏𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌕𑌰𑌣𑌕𑌾𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑍇𑌨𑍈𑌵 (𑌸𑌂𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌃) [illegible] (𑌜𑌗𑌤𑍍𑌯𑌾𑌂) 𑌭𑍁𑌵𑌿 (𑌅𑌭𑌿) 𑌅𑌭𑌿𑌮𑍁𑌖𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌸𑍍𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌮𑍃𑌗𑍍𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌸𑌃 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌨𑍀𑌤𑌃 (𑌤𑌪𑌸𑌾) 𑌅𑌨𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣) 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌧𑍍𑌯𑌯𑌨𑌵𑍍𑌰𑌤𑍇𑌨 (𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌯𑌾) 𑌆𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑍍𑌯𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑌿 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌾 (𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂) 𑌶𑍍𑌰𑍇

யதெஜ வ தத்ர தவைஶா ப்ரஹ்மவர்ச்சஸம் ஶ்ரூயதா ஸம்வெனா
ஶஹிரா நரோநாஹவதி ॥ ॥ ௧ ॥

அத யதி ஶிரோதீதாண ரநஶி ஸம்வேத்யதே ஸொஜகாரிக்ஷம் பஜா
ஹிபூராஹீயதெ । ஸமொஶரொகம் ஸமொஶரொகே விஹஷதிரநா
ஹரூப வாநாராவதபூதெ ॥ ॥ ௨ ॥

யஃவாநரோகம் திரோகதரெணவாதிதெத்ரதஎநவாகூரண
வாரம்வாராஷஶஹிஷ்யாயீத ஸரேதஜஶி ஸருயபு ஸம்வஶஃயயா
வாஷொதாரஹ்ஶா விதிஶபூஷ்ய தணகம் ஹமெவ ஸவாஹ்நா விதி
ஶபூக்ஷஃ ஸவாஶஹிராஹீயதெ ப்ரஹ்மொகம் ஸவதஹா ஜீவவ

யஹாயகம் ப்ரஹொவாஸநரோநாதிஷதீத்யபூஃ । நெவெதாஹஹா
ஹாவாஸ் கயரோங்காரவஸ்ய ஹஹகூதி ஶாகநீய । ஜொகெ ஹஹ
வஸ்யெங்காரவஸ்ய ஷபபூநாஸ் ॥ ॥ ௧ ॥

அத யதி ஶிரொதிணெதி ॥ ஶிரொதிணாவாரப்ரஹ்மவாவகெந
ப்ரணவெந யவஸ்ய ரநவஸ்யவாரப்ரஹ்மஹ்யாநம் ஸம்வேத்யதெ, ஸஃ ஜக
ரிக்ஷாஶிதம் ஸொஶரொகம் ஶிரொதாவாஸகஃ வாரொநு பஜாஶபூரெந
புராஹீயதெ । அதாகரிக்ஷரொஶரொகஶஹஃ உஹஹபூரொதாவநூக
ஞஶாஹிகஶதவார ஐதீக்ஷிகஶபூராயிகாரணஹாஷெஷ்ய ஸஶயிபுதஃ । க
ஶாஹிரொஹஶபுஶநாஹ்யதணாரவஸாரெந வா நராவதபூதெ ॥ ௨ ॥

யஃவாநரொததி ॥ யஹா ஸகஶாத ஶிராதகவஷயாயாஶவபூரஹ
நவைஸாயெநரெநதரெநவாகூரண வாரஶாநஶஹிஷ்யாயதி ஷஹி
ஶாவைநய யாயதி ஶிரணஸம யாய தீத்யபூஃ । ஸஉவாஸகவெஹஜா
ஶம்ரெ ஸருயபு ஸாமதஹஹ । உதாரெஶவ வாஷொ யவஸ்யஸஃ வாஷொ
தாரஃ ஸவபூஜதியாவஸ் । யஹா ஸவெபூா ஜீணபூகவா விதிஶபூஷெகா
ஹவதி, ஸவம் வாஹ்நா விதிஶபூஷ்ஹ ஹமவஹொகம் ரெவகணம்
(ஸாரஶஹிஃ) ஶதிவ்யாயொநஃ ரம்ரெதிராஹீயதெ । அத ஷ்யாஸாரெய்பு
ஹவாஹ்நா விதிஶபூஷஜதி தஹபுஶ வணாஸ் ஸவாஶஹிரிதெத்யகவ
ஷ்ஶாஶிதய் ஸாஶரநவஹிரேதாிதிவா ஸாம்கவவநவஹிரெதஃ
வாராரெஷாிதிவா அதபூஜதீக்ஷிகஶபூராயிகாரணெ வ்யாவ்யாதஃ ॥
ஸவதஹாதிதி ॥ கஶபூநிதிதெஷஹிநவவ ஜீவவநஶஹபாயபுதயா எரம்
ஞதிகஶபூராயிகாரணஹாஷெஷ்ய வணிபுதகவாஸ் ஜீவவநஶஹெநவம்ஸா,ர
ஶம்ஹஶாஹ்யதெ । “ஏஷ தபுள வநஜ”தி காரிந்யஹெதஏஷதபுள வந
ஶஹவஸ்ய திவாதிதகவாஸ் ஷெஹஹாரகவாதாதிதி காரிந்யஸ்ய வநஶஹெர
ஷெஹிஷாரவவ । தஹாதுரஃ வாரிஶாஹாதா । தஹாஷஹி வாரஹஏதஹ

[illegible]ராத் பராத்பரம் புரிசயம் புருஷமீக்ஷதே ததேதௌ ச்லோகௌ பவத: ॥ ௫ ॥

திஸ்ரோ மாத்ரா ம்ருத்யுமத்ய: ப்ரயுக்தா அந்யோந்யஸக்தா அநவிப்ரயுக்தா: । க்ரியாஸு பாஹ்யாப்யந்தரமத்யமாஸு ஸம்யக்ப்ரயுக்தாஸு ந கம்பதே ஜ்ஞ: ॥ ௬ ॥

ருக்பிரேதம் யஜுர்பிரந்தரிக்ஷம் ஸ ஸாமபிர்யத்தத்கவயோ வேதயந்தே । தமோங்காரேணைவாயதநேநாந்வேதி வித்வாந் யத்தச்சாந்தமஜரமம்ருதமபயம் பரம் சேதி ॥ ௭ ॥

இதி பஞ்சம: ப்ரச்ந: ॥

(பராத்பரம்) [illegible] ॥ ௫ ॥

திஸ்ரோ மாத்ரா இதி ॥ [illegible] அநவிப்ரயுக்தா: । [illegible] மாத்ரா: [illegible] க்ரியா: । [illegible] (ஸம்யக்) [illegible] (ஜ்ஞ:) [illegible] (ந கம்பதே) [illegible] ॥ ௬ ॥

ருக்பிரேதமிதி ॥ ஸ: வித்வாந் ருக்பி: [illegible] லோகம், யஜுர்பிரந்தரிக்ஷம், (ஸாமபிர்யத்தத்கவயோ வேதயந்தே) [illegible] தமோங்காரேணைவ [illegible] (அஜரம்) [illegible] (அபயம்) [illegible] (பரம்) [illegible] ॥ ௭ ॥

अस्य सूत्रस्य परोक्तवाक्यं "ईक्षतिकर्मव्यपदेशात्स" इति सूत्रकारैः प्रतिपाद्यते । तदयमर्थस्तद्भाष्ये उक्तः ॥ "आथर्वणिकास्तृतीयप्रश्ने पठ्यते । "यः पुनरेतं त्रिमात्रेणोमित्येतेनैवाक्षरेण परं पुरुषमभिध्यायीत स तेजसि सूर्ये संपन्नः यथा पादोदरस्त्वचा विनिर्मुच्यत एवं ह वै स पाप्मना विनिर्मुक्तः स सामभिरुन्नीयते ब्रह्मलोकं स एतस्माज्जीवघनात्परात्परं पुरिशयं पुरुषमीक्षते" इति । अत्र ध्यायतीक्षतिशब्दाभिधेयकर्मविषयः । ध्यानकर्मैवेक्षणकर्म । "यथाक्रतुरस्मिँल्लोके पुरुष" इति न्यायेन ध्यानविषयस्यैव प्राप्यत्वात् परं पुरुषमित्यभिध्यातव्यस्यैव प्रत्यभिज्ञानाच्च । तत्र संशय्यते — किमिह परमपुरुष इति निर्दिष्टो जीवसमष्टिरूपोऽण्डाधिपतिश्चतुर्मुखः, उत सर्वेश्वरः परमपुरुष इति ॥ किं युक्तम्? समष्टिक्षेत्रज्ञ इति ॥ कुतः? "स यद्येकमात्रमभिध्यायीत स तेनैव संवेदितस्तूर्णमेव जगत्यामभिसंपद्यते" इति प्रत्येकमात्रं प्रणवमुपासीनस्य मनुष्यलोकप्राप्तिमभिधाय द्विमात्रमुपासीनस्य अन्तरिक्षलोकप्राप्तिमभिधाय त्रिमात्रमुपासीनस्य प्राप्यतयाऽभिधीयमानो ब्रह्मलोकोऽन्तरिक्षात्परो जीवसमष्टिरूपस्य चतुर्मुखस्य लोक इति विज्ञायते । तद्गतेन वीक्ष्यमाणस्तल्लोकाधिपश्चतुर्मुख एव "एतस्माज्जीवघनात्परात्पर" इति च निर्दिश्यते । मनुष्यादिभ्यो हि स्थूलदेहजीवेभ्यः परस्य ब्रह्मलोकवासिनः समष्टिपुरुषस्य चतुर्मुखस्य परत्वमवगम्यते । अतोऽत्र निर्दिश्यमानः परः पुरुषस्समष्टिपुरुषश्चतुर्मुख एव । एवं चतुर्मुखे निश्चिते अजरत्वादयो यथाकथंचिन्नेया इति प्राप्ते प्रचक्ष्महे — "ईक्षतिकर्मव्यपदेशात्स" इति ॥ ईक्षतिकर्म परमात्मा । कुतः? व्यपदेशात् । व्यपदिश्यते हीक्षतिकर्म परमात्मत्वेन । तथा हीक्षतिकर्मविषयतयोदाहृते श्लोके "तमोङ्कारेणैवायतनेनान्वेति विद्वान् यत्तच्छान्तमजरममृतमभयं परं च" इति परं शान्तमजरममृतमभयं परब्रह्मासाधारणैः व्यपदिश्यते । "एतद्धि परमं ब्रह्म" इत्यादिश्रुतिभ्यः ॥ "एतस्माज्जीवघनात्परात्पर" मिति च परात्परत्वव्यपदेशः, न चतुर्मुखस्य । तस्यापि जीवघनशब्दवाच्यत्वात् । यस्य हि कर्मनिमित्तं देहित्वं स जीवघन इत्युच्यते । चतुर्मुखस्यापि तच्छ्रूयते — "योऽब्र

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑍐 ॥ 𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑌾 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 ।
𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌨𑌾𑌭𑌃 𑌕𑍌𑌸𑌲𑍍𑌯𑍋 𑌰𑌾𑌜𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌾𑌮𑍁𑌪𑍇
𑌤𑍍𑌯𑍈𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌮𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤 । 𑌷𑍋𑌡𑌶𑌕𑌲𑌂 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂
𑌵𑍇𑌤𑍍𑌥 𑌤𑌮𑌹𑌂 𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌮𑌬𑍍𑌰𑍁𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌹𑌮𑌿𑌮𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌹𑌮𑌿𑌮𑌮𑌵𑍇𑌦𑌿𑌷𑌂

𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌃'' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 । 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑌸𑌿 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌾𑌕
𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌦𑌲𑍋𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰
𑌤𑍀𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌦𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 । ''𑌯𑌤𑍍𑌤𑌚𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑌜𑌰𑌮𑌭
𑌯''𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌗𑍁𑌣𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌾𑌃
𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌯𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌦𑌲𑍋'
𑌕𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 ''𑌯𑌥𑌾 𑌪𑌾𑌦𑍋𑌦𑌰𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌚𑌾 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤
𑌏𑌵𑌂 𑌹𑌵𑍈 𑌸 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌾𑌮𑌭𑌿𑌰𑍁𑌨𑍍𑌨𑍀𑌯𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮
𑌲𑍋𑌕''𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑌾𑌪𑌵𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌂 𑌨𑌚
𑌤𑌦𑍍𑌪𑌦𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 । 𑌅𑌚𑌲𑌪𑌦𑍋𑌪𑌾𑌧𑌿𑌪𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮
𑌲𑍋𑌕𑌤𑍍𑌵𑌯𑍀𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑍈𑌤𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌤𑍇 ''𑌯𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑌵𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇'' 𑌇𑌤𑌿 । 𑌕𑌵𑌯𑌃
𑌸𑍂𑌰𑌯𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑌿𑌭𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍋𑌃 𑌪𑌦𑌮𑍇𑌵 । ''𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍋𑌃
𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌪𑌦𑌂 𑌸𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌰𑌯'' 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । 𑌨𑌚𑌾𑌪𑌿
𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤 𑌸𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌵𑌾𑌸𑌃 ।
𑌅𑌤𑌃 ''𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯𑌦𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌮𑌾
𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍇𑌨𑍈𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵𑌾𑌯𑌤𑌨𑍇𑌨𑍈𑌕𑌤𑌰𑌮𑌨𑍍𑌵𑍇𑌤𑍀''𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌵𑌚𑌨𑍇 𑌯𑌥𑌾𑌪
𑌰𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌿𑌕𑌾𑌰𑍍𑌥𑌿𑌕𑍇𑌨 𑌦𑌿𑌶𑌾 𑌵𑌿𑌭𑌜𑍍𑌯
𑌸𑌂𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌦𑍇𑌶𑌿𑌕𑌂 𑌸𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑍋𑌕𑌾𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤
𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑍁𑌯𑌾𑌯 𑌦𑌿𑌶𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌸𑌮𑌾𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌦𑌰𑍍𑌶𑌿𑌨𑍋
𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇 𑌦𑌿𑌶𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌣
𑌵𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌪𑌰𑌂 𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑌯𑍋
𑌪𑌦𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍀𑌚𑍀𑌨𑌮𑍍 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌸𑍁𑌕𑍇𑌶𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌹𑍇 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌨𑌾𑌭𑌨𑌾
𑌮𑌾 𑌕𑍋𑌸𑌲𑌦𑍇𑌶𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑍀 𑌰𑌾𑌜𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌉𑌪𑌸𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌮𑍍 𑌇𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌂
𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌹𑍇 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍇𑌤𑌿 𑌮𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌬𑍋𑌧𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾
𑌦𑌿𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌷𑍋𑌡𑌶𑌕𑌲𑌾𑌃 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸 𑌷𑍋𑌡𑌶𑌕𑌲𑌃 । 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂
𑌜𑌾𑌨𑌾𑌸𑌿 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌤𑌂 𑌰𑌾𑌜𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌕𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤
𑌮𑍍 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌮𑌹𑌂 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌹𑌂 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌂 𑌕𑍇𑌨 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌨𑌾
𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌜𑌕𑍁𑌮𑌾𑌰𑌾𑌯 𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌨𑌕𑌥𑌯𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 । 𑌯𑍋𑌽𑌨𑍃
𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌤𑍇 𑌸𑌃 𑌸𑌮𑍂𑌲 𑌸𑌮𑍂𑌲𑌕𑌃 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible]

स प्राणमसृजत प्राणाच्छ्रद्धां खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवीन्द्रियम् । मनसोऽन्नमन्नाद्वीर्यं तपो मन्त्राः कर्म लोका लोकेषु च नाम च ॥ ॥ ४ ॥

स यथेमा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रायणाः समुद्रं प्राप्यास्तं गच्छन्ति भिद्येते तासां नामरूपे समुद्र इत्येवं प्रोच्यते । एवमेवास्य परिद्रष्टुरिमाः षोडश कलाः पुरुषायणाः पुरुषं प्राप्यास्तं गच्छन्ति भिद्येते

[illegible]

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible]

𑌦𑍇𑌹" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇𑌦𑌮𑌾𑌶𑌙𑍍𑌕𑍍𑌯𑌤𑍇 — 𑌯𑌦𑍀𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑍋𑌽𑌪𑍀𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌭𑍍𑌯𑍁𑌪𑌗𑌮𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌦𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌸𑌾𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑍍𑌯𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌯𑌥𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌪𑌾𑌰𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌯𑍋 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌜𑍍𑌯𑍇𑌰𑌨𑍍 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌵𑌗𑌮𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚𑍇𑌷𑍍𑌟𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 । 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌭𑍇𑌦𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌯𑌃 𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌦𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌾𑌃 । 𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌯𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌾𑌃 । 𑌔𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌭𑍇𑌦𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌃 𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌾𑌭𑍇𑌦𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌯 𑌇𑌤𑍀𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌤𑍁𑌚𑍍𑌛𑌮𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌰𑌵𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌂 𑌵𑌾 । 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌥𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌥𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌨𑌿𑌵𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾 । 𑌜𑍀𑌵𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌕𑍃𑌤𑍋 𑌭𑍇𑌦𑌃, 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾 𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌣𑌮𑌶𑌕𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌾𑌙𑍍𑌕𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍈𑌃 𑌨 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌿𑌰𑍋𑌹𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌤𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌨𑌾𑌶𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌨𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌜𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 । 𑌅𑌤 𑌉𑌪𑌾𑌧𑌿𑌸𑌂𑌸𑌰𑍍𑌗𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌨 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । "𑌉𑌪𑌾𑌧𑍍𑌯𑌵𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑌿"𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇𑌣 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑍍𑌯 𑌸𑌮𑌾𑌧𑌤𑍍𑌤𑍇𑌽𑌪𑌿 "𑌅𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌭𑍂𑌃" 𑌇𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌃 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌪𑌹𑌤𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 "𑌯𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃", 𑌪𑍃𑌥𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌚 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌜𑍁𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌤𑌤𑌸𑍍𑌤𑍇𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌤𑌿, 𑌸𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌕𑌰𑌣𑌾𑌧𑌿𑌪𑌾𑌧𑌿𑌪𑌃, 𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍌 𑌦𑍇𑌵 𑌏𑌕𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌭𑌿𑌃, 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌜𑍍𑌞𑍌 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌵𑌜𑌾𑌵𑍀𑌶𑌨𑍀𑌶𑍌, 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑍇𑌶𑌃, 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌕𑍋 𑌬𑌹𑍂𑌨𑌾𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑌿𑌦𑌧𑌾𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍, 𑌯𑍋𑌽𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇

[illegible]

इति ब्रह्मोपनिषद्भाष्ये षष्ठः पादः ॥

ब्रह्मोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

ஶ்ரீரஸ்து ॥

ஶ்ரீமதலர்மேல்மங்கா ஸமேத ஶ்ரீநிவாஸபரப்ரஹ்மணே நம: ॥

ரங்கராமாநுஜமுநிவிரசிதபாஷ்யஸமேதா

முண்டகோபநிஷத் ॥

ப்ரதமமுண்டகே—ப்ரதம: கண்ட: ॥

ஹரி: ஓம் ॥ ப்ரஹ்மா தேவாநாம் ப்ரதமஸ்ஸம்பபூவ விஶ்வஸ்ய கர்தா புவநஸ்ய கோப்தா । ஸ ப்ரஹ்மவித்யாம் ஸர்வவித்யாப்ரதிஷ்டாமதர்வாய ஜ்யேஷ்டபுத்ராய ப்ராஹ ॥ ॥ க ॥

அதர்வணே யாம் ப்ரவதேத ப்ரஹ்மாऽதர்வா தாம் புரோவாசாங்கிரே ப்ரஹ்மவித்யாம் । ஸ பாரத்வாஜாய ஸத்யவாஹாய ப்ராஹ பாரத்வாஜோऽங்கிரஸே பராவராம் ॥ ॥ உ ॥

ஶ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம: ॥

அதஸீகுச்சஸச்சாய மஞ்சிதோரஸ்ஸ்தலம் ஶ்ரியா ।
அஞ்ஜநாசலஶ்ருங்கார மஞ்ஜலிர் மம காஹதாம் ॥
வ்யாஸம் லக்ஷ்மணயோகீந்த்ரம் ப்ரணம்யாந்த்ரபூர்ணமுநிம் ।
முண்டகம் விதுஷாம் ப்ரீத்யை வ்யாகரிஷ்யே யதாமதி ॥

வித்யாப்ரதாநாயாக்யாயிகா ஆரப்யதே— ப்ரஹ்மா தேவாநாம் ப்ரதமஸ்ஸம்பபூவேதி ॥ பகவச்சாஸ்த்ராதீநாமேஷு உத்க்ருஷ்ட இத்யர்த: । ஸர்வஜகத்கர்தா— விஶ்வஸ்ய கர்தா புவநஸ்ய கோப்தேதி ॥ (விஶ்வஸ்ய புவநஸ்ய) ஸர்வஸ்ய புவநஸ்ய உத்பாதயிதா ரக்ஷகஶ்சேத்யர்த: ॥ ஸ ப்ரஹ்மவித்யாமிதி ॥ (ஸ:) ததா ப்ரஸித்த: ப்ரஹ்மா ஸர்வவித்யாஶ்ரயபூதாம் ப்ரஹ்மவித்யாமதர்வநாம்நே ஜ்யேஷ்டபுத்ராயோக்தவாநித்யர்த: ॥ ப்ரஹ்மவித்யாயா ஸர்வவித்யாஶ்ரயத்வஞ்ச ஜ்ஞாதவ்யே ப்ரஹ்மணி க்ருத்ஸ்நஜ்ஞாதவ்யாந்தர்பாவேந ப்ரஹ்மஜ்ஞாநேந க்ருத்ஸ்நஜ்ஞாநஸ்யாந்தர்பூதத்வாதிதி வ்யாஸார்யைருபபாதிதம் ॥க॥

அதர்வணே யாம் ப்ரவதேதேதி ॥ அதர்வணே யாம் ப்ரஹ்மா ப்ராவாத தாம் ப்ரஹ்மவித்யாம் அதர்வநாமா ருஷி: பூர்வஸ்மிந் காலே அங்கிரோநாமகருஷயே ப்ராவாத । ஸ: அங்கிரோநாமா ருஷி: பாரத்வாஜகோத்ராய ஸத்யவாஹநாம்நே ப்ரோக்தவாந் । பரஸ்மாதவரேண ப்ராப்தேதி பராவரா । பராவரஸர்வவித்யாப்ராப்த்யர்தா பராவரா । தாமங்கிரஸே ப்ராஹேத்யந்வய: ॥ ॥ உ ॥

ஶௌநகோ ஹ வை மஹாஶாலோऽங்கிரஸம் விதிவதுபஸந்ந: ப
ப்ரச்ச । கஸ்மிந்நு பகவோ விஜ்ஞாதே ஸர்வமிதம் விஜ்ஞாதம் பவதீதி ॥ ௩ ॥

ஶௌநகோ ஹ வை மஹாஶால இதி ॥ (மஹாஶால:) மஹாக்ருஹஸ்த: ஶுநகஸ்யாபத்யம் ஶௌநக: ஸவித்ராணி காஷிஶாஸ்த்ரீயநியமேந கிஞ்சித்ரேண உபஸந்நஸ்து பப்ரச்ச — கஸ்மிந்நு பகவோ விஜ்ஞாதே ஸர்வமிதம் விஜ்ஞாதம் பவதீதி ॥ (ஹே பகவ:) "உத்பத்திம் ப்ரலயம் சைவ பூதாநா மாகதிம் கதிம் । வேத்தி வித்யாமவித்யாம் ச ஸ வாச்யோ பகவாநிதி" இதி லக்ஷணலக்ஷித । பகவந்நித்யஸ்ய "விபாஷா பகவத்" இதி நகாரஸ்ய ருத்வே வஸ்ய ஓகாராதேஶ: । யதா ம்ருத்பிண்டே விஜ்ஞாதே ஸர்வம் ம்ருண்மயம் விஜ்ஞாதம் பவதி, ஏவம் கஸ்மிம்ஶ்சித்வஸ்துநி விஜ்ஞாதே ஸர்வம் கார்யஜாதம் விஜ்ஞாதம் பவதீதி ஸாமாந்யேந பவாத்ருஶாநாம் வத மஶ்ருஷ்வ । ததா ப்ருஷ்டம் கிமிதி ப்ரஶ்நாஶய: । ஸர்வநிமித்தோபாதாந பூதம் வஸ்து கிமிதி தாத்பர்யம் । நநு ஸர்வமிதமிதி ஶப்தேந ஸ்தூல சிதசித்விஶிஷ்டம் ப்ரஹ்மாபிதேயம், உத விஶேஷணமாத்ரம் । நா த்ய: । ப்ரஶ்நதஶாயாம் ஶௌநகஸ்ய கார்யப்ரஹ்மவிஜ்ஞாந ப்ரஹ்மவிஜ்ஞ ஸாஶிஶப்தயோர்ப்ரஹ்மோபாதாநகார்யத்வாச், "ஏகேந ம்ருத்பிண்டே ப்ராரம்பேண ஸர்வம்" இதி த்ருஷ்டாந்தாத் இதம் ஸர்வமித்யஸ்ய விஶே ஷணமாத்ரே ப்ரயுக்தஸ்யாபி ப்ரஹ்மோபாதாநகார்யஶப்தேந ப்ரஸ் வாக்யகதஸ்யாபி இதம் ஸர்வமிதி ஶப்தஸ்ய ப்ரஹ்மோபாதாநகார்யபரத்வாத், த்விதீய: । விஶேஷணஸம்பந்தஸ்யைவ சிதசிதோ ப்ரகாரப்ரஹ்மணோ ஸர்வஸ்ய ப்ரகாரப்ரஹ்மோபாதாநகார்யத்வாதிதி சேத், உச்யதே । இதம் ஸர்வமித்யநேந விஶேஷணமேவ நிர்திஶ்யதே, ந விஶிஷ்டம் । ததாபி விஶேஷணஸ்யாபி ப்ரஹ்மோபாதேயத்வமஸ்த்யேவ । நந்வஸ்மிந் பக்ஷே ப்ரஹ்மோபாதாநோபாதேயபாவ இதி நியம: ஸாவிஶேஷதயா ஸத: ப்ரகாரவிஶேஷாவஸ்தாயாமபி ஸம்பந்தாத் । ஸ்வஸ்யாவஸ்தாந்தர விதீஸ்வராணாம் த்ரயாணாமபி ஸ்வத்வாஜ்ஞாநாம் விஶேஷ: । ஸ்வாராகாவஸ்தா யாமபி ப்ரகரணேதநஸ்ய । ஜீவஸ்ய து ஸ்வோபஸம்பந்நஜ்ஞாநஸங்கோசவிகாஸ, அசே தநஶரீரஸ்ய ஸ்வரூபாந்யதாபாவ விகாஸாத்யவஸ்தாஶ்ரயத்வம் । பரமாத்மநஸ்து சேதநா சேதநத்வாரா ஸ்வரூபாஶ்ரயத்வம் । தத ஶ்ச ஸூக்ஷ்மாவஸ்தாஸம்ஸாராதி லக்ஷண ஸாவஸ்தாயோகிஸ்யாத் சேதநாசேத நத்வாராயாராண்யே ந பரமாத்மநஶ்ச சேதநாசேதநப்ரபஞ்சஸ்யாபி ஸாவஸ்தாஶ்ரயத்வேந ஸ்தூலம் ப்ரத்யுபாதேயத்வமஸ்த்யேவ । ததஶ்ச இதம் ஸர்வமிதி விஶேஷணமாத்ரநிர்தேஶேऽபி தஸ்ய ப்ரகாரத்வேந ப்ரஹ்மோபாதாநம் ஸம்பத்யத இதி கஸ்மிந்நு பகவோ விஜ்ஞாதே ஸர்வமிதம் வி

ஜ்ஞாதம் ஸ்வதீதி விசேஷணாதேர் உபாதாநஸ்ய ஸூக்ஷ்மாவஸ்தஸ்யேதி । அத
ஏவ ஈசாவாஸ்யமித்யத்ர க்ருத்ஸ்நஸ்ய ஜகதோ ப்ரஹ்மகார்யதயா தத்
வ்யாப்யதயா ச ததாத்மகத்வேநைக்யாத் தஸ்ய த்வநேகநாநாத்வம் நிஷி
த்த்ய" இதி பாஷ்யவ்யாக்யாநாவஸரே வ்யாப்யாபேக்ஷயா விசிஷ்டயோ
ரபேதோபாதாநோபாதேயபாவ:, தத்ர விசேஷணீபூதஸ்ய சேத
நாசேதநப்ரபஞ்சஸ்ய ப்ரஹ்மோபாதாநகத்வம் । சரீராத்மபாவஸ்து
நிஷ்க்ருஷ்டவிசேஷணயோ நிஷ்க்ருஷ்டவிசேஷ்யஸ்ய ச சிதசித்விசிஷ்ட
ப்ரஹ்மணஸ்சிதசித்விசிஷ்டப்ரஹ்மாந்தரோக்தாத் கேவலஸ்ய ப்ரபஞ்சஸ்ய
கேவலாதுபாதாநத்வாதிதிபக்ஷோபஸ்ருத்ய "ஸந்மூலாஸ் ஸோம்யேமாஸ் ஸர்வா:
ப்ரஜா: ஸதாயதநாஸ் ஸத்ப்ரதிஷ்டா:" இதி வாக்யே உபாதாநோபாதேய
பாவப்ரதிபாதகே "ஸந்மூலா ஸத்ப்ரதிஷ்டா" இத்யத்ர ப்ரஜாசப்த
ஸ்ய ப்ரஹ்மோபாதேயகம், ஸச்சப்தஸ்யாபி ஸூக்ஷ்மசிதசித்விசிஷ்டப்ரஹ்ம
பரத்வம், ஸதாயதநா இதி சரீராத்மபாவப்ரதிபாதகாம்சே ப்ரஜா
சப்தஸ்ய விசேஷணமாத்ரபரத்வம், ஸச்சப்தஸ்ய விசேஷ்யமாத்ரபரத்வம்
ப்ரஹ்மணோ ப்ரஹ்மோபாதேயகத்வாஸம்பவாத், கேவலப்ரபஞ்சஸ்ய வி
சேஷ்யமாத்ரோபாதேயகத்வேபி விசிஷ்டோபாதேயகத்வாபாவாதித்ய
த்ர க்லிப்தேஷு ஸக்ருத்ஸ்நப்ரயோக்தஸ்ய ப்ரஜாசப்தஸ்ய சேதரபூ
ஸச்சப்தாநாஞ்ச சேதரபேதம், ஜகதிதி சப்தாதாராத்ரஹ்மாராதிபக்ஷ
ணமாத்ரஸ்ய சக்திபர்யாயோ "ப்ரஜாசப்தஸ்ய விசேஷணமாத்ர
பரத்வமேவ । ஸச்சப்தஸ்யாபி விசேஷ்யமாத்ரபரத்வமேவ । நச விசே
ஷணீபூதசிதசித்ப்ரபஞ்சஸ்ய ஸதுபாதாநகத்வம் நாஸ்தீதி சங்க்யம் ।
தஸ்யாபி ஸாக்ஷாத்ஸ்வநிஷ்டேந விசிஷ்டஸ்யைவ விசேஷணஸ்யாபி
ப்ரஹ்மோபாதாநகத்வஸம்பவா"திதி ஸ்வாமிபி: உக்தாதர
பஞ்சம் "ப்ரா ஜ ப த இதி நிஷ்க்ருஷ்டக்ருஷ்டே" இத்யாதிநா ।
"க்ருதேதி தமேவமத்தே"தி பாஷ்யாதள ஸர்வஸ்ய
சிதசிதாத்ம: தஜ்ஜத்வாத் தல்லத்வாத் ததநத்வாத் தந்நியாம்யத்வாத் தச்சரீ
ரத்வாத் ஸர்வஸ்யாபேக்ஷிதேதி சரீரத்வாபேக்ஷயோஸ்ஸா
நாமிகரண்யம் ப்ரஹ்மோக்தக்ருத்ய உபபாதிதம் ॥ நநு சேதநப்ரஜாஜநகத்வம்
ப்ரஹ்மாதீ: । "ப்ராஜ்ஞேநாத்மநா ஸம்பரிஷ்வக்த:" இதி வாக்யே ப்ராஜ்ஞச
ப்தேந ஹிதே பரமாத்மநி ஜீவஸ்ய பரிஷ்வங்கவிஷயத்வப்ரவணாச்ச ।
நச பரிஷ்வங்கயோ:, கிஞ்சைந்த்ரியேவ ஸம்ஸர்க்கவிசேஷ இதிவாச்யம் ।
"ஸ்வாப்யயா" இதி ஸூத்ரபாஷ்யதத்வதீபந்யாம் ப்ரத்யக்ஷோபநா
யாம் ததஸ்ஸ்வாநாத்மநஸ்ஸம்பத்திவிஷயத்வோக்த: । நச ஜாக்ரதாதி
வஸ்தாத்ரயேப்யுக்தாதிகாரணஷ்ட்யாதிஜீவவிசிஷ்டஸ்ய பரமாத்மநஸ்த்வ
ஷ்டிதஜீவவிசிஷ்டபரமாத்மத்வேநாவஸ்தாநமேவ "ஸதா ஸோம்ய ததா

ஸம்வஞோஹவத்'' இதி வாக்யஸ்யார்தோऽபிப்ரேத: । ஸர்வ ப்ரா
ஜ்ஞாநாத்மநேதி வாக்யஸ்யாப்யர்த இதி பாவ: । ததாஸ த்யஸ்ய
வாக்யஸ்ய ஜீவபரஹெஷாபெவாயகக்ஷெந ''ஸு ஷு வ்த்ரு ஸக்ஷா ஜெ த்ய
ஹெஷெ ந'' இதி ஸூத்ராவஸம்ஹிதப்ர ஸம்ஹாஸ் । நவ ஸாவ்யவஸ்தாவஸ்
ஸவு8ுவாஷெயம், ப்ரக்ருத்யவஸ்தாவஸ் ஸவு8ுவாதாநமெஞஸ் ஸாவி
8ஹத்தாஹங்காரகவாத்யவஸ்தாவஸ் வார8ோத்தாநம் ப்ரதிவ்யக்தகவக்ஷண
ப்ரவ்ருத்யவஸ்தாஶ்ரயஸ்ய ஜெதநஸ்யாப்யாதாநகப்ரஸம்ஹ: ।
ஜதோ ஸாவ்யவஸ்தாவதஸ்தஹிஞம் ப்ரக்ருத்யவஸ்தாயோஜெ்யொவாதாந
ஜிதி வக்தவ்ய: । தத்ஶ்ருஹம்ஶப்தவாவ்யஸ்ய விஶேஷணஸ்ய நப்ரஹ்ஜா
வாதாநகக்வஜிதி வாவ்ய: । ஸாவ்யவஸ்தாவத: ப்ரக்ருத்யவஸ்தாயோஹியத்தா
ரணம் தநவாதாநஜிதத்யக்தாவதிப்ர ஸம்ஹாஸாவாஸ் । ஸாவ்யவஸ்தாவஸ்
ப்ரஹ்மப்ரத்யெதநஸ்ய ஹெதக்வஹ்ராஹகப்ர8ோணாஸாவெந உபா
தாநகவாஸாவெzவி ப்ரஹ்மணஸ்ஸவுகாயுகத்ப்ரகஶ்ரவணெந ஸாவ்ய
வஸ்தாவதெதநாம்ஶம் ப்ரத்யவாதாநகெவநா நவவக்தி: । நயவ்யக்த
கவ8ஹகவாத்யவஸ்தாயா கவ்யக்த8ஹதாதிநிஷ்டகெவzவி ப்ரஹ்மநிஷ்டகவாஸா
வெந ப்ரக்ருத்யவஸ்தாயோஹிகவாஸாவாஸ் கய8ுவாதாநக ஜிதி வெஸ்,
ஜத்யவாஸாயு: ப்ரகருத்யதிகரணெ ப்ரஹ்மணஶ்ஶிதிஷிஹ்ரீரகதயா
ப்ரக்ருதெ: ப்ரஹ்மணோஸ்வரூபாஹஹதமெந ப்ரக்ருத்யவஸ்தாநாம்
ப்ரஹ்மாவஸ்தாகவாஸ் । நஹி விஶேஷ்யாத்ம் விஶிஷ்டஸ்ய ஸ்வரூபம் ।
விஶிஷ்டஸ்ய வக்தவ்யோ விஶிஷ்டெவஹி ஸ்வரூபம் । நஹி வடஸ்ய
8்ருணாத்ம் ஸ்வரூபம் । கவிதத்வ வடகவிஶிஷ்டம் । நந யதி விஶே
ஷணவெவி ஸ்வரூபாஹஹதம், தஹி த்ருணாதய ஸம்யோமாதயஶ்
ஸ்வரூபம் ஸ்யு: । ந । யாவத் வ்யஸாவிநா8வெரூயக்ஷவிஶேஷ
ணாநாமெவ ஸ்வரூபாஹஹதாவாஸ் । கிஞ வடாதிவஸ்து உதகாஹர
ணாதிகத்வஸாயாரணகாயுயோஹ்யகவிவெ ஸ்வரூபம் । ந8்ருணாத்ம்।
வியோகீநா8வி வடஸ்ரூபவகவ்ப்ரஸம்ஹாஸ் । வடஸ்யாதகாஹரணம்
ப்ரதியோஹ்யாதாநா8 கஷிஹப்ரவடகவிவெ । யஸ்ய வஸ்துநோ யத்தாயும்
யதாகாரரயவ்யக்திரெகாநவியாயி, ஸஞ்காரவஸ்ஸ்யவஸ்துநஸ்தாயும்
ப்ரதியோஹ்தா । யதா வஹஸ்ரஷெகம் ஜெஷாடஜநநெ, யதா வா
ஶோபநேநுஶிதத்ம் ஹெதநெ, யதாவா 8்ருஹெதா8்ருக்தம் வடாதிவரிஷா
ஜெ ஶுக்ஷாரூஹஸாவஶ், ஸவா ப்ரக்ருதிவாரஷகாணா: ஜஹப்ர
வெண வஹஷவெந வார8ோதநா யோஹ்யாஸ்தாநீயா: கயாத்வஸ்
ப்ரகாரா: । அதவஸ்வஹி க்ஷிவக்ஷிஶஹெந ஜஹதஹியிஶெ । காயோ
வயோஹ்யப்ரயுக்தஸ்ஸ்வரூபவிஶேஷணவஸ் ஶக்தி: । ஸாவ யோஹ்யதா யோஹ்ய
ஸ்வரூபாஹஹதம் । அதோ 8ஹதாத்யவஸ்தாஶ்ரிதஹிஷிஶிஷ்டப்ரஹ்மஸ்

रूपमात्मतेति नावस्थाश्रयत्वसिद्धिः । यथा विशिष्टं ब्रह्मस्व-
रूपं अत एव हि “तद्यथा रथस्यारेषु नेमिरर्पिता नाभावरा
अर्पिता एवमेवैता भूतमात्राः प्रज्ञामात्रास्वर्पिताः
प्रज्ञामात्राः प्राणे अर्पिताः” इति आनाभिदृष्टान्त उपन्य-
स्यते । नहि नाभिमात्रं रथत्वं, किन्तु नाभ्यरनेमीपर्यन्तस्व-
रूपमाश्रयते । “अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽन्तरात्मा सदा
जनानां हृदये सन्निविष्टः । तं स्वाच्छरीरात्प्रवृहेन्मुञ्जादि-
वेषीकाम्” इति मुञ्जेषीकादृष्टान्तस्य स्वारसः । नहीषीकामात्रं
मुञ्जः, किन्तु पत्त्रादिविशिष्टेषीकापि मुञ्जस्वरूपम् । विशे-
ष्यांशस्य दृष्टान्त इषीका । तथा “यथाहि कदली नाना-
पत्त्राणाय जायते । एवं विश्वस्य नानात्वं स्वं शाश्वतं दृ-
श्यते” इति पत्त्रकदलीदृष्टान्तस्य विधिविशिष्टं ब्रह्मस्वरू-
पं बोधयति । नहि बाह्यपत्त्रेण विना काण्डमात्रं कदली,
अपि तु पत्त्रविशिष्टकाण्डस्वरूपा । एवं विश्वविशिष्टं तत्स्व-
रूपं, तत्र विशेष्यस्वरूपस्य विशेषणांशविलक्षणस्य
दृश्यस्य इति हृदयः । यद्वा भेदः—नहीषीकाकाण्डानां अर-
नेमिनाभिकदलीपत्त्राणामभेदेन तथा नियन्तृनियाम्यभा-
वादिशरीरशरीरिभावः । अत एव नेत्रादिशब्दस्य न विशेष्यवा-
चकाः । इदं च नियन्तृनियाम्यभावादिना शरीरात्मभावसम्बन्धात्
शरीरवाचिशब्दा ब्रह्मपर्यन्ता इति । अत एव भेदाद्यवस्थानां
विशिष्टब्रह्मस्वरूपमात्रप्रतिपादकत्वं भवेत् । किञ्च— भे-
दश्च प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपोपलम्भः, तथाऽपि भे-
दत्वं यत्नः । नहि शरीरात्मकं ब्रह्मणा भेदप्रतिपा-
दकत्वं, कारणतावच्छेदकत्वमिति तत्त्वात् । ज्ञानत्वमिति
स्य कार्यस्य पाकं प्रति कारणत्वात् । नच भूतत्वमिति
स्यादपि कर्मणस्य घटं प्रति पादकत्वं स्यादिति चेन्न । स्व-
निष्ठभूतिमत्त्वमिति तत्त्वात् । अतः स्वाभाव्यमस्य यानाद्या-
दानत्वविरोधः । नच तथाऽपि उपादानस्य कार्यावस्थाश्रय-
त्वं वाच्यं, कथं व्यवस्थितविशेषाः प्रत्याश्रयत्वम् । उ-
च्यते— कञ्चिदाधारसम्बन्धेऽपि प्रति पार्थक्येन पर-
त्वेन भेदादवस्थाश्रयत्वमेवास्तु । न च पारार्थ्यस्य संयो-
गादिकसंयोगादिकमेव, नाम संयोगादिकमित्यावश्यम् । तथा सत्त्वं
संयोगजनितस्येति न स्यात् । किञ्च अव्यवस्थितावपि व्यवस्थि-
तस्याश्रयत्वं भवेत् दृश्यते । यथा सुवर्णांशकाद्यपि
वायुं यथा दृष्टं पर्वतस्य । व्यवस्थितभेदं प्रति

கம் ந சாநாஶ்ரயஸ்ய தாரகம், ஸமாஶ்ரயத்வாத் । பரிகல்பிதயோ-
ரேவ ஸமாஶ்ரயத்வாதாஶ்ரயணதஶாயாம் தாராஷஸம்யோகமாத்ரவ்ய-
வாயகத்வேந । அத: பரமாத்மஸம்பந்தஸ்யாஶ்ரயத்வம் ஸம்பவதீதி ஜக-
துபாதாநத்வம் ஸம்பவத்யேவ । நநு ஜகதுபாதாநாவ்ருக்தஶரீரகத்வேந
ஜகதுபாதாநத்வம் ஸம்பவதீத்யுக்தம், வைஶேஷிகாதிபக்ஷாத் ஸங்க்ஷேப-
கோஷதோஷ: । நியாமகவிஶேஷோ ஹி ஶரீரமஹிமதம், விதவிதோஸ்ரீஸ்வர-
வோத்யக்ஷம் தத்ரேதீவ்யக்தீதிவத், மஹத்த்வேரோராயம் பரிணாமோக:
வைஶேஷிகாஶ்ரயவ்யாமோஹிகத்வே ப்ரகரணயோ: ததக்ஷேதநாதரணீ-
யதீதி நந:ஷதிஜ்ஞா । ஸஶ்ரத்தாயத்நாபதம்ஶீகத்ஸதமுக்தா ந: கூஷதி: ।
கிஞ்ச ஸமத்யமபி தாரதபாதம், ஜ்ஞாநஶக்திமாத்ரவபரஸ்ய ஸம்
ஶ்ரயாயத்வாத் ப்ரஸங்கவமோகதாஹா: । ததஶ்ச ப்ரஹ்மணோ ஜக-
துபாதாநத்வே நாநாபவத்தி: । நநு ததாபி ப்ரஹ்மஜ்ஞாநாதுஶீ-
ரஸம்தப்ரவஜ்ஞாநம் நோபபத்யதே । தஸ்ய தத்ஸங்கத்வாத் । நச
ஸம்க்ஷிப்தவிஶிஷ்டஸ்ரம்பிவே ப்ரஹ்மணி ஜ்ஞாயமாநே ஸகலஸ்யா-
பி தத்ஸம்பந்தத்வாத் ஸதேந ஜ்ஞாதே தத்ஸம்பந்த: பநவோ ஜ்ஞாதோ
பவதீதிவத் ப்ரபஞ்சோ ஜ்ஞாதோ பவதீதி நிதர்ஶநபவத்யகாதீதி
வாச்யம் । ''ஸத்யம் ஜ்ஞாநமநந்தம் ப்ரஹ்ம''இதி லக்ஷணவாக்யஸ்ய வேத
நாவேதநவஸ்துஸ்ய தத்ஸம்பந்தவ்ருத்திணாஹாவாத் । நச விஶே
ஷ்யாம்ஶஸ்ய லக்ஷணம் ''ஸத்யஜ்ஞாந''இத்யாதி, விஶிஷ்டஸ்ய ஜிஜ்ஞாஸ்ய
ப்ரஹ்மணஸ்து லக்ஷணம் ஜந்மாத்யேவேதி ஸூத்ரகாராபிப்ராயஜ்ஞ:
ஜந்மாதிஸூத்ரே வ்யாஸாயோபாதுக்திர்வாச்யா । காரணஶோதகவா
க்யே ஹி ஸ்வவிஷயகத்வஸ்ய ஸம்மதத்வாத், ''ஶ்ருதப்ரகாஶஸம்ஹி
த''இதி ஶ்ருதநயேந உபாதாநகாஹியாநாத் । ஸஸ்த்வா விஶிஷ்டம்
ப்ரஹ்ம, ததாபி ''வாசாரம்பணம் விகாரோ நாமதேயம் ம்ருத்திகேத்யே
வஸத்யம்''இதி ஶ்ருதௌ ஏகவிஜ்ஞாநேந ஸர்வவிஜ்ஞாநஸ்ய உபாதா
நோபாதேயாபேதேநோபபாதிததயா இதம் இதம் ஸர்வமிதி இத
ராஸ்ததயா ப்ரதீயமாநே விஶேஷணாம்ஶே ஜகதி விஶிஷ்டாபேதா
ஸம்பவாத் । ஶரீரமதாவஸ்தாயாஸ்ஶரீரநிஷ்டகத்வமிதி யதுக்தம், தத்ர ஸ
ர்வலௌகிகதாந்த்ரிகவிருத்தம், ''நதது த்ருஷ்டாந்தபாவா''திதி ஸூத்ர
பாஷ்யவிருத்தஞ்ச । ஸூக்ஷ்மாவஸ்தாஶ்ரயநியந்த்ருத்வமேவோபாதாநத்வமி
த்யஸ்யச பரிபாஷாமாத்ரத்வாத் । கிஞ்ச உபாதாநத்வம் ஹி உபாதேயம் ஸம
வதி । உபாதாநஞ்ச நஸ்வதந்த்ரே த்ரவ்யம், தஸ்ய நித்யத்வாத் । ஸமஸ்த
ஸமவாயிலக்ஷணா த்ரவ்யாரம்பகஸ்யாவயவஸம்யோகாத், தஸ்யாஶ்ச ப்ர
ஹ்மணா ஸஹைகரூபவ்யஸ்யாஸம்பவாத் । நநு ஸர்வகாலமேவ ஸர்வ
த்ரவ்யஸ்யாவஸ்தித:, ஸ்ருஷ்டிஸ்ய விநாஶஶ்ச । த்ரவ்யஸ்யாவஸ்தாரோத்தர

[illegible]

𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌯''𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍇𑌦𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾𑌨𑍁𑌷𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌮𑍃𑌣𑍍𑌮𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿
𑌪𑍃𑌥𑍇𑌨 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌤𑌃 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍, 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾
𑌉𑌕𑍍𑌤𑍋𑌪𑌪𑍍𑌲𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 ''𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌮𑍃𑌣𑍍𑌮𑌯𑌂, 𑌵𑌾𑌚𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌣𑌂
𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌃, 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌯''𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌯𑍇𑌦𑍇𑌵𑍈𑌕𑌰𑍂𑌪𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵
𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯
𑌚 𑌮𑍃𑌦𑌾𑌦𑍇𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌨𑍁
𑌪𑌪𑌨𑍍𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇— 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌵𑌿𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌯𑍋
𑌰𑍍𑌵𑍈𑌯𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌲𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌵𑌤𑍍𑌤𑌦𑌾𑌨𑌮𑍍
𑌕𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌤𑌾 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌤𑌾𑌕𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍁𑌪𑌾
𑌦𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌭𑌵𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌚 𑌨𑍈𑌯𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇𑌷𑌵
𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌸𑌮𑌵𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣
𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍁𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌟𑍍𑌟𑌾 𑌭𑍇
𑌦𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌃 । 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌤𑌯𑌾𑌽𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌵𑌯𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌤𑍍 । 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗
𑌕𑍇𑌵𑌲𑌸𑍍𑌯𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌸𑍍𑌥𑌾𑌕𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍇 । 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌮𑍇𑌤𑍍𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌮𑌞𑍍
𑌜𑌸𑌮𑍍 । 𑌘𑌟𑌶𑌰𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑍈𑌵 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌃, ''𑌘𑌟𑌶𑌰𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌨𑌾
𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌵𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌮𑍍 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌾
𑌨𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤''𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑌂𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇 𑌚𑌾
𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌕𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌮𑍃𑌦𑍍𑌦𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌣𑍍𑌵𑌘𑌟𑌾𑌦𑍇𑌰𑌿𑌵 𑌪𑍍𑌰
𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌵𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌦𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌕𑍇𑌨 𑌘𑌟𑌾𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃
𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌾𑌰𑍂𑌪𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍃𑌦𑌿 𑌸𑌕𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍 𑌮𑍃𑌦𑍋 𑌘𑌟𑌶
𑌰𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌮𑍃𑌦𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌯𑌾𑌂
𑌘𑌟𑌶𑌰𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑌦𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑍃𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿
𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌤𑌾𑌵𑌚𑍍𑌚𑌵𑌾𑌸𑍍 𑌮𑍃𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑌯𑍈𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤
𑌤𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌕𑌾𑌸𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑌕𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰
𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌰
𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍇𑌕𑌾𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨
𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌦𑌶𑌾𑌨𑌾𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 । 𑌨𑌨𑍁 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 ''𑌕𑍇𑌚
𑌿𑌦𑍍𑌭𑍇𑌦𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌯𑍋𑌃 𑌕𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑍈𑌕𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂
𑌭𑌵𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾 𑌨𑌸𑌙𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌵
𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌯𑌸𑍍𑌯''𑌇𑌤𑌿 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌭𑍇𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌕𑌾𑌸𑍍, ''𑌏𑌕𑌕𑍇𑌵𑌲𑌤𑍍𑌵
𑌨𑌾𑌨𑌾𑌕𑌂 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌕𑍇𑌵𑌲𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌕𑌾 । 𑌅𑌭𑍇𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑌂
𑌕𑌸𑍍𑌤𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌮𑍁𑌤𑍀''𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌃 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗
𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌭𑌿𑌮𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂 𑌕𑌾
𑌰𑌣𑌮𑍁𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑍁 । 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌦𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨
𑌕𑌾𑌸𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑍇𑌵𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । ''𑌅𑌪𑍇𑌨𑌾𑌮𑍍𑌬𑍁𑌚𑌿𑌤𑌿𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑍍𑌤

𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿, 𑌸𑌕𑌲𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌹𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍, 𑌤𑍇𑌨𑌾𑌞𑍍𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌰𑌗𑍇𑌤𑌾𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍, 𑌸𑌕𑌲𑌂 𑌸𑌨𑍍𑌦𑌿𑌗𑍍𑌧𑌂 𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑍇𑌶𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌸𑌾𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌯𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁'' 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌮𑍇𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌕𑌤𑌯𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌮𑍇𑌵𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌗𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌭𑍂𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌿 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍋 𑌨𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍂𑌤𑍇𑌨𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 । ''𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌯𑌸𑌂𑌸𑌰𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌗𑌤𑌾 𑌦𑍋𑌷𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌨𑌿𑌖𑌿𑌲𑌦𑍋𑌷𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌗𑍁𑌣𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌾𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍'' 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌉𑌪𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑌿, ''𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍈𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌯𑌮𑌪𑌿 𑌵𑌾𑌚𑌨𑍀𑌯𑌮𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌤𑍍𑌵'' 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌵𑌿𑌦𑌃, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍂𑌤𑌃 । 𑌕𑌥𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 ''𑌕𑍇𑌵𑌲𑌮𑍇𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿'' 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑍋𑌪𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌿𑌭𑌾𑌵𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌭𑌵𑌃 । 𑌨𑌿𑌯𑌮𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌿𑌭𑌾𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌶𑌰𑍀𑌰𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌭𑌾𑌵𑍋 𑌨𑌿𑌯𑌮𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌏𑌵𑌾𑌹 ''𑌉𑌭𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌦𑍀𑌯𑌤'' 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌨 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌯𑍋𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌂 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌯𑍋𑌗𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌯𑍋𑌰𑌪𑌿 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇 𑌵𑍈𑌰𑍂𑌪𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌂, 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍈𑌕𑍍𑌯𑌂, 𑌯𑌥𑌾 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌗𑍋𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌵𑌃 𑌸𑌕𑌲𑌜𑌾𑌤𑌿𑌃, 𑌰𑌾𑌜𑌾𑌨 𑌸𑌕𑌲𑌭𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾𑌃, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌽𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌦𑍇𑌶𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌤𑌃 । 𑌇𑌹 𑌤𑍁 𑌜𑌗𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌃 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌨 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌰𑍍𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌃 । 𑌸𑌕 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑍇 𑌅𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌽𑌪𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍃𑌦𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 । 𑌅𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌗𑍍𑌰𑌨𑍍𑌥𑍇𑌷𑍁 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌕𑌰𑍂𑌪𑌤𑌮𑍍 । 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍈𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌾𑌵𑌿𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌗𑍁𑌣𑌗𑍁𑌣𑌿𑌨𑍋𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌅𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑍁𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌨𑍀𑌲𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿, 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌾𑌮𑌪𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌅𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾, 𑌅𑌤𑌃 𑌕𑌥𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌨 𑌚 ''𑌤𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌂'' 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌅𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌯𑌤𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌿𑌭𑌾𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍁𑌨

शेषत्वायत्तत्वेन प्रकारैकस्वभावत्वादिति भावः । "प्रत्यक्त्व-प्रतिपत्तिकारणमेव प्रत्यक्त्वादिकं विवक्षितम्" इत्यादि श्रुतप्रकाशिकाग्रन्थपर्यालोचनायां प्रत्यक्त्वविनाशाव-च्छेदकत्वादिकं प्रत्यक्त्वादेरेव व्यवह्रियते, तद्धि प्रत्यक्त्वमिति भवति । ततश्च प्रत्यक्त्वं उक्तप्रत्ययजनकत्वं व्यवह्रियते, यत्स्वतया अस्तीति व्यवह्रियते, न तत् सत्त्वान्तरमपेक्षते, तद्धि प्रत्यक्त्वमिति । ततश्च विकृतेः प्रकृतिसत्त्वादिभिः सम्बन्धः कार्यदर्शनसत्त्वाद्यकारणत्वं नावधानत्वम् । तदेवाप्तत्वम् । अत्र "ज्ञत्वाणुत्वामलत्वज्ञानत्वानन्दत्वशरीरत्वं सर्वस्यापि प्रत्यक्त्वम्" इति वदतो भाष्यकारस्याभिप्रायः । नन्वेतत्त्व-ज्ञानःप्रविश्य नियन्तृत्वादेः । तादृशात्मत्वमेवाप्तत्वम् प्रत्योजकम् । नन्वाप्तत्वनियन्तृत्वाद्यं नियम्यत्व-मात्रत्वं नियन्तृत्वं संभवति । अस्मदर्थत्वात्मत्वप्रयोजनम-त्वं भवति । कथम्? उच्यते— ज्ञत्वादिना अचेतनेभ्यो व्या-वर्तकत्वलक्षणत्वं भवति । ज्ञानादेस्तेन जीवस्वरूपनिरूपणं विवक्षितम् । जीवप्रत्यक्त्वमिति यावत् । ततश्चैतत् कथमपि अप्रत्यक्त्वकारणत्वलक्षणैकावधानत्वैकं भवति । ततश्च प्रभृतिशब्देनोपात्तानामपि प्रति प्रत्येकं प्रत्यक्त्वकारणत्वलक्षणाप्तत्वकारणतामेवावधानत्व-प्रकृतिकार्यत्वादिकस्य सत्त्वं सूत्रेऽपि तत्स्थ ज्ञाने ज्ञातृत्वं ज्ञातृत्वमेव, ज्ञातुः प्रत्यक्प्रतिपत्तियो-ग्यस्य ज्ञातृत्वस्याभावात्, तत्स्वतयास्तीति व्यवहारवत्त्वं ज्ञा-तया ज्ञातरीति व्यवहर्तुं शक्यत्वात् । न च प्रत्यगस्य प्रकृ-सत्त्वप्रतिपत्त्यभावे दृष्टान्तादिनियमोऽपि स्यादिति वाच्यम् । यथा स्वगतजातिप्रत्यक्षवत्त्वे दृष्टान्तादौ सत्त्वे व्यक्तसत्त्वाविषयकेऽपि नाशादिनियमः, यथा वा रूपवत्त्व-गुणादिषु अनेककार्यादिसम्बन्धप्रतीतेः प्रत्यक्त्वसम्बन्धानि-यमाभावेऽपि नाशादिगतसम्बन्धप्रतीतेरनुमानिकम्, य-था वा विज्ञाने चाक्षुषत्वस्यापि दृष्टान्तापेक्षया उत्पत्ति-स्थितानां वायुस्पर्शादेरपि नतु उत्पत्तिस्थितिस्वप्रती-तेरनुमानिकम्, एवं प्रत्यक्त्वसत्त्वप्रतीतेः प्रत्यक्सत्त्वानि-यमाभावेऽपि न तत्सत्त्वप्रतीतेरनुमानिकम्, न च प्रत्यक्त्वं स्यादिति । अत एव "नैकस्मिन्नसम्भवात्" इति सूत्रे "कात्स्न्य-वर्तमानविशेषणतयैव प्रतीतेः तस्य प्रत्यक्त्वं नास्ति कार्यो नवत्वम्, कार्योऽस्तीति व्यवहारो जातप्रत्यक्त्वम्

वहारतात्म्य" इति दूषणं परास्तम् । अतः प्रमाणसत्ताव्यतिरिक्त सत्तायामनभ्युपगतायामपि प्रपञ्चस्य नियम्यत्वम् । ननु प्रयुक्तजगत्कारणत्वोपादानत्वं, तदेवात्र द्रष्टव्यम्, समस्तशक्तिमत्त्वेन प्राकारनित्यस्वरूपविशिष्टनित्यविभूतिं प्रत्यात्तं नत्वा, कारणत्वाभावेन उपादानत्वाभावात् । ननु "प्रतिज्ञाहानिप्रसक्ता" इति चेत्; विधाने प्रधानोपादाने प्रधानोपादाने एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानप्रतिज्ञाहानिप्रसङ्गाद्विधान्ततदभावात् नित्यविभूतेरप्यविशेषात् ब्रह्मोपादानत्वानुपपत्तिः । इतरथा सर्वविज्ञानप्रतिज्ञाहानिप्रसङ्गात् । नच नित्यविभूतेः नित्यत्वाद्ब्रह्मकार्यत्वानुपपत्तेः "येनाश्रुतं श्रुतं, सर्वमिदं विज्ञातं भवति" इत्यादौ अश्रुतादिशब्दानां नित्यविभूतिव्यतिरिक्तपरतया सङ्कोचः क्रियतामिति वाच्यम् । "आकाशवत्सर्वगतश्च नित्यः, वायुश्चान्तरिक्षमेतदमृतम्, आकाशं नित्यं निरवयवद्रव्यत्वा"दित्यादिप्रमाणैरेव अश्रुतादिशब्दानां आकाशव्यतिरिक्तपरत्वस्य आदित्यकाशप्रतिपत्त्या सङ्कोचस्यापि चावश्यकत्वेन स्यादिति चेन्न । नित्यविभूतेरपि तद्वत्स्वकार्य बह्मोपादानसंरक्षणार्थं सङ्कोच अश्रुतादिशब्दानां नित्यविभूतिव्यतिरिक्तपरतया सङ्कोचस्यापि आवश्यकत्वात् प्रतिपादकप्रमाणस्याप्यविशेषकनित्यत्वपरतया सङ्कोचस्य प्रतिपादयितुमशक्यत्वात्, विवादविषयित सर्वविज्ञानप्रतिज्ञासङ्कोचकत्वाभावात् । ननु "रूपं वा तीन्द्रियमन्तःकरणप्रत्यक्षनिर्देशात्" इति यथा ज्ञानादयः परस्य ब्रह्मणः स्वरूपभूततया निर्देश्याः स्वरूपेण सह नित्याः, तथा इयमपि रूपं श्रुत्या स्वरूपभूततया निर्देश्यात् स्वरूपेण सह नित्यत्वात्, "यदाप्तको सर्वात्मस्थितो सर्ववेत्ता व्यक्ति"रिति श्रुतेः सर्वविभूत्यादिकं सर्वं च तत्त्व स्वरूपादिव्यतिरिक्तं नित्यत्वात्सम्बन्धकृतं, स्वरूपेकविज्ञानेन सर्वविज्ञानप्रतिज्ञापि न क्षुभिता भवति । नच पारिषद-पार्षदादीनां कथं ब्रह्मरूपत्वमिति वाच्यम् । पारिषदपार्षदा-नादिविभूतिपरिग्रहाणां तत्परिग्रहाजनितसम्बन्धानां "ब्रह्मण स्वांशोऽनियतलक्षणितः कार्यसाधनत्वात्करणत्वा"त्, "यच्च किञ्चिज्जगत्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि वा । अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः" इति वाक्यस्य ब्रह्मणसर्वव्यापित्वप्रतिपादकत्वात्करणत्वादिति प्रमाणाधिकरणभाष्यश्रुतप्रकाशिकयोः स्थितत्वादिति चेन्न । अविद्यादिना शरीरेण विराजमानोऽविशेष्यो भगवत्स्वरूपस्य प्राकृते श्लोके "तदेजति तन्नैजति" सर्वस्य श्रुत्यर्थस्य श्लोकेन सूक्त-

ததேவ ஸமர்த்யதே । ஏவ விதைஸ்ய வேதிதவ்யஜிஜ்ஞாஸ்யப்ரஹ்ம

பராஜிதா ப்ரஹ்மண'' இத்யாதிவாக்யப்ரதிபந்நாநாம் ஸர்வ-
ஶக்த்யாதீநாம் ப்ரஹ்மஸ்வரூபாந்வயித்வம் வக்தும் ஶக்யத்வாத், ''ஏதஸ்ய
வை ப்ரஹ்மணஸ்ய ஶாஸநே ஶாஸநேஷு । க்ஷராக்ஷரஸ்வரூபே
தே ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம்'' இதி ஶாஸநவிஶிஷ்டஸ்யாபி ஸ்வ-
ரூபஸ்யாபி ஶரீராதிநா ரூபபேதேந நிர்திஷ்டஸ்யாபி
ஸ்வரூபஸ்ய ப்ரஹ்மரூபதாயா வக்தும் ஶக்யத்வாத், ''ஸோ(அ)ஶ்நுதே
ஸர்வாந்காமாந்ஸஹ ப்ரஹ்மணா விபஶ்சிதா, ஸத்யம் ஜ்ஞாநம்'' இத்யாதி
ஶ்ருதிஸித்தாநாம் ப்ரஹ்மணஶ்ச ஸ்வாதந்த்ர்யஸாமர்த்யயா ஸ்வாபாவிக
மஹாபேதம் ப்ரதிபந்நா நித்யஸம்ஸ்ருஷ்டாநாம் ப்ரஹ்மஸ்வரூபாந்வ-
யித்வஸம்பவாத், தாத்ருஶத்வேந ஸ்வரூபேண ஸ்வத்வஸ்ய வக்தும் ஶக்யத்வாத்,
நித்யஸம்ஸ்ருஷ்டாநாம் நித்யதயா தாத்ருஶத்வேநாபாதாநத்வலக்ஷணத்வ
தாஸம்பவாத், கதம் தஸ்ய ஸர்வாத்மத்வம் ஸித்த்யதீதி சேத், யதி நித்ய
பதார்தாநாம் ஸ்வத்வேந ஸ்வத்வம் ஸ்வரூபேண வக்தும் இதி நிஷ்ப்ரயோஜந:,
ததபி தாத்ருஶத்வேநாபாதாநத்வேந ஸம்ஸ்ருஷ்டத்வே ஸம்யக்ஜ்ஞா
ஶ்ரயத்வேந தத்ராத்மஸ்வரூபவ்யாப்தி நிமித்தத்வேந, உபாதாநோபாதாந லக்ஷ
ணலக்ஷணத்வம் । ஏதத்ஸ்வரூபஸ்வரூபத்வம் தஜ்ஜலாநிதி ஸர்வோபாதிநா
நாநாபத்தி: । ததஶ்சோபாதாநே ஜ்ஞாதே தத்கார்யஜாதஸ்யாபி
ஜ்ஞாதம் பவதீதி ஏகவிஜ்ஞாநேந ஸர்வவிஜ்ஞாநம் ஸம்பவ
தி । யதா—ஸோம்யேதி ஸர்வாதிராஜஸ்ய ஶ்ரஸ்ய ப்ரக்ருதிஸம்ஸ்ருஷ்டா
த்மவிஷயத்வேऽபி ஸ்வாபாவிகத்வாத் ஸ்வஸ்வரூபஸம்பந்தாத்மகத்வம் ஸ்வரூபாந்வயாத்
ஸ்வரூபஸ்வப்ரயோஜநமிதி இத்யர்தா ததேவ ஸ்வஸ்வரூபஸம்பந்தாத்மகத்வம்
கம் ப்ரதிபாதயது ஶ்ருதிமாத: ''யதா ஸர்வஸ்மிந்நிதம்ஸ்ர ஸர்வாத்மநி
ப்ரதிஷ்டித:, யத்ரைதஸ்மிந் ஸர்வம் ஸோம்ய'' இத்யாதிப்ரதிபாதநாத், ய
தாவா கதம்பூர்வமபி ரூபம் ப்ரதி ஏவமேவ ப்ரயாணஸ்ய ப்ரஶஸ்ய
ஸோம்யேதி ஸர்வேஶ்வரத்வம் ரூபாத்மகஸ்வரூபத்வே ஸ்வபாவஸ்ய ஸர்வ
ஸ்வரூபஸ்வரூபலக்ஷணாய ''யஜ்ஞைகம் ப்ரயோஜநம்'' இதி ப்ரதிபந்ந
ப்ரவ்ருத்தி:, ஏவம் 'ஸர்வமிதம் விஜ்ஞாதம்'இதி ப்ரஶ்நஸ்ய விஶேஷணத்வ
ஸ்வரூபத்வேऽபி விஶேஷ்யஸ்வரூபலக்ஷணாய ஸ்ருஷ்டிஸ்திதிஸம்ஹாரக
ப்ரஹ்மப்ரதி ஸர்வஸ்யாதிஸ்திதிஸம்ஹாரகம் ப்ரஹ்மோபாதாநமிதி ப்ரதிபாத்ய
ப்ரதிபாதகஸ்ய ப்ரதிபந்நோபாஸ்யஸ்ய ப்ரவ்ருத்தேர் தோஷாபாவா
திதி ப்ரஸித்தமேதத்ஸர்வமபி ப்ரஹ்மகாரணத்வப்ரகாஶிகாயாமித்ய
லமதிவிஸ்தரேண ॥ ॥ ௩ ॥

ததேவ ஸமர்தயதே இதி ॥ ஸூத்ரார்த: ॥ (ஏவவிதேஷ்ய வேதித
வ்யஜிஜ்ஞாஸ்யப்ரஹ்மவிஷயாவதி) அத்ர ப்ராஸங்கிகத்வாத் ப்ரஹ்மஸ்வரூப:।

[illegible]

𑌶𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌕𑌲𑍍𑌪𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌛𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌥 𑌪

𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍂𑌷𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌸𑍍𑌤𑌮𑍍 । [illegible] 𑌉𑌪𑌬𑍃𑌂𑌹𑌣𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑍇 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌇𑌤𑌿𑌹𑌾𑌸 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 [illegible] । 𑌨𑌨𑍁 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 [illegible] “𑌯𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌤𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌰𑍍𑌣𑌕 [illegible] 𑌉𑌪𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇 𑌚 “𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌮𑌥𑌰𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌹” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑌯𑌾 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 [illegible] 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌗 [illegible] । [illegible] 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌗 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 [illegible] ।

ரா யயா தத்வக்ஷரஈயிமஈ்ரெத ॥ ॥ ௫ ॥

யத்த்வெ ரூபம் ஈரோகாஷம் ஈமெர்தம் ஈவணம் ஈவக்ஷரெஸ்ராதம் தவாணிவாழ் । நித்யம் விஷ்ணும் ஸர்வகதம் ஸுஸூக்ஷ்மம் தவவ்யயம் யத்பூதயோநிம் பரிபஶ்யந்தி தீராஃ ॥ ॥ ௬ ॥

யஸ்மாத்பரம் நாபரமஸ்தி கிஞ்சித்யஸ்மாந்நாணீயோ ந ஜ்யாயோऽஸ்தி

வெதவாதரதாவ்ர்யஸம்மாஸ பரவித்யாஶப்தோऽத்ர ஜ்ஞாநவாசீதி வ்யாவ்ருத்தம் । ஐயாம்ஶ்ச விஶேஷஃ பரஈதெ “தெவித்யெ வெதிதவ்யெ” இதி த்ருதிவஸம்வ்யாப்யவ விஷ்ணுஶப்தோऽபத்யவி ஸாமாந்யெ ப்ரவ்ருத்தி ரிதித்தி ஈதெஹாதிஷ்டம்ஹஸ்மூஷ்மஷணாபரவித்யாம், ப்ரஹ்மஜ்ஞாநலக்ஷணாம் பரவித்யாமு க்தீதி தெரதொऽஸ்தி । அஸ்தநிதெஸநாஸ்தி । கிஞ்ச– பராவராவ்ரதெ ஈதஹாதிவெத்விலக்ஷணவாஸ ப்ரஹ்மணஃ “வெதெதெஷு ஸதெவெபரஹம்தெவ வெத்ய” இதி ஸ்ம்ருதிஃ பரதெவதே । அதஃ ஈதஹாதிஜந்யஜ்ஞாநம் ப்ரஹ்மவிஷயகமேவேத்யவ யாஸ்ஸ் । அதஃ பராவரஜ்ஞாந ஶப்திதவரோக்ஷவரோக்ஷஜ்ஞாநவிஷயகம் ப்ரஹ்மணவவேதி ஹாஷ்ய காரீயா ரீதிரேவ ஸாயீயஸீ ॥ ॥ ௫ ॥

யத்தத்வெருஶ்யமிதி ॥ (அதெருஶ்யம்) அத்ருஶ்யம் ஜ்ஞாநேந்த்ரியாவிஷயஃ (அக்ராஹ்யம்) வாணாதிகாயகர்மேந்த்ரியாகோசரம் (அஜோ த்ரம்) கோத்ரரஹிதம் । (அவர்ணம்) அவேததராஹ்மணக்ஷத்ரியாதிகம் । (அசக்ஷுஃஶ்ரோத்ரம்) ஜ்ஞாநேந்த்ரியரஹிதம் । (தத்) ப்ரஹ்ம । (அபாணிபாதம்) கர்மேந்த்ரியரஹிதம் । (நித்யம்) காலாபரிச்சிந்நம் (விபும்) தேஶாபரிச்சிந்நம் । (ஸர்வகதம்) ஸர்வத்ராந்தர்வ்யாப்திதம் । தத்ர ஹேது மாஹ– ஸுஸூக்ஷ்மமிதி ॥ உக்தவிஶேஷணவிஶிஷ்டம் யத் தத் (அவ்யயம்) “பராயயா தத்வக்ஷர”மித்யுக்தம் அக்ஷரஶப்தநிர்திஷ்டமித்யர்த்தஃ । (யத்பூதயோநிம் பரிபஶ்யந்தி தீராஃ) (தீராஃ) ப்ரஜ்ஞாஶாலிநஃ யத்ஸர்வபூதகாரணதயா பஶ்யந்தீத்யர்த்தஃ । “யோநிஶப்தஶ்சாத்ர உபாதாநவாசகம், யதயோநிஸ்த்ருஜதே ஜகதே” தி வாக்யஶேஷாதவகம்யத இதி வ்யக்தம் ஶ்ருதிகாரணே ஹாஷிதம் ॥ ॥ ௬ ॥

நநு ஹூதயோநிஶப்தநிர்திஷ்டம் ஸர்வோபாதாநகம் ப்ரஹ்மணோ நஸம்பவதி, வடாதிஷு ஈஶ்வராதேரேவோபாதாநகத்வஶ்ருதேந ப்ரஹ்மண உபாதாநகாஸம்பவாதித்யாஶங்க்ய ஈஶ்வராதிஷ்வபி ப்ரஹ்மண ஏவாத்மதயா வ்யாப்ததாஸ் ஈஶ்வராதிரூபேண ப்ரஹ்மண உபாதாநதேந நாநுபபத்திரித்யபிப்ராயேணாஹ– யஸ்மாத்பரம் நாபரமஸ்தி கிஞ்சிதிதி । அத்ர பரஶப்த உத்க்ருஷ்டவசநஃ । அபரஶப்தோऽபக்ருஷ்டவசநஃ । யஸ்மாதந்ய துத்க்ருஷ்டம் நாஸ்தீத்யர்த்தஃ । நாத்ர பராபரயோரந்யோரபி நிஷேத

[illegible] ॥ எ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ எ ॥

[illegible]

𑌽𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌹 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥
𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌚𑍀𑌯𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌭𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾-
𑌣𑍋 𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑍁 𑌚𑌾𑌮𑍃𑌤𑌮𑍍 ॥ ॥ ௯ ॥
𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌂 𑌤𑌪𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰-

𑌯𑌥𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌤𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌕𑍇𑌶𑌲𑍋𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌨𑌂, (𑌤𑌥𑌾𑌽𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌤𑍍𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌹𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌂) 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌹𑌾𑌰𑌨𑌿𑌰𑌵𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯 𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌨𑌿𑌖𑌿𑌲𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌰𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇— 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌚𑍀𑌯𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌪𑌸𑌾) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 "𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌂 𑌤𑌪" 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌚𑍀𑌯𑌤𑍇) 𑌉𑌪𑌚𑍀𑌯𑌤𑍇 । "𑌬𑌹𑍁 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑍁𑌨𑍍𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌭𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇) "𑌅𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌚 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑌂𑌘𑌾𑌤𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌮𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍂𑌪𑌾𑌦𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌵𑌾𑌂𑌶𑌾𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃, 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃𑌕𑌰𑌣𑌂, 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌭𑍂𑌤𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌾𑌃, 𑌭𑍂𑌰𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃, 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌚 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿, 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑍍 । 𑌅𑌥𑌵𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌧𑌾𑌰𑌣𑍇 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑍀 । 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑍁 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌖𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌭𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇𑌣𑌾𑌨𑍍𑌵𑌯𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌯𑍋𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍋𑌃 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌨𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑍁𑌪𑌕𑌰𑌣𑌸𑌾𑌮𑌗𑍍𑌰𑍀𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿— 𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌤𑍍) 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌗𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌢𑌯𑌿𑌤𑍁𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌦𑍍𑌵𑌯𑌂, 𑌅𑌪𑍌𑌨𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑌨𑍇𑌨 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌤𑌪𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌮𑍍 । 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌯𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌭𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿— 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌚 𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑍇𑌨 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑍁𑌨𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 "𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌭𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑌨𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑌮𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌾𑌖𑍍𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌵𑌤𑍍 "𑌅𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌚 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌮𑌹𑌦𑌹𑌙𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰-

[illegible] ॥ ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

यदा लेलायते ह्यर्चिः समिद्धे हव्यवाहने । तदाज्यभागावन्तरेणाहुतीः प्रतिपादयेच्छ्रद्धया हुतम् ॥ २ ॥

यस्याग्निहोत्रमदर्शमपौर्णमासमचातुर्मास्यमनाग्रयणमतिथिवर्जितं च । अहुतमवैश्वदेवमविधिना हुतमासप्तमांस्तस्य लोकान्हिनस्ति ॥ ३ ॥

काली कराली च मनोजवा च सुलोहिता या च सुधूम्रवर्णा । स्फुलिङ्गिनी विश्वरुची च देवी लेलायमाना इति सप्त जिह्वाः ॥ ४ ॥

एतेषु यश्चरते भ्राजमानेषु यथाकालं चाहुतयो

एवं प्रज्वलिताग्नितया होमादिसंप्रहितकर्मानुष्ठानं विधाय होमादिसंप्रदायवैकल्यस्य कर्मणः अयथावदननुष्ठितस्य न प्रतिष्ठाफलजनकत्वं, प्रत्युत प्रत्यवायजनकत्वमेव । यथावदनुष्ठितस्यापि तस्य सत्यलोकपर्यन्तफलकत्वमित्याह— यदा लेलायते ह्यर्चिरित्यादिना ॥ यदा (समिद्धे) सम्यगिन्धनादिभिर्दीप्तेऽग्नौ अर्चिर्ज्वाला चलति, तदा तस्मिन्नाज्यभागयोर्मध्ये आहुतीः प्रक्षिपेच्छ्रद्धया । तत् सम्यग्घुतं भवतीत्यर्थः ॥ २ ॥

यस्याग्निहोत्रमिति ॥ दर्शपौर्णमासेष्ट्यननुष्ठानेन, आश्वयुज्याग्रयणं शरत्कालकर्तव्यान्नग्रहणेष्टिविशेषाननुष्ठानेन, अतिथिसत्कारबलिहोमवैश्वदेवाननुष्ठानेन, श्रद्धावैधुर्येण, यथाशास्त्रमननुष्ठानेन चानुष्ठितस्याग्निहोत्रादिकर्म तस्य सप्तलोकं सर्वं सत्यलोकपर्यन्तं यज्ञं नाशयतीत्यर्थः । यद्वा अग्निहोत्रस्य न दर्शपूर्णमासादिकर्मत्वं, तेषां प्रत्यक्षप्रसिद्धाः । तथाऽपि नित्यनैमित्तिकं सकलं कर्म अनुष्ठेयमित्यर्थात् स्युः । अतएव हि स्मर्यते “श्रुतिस्मृत्युदितेषु कर्मसु सकलकर्मयोगेऽपि जपहोमाद्यनुष्ठानेऽपि निष्फलत्वं, अयथानुष्ठितस्य चाननुष्ठितस्य च प्रत्यवायः” इति श्रुत्यर्थावबोधः ॥ ३ ॥

काली कराली चेति ॥ देवीत्येतदग्निसप्तजिह्वाविशेषणम् । इति लेलायमानाः सप्त जिह्वा इत्यर्थः ॥ ४ ॥

एतेषु यश्चरते इति ॥ (एतेषु) दीप्यमानेषु अग्नि- जिह्वाभेदेषु विहितकालानतिक्रमेण होमद्रव्यं गृहीत्वा योऽग्निहोत्रादिकर्माचरति । अविवक्षितत्वात्पुंस्त्वम् । यस्मिन् लोके देवानामधिपतिरेको हिरण्यगर्भः, तत्र ता

[illegible] || ௫ ||

[illegible] || ௬ ||

[illegible] || ௭ ||

[illegible] || ௮ ||

[illegible] || ௫ ||

[illegible] || ௬ ||

[illegible] || ௭ ||

[illegible] || ௮ ||

𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌵𑌯𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌮𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌬𑌾𑌲𑌾𑌃 । 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌿𑌣𑍋 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌦𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌰𑌾𑌗𑌾𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑌾𑌤𑍁𑌰𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑌲𑍋𑌕𑌾𑌶𑍍𑌚𑍍𑌯𑌵𑌨𑍍𑌤𑍇 ॥ ௯ ॥

𑌇𑌷𑍍𑌟𑌾𑌪𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌵𑌰𑌿𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌮𑍂𑌢𑌾𑌃 । 𑌨𑌾𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑍇 𑌤𑍇 𑌸𑍁𑌕𑍃𑌤𑍇𑌽𑌨𑍁𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑍇𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌹𑍀𑌨𑌤𑌰𑌂 𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ௧௦ ॥

𑌤𑌪𑌃𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌯𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍁𑌪𑌵𑌸𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑌣𑍍𑌯𑍇 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌭𑍈𑌕𑍍𑌷𑌚𑌰𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌸 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 ॥ ௧௧ ॥

𑌪𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌚𑌿𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍇𑌦𑌮𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾

𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌶𑌦𑌯𑌤𑌿 — 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃 (𑌬𑌾𑌲𑌾𑌃) 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌿𑌨𑌃 𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌿𑌣𑍋 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌦𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌰𑌾𑌗𑌾𑌤𑍍) 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌰𑌾𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌤𑍋 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌿, (𑌤𑍇𑌨) 𑌤𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌹𑍇𑌤𑍋𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑍇 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑍇 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௯ ॥

𑌇𑌷𑍍𑌟𑌾𑌪𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌵𑌰𑌿𑌷𑍍𑌠𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌾𑌪𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 । 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌤𑌿𑌶𑌯𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑌾𑌧𑌨𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌾𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑍇 (𑌸𑍁𑌕𑍃𑌤𑍇) 𑌸𑍁𑌕𑍃𑌤𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑌿𑌤𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌮𑌨𑍁𑌭𑍂𑌯 (𑌇𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌮𑍍) 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌤𑌤𑍋 𑌹𑍀𑌨𑌤𑌰𑌂 𑌵𑌾 𑌨𑌾𑌰𑌕𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑌗𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ௧௦ ॥

𑌤𑌪𑌃𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑍇 𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌨𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌨𑌨𑌾𑌃 [illegible] 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍂𑌤𑌾𑌃 𑌤𑌪𑌃𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌂 [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾𑌂 𑌚 𑌸𑍇𑌵𑌨𑍍𑌤𑍇, 𑌤𑍇 [illegible] "𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌸𑍍𑌥𑍂𑌣𑍇 𑌵𑌿𑌮𑌿𑌤𑍇 𑌦𑍃𑌢 𑌉𑌗𑍍𑌰𑍇 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑌧𑌿𑌦𑍇𑌵 𑌆𑌸𑍍𑌤𑍇" 𑌇𑌤𑌿 [illegible] "𑌯𑍇 𑌚𑍇𑌮𑍇𑌽𑌰𑌣𑍍𑌯𑍇 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌤𑌪 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇" 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍇 "𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌤𑍇" 𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌤𑌪𑌃𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 [illegible] ॥ ௧௧ ॥

𑌵𑌿𑌰𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍋𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍 [illegible]

[illegible] ॥ ௧௭ ॥

[illegible]

[illegible]

𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌃 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑌮𑍍 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 𑌸𑍁𑌦𑍀𑌪𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌾𑌵𑌕𑌾𑌦𑍍

𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌚𑍍𑌚 [illegible] ॥ ॥ ௧௪ ॥ ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌖𑌣𑍍𑌡𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥

𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 𑌸𑍁𑌦𑍀𑌪𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌾𑌵𑌕𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍀 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍌 𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 । 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌸𑌮𑌿𑌧𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍋𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯 𑌓𑌷𑌧𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍 । 𑌪𑍁𑌮𑌾𑌨𑍍𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌸𑌿𑌞𑍍𑌚𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌷𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌬𑌹𑍍𑌵𑍀𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌤𑍍𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌸𑍂𑌤𑌾𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

[illegible] 𑌪𑍃𑌥𑌙𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑍇𑌵 । 𑌯𑌥𑌾 [illegible] । 𑌚𑌰𑌾𑌚𑌰𑌾𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍈𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍍𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 [illegible], [illegible] । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌾𑌮𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍀 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌮𑍁𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌂 [illegible] '[illegible]' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 '𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌹 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌲𑍋𑌕𑌃', '𑌅𑌸𑍌 𑌵𑌾𑌵 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃' 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । 𑌸𑍍𑌮𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌚 𑌮𑍁𑌨𑌯𑌃— '𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌖𑌂 𑌵𑍈 𑌨𑌾𑌭𑌿𑌂 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍌 𑌚 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌰𑍇 । 𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌪𑌾𑌦𑍌 𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌂 𑌚 𑌸𑍋ऽ𑌚𑌿𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌪𑍍𑌰𑌣𑍇𑌤𑌾' 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । (𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃) 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 । (𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃) 𑌮𑌹𑌾𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌹𑌧𑌾𑌰𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 । (𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯) 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌸𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌪𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀) 𑌪𑌾𑌦𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । '[illegible]' 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌕𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௪ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌸𑌮𑌿𑌧𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 '𑌅𑌸𑍌 𑌵𑌾𑌵 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌲𑍋𑌕𑌃 । 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑍇𑌃 𑌸𑌮𑌿𑌧𑌃 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑌃 । '𑌅𑌸𑍌 𑌵𑌾𑌵 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌏𑌵 𑌸𑌮𑌿𑌤𑍍' 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 । (𑌸𑍋𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯 𑌓𑌷𑌧𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍) 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌲𑍋𑌕𑌾𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑍍𑌨𑌿𑌷𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍋𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋ऽ𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑍋𑌷𑌧𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌤𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾𑌃 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । (𑌪𑍁𑌮𑌾𑌨𑍍𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌸𑌿𑌞𑍍𑌚𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌷𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍) 𑌓𑌷𑌧𑍀𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌹𑍁𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌰𑍇𑌤𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌯𑍋𑌷𑌿𑌦𑌗𑍍𑌨𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌰𑍇𑌤𑌃𑌸𑍇𑌕𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । (𑌬𑌹𑍍𑌵𑍀𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌸𑍂𑌤𑌾𑌃) 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 𑌬𑌹𑍍𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌃 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌸𑍂𑌤𑌾𑌃 ॥ ௫ ॥

[illegible] தீ³க்ஷா [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥

[illegible]

ஸர்வஜ்ஞாணஸித்திஷு யஸ்ய தஜ்ஜநய ஸமஸ்தரூபம்
வ்ரதம் விஜ்ஞாநத்ரிஷம் ப்ரஜாநாம் ॥ ॥ க ॥
யதிராஜத்ருஷ்டிரஶ்மிஜாலைர் யஸ்மிந்ஸோகா நிஹிதாஸோகிந
ஶ்ச । தஸ்ய தத்கூபஸ்ய ஸஹஸ்ராணி ஸஸ்ரவாதி நஃ । தஸ்ய த
த்வம் தத்ஸத்யம் தச்சலம் ஸோத்யம் விதி ॥ ॥ உ ॥
ப்ரஸாதசிஹ்நிதஸம் ஸத்யஶம் ஶரணம்வ்ரஜாமிஸ்தம்
ஸம்ஶயத । குபத்த் தஜ்ஞாநவத்தந யேநவா லக்ஷ்யம் தஸ்யவாக்யம்
ஸோத்யவிதி ॥ ॥ ௩ ॥
ப்ரணவோ யஸ்ய ஶரீரம் ப்ரஹ்ம தல்லக்ஷ்யமுச்யதே ।

ஜீவாத்மா । விஜ்ஞாநத்வம் ஜீவாதயிஷு । ப்ரஜாநாத்வாயொவேதவ
நாதஸ்ய வாணீயு । ஶத்ருஸ்ப்ராயதீயநிதவ்யஃ ॥ ॥ க ॥

யதிராஜத்ருஷ்டிரஶ்மிஜாலைரிதி ॥ யஸ் (ஶமீதஸ்) ஶமீஸ்ய
ஸ்தத்ஸத்யம் விஶ்வஹசராரா உபதேவ்யு । (ஜாலை) ரஶ்மி
ஜாலைஜாலம் ஜணிஷம் ஸம்யக்தயா ஸஸ்ராஜஃஸ்ய வேஶயோஶ்யதி
தவ்யஃ । (யஸ்மிந்ஸோகா நிஹிதா ஸோகிநஶ்ச) ஸோகிநஃ ஸோகவாஸி
நஃ । ஶிஷ்யம் ஸுஷ்டு । ஸஸ்ராணஸுதவாஜநஜதி ॥ உஶஸேராஜயார
ணை । ப்ராணாதிகஸ்ய தநாத்மகதிதவ்யஃ । (தஸ்ய தத்த்வம் தஸ்யம்
தச்சலம் ஸோத்யம் விதி) தஸ்ய தஸ் ஶக்யம் ஸத்யம் ஶவிநாஶி । ஸத்
தம் ஸம்ஸாரி । ஸோதவ்யமிவாஸ்யஃ । தஸ்ய ஸநஸா வேஸவ்யம் விதி
ஸஸாஹிதஸதநாவிஷயம் விதி । தத் ஸநஸஸாயாநஜவிபூதியாவஸ் ॥உ॥

ப்ரஸாதசிஹ்நிதேஸதி ॥ (ஶரணம்வ்ரஜ) உபநிஷத்ஸ்ய விஶம் ப்ர
ணவாத்ம ப்ரஸாதசிஹ்நிதா ஸ்வதேவாஸநயா ஸுஶ்ரூஷஸ்லக்ஷ்யரி
ராஜ்யேவிதாத்க்ஷணம் ஶஹ்ரஸ்ஸம்யோஜிதம் ஶ்ரம் ஸஸ்ஸந்ராஸ் । கிஶ
ஸேதத்ராஹ— குபத்தி ॥ (ஜ்ஞாநவத்தந) ஜ்ஞாநஸ்ப்ரணவேந யேத
ஸா தஸ் ப்ரஸாராயஸ் । ப்ரணவாத்மஸ் ப்ரஸாத குபஸநாஸ ப்ர
த்யுராஸ்த்தநாயேஶஷ்யேஶஷிஹாவலக்ஷணாயுப்ரகாஶகத்தநாநாஸம்
ஸிதக்ஷு । "ஜ்ஞாநவத்தந யேதவே"திவாஸொ ஜ்ஞாநஃ தஸ்ப்ராஸ்திஃ ।
ஜ்ஞாநவத்தந யேதஸா சஸ்ப்ராஸ்த்யா ஶரஸாயஸ்திவாஸ்யஃ ।
தஸ்யாயஸநாஸ யேஷ்யாஜஃகரணஸ்ய தஸ்ய விஷயாஜராவிஸவீ
கரணவேஶநம் ஶக்ஷரவ்யலக்ஷ்யரஹிஸதயாஸ்ஸுரவநு । (லக்ஷ்ய
ஶ்தவாக்யம் ஸோத்யவிதி) ஹேஸோத்ய தஸ்யவாக்யம் லக்ஷ்யம் ஜாநீஹி
தவ்யஃ ॥ ॥ ௩ ॥

உக்தம்ஸ்யம் விவ்ருணோதி— ப்ரணவோயஸ்யேதி ॥ "ஹேதிதத்ரா த்ர
ஶம் யஜ்ஜேதே"தி ஶுத்ரஶ்வேஶராஸஸ்யுணமேதஸ்காஸ் ப்ரணவஸ்ய

𑌅𑌪𑍍𑌰𑌮𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍍𑌧𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌶𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑌨𑍍𑌮𑌯𑍋 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑍋𑌤𑌂 𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍈𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌃 । 𑌤𑌮𑍇𑌵𑍈𑌕𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌥𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌞𑍍𑌚𑌥𑌾𑌮𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌸𑍇𑌤𑍁𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌅𑌰𑌾 𑌇𑌵 𑌰𑌥𑌨𑌾𑌭𑍌 𑌸𑌂𑌹𑌤𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯𑌃 𑌸 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌰𑌤𑍇 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌥 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌵𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌯 𑌤𑌮𑌸𑌃 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 𑌭𑍁𑌵𑌿 । 𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍁𑌰𑍇

[illegible] । (𑌅𑌪𑍍𑌰𑌮𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨) 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌵𑌿𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨 𑌸𑌤𑌾 𑌧𑍃𑌤𑌿𑌮𑌤𑌾 (𑌵𑍇𑌦𑍍𑌧𑌵𑍍𑌯𑌂) [illegible] । (𑌶𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑌨𑍍𑌮𑌯𑍋 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍) 𑌯𑌥𑌾 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌨𑌿𑌮𑌗𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑍈𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌭𑍇𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑌾𑌸𑍍𑌫𑍁𑌰𑌣𑌂, 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌤𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌮𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍈𑌕𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌭𑍇𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑌾𑌸𑍍𑌫𑍂𑌰𑍍𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌿𑌤𑌂, 𑌤𑌮𑍇𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌧𑌾𑌰𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌨𑌿𑌯𑌨𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌤 । 𑌅𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌚𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌜𑌤 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌧𑍇𑌤𑍋𑌃? (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌸𑍇𑌤𑍁𑌃) 𑌨𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌸𑍇𑌤𑍁𑌃 𑌕𑍂𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌕𑌃 । 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌰𑍍𑌣𑌵𑌪𑌾𑌰𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌏𑌷 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌅𑌰𑌾 𑌇𑌵 𑌰𑌥𑌨𑌾𑌭𑍌 𑌸𑌂𑌹𑌤𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ “𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌂 𑌶𑌿𑌰𑌾𑌭𑌿𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌲𑌮𑍍𑌬𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑍋𑌶𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌭𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌰𑌥𑌨𑌾𑌭𑍌 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌰𑌾 𑌇𑌵 𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯𑌃 (𑌸𑌂𑌹𑌤𑌾𑌃) 𑌸𑌂𑌗𑌤𑌾𑌃, 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 (𑌸 𑌏𑌷𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 “𑌅𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑍋 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌧𑍀𑌰𑌾𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌣𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌜𑍍𑌜𑌾𑌤𑍀𑌯𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌵𑌰𑍍𑌣𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌯𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 [illegible] 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃) 𑌚𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌮𑌸𑌃 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌦𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌾𑌯 (𑌵𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌯) “𑌪𑌾𑌰𑌾𑌵𑌾𑌰𑍇 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌵𑌾𑌰𑍀𑌣𑌤𑍀𑌰𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌘𑌣𑍍𑌟𑍁𑌕𑌾𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌭𑍂𑌤𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌯𑌂 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌯𑍁𑌷𑍍𑌮𑌭𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌭𑌵𑌤𑍁 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 𑌭𑍁𑌵𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌭𑍂𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌨𑌰𑍂𑌪𑌃 𑌏𑌷 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 𑌯𑌸𑍍𑌯

ரே ஹ்யேஷ வ்யோம்ந்யாத்மா ப்ரதிஷ்டிதஃ ॥ ॥ ௭ ॥
மநோமயஃ ப்ராணஶரீரநேதா ப்ரதிஷ்டிதோ'ந்நே ஹ்ருதயம் ஸந்நிதாய । தத்விஜ்ஞாநேந பரிபஶ்யந்தி தீரா ஆநந்தரூபமம்ருதம் யத்விபாதி ॥ ॥ ௮ ॥
பித்யதே ஹ்ருதயக்ரந்திஶ்சித்யந்தே ஸர்வஸம்ஶயாஃ । க்ஷீயந்தே சாஸ்ய கர்மாணி தஸ்மிந் த்ருஷ்டே பராவரே ॥ ॥ ௯ ॥

இத்யர்த்தஃ । (திவ்யே ப்ரஹ்மபுரே ஹ்யேஷ வ்யோம்ந்யாத்மா ப்ரதிஷ்டிதஃ) “யஸ்யைஷ மஹிமா புவீ”தி ஸர்வவித்த்வாதிநா உக்தஃ । திவ்யே ப்ரஹ்மபுர இதி த்ரிவாஸ்ம்ருதிரக்தேதி வ்யாஸாதேரூர்வக்தகாஶே கண்டகாதிவ்யே ப்ரஹ்மபுரே வர்த்தமாநே வ்யோம்நி ஹ்ருதயாகாஶே ப்ரதிஷ்டித இத்யர்த்தஃ ॥ ॥ ௭ ॥

மநோமயஃ ப்ராணஶரீரநேதேதி ॥ (மநோமயஃ) விஶுத்தமநோக்ராஹ்யஃ । (ப்ராணஶரீரநேதா) ப்ராணஶ்ச ஶரீரஞ்ச ப்ராணஶரீரம் தஸ்ய நேதா ஜீவஸ்ய ப்ராணஶரீரஸம்பந்தகர இத்யர்த்தஃ । யதா— “மநோமயஃ ப்ராணஶரீரோ பாரூப” இதி ஶ்ருதேஃ ப்ராணஶ்ஶரீரமஸ்ய ப்ராணஶரீரஃ, ஸசாஸௌ நேதா ச ப்ரஶாஸிதேத்யர்த்தஃ । “அயமஸ்ய நேதா ப்ரஶா”ஸ்தீதி ஹி வேதவ்யாக்யாகாஃ । (அந்நே) அந்நபரிணாமே ஶரீரே ப்ரதிஷ்டிதோ யஃ தஸ்மிந் சித்தம் ஹ்ருதயம் ஸந்நிதாய (அம்ருதம்) அஸ்ப்ருஷ்டஸம்ஸாரகந்தம் ஆநந்தரூபம் யத்விபாதி, தச்ச ப்ரஹ்ம விஜ்ஞாநஶப்திதேந த்ருவாநுஸ்ம்ருதிரூபேண உபாஸநேந ப்ரஜ்ஞாவந்தஃ (பரிபஶ்யந்தி) ஸாக்ஷாத்குர்வந்தீத்யர்த்தஃ ॥ ॥ ௮ ॥

தஸ்ய ஸம்பந்தம்— பித்யதே ஹ்ருதயக்ரந்திரிதி ॥ ஹ்ருதயஸ்ய அந்தஃகரணஸ்ய க்ரந்தயஃ க்ரந்திவத்துர்மோசா ராகத்வேஷாதயஃ । ஹ்ருஸ்யாநந்தபத இதி வ்யுத்பத்த்யா ஹ்ருதயஶப்திதோ ஜீவோ வா । ப்ரஹ்மஜ்ஞாநேந ஸர்வஜ்ஞத்வஸித்தேஃ ஸர்வவிஷயகாஸ்ஸம்ஶயா நஶ்யந்தி । அஸ்ய ச ப்ராரப்தேதராணி பூர்வோத்தராண்யநேகஜந்மார்ஜிதாநி கர்மாணி ச நஶ்யந்தி । அத்ர க்ஷயோ நாம கர்மணாம் பலஜநநஶக்திநாஶஃ । “ததயிகம உத்தரபூர்வாகயோ”ரிதி ஸூத்ரே “அகஸ்ய விநாஶகாரணத்வ ஜ்ஞாநஸ்யோக்தத்வாச்ச விநாஶகாரணம் । ஶக்திஶ்ச பரமேஶ்வரப்ரீதிரேவே”தி ஸமர்த்திதம் । ஸஹேதுகம் க்ஷயம் ப்ராஹ— தஸ்மிந் த்ருஷ்டே பராவர இதி ॥ பரே ச அவரே ச யஸ்மாத் பராவரஃ । ஸர்வோத்க்ருஷ்டா அபி ப்ரஹ்மாதயோ யஸ்மாந்ந்யூநா இத்யர்த்தஃ । அதவா பராவரே பராவரஶரீரகே, ஸர்வாத்மநீத்யர்த்தஃ । தாத்ருஶே தஸ்மிந் (த்ருஷ்டே) உபாஸநாத்மகஜ்ஞாநவிஷயீக்ருத இத்யர்த்தஃ । நநு “அஶ்ருத்வ

𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑍇 𑌪𑌰𑍇 𑌕𑍋𑌶𑍇 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑌲𑌮𑍍 । 𑌤𑌚𑍍𑌛𑍁𑌭𑍍𑌰𑌂
𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌃 ॥ ॥ ௧௦ ॥
𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌭𑌾𑌤𑌿 𑌨 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌤𑌾𑌰𑌕𑌂 𑌨𑍇𑌮𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍋 𑌭𑌾

𑌰𑍋𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌿𑌧𑍂𑌯 𑌪𑌾𑌪𑌂 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰 𑌇𑌵 𑌰𑌾𑌹𑍋𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯 𑌧𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌮𑌭𑌿𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌮𑍀”𑌤𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌕𑌾𑌲 𑌏𑌵 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑌾𑌖𑍍𑌯𑌕𑌰𑍍𑌮𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, “𑌸𑌾𑌮𑍍𑌪𑌰𑌾𑌯𑍇 𑌤𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾”𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌾𑌤𑍍, “𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌚𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑌃 𑌕𑌥𑌮𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑌃 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑌬𑍍𑌧𑌾𑌵𑌸𑌾𑌨𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌕𑍍𑌷𑌪𑌿𑌷𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌃 । 𑌦𑍇𑌹𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌸𑌮𑌯𑍇 𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪 𑌇𑌤𑌿 𑌅𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑍇 𑌪𑌰𑌕𑍋𑌶 𑌇𑌤𑌿 ॥ “𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑌃 𑌕𑍋𑌶” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌤𑌯𑌾 𑌕𑌮𑌨𑍀𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌾 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌭𑌿𑌧𑍇𑌯𑍇 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 𑌪𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌵𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌕𑍋𑌶𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯𑍇 (𑌪𑌰𑍇) 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 𑌪𑌰𑌮𑍇 । 𑌪𑌾𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌸 𑌏𑌵𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌵𑌿𑌰𑌜𑌂) 𑌹𑌾𑌨𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌰𑌹𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌰𑌜𑌸𑍍𑌤𑌮𑍋𑌽𑌤𑍀𑌤𑌂 (𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑌲𑌂) 𑌨𑌿𑌰𑌵𑌯𑌵𑌂 (𑌶𑍁𑌭𑍍𑌰𑌂) 𑌅𑌨𑌵𑌦𑍍𑌯𑌂 (𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌮𑍍 । 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌵𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌧𑌾𑌰𑌕𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌃) 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍁𑌃 𑌯𑌥𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 ௧௦ ॥

𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿— 𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌭𑌾𑌤𑌿 𑌨 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌤𑌾𑌰𑌕𑌂 𑌨𑍇𑌮𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍋 𑌭𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌕𑍁𑌤𑍋𑌽𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌦𑍀𑌪𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑍇 𑌨𑍈𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌦𑍀𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌹𑌿 𑌭𑌾𑌸𑍍𑌵𑌰𑌪𑍍𑌰𑌭𑌾𑌵𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑍇𑌣𑌾𑌨𑍁𑌭𑍂𑌯𑌮𑌾𑌨𑍇, 𑌤𑌦𑍍𑌭𑌾𑌸𑌾 𑌚 𑌜𑌗𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌸𑌮𑌾𑌨𑍇 “𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌭𑌾𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌹𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— 𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑌨𑍁𑌭𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌦𑌂 𑌜𑌗𑌦𑍍𑌭𑌾𑌸𑌕𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌨 𑌨𑍈𑌜𑌂, 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌦𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌦𑍀𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌤𑍇𑌜𑌃 । 𑌗𑍀𑌤𑌂 𑌚 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾— “𑌯𑌦𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌗𑌤𑌂 𑌤𑍇𑌜𑍋 𑌜𑌗𑌦𑍍𑌭𑌾𑌸𑌯𑌤𑍇𑌽𑌖𑌿𑌲𑌮𑍍 । 𑌯𑌚𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑌿 𑌯𑌚𑍍𑌚𑌾𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌮𑌾𑌮𑌕𑌮𑍍”𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌭𑌗𑌵𑌤𑌾 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑌾— “𑌅𑌖𑌿𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌗𑌤𑍋 𑌭𑌾𑌸𑌕𑌮𑍇𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌤𑍇𑌜𑌃, 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌦𑍀𑌯𑌂 𑌤𑍇𑌜𑌃 । 𑌤𑍈𑌸𑍍𑌤𑍈𑌰𑌾𑌰𑌾𑌧𑌿𑌤𑍇𑌨 𑌮𑌯𑌾 𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌦𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌧𑍀”𑌤𑌿 ।

न्ति कुतोऽयमग्निः । तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं विभाति ॥ ॥ ११ ॥

ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताद्ब्रह्म पश्चाद्ब्रह्म दक्षिणतश्चोत्तरेण । अधश्चोर्ध्वं च प्रसृतं ब्रह्मैवेदं विश्वमिदं वरिष्ठम् ॥ ॥ १२ ॥

इति द्वितीयमुण्डके द्वितीयः खण्डः ॥

इति द्वितीयमुण्डकम् ॥

हरिः ॐ ॥ द्वा सुपर्णा सयुजा सखाया समानं वृक्षं परिषस्वजाते । तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्यो अभिचाकशीति ॥ ॥ १ ॥

अतः परिमितकल्पितकर्मपरवशानामेतेषां स्वस्वरूप-प्रकाशनेऽपि अन्यानपेक्षतेजस्स्वाभाव्याभावादिति व्यपदेशा-भिप्राय इति भावः । (तस्य भासा सर्वमिदं विभाति) सर्वस्य प्रकाशकस्यापि सूर्यादितेजस्समष्टेः तदधीनमेव स्वकीयप्रकाशसामर्थ्यमिति भावः । अत्र वक्तव्यं सर्वं कठवल्लीविवरणे उक्तं तदेवात्र द्रष्टव्यम् ॥ ॥ ११ ॥

उपसंहरति — ब्रह्मैवेदममृतमिति ॥ सर्वासु दिक्षु यदिदं दृश्यते, तत्सर्वं (वरिष्ठं) वरणीयतमं ब्रह्मैवेत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ॥ १२ ॥

इति मुण्डकोपनिषद्भाष्ये द्वितीयमुण्डके द्वितीयखण्डभाष्यम् ॥

इति द्वितीयमुण्डकभाष्यम् ॥

नन्वेवमपि ब्रह्मणस्सर्वशरीरानुप्रवेशे तस्य सर्वदोषसंस्पर्शः स्यादित्याशङ्क्याह — द्वा सुपर्णा इति ॥ सयुजेति सयुजौ शोभनपक्षौ । "समानधर्मयुक्तया" इति व्याख्यातत्वात् । (सयुजा) समानगुणकत्वा प्रत्यगात्मपरमात्मानौ । (सखाया) सखायौ अनादिसिद्धसख्यौ (समानं) एकं (वृक्षं) वृक्षवच्छेदनार्हं शरीरं समाश्रितवन्तौ । तयोरन्य इति ॥ तयोर्मध्ये अन्यतरो जीवः (स्वादु) परिपक्वं (पिप्पलं) कर्मफलं भुङ्क्ते । अन्यः परमात्मा अनश्नन् प्रकाशते । अत्र शरीरस्थजीवपरमात्मविषयत्वकथनेन वि-षयिवाचक वृक्षशब्दस्य शरीरपरत्वं वृक्षसाधर्म्याच्छेद्यत्वादिना-र्थप्रकाशनमित्यत्र विशेषो द्रष्टव्यः ॥ ॥ १ ॥

[illegible]

மாந: । ஜாவஷ்டம் யதா பஶ்யந்த்யந்யமீஶமஸ்ய மஹிமாநமிதி வீத

தம்ஹி நஶ்யந்தே । அதேநநமிதேத்யாண த்வையாப்யதயா ப்ரத்யுஹி ஜ்ஞாயமாநே "ஸமாநேவ்ருக்ஷே பரிஷ்வஜாதா நிமக்ந" இத்யநந்தரமேதத் ஜீவபரயோ: ப்ரதிபந்நத்வாத், அஸ்ய மேதத்யஸ்ய தயோர்தாதயத்ராத் । "ஸமாநம்வ்ருக்ஷம் பரிஷஸ்வஜாதே, ஸமாநேவ்ருக்ஷே புருஷோநிமக்ந" இதித்ரயோரேகார்த்யம்ஹி ப்ரதீயதே । "ஸமாநேவ்ருக்ஷ" இதி மேதேத்ய புருஷோ ஜீவ:, அநீஶயா ஶோசதி மக்நஸ்ய புருஷஸ்யேவார்த்யமாத்ராத், "அநீஶயா" இதி ஶோகஹேதுமாநா:, பஶ்யதி வீதஶோக" இதி யதா நாம ஸாரஸ்யேந ப்ராப்யம் । அந்யஸ்ய பரமாத்மா, ஸ்வாம்யமயேநாத்மகாத், ஸ்வீ ஷயஜ்ஞாநேந வீதஶோகத்வாத் । நகேவலமிநதாமேதே காயாராத் ஆவாவநேதி மேதஸ்ய ஜீவபரமாத்ரபரத்வம், கிந்து ஸ்வாதேர் ஸாக்ஷாத்ஷ்யநந்யதி மோக்த்ருத்வாமோக்த்ருத்வபரவணாத் தவைவஸ்ய ப்ராத்யந்ஹாரிம் உபஸ்ரத்தாவிஷதோ: காஷ்யாவி காரணமேவ மோக்த்ருத்வம் ஹி நவஸம்ஸவதி, ஜீவஸ்யைவ வ்ருக்ஷபலமோக்த்ருத்வப்ரதிபாதநாம் ஸப்தமீஸ்ரீமா பரம்பரயா தமிதி ததோவிஷயீ கோஷ்டயா: ? உச்யதே — ஸத்த்வம் ஜீவ: । "த்ருவம் ஸ்வப்நம் யேந பஶ்யதி" இதி ஸாமாநாதாக்ந ஜ்ஞாபகாத் । ஜ்ஞாந் ஶப்தவாச்யம் ஸ்வப்நம், "ப்ராணேந ரக்ஷந்நவரம் குலாயம்" இதி ஸாமாநாதிகரண்யே "ஸஹ புருஷஸ்ய பிண்டஸ்ய ததிவரமுபாஸீதா" இதி ப்ரயோகாத், "ஸ்த்வம் ப்ராணிநாம் பாதிகம் மேதத்வம் மோக்ஷம் யமேநம் ஸத்த்வம் ப்ரகாஶயதி தமேதேஷா" இதி வாக்யாத் । க்ஷேத்ரஜ்ஞ ஶப்த வாச்யஸ்ய வாசகத்வாத் । அபூர்வம் ஸத்த்வமிதி ப்ரகாஶ்யமாநம் ப்ரக்ருதம்: "ப்ரதிஷிஷேதம் ஷாட்ஸ" இதி ப்ரகாஶ்யம், "க்ஷேத்ரஜ்ஞம் க்ஷேத்ரஞாநயோர்ஜ்ஞாநம்" இதி ப்ரயோகாத், க்ஷேத்ரஜ்ஞஶப்தஸ்ய பரமாத்மவாசகத்வாத் । மோக்ஷ தசாயாம் "ததேவம் ஸத்த்வம் பரமாத்மநோ பரமாத்மாந ஜீவம் । ப்ரதிஷித்ய ஜீவம் க்ஷேத்ரஜ்ஞம் நிமஜ்ஜநாத்மக" இதி, "ஸர்வபூதாவாஸம் வாஸம் தேவம் க்ஷேத்ரஜ்ஞம் விதி தத்த்வ" இதி, ததேவம் "விஶ்வாத்மகம் விஶ்வம் விஶ்வாதீதஶ்ச நாஸிக: । ஸ்வகஶ்ரீ க்ஷேத்ரேஷு ஸர்வஸ்ய பரமாத்மா । க்ஷேத்ராணிசஶரீராணி ஜ்ஞாநாதிச ஶுபாஶுப । தாநி வேத்தி ஸ யோகாத்மா தத: க்ஷேத்ரஜ்ஞ உச்யதே" இதி ப்ரயோகாத், ததேவ அவிஶேஷணாவிஶேஷம் — "ஜ்ஞாதா தாநாமாஸ்யேஸ்வர ஸ்ஷேத்ராத் ப்ரத்யேகம் ஜ்ஞாத்ருத்வம் மோக்ஷ: ஜ்ஞாதத்வேந ஶப்தம் ப்ரமாணாத் தி

𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾 𑌨𑌿𑌰𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌿𑌕𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌿𑌤𑍃𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌾𑌹𑌿𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑍇 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 '𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌪𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌵𑌾𑌸𑍁𑌦𑍇𑌵𑌶𑍍𑌚 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯' 𑌇𑌤𑌿, 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 '𑌅𑌧𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌮𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌪𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌕𑌃 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌤𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞' 𑌇𑌤𑌿, 𑌪𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 '𑌨𑌰𑌶𑍍𑌰𑍀𑌵𑌾𑌸𑍁𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌅𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑌰𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞' 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑍇, 𑌸𑌾𑌙𑍍𑌖𑍍𑌯𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑌂𑌵𑌾𑌦𑍇 — '𑌪𑌶𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌪𑌶𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑌶𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿' 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌦𑍍𑌵𑌯𑍇 '𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌷𑌡𑍍𑌵𑌿𑌂𑌶𑌕𑍋𑌽𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌨 𑌤𑌤𑍍 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌕𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌂 𑌪𑌰𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀'𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌾𑌚𑍍𑌚 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑍇𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚 । '𑌯𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌯𑌿𑌤𑌾 𑌤𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 । 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌤𑍁 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌸 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇' 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍁𑌵𑌚𑌨𑍇𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚 । '𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀'𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 । 𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 '𑌕𑌾𑌮𑌿𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌯𑍋 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑌿' 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌿𑌨𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌃 । 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌚 '𑌤𑌦𑍇𑌷 𑌏𑌵 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾' 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌦𑍇𑌹𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌕𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌷𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌏𑌵 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌭𑌾𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌃 । 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 — '𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌮𑍃𑌤𑌾' 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍀𑌕𑌾𑌰𑌣𑍇 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾 𑌹𑍋𑌤𑍃𑌹𑍋𑌤𑍍𑌰𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌾 '𑌶𑍀𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌾' 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌹𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌰𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌾, 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌾𑌦𑌿 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌾𑌦𑌿𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌬𑍋𑌧𑌾𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌂, 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌵𑌰𑍍𑌣𑌿𑌤𑌾𑌸𑍍𑌥𑍇 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌸𑌾𑌵𑌾𑌦𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑍍𑌯𑍂𑌹𑌦𑌕𑍍𑌷𑌕𑌾 '𑌶𑍀𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌃', 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌦𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍇𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌚 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾 '𑌤𑌯𑍋𑌰𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌿𑌪𑍍𑌪𑌲𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌤𑍍𑌤𑍀'𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮

𑌶𑍋𑌕𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌰𑍁𑌕𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑍀𑌶𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌯𑍋𑌨𑌿𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑍇 𑌵𑌿𑌧𑍂𑌯 𑌨𑌿𑌰𑌞𑍍𑌜𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍁𑌪𑍈𑌤𑌿 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌯𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍈𑌰𑍍𑌵𑌿𑌭𑌾𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍

𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 “𑌜𑍁𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌮𑍀𑌶”𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌏𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । [illegible] 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 [illegible] । [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌾𑌮𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌰𑍁𑌕𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌃 । “𑌪𑌾𑌘𑍍𑌰𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌧𑍇𑌟𑍍𑌦𑍃𑌶𑌃 𑌶𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 । [illegible] 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌃 [illegible] (𑌰𑍁𑌕𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌣𑌮𑍍) [illegible] “𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌶𑍍𑌮𑌶𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍇𑌶” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 [illegible] (𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑍍) 𑌜𑌗𑌦𑍀𑌶𑌿𑌤𑌾𑌰𑌂 [illegible] 𑌯𑌦𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿, 𑌤𑌦𑌾 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑍇 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌯 (𑌨𑌿𑌰𑌞𑍍𑌜𑌨𑌃) [illegible] 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍁𑌪𑍈𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] ॥ ॥ ௩ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍈𑌰𑍍𑌵𑌿𑌭𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌹 𑌵𑌾 𑌇𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑍇𑌵𑌾𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀”𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌾𑌵𑌿𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌃 । 𑌏𑌷𑌃 (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃) 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍈𑌃 [illegible] 𑌵𑌿𑌭𑌾𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌭𑌵𑌤𑍇 𑌨𑌾𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍀𑌤𑌿 ॥ [illegible] । (𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍) [illegible]

𑌭𑌵𑌤𑍇 𑌨𑌾𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍀 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌰𑌤𑌿𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌵𑌾𑌨𑍇𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿-
𑌦𑌾𑌂 𑌵𑌰𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌲𑌭𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮-
𑌚𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌮𑌯𑍋 𑌹𑌿 𑌶𑍁𑌭𑍍𑌰𑍋 𑌯𑌂
𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌤𑌯𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑌦𑍋𑌷𑌾𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌨𑍃𑌤𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌪𑌨𑍍𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌤𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵-
𑌯𑌾𑌨𑌃 । 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍃𑌷𑌯𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌕𑌾𑌮𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯

𑌹𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 (𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍) 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌨𑌃 𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌅𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍀𑌭𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 । 𑌅𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌵𑌦𑌿𑌤𑍁𑌂 𑌶𑍀𑌲𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍋𑌽𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍀 । 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑌾𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑌿𑌶𑌾𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂𑌵𑌦𑌤𑌿, 𑌸𑍋𑌽𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌰𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡𑌾 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌸 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡𑌃 । 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌰𑌤𑌿𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌨 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌸 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌰𑌤𑌿𑌃 । “𑌰𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌃 । 𑌕𑍍𑌰𑍀𑌡𑌾 𑌚𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌜𑌨𑍍𑌯𑍇”𑌤𑌿 [illegible] । (𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌶𑌾𑌲𑍀 । 𑌏𑌵𑌂𑌭𑍂𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸 𑌏𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌜𑌨𑌾 । 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌰𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— 𑌸 𑌏𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌾𑌂 𑌵𑌰𑌿𑌷𑍍𑌠 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌪𑌰𑌿𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌾𑌂𑌵𑌰𑌿𑌷𑍍𑌠𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌲𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑌦𑍋𑌷𑌾𑌃) 𑌰𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌃 (𑌯𑌤𑌯𑌃) 𑌜𑌿𑌤𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌃 𑌯𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌸𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌃𑌸𑍍𑌥𑌃 (𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌮𑌯𑌃) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 (𑌶𑍁𑌭𑍍𑌰𑌃) 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍋𑌷 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 “𑌮𑌨𑌸𑌶𑍍𑌚𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌚 𑌹𑍍𑌯𑍈𑌕𑌾𑌗𑍍𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑌃”𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌭𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍈𑌕𑌾𑌗𑍍𑌰𑍍𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑌪𑌸𑌾, 𑌶𑌮𑌦𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑌚, 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌸𑌂𑌗𑌾𑌦𑌿𑌰𑌾𑌹𑌿𑌤𑍍𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣𑌚, (𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨) 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌹𑌿𑌤𑌵𑌚𑌨𑍇𑌨𑌚 (𑌏𑌷𑌃) 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌅𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

“𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌤𑍌𑌤𑌿— 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌯𑌤𑌿, 𑌨𑌾𑌨𑍃𑌤𑌮𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌨𑍃𑌤𑌵𑌾𑌦𑍀 𑌪𑌰𑌾𑌭𑍂𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 (𑌵𑌿𑌤𑌤𑌃) 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑍀𑌰𑍍𑌣𑌃 𑌦𑍇𑌵𑌯𑌾𑌨𑌾𑌖𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌨𑍍𑌥𑌾𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌹𑌿 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑍋𑌹𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑌂 𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑌂 𑌵𑌿𑌶𑌿𑌨𑌷𑍍𑌟𑌿— 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌆𑌪𑍍𑌤𑌕𑌾𑌮𑌾𑌃) 𑌵𑌿𑌗𑌤𑌤𑍃𑌷𑍍𑌣𑌾𑌃 (𑌋𑌷𑌯𑌃) 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌦𑌰𑍍𑌶𑌿𑌨𑌃 𑌯𑍇𑌨 𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍁𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌹𑌿 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— (𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌨𑌿𑌧𑌾𑌨𑌮𑍍) 𑌯𑌤𑍍𑌰

[illegible] ॥ ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ॥ ௯ ॥

यं यं लोकं मनसा संविभाति विशुद्धसत्त्वः कामयते यांश्च कामान् । तं तं लोकं जयते तांश्च कामांस्तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः ॥ ॥ १० ॥

इति तृतीयमुण्डके प्रथमः खण्डः ॥

हरिः ओम् ॥ स वेदैतत्परमं ब्रह्म धाम यत्र विश्वं निहितं भाति शुभ्रम् । उपासते पुरुषं ये ह्यकामास्ते शुक्रमेतदतिवर्तन्ति धीराः ॥ ॥ १ ॥

कामान् यः कामयते मन्यमानः स कामभिर्जायते तत्र तत्र । पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्त्विहैव सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः ॥ ॥ २ ॥

यं यं लोकमिति ॥ (संविभाति) सङ्कल्पयतीत्यर्थः । (कामान्) स्त्र्यादीन् । (जयते) जयति । वशीकरोतीत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् । (तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः) यस्मादेवमसौ वशीकृतलोककामतया लोकान् कामांश्च प्राप्तुं स्वभक्तान् प्रापयितुं च शक्नोति, तस्मादैश्वर्यकामः प्रीतोऽसावात्मज्ञो मह्यमभिलषितं वरं प्रयच्छतीति बुद्ध्या प्रपूजयेदित्यर्थः ॥ ॥ १० ॥

इति मुण्डकोपनिषद्भाष्ये तृतीयमुण्डके प्रथमखण्डभाष्यम् ॥

उक्तविद्यायाः मोक्षफलकत्वमाह — स वेदैतदिति ॥ यत्र ब्रह्मणि (विश्वं) जीवजातं निहितं (शुभ्रं) निर्मलं स्वप्रकाशं भाति । (एतत्) ईदृशं सर्वाधारतया धामशब्दितं (परमं ब्रह्म) नारायणं (सः) उपासकः कृतकृत्यो वेदेत्यर्थः । अतः ये (धीराः) प्रज्ञाशालिनः तादृशात्मज्ञं पुरुषं (अकामाः) फलान्तरकामनारहिताः मुमुक्षवस्सन्तः परमात्मबुद्ध्योपासते, ते (एतच्छुक्रम्) [illegible] अतिक्रम्य वर्तन्ते । जन्म न प्राप्नुवन्तीत्यर्थः ॥ ॥ १ ॥

कामान् यः कामयत इति ॥ यस्तु देवमनुष्यादीन् कामान् मोहतया मन्यमानः कामयते, सः तत्र तत्र देवमनुष्यादियोनिषु (कामभिः) कामैः । तत्तत्कामवासनावशः । देवमनुष्यतिर्यक्त्वेन जायते । पर्याप्ते परिपूर्णे ब्रह्मणि कामनावतः (कृतात्मनः) विदितात्मतत्त्वस्य (इहैव) अस्मिन्नेव जन्मनि (सर्वे कामाः प्रविलीयन्ति) [illegible] । अतो न जन्मजराप्रसक्तिरित्यर्थः । कृतात्मनः इत्यत्र "शुद्धबुद्धिपरं करोति" कृतेत्येव कृतो ज्ञानेनेत्यर्थः ॥ ॥ २ ॥

नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न मेधया न बहुना श्रुतेन ।
यमेवैष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम् ॥ १ ॥

नायमात्मा बलहीनेन लभ्यो न च प्रमादात्तपसो वाप्यलिङ्गात् ।
एतैरुपायैर्यतते यस्तु विद्वांस्तस्यैष आत्मा विशते ब्रह्मधाम ॥ २ ॥

संप्राप्यैनमृषयो ज्ञानतृप्ताः कृतात्मानो वीत

नायमात्मा प्रवचनेनेति ॥ प्रवचनशब्देन मननं लक्ष्यते । ध्यानपरः । मेधाशब्देन निदिध्यासनमाह । श्रवणमनननिदिध्यासनैः केवलैः न प्राप्य इत्यर्थः । कैः केन तर्हि तत्राह — (यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः) एषः परमात्मा यं उपासकं वृणुते तेन प्राप्यः । वरणीयेन प्राप्य इति यावत् । प्रियतमो हि वरणीयो भवति । प्रियतमश्च स्वस्मिन् प्रीतिमानेव । अतश्चायमर्थो लभ्यते — यस्य परमात्मनि निरतिशयप्रीतिरस्ति स परमात्मानं प्राप्नोतीति । प्रीतिरूपापन्नभगवद्ध्यानस्य भगवत्प्रीतिद्वारा भगवत्प्राप्तिहेतुत्वमित्यर्थः । (तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम्) तादृशोपासकस्य एष आत्मा स्वात्मानं प्रकाशयति । स्वानुभवमुत्पादयतीत्यर्थः ॥ ॥ १ ॥

नायमात्मा बलहीनेनेति ॥ अयमात्मा (बलहीनेन) अवसन्नमतिना न लभ्यः । अवसादो नाम देशकालवैगुण्यादिजन्यं दैन्यम् । तदभावो बलम् । प्रमादः अनवहितचित्तता । तपश्शब्दः तपःप्रधानसंन्यासाश्रमपरः । “[illegible]” इतिवत् । तस्य च लिङ्गं शिखायज्ञोपवीतशिक्यजलपवित्रादि । तद्रहितात् संन्यासादपीत्यर्थः । तपश्शब्देन शास्त्रोक्तसंन्यासस्य ग्रहणं, सर्वाश्रमाणामपि ब्रह्मविद्याधिकारसत्त्वादिति द्रष्टव्यम् । लिङ्गशब्देन संन्यासाश्रमो लक्ष्यत इत्यर्थः । आश्रमधर्मानुष्ठानमपीति यावत् । एतैरुपायैरिति ॥ उक्तैः उपायैः ब्रह्मप्राप्त्युपायैः विद्वान् ब्रह्मप्राप्तये यतते, तस्य (एषः) तादृशोपासकस्य (आत्मा) स्वात्मा (धाम) प्राप्यं परं ब्रह्म प्राप्नोतीत्यर्थः ॥ ॥ २ ॥

संप्राप्येति ॥ (ऋषयः) तत्त्वदर्शिनः (एनं) परमा- त्मानं (संप्राप्य) जीवस्वरूपावरोधकनिवर्तकेन ज्ञानेन तेनानन्देन सन्तुष्टाः (कृतात्मानः) अभ्यस्तसत्त्वकाः सर्वविषया

ராகா: ப்ரஶாந்தா: । தே ஸர்வகம் ஸர்வத: ப்ராப்ய தீரா யு-
க்தாத்மாந: ஸர்வமேவாவிஶந்தி ॥ ॥ ரு ॥
வேதாந்தவிஜ்ஞாநஸுநிஶ்சிதார்த்தா: ஸந்ந்யாஸயோகாத் யதய: ஶுத்தஸ
த்த்வா: । தே ப்ரஹ்மலோகேஷு பராந்தகாலே பராம்ருதா: பரிமுச்யந்தி ஸர்வே ॥ ॥ சூ ॥
கதா: கலா: பஞ்சதஶ ப்ரதிஷ்டா தேவாஶ்ச ஸர்வே ப்ரதிதேவ

ஶாந்தா: உபரதா: (ப்ரஶாந்தா:) நிவ்ருத்தேந்த்ரியாஶ்ச யே ஸந்தி, தே (ஸ
ர்வத:) ஸர்வதேஶாவச்சேதேந உக்தஸர்வஸ்மிந் ஸர்வவஸ்துகதம் பர
மாத்மாநம் தேஶவிஶேஷவிஶிஷ்டம் ப்ராப்ய (யுக்தாத்மாந:) ஜ்ஞாநயுக்த
ப்ரஹ்மோபாஸநவிஶிஷ்டாத்மாந: யதோக்தஜ்ஞாநேந ஸர்வம் வஸ்துக
த்ய ப்ராப்நுவந்தி, ஸர்வதோऽப்யஸ்தீத்யர்த்த: ॥ ॥ ரு ॥

வேதாந்தவிஜ்ஞாநேதி ॥ யே (யதய:) நிஜேந்த்ரியநிக்ரஹா: கார்ய
கர்மஸந்ந்யாஸேந (ஶுத்தஸத்த்வா:) பரிஶுத்தாந்த:கரணா: வேதாந்த
ஶ்ரவணஜந்யஜ்ஞாநேந ஜ்ஞாதபரமாத்மதத்த்வா இத்யர்த்த: । (தே ப்ரஹ்ம
லோகேஷ்விதி) தே ப்ரஹ்மைவ லோக: ப்ரஹ்மலோக: தத்ர வர்த்தமா
நா: ப்ரஹ்மநிஷ்டா: (பராந்தகாலே) "அந்தகாலோ மரணமேவ" த்வந்த்வஸமாஸ
தேஹாவஸாநஸமயே (பராம்ருதாத்) ப்ரதாநாத் ப்ரஹ்மணோ மோ
சிதா: ஸர்வே பரிமுச்யந்த இத்யர்த்த: இதி, "விஶேஷண தஶாய
த்"தி ஸூத்ரே வ்யாஸார்யேணாயம் மந்த்ரவர்ணோ விவ்ருத: । "தே
ப்ரஹ்மலோகேஷு பராந்தகாலே பராம்ருதா: பரிமுச்யந்தி ஸர்வே"
இதிவாக்யம் தே பரஶரீராவஸாநே ப்ரஹ்மலோகேஷு பரம் அம்ருத
ஶப்திதம் ப்ரஹ்ம ப்ராப்யேதந யேஷாம் தே பராம்ருதா: ப்ரஹ்ம
ப்ராப்தா இதி யாவத் । ஸ்வாபாவிகதிரோதாயகாவித்யா ஸவாஸநம் வி
முக்தா ஸந்தி । "பரஞ்ஜ்யோதிருபஸம்பத்ய ஸ்வேந ரூபேணாபிநி
ஷ்பத்யதே" இதி ஶ்ருதேரித்யர்த்த: । நச ப்ரஹ்மலோகஸ்ய அநேகத்வா
த்பும் வஹுவசநமிதி ஶங்கநீயம் । "பரஸ்ய ப்ரஹ்மண: பரிபூர்ண
ஸ்ய ஸர்வகதஸ்ய ஸத்யஸங்கல்பஸ்ய ஸ்வேச்சாபரிகல்பிதா: ஸ்வாஸாதா
ரணா: அப்ராக்ருதாஶ்ச லோகா நாநாத்வேந ஸந்தீதி ஶ்ருதிஸ்ம்ருதீ
திஹாஸபுராணேஷு"ஷிதி பகவதா பாஷ்யக்ருதோக்தத்வாத் ॥ சூ ॥

கதா: கலா: பஞ்சதஶேதி ॥ ஈஶ்வரோऽநந்தோபகாரிகா: "ஸ
ப்ராணமஸ்ருஜத ப்ராணாச்ச்ரத்தா" இத்யாதி ப்ரஶ்நோபநிஷதுக்தப்ர
ணாதிநாமாந்த ஷோடஶகலாமத்யே கர்மவ்யதிரிக்தா: பஞ்சதஶ கலா:
ஸ்வஸ்வப்ரக்ருதிஷு ஸம்ஶ்லேஷவிஶேஷமாப்நுவந்தி । (தேவா:) சக்ஷுராதீ
ந்த்ரியாணி தததிஷ்டாத்ராதித்யாதிதேவதாஸு (ப்ரதிஷ்டா:) ஸம்ஸ்க்ருத

तासु । कर्माणि विज्ञानमयश्च आत्मा परेऽव्यये सर्व एकीभवन्ति ॥

॥ ७ ॥

यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रेऽस्तं गच्छन्ति नामरूपे विहाय । तथा विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः परात्परं पुरुष-

विशेषं गच्छन्ति, तत्र लीयन्ते । इन्द्रियाणामेकैकशोऽधिष्ठायिकाः “यत्रास्य पुरुषस्य मृतस्याग्निं वागप्येति वातं प्राणश्चक्षुरादित्यम्” इत्यादिषु वागादीनामग्न्याद्यप्ययश्रवणस्य सार्थकत्वमिति “अग्न्यादिगतिश्रुतेरिति चेन्न भाक्तत्वात्” इति सूत्रितत्वाच्च । कर्माणि विज्ञानमयश्चेति ॥ यानि च कर्माण्यदत्तफलानि देहान्तरारम्भकाणि ज्ञानारम्भसमये क्षपितानि इति सङ्कल्पविषयभूतानि तानि कर्माणि विज्ञानमयश्चात्मा, “अक्षरात् परतः परः” इति सर्वोत्कृष्टत्वप्रसिद्धे (अव्यये) अक्षरे एकीभवन्ति । परमात्मप्राप्तिविरोधिनां कर्मणां तदेकीभावस्तत्प्रयुक्तफलाज्ञानेन क्षय एव । जीवस्यैकीभावो नाम परमात्मसाधर्म्यलक्षणब्रह्मस्वरूपाविर्भावः । कर्मणां नाशः ज्ञानिनां ज्ञानस्य विषयीभावः प्राप्तिरेवेति भावः ॥

॥ ७ ॥

तदेवोक्तार्थं दृष्टान्तेन विशदयति— यथा नद्यः स्यन्दमाना इति ॥ यथा गङ्गायमुनासरस्वत्यादिनद्यः स्वोत्पत्तिस्थानेभ्यः प्रस्थाय गङ्गायमुनासरस्वत्यादीनि नामानि, शुक्लकृष्णलोहितादीनि रूपाणि च विहाय समुद्रे एकतामिव गच्छन्ति, (तथा) तत्त्ववित् देहेन्द्रियमनःप्राणादिभिर्विमुक्तः सन् “दिव्यो ह्यमूर्तः पुरुषः” इति श्रुतिप्रसिद्धं परं पुरुषं प्राप्नोति । यथा नदीसमुद्रयोरत्यन्ताभेदो नेष्यते, अपितु परस्परसंश्लेषमात्रम् । तद्वत् । कौषीतकिनां “यथोदकं शुद्धे शुद्धमासिक्तं तादृगेव भवति” इति श्रुत्यैकवाक्यत्वं, न तु तादात्म्यम् । नद्यवयवादिरिक्तावयवान्तरासावयवानां प्रत्यगात्मनां परमात्मनां च स्वरूपैक्याभावेऽपि तत्र ऐकात्म्यव्यपदेशः, वर्णाद्यैक्यं नाम नदीसमुद्रयोरविभागः, नदीसमुद्रयोरपि परस्परविभक्तयोः संश्लेषादेकतादात्म्यव्यपदेशः, तत्र निष्कर्षो भेदस्यानुपलम्भनिबन्धन एव परमात्मप्राप्तिरिति भावः । निरञ्जनत्वविशिष्टत्वेन परमात्मसायुज्यरूपं प्राप्तवतो विद्वतः “सतत्वमेति” इति तत्त्वप्रकाशिकोक्तरीत्यैव सर्वस्वरूपावरणाविर्भावः, अथवा तत्त्वात्मकवैलक्षण्यपरिच्छेदश्रवणात्, सत्यकामत्वसत्यसङ्कल्पत्वादिगुणानामविर्भावस्य निरञ्जनत्वफलत्वात् निरञ्जनविशिष्टायाः

முபைதி திவ்யம் ॥ ॥ ௮ ॥

ஸ யோ ஹ வை தத்பரமம் ப்ரஹ்ம வேத ப்ரஹ்மைவ பவதி நாஸ்யா
ப்ரஹ்மவித்குலே பவதி । தரதி ஶோகம் தரதி பாப்மாநம் கு
ஹாக்ரந்திப்யோ விமுக்தோऽம்ருதோ பவதி ॥ ॥ ௯ ॥

ததேதத்ருசாப்யுக்தம் । க்ரியாவந்தஃ ஶ்ரோத்ரியா ப்ரஹ்மநிஷ்டாஃ ஸ்வயம்

ணேந "உத்தராசேஷாவிர்பூதஸ்வரூபஸ்ய" இத்யத்ர பரமஸாம்யம் ஶ்ரீ
க்ருதகத்வாத் । நச ஸத்யகாமத்வம் ஸத்யஸங்கல்பத்வஞ்ச ஜீவஸ்ய ஸ்வாபாவி
கமிதி ஶக்யதே வக்தும் । காமஶப்தோதிதாநாம் காமநாவிஷயவஸ்துஜ்ய
பதார்த்தாநாம், ஸங்கல்பஶப்தோதிதஸ்ய தத்ஸ்ருஷ்டியோக்யதாரூப்யாதி
விஶேஷஸ்ய ச ஸ்வாபாவிகாவிர்பாவாஸம்பவாத் । தஸ்மாத் மு
க்தாவாவிர்பாவேந ஸ்வயம் நிர்விஶேஷதாபத்திஃ । ஆவிர்பாவேந ப்ரஜாப
திவித்யாயாம் "யஶ்சாத்மநஸ்தபாப்மா" இத்யாதிநா குணாஷ்டகோபதே
ஶவையர்த்த்யம் । நஹி ப்ரஜாபதிவித்யாயாம் குணாஷ்டகோபதேஶ
ஸ்ய உபாஸநார்த்தத்வம் ஸம்பவதி । பரமாத்மோபாஸநாவிஷ்டநம்ஶ்ரீ
காராத் । நாபி ததவகத்யர்த்த உபதேஶஃ । முக்த்யர்த்தவததேஃ ஶாஸ்த்ர
ப்ரஹ்மவிஷயகத்வாத் । "தத்த்வமஸி" இத்யுபதேஶஸ்ய ப்ரஹ்மணோ ஜக
த்காரணத்வாதிவர்ணநஸ்ய ஶரீராத்மபாவாதிநிர்ணயேந நிர்வாஹ
யோக்யத்வாதிநா ப்ரகாராந்தரேண ஸார்த்தகத்வோபபாதந
யோகாத் । நாபி ப்ரவ்ருத்திஸ்வதந்த்ராதிநார்த்தஃ । குணக்ருத்வஸ்ய
நிர்குணவித்யாஸ்வதந்த்ராதிகத்வாஸம்பவாத் । அதஃ நிர்குணவித்யா
ப்ரகரணே அபஹதபாப்மத்வாதிநிர்தேஶாவிஷயத்வம் ததேதஸ்ய
நார்த்தமேவ ஸாமர்த்யம் வாச்யம் । அதஶ்ச முக்தௌ நிர்விஶேஷப்ரஹ்ம
பாவாபத்திகல்பநமஸங்கதம் ॥ ॥ ௮ ॥

ஸ யோ ஹ வை தத்பரமம் ப்ரஹ்ம வேத ப்ரஹ்மைவ பவதீதி ॥ ய
ஃ தத்பரமம் ப்ரஹ்ம வேத "வேதநம் த்யாநமித்யாஹுர் த்யாநம் த்ருவா
நுஸ்ம்ருதிஃ । ஸா ச த்ருஷ்டிஸமேத்யதி த்ருஷ்டிஸமுத்திதி ப்ரத்யக்ஷீ" இத்யு
க்த்யா ப்ரீதிரூபாபந்நத்யாநஸமாநாகாரோபாஸநயா முக்தோ
பவதி, ஸஃ (ப்ரஹ்மைவ பவதி) ஆவிர்பூதப்ராஹ்மரூபோ பவதீ
த்யர்த்தஃ । ஆநுஷங்கிகம் ப்ரயோஜநமாஹ — நாஸ்யாப்ரஹ்மவித்கு
லே பவதீதி ॥ அஸ்ய குலே அப்ரஹ்மவிந்ந பவதீத்யர்த்தஃ । தரதி ஶோ
கம் தரதி பாப்மாநமிதி ॥ ஸ்பஷ்டோऽர்த்தஃ ॥ (குஹாக்ரந்திப்யோ விமு
க்தோऽம்ருதோ பவதி) ஹ்ருதயக்ரந்திபூதப்ரக்ருதிகாரிதராகாதிப்யோ விமு
க்தஸ்ஸந்நாவிர்பூதகுணாஷ்டகோ பவதி ॥ ॥ ௯ ॥

(ததேதத்ருசாப்யுக்தம்) உக்தவித்யாஸம்ப்ரதாநே நியமவிஶேஷஃ ருசாப்

ஜ்ஞாநேந வாக்யார்த்தம் ப்ரமாணயத: । கேவலாந்வயிநாம் ப்ரஹ்மவி

[illegible] । க்ரியாவத்ஶ்ரோத்ரியாதி ॥ நித்யநைமித்திகக்ரியா [illegible] ப்ரஹ்ம [illegible] வாக்யஸித்திஶப்திதம் [illegible] [illegible] ஜ்ஞாநே [illegible] । வாக்யஸித்திஜ்ஞாநஸாத்யகார்ய [illegible] [illegible] வாக்யஸித்திர்நித்யம் । யதா — வாக்யஸ்ராவ [illegible] । [illegible] । "தயா ப்ராணா" இதி [illegible] "ஸித்திஶப்தஸ்ய [illegible]" இதி [illegible] । (ப்ரமாணயத:) [illegible] । கேவலாந்வயிநாம் ப்ரஹ்மவித்யாம் [illegible] இதி ॥ [illegible]

[illegible]

द्यां वदेत शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्णम् ॥ १० ॥
तदेतत्सत्यमृषिरङ्गिराः पुरोवाच नैतदचीर्णव्रतो-

व्रतादिकं मुण्डकान्तर्गताक्षरविद्यायाः शाखान्तरीयाक्षरविद्याभि[illegible] तत्राह — "स्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च सववच्च तन्नियमः" ॥ तथात्वमिति निर्दिष्टम् । स्वाध्यायस्य तथात्वविशेषम् [illegible] शिरोव्रतोपदेशः । शिरोव्रतं चाध्ययनेन उपनिषत्स्वाध्यायस्य संस्कारो भवति । उपनिषदध्ययनाङ्गं शिरोव्रतं न विद्याङ्गम् । "नैतदचीर्णव्रतोऽधीते" इति शिरोव्रतस्याध्ययनसम्बन्धावगमात् । समाचाराख्ये ग्रन्थे "इदमपि वेदव्रतेन व्याख्यातम्" इति शिरोव्रते वेदव्रतशब्दव्यपदेशादध्ययनाङ्गमेव शिरोव्रतं न विद्याङ्गम् । "सववच्च तन्नियमः" ॥ यथा सवाः सप्तसूर्यादयः शतौदनपर्यन्ताः सवहोमाः आथर्वणिकाध्ययनसम्बन्धात्तत्रैव नियता भवन्ति, एवं शिरोव्रतमपि आथर्वणिकाध्ययनसम्बन्धात्तत्रैव नियतं भवति । "दर्शयति च" ॥ दर्शयति च श्रुतिः प्रधानस्य सर्ववेदान्तवेद्यत्वम् । तथा हि छान्दोग्ये — "तस्मिन् यदन्तस्तदन्वेष्टव्यम्" इति प्रक्रम्य "किं तदत्र विद्यते यदन्वेष्टव्यम्" इति पृष्टे अपहतपाप्मत्वादिगुणाष्टकविशिष्टः परमात्मा तस्मिन्नुपास्य इत्युक्तम् । तैत्तिरीयके च महानारायणे "तत्रापि दह्रं गगनं विशोकस्तस्मिन् यदन्तस्तदुपासितव्यम्" इति गुणाष्टकविशिष्टस्य परमात्मन उपासनमुच्यते । तत्र तदुपजीवनं विद्यैक्यं दर्शयति । एवं स्थिते विद्यैक्ये सर्व-प्रयोजनमुच्यते — "उपसंहारोऽर्थाभेदाद्विधिशेषवत्समाने च" ॥ एवं सर्ववेदान्तेषु समानप्रत्यभिज्ञया वेद्यज्ञानाभेदात् गुणा वेदान्तेषु उपसंहर्तव्याः, विधिशेषवदुपहारवत् । यथा एकस्मिन् वेदान्ते श्रुता अग्निहोत्रादिविधिशेषाः गुणाः तद्विद्यासम्बन्धादुपसंह्रियन्ते, तथा वेदान्तान्तरोदिता अपि गुणाः तदेकविद्याविषयादुपसंहर्तव्याः । समे चाथर्वणे । एवं गुणोपसंहारवादादेव सिद्धम् ॥ ॥ १० ॥

तदेतत्सत्यमृषिरङ्गिराः पुरोवाचेति ॥ एतत्सत्यं अक्षरं अङ्गिरा ऋषिः शौनकाय प्रोवाच । (नैतदचीर्णव्रतोऽधीते) अचीर्णशिरोव्रतो नैतज्ज्ञातुमर्हतीत्यर्थः । "तेषा-

मेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत” इति पूर्वमन्त्रे अचीर्णशिरोव्रताय च तदध्यापनं निषिद्धम्। अस्मिंस्तु वाक्ये अचीर्णशिरोव्रतस्याध्ययनं निषिध्यत इति भेदो द्रष्टव्यः। अयमेव विषयः पूर्वत्रापि भगवतोक्त इति भगवता बादरायणेन सूत्राभ्यामधिकरणाभ्यां निर्णीतम्॥ तथाहि— “अदृश्यत्वादिगुणको धर्मोक्तेः” इत्यधिकरणे “अदृश्यमग्राह्यम्” इति अचेतनपरमाणूनां दृश्यत्वादीनां निषेधः तत्प्रसक्तिमति अचेतनवर्गे अव्यक्ताक्षरादौ हि युज्यते, न तत्प्रसक्तिशून्ये परमात्मनि। अतः अप्राण इत्यादिनिषेधाः तत्प्रसक्तिमत्स्वव्यक्ताक्षरादिष्वेव दृष्टाः, न तत्प्रसक्तिशून्यपाषाणादौ। किञ्च दृश्यत्वादिविशिष्टस्य अक्षरस्य परमपुरुषे च “अक्षरात्परतः परः” इति तथापि परस्य परमपुरुषस्य श्रवणं नोपपद्यते। अतः “अक्षरात्परतः परः” इति परमपुरुषतत्परत्वावधितया अक्षरादिति निर्दिष्टस्य भूतयोन्यक्षरस्य परमपुरुषत्वासम्भवात्, अक्षरशब्दस्य प्रधाने प्रसिद्धेश्च अदृश्यत्वादिगुणकं भूतयोन्यक्षरं प्रधानमेव, तत्परतया निर्दिष्टः परमपुरुषोऽपि पञ्चविंशक एव, न तु परमपुरुषः, परमपुरुषस्य अक्षरपरभूतजीवादपि परत्वेनाव्यवहितपरत्वासम्भवात्। न चाक्षरात्परत इति पदयोर्वैयर्थ्यम्, श्रवणेन अक्षरादपि परभूतजीवस्य परत्वेन परमपुरुषस्य प्रतीत्यापि इति वाच्यम्। अक्षरात्परत इति पदयोः स्वकार्यावस्थापेक्षया परभूते अक्षरे सामानाधिकरण्येन वृत्तिसम्भवे तयोः वैयधिकरण्ये प्रमाणाभावात्। अतः प्रकृतिजीवावेव प्रतिपाद्येते, न परमात्मेति पूर्वपक्षे “अदृश्यत्वादिगुणको धर्मोक्तेः, विशेषणभेदव्यपदेशाभ्यां च नेतरौ, रूपोपन्यासाच्च” इति सूत्रैस्त्रिभिस्सिद्धान्तः कृतः। तेषामयमर्थः— अदृश्यत्वादिगुणकः परमात्मैव। तस्मिन्नेव सर्वज्ञत्वादीनां “यः सर्वज्ञः सर्ववित्” इति वाक्येनात्र प्रकरणे उक्तत्वात्। एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानप्रतिज्ञादिना सिद्धेन चेतनाचेतनात्मकनिखिलप्रपञ्चोपादानत्वेन भूतयोन्यक्षरस्य विशेषणात्, “अक्षरात्परतः परः” इति प्रकृतिजीवाभ्यां भेदव्यपदेशाच्च भूतयोन्यक्षरं परमात्मैव। न चाक्षरात्परत इति पदयोः सामानाधिकरण्यात् स्वकार्यावस्थापेक्षया परभूतादक्षरशब्दितादव्याकृतात् परस्य तज्जीवसिद्धावपि न

जीवस्यैष्टव्यश्रुतेरिति भावः । सामान्याधिकरणेऽपि प्रकरणेऽपि
सर्वज्ञत्वसर्वशक्तित्वादिधर्माणां प्रधानासंभवात्, अचेत-
नकारणत्वपक्षे सर्वज्ञत्वासंभवात् जीवादपि व्यावृत्तत्वप्रति-
पादकत्वेन भाष्यकृत्संमत्त्वे प्रधानस्य सामान्याधिकरणे
श्रूयमाणे सर्वकार्यकारणत्वादेः नित्यपाठस्य श्रूय-
माणत्वाच्च । तथाक्षरत्वस्य प्रधानस्य प्रकृतत्वे भूत-
योन्यक्षरस्य कथं प्रकृतत्वं सिद्धमिति चेत्, अक्षरात्
परत इति निर्दिष्टस्याक्षरस्य "अथ परा यया तदक्षरमधिगम्यते,
यथोर्णनाभिः सृजते गृह्णते च, यथाक्षरात्संभवतीह विश्वम्",
तदेतदक्षरं परमात्मनः प्रतीति वाक्यनिर्दिष्टभूतयो-
न्यक्षरापेक्षया भिन्नत्वात् । न च तत्र प्रमाणाभावः । "दिव्यो
ह्यमूर्तः पुरुषः स बाह्याभ्यन्तरो ह्यजः । अप्राणो
ह्यमनाः शुभ्रः" इति भूतयोन्यक्षरस्य दिव्यत्वादिविशेषणविशि-
ष्टं भूतयोन्यक्षरं सत इति प्रतिपाद्य परस्य तस्याक्षरा-
त्परतः परत्वाभिधानात् । न हि तदेव ततः परतः परत्वं
संभवति । अतः "अक्षरात्परतः पर" इति वाक्यस्य प्रकृतव्या-
कृताभिप्रायम्, न तु भूतयोन्यक्षराभिप्रायम् । "अव्यक्तमक्षरे
लीयते अक्षरं तमसि लीयते" इति सप्तमीसंबन्धितया प्रसिद्धस्य भू-
तस्य भूतयोन्यक्षरसंबन्धितया उपपन्नत्वाच्च "अक्षरं
परमं परमात्मनः"इति "अक्षरात्परतः पर" इति सर्वसाधारण-
शब्दप्रयोगात् परमात्मैव प्रतिपाद्यत इति नि-
र्णीतम् ॥ तथा "यस्मिन्द्यौः" इति वाक्ये "ओतं मनः सह प्रा-
णैश्च सर्वैः" इति मनःप्राणसंबन्धिप्रतिपादनात्, "अ-
रा इव रथनाभौ संहता यत्र नाड्यः स एषोऽन्तश्चरते ब-
हुधा जायमानः" इति जीवलिङ्गात्, भूतयोन्यक्षरप्रकरणभङ्गेन
जीवपरत्वेनास्य सन्दर्भस्याश्रयणीयत्वमिति पूर्वपक्षे "द्युभ्वा-
द्यायतनं स्वशब्दात्, मुक्तोपसृप्यव्यपदेशात्, नानुमानमत-
च्छब्दात् प्राणभृच्च, भेदव्यपदेशात्, प्रकरणात्, स्थित्यदना-
भ्याम्" इति षड्भिः सूत्रैः द्युभ्वादीनामायतनं स्व-
तन्त्रं परमात्मा । "अमृतस्यैष सेतुः" इत्यमृतप्राप्तिकारण-
सेतुत्वश्रवणात्, परमात्मासाधारणशब्दस्य श्रव-
णात्, "तमेवैकं जानथ आत्मानमन्या वाचो विमुञ्चथ" इति
परमात्मसाधारणशब्दप्रयोगव्यपदेशाच्च परमात्मैव । "ना-
नुमानम्" । आनुमानिकं प्रधानमिह प्रकरणे यथा तत्प्र-
तिपादकशब्दाभावात्प्रतिपाद्यम्, तथा प्राणभृत् जीवोऽपि

𑌽𑌧𑍀𑌤𑍇 । 𑌨𑌮𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌋𑌷𑌿𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌮𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌋𑌷𑌿𑌭𑍍𑌯𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌖𑌣𑍍𑌡𑌃 ॥

𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾 ॥

𑌤𑌚𑍍𑌚 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌵𑌿𑌧𑌾𑌯𑌕𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌵𑌿𑌧𑌾𑌯𑌿𑌨𑍍𑌯𑌃 । “𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌯𑌥𑌾𑌵𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌮𑍍’’ 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑌣𑌵𑍍𑌰𑌤𑌵𑌿𑌧𑌾𑌯𑌿𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌭𑍇𑌦𑍇𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌂, 𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌾𑌵𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌾𑌯, 𑌤𑌯𑍋𑌰𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌿𑌪𑍍𑌪𑌲𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑌶𑍍𑌨𑌨𑍍𑌨𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌅𑌭𑌿𑌚𑌾𑌕𑌶𑍀𑌤𑍀’’𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑌣𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌸𑌹𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑍈𑌵 𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌵𑌿𑌧𑌾𑌯𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 ॥ 𑌇𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌮𑌸𑍍𑌯𑌤𑌿— 𑌨𑌮𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌋𑌷𑌿𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌮𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌋𑌷𑌿𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 । 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌰𑍍𑌵𑌚𑌨𑌮𑌾𑌦𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌚 ॥௧௧॥

𑌇𑌤𑌿 𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌖𑌣𑍍𑌡𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥

𑌮𑍁𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍁𑌣𑌯𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌶𑌿𑌰𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂
𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 𑌚 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌸𑌨𑍍𑌦𑌰𑍍𑌭𑌤𑍋 𑌦𑌰𑌃 ।
𑌵𑌾𑌕𑍍𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌂
𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌮𑍁𑌨𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌯𑌤𑌾𑌂 𑌤𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌭𑍂𑌮𑌿𑌦𑍇𑌵𑍀𑌸𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌰𑌂𑌗𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑍂𑌰𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾

𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑍐 ॥ 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌦𑍍𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵 ।
𑌯𑌚𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍀𑌤𑌂 𑌤𑌦𑌪𑍍𑌯𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌅𑌤𑌸𑍀𑌗𑍁𑌚𑍍𑌛𑌸𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯𑌮𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌰𑌃𑌸𑍍𑌥𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 ।
𑌅𑌞𑍍𑌜𑌨𑌾𑌚𑌲𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌾𑌰𑌮𑌞𑍍𑌜𑌲𑌿𑌰𑍍𑌮𑌮 𑌗𑌾𑌹𑌤𑌾𑌂 ॥
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌣𑌯𑍋𑌗𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌗𑍁𑌰𑍂𑌨𑌪𑌿 ।
𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌷𑌾𑌂 𑌮𑍁𑌦𑍇 ॥

𑌰𑌂— (𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂) 𑌅𑌕𑌾𑌰𑌉𑌕𑌾𑌰𑌮𑌕𑌾𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌵𑌾𑌚𑌕𑌚𑌤𑍁𑌷𑍍𑌟𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌽𑌨𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌦𑍍𑌯𑍁𑌮𑍍𑌨𑌸𑌂𑌕𑌰𑍍𑌷𑌣𑌵𑌾𑌸𑍁𑌦𑍇𑌵𑌪𑌰𑌵𑍍𑌯𑍂𑌹𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍈𑌜𑌸𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌚𑌤𑍁𑌷𑍍𑌟𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌾𑌯 𑌇𑌦𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑌮𑌾𑌰𑌭𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂) 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌗𑌦𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑌰𑍂𑌪𑌮𑍇𑌵 । “𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌶𑌙𑍍𑌕𑍁𑌨𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌪𑌰𑍍𑌣𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌂𑌤𑍃𑌣𑍍𑌣𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌸𑌂𑌤𑍃𑌣𑍍𑌣𑌾, 𑌓𑌙𑍍𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 (𑌉𑌪𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂) 𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌭𑍂𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌸𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌨𑌂 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌦𑍍𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵 𑌯𑌚𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍀𑌤𑌂 𑌤𑌦𑌪𑍍𑌯𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵) 𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌰𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌤𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍋𑌂𑌕𑌾𑌰 𑌏𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑍋𑌤𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯𑌾𑌹𑌙𑍍𑌕𑍃𑌤𑌿𑌮𑍂𑌲𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌗𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌕𑍂— 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑌿𑌣𑍋 𑌨𑌿𑌖𑌿𑌲𑌕𑍍𑌲𑍇𑌶𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌕𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌵𑌾𑌪𑍍𑌤𑌯𑍇 𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑌗𑌵𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌾𑌵𑌦𑌾𑌹— 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌠𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 । 𑌓𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌏𑌤𑌂 𑌜𑌗𑌦𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍂𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯 𑌓𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌦𑍍

க்ஷுரம் ஸத்ருஶ । இதம் ஶப்தவாச்யஸ்ய ஸவர்ணஸ்ய விதிவிதாத்தகவர்ணஸ்ய க்ஷுரோ தகாரஸ் ஸவர்ண । கேந நிமித்தேந ஓங்காரவாச்யம் ப்ரஹ்ம க்ஷுரத்வேந உதத்வேதா நக்ஷுரதீதக்ஷுரமிதி வத்தத்வா காரணத்வே ... தகாராத் ... பர்த்ரூணாம் க்ஷுரத்வ மித்யாஹ — தவேஸ்தி ॥ விஶிஷ்டாவஸ்தாயதேநேநேதி வாஸ்யம் ப்ரவ்ருத்திநிமித்தம் । தஸ்ய ஏதிதேஸ்திவாத்யஸ்யா க்ஷுரஶப்தேந உபாஸநம் வாச்யார்த்ததயா । தத்திதி த்ருதஹ — ஸம்ஸ்க்ருதமிதி ॥ ஏதத்வ்யக்தம் ப்ரஹ்ம (ஸம்ஸ்க்ருதம்) சதுர்தகாரேண விஸ்தீர்ணம் । (ஸவச) வதமர்ணகாரேண ஸச । (ஸவிஷ்யச) க்ஷுர ஸ்காரேண ஸச । ஶப்தேகவர்ணாகாரமிதி யாவச் । ககாரக்ஷுரத்வ உத்யதே । உதிஶப்தவேஸ்யாவஸ்யா நதித்யர்த்த । யதக்ஷுரஸ்ய ஸவர்ணத்வம், தத்ஸ்யாஸ்யா ஸித்திதேதா தேநத்வாத — ஸவர்ணமிதி ॥ ஏதத்யாக்யேத வ்யாக்யாதம் தேநாகார । கச । கவர்ண வத் । “ஸவேஷு தீ” இதி வசநாத் । “வர்ணா வம்ஸஸீ”தி வசநாச் ॥ ஏதத்வ்யாஸ்தநக்ஷுரவேவ ஸவர்ணம், நகாநத்யதித்யர்த்த । ஸம்ஸ்க்ருதித்வாத் தேநாகம் ஶப்தேகவர்ணாகாரமேவம் காரணத்யாதீதஸ்ய க்ஷுரவதவ வ்யுத்பத்திஸித்தஸ்ய நாநாத்வேஸ்தத்வாத — யஜ்ஞாநமிதி ॥ காரணத்யகாரக விகாராதீதம் யதத்வஸூக்ஷ்மஸ்தவ (ஓங்காரஸ்ய) ஏதத்வ்யாஸ்தாநக்ஷுராவஸ்யம் ப்ரஹ்மேஷு । நதத்வேநத்வாத்யமிதத்யர்த்த ॥ ॥ க ॥

ஸவர்ணமேஷ்ட்தஸ்ய ப்ரஹ்மயாதா ப்ரஹ்ம ஸோரயாதா வ
தாஷாச் । ॥ உ ॥

இதி வ்யாஸக ஸுந்தா ॥

ஶ — ஸவர்ணமேஷ்டஸ்யேஷ்டதி ॥ காரணத்யவாரிஷ்ட ஸாதகம் ஸவர்ணஸ்ய ப்ரஹ்மமேஷ்டேவ தத்யர்த்த । ததஃ கிமித்தாத் — அய மாதா ப்ரஹ்மேஷ்டதி ॥ அயம் ஓங்காரஸ்வர்ணதாத்பதம் ப்ரஹ்மமேஷ்டவ தத்ஸ்யாம் காரோ ஸவர்ணதாத்பதஸ்ய ப்ரஹ்மாத்யஷ்டி கதர்வேஸ்த்யர்த்த । ஸோராயதா வதர்ஷாதி இதி ஓங்காரோ அஸ்யஸ்யமோதேரயதா வாதஸ்தர்த ஸப்யர்த்தத்யர்த்த ॥ ॥ உ ॥

கம் — ஸவர்ணோங்காரஸ்வேதத்து ஓம்பதவாச்யஸ்ய ப்ரஹ்மண: பஞ்சவர்ணஸ்ய, ததத்தத்தாரம்காரம் ப்ரமாணஸம்வேதந நிராகத்ருதாஹ — ஸவர்ணமேஷ்டஸ்யேஷ்டதி ॥ (ஸதச) ஏகாரவதவாச்ய க்ஷுராவஸ்யம் ப்ரஹ்ம (ஸவர்ண) பஞ்சவர்ணமிதி । “பாரமமோ மேஷஸ்ய ப்ரஹ்ம, தமேதஸ்ய ப்ரஹ்ம பாரம் கவீநாம், பஞ்சவர்ணதத்பஞ்சவர்ணதி” இதி ஶ்ருதிஷ் வ்யவஸ்திதத்யர்த்த । நந ஜீவாநாமேவ க்ரியாஸ்ய ஸாதம்

त्र्यात्मनामेव तथापि कश्चिद्विशेषः नियोजकत्वकृतः— अस्तीति ॥ प्रत्याहारादिनाऽनेकत्वकृतया स्थितिभावप्राप्त्या स्वयं (प्रत्यक्) प्राणान्तःस्थावस्थाविशिष्टं प्रत्येकम्, नक्षत्रैः कश्चित्कृत्यमुच्यते । इति सर्वस्य चतुरवस्थात्मकत्वोक्तिः । एवं सर्वस्य चतुरवस्थात्मकत्वेऽपि समानायां तिरोधानं त्रयाणां कतिपयेषु अकारोकारमकारा नादैः प्रतिपाद्यानां विश्वादिस्थानानां चतुर्धा वाच्यत्वम् "अकार उकारो मकार" इत्यादिना तृतीयखण्डे वक्ष्यमाणं तानि प्रमाणानि— स्मर्यत इति ॥ स्मर्यते सर्वस्यान्तर्यामिण्यर्थस्य नामरूपाभ्यां नियोजकतया स्थितकृत्वा (पञ्चभूतात्) पञ्चानाम् पादानां अंशानां स्थापकत्वात् प्रसिद्धत्वात् पञ्चभूतानाम् । पादपादस्य "सम्प्रसादः पुमान्" इत्युक्तप्रकारः । स एव नियोजकतया तत्तन्निरूपणे प्रवर्तकतया निरूपित इत्यर्थः ॥ ॥ २ ॥

इति श्रीमाण्डूक्योपनिषद्भाष्ये प्रथमखण्डम् ॥

हरिः ओम् ॥ जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः स्थूलभुग्वैश्वानरः प्रथमः
पादः ॥ ॥ १ ॥

एवं— तदेव पादचतुष्टयं प्रपञ्चयति— 'जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञ' इति ॥ जागरितं स्थानं यस्य स जागरितस्थानः । जाग्रदवस्थावानित्यर्थः । "जागरितेऽप्येवं प्रबुद्धे प्रज्ञा" प्रबोधस्य अनिर्वचनीयस्यैव जाग्रदवस्थाशालित्वात् । (बहिःप्रज्ञः) बहिः प्रवणा प्रज्ञा यस्य सः बहिःप्रज्ञः । (सप्ताङ्गः) "तस्य ह वा एतस्यात्मनो वैश्वानरस्य मूर्धैव सुतेजाः चक्षुर्विश्वरूपः प्राणः पृथग्वर्त्मा सन्देहो बहुलो बस्तिरेव रयिः पृथिव्येव पादौ" इति वैश्वानरविद्योक्तरीत्या द्युसूर्यवाय्वाकाशवारिपृथिवीरूपैः मूर्धचक्षुःप्राणमध्यकायबस्तिपादैः षड्भिरङ्गैः भोक्त्रा जीवेन च सप्ताङ्गकं द्रष्टव्यम् । (एकोनविंशतिमुखः) ज्ञानेन्द्रियपञ्चककर्मेन्द्रियपञ्चकप्राणापानादिपञ्चकान्तःकरणचतुष्टयरूपैरेकोनविंशतिमुखवत्त्वम् । एतेषामपि विषयकं जाग्रदवस्थाद्वारा द्रष्टव्यम् । (स्थूलभुक्) स्थूलं प्राकृतं शब्दादिकं भुङ्क्त इति स्थूलभुक् । भोजने प्रयोजककर्तृत्वात् "अनश्नन्नन्यः" इति पारमार्थिकभोक्तृत्वाभावो द्रष्टव्यः । (वैश्वानरः) विश्वान्नरान्नयतीति वैश्वानरः । स एकः पादः ॥ ॥ १ ॥

கஂ-டு— கானி தேஷாம் ஸ்தானானி? கஸ்வ த்ராவாரஃ? கீத்ருஶானி தானி ரக்ஷ்வாணி? கிஂதேஷாம்ஹோமத்ரம்? கானி நாமானீக்ரதஶ்வஸ்ய ஸ்கந்தவதும் தத்வேணாஹ— ஜாமரீதேதி ॥ யத்ர ஸ்திதா ஜாமதிடு தத்வக்ஷ்ஜுராமரீ த்ருஃ। கவிகாரேண க்ருதிஸ்தயஃ। தஸ்வைவ ஸ்தாநம் யஸ்ய ஸ ஜாமரிக ஸ்தாநஃ। வக்ஷ்ஸ்தா நஜதத்ரயுஃ। (பஹிஃப்ரஜ்ஞஃ) பஹிஃஸ்ரேவாஜித வாஹாஸ்யதுாநு ப்ரஜ்ஞாவயதி ஜாநாதிவேதி பஹிஃப்ரஜ்ஞஃ। ஜாநா தோரக்ஞீதவேணாத்ருாக "ஜமாவயஜ்ஞாவீகிராஃக"ஜதி கவ்ரதத்யஃ। "க்ருதேரவிஜரஜவிவே" த்ரகாரவோவஃ। (ஸப்தாங்கஃ) வக்காரோ ஹா ஸ்மஃ, அவவாநுவா, மஜஶேவக்பாஜஹஸ்தஸுவகஜதி ஸப்தாங்கஃ। (ஏகோ நவிம்ஶதிமுகஃ) ஶஷமுகம் மஜமுகாரம், வாஸுஷுயேநுதாநவ நவமுகாநி வாருஷமுகாநிதி விவேகஃ। (ஸ்தூலபுக்) ஸ்தூலாநு ஹோமாநு ஶம்க்தே ஹோஜயதிவேதி ஸ்தூலபுக்। (வைஶ்வாநரஃ) விஶ்வேஷு நரேஷு ஸவேதுஃ ஜ்ஞாயதஜதி விஶ்வேஃ கஜுணி ப்ரத்யயஃ। நேநகாயதாங்கானாடு நாம் விஶதிரத்ர ஶதத்ர்யஶுஸ்து ஜ்ஞாநவாரஃ। விஶ்வம் ஸவேவுஜ்ஞதயம் ஸ்தூலம் வஸ்துடுவ்யதே। ஹோதாத்யா தத்ஸம்பம்யீ வேவஸ்ஃ। நரீயதே நக்ஷீயதஜதிநாரஃ। "ரீஜ்ஞே"। வ்ரத்யயஃ। வேவஶ்வாஸாநரஶ்ஶிதி। "நரேரவ ஸம்ஜ்ஞாயா" மிதி ஸ்வ்ரதேண ஹாவேஷாத்ருதீர்ககீவமாஆ தீவேவேஶ்வாநரஃ। வ்ரஶ்ஶிவாதுஃ। க்ருத்ரநஜதி விவரிணாமேநாந்தாத்ரத்ரமாநஷமஃ। வவுஷேஹஷ்தாநக்ரதுகேவுந ஸ்திதஸ்யாத்தநஃ வ்ரஶம் ரக்ஷ்விதத்ரயுஃ ॥ ॥ க ॥

ஸ்வப்நஸ்தாநோ(அ)ந்தஃப்ரஜ்ஞஃ ஸப்தாங்க ஏகோநவிம்ஶதிமுகஃ
ப்ரவிவிக்தபுக்தைஜஸோ த்விதீயஃபாதஃ ॥ ॥ உ ॥

ரம்— ஸ்வப்நஸ்தாநோ(அ)ந்தஃப்ரஜ்ஞஜதி ॥ ஸாத்விகஸ்வப்நாம் ஜாக்ர தகிதாராநுஹாவ்ரக்ஷம் நாவஸ்தி தஉஸ்தோநாநுஹாவயிதா ஷரத்வம்ஶஃ கந்தஃப்ரஜ்ஞஉவ்யதே। ஸப்தாங்கமேகோநவிம்ஶதிமுகே தஸ்ய ஸ்வ ஞீவேகரீஸ்வரஸுத்வேஷ்டஃ த்ரவ்யஸுஷாதிஹிஃ ப்ராணைஶ்ச வேஃ தநா தீவ்ரீவேநாதஃகாரணவஶாவேநவ வமுவஶிவுஷ்வேஷுவே। ஸ்வ வாயாநாம் தத்ஸ்தாவஷமாத்ருஹோமத்யா ஸ்வப்நமாவஸ்ய ஜீவ ஸ்ய ப்ரவிவிக்தாஸ்தாக தஷயிதாதஃ தைஜஸஸம்பதஸ்ய ப்ரக்ருதத்வ ஸ்யாவி ப்ரவிவிக்தபுக்தேதி ப்ருஷ்வ்ர। ஜதராவிஷதாநாமஸ்ஸ வ்ராணாம் ஸ்வப்நாநாம் தேஜோஸ்ஸாஸகபாக ப்ரத்ரக்ஸ்ய ஸ்வப்நாத் தைஜஸகோக்தஃ ॥ ॥ உ ॥

ரங்க ॥ ஸ்வப்நேதி ॥ (ஸ்வப்நஸ்தாந:) யத்ர ஸ்தித்வா ஜீவ: ஸ்வப்நபதா-ர்தாந் பஶ்யதி தத் ஸ்வப்நஸ்தாநம் । ததேவ ஸ்தாநம் யஸ்ய ஸ: । ஶே-ஷம் பூர்வவதித்யர்த: । (அந்த:ப்ரஜ்ஞ:) அந்த:ஶப்தோऽத்ர பாஹ்யார்தஜ்ஞா-நஜந்யவாஸநாப்ரயுக்தாந்தர: । தாஸு வாஸநாஜந்யார்தேஷு ஜ்ஞா-பயதி ஜாநாதீத்யந்த:ப்ரஜ்ஞ: । ப்ரஜ்ஞ இதி ஜாநாதே: க: । அத்ர ஸ்வாப்நபதார்தாநாம் ஜாக்ரத்வாஸநாஜந்யத்வோக்தி: ப்ராயிகாபி-ப்ராயா । "த்ருஷ்டஞ்சாத்ருஷ்டஞ்ச ஶ்ருதஞ்சாஶ்ருதஞ்சாநுபூதஞ்சா-நநுபூதஞ்ச ஸர்வம் பஶ்யதீ"தி ஶ்ருதே: । ஸப்தாங்க ஏகோநவிம்-ஶதிமுக இதி பூர்வவத் । (ப்ரவிவிக்தபுக்) வாஸநாஜந்யதயா ஸூ-க்ஷ்மயோக்ஷ்மா விவிக்தாந் ஸ்வாப்நார்தாந் புங்க்தே போஜயதீதி ப்ரவிவிக்தபுக் । தேஜோமயவித்யுதயா விஜ்ஞஸம்பந்தோ தைஜ-ஸநாமா ஸூக்ஷ்மோ த்விதீய: பாத: । த்விதீயம் ரூபமித்யர்த: ॥ ௨ ॥

யத்ர ஸுப்தோ ந கஞ்சந காமம் காமயதே ந கஞ்சந ஸ்வப்நம்
பஶ்யதி தத் ஸுஷுப்தம் । ஸுஷுப்தஸ்தாந ஏகீபூத:
ப்ரஜ்ஞாநகந ஏவாநந்தமயோ ஹ்யாநந்தபுக் சேதோமுக:
ப்ராஜ்ஞஸ்த்ருதீய: பாத: ॥ ௫ ॥

பா॰— யத்ர ஸுப்தோ ந கஞ்சந காமம் காமயதே ந கஞ்சந ஸ்வப்நம் பஶ்யதி தத் ஸுஷுப்தமிதி ॥ யத்ர ஸ்தாநே ஜீவஸ்ஸுப்தஸ்ஸந் ராகாதிதோ-ஷாநுபமர்தத: ஸ்வப்நம் ந பஶ்யதி, தத் ஸ்தாநம் ஸுஷுப்தம் । ஸுஷுப்திரி-த்யதிகரணே க்தப்ரத்யய இதி பாவ: । ஸுஷுப்தஸ்தாந ஏகீபூத இதி ॥ ஸுஷுப்தஸ்தாநே ஏகீபூத: ஸுஷுப்தஸ்தாநே ஏகத்வம் ப்ராப்த: । ஸ்வயம் ஸுஷுப்திஸ்தாநதயா ஸ்தித இத்யர்த: । "ததாஹாவோ நாரீஷு-தஜ்ஜீதே ராத்ரிவே" த்யதிகரணோக்தரீத்யா ஸுஷுப்தஸ்தாநஸ்ஸ (ப்ரஜ்ஞாநகந:) ஜ்ஞாநஸ்வரூப: (ஆநந்தமய:) ஆநந்தகந: । ஜீவஸ்ய ஸுஷுப்திகாநந்தாநுபாவக: (சேதோமுக:) விஶேஷசேதோகாரா-ஹ்ரு: ஜ்ஞாநாநந்தமயசிதாவத் । ஆநந்தபுக் ய: ப்ராஜ்ஞஸ்ஸம்ஜ்ஞ-ணாமய ஸ்த்ருதீய: பாத இத்யர்த: ॥ ௫ ॥

ரங்க— த்ருதீயபாதஸ்ய ஸ்தாநம் வக்தும் ஸ்தாநஸ்வரூபம் தாவ-தாஹ— யத்ரேதி ॥ யத்ர தேஶே (ஸுப்த:) அஜ்ஞாநாவ்ருத: ஸ்வ-ரூபம் ஸமவஸ்தம் ப்ராப்த இதி வா । "ப்ராஜ்ஞேநாத்மநா ஸம்பரிஷ்வக்த" இத்யாதே: ॥ (கஞ்சந) கமபி (காமம்) காம்யமாநமபி ந காமயதே । ந கஞ்சந ஸ்வப்நபதார்தம் பஶ்யதி । உபலக்ஷணமேதத் । ஸ்வாப்நம் விநா கிமபி ந பஶ்யதீத்யர்த: । தத் ஸ்தாநம் ஸுஷுப்திரித்யுச்யதே । ஸுஷுப்திரேவ ஸ்தாநம் யஸ்ய ஸ: ஸுஷுப்தஸ்தாந: । ஹ்ருத்கணீகா

ஸாரோ
ஹ்ருஸ்ஜ இதி பாவ: । (ஸங்க்ரஹ:) ஶெவஸ்யாநாம் ஸஜாதிஸ்ஹாநம் ஸாரோ-
ஹ்ருஸ்ஜ இதி பாவ: । (ஸங்க்ரஹ:) வேஶ்யாநாமேகஜாதிஸ்ரேணீஸாலம் ப்ராவ்ருத: । (ப்ரஜ்ஞாநவந:)
நேத்ரஜ்ஞாநாநந்தர்ஶிர ஏவ ஸ்வேணீஸாலம் ப்ராவ்ருத: । (ப்ரஜ்ஞாநவந:)
"ஜவிஷ்ட்ராகஸம்ஜ்ஞாநஷ்ட்ரா த்ருதீயா ஶக்திரிஷ்யதே । யயா க்ஷேத்ரஜ்ஞ
ஶக்திஸா வேஷ்டிதா" த்ருக்ஸ்வேஷ்டநாவ்ருதா ஜீவா வநஜத்ர
த்ருதே । ஸாஷ்வத்வேஷாயாம் வநம் தஜ்ஜீவஸ்யாபவம் ஜாநாதி ப்ர
ஜ்ஞாவபதிவ ஜீவஸ்யேதி ப்ரஜ்ஞாநவந: । ப்ரவபவநாடிதநீஷதண்ட
ஆத்ய "ஜ்ஞாநவேவாஷ"இதியாதோ: "க்ருத்ஸ்நஷ்ட்ரோபவஷல்"
இதி வஸஸஹ்ருஷணாத் கஷ்ணி ஷ்ட்ரபி ஸநாதேவ ப்ரஜ்ஞாந:
ப்ரஜ்ஞாவிக: வந: ஜீவ: யேநவ: ப்ரஜ்ஞாநவநஜதிவிஹ்ருஷ: । யதா-
"வநப்ரஜ்ஞ" இதி வக்ஷ்யமாணகாரிகாவி ப்ரஜ்ஞாநவநஜத்ரஸ்ய
வநப்ரஜ்ஞாநஜதி விவரீதஸ்வோ யேய: । தயாஸ்வ ஸ்வதநீஷத
ண்டாத் கஷ்ணிஷ்ட்ரப² । (ஆநந்தபஜ:) ஆநந்தப்ரபாவ: । ப
ணாநந்த இதியாத: । "யதேதாவாநோ நிவதஷ்ண" இதத்ராத ப்ரவிஜ
திதேஹாஷ்ட: । (ஆநந்தஸ்க²) விஷயேஹாவாந் விஷேநவாநந்தம் ஸஞ்
ஶேஷ ஹோஜபதிவ த்ராநந்தஸ்க² । ஸத: ஸ்வபஸ்க்ஷம் ப்ரவிவிக்தஸஹ
த்ராதிதத்ரப்ரவணாநந்தாநஸவரபவஸ்ய கீத்ராவபவதிஹாவ: ।
(வேதேதோவ:) ஜ்ஞாநபவதோவ: । தோவஜத்ரவக்ஷணம் । ஜ்ஞாந
ப்ரவஸ்வாவயவஜத்ரய: । ஸதஷநந்தயஸ்வேதாதோவஸ்வப
ஸஹிதேஷணஆபம் ப்ராஶஸ்த்ரப்ரவஞ்சே, "நாஜ:ப்ரஜ்ஞ"இதி வக்ஷ்ய
மாணவதாயப்ரபேவ யேய² । (ப்ராஜ்ஞ:) ப்ரகர்ஷேண நஜ்ஞா
வபதீதி ப்ராஜ்ஞ: । ஜீவஸ்யாபவாதிரிக்தம் பாஹ்யம் ஸர்வம்வா கிதேவி
நஜ்ஞாவபதீதி ப்ராஜ்ஞாநேகஜத்ரய: । ப்ரவபவநாதஸ்வவாத
தநீஷதண்டய: ஜ்ஞாயாதோ: "க்ருதஶோவவஸய" இதி கவ்ருத்ர
ய: । த்ரத: (த்ருதீயபாத:) த்ருதீயம் பவம் ॥ ॥ ௫ ॥

ஸஷ ஸர்வேஶ்வர ஸஷ ஸர்வஜ்ஞ ஸஷோऽந்தர்யாம்யேஷ
யோநிஸ்ஸர்வஸ்ய ப்ரபவாப்யயௌ ஹி பூதாநாம் ॥ ௬ ॥

பத— ஸஷஸர்வேஶ்வர ஸஷஸர்வஜ்ஞஸஷோऽந்தர்யாமீ ஸஷ
யோநிஸ்ஸர்வஸ்ய ப்ரபவாப்யயௌ ஹி பூதாநாமிதி ॥ (யோநி:) ஸ்தாந
மித்யர்த: । "யோநிர்யோநாஷ்டே ஸ்தாந" இதி கோஶாத் । ஶிஷ்டம்
ஸ்பஷ்டம் । யத்யபி விஶ்வதேஜஸப்ராஜ்ஞாநாம் த்ரயாணாம் ஸமவஸ்த்ர
ஸதபா ஸர்வேஶ்வரத்வாதிகம் ஸ்ம்பவதி । ததாபி வ்யவஸ்திதவ
வேதக்ருதத்தவஸ்துத்தயா த்ரயாணாம் தேஷாமபாநம் கதவ்யதிதிஹாவ:॥௬॥

தத்ர— ஸவம் பவத்ரயம் நிரூப்ய அதஸ்யாபம் "நாஜ:
ப்ரஜ்ஞ"மிதாதிநா நிரூபயிஷ்யந் வேஶ்யாநாதிரூபாணாமேக

𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌤𑍍𑌰𑌯𑌪𑌾𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌵𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌸𑌹 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌣𑌾𑌂 𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌮𑌾𑌹— 𑌏𑌷 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌏𑌷𑌃) 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 । 𑌏𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍁𑌯𑌾𑌯𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌰𑍍𑌯𑌖𑍍𑌯𑌾𑌪𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌃) 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑍋𑌪𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑍀𑌶𑌿𑌤𑌾 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌤𑍍𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀) 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌨𑌿𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 (𑌯𑍋𑌨𑌿𑌃) 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌾𑌪𑍍𑌯𑌯𑍌 𑌹𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌹𑌿) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌾𑌪𑍍𑌯𑌯𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃, 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌤𑍇 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌬𑌹𑌿𑌷𑍍𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑍋 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍋
𑌹𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌃𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌃 । 𑌘𑌨𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞
𑌏𑌕 𑌏𑌵 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌅०— 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌕𑍋𑌟𑍌 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍁𑌦𑌾𑌹𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍍𑌯𑍇 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌹— 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌅𑌤𑍍𑌰) 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 । 𑌸𑌂𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑍋 𑌬𑌹𑌿𑌃𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃, 𑌤𑍈𑌜𑌸𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌃𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌃, 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌘𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌕𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌹— 𑌬𑌹𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌃) 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃 । 𑌪𑌦𑌾𑌨𑌾𑌮𑌯𑌂 𑌪𑌾𑌠𑌕𑍍𑌰𑌮𑌃 𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌃 । 𑌏𑌕 𑌏𑌵 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍍𑌰𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌭𑌗𑌵𑌦𑍍𑌵𑌚𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑍇𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌮𑍁𑌖𑍇 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍋 𑌮𑌨𑌸𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌃 । 𑌆𑌕𑌾
𑌶𑍇 𑌚 𑌹𑍃𑌦𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌦𑍇𑌹𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌅०— 𑌜𑌾𑌗𑌰𑌿𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌃 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌕𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌹— 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌮𑍁𑌖𑍇) 𑌅𑌗𑍍𑌰𑌭𑌾𑌗𑍇 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌂 𑌮𑌨𑌸𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌆𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌚 𑌹𑍃𑌦𑌿) 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 । 𑌹𑍃𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌣𑌿𑌕𑌾𑌗𑍍𑌰𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌦𑍇𑌹𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍇𑌕𑌪𑌾𑌦𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌦𑍇𑌹𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌭𑍁𑌙𑍍𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑌭𑍁𑌕𑍍 ।
𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌭𑍁𑌕𑍍𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌭𑍋𑌗𑌂 𑌨𑌿𑌬𑍋𑌧𑌤 ॥ ௩ ॥

𑌅०— 𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌭𑍁𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑌭𑍁𑌕𑍍 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌭𑍁𑌗𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌕𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌹— 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌿𑌬𑍋𑌧𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍍𑌰𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌯𑍋𑌜𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௩ ॥

𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌪𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌤𑍁 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌮𑍍 । 𑌆
𑌨𑌨𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌧𑌾 𑌤𑍃𑌪𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌨𑌿𑌬𑍋𑌧𑌤 ॥ ௪ ॥

கு.— உக்தமர்தமேவ ஸங்க்ஷிப்ய ஸம்க்ருஹ்ணாதி— த்ருஷ்டேதி ॥ (த்ருஷ்டம்) ஐஶ்வர்யம் யஸ்ய கதம் । விஶ்வம் க்ருத்ஸ்நம் । ஸர்வமேவேத்யர்த: । நித்ய த்ருப்தஸ்ய த்ருஷ்டாதிநா த்ருப்தி: க்ரியாவதோ யோக்யா । ஜ்ஞாநம் ஜ்ஞாநம் । ஜ்ஞாநத்வாத் । (விஜாநீய) விஜாநீய । விகாரணத்வாத் ॥ அத

த்ருஷ்டா யாऽஸௌ யதைஶ்வர்யம் ஹ்யாத்மா யஸ்ய வஶீக்ருத: ।
வைதிகம் கஷ்டஜாலம் யஸ்ய ஸஹஜ்ஞாநேந நஶ்யதே ॥ ௯ ॥

கு.— விஶ்வாதிஶப்தவாச்யத்வம், தத்தஸ்யாநேந தஜ்ஜ்ஞஸ்ய ஜாநத: ஸம்பந்த— த்ருஷ்டேதி ॥ (த்ருஷ்டா யாऽஸௌ) கல்பிதேநாஸ்ய யாதாத்ம்யேந யத் (ஐஶ்வர்யம்) த்ருஷ்டவ்யம் விஶ்வ ஜ்ஞாநாத்மகம், யஸ்ய (ஹ்யாத்மா) விஶ்வதேஜஸப்ராஜ்ஞஶப்தவாச்ய: (ஸத் கஷ்டஜாலம்) ஹ்யாத்மைஶ்வர்யஸ்வரூபம் (யஸ்ய) யோகிநாம் (வைதிகம்) ஜாநாதி ஸ: ஜ்ஞாநவிஷயாத் (ஸஹஜ்ஞாநே) ஸ்வரூபஸ்வபாவ தத்தமேவம் நஶ்யதி । தத்ர தஸ்ய நிவாரணவிகாரம் நஶ்யதே நீத்யர்த்த: । தத்தஸ்யாநேந தத்தவைஶ்வர்யஸ்ய ஸர்வஸ்ய ஸ்வதர்மஸ்ய ஜீவஸ்ய கர்மஸம்ஸாரவிஶேஷஶப்தவாச்ய, நஶ்வரம் ஹ்யாத்ம ஸ்வரூபஜீவாத்மாநம் ஸ்வ தம் த்ருஷ்டவாந் நவிகல்பாதீதி ஸாக்ஷ: ॥ ॥ ௯ ॥

ப்ரஸக்தஸ்ஸ்வாத்மநா ஸதாத்மேதி விநிஶ்சய: । ஸர்வஜ்ஞத்வாதி
ப்ராணஸ்வதேஜஸஶப்தஸம்ஸர்க: ப்ரத்யக் ॥ ॥ ௧௦ ॥

கு.— “ஸ்வதேஜஸஸ்ஸர்வம்” த்ருஷ்டமேவ ஸம்ஹரதி— ப்ரஸக்த இதி ॥ ப்ரஸக்தத்வ தத்தேஜஸேநேதி ப்ரஸக்த: । (ஸர்வாத்ம நா) ஸர்வஸ்வரூபேண யதாயோக்யம் தத்தத்ர ஸம்: । ஸத்ரூபமேவ தத்த்வேதி யோக்ய । இதி ஸதாம் விநிஶ்சய த்ருஷ்ட்வா ஸதாத்மந்யாய நிஶ்சய ஸம்பதேத । தத்ர விஶேஷதேத । ஸர்வப்ரஸக்தம் ப்ருதி— ஸர்வஜ்ஞத்வம் ப்ராணமிதி ॥ ஸர்வஸ்வ ப்ராணேதஜஸ்ஸம்ஸர்க நா ப்ராணநாம ஸர்வ ஸர்வஜ்ஞநதீ த்ருஷ்டா நவிகல்பஶப்த வாச்யத்வம் ஸர்வப்ரஸக்தித்ருஷ்டம்ஸதி । (ப்ரஶ்ரேய:) ப்ரஶ்ந ஷஷ்டிஸ்ரீநா ப்ராஶ்நநாம ப்ரக்ஷயநாம தத்ரஶப்தவாச்ய ஸர்வ: (தேஜஸஶப்த) ஜ்ஞாநப்ரதிபத்தா ஜீவாநிதியாத் । (ப்ரத்யக்) தேஷாமேவாநாதிஸ்வதே ஜநயதி ॥ ॥ ௧௦ ॥

விஷயம் ப்ரஸங்கமேக: ஸ்ருஷ்டிவிதகா: । ஸ்வ ப்நமாயாஸ்வரூபேதி ஸ்ருஷ்டிரந்யை: விகல்பிதா ॥ ௧௧ ॥

கு.— “ஸதாத்மேதி விநிஶ்சய” இத்யுக்தம் ஸதாம் வைபரீத்யேந நிஶ்சயத்யாத் ப்ராஹ । தத்ர ஸ்வமதம் ப்ரதி— விஷயதி இத்யாதி நா ॥ (ஸ்ருஷ்டிவிதகா:) ஸ்ருஷ்டிவிஷயவிசாரகா: (கேசித்) ப்ரஹ்மஸ்வ ரூபபரிணாமவாதிநோऽஸத: (ப்ரஸங்கம்) ஸ்ருஷ்டிம் (விஷயம்) ஜீவ

जगतो विविधतया भवनं ब्रह्मणो मन्यन्ते । सृष्टिचिन्तका जगत्प्रपञ्चं यथावत् ब्रह्मस्वरूपानभिज्ञा इति सङ्गतिः । (अन्यैः) ब्रह्मविवर्तः प्रपञ्च इति वादिभिः सृष्टिः (विकल्पिता) विषयतया कल्पिता । कथं? स्वप्नमायासरूपेति ॥ स्वाप्नदशायां सृष्टिः सत्यात्मविवर्ता यथा मायारूपा, तथा तत्स्वरूपं ब्रह्मविवर्तरूपा जाग्रत्सृष्टिरपि मायारूपा । मायावशेन मायानिर्मितगन्धर्वनगरादिरूपम् । तत्स्वरूपा तत्त्वस्वरूपा । इत्यन्ये एवं विकल्पितवन्तः ॥ ॥ ११ ॥

इच्छामात्रं प्रभोः सृष्टिरिति सृष्टौ विनिश्चिताः ।
कालात्प्रसूतिं भूतानां मन्यन्ते कालचिन्तकाः ॥ १२ ॥

अत्र— परिणामविवर्तयोरभावे कथं सर्वं जगत्सृष्टिरित्यतः सतां विनिश्चयप्रकारमाह— इच्छेति ॥ केवलमिच्छामात्रं अनायासेनाविलम्बेन अविकारिणैव (प्रभोः) अव्ययस्येशस्य सृष्टिः प्रपञ्चसृष्टिः विश्वविषयिणी सृष्टिरिति सृष्टौ विषये (विनिश्चिताः) विनिश्चयवन्तः । औपनिषदा इत्यर्थः । सर्वज्ञस्य सत्यसङ्कल्पस्य सर्वशक्तेः स्वसङ्कल्पमात्रेणैव स्वशरीरभूतचेतनाचेतनप्रपञ्चस्य सूक्ष्मं स्थूलरूपेण परिणामं स्वयमविकार एव सम्पादयतीति मन्यन्ते इति भावः । विनिश्चिता इति कर्तरि क्तः । परमतान्तराण्याह— कालेति ॥ (कालचिन्तकाः) कालमेवेश्वरत्वेनाभिमन्यमानाः भूतानां (प्रसूतिं) उत्पत्तिं कालात् मन्यन्ते । उपलक्षणमेतद्दृष्टादृष्टयदृच्छानियतिस्वभावादीनाम् । तेषां निरासः पाराशर्यभाष्यादेव ज्ञेयः । अत एव इच्छामात्रमिति पक्षस्य श्रैष्ठ्यनिर्देशः ॥ १२ ॥

भोगार्थं सृष्टिरित्यन्ये क्रीडार्थमिति चापरे ।
देवस्यैष स्वभावोऽयमाप्तकामस्य का स्पृहा ॥ १३ ॥

अत्र— तत्र परिपूर्णस्य पारमेश्वरस्य सृष्टिः किमर्थेत्यत्र लोकानुग्रहार्थं स्वभावमिति पक्षं मतान्तराण्याह— भोगार्थमिति ॥ मदीयत्वभोगार्थं सृष्टिरित्यन्ये मन्यन्ते । अपरे तु राजादेः कन्दुकादिविहार इव क्रीडार्थं प्रयोजनसिद्ध्यर्थं विश्वसृष्टिरीश्वरस्येति मन्यन्त इत्यर्थः । स्वमतमाह श्रुतिः— देवस्येति ॥ (देवस्य) क्रीडाशीलस्य (अयं) श्रीनाथस्य (एषः) सृष्ट्यादिविषयः स्वभाव एव । नान्यत्प्रयोजनमिति भावः । "लोकवत्तु लीलाकैवल्यम्" इति सूत्रात् । कुतः? आप्तकामस्य (आप्तकामा) प्रयोजन

[illegible] अङ्गावीत्युः । इति शम्भोः [illegible] ॥ १३ ॥
[illegible] ॥

अन्तःवृत्तं बहिःवृत्तं पार्श्वतःवृत्तं अवृ-
त्तान्तमन्तं अवृत्तं नावृत्तम् । [illegible]
[illegible]
[illegible] व्यवच्छेदं [illegible] वर्तयेत्
[illegible] सच्छिद्रा सविज्ञेयः ॥ ॥ १४ ॥

पं— वर्तयेद्वादीनाह— अन्तःवृत्तेति ॥ "अन्तःवृत्तं बहिःवृत्तं पार्श्वतःवृत्तम्" इति बहिःवृत्तान्तःवृत्तयोः [illegible] व्यावृत्तिः । "अवृत्तान्तमन्तं अवृत्तम्" इति वृत्तान्तस्य [illegible] व्यावृत्तिः । वृत्तशब्दोऽत्र "वृत्तादिह्रस्व" इति [illegible] । [illegible] वृत्तवृत्तयोः [illegible] । अत्र वृत्तविशेष [illegible] — नावृत्तमिति ॥ [illegible] । [illegible] । [illegible]

[illegible] ॥ १४ ॥

कृ— [illegible] — नाडीति ॥ [illegible] । (अबहिःवृत्त) [illegible] । (पार्श्वतःवृत्तम्) [illegible]

[illegible]

[illegible]

॥ ௧௪ ॥

[illegible]

॥ ௧௫ ॥

[illegible]

॥ ௧௫ ॥

[illegible]

॥ ௧௬ ॥

[illegible]

யஃ । தத்காரணாவித்யாத்மக: காரணபாவ: । ஜீவநிஷ்டதாத்ருஶ ஜாக்ரத்தாயாம் ஸ்வாப்நாவித்யாரூபகார்யகாரணபாவவத்த்வாத் விஶ்வ: । தைஜஸஸ்ய வித்யாகார்யஸ்வப்நாகாரத்வேபி ஸ்வாவஸ்தாயாம் ஸ்வாப்நேந தத்காரணாஜ்ஞாநேந ச பத்தஜீவநிஷ்டதாத்ருஶபாவவத்த்வாதித்யர்த்த: । ப்ராணஸ்து தத்காரணாஜ்ஞாநரூபஸாக்ஷித்வபாவ: । ஸாக்ஷித்வபாவவத்த்வாத் துரீய ஏவ தாதாத்ம்யரூபேண ஏவ காரணபாவம் நியமேந ப்ராப்த: காரணாத்மபாவம் நியமேந ப்ராப்தஶ்ச ஆகலி நஸித்த்யத இத்யர்த்த: ॥ ௧௧ ॥

நாத்மாநம் ந பராம்ஶ்சைவ ந ஸத்யம் நாபி சாந்ருதம் ।
ப்ராஜ்ஞ: கிஞ்சந ஸம்வேத்தி துர்யம் தத்ஸர்வத்ருக்ஸதா ॥ ௧௨ ॥

டீ— “ந ப்ரஜ்ஞம் நாப்ரஜ்ஞம்” இதி துர்யப்ராஜ்ஞயோர்வைலக்ஷண்யம் ஸம்க்ரஹேண— நாத்மாநமிதி ॥ (ஆத்மாநம்) ஸாக்ஷிஜீவஸ்வரூபம் ஸ்வம் வேத்தி । ததா ந (பராந்) அந்யாந் ஜீவாந் । ந (ஸத்யம்) வ்யாவஹாரிகம் ஜீவம் । நாபி ச (அந்ருதம்) ஶுக்திரஜதாதிகம் ஸம்வேதயதீத்யர்த்த: । ஜீவஸ்ய ஸ்வரூபஸாக்ஷித்வம் விநா நாந்யத்கிஞ்சித் ஸம்வேதயதீத்யாஶய: । துரீயஸ்து ஸதா (ஸர்வத்ருக்) ஸர்வம் பஶ்யதீதி ஸர்வத்ருக் । தத்ர ஸர்வம் ஸர்வதா பஶ்யதீத்யர்த்த: ॥ ௧௨ ॥

த்வைதஸ்யாக்ரஹணம் துல்யமுபயோ: ப்ராஜ்ஞதுர்யயோ: ।
பீஜநித்ராயுத: ப்ராஜ்ஞ: ஸா ச துர்யே ந வித்யதே ॥ ௧௩ ॥

டீ— “ஶிவமத்வைதம்” இதி துரீயஸ்ய ப்ராஜ்ஞாத் வைலக்ஷண்யமுக்தம், தச்ச ப்ராஜ்ஞஸ்யாபி ஸமாநமிதி தத்ஸ்துரீயஸ்ய வைலக்ஷண்யம் ப்ரதிபாதயதி— த்வைதஸ்யேதி ॥ (த்வைதஸ்ய) ஜகதுத்பத்திகாரணஸ்வாதந்த்ர்யஸ்ய (அக்ரஹணம்) க்ரஹணாபாவஸ்துல்ய: । ஜகதுத்பத்தி ஸ்வாதந்த்ர்யஸ்ய ப்ராஜ்ஞதுரீயயோஸ்துல்யம் । பீஜேதி ॥ ஜகதுத்பத்தி ஸ்வாதந்த்ர்யாபாவபீஜபூதா அவித்யா பீஜநித்ரா ததா யுக்த: ஸஹித: ப்ராஜ்ஞ: । ஸா சேதி ॥ ச ஶப்தோ ததா துரீயே (ஸா) பீஜநித்ரா ததா ஸம்பந்தோ ந வித்யதே இத்யர்த்த: ॥ ௧௩ ॥

ஸ்வப்நநித்ராயுதாவாத்யௌ ப்ராஜ்ஞஸ்த்வஸ்வப்நநித்ரயா ।
ந நித்ராம் நைவ ச ஸ்வப்நம் துர்யே பஶ்யந்தி நிஶ்சிதா: ॥ ௧௪ ॥

டீ— ப்ரகாராந்தரேண விஶ்வாதீநாம் ஸ்வரூபம் ப்ரதிபாதயதி— ஸ்வப்நேதி ॥ ஸ்வப்நதர்ஶநம் ஜாகரஸ்யாபி । ஜாக்ரத்ஸ்வப்நயோ: ஸ்வப்நநித்ராயுதாவாத்யௌ । ததா ஜாக்ரத்ஸ்வப்நாவித்யாஸம்பந்தாவித்யாயா யுதாவாத்யௌ । ததா ஸ்வபாவநியாமகௌ விஶ்வதைஜஸௌ । ப்ராஜ்ஞஸ்து (அஸ்வப்நநித்ரயா) ஸ்வப்நரஹிதநித்ராரூபகேவலாவித்யயா யுக்த: । தத்த்வம் ஸ்வப்நநித்ரே நாஸ்தீத்யர்த்த: । (நிஶ்சிதா:) ஸம்ப்ரதிபந்நா: (நித்ராம்) நித்ராகாரத்வம்

𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑍍𑌨𑌿𑌕𑌂 (𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌂) 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑍇 (𑌨 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿) 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௯ ॥

𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌣𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍋 𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌜𑌾𑌨𑌤𑌃 । 𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑍇 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑍇 𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑌂 𑌪𑌦𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 ॥ ॥ ௨௦ ॥

𑌅— 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌯𑌂 𑌕𑌥𑌯𑌤𑌿 𑌆𑌹— 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌣𑌤𑌃) 𑌦𑍇𑌹𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌧𑍀𑌨𑌤𑌾𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 ॥ (𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂) 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌜𑌾𑌨𑌤𑌃 (𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌾) 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌃 𑌭𑌵𑌤𑌿 (𑌤𑌯𑍋𑌃) 𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌯𑍋𑌃 (𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑍇) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑍇 𑌸𑌤𑌿 (𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑌂 𑌪𑌦𑌂) 𑌭𑌗𑌵𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 (𑌅𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇) 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥௨௦॥

𑌅𑌨𑌾𑌦𑌿𑌮𑌾𑌯𑌯𑌾 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋 𑌯𑌦𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌬𑍁𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌜𑌮𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌮𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌂 𑌬𑍁𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌾 ॥ ॥ ௨௧ ॥

𑌅— 𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌯𑍋𑌰𑍍𑌨𑌾𑌶𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌥𑌯𑌨𑍍 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌸𑌾𑌧𑌨𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌦𑌶𑌾𑌂 𑌚 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌅𑌨𑌾𑌦𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌭𑌗𑌵𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌾, 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌚 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌨𑌾𑌦𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌯𑍋𑌃 । 𑌅𑌨𑌾𑌦𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌮𑍍 𑌅𑌨𑌾𑌦𑌿𑌮𑌾𑌯𑌯𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 (𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑌃) 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑌿𑌤𑌃 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑍇 𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶𑌿𑌤𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌯𑌦𑌾 (𑌅𑌨𑌾𑌦𑌿𑌮𑌾𑌯𑌯𑌾) 𑌭𑌗𑌵𑌦𑌿𑌚𑍍𑌛𑌯𑌾 𑌭𑌗𑌵𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑍇𑌨 (𑌪𑍍𑌰𑌬𑍁𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇) 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌤𑌦𑌾 (𑌅𑌜𑌂) 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌹𑍀𑌨𑌂 (𑌅𑌨𑌿𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌂) 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌂 (𑌅𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌂) 𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌞𑍍𑌚 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌮𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌞𑍍𑌚 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿𑌷𑍍𑌟𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌬𑍁𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 ॥ ௨௧ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑍋 𑌯𑌦𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍇𑌤 𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑍇𑌤 𑌨 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌃 । 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌮𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑌃 ॥ ॥ ௨௨ ॥

𑌅— 𑌨𑌨𑍁 𑌦𑍇𑌹𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 “𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑍇 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑍇” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍋 𑌨𑌾𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌦𑍇𑌹𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌃 । 𑌸𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌯𑌦𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌧𑍀𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌙𑍍𑌗𑍀𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌹𑍍𑌯𑌪𑌿 (𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑌃) 𑌪𑌰𑌮𑌶𑍍𑌚𑌾𑌸𑌾𑌵𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑌃 । 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑍇𑌤) 𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑍇𑌤𑍈𑌵 । 𑌨 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌃 । 𑌅𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌲𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌦𑍌 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌥𑌂 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹— 𑌮𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 (𑌅𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌂) 𑌮𑌹𑌦𑍍𑌦𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂

ब्रह्मादिवस्तुजातमज्ञैः (द्वैतं) द्वितीयेन प्रकारेण ज्ञातं तद्वैपरीत्येन ज्ञातं तत्तु मिथ्याज्ञानं तेषां मायामात्रत्वात् सम्भवद्विषयमात्रनिर्मितं जातमित्यर्थः । तथा च तादृशमिथ्याज्ञानस्यानादिकालप्रवृत्तस्याविद्यया जातत्वेनास्वाभाविकत्वात् तत्त्वसाक्षान्निवृत्तियुक्ततेति भावः । उक्तं हि — 'संसारबीजं विशोकमोहदः, दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया । मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते' इत्यादिस्मृतेः ॥ २२ ॥

विकल्पो विनिवर्तेत कल्पितो यदि केनचित् । उपदेशा-
दयं वादो ज्ञाते द्वैतं न विद्यते इति ॥ ॥ २५ ॥

इति द्वितीयः खण्डः ॥

कृ— उक्तमेव सचतुर्वाक्यं विशदयन्नुपसंहरति — विकल्प इति ॥ शुक्तिरजतादिवत् स्वीयतादात्म्येनानादिनानात्मकप्रपञ्चरूपो विकल्पः उक्तरीत्याऽस्वाभाविको यदि केनचिदज्ञानादिना स्वाभाविकत्वेन कल्पितः, तर्ह्यपि (उपदेशात्) महतामुपदेशवाक्यात् (विनिवर्तेत) विनिवर्तत एव । न निवर्तेतेति वाच्यं कदाचन । न निवर्तेत किम्? अपि तु निवर्तेतैवेत्यर्थः । कस्तावद्वादः? यदुपदेशाज्ञानादिपर्यस्तं प्राग्द्विषन्निवृत्तिरित्यत्राह — अयमिति ॥ ब्रह्मणि यथावज्ज्ञाते सति (द्वैतं) 'शिवमद्वैत'मित्युक्तप्रकारेण मिथ्याज्ञानं न विद्यते । निवर्तकमित्ययं सतां वाद इत्यर्थः । इति शास्त्रस्य इति सतां श्लोकार्थसङ्ग्रहेणाशयः ॥ ॥ २५ ॥

इति श्रीमाण्डूक्योपनिषद्भाष्ये द्वितीयखण्डभाष्यम् ॥

हरिः ॐ ॥ सोऽयमात्माऽध्यक्षरमोङ्कारोऽधिमात्रं
पादा मात्रा मात्राश्च पादा अकार उकारो मकार इति ॥ १ ॥

ऋ— (सोऽयमात्माऽध्यक्षरमोङ्कारोऽधिमात्रं) अध्यक्षरं अक्षरमधिकृत्य, अधिमात्रं मात्रा अधिकृत्य वर्तमानो य ओङ्कारो नादात्मकः स एव अयमात्मेत्यर्थः । (पादा मात्रा मात्राश्च पादाः) यथोक्ता ब्रह्मणः पादभूताः उक्ता विश्वतैजसप्राज्ञतुरीयाख्याः सर्वे ते मात्राः प्रणवमात्राभूता अकारादिरूपाः । ओङ्कारस्य या मात्राः अकारोकारमकाराख्याः ता एव ब्रह्मणः पादभूता इत्यर्थः । समस्ते प्रणवे ब्रह्मदृष्टिः श्रुता, प्रणवमात्रास्वकारादिषु विश्वतैजसप्राज्ञादिपाददृष्टिः कर्तव्येत्यर्थः । तदेव दर्शयति — अकार उकारो मकार इति ॥ ॥ १ ॥
इदमेवोपलक्षणं नादस्यापि ॥

கூ— ஸஸவ ஸவேஷ்ளாஂகாரவு திவாஷ ஸ்யாத்நஃ விஶ்வாஷிர-ஷுவ வதஷ்டபஂ நிர-ஷுவு தெஷாஂ ர-ஷுவாணாஂ ககாராஷிவுணவாஂஶ வுதிவாஷ ஸ்காஷிஶோஹாத்ூஂ வக்தூ-ஶூ-க்தூஶ-நவஷதி— ஹொZயஜிதி ॥ ஒஜிதுாகியஶோணதயா ஒஂகாரஶஷ்ூிதஹ்வாZயஂ வத-ராத்ககெகவொநா க்குத்ா (கஶ்ருக்ஷாரஂ) கயி ஸவுதொZயிகஹ தஷக்ஷாரஂ சவிநாஶிவெ துஜ்ருக்ஷாரூ । கக்ஷரஶஷ்ஷ்வாஹாவுாஹவஂஸக்ஷிஂஹதா । கீஷுஶகேக்ஷ ரஜிதுாஹ— கயிஶாதுஜிதி ॥ கயி கயிகாஃ ஶாதுாஃ கஂஶா யஸு தஷ யிஶாதுூ । ஶாதுாஃ கஜதுதகூஹ— வாஷாஶாதுாஜதி ॥ வஷுஜஜதி வாஷாஃ விஶ்வாஷிர-ஷுவாணி ஶாதுாஜதுக்தூ ஜதுயஃ । வாஷாஃ கீ உுஶா ஜதுதொZகாராஷிவுதிவாஷுா விஶ்வாஷயஜதுாஹ— ஶாதுா ஶ வாஷா ககாரஜதி ॥ கஜதுாகியஶெ வுதிவாஷுதஜதுகாரஃவி ஶஃ । ஸஸவஶ-க்ஷிஶா உகாரஃ தெஜஸஃ । ஶகாரஃ வுஜ்ஜ்ஃ । உவஸக்ஷ ணஜிஷ । நாஷவொஷ்ஸு-க்தூியொZவிவாகுஶஷொக்தூா ஹுாஹ்ஃ । ஸதெ விஶதெஜஸவுஜ்ஜுத-யிஃ வாஷாஃ ஶாதுாஶஷ்ஷ்ஷ கயி ஶாதுஜிதுதிக்தூா ஜதுயஃ ॥ ॥ க ॥

ஜாமரிதஸ்யாநோ வெஶ்வாநரொZகாரஃ வுயஶாதுா கூ வொராஷிஶக்தூஆ கூவொநிஹவெ ஸவுரநு காஶாநாஷிஶு ஹவதி யஸவஂவெஷ ॥ ॥ உ ॥

ரஂ— தஜெவவிவு ஷஶயதி— (ஜாமரிதஸ்யாநோ வெஶ்வாநரொZகாரஃ வுயஶாதுா) வுயஶாதுாயாஂ ககாரெ ஜாமரிதஸ்யாநவெ ஶாநரஶஷ்தாநிர-ஷுஷுஷிஃ கதவெுதுயஃ । வெஶ்வாநரஸுா காரர-ஷுவகெ ஹெத-ஶாஹ— (கூவொக்தூராஷிஶக்தூஆ) கூவிஃ வுாவிக்தூஃ ஸகஷஶஷ்ஷ்வுகுதிஹ-ஷுகஸுாகாரஸு ஸவுஶஷ்வுாவக்தூஂ ஸவு ஜமவுாவ்ஸுாநிர-ஷுவெஷுவெதுவமஹவூ । கூஷிஶக்தூஆ ஸவுஶ ஷாஷிஹ-ஷுதாகாரஶஷ்வாவுகாஆ வெஶ்வாநரஸுாகாரர-ஷுவகவிதுயஃ । கூவிக்தூஷிஶக்தூஜ்ஜாநயொஃ ஸஶஶாஹ— (கூவொநிஹவெ ஸவுரநாஶாநாஷிஶு ஹவதி யஸவஂவெஷ) கூஷிஶுஹவதி ஸவுவுயாநஂ ஹவதீதுயஃ ॥ ॥ உ ॥

கூ— ததுாவணுவுதிவாஷுஂ ரவஂ ஸ்யாநொக்தூா நிஷிஶதி- ஜாமரிதெதி ॥ (ககாரஃ) கஜதுாகியஶோணஃ (வுயஶாதுா) வுணவ வுதிவாஷுஸ்யாக்ஷரஸு வுயஶாஂஶஜதுயஃ । கது ஜாமரிதஸ்யா நஃ வுயஶாதுாஂ வெஶ்வாநரஶ-ஷஶு ககாரஜதுவணுவுதிவா ஷுகாரியதஜதுவளநா-க்தூூ । ஸஸவஶெZவி । வெஶ்வாநர ஸுாவணுவாவுகெ நிஜிக்தூயஶாஹ— கூவொக்தூராஷிஶக்தூாவெதி ॥ ததஜவ யொ ஹொமூவிஷபாநு ஹொமாபாவயதி வுாவயதி விஶ்வஜதுஜது

𑌜𑍍𑌯𑍇𑌤 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । “𑌆𑌵𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌦𑍋𑌰𑌜𑌨𑍀𑌤𑌣𑍍𑌯𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑍇𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌇𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌦𑍌 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌰𑍇𑌤𑍁 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌤𑍈𑌜𑌸𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌶𑍀𑌕𑍃𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌃 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌚 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌾𑌚𑍍 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌮𑌾𑌯𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌯𑍋𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌮𑌾𑌦𑌿𑌮𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌏𑌤𑌨𑍍𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍁𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌤𑌃 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — 𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌯𑌃 𑌅𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌏𑌵𑌂 𑌅𑌕𑌾𑌰𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦 । 𑌅𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌸 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑍁𑌃 (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍) 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌭𑍍𑌯𑍁𑌦𑌯𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍 (𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍁𑌨𑍀𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । (𑌆𑌦𑌿𑌶𑍍𑌚) 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌃 𑌆𑌦𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌆𑌦𑌿𑌭𑍂𑌤𑌤𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌤𑌤 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌤 𑌤𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌮𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 — 𑌆𑌦𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌃 ॥௯॥

𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌸𑍍𑌤𑍈𑌜𑌸 𑌉𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌦𑍁-
𑌭𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌹 𑌵𑍈 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌿𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚
𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌤𑍍𑌕𑍁𑌲𑍇 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ௰ ॥

𑌰𑌂— 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌸𑍍𑌤𑍈𑌜𑌸 𑌉𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 । 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌕𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌾𑌹 — (𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌦𑍁𑌭𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾) 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌯𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌤𑍈𑌜𑌸𑌯𑍋𑌃 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌉𑌕𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌦𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌤𑍈𑌜𑌸𑌯𑍋𑌰𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌸𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌗𑍁𑌣𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌮𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑌃 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌉𑌕𑌾𑌰𑌮𑌕𑌾𑌰𑌯𑍋𑌰𑌕𑌾𑌰𑌸𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌮𑍍 । 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — 𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌹 𑌵𑍈 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑌰𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌉𑌭𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — (𑌸𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । (𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌤𑍍𑌕𑍁𑌲𑍇 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௰ ॥

𑌅𑌂— 𑌅𑌥 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌪𑌾𑌦𑌮𑌾𑌹 — 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾) 𑌆𑌦𑍍𑌯𑍇 𑌨𑌾 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌂𑌶𑌃 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌃 (𑌉𑌕𑌾𑌰𑌃) 𑌉𑌭𑌯𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌃 । 𑌉𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌮𑌾𑌹 — 𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌦𑍁𑌭𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑍍𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑍇𑌨𑍁𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌮𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌯𑍇𑌨𑍁𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌾𑌜𑌯𑌿𑌕𑌾

𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑌮𑌯𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑍇𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾𑌨𑍍 𑌸𑍃𑌜𑌤𑌿, 𑌵𑌾𑌸𑌨𑌾𑌮𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌮𑌹𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃— 𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌹 𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑍋𑌽𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌏𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌯𑌾 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌕𑌾𑌰𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌤𑍈𑌜𑌸𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍀 (𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌿𑌂) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑍇𑌯𑌃 । (𑌉𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿) 𑌶𑍇𑌷𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍋𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌉𑌜𑍍𑌜𑍍𑌵𑌲𑌤𑌿 । 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌯 (𑌸𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚) “𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌮𑌿𑌤𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯) 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌿𑌨𑌃 𑌕𑍁𑌲𑍇 𑌅𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌨𑍍𑌤𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௰ ॥

𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑍋 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌮𑌿𑌤𑍇-
𑌰𑌪𑍀𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌹 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌪𑍀𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯
𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌅— 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 । 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑍇𑌨 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— (𑌮𑌿𑌤𑍇𑌰𑌪𑍀𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌾) 𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑌿 । 𑌮𑌕𑌾𑌰𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌅𑌕𑌾𑌰𑍋𑌕𑌾𑌰𑍌 𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌾𑌵𑌸𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌕𑌾𑌰𑍋𑌕𑌾𑌰𑌯𑍋𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌪𑍀𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌲𑌯𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑍇 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌲𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌮𑌕𑌾𑌰𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌅𑌕𑌾𑌰𑍋𑌕𑌾𑌰𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌲𑍀𑌯𑍇𑌤𑍇 । 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌾𑌵𑌸𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌕𑌾𑌰𑍋𑌕𑌾𑌰𑌯𑍋𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— 𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌹 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌪𑍀𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 (𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿) 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌪𑍀𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌲𑌯𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌅— 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌪𑌾𑌦𑌮𑌾𑌹— 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾) 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌂𑌶𑌃 (𑌮𑌕𑌾𑌰𑌃) 𑌮𑌿𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌕𑍁𑌤𑌃? (𑌮𑌿𑌤𑍇𑌰𑌪𑍀𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌾) 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌮𑌪𑍍𑌯𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑍍𑌯𑌯𑌨𑌮𑍇𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍 𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌲𑍀𑌤𑍇𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌲𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌮𑌿𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌃 𑌅𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌏𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌯𑌾 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌮𑌕𑌾𑌰𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍀 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌥𑌾𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 (𑌮𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑌣𑍂𑌨𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌤𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌞𑍍𑌜𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌗𑌤𑌿𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌅𑌪𑍀𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌅𑌪𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌇𑌦𑌮𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧௧ ॥

அத்ரைதே ஶ்லோகா ப⁴வந்தி । விஶ்வஸ்யாத்வவிவக்ஷாயா மாதி³
ஸாமாந்யமுத்கடம் । மாத்ராஸம்ப்ரதிபத்தௌ ஸ்யாதா³ப்தி
ஸாமாந்யமேவ ச ॥ ௫

டீகா— ஏவம் பாதத்ரயம் ப்ரணவஸ்யாகாராதிவர்ணத்ரயப்ரதி
பாத்³யோக்த்வா தத³ர்த²ம் பாதம் "அத்ரைதே ஶ்லோகா"இத்யாதிநா
ஸ்பஷ்டீகரோதி— ப்ராகு³க்தபாத³த்ரயஜ்ஞாநிந: யாநி ப²லாநி ப்ரோக்தாநி
தத்ர ப்ரஸித்³த்⁴யர்த²ம் ஶ்லோகாஸ்து ப்ரமாணயதி— அத்ரேதி ॥ (அத்ர) பாத³
த்ரயஜ்ஞாநிவிஷயே (ஏதே) வக்ஷ்யமாணா: ஶ்லோகா மந்த்ரரூபா ப⁴வந்தி ।
க்ரமேண தாநுதா³ஹரதி— விஶ்வஸ்யேதி ॥ அத்வவிவக்ஷாயாமிதி விவ
க்ஷாவஶேநாகாராத்மகம் க்³ராஹ்யம் । "ஆதி³மத்த்வ"மித்யுக்தாதி³மா
ஆதி³மத்த்வநிமித்தேந விஶ்வஸ்ய ப்ரணவஸ்யாகாரஸ்ய சாகாராஸ்ய
ந்யாயாத் ஸத்யா ஆபாதகஸ்ய (ஆதி³ஸாமாந்யம்) "ஆதி³மத்"த்யுக்தாத்
ஆதி³மத்த்வஸாமாந்யம் ஆதி³மத்த்வேந விஶ்வஸாம்யம் ப⁴வதி । (உத்கடம்) ஸ்ப
ஷ்டமேதத் । "யதா²யதோ²பாஸதே ததே²வ ப⁴வதீ"த்யாக்³நிதி
ப⁴ாவ: । (மாத்ராஸம்ப்ரதிபத்தௌ) மாத்ரா ஆத்மநோ: ஸம்ப்ரதி விஶ்வ: । ஆப்தி
நிமித்தப்ரணவாம்ஶாகாராத்மநி விஶ்வாத்மாம்ஶயோரநேந ஸ்யாத்
ஆப்திஸாமாந்யமேவ ஸ்யாத் । ஸவைகாராகாரயோரைக்யவ விஶ்வஸாம்யமேவ
ப⁴வதீத்யர்த²: ॥ ॥ ௫ ॥

தைஜஸஸ்யோத்வவிஜ்ஞாந உத்கர்ஷோ த்³ருஶ்யதே ஸ்பு²டம் ।
மாத்ராஸம்ப்ரதிபத்தௌ ஸ்யாது³ப⁴யத்வம் ததா²வித⁴ம் ॥ ௬ ॥

டீகா— தைஜஸஸ்யேதி ॥ தைஜஸஸ்ய (உத்வவிஜ்ஞாநே) ப்ரணவ
மத்⁴ய உத்கர்ஷநிமித்தேந ப்ரணவமத்⁴யஸ்தோகாரஸ்ய ஸ்வப்நாத்மகஸ்ய
ஸமாநதா தைஜஸஸ்யாத்மநோ: "உத்கர்ஷதீ"த்யுக்தாத் ஸ்ப
ஷ்டமுத்கர்ஷ: (த்³ருஶ்யதே) ப்ரதீயதே இத்யர்த²: । மாத்ராஸம்ப்ரதிபத்தௌ
ப்ரணவமத்⁴யஸ்தோகாரஸ்ய மத்⁴யமஸ்தாநநிமித்தேந ப்ரணவாம்ஶோகாரஸ்யாத்ம
நோத்தமாம்ஶதைஜஸயோரநேந ததா² ஸ்யாது³ப⁴யத்வம் ப்ராகு³க்த
ஜ்ஞாநஸந்ததிரூபோப⁴யத்வம், ஸமாநத்வலக்ஷணோப⁴யத்வம் ஸ்யாதி³
த்யர்த²: ॥ ॥ ௬ ॥

மகாரபா⁴வே ப்ராஜ்ஞஸ்ய மாநஸாமாந்யமுத்கடம் । மாத்ரா
ஸம்ப்ரதிபத்தௌ து லயஸாமாந்யமேவ ச ॥ ॥ ௭ ॥

டீகா— மகாரேதி ॥ ப்ராஜ்ஞஸ்ய (மகாரபா⁴வே) மகாரத்வே ப்ரண
வாந்திமத்வநிமித்தேந ப்ரணவாந்த்யமகாரஸ்யாத்மகஸ்ய விஜ்ஞாநே
ஸதி (மாநஸாமாந்யம்) ஸமாநத்வமாத்ரப்ராஜ்ஞஸாம்யம் (உத்கடம்)
ஸ்பஷ்டமித்யர்த²: । (மாத்ராஸம்ப்ரதிபத்தௌ) ஸுஷுப்த்யாத்மகவிஜ்ஞாநலயக்ரம
நிமித்தேந ப்ரணவாம்ஶமகாரஸ்யாத்மநோத்தமாம்ஶப்ராஜ்ஞயோரநேந

प्राप्तेः (उपसंहारात्) ऊर्ध्वादिमयकृत्स्नप्राज्ञसाम्यमेव सम्पादितं युक्तः ॥ ७ ॥

त्रिषु धामसु यत्तुल्यं सामान्यं वेत्ति निश्चितः । स पूज्यः सर्वभूतानां वन्द्यश्चैव महामुनिः ॥ ८ ॥

टी०— विश्वादिरूपेणैकैकावस्थाज्ञानिनः यथादिसामान्याद्युत्कर्षं फलं प्रतिपाद्य विश्वादिरूपत्रयाभिज्ञानिनः आदिसामान्यादिकं सम्पद्य फलं विजानाति तस्य फलमाह — त्रिष्विति ॥ (त्रिषु धामसु) त्रिषु स्थानेषु उक्तविधया प्राप्तेषु सत्सु यत् (तुल्यं) प्रत्ययविश्वादिसाम्यं (सामान्यं) स्थितादिसाम्यमुपलभतीति (निश्चितः) निश्चयवान् सन् वेत्ति सः वेदिता महामुनिः सर्वभूतानां पूज्यो वन्द्यश्च भवतीत्यर्थः ॥ ८ ॥

अकारो नयते विश्वमुकारश्चापि तैजसम् । मकारश्च पुनः प्राज्ञं नामात्रे विद्यते गतिः ॥ ९ ॥

इति तृतीयः खण्डः ॥

टी०— विश्वादिरूपेणोपासनाय सम्पूर्णमात्राद्युपासनफलं प्रकटं । इदानीं विश्वादिप्रविलापनप्रकारमाह — अकार इति ॥ (अकारः) अयं प्राक्तनेन विश्वः स्वप्नोपासकं विश्वं स्वात्मानं (नयति) प्रापयति । "उकारश्चापि तैजसम्" इत्यत्रापि नयत इत्यनुषज्यते । प्राग्विश्वप्राप्य । प्राणः प्राज्ञमिति प्राणश्चैव प्रत्यक्षं सत्त्वं प्राप्तिसिद्धत्वं स्वानविशेषे मात्रा तत्प्राप्त्युपलब्धिप्राप्तेणेति ज्ञेयम् । तुरीयोपासकस्य फलितत्वात् तस्यापि तत्प्राप्तिरस्तीत्याह — नामात्र इति ॥ विश्वतैजसयोः प्राज्ञेन प्रतिबन्धकेऽस्तीति विश्वादीनां मात्रत्वम् । तुरीयस्य तदेकत्वेऽमात्रत्वमित्युच्यते तुरीयः । (अमात्रे) च तुरीये (गतिः) तत्प्राप्तिः स्वात्मत्वेनावस्थानं न विद्यते । विद्यमानैव गतिरित्यर्थः । तुरीयेऽस्ति गतिरिति चक्ष्ये अगति गतिर्विद्यत इत्यत्र वक्तिः विश्वादेरिव प्राप्यप्रापकसम्बन्धरूपा गतिः नास्ति तथा गत्यपेक्षिनेति ज्ञानाद्वारेणायुक्तिरिति ज्ञेयम् ॥ ९ ॥

इति श्रीगौडपादीयकारिकाभाष्ये तृतीयखण्डभाष्यम् ॥

हरिः ओम् । अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः प्रपञ्चोपशमः शिवोऽद्वैत एवमोंकार आत्मैव संविशत्यात्मनाऽऽत्मानं य एवं वेद य एवं वेद ॥ ॥ १ ॥

रम् — (श्रोतृश्चतुर्युक्तव्यवहारयुक्तः प्रणवोपासनश्रेष्ठो आदेशतत्त्वमोंकार रूपेत्व) श्रोतुः सर्वज्ञशम्भुः स्वव्यवहारयुक्तादिप्रबलाक्षरैणोपेतश्चतुः रूपेत्व प्रतिहवाचाकेवलम् । तत्त्वमोंकारः । तत्त्वंब्रह्मोंकारः । ओंकारोऽयं शब्दब्रह्मेति यावत् । अस्य प्रतिपत्तिहेतवाचकेवलस्य परवाचकेन सर्वे प्रणवबलेनाधिसमानपरमेश्वरस्य सम्बन्धात्मोंकार इति सर्वं निरयः । तत्ज्ञानस्य फलमाह (संविशत्यात्मनाऽऽत्मानं य एवं वेद) तत्त्वं अनिर्वचनीयं त्सङ्कल्पचैतन्यवाचकपरवाचकवर्णेन पदत्वसर्वेषु भावोपासकः आत्मना परमात्मनात्मनि सर्वात्मना उपेतोऽपायेन आत्मेव प्रत्यगात्मत्वायुः ॥ ॥ १ ॥

इति शाण्डिल्योपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

शेषाय यः करुणया क्षितिनिजप्राणं
प्रोवाच ब्रह्म भाष्यं यथार्थसारः ।
वाग्देवीश्वरस्वरवाचकप्रबलादिका
रामानुजमुनीन्द्राय नमोऽस्तु ॥

---

१ — "नाहं मन्ये" इत्यादिनोक्ततुरीयब्रह्मणामात्मनादमुखं तुरीयस्य नादबिन्दुकलात्मकं — श्रोतृतादि । श्रोत इदमित्येकदेशीनादिः । ओंकार इति प्रणवैकदेशनादबिन्दुकलात्मकं विवक्षितम् । श्रोत्रादिवाचकं प्रवृत्तम् । तदेव वाचकत्वं तुरीये प्रयुक्तत्वेन व्यवहारयुक्ताधिकारवाचकस्य वि सदा प्रयोजनायेति ज्ञेयम् । यथा विश्वादीनामकारादिवाचकत्वं तथा ओंकारैकदेशनादवाचकत्वं तुरीयस्य त्यायुः । नादबिन्दुकलायुक्तं तुरीयोपासकस्य फलमाह — रूपेति ॥ यः अधिकारयुक्तं श्रोतृव्यवहारयुक्तादिना ओंकारं ओंकारैकदेशनादबिन्दुकलात्मकं (वेद) जानाति सः (रूपेत्वस्य) परमात्मनः परमपदावस्थित तद्रूपत्वम् प्राप्नोति यावत् । (रूपेण) परमात्मना । तस्य स्वरूपेण तिष्ठति यावत् (स्वात्मानं) नादवैशिष्ट्यं तुरीयात्मानं (संविशति) प्रविशति । प्रविश्य बहिरङ्गः स्वयं ब्रह्मभूयाय भोगान् भुङ्क्ते इति भावः । यत एवं वेदेति श्रोत्रियस्य विद्योपासनात्मनोपायः उपासनाय ॥ ॥ १ ॥

ओङ्कारं पादशो विद्यात्पादा मात्रा न संशयः । ओङ्का-
रं पादशो ज्ञात्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥ ॥ ௨ ॥

व्या०— प्रणवावयवाकारादिप्रतिपाद्यविश्वादिपादज्ञानतन्त्र-
पूर्वकं क्रमेण संपादयितृत्वं तथा ब्रह्मदृष्ट्यनुष्ठानम्—
अत्र चरति । (अत्र) उक्तरीत्या । ओङ्कारमिति ॥ (ओङ्कारम्) ओमित्य-
क्षरम् । सर्वप्रणवप्रतिपाद्यम् (पादशः) पादैः सह
... प्रणवस्य ... विश्वादिपादैः सह ... ।
विश्वादिपादाः ... । पादाः ...
— पादा इति ॥ ... प्रणवांशभूताकारादिप्रतिपाद्या
इत्यर्थः । (ओङ्कारम्) प्रणवार्थम् (पादशः) ...
ज्ञात्वा किञ्चिदपि न चिन्तयेत् । ... ...
... ज्ञानादेव ... ॥ ॥ ௨ ॥

युञ्जीत प्रणवे चेतः प्रणवो ब्रह्म निर्भयम् । प्र-
णवे नित्ययुक्तस्य न भयं विद्यते क्वचित् ॥ ॥ ௫ ॥

व्या०— संसारभयं ... ओङ्कारो भगवान् ...
... श्लोकं पठति— युञ्जीतेति ॥ (प्रणवे) प्रणव-
... (युञ्जीत) ... । ... प्र-
णवार्थ... — प्रणवो ब्रह्मेति ॥ ...
... विश्वादि... प्रणवः निर्भ-
यं ... ब्रह्म ... । विश्वादि...
... प्रणवार्थ... प्रणवार्थ... । प्रणव...
... ब्रह्मैव ...
... प्रणवार्थ ... । ... — प्रणवार्थ ॥ ... प्रण-
वे ... (नित्ययुक्तस्य) नित्यं ... ध्यायिनः । (क्वचित्)
केनापि निमित्तेन ... । ... ब्रह्म निर्भयमिति
विशेषणात् ॥ ॥ ௫ ॥

प्रणवो ह्यपरं ब्रह्म प्रणवश्च परः स्मृतः । अ-
पूर्वोऽनन्तरोऽबाह्योऽनपरः प्रणवोऽव्ययः ॥ ௬ ॥

व्या०— विश्वादिपादात्मकत्वम् ... प्रण-
वस्य ... — प्रणव इति ॥ (अपरम्) अपरः ...
... प्रणवः परः (ब्रह्म) ...
(हि) प्रसिद्धम् । "... प्र... ब्रह्म
..." इत्यादि ... । ... विश्वाद्य...
... प्रणवः परश्च ब्रह्म ... । स्मृतः ।
श्लोक... ।

[illegible] नश्वरविनाशरहित इति भावः । प्रणवो [illegible] — अपूर्व इति ॥ न विद्यते पूर्वं कारणं यस्य सोऽपूर्वः प्रणवः । [illegible] । [illegible] । सर्वगतत्वाद् [illegible] । [illegible] (ईश्वरः) [illegible] ॥ ॥ ௪ ॥

सर्वस्य प्रणवो ह्यादिर्मध्यमन्तस्तथैव च । एवं
हि प्रणवं ज्ञात्वा व्यश्नुते तदनन्तरम् ॥ ॥ ௫ ॥

अथ — सर्वस्येति ॥ प्रणवः हरिः सर्वस्य (जगतः) कारणम् । (मध्यः) स्थितिकर्ता । तथा (अन्तः) नाशकर्ता च सम्भवतीति निश्चयः । तज्ज्ञानिनः फलमाह — एवं हीति ॥ (एवं) प्रोक्तप्रकारेण (प्रणवं) हरिं ज्ञात्वा (अनन्तरं) प्रारब्धकर्मावसानानन्तरं (तत्) ब्रह्म (व्यश्नुते) विशेषेण प्राप्नोति । सदा सत्त्वेऽपि स्थानादिविशेषाभिप्रायेण वीत्युक्तिः ॥ ௫ ॥

प्रणवं हीश्वरं विद्यात्सर्वस्य हृदि संस्थितम् । स
र्वव्यापिनमोंकारं मत्वा धीरो न शोचति ॥ ௬ ॥

अथ — उपासने स्थानविशेषं विधयन् प्रणवस्य हरेर्महिमानमाह — प्रणवं हीति ॥ (ईश्वरं) सर्वनियामकं प्रणवं हरिं सर्वस्य हृदि संस्थितं (विद्यात्) उपासीत । “ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति, तमेव शरणं गच्छ” इति स्मृतेरिति भावः । एवं सर्वव्यापिनम् (ओंकारम्) [illegible] (मत्वा) उपास्य (धीरः) ज्ञानी (न शोचति) [illegible] ॥ ௬ ॥

अमात्रोऽनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः । ओंका
रो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः स मुनिर्ने
तरो जन इति ॥ ॥ ௭ ॥

इति चतुर्थः खण्डः ॥

माण्डूक्योपनिषत्समाप्ता ॥

अथ — सर्वमन्त्राणां समस्तव्यस्त[illegible] तज्ज्ञानिनः स्तवेनोपसंहरति — अमात्र इति ॥ (अमात्रः) मात्राः अंशाः [illegible] इति यावत् । (अनन्तमात्रः) जगद्व्यापारनिर्वहणाय [illegible] त्र्यंशः । “[illegible]” इति स्मृतेः ।

[illegible] ॥ ௭ ॥

இதி மாண்டூக்யோபநிஷத்பாஷ்யே [illegible]பாஷ்யம் ॥

மாண்டூக்யோபநிஷத்பாஷ்யம் ஸமாப்தம் ॥

[illegible]

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀[illegible]𑌦𑍇𑌵𑍀𑌸𑌮𑍇𑌤 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌵𑌾𑌸𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌰𑌙𑍍𑌗𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌮𑌹𑌾[illegible]

𑌤𑍈𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍀𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 ॥

𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌵𑌲𑍍𑌲𑍀 ॥

𑌹𑌰𑌿𑌃 𑌓𑌮𑍍 ॥ 𑌶𑌂 𑌨𑍋 𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑌶𑍍𑌶𑌂𑌵𑌰𑍁𑌣𑌃 । 𑌶𑌂 𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌵𑌰𑍍𑌯𑌮𑌾 । 𑌶𑌂 𑌨 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌬𑍃𑌹𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌃 । 𑌶𑌂 𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍁𑌰𑍁𑌕𑍍𑌰𑌮𑌃 । 𑌨𑌮𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 । 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌵𑌾𑌯𑍋 । 𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌸𑌿 । 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 । 𑌋𑌤𑌂 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 । 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌾𑌮𑌵𑌤𑍁 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑌵𑌤𑍁 । 𑌅𑌵𑌤𑍁 𑌮𑌾𑌮𑍍 । 𑌅𑌵𑌤𑍁 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑍍 । 𑌓𑌂 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥ ௧ ॥ 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌚 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌤𑍇 𑌰𑌾𑌮𑌾𑌨𑍁𑌜𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥

𑌅𑌤𑌸𑍀𑌗𑍁𑌚𑍍𑌛𑌸𑌚𑍍𑌛𑌾𑌯 𑌮𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌰𑌸𑍍𑌥𑌲𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 ।
𑌅𑌞𑍍𑌜𑌨𑌾𑌚𑌲𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌾𑌰 𑌮𑌞𑍍𑌜𑌲𑌿𑌰𑍍𑌮𑌮 𑌗𑌾𑌹𑌤𑌾𑌮𑍍 ॥
𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌣𑌯𑍋𑌗𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌗𑍁𑌰𑍂𑌨𑌪𑌿 ।
𑌤𑍈𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍀𑌯𑌕𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌿𑌂 𑌕𑌰𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑌹𑌮𑍍 ॥

𑌪𑌰𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌰𑌭𑌮𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑌤𑍇 — 𑌶𑌂𑌨 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃, 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌃, 𑌅𑌰𑍍𑌯𑌮𑌾 [illegible]𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃, 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌃, 𑌬𑍃𑌹𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌃, 𑌮𑌹𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 [illegible] 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌶𑍍𑌚, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑌿 । (𑌨𑌮𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇) 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌯 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑌤𑍇 — 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ [illegible] (𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌃) 𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌃 । 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑌃 । 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 𑌬𑌲𑌮𑍍 । 𑌸𑌾𑌮 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌃 । 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌶𑍍𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥ 𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌂 [illegible] ॥ ॥ ௨ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌸𑌹 𑌨𑍌 𑌯𑌶𑌃 । 𑌸𑌹 𑌨𑍌 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑌮𑍍 । 𑌅𑌥𑌾𑌤𑌸𑍍𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌃 । 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌵𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇𑌷𑍁 । 𑌅𑌧𑌿𑌲𑍋𑌕𑌮𑌧𑌿𑌜𑍍𑌯𑍌𑌤𑌿𑌷𑌮𑌧𑌿𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌜𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌮𑍍 । 𑌤𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 । 𑌅𑌥𑌾𑌧𑌿𑌲𑍋𑌕𑌮𑍍 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍 । 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌧𑌿𑌃 ॥ ௧ ॥ 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌮𑍍 ।

𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌙𑍍𑌗𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦𑍋𑌚𑍍𑌚𑌾𑌰𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾 𑌵𑌰𑍍𑌣𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌵𑌰𑍍𑌣 𑌇𑌤𑌿 "𑌵𑌰𑍍𑌣𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌷𑌷𑍍𑌟𑌿𑌶𑍍𑌚𑌤𑍁𑌃𑌷𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌶𑌮𑍍𑌭𑍁𑌮𑌤𑍇 𑌮𑌤𑌾𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌅𑌕𑌾𑌰𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌰𑌾𑌃 𑌉𑌦𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 "𑌏𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌭𑌵𑍇𑌦𑍍𑌧𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑌾𑌦𑌿𑌭𑍇𑌦𑌾𑌃 । 𑌬𑌲𑌂 [illegible] 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑍍 । 𑌸𑌾𑌮 [illegible] 𑌸𑍍𑌵𑌰𑌾𑌃 । 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌃 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌪𑌦𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌦𑌿𑌃 । 𑌏𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾[illegible] । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌪𑌯𑍋𑌗𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌙𑍍𑌗𑌮𑍇𑌵 ॥ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌶𑍍𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 𑌗𑍍𑌰𑌨𑍍𑌥𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌶𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌗𑍍𑌰𑌨𑍍𑌥𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌯𑍋𑌗𑍋 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible] 𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌯𑍋𑌃 [illegible] 𑌸𑌹 𑌨𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑌂 𑌯𑌶𑌶𑍍𑌚𑌾𑌵𑌯𑍋𑌰𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌥𑌾𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌲𑍋𑌕𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌵𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌸𑌨𑍍𑌧𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌧𑌿𑌲𑍋𑌕𑌮𑍍 "𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑍇 [illegible]" 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌯𑍀𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 । 𑌅𑌧𑌿𑌜𑍍𑌯𑍌𑌤𑌿𑌷𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 "𑌅𑌵𑍍𑌯𑌯𑍀𑌭𑌾𑌵𑍇 𑌶𑌰𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿𑌭𑍍𑌯𑌃, 𑌅𑌨𑌶𑍍𑌚" 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌮𑌾𑌸𑌾𑌨𑍍𑌤𑌃 [illegible] । 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌵𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇𑌷𑍁 [illegible] 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌮𑌹𑌾𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌃 । [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅, 𑌉, 𑌇, 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾𑌂 [illegible] 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌯𑍋𑌃 [illegible], 𑌶𑌿𑌕𑍍𑌷𑍋𑌚𑍍𑌚𑌾𑌰𑌣𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌃 "𑌪𑌰𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌕𑌰𑍍𑌷𑌃 𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌾" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑌨𑍍𑌧𑌿𑌃, [illegible] 𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 [illegible] 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌵𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇𑌷𑍁 [illegible] 𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌤𑌾 । 𑌅𑌥𑌿

இத்யதிலோகம் । அதாதிஜ்யௌதிஷம் । அக்நி: பூர்வரூபம் । ஆதித்ய உத்தரரூபம் । ஆப: ஸந்தி: । வைத்யுதஸ்ஸந்தாநம் । இத்யதிஜ்யௌதிஷம் । அதாதிவித்யம் । ஆசார்ய: பூர்வரூபம் ॥ ௨ ॥ அந்தேவாஸ்யுத்தரரூபம் । வித்யா ஸந்தி: । ப்ரவசநꣳ ஸந்தாநம் । இத்யதிவித்யம் । அதாதிப்ரஜம் । மாதா பூர்வரூபம் । பிதோத்தரரூபம் । ப்ரஜா ஸந்தி: । ப்ரஜநநꣳ ஸந்தாநம் । இத்யதிப்ரஜம் ॥ ௩ ॥ அதாத்யாத்மம் । அதராஹநு: பூர்வரூபம் । உத்தராஹநுருத்தரரூபம் । வாக்ஸந்தி: । ஜிஹ்வா ஸந்தாநம் । இத்யத்யாத்மம் । இதீமா மஹாஸꣳஹிதா: । ய ஏவமேதா மஹாஸꣳஹிதா வ்யாக்யாதா வேத । ஸந்தீயதே ப்ரஜயா பஶுபி: । ப்ரஹ்மவர்சஸேநாந்நாத்யேந ஸுவர்க்யேண லோகேந ॥ ௪ ॥ ஸꣳஹிதாயா: பூர்வரூபமித்யதிப்ரஜꣳ ரேதோ லோகேந ॥ இதி த்ருதீயோऽநுவாக: ॥

யஶ்சந்தஸாம்ருஷபோ விஶ்வரூப: । சந்தோப்யோऽத்யம்ருதாத்ஸம்பபூவ । ஸ மேந்த்ரோ மேதயா ஸ்ப்ருணோது । அம்ருதஸ்ய தேவ

லோகம் இத்யுக்தமிதி ஶேஷ: । அதஶப்தோ வாக்யாலங்காரே । வாயுஸ்ஸந்தாநமிதி ॥ வாயோ: பூர்வோத்தரலோகஸம்பந்திதயா ஸந்தாநத்வமிதி பாவ: । இத்யதிலோகமிதி ॥ உக்தமிதி ஶேஷ: । ஏவமுத்தரத்ராபி । அக்நிரித்யாதி ॥ "அக்நௌ ப்ராஸ்தாஹுதி: ஸம்யகாதித்யமுபதிஷ்டதே" இத்யுக்த்யா ஆஹுதிஸம்பந்தேந அக்ந்யாதித்யயோ: பூர்வோத்தரத்வம் । அப்ஶப்தலக்ஷணஸம்பந்தேந வைத்யுதாக்நேர்வைத்யுதஸ்ய ஸந்தாநதா த்ரஷ்டவ்யம் । ஆசார்ய இத்யாதி । வித்யா ஶிஷ்யப்ரஜ்ஞாநம் । ப்ரவசநம் அத்யாபநமித்யர்த்த: । மாதேத்யாதி ॥ ப்ரஜநநம் ஶரீரோத்பாதநம் ॥ அதரேத்யாதி । அதோவாய: ப்ரதேஶோऽதராஹநு: । ஊர்த்வப்ரதேஶ உத்தராஹநு: । வாக் ஶப்த இத்யர்த்த: । ஸர்வஜ்ஞாநஸ்யாபிப்ராயோ மஹாஸꣳஹிதா இதி ॥ (ஸந்தீயதே) அபிவர்த்ததே இத்யர்த்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ।

இதி த்ருதீயோऽநுவாக: ॥

ப்ரஹ்மவித்யாயாம் ப்ரணவம் ப்ராதுர்பவதி — யஶ்சந்தஸாமிதி ॥ (சந்தஸாம்) வேதாநாம் ய: (ருஷப:) ஶ்ரேஷ்ட: । (விஶ்வரூப:) "விஶ்வம் விஷ்ணு:" இதி நாமஸஹஸ்ரபாடாத் விஶ்வம் விஷ்ணு: । தத்ப்ரதிபாதகத்வாத் தத்ரூப ஸாதநத்வாச்ச தத்ரூபத்வம் । ஸர்வஶப்தப்ரக்ருதிபூதோ ஸர்வரூப இத்யர்த்த: । ஸ்ப்ருணோது ப்ரணவ: (அம்ருதாத்) பாரமார்த்திகாத் ஸர்வேஷ்வ ஶ்ரேஷ்டாத் அபிகதயா (ஸம்பபூவ) ப்ராதுர்பூத: । ஸ: இந்த்ர: பரமைஶ்வர்யஶாலீ ப்ரணவ: (மா) மாம் (மேதயா) ஜ்ஞாநேந (ஸ்ப்ருணோது) உஜ்ஜீவயது । "ஸ்ப்ருதி ப்ரீதிரக்ஷணயோ:" இதி ஹி தாது: ।

[illegible]

[illegible]

यथाऽऽपः प्रवता यन्ति । यथा मासा अहर्जरम् । एवं मां ब्रह्मचारिणः । धातरायन्तु सर्वतः स्वाहा । प्रतिवेशोऽसि प्र मा भाहि प्र मा पद्यस्व ॥ ४ ॥ इति चतुर्थोऽनुवाकः ॥ भूर्भुवः सुवरिति वा एतास्तिस्रो व्याहृतयः । तासामु ह स्मैतां चतुर्थीं माहाचमस्यः प्रवेदयते । मह इति । तद्ब्रह्म । स आत्मा । अङ्गान्यन्या देवताः । भूरिति वा अयं लोकः । भुव इत्यन्तरिक्षम् । सुवरित्यसौ लोकः । मह इत्यादित्यः । आदित्येन वाव सर्वे लोका महीयन्ते । भूरिति वा अग्निः । भुव इति वायुः । सुवरित्यादित्यः । मह इति चन्द्रमाः । चन्द्रमसा वाव सर्वाणि ज्योतींषि महीयन्ते । भूरिति वा ऋचः । भुव इति सामानि । सुवरिति यजूंषि ॥ १ ॥ मह इति ब्रह्म । ब्रह्मणा वाव सर्वे वेदा महीयन्ते । भूरिति वै प्राणः । भुव इत्यपानः । सुवरिति व्यानः । मह इत्यन्नम् । अन्नेन वाव सर्वे प्राणा महीयन्ते । ता वा एता

[illegible] निम्नप्रदेशेन [illegible] । यथा च मासाः (अहर्जरम्) अहोभिर्जरा यस्य स प्रोक्तोऽहर्जरः । यस्य कालेन जरा भवति [illegible] प्राणिनां सोऽहर्जरः । वत्सर इत्यर्थः । तं यथा मासाः प्राप्नुवन्ति । यद्वा अहानि जीर्यन्ति यस्मिन्निति अहर्जरः संवत्सरः [illegible] । एवं मां योग्याः शिष्याः [illegible] ॥ प्रतिवेशोऽसीति ॥ हे धातः त्वं प्रतिवेशश्रमापनयनगृहमिव सन्निहितोऽसीत्यर्थः । (मा) मां प्रकर्षेण भाहि । प्रपद्यस्व । [illegible] । प्रपन्नं मां [illegible] ॥ इति चतुर्थोऽनुवाकः ॥

वक्ष्यमाणोपासनाङ्गत्वेन व्याहृत्युपासनमुपदिशति — भूर्भुवः सुवरिति वा ॥ एतास्तिस्रो व्याहृतयः ॥ तासामिति ॥ मह इति व्याहृतिं माहाचमस्यनामा ऋषिः तिसृणां व्याहृतीनां चतुर्थीं वक्ष्यति । तद्ब्रह्मेत्यादि ॥ यद्ब्रह्म [illegible] आत्मा । इतरदेवतास्तु [illegible] । [illegible] । एवं [illegible] भूर्भुवः सुवरिति व्याहृतित्रयं [illegible] — भूरिति वा [illegible] ॥ [illegible] (महीयन्ते) [illegible]

𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑌶𑍍𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌧𑌾 । 𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑌶𑍍𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌯𑌃 । 𑌤𑌾 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 । 𑌸 𑌵𑍇𑌦 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌽𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌬𑌲𑌿𑌮𑌾𑌵𑌹𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ௩ ॥ 𑌅𑌸𑍌 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌯𑌜𑍂𑌂𑌷𑌿 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌶𑍍𑌚 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌸 𑌯 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌮𑌯𑌃 । 𑌅𑌮𑍃𑌤𑍋 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌤𑌾𑌲𑍁𑌕𑍇 । 𑌯 𑌏𑌷 𑌸𑍍𑌤𑌨 𑌇𑌵𑌾𑌵𑌲𑌮𑍍𑌬𑌤𑍇 । 𑌸𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌯𑍋𑌨𑌿𑌃 । 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍌 𑌕𑍇𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌵

𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌮𑌹𑍀𑌯𑌤𑍇 𑌪𑍂𑌜𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌨𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌮𑌹 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑌾 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰 𑌏𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌯𑌃 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌧𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑌶𑍍𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌯 𑌇𑌤𑌿 । [illegible] 𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌯𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌂 𑌚𑌤𑌸𑍍𑌰𑌃 । 𑌷𑍋𑌡𑌶 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌯𑌃 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — 𑌤𑌾 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌚 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌬𑌲𑌿𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible] 𑌪𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌹 — 𑌸 𑌯 𑌏𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌪𑍁𑌣𑍍𑌡𑌰𑍀𑌕𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌶𑌾𑌲𑍇𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃) [illegible] 𑌸 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] — 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ (𑌤𑌾𑌲𑍁𑌕𑍇) 𑌜𑌿𑌹𑍍𑌵𑌾𑌯𑌾𑌂 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣) 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌤𑌨 𑌇𑌵 𑌯𑍋𑌽𑌵𑌲𑌮𑍍𑌬𑌤𑍇 𑌸 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌃 [illegible] । 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 । (𑌯𑌤𑍍𑌰) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 [illegible] 𑌕𑍇𑌶𑌯𑍋𑌃 [illegible] । [illegible] 𑌯𑌤𑍍𑌰 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍇𑌣 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌥𑌾— 𑌤𑌾𑌲𑍁𑌕𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌤𑌨 𑌇𑌵 𑌲𑌮𑍍𑌬𑌤𑍇 [illegible] । [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । [illegible]

𑌤𑌤𑍇 । 𑌵𑍍𑌯𑌪𑍋𑌹𑍍𑌯 𑌶𑍀𑌰𑍍𑌷𑌕𑌪𑌾𑌲𑍇 । 𑌭𑍂𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌭𑍁𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌯𑍌 ॥ ௧ ॥ 𑌸𑍁𑌵𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 । 𑌮𑌹 𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌿 । 𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾𑌜𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌮𑌨𑌸𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌮𑍍 । 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍍𑌪𑌤𑌿𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑌤𑌿𑌃 । 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌰𑌾𑌮𑌂 𑌮𑌨 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌮𑍍 । 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑍍 । 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵 ॥ ௨ ॥ 𑌵𑌾𑌯𑌾𑌵𑌮𑍃𑌤𑌮𑍇𑌕𑌞𑍍𑌚 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑍍𑌦𑌿𑌶𑍋𑌽𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌦𑌿𑌶𑌾𑌃 । 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌾 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 । 𑌆𑌪𑌓𑌷𑌧𑌯𑍋𑌵𑌨𑌸𑍍𑌪𑌤𑌯𑌆𑌕𑌾𑌶𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 । 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌭𑍂𑌤𑌮𑍍 । 𑌅𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑌉𑌦𑌾𑌨𑌸𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌶𑍍𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂𑌮𑌨𑍋𑌵𑌾𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌕𑍍 । 𑌚𑌰𑍍𑌮𑌮𑌾𑌂𑌸𑌸𑍍𑌨𑌾𑌵𑌾𑌸𑍍𑌥𑌿𑌮𑌜𑍍𑌜𑌾 । 𑌏𑌤𑌦𑌧𑌿𑌵𑌿𑌧𑌾𑌯𑌋𑌷𑌿𑌰𑌵𑍋𑌚𑌤𑍍 । 𑌪𑌾𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌂𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ।

𑌤𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌰𑌨𑍍𑌧𑍍𑌰𑌾 (𑌅𑌗𑍍𑌨𑍌) 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌭𑍂𑌰𑌿𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌿𑌰𑌗𑍍𑌨𑌿𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌭𑍂𑌰𑌾𑌦𑌿𑌮𑍁𑌖𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌲𑍋𑌕𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁, 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌭𑍂𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑍁 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂) 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌆𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌵𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌚𑍍𑌛𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌰𑌣𑌨𑌿𑌰𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌤𑌃) 𑌤𑌦𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌕𑌿𑌂 𑌤𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌵𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌮𑌾𑌨𑌵𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌆𑌵𑌿𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌤𑍍 𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌰𑌾𑌮𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌥𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌮𑍍 । “𑌯𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤𑍇 𑌸𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑌮𑌾𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂) 𑌅𑌮𑌰𑌣𑌮𑍍 । 𑌏𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌶𑌯𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌮𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌅𑌧𑌿𑌭𑍂𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌮𑍇𑌕𑌂, 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌂, 𑌅𑌪𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂, 𑌏𑌵𑌂 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑍍𑌯𑌧𑌿𑌭𑍂𑌤𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌨𑌿 । 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌮𑍇𑌕𑌂, 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌂, 𑌚𑌰𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌷𑌟𑍍𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌨𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌪𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑌙𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌾𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 ।

पाङ्क्तेनैव पाङ्क्तं स्पृणोतीति ॥ १ ॥ सर्वमेकञ्च ॥

इति सप्तमोऽनुवाकः ॥

ओमिति ब्रह्म । ओमितीदं सर्वम् । ओमित्येतदनुकृति ह स्म वा अप्यो श्रावयेत्याश्रावयन्ति । ओमिति सामानि गायन्ति । ओं शोमिति शस्त्राणि शंसन्ति । ओमित्यध्वर्युः प्रतिगरं प्रतिगृणाति । ओमिति ब्रह्मा प्रसौति । ओमित्यग्निहोत्रमनुजानाति । ओमिति ब्राह्मणः प्रवक्ष्यन्नाह ब्रह्मोपाप्नवानीति । ब्रह्मैवोपाप्नोति ॥ १ ॥ ओं दश ॥ इत्यष्टमोऽनुवाकः ॥

ऋतञ्च स्वाध्यायप्रवचने च । सत्यञ्च स्वाध्यायप्रवचने च । तपश्च स्वाध्यायप्रवचने च । दमश्च स्वाध्यायप्रवचने च । श

ततश्च पञ्चविधोपास्यतया उपासितेन पाङ्क्तेन पाङ्क्तं स्पृणोति पाङ्क्ताध्यात्मिकतया पाङ्क्तं स्पृणोति पालयति । सात्म्यं प्राप्त इति पाङ्क्तोपासनं कश्चिदृषिरवोचदित्यर्थः ॥

इति सप्तमोऽनुवाकः ॥

प्रणवं प्रशंसति— ओमिति ब्रह्मेति ॥ ब्रह्मप्रतीकत्वात्तद्वाचकत्वाच्च प्रणवो ब्रह्मेव । ओमितीदं सर्वमिति ॥ ब्रह्मात्मकत्वादेव सर्वात्मकत्वेनेत्यर्थः । ओमित्येतदनुकृति ह स्म वा इति ॥ विधिनिषेधात्मकस्य सर्वस्यापि ओमित्येतत्कार्यवाचानुज्ञानुकरणोऽनुकारोऽपि । हस्मवेति निपातद्वयेन प्रसिद्धिर्द्योत्यते । ओ श्रावयेत्यादि ॥ ओमित्युक्त्वा उद्गातारः सामानि गायन्तीत्यर्थः । ओंशोमिति ॥ होतारोऽपि ओमित्युक्त्वैव शंसन्तीत्यर्थः । ओमित्यध्वर्युरिति ॥ होतरि शंसति अध्वर्युः प्रत्यृचं ओमित्यनुमोदते । यथा ओथामो दैवेति ॥ शंसतो होतुः प्रोत्साहनं प्रतिगरः । पाकं पचतीतिवत् प्रतिगरं प्रतिगृणातीति निर्देशः । (प्रसौति) अनुज्ञां प्रयच्छतीत्यर्थः । ओमित्यग्निहोत्रमिति ॥ ओं जुहुयेत्येवं यजमानोऽनुजानातीत्यर्थः ॥ ओमिति ब्राह्मण इति ॥ वेदं प्रवक्ष्यन्नध्याय अध्ययनं करिष्यन् ओमित्याह । तथैव वेदं प्राप्नोतीति पूर्वेणैवान्वयः ॥ इत्यष्टमोऽनुवाकः ॥

ब्रह्मविद्याङ्गभूतान्याह— ऋतञ्चेत्यादिना ॥ (ऋतं) सूनृता वाणी । स्वाध्यायः वेदाध्ययनम् । प्रवचनं अध्यापनम् । ऋतस्वाध्यायप्रवचनानि नित्यानुष्ठेयानीति वाक्यार्थः । (सत्यं) सत्यभाषणम् । “ऋतं सूनृता वाणी सत्यञ्च समीक्षणम्” इत्युक्तेः । (तपः) कायशोषणम् । (दमः) बाह्येन्द्रिय

மஶ்ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । அக்நயஶ்ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । அக்நிஹோத்ரம் ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । அதிதயஶ்ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । மாநுஷம் ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । ப்ரஜா ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச ॥ ௧ ॥ ப்ரஜநஶ்ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । ப்ரஜாதிஶ்ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச । ஸத்யமிதி ஸத்யவசா ராதீதர: । தப இதி தபோநித்ய: பௌருஶிஷ்டி: । ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ஏவேதி நாகோ மௌத்கல்ய: । தத்தி தபஸ்தத்தி தப: ॥ ப்ரஜா ச ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ச ஷட் ச ॥ இதி நவமோ(அ)நுவாக: ॥

அஹம் வ்ருக்ஷஸ்ய ரேரிவா । கீர்தி: ப்ருஷ்டம் கிரேரிவ । ஊர்த்வபவித்ரோ வாஜிநீவ ஸ்வம்ருதமஸ்மி । த்ரவிணம் ஸவர்சஸம் । ஸுமே

ஜய: । (தம:) பாஹ்யேந்த்ரியஜய: । (அக்நய:) கார்ஹபத்யாதய: । அக்நிஹோத்ரமிதி நித்யகர்மணாமக்நிஸாத்யாநாமுபலக்ஷணம் । மநுஷ்யாசாரேண அநுஷ்டீயமாநம் ஶ்ராத்தம் மாநுஷம் । “ந்ருணாமயம் பரோ தர்ம: ஸர்வேஷாம் ஸமுதாஹ்ருத: । த்ரிம்ஶல்லக்ஷணவாந் ஸாக்ஷாத் ஸர்வாத்மா யேந துஷ்யதீ”த்யுக்தஸமாசாரரூபோ வா । (ப்ரஜந:) ப்ரஜநநம், ருதுகாலாபிகமநம் । (ப்ரஜாதி:) புத்ரத்வாரேண பௌத்ராதிஜநநம் । ஸத்யம் வசோ யஸ்ய ஸ: ஸத்யவசா: । ரதீதரஸ்யாபத்யம் ராதீதரநாமா ருஷி: । ஸத்யமிதி நிர்திஷ்டம் ஸத்யமேவ ப்ரதாநம் ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே நப்ரதாநே இதி மந்யதே । பௌருஶிஷ்டிநாமா தபஸி நித்ய: நிரத: ருஷிஸ்து தப ஏவ ப்ரதாநம் ஸ்வாத்யாயப்ரவசநாப்யாம் ப்ரதாநமிதி மந்யதே । ஸ்வாத்யாயப்ரவசநே ஏவ ப்ரதாநே ததேவ ப்ரதாநதப இதி நாகோ மௌத்கல்யோ மந்யத இத்யர்த: ॥ இதி நவமோ(அ)நுவாக: ॥

வித்யாங்கதயா ஜப்யம் மந்த்ரமாஹ — அஹமித்யாதிநா ॥ (அஹம் வ்ருக்ஷஸ்ய ரேரிவா) வ்ருக்ஷஸ்யோச்சேத்யஸ்ய அஹங்காராதே: க்ஷபயிதா । ரேரிவேதி “ரீங் க்ஷயே” இத்யஸ்மாத்தாதோருத்பந்நம் “அந்யேப்யோ(அ)பி த்ருஶ்யதே” இதி க்வநிப்ப்ரத்யய: । நிரஸ்தஸமஸ்தாபிமாந இத்யர்த: । (கீர்தி: ப்ருஷ்டம் கிரேரிவ) மேரோர்கிரே: ப்ருஷ்டவத் ஶுப்ரப்ரகாஶமாநதயா கீர்திர்மமாஸ்தீத்யர்த: । (ஊர்த்வபவித்ரோவாஜிநீவஸ்வம்ருதமஸ்மி) ஊர்த்வபவித்ர: ஸர்வோத்க்ருஷ்டபவித்ரோ(அ)ஹம் வாஜிநி வாஜம் அந்நமஸ்யாஸ்தீதி வாஜீ ஹோதா । ஸர்வஶக்திமதி பரமாத்மநி ஸ்வம்ருதமிவாஸ்மி அதிஶோபந ஆத்மா ஜ்ஞேயோ(அ)ஸ்மி । தத்வ்ருத்திவிஷயோ(அ)ஸ்மீத்யர்த: । (த்ரவிணம் ஸவர்சஸம்) தஸ்ய ஸதீப்தம் த்ரவிணமஸ்மி । ஹோமஹோமோபகரணமஸ்மீத்யர்த: । (ஸுமேதா அம்ருதோக்ஷித:) ஶோபநமேதாஜ்ஞாநாநுபாவாத் ஸுமேதாஶ்ச ।

யாகஸ்ய தத்க்ஷிதஃ । இதி த்ரைலோக்யமோஹநமந்த்ர ॥ அஷ்டா
ஷஷ்டி ॥ இதி ஷட்த்ரிம்ஶோऽத்யாயஃ ॥

நைமித்திகம்... ஸத்த்வம் । யதோஷ்ம । ஸ்வாத்யாயாத் தோஷஃ । ஆசார்யப்ரியம் யஜமாநஸ்ய
த்ருஶ்ய ஜாதஸ்ய...வேதீஃ । ஸர்வாஶ்ரமேஷு தித்தீத ।
...ஶிதவ்ய । ...ஶிதவ்ய । ...ஶிதவ்ய ।
...ஶிதவ்ய । ஸ்வாத்யாயஸ்வாத்யாயஸ்வாத்யாய ஶிதவ்ய ॥ ௧ ॥
தேவவிதாம்... ஶிதவ்ய । ஸ்ரோத்ரவேதாஹவ । வி
த்ருஷ்வேதாஹவ । ஆசார்யவேதாஹவ । அதிதிவேதாஹவ । யாநி
அவத்யாநி கர்மாணி । தாநி ஸேவிதவ்யாநி । நோ இதராணி । யா
ந்யஸ்மாக ஸுசரிதாநி । தாநி த்வயோபாஸ்யாநி ॥ ௨ ॥ நோ இ
தராணி । யே கே சாஸ்மச்ச்ரேயாம்ஸோ ப்ராஹ்மணாஃ । தேஷாம் த்வ
யாஸநேந ப்ரஶ்வஸிதவ்யம் । ஶ்ரத்தயா தேயம் । அஶ்ரத்தயா தேயம் ।
ஶ்ரியா தேயம் । ஹ்ரியா தேயம் । பியா தேயம் । ஸம்விதா தேயம் । அத
யதி தே கர்மவிசிகித்ஸா வா வ்ருத்தவிசிகித்ஸா வா ஸ்யாத் ॥ ௩ ॥ யே தத்ர

கர்த்தஃ ப்ராணமந்த்ரஃ । அஸம்ஸாரீ । அக்ஷிதஃ அக்ஷயஃ । ஷட்பாவவி
காரமந்த்ர இத்யர்த்தஃ । (இதி த்ரைலோக்யமோஹநமந்த்ரம்) த்ரைலோ
க்யமோஹநம் மந்த்ர இத்யர்த்தஃ ॥ இதி ஷட்த்ரிம்ஶோऽத்யாயஃ ॥

நைமித்திகம் இதி ॥ நைமித்திகாவ்யாவாயாஃ ஶிஷ்யேந ஶிஷ்யா
தித்யர்த்தஃ । ஸ்வாத்யாயாத் தோஷ இதி ॥ ஸ்வாத்யாயாத்யயநே ப்ரமாதம்
மாகார்ஷீஃ । தத்ராவஹிதோ பவேத்யர்த்தஃ । ஆசார்யாயேதி ॥ ப்ரஜாதந்
தும் மா வ்யவச்சேத்ஸீரிதி ஸந்தத்யவிச்சேதாய ஹாயர்த்தமுதேஶஃ । கர்மணாம்
தேவாதீநாமநுஷ்டாநம் । (ஸத்யாந்ந ப்ரமதிதவ்யம்) நைமித்
திகாநாம் கர்மணாம் । நைமித்திகஸ்ய ஸர்வஶ்ரேயஸ்ஸாதநத்வாதிதி
பாவஃ । (மாத்ருதேவோ பவ) தேவதைவ மாதரம் உபாஸ்வேத்யர்த்தஃ । அந
வத்யாநி । யாந்யஸ்மாகமிதி ॥ ஶிஷ்டாசாரேஷ்வபி ப்ரமாதஸித்தி
விரோதமந்த்ரதயா யாநி ஸுசரிதாநி தாநி ச மோக்ஷகாரீணி
கர்மாணி । நிர்தோஷாதிமந்த்ரசரிதாநீத்யர்த்தஃ । யேகேசேதி ॥ ஸ்வா
தேகஷ்யா ஶ்ரேஷ்டாநாம் ப்ராஹ்மணாநாம் ஶய்யாஸநேஷு ஸமாநதயா
நவிஶ்ரமணீயம் । ஶ்ரியா தேயமிதி ॥ ஶ்ரீஃ ஸம்பத் । அவிஷண்ணவ
தநேந தேயமித்யர்த்தஃ ॥ பியா தேயமிதி ॥ ஸத்ப்ரகாரேண வர்த்தயாமா
ஸவிஷ்யதீதி பியா தேயமித்யர்த்தஃ । ஸம்விதா தேயமிதி ॥ ஸம்வித் ஸங்க
ல்பஃ । ஸங்கல்பபூர்வகம் தேயமித்யர்த்தஃ । அத யதீத்யாதி ॥ கர்ம அநு
ஷ்டாநாதி । வ்ருத்தம் ஶிஷ்டாசாரஸாத்ருஶ்யகம் மோக்ஷகாதி । த

ப்ரஹ்மணாவ்யக்தேப்ய꞉ । யஜ்ஞா ஜ்ஞாதா꞉ । ஸங்கல்பாயத்தா꞉ ஸத்த்வா꞉ । யதாஹி தத் தத்த்வமித்யுக்தம் । ததா தத்த்வமித்யுக்தா꞉ । ததா ஹ்யாவ்யாதிஷ்டாநம் தத் ப்ரஹ்மணாவ்யக்தேப்ய꞉ யஜ்ஞா ஜ்ஞாதா꞉ । ஸங்கல்பாயத்தா꞉ ஸத்த்வா꞉ । யதாஹி தத் தத்த்வமித்யுக்தம் । ததா தத்த்வமித்யுக்தா꞉ । ஸத்யஜ்ஞாநம் । ஸத்யமநந்தம் । ஸத்யாநந்தோபநிஷத் । ஸ ஏவ ப்ரஹ்மாதந்த்ரம் । ஸர்வம் ஸர்வாத்மகம் । ஸர்வம் விஜ்ஞாநமாத்ரம் ॥ ஸ்வாத்மாநம் ப்ரஹ்மாத்மாநம் ப்ரதிபந்நம் ஜ்ஞாநயோகாப்யாஸாத் விமுக்தஸ்ய ப்ரத்யகாத்மநோ ஸ்வஸ்வரூபம் ॥ இதி ஸநத்குமாரோக்தம் ॥

ஶாண்டில்யோபநிஷத் ஸமாப்தா ॥

ஹரி꞉ ஓம் ஶ்ரீக்ருஷ்ணார்பணமஸ்து ॥

தத்ர ஸங்க்ஷேபேண ப்ரஹ்மவித்யா உச்யதே । ஸ்வரூபஜ்ஞாநம் ப்ரதிபாத்யதே । ஸங்கல்பவிகல்பாத்மகம் மந꞉ ஸர்வம் ப்ரஹ்மாத்மநா உச்யதே । தத்த்வம் அஸி இதி ஸத்யஜ்ஞாநாநந்தம் ப்ரஹ்ம இத்யுக்தம் ॥ இதி ஸநத்குமாரோக்தம் ॥

இதி ஶாண்டில்யோபநிஷத்வ்யாக்யாநம் ஸமாப்தம் ॥

இதி ஶ்ரீவாஸுதேவேந்த்ரஶிஷ்யோபநிஷத்ப்ரஹ்மயோகிவிரசிதம் ॥

அத² ஆநந்த³வல்லீ த்³விதீயோ(அ)த்⁴யாய: ॥

ஹரி: ஓம் ॥ ஸஹ நாவவது । ஸஹ நௌ பு⁴நக்து । ஸஹ வீர்யம் கரவாவஹை । தேஜஸ்வி நாவதீ⁴தமஸ்து மா வித்³விஷாவஹை । ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி: ॥ ப்³ரஹ்மவிதா³ப்நோதி பரம் । ததே³ஷா(அ)ப்⁴யுக்தா । ஸத்யம் ஜ்ஞாநமநந்தம் ப்³ரஹ்ம । யோ வேத³ நிஹிதம் கு³

ஸஹ நாவவத்வித்யாதி³ ॥ அஸ்மச்ச²ப்³த³: நௌ கு³ருஶிஷ்யௌ ஸஹ ரக்ஷது । அந்யதரஸ்யாபி தோ³ஷே ஶாஸ்த்ரவைப²ல்யாதி³த்யர்த²: । பாலயிதா தமேவ ப்ரார்த்²யதே — ஸஹ நௌ பு⁴நக்த்விதி ॥ பு⁴நக்து பாலயது । “பு⁴ஜ பாலநாப்⁴யவஹாரயோ:” இதி ஹி தா⁴து: । அவநார்த²ஸ்ய “பு⁴ஜோ(அ)நவநே” இத்யாத்மநேபதா³பா⁴வ: । ஸஹ வீர்யம் கரவாவஹை இதி ॥ அஸ்மதே³கைகோ(அ)பி தத்தத³நுஷ்டா²நலக்ஷணம் வீர்யம் ஸஹ கரவாவேத்யர்த²: । (நௌ) ஆவயோ: அதீ⁴தம் (தேஜஸ்வ்யஸ்து) வீர்யவத³ஸ்து । மா வித்³விஷாவஹா இதி ॥ பரஸ்பராநுரக்தௌ ஸ்யாவேத்யர்த²: ॥ அந்யதரத்³வேஷே அதீ⁴தஸ்ய வீர்யஹாநிப்ரஸக்தேரிதி பா⁴வ: । (ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி:) தோ³ஷோபஶமநார்தா²ஶீர்விஶேஷ: ॥ பரமாத்மப⁴க்திவர்த⁴நார்த²ம் ப்ரவ்ருத்தா ஆநந்த³வல்லீ ப்ரஸ்தூயதே — ப்³ரஹ்மவிதா³ப்நோதி பரமிதி ॥ நிரதிஶயப்³ருஹத்த்வாத் ப்³ருஹ்மணத்வாச்ச உபாஸகஸ்ய ப்³ரஹ்ம உத்க்ருஷ்டம் ப்ராப்நோதீத்யர்த²: । “ஸர்வத்ர ப்ரஸித்³தோ⁴பதே³ஶா”தி³த்யதி⁴கரணோக்தந்யாயேந வேத³நோபாஸநாதி³ஶப்³தா³நாம் ஏகார்த²த்வாத் ப்³ரஹ்மவிதி³த்யத்ர வித்³ஶப்³தோ³(அ)பி உபாஸநபர: । தத்க்ரதுந்யாயேந ப்ராப்யஸ்யைவ உபாஸ்யத்வாத் ப்³ரஹ்மவிதா³ப்நோதி பரமிதி பரஸ்ய ப்³ரஹ்மண: ப்ராப்யத்வகத²நாத் தஸ்யைவ உபாஸ்யத்வமிதி த்³ரஷ்டவ்யம் । அத்ர ப்³ரஹ்ம, தத்³வேத³நம், ப்ராப்தி:, ப்ராப்யமிதி சத்வாரோ(அ)ர்தா² ஜ்ஞேயா: । கிம் தத் ப்³ரஹ்ம? கீத்³ருஶம் தத்³வேத³நம்? கீத்³ருஶீ ப்ராப்தி:? கீத்³ருஶம் ப்ராப்யமித்யாகாங்க்ஷாயாம் ஸூத்ரபூ⁴தேந விவரீதும் ஸூத்ரமவதாரயதி — ததே³ஷா(அ)ப்⁴யுக்தேதி ॥ (தத்) ப்³ரஹ்ம அதி⁴க்ருத்ய ஏஷா ருக³ப்⁴யுக்தா । ப்³ரஹ்மணோ லக்ஷணவாக்யஸ்ய வேத³நாந்வயேந ஸூத்ரேண ப்ரதிபாத³நாதி³த்யர்த²: । ஏவமேவ ஹி ஶாஸ்த்ரஸமந்வயஸூத்ரே ஸூசிதம் । ஸத்யமிதி ॥ அத்ர ஜந்மாதி³ஸூத்ரே “யதோ வா இமாநீ”த்யாதி³காரணவாக்யேந ப்ரதிபந்நஜக³ஜ்ஜந்மாதி³காரணஸ்ய ப்³ரஹ்மண: ஸகலேதரவ்யாவ்ருத்தம் ஸ்வரூபமுச்யதே ஸத்யம் ஜ்ஞாநமநந்தம் ப்³ரஹ்மேதி । அத்ர ஸத்யபத³ம் நிருபாதி⁴கஸத்தாயோகி³ ப்³ரஹ்மாஹ । தேந விகாராஸ்பத³ம் அசேதநம் தத்ஸம்ஸ்ருஷ்டஶ்சேதநஶ்ச வ்யாவ்ருத்த: । நாமாந்தரப⁴ஜ

गुहायां परमे व्योमन् ॥ १ ॥ सोऽश्नुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा ।

नामरूपवस्त्वन्तरयोगेन तथा निरुपाधिकसत्तायोगरहितत्वात् । ज्ञानपदं नित्यासंकुचितज्ञानैकाकारम् । तेन बद्धाः संकुचितज्ञानत्वेन मुक्ता व्यावृत्ताः । अनन्तपदं देशकालवस्तुपरिच्छेदरहितं स्वरूपमाह । सगुणत्वात् स्वरूपस्य स्वरूपेण गुणैश्चानन्त्यम् । तेन पूर्वोक्तोभयव्यावृत्तकोटिद्वयविलक्षणाः सातिशयस्वरूपस्वगुणाः नित्या व्यावृत्ताः । विशेषणानां व्यावर्तकत्वादिति भावः । ननु ज्ञानपदस्य विषयावगाहिज्ञानत्वं प्रवृत्तिनिमित्तमिति स्वरूपस्याजडत्वात् ज्ञानमिति त्वस्य ज्ञानगुणकत्वाद्वा-प्युक्तिः । न च स्वरूपस्य ज्ञानत्वम् । स्वप्रकाशतारूपं ज्ञानत्वं प्रवृत्तिनिमित्तमिति स्वरूपस्य ज्ञानत्वोक्तिरपि । न च ज्ञानगुणकत्वम् । न चेष्टापत्तिः । "तद्गुणसारत्वात्तु तद्व्यपदेशः प्राज्ञवत्" इति सूत्रे "यथासत्यं ज्ञान"मिति ब्रह्मणो ज्ञानगुणसारत्वात् ज्ञानमिति व्यपदेश इति भाष्यं विरुध्यत इति चेत्, उच्यते — स्वप्रकाशत्वमेव हि प्रवृत्तिनिमित्तम् । तत्र ज्ञानत्वाश्रयत्वसंयोगात् स्वरूपेऽपि गुणत्वस्य सिद्धिः । ब्रह्मशब्दात् बृहतीयमनं बृहत्त्वं यथा स्वरूपेण गुणैश्च सिद्ध्यतीति व्यासार्योक्तम् । वस्तुतस्तु सत्यं ज्ञानमित्यस्यार्थो निरतिशयज्ञानगुणकत्वमेवार्थः । "यः सर्वज्ञः सर्ववित्", "नित्यं विज्ञान"मिति श्रुत्यन्तरात् ब्रह्मणो ज्ञानस्वरूपकत्वपक्षसिद्धिर्द्रष्टव्या । अनन्तं नान्यदिति परिच्छेदत्रयदेशापरिच्छेदः । अद्वितीयं नान्यदिति परिच्छेदयोगात् कालापरिच्छेदः । अद्वितीयमिति परिच्छेदमात्रलक्षणं सर्वस्वसाजातीयकारणात्मकत्वं वस्तुपरिच्छेदः । यद्वा— वस्तुसत्तावत्तः परिच्छेदो वस्तुपरिच्छेदः । यथा तत्कार्यकेऽपि तत्कार्यपरिमाणकेऽपि देशवर्णसंवर्णनादेक्षया कालतः परिच्छेदः । तद्राहित्यं वस्तुपरिच्छेदः । सर्वान्तर्यामित्वेन सर्वगतत्वं तत्त्वतः अपरिच्छिन्नत्वं वस्तुपरिच्छेदः इत्यर्थः भवतीति व्याख्याने व्यावर्त्यम् । "नान्तं गुणानां गच्छन्ति तेनानन्तोऽयमुच्यते" इति स्मरणात् गुणानन्त्यं अनन्तशब्दार्थः । अत्र ब्रह्मशब्दे वक्ताविशेषणीये: नानन्तपदस्य नारायणवाचिनः पर्यायत्वं सत्यादिवाक्यं,

ब्रह्मणा विपश्चितेति । तस्यानन्तस्याद्यन्तानुक्रमस्य

उपक्रमात् । तस्य द्वितीयाध्यायेन पञ्चकोशस्य उपपादनात् । उपक्रमे "यो वेद निहितं गुहायाम्" इत्युक्तत्वात् तस्य द्वितीयाध्यायार्थस्य ... "सोऽश्नुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा विपश्चिता" ... तदुपपादनात् ... "सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म" ... "यो वेद निहितं गुहायाम्" इत्यनेन विवक्षितः । ... ब्रह्मणा विपश्चितेत्यनेन ... सर्वविषयविज्ञानस्य ... "कामान् ... सह ब्रह्मणा विपश्चिता" ... ब्रह्मणो गुणानां सह ... "सोऽश्नुते" ... "सत्यं ज्ञानम्" ... ब्रह्मणो गुणाः ... सर्वे कामाः ... ब्रह्मणा सह ... गुणाः ... तत्तुल्यत्वं ... इति ...

[illegible]

𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌃 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 । 𑌵𑌾𑌯𑍋𑌰𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 । 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑌾𑌪𑌃 । 𑌅𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌓𑌷𑌧𑌯𑌃 । 𑌓𑌷𑌧𑍀𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 ॥ ௨ ॥ 𑌸𑌵𑌾𑌏𑌷𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌰𑌸𑌮𑌯𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌦-

𑌧𑌨𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌜𑌾𑌤𑍀𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 — “𑌸𑍋𑌽𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌸𑌕𑌲𑌾𑌨𑍍𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 𑌸𑌾𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌨𑌸𑌂𑌶𑌯” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨 । “𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇” 𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑌵𑌗𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌰𑍂𑌪𑌾𑌯𑌵𑌶𑍇𑌨 𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌵𑌶𑍇𑌨 𑌵𑌾 𑌪𑌾𑌦𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌤𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌤𑍍𑌯𑌜𑍍𑌯 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌤𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌾𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌷𑍍𑌵𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌪𑌾𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌪𑌾𑌮𑌯𑍋𑌰𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌸𑌂𑌹𑍃𑌤𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌕𑌾𑌰𑌣𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤 𑌤𑍇𑌨 𑌰𑌾𑌜𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌤𑌥𑌾 𑌅𑌹𑌂𑌕𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂, 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌤𑍍𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑌂𑌭𑌵𑍇𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌭𑍂𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌭𑌾𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌾𑌯 । 𑌉𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌸𑌂𑌤𑍍𑌵𑌸𑍋𑌪𑌾𑌤𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌨𑌾𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । “𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌨𑌨𑍍𑌤” 𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌕𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿 — 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 “𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌪𑌰” 𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 “𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨” 𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌭𑍂𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 “𑌤𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤, 𑌤𑌾𑌮𑍁𑌪𑌲𑌭𑍍𑌯𑍇” 𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌜𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿𑌵𑍀𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌵𑌾𑌯𑍁𑌤𑍇𑌜 𑌆𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑌾𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑌰𑌾𑌃 𑌇𑌤𑌿 “𑌤𑌦𑍈𑌕𑍍𑌷𑌤 𑌬𑌹𑍁 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑍇𑌯” 𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑍇 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । (𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃) 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌸𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌵𑍈 (𑌵𑌾𑌏𑌷𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃) 𑌅𑌯𑌂 𑌦𑍇𑌹𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌰𑌸𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌃 । “𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑌶𑌿𑌤𑌂 𑌤𑍍𑌰𑍇𑌧𑌾 𑌵𑌿𑌧𑍀𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌥𑌵𑌿𑌷𑍍𑌠𑍋 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑍁𑌰𑍀𑌷𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑍋 𑌮𑌧𑍍𑌯𑌮𑌸𑍍𑌤𑌨𑍍𑌮𑌾𑌂𑌸” 𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 𑌤𑌥𑌾 𑌜𑌾𑌠𑌰𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌪𑌕𑍍𑌵𑌨𑌾𑌨𑌾𑌰𑌸𑌾𑌂𑌶𑌾𑌭𑌿𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌶𑍋𑌣𑌿𑌤𑌾𑌦𑌿𑌯𑍋𑌗𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌤𑌸𑍍𑌯) 𑌦𑍇𑌹𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 (𑌇𑌦𑌮𑍍) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑍇𑌣 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌮𑍇𑌵 𑌶𑌿𑌰𑌃 । 𑌪𑌾𑌣𑌿𑌦𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌪𑌕𑍍𑌷𑍌 । 𑌅𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑌧𑍍𑌯𑌭𑌾𑌗𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌅𑌯𑌂 𑌦𑍇𑌹𑌮𑌧𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌂𑌧𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 । “𑌮𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾𑌮𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇” 𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌾𑌣𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌇𑌦𑌂) 𑌨𑌾𑌭𑍇𑌰𑌧𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨

मेव शिरः । अयं दक्षिणः पक्षः । अयमुत्तरः पक्षः । अयमात्मा ।
इदं पुच्छं प्रतिष्ठा । तदप्येष श्लोको भवति ॥
इति प्रथमोऽनुवाकः ॥

अन्नाद्वै प्रजाः प्रजायन्ते । याः काश्च पृथिवीꣳ श्रिताः ।
अथो अन्नेनैव जीवन्ति । अथैनदपि यन्त्यन्ततः । अन्नꣳ हि
भूतानां ज्येष्ठम् । तस्मात्सर्वौषधमुच्यते । सर्वं वै
तेऽन्नमाप्नुवन्ति । येऽन्नं ब्रह्मोपासते । अन्नꣳ हि भू-
तानां ज्येष्ठम् । तस्मात्सर्वौषधमुच्यते ॥ १ ॥ अन्नाद्भू-
तानि जायन्ते । जातान्यन्नेन वर्धन्ते । अद्यतेऽत्ति च भू-

चरणद्वयं पुच्छवदाधारकत्वात्पुच्छमित्युच्यते । अत्र पुरुषशब्दितमनुष्यपाण्यादेः पक्षत्वादिरूपेण प्रतिपत्तिसौकर्यार्थमिति द्रष्टव्यम् । तदपीति ॥ (तद) तस्मिन्नेवार्थे ब्राह्मणोक्तेऽयं मन्त्ररूपः श्लोको भवतीत्यर्थः ॥ प्रथमोऽनुवाकः ॥

अन्नाद्वा इति ॥ पृथिव्यां वर्तमानास्सर्वाः प्रजाः अन्नादेव उत्पद्यन्ते । उत्पन्नाश्च अन्नेनैव जीवन्ति । अन्तकाले तत्रैव लयं यान्तीत्यर्थः । अन्नं हीति ॥ सर्वभूतोपकारकत्वादन्नमेव ज्येष्ठम् । अत एवाशनायादिव्याधिनिवर्तकत्वात्तदेव सर्वौषधमुच्यत इत्यर्थः । “ओषधीभ्योऽन्नम्” इति ओषधिपरिणामत्वं निश्चितीकृत्य अन्ने प्रयुक्तं औषधशब्दं भेषजत्वनिश्चितकतया श्रुतिर्व्यपदिशतीति द्रष्टव्यम् । सर्वं वा इति ॥ अन्ने ब्रह्मदृष्टिं कुर्वन्तः यावदपेक्षितं अन्नं प्राप्नुवन्तीत्यर्थः । ब्रह्मदृष्टिहेतुभूतं ब्रह्मसाम्यमाह — अन्नं हीति ॥ ब्रह्मणोऽपि सकलरोगनिवर्तकतया सर्वभेषजत्वस्य सत्त्वादिति भावः । अन्नादिति ॥ जननवृद्धिहेतुत्वं अन्नब्रह्मणोस्समित्यर्थः । अन्नस्य निर्वचनमाह — अद्यतेऽत्तीति ॥ जीवनदशायां स्वयमद्यते । नाशदशायां म्रियमानतया वा विपरीतपरिणामहेतुतया वा “अन्नं मृत्युं तमु जीवातुमाहु”रिति श्रुत्युक्तरीत्या अत्तृलक्षणं संहर्तृत्वं द्रष्टव्यम् । एवमाकाशादेरन्नरसमयस्य पुरुषशरीरपर्यन्तस्य मन्त्रब्राह्मणोदितब्रह्मोपादानकत्वम्, आत्मन आकाश इति आत्मशब्दश्रवणात्तद्धर्मादिकत्वेनोक्तं भवति । एवमाकाशादे रसमयशब्दितपुरुषशरीरपर्यन्तस्य ब्रह्मैवात्मा उपादानमेतत्कृत्स्ना सकृत्स्ना आत्मत्वापेक्षायाम् आनन्दमयस्य सकृदेति उपाधितं स्व-रूपं यतीन्द्रियेन स्वप्रदेहादेवर्तिनं प्राणमयात्मकेन

तानि । तस्मादन्नं तदुच्यत इति । तस्माद्वा एतस्मादन्नरस मयात् । अन्योऽन्तर आत्मा प्राणमयः । तेनैष पूर्णः । स वा एष पुरुषविध एव । तस्य पुरुषविधताम् । अन्वयं पुरुषविधः ॥ २ ॥ तस्य प्राण एव शिरः । व्यानो दक्षिणः पक्षः । अपान उत्तरः पक्षः । आकाश आत्मा । पृथिवी पुच्छं प्रतिष्ठा । तदप्येष श्लोको भवति ॥ इति द्वितीयोऽनुवाकः ॥ प्राणं देवा अनु प्राणन्ति । मनुष्याः पशवश्च ये । प्राणो हि भूतानामायुः । तस्मात्सर्वायुषमुच्यते । सर्व

ज्ञापयति । सम्बुद्ध्यर्थं ज्ञापयितुं प्रवृत्तः प्रत्येकमेव सम्बुद्ध्या [illegible] प्रज्ञापनासम्भवं [illegible] त्वष्टी वतिरूपं [illegible] प्रज्ञापयति । तस्य [illegible] प्राप्त [illegible] तृतीय वतिरूपं [illegible] सम्बुद्ध्या [illegible] प्रज्ञापयति । [illegible] इत्यर्थः । तस्यात्मा इति ॥ [illegible] यः प्राणमयः सर्व "श्रुतं [illegible]" इति श्रुत्यादिसमाप्तानन्तरम् [illegible] इत्यर्थः । [illegible] "[illegible]" इति [illegible] "[illegible] प्राणमये प्र[illegible]" [illegible] प्राणमयादन्यो [illegible], [illegible] विज्ञानमये, [illegible]" इति [illegible] । [illegible] प्राणस्य प्राणनवृत्तिप्रयोजकत्वात् प्राणमयत्वं । तदेतत् ॥ तेन प्राणमयेनात्मना [illegible] पूर्ण इत्यर्थः । [illegible] । [illegible] प्राणस्य [illegible] इत्यर्थः । स वा इति ॥ प्राणमयोऽपि पुरुषाकृतिरेव इत्यर्थः । [illegible] पुरुषविधत्वं [illegible] इति ॥ तस्य [illegible] पुरुषविधत्वं [illegible] प्राणमयोऽपि पुरुषविध इत्यर्थः । तस्य [illegible] शिरः पक्षपुच्छादिकल्पना [illegible] इत्यर्थः । आकाशात्मेति । "[illegible]" इति [illegible] वायुविकारस्य प्राणस्य [illegible] आकाशस्यात्म त्वम् । पृथिवीति ॥ पृथिव्या धारकत्वात् प्रतिष्ठात्वम् पुच्छत्वम् ॥ इति द्वितीयोऽनुवाकः ॥

प्राणमिति ॥ देवमनुष्यपशवः प्राणमनुप्राणन्ति । प्राणाधीनजीवना इत्यर्थः । प्राणो हीति ॥ [illegible]

ஹ்மணோ வித்வாந் । ந பிபேதி கதாசநேதி । தஸ்யைஷ ஏவ ஶாரீர ஆத்மா । ய: பூர்வஸ்ய । தஸ்மாத்வா ஏதஸ்மாந்மநோமயாத் । அந்யோऽந்தர ஆத்மா விஜ்ஞாநமய: । தேநைஷ பூர்ண: । ஸ வா ஏஷ புருஷவித ஏவ ॥ ௧ ॥ தஸ்ய புருஷவிததாம் । அந்வயம் புருஷவித: । தஸ்ய ஶ்ரத்தைவ ஶிர: । ருதம் தக்ஷிண: பக்ஷ: । ஸத்யமுத்தர: பக்ஷ: । யோக ஆத்மா । மஹ: புச்சம் ப்ரதிஷ்டா । ததப்யேஷ ஶ்லோகோ பவதி ॥ இதி சதுர்தோऽநுவாக: ॥

விஜ்ஞாநம் யஜ்ஞம் தநுதே । கர்மாணி தநுதேऽபி ச । விஜ்ஞாநம் தேவாஸ்ஸர்வே । ப்ரஹ்ம ஜ்யேஷ்டமுபாஸதே । விஜ்ஞாநம் ப்ரஹ்ம சே

தேகஶ்ருத்யா பாஷ்யா, மநஸா ஸஹ விஶேஷேண இத்யுக்த்யா ஶ ஶேஷேநைவ ஜ்ஞாதா கதாசந ந பிபேதீத்யர்த: । அத்ர ப்ரஹ்மாநந்தஸ்ய ஶப்தமநோமயாபாகப்ரதிபாதகத்வாத் அஸ்ய ஶ்லோகஸ்ய மநோவிஷயத்வமஸ்தீதி த்ரஷ்டவ்யம் । தஸ்யைஷ இதி ॥ ப்ராணமயஸ்ய யதாஸ ஏவ மநோமயஸ்யாப்யாத்மேத்யர்த: । ஏவமஸ்ய ப்ராணமயமநோமயாநாமேகாத்மத்வம் பவதி । ஸகலத்வேநாயாமாப—த்மாஶாஶ இதி ॥ அத்ர விஜ்ஞாநமயோ ஜீவ: । நபும்ஸகாத்வம் । மயட் ப்ரத்யயேந வ்யதிரேகப்ரதீதே: । தஸ்ய ஶ்ரத்தைவேத்யாதி ॥ அத்ர ஶ்ரத்தாதீநாம் ஸத்யஶப்தா: ஜ்ஞாநவிஶேஷபரா: । "ப்ரஹ்மணே த்வா மஹஸ ஓமித்யாத்மாநம் யுஞ்ஜீத" இதி விஹிதஜ்ஞாநவிஶேஷோ யோகஶப்தேநோச்யதே । மஹ இதி ॥ யோகவிஷயீபூதபரமாத்மஸ்வரூபலக்ஷணம் மஹ: புச்சமித்யர்த: । ஏதேஷாம் ஶ்ரத்தாதீநாம் ருதமுக்யஸ்ய ப்ரவிலக்ஷணாத் தத்வவ்ருத்திஹேதுத்வஸ்வரூபம் ஶிர:பக்ஷபுச்சாதிதயா ப்ரதிபாத்யத இதி த்ரஷ்டவ்யம் । அத: "ஸ்வஸாதநதிஶிர்மேதை: ஸ்வாவயவைஶ்ச ஶிர:பக்ஷபுச்சாதிரூபேணாவஸ்தாநாத் ப்ரகரணஸ்ய" இதி பாஷ்யஸ்ய ந விரோத: ॥ இதி சதுர்தோऽநுவாக: ॥

விஜ்ஞாநமிதி ॥ அத்ர விஜ்ஞாநமயஶப்தநிர்திஷ்டோ ஜீவ: விஜ்ஞாநஶப்தேநோச்யதே । ஶ்ருதஸ்வரூபஸ்ய ஸ்வப்ரகாஶதயா ஜ்ஞாநத்வாந்நிரூபணீயத்வேந விஜ்ஞாநஶப்தேநாபிதாநஸம்பவாத் । "க்ருதத்வாத் ப்ரபோதா" இதி பாஷாநாதிஷ்வபி ப்ரயுஜ்யதே । நந்வாதிஷு ஶாஸ்த்ரேஷு "நாஸ்திஹ்யஹம்" இத்யாதிநா தத்ஸ்வரூபம் ப்ரயுஜ்யதே । கேவலவிஜ்ஞாநமாத்ரபரத்வே 'யஜ்ஞம் தநுதே கர்மாணி தநுதேऽபி ச' இதி ப்ரதிபாதிததர்மிகஜ்ஞாநகர்த்ருத்வாஸம்பவாத் அதஏவ ப்ரஹ்மணே "ஶ்ருதநி திஷ்டந்" இதி ஶ்ருத்யந்தராச்ச ஸம்வாதே "யோ விஜ்ஞாநே திஷ்டந்" இதி காண்வபாடேऽபி விஜ்ஞாநஶப்தோ ஜீவாத்

वेद। तस्माच्चेन्न प्रमाद्यति। शरीरे पाप्मनो हित्वा। स-
र्वान्कामान्समश्नुत इति। तस्यैष एव शारीर आत्मा।
यः पूर्वस्य॥१॥ तस्माद्वा एतस्माद्विज्ञानमयात्। अन्योऽन्तर
आत्माऽऽनन्दमयः। तेनैष पूर्णः। स वा एष पुरु-
षविध एव। तस्य पुरुषविधताम्। अन्वयं पुरुषविधः।
तस्य प्रियमेव शिरः। मोदो दक्षिणः पक्षः। प्रमोद उत्त-
रः पक्षः। आनन्द आत्मा॥२॥ ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठा। तद-
प्येष श्लोको भवति॥ इति पञ्चमोऽनुवाकः॥
असन्नेव स भवति। असद्ब्रह्मेति वेद चेत्। अस्ति ब्रह्मेति

वारः। विज्ञानमिति॥ सर्वे देवाः विज्ञानं जीवस्वरूपमेव प्र-
धानश्रेष्ठमित्यवगतवन्तः ब्रह्म ज्येष्ठं प्रजापतिवि-
शिष्टं उपासत इत्यर्थः। विज्ञानं ब्रह्मेति॥ यस्तु
जीवस्वरूपं ब्रह्म वेद, तस्माच्च जीवादीश्वरत्वाभिमानं न प्र-
माद्यति चेत्, (शारीरवान्मनोऽभिका) देहे वर्तमानमेव विन-
ष्टाशिष्टपापोऽयं सर्वान्कामान् समश्नुते। तस्यात्मा
इत्यादि॥ इष्टवस्तुदर्शनजं सुखं प्रियम्। तल्लाभजं
सुखं मोदः। तदुपयोगजं सुखं प्रमोदः। सा-
तिशयानन्दः। न च शिरःपक्षादिरूपेण निरूपितस्य आनन्दस्य वा-
स्तवेन निरूपितब्रह्मणश्च भेदाभावेन तदेव ब्रह्माकेन
वास्तवेन रूपेण कथितमिति वाच्यम्। आनन्दमयस्य ब्रह्मणः
ब्रह्मपुच्छमित्येन वाच्यम्, आनन्दमयेनाब्रह्मत्वदेहस्याका-
यकल्पितत्वावगतेः। नचानन्दरूपब्रह्मस्वरूपस्य कथमन-
वयवलक्षणानन्दमयस्य आनन्दस्य अवयवकथनम्
इति वाच्यम्। आनन्दस्वरूपमेव ब्रह्म प्रियमोदप्रमो-
दरूपात्मशिरःपक्षादिकल्पितानन्दावयवकेना-
नन्दमयस्यावयवत्वेन वचनात्। अत एव पञ्चकोशानां तद-
न्तः प्रतिपादितस्य ब्रह्मणोऽवयवत्वस्यापि
ज्ञानमयत्वे निरूपणं "ब्रह्मविदाप्नोति परम्" इत्युप-
क्रम्य ब्रह्मावसानस्य अनन्दमयत्वे समापनमिति ज्ञा-
पनार्थमिति द्रष्टव्यम्। अतोऽन्तर्यामि प्रत्यगात्मा ब्रह्म॥
इति पञ्चमोऽनुवाकः॥

असन्नेवेति॥ पञ्चकोशान्तःस्थितत्वेन प्रतिपादितस्य
ब्रह्मणः श्लोकानां सत्त्वविषयकसंशयनाशकत्वेन श्लोकः
सत्त्वप्रतिपादकत्वेन "ब्रह्म पुच्छ"मिति निर्दिष्ट-

वेद । सन्तमेनं ततो विदुरिति । तस्यैष एव शारीर आत्मा । यः पूर्वस्य । अथातोऽनुप्रश्नाः । उताविद्वानमुं लोकं प्रेत्य । कश्चन गच्छती३ । आहो विद्वानमुं लोकं

तदेकदेशविषयः । ततश्च ब्रह्मणश्चानन्दमयस्यैवाभ्युच्यते । आनन्दमयस्य वस्तुज्ञानादेवाक्षसंसार ... । आनन्द प्रापकस्य ब्रह्मणः आकाशादिविज्ञानमयान्तस्य ... तथा निर्दिष्टस्यापि आत्मत्वेऽपि किं तत्सम्बन्धस्य तदेष्वभ्युक्तेति ॥ अनुप्रश्नस्य विज्ञानमयादयस्य आत्म ... आनन्दमयात्मा तस्य आनन्दमयस्यात्मत्वं ... । तत्सामान्यात्मत्वं भवति । न च अनुप्रश्नेषु "तस्यैष एव शारीर आत्मा" तस्यानन्दात्मकस्य ब्रह्मणः ... अयं अनुप्रश्नः ... । अनुप्रश्नेषु ब्रह्मणस्य ब्रह्मावयवस्य ... 'तस्माद्वा एतस्मादानन्दमयादन्योऽन्तर आत्मा' इति निर्दिश्यमानत्वात् तस्यैष एव शारीर आत्मा तस्यानन्दमयस्य ... । आनन्दमयब्रह्मणः ... "ब्रह्मविदाप्नोति परम्" इति ... अथातोऽनुप्रश्नाः ॥ अनु ... उत इति अपि शब्दार्थः । "अथातोऽनुप्रश्नाः" इति ... 'तदनुप्रश्नेषु' इति ... । उत अविद्वानिति ... । अविद्वान् ... ब्रह्म उपासीतेना विद्वान् किं तत्प्रेत्य (अमुं लोकम्) "परमे व्योमन्" इति ... लोकं गच्छतीति प्रश्नः । उत गच्छन्नपि ... आहो विद्वान् ... । अथ ... आहो विद्वान् अमुं लोकं ... कश्चित् समश्नुता३ उ ... विद्वानमुं लोकं गत्वा किं समश्नुते ... ब्रह्म ... प्रश्नः । उत ब्रह्मवित् ... । एवं सामान्यविशेषप्रश्नाः ... । एतद्वाक्यं व्याख्यानेयं "उपासनामेवैतत्" ... व्यक्तं ... ।

𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯 ॥ ௧ ॥ 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌸𑌮𑌶𑍍𑌨𑍁𑌤𑌾(௩)𑌉 । 𑌸𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤 । 𑌬𑌹𑍁 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑍇𑌯𑍇𑌤𑌿 । 𑌸 𑌤𑌪𑍋𑌽𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 । 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍃𑌜𑌤 । 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 । 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌶𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍍𑌯 ॥ ௨ ॥ 𑌸𑌚𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚𑌾𑌭𑌵𑌤𑍍 । 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌞𑍍𑌚 । 𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌞𑍍𑌚 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑍃

𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌪𑌨𑌾𑌯𑌾𑌹 — 𑌸𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌃 [illegible] 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌬𑌹𑍁 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 [illegible]𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑍇𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌮𑌕𑌰𑍋𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌲𑍋𑌚𑌨𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑌪𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “𑌤𑌪 𑌆𑌲𑍋𑌚𑌨𑍇 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑍋𑌽𑌸𑍌 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌕𑌾𑌲𑍇𑌽𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍, 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌷𑍁 𑌅𑌨𑍁𑌷𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌹𑍇𑌤𑍁𑌭𑍂𑌤𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌤𑌯𑌾𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 “𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌗𑍁𑌹𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑌨𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌗𑍁𑌹𑌾𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌤𑌦𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍍𑌯 𑌸𑌚𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚𑌾𑌭𑌵𑌤𑍍) 𑌸𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌦𑍈𑌕𑌰𑍂𑌪𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑍍𑌯𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌸𑍍𑌪𑌦𑌮𑌚𑍇𑌤𑌨𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌭𑌾𑌗𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑌾𑌽𑌚𑍇𑌤𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍈𑌵 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌸𑍍𑌪𑌦𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌙𑍍𑌕𑍍𑌯𑌾𑌹 — 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌗𑍁𑌣𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾𑌯𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍈𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌦𑌿𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌜𑌾𑌤𑌮𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । “𑌭𑍂𑌤𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌅𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌰𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌜𑌾𑌤𑌮𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌮𑍍 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌚𑍇𑌤𑌨𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌮𑍍 । (𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚) 𑌅𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌞𑍍𑌚 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚𑌾𑌨𑍃𑌤𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑍍𑌯 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌾𑌨𑌿𑌲𑌯𑌨𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑍃𑌤𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌃 𑌸𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵𑌾𑌭𑌵𑌤𑍍 । 𑌅𑌖𑌿𑌲𑌹𑍇𑌯𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑍈𑌕𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌮𑍇𑌵𑌾𑌭𑌵𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌂 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌜𑍍𑌞𑍈𑌃

[illegible] ॥ இதி ஷஷ்ட²ப்ரபாட²க: ॥

[illegible]

[illegible]

இதி ஷஷ்ட²ப்ரபாட²க: ॥

[illegible]

வொரஹயமஹேதாவதி | யதாஹெவைஷணதவிஷதாஷ்ஜநம் கர்மதே | அத்தஸ்ஸ்யம்வதி | தத்வஸ்யம்விதேஷாஷ்ஞா நஸ்ய | தநவெ்ஷ்யெர்கொஹவதி ॥ இதிஸங்கோரநவாக்க்: ॥ ஸீஷாரவ்யாஷாதீவ்வ்கேத்ஸீஷாஷிவ்யஷ்டீ: | ஸீஷாரவாஷ்ய்

நிஷாம் ய: (விநதே) ஜஹேத வ: அஹம் வ்ராஷ்நாதி | அத்ர வ்ராவா வெய்டீ "அஷ்ரஹ்யூகத்ரவிஷாவர்த்தி: | அநார்த்தஇதி வைவ்ராவர்த்தி: வஹி வரோதநா வ்ராவ்: | யதா— குத்தம் வ்ராவ்ய் | கலுக்தத ஹரீர்ய | தத்வஹிகோரநாத்: | அநிரஇதி வர்த்வ்ராவர்த்தி: | வ ஹி வஷாவஷ்யா:ம் ஷவரிஹவெல்லா: | அநியநஇதி நிதமகு வ்ராவர்த்தி: | தேஷாஹி ஹவாநாயார"இதர்க்ஷ | வரவம் விஹிதா யா: வ்திஷாயா: விஷ்ஷேஅநயடிதமயதி— யதாவதீதி ॥ (வரஷ:) உபாவக: (வாதவிநு) வரோதநி ய்ராநஸ்ய (அஜநம்) வித்ஷம் (அநம்) அவஜெ்ய: கர்மதெ தஸ்ய ஹயமதேதீத்யடீ: | வர்வடீவாக்கெ் வ்திஷாவெர்நிரஜாய்ராநவாஷிநா ய்ராநமத்தெரஜயடீஸ்ய விஹிதவாதத்ராஜநவாநவீ தவெஸ்ய யாநமதவாஜயடீ வஸ்ய விரோயிநா ய்ராநவித்ஷஸ்ய குஹணஶவித்ய | நத வ ரொர்த்தீத்ர வ்ஹணி அஜநம் ஹேதம் ய: கர்மதெ ஜாநாதீத்யடீ உவிதஇதி ஊ்ஷஷய | வஷ்தஷ் வ்ரெஹக்வாஷிநாஷாகம் வ்ஹணி நாநாவநிஷெயொ நவ்திகஷ: | அஷாவிநடிநாவ்வ்ஹவா தஸ்ராநஹ்வமோக | தயாரவீ வ்காணாநமண்ராதக்வணவா யடிஉவிதஇதி ஊ்ஷஷய | கிம்ஹயம் தத்ராஹ— தத்வெதி ॥ (விஷ ஷ:)வ்ஹொவாவநிஷ்வஸ்ய தஷதிரிக்விஷயஷ்ஷயா நிரஜநம் கந நகேவடீக: தஷெவ அகநம் ஹயிய | நஹி தஷவெகஷயாரநஹ்யகீ | உக்தஞ கேஹஷிடீஷி: "யந்நமஷதம் க்ஷணம்வாரவீ வாஸ்வெஷவொ ந விதத்தெத | வா ஹாநிஷ்யஹஷ்உவம் வாஹ்ராஷி ஹ்ராவ விகிர்யா ॥ வரம் ஊதவஹஜாஶாவஷ்ராஜவடீ்வஷ்திதி: | நமளரிவிஷாவிக்வஜநம் வாவவெவொஷவ"இதி ॥ இதி வங்கோரநவாக்க்: ॥

ஸீஷாரவ்யாஷிதி ॥ அத்ர்ஷஷ்டீவ்கவாஷ்வெடீரவீ ஷெவவ்வ ரா: வரோதமாவநாதிவர்த்தள கிம்ஷிஷ்தீதி ஸீத்ர ஷஷகடீவ ஜாமரஷ்காஹவதி | அதஷ வ்ஹவதிரிக்தம் க்ரஷஷ்வீ வஷம் ஷ: வொரஷடீவாஷநயடீரஷவெவ | அதஷ தாஷ்ரவஷகாஷநயா கநந வித்ஷஸ்ராத்ஹஷாவஹவாக தஹேதா நஹயம் கிஷிஷவீத்யடீ: | வரவம் வ்ஹவெஷநஸ்ய ஜமதாரணவதஷளவயிகவாவடீஜ்ஞராஷிமண விஷ்ஷவிஷயகக்ம் அவித்ஷவஷ விஷய வ்ராவ்ஸ்ராநடீஷயஸ்ய

ஶ்சேந்த்ரஶ்ச । ம்ருத்யுர்தாவதி பஞ்சம இதி । ஸைஷாऽऽநந்தஸ்ய மீமா
ஸா பவதி । யுவா ஸ்யாத்ஸாதுயுவாऽத்யாயக: । ஆஶிஷ்டோ த்ரடி
ஷ்டோ பலிஷ்ட: । தஸ்யேயம் ப்ருதிவீ ஸர்வா வித்தஸ்ய பூர்ணா
ஸ்யாத் । ஸ ஏகோ மாநுஷ ஆநந்த: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹ
தஸ்ய ॥ ௧ ॥ தே யே ஶதம் மாநுஷா ஆநந்தா: । ஸ ஏகோ மநுஷ்ய
கந்தர்வாணாமாநந்த: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே
ஶதம் மநுஷ்யகந்தர்வாணாமாநந்தா: । ஸ ஏகோ தேவகந்தர்வா

ப்ரஹ்மண: ஆநந்தமயஶப்தப்ரவ்ருத்திநிமித்தம் ஆநந்தப்ராசுர்யம் ப்ரசுர
தி — ஶ்ரேஷ்டதி ॥ தஸ்ய மாந ஆநந்தவிஷயகவிசாரோ பவதீத்யர்த:।
பூர்வேத்யாதி ॥ அத்ர வ்யாக்யேய: "ஸாதுயுவாऽத்யாயக:" ஸாது
யுவா இதி ஸர்வக்ஷேத்ரஸம்பந்தாயஸித்தயா ஸாதுஶப்தஸ்ய ஸாமாநாதிகரண்யம்।
பூர்வபதேந ப்ரக்ருத்யர்தம் விவக்ஷிதம் । அவிபூர்ணாங்கத்வம் நவம் ய
யௌவநம் தயோ: ஸம்யநவாநித்யர்த: । யதா — ஸர்வஶாஸ்த்ராணாம் ஸ
வேதஸ்யாத்யாயக: அத்யாபக: । ததீயஜ்ஞாநஜ இத்யர்த: । ஆஶிஷ்ட:
ஆஶுதரக்ரிய: । யதா அஶநக்ஷம: । அரோக இத்யர்த: । யதா — ஆ
ஶீவ்ராதிவிஷயபோக: । ஸர்வாநாரோக்ய இத்யர்த: । "ஸர்வா ரேகா
ஜஸ்யக்ஷி" இதிவத் । பலிஷ்ட: மநோபலவாந் । த்ரடிஷ்ட இதி ஶரீரபல
ஸ்யாத்மகாத் । யதா — த்ரடிஷ்ட: த்ருடதர: । நக்தவ்யவஸ்தித ஸ்வபாவ
இத்யர்த: । பலிஷ்ட: ஶரீரமநஸோருபயபலவாந் । வித்தஸ்ய பூ
ர்ணா வித்தேந பூர்ணா । 'பூரணகுணஸுஹிதார்தே'தி ஷஷ்ட்யா
ஸமாஜ்ஞாநாத் । ஏவம் பூர்ணஸம்பத்ய விஶிஷ்டஸ்ய ராஜ்ஞோ ஜாதா
ஸ ஏகோ மாநுஷ ஆநந்த இதி ஶ்ருத்யா தஸ்யைவாநந்தஸ்ய ப்ராப்யத்வ
ஜ்ஞாநஸ்ய பூர்ணவிஶிஷ்டத்வாதே: கர்மாநந்தமிதி ஶங்க்யம் । ஸா
ம்ராஜ்யம் ராஜ்யாநந்தஸ்ய தஸ்ய ஸத்வஶேஷஸ்ய தஸ்ய பூர்ணவிஶிஷ்டத்வ
ரூபிஸம்பவதி । தத்விஷயஜ்ஞாநஸ்யாவ்யாஸங்கம்விஷயாநாஸக்த
ப்ரயோக்தூமேதத்யபத்யதிரேகஸித்தம் । அத்ர ஶ்ருதிஸ்வரஸ்யாத் பூ
ர்ணவிஶிஷ்டத்வரேவாநந்தஸ்ய । ஶ்ரோத்ரிய: ப்ரஹ்மநிஷ்ட: । அகாமஹ
த: ஸர்வஸ்வஸாம்ஸாரிகபோகாநபஹத: । அத: மோக்ஷ உக்த இத்யா
க்த । ஏவம் யாவதப்ருஷ்டாத்தஸ்யாநாத்யஜ்ஞாநவிச்சேதாதய:
ஸம்பந்தய அத்ர பவதி ஸ ஏகோ மாநுஷ ஆநந்த: । அகாமஹதஶ்ரோ
த்ரியஸ்ய மோக்ஷஸ்யாபி ஸமாநத்வாऽபி । மோக்ஷஸ்ய ஸர்வாநந்தாநவ
ஶாஷிகாத்தத்ர மாநுஷாநந்தஸ்யாபமுக்தகாதிதிபாவ: । தே யே ஶத
மித்யாதி ॥ யே மாநுஷ்யாவர ஸம: கர்மவிஶேஷேண வி ஆவிஶே
ஷேணவா கந்தர்வாதிஶக்த்யோபேததயா மநுஷ்யகம் த ா: தே

ணாமானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதம் தே³வ க³ந்த⁴ர்வாணாமானந்தா³: । ஸ ஏக: பித்ரூணாம் சிரலோகலோகானா மானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதம் பித்ரூ ணாம் சிரலோகலோகானாமானந்தா³: ॥ ௨ ॥ ஸ ஏக ஆஜானஜானாம் தே³வானாமானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶத மாஜானஜானாம் தே³வானாமானந்தா³: । ஸ ஏக: கர்மதே³வானாம் தே³வானா மானந்த³: । யே கர்மணா தே³வானபியந்தி । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹ தஸ்ய । தே யே ஶதம் கர்மதே³வானாம் தே³வானாமானந்தா³: । ஸ ஏ கோ தே³வானாமானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதம் தே³வானாமானந்தா³: ॥ ௩ ॥ ஸ ஏக இந்த்³ரஸ்யானந்த³: । ஶ்ரோத்ரி யஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதமிந்த்³ரஸ்யானந்தா³: । ஸ ஏகோ ப்³ருஹஸ்பதேரானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதம் ப்³ருஹஸ்பதேரானந்தா³: । ஸ ஏக: ப்ரஜாபதேரானந்த³: । ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய । தே யே ஶதம் ப்ரஜாபதேரானந்தா³: । ஸ ஏகோ ப்³ரஹ்மண ஆனந்த³: ॥ ௪ ॥ ஶ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாம ஹதஸ்ய । ஸ யஶ்சாயம் புருஷே । யஶ்சாஸாவாதி³த்யே । ஸ ஏக: ।

மநுஷ்யக³ந்த⁴ர்வா: । ஜந்மஸித்³த⁴லோகவாஸிந: தே³வக³ந்த⁴ர்வா: । சிரகால ஸ்தா²யீ லோக: சிரலோக: । சிரலோகோ லோகோ யேஷாம் தே சிர லோகலோகா: பிதர: । ஆஜாந: தே³வலோக: । தத்ர ஜாதா: ஆஜாந ஜா: । ஸ்மார்தகர்மவிஶேஷத: தே³வஸ்தா²நேஷு ஜாதா இத்யர்த²: । அக்³நி ஹோத்ராதி³கர்மணா அக்³நீந்த்³ராதி³ஸாயுஜ்யம் ப்ராப்தா: கர்மதே³வா: । தே³ வாஸ்து வஸுருத்³ராத³ய: த்ரயஸ்த்ரிம்ஶத்³த⁴விர்பு⁴ஜ: । இந்த்³ரப்³ருஹஸ்பதீ ப்ரஸித்³தௌ⁴ । ப்ரஜாபதி: சதுர்முக²: । ந து த³க்ஷாத³ய: । ஸர்வஸ்ய ஸ்ரஷ்ட்ருத்வாத் । தே யே ஶதம் ப்ரஜாபதேரிதி । அத்ர ப்³ரஹ்மஶப்³த³: "ப்³ரஹ்மவிதா³ப்நோதி பரம்" இதி ப்ரக்ருதப்³ரஹ்மபர: । ந ச ப்³ரஹ்மாந ந்த³ஸ்ய தே யே ஶதமிதி பரிச்சே²த³: கத²மிதி ஶங்க்யம் । க்ஷணாதே³ர்ப⁴ வேஷ்டநம் யோஜநாநி ப்³ருஹத்த்வம் உத்தரஸ்ய ப்³ருஹத்த்வமிதி உத்தர ஸ்யைவ வ்ருத்³தி⁴ராநந்த³ஸ்ய ப⁴க்திஶ்ச வ்ருத்³தி⁴ரூபாத்மிகா । தே யே ஶத மிதி வாக்யஸ்யாபி உத்தரோத்தரவாநந்தா³ நாயிக்யேத்ர து⁴ரோபேந ஶத கு³ணிதவத்தரத்வாநந்தா³நந்த்யே நாநயிக்வ உபக்ரமாவாத் । ஸர்வஸ்யாபி தஸ்யாநந்த³ஸ்ய "யோ வேத³ நிஹிதம் கு³ஹாயாம்" இதி ஹ்ருத³யகு³ ஹாநிஹிதஸ்யைவ உபாஸ்யத்வாத் கிஞ்ச ப்³ரஹ்மவித்³ ப்³ரஹ்மவிஶேஷவிஶிஷ்ட: ஸ்தோத்ர தே³வதாவிஶேஷ ஏதத்ப்ராகாங்க்ஷாயாமாஹ— ஸ யஶ்சாயமிதி ॥ "ய ஶ்சோத்³யாதி³த்யே ஹிரண்மய: புருஷோ த்³ருஶ்யதே ஹிரண்ய

സ യ ഏവംവിത് । അസ്മാല്ലോകാത്പ്രേത്യ । ഏതമന്നമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി । ഏതം പ്രാണമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി । ഏതം മനോമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി । ഏതം വിജ്ഞാനമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി ॥ ൫ ॥ ഏതമാനന്ദമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതി । തദപ്യേഷ ശ്ലോകോ ഭവതി ॥ ഇത്യഷ്ടമോഽനുവാകഃ ॥

ശ്മശ്രുഃ ഹിരണ്യകേശഃ ആപ്രണഖാത്സർവ ഏവ സുവർണഃ തസ്യ യഥാ കപ്യാസം പുണ്ഡരീകമേവമക്ഷിണീ തസ്യോദിതി നാമ’’ ഇതി ശ്രുതിപ്രസിദ്ധാദിത്യമണ്ഡലാന്തർവർത്തീ ഹിരണ്മയോ യഃ പുണ്ഡരീകാക്ഷഃ സർവഹൃദയഗുഹാവർത്തീ വിജ്ഞാനമയാദിരൂപഃ । തസ്യ പുണ്ഡരീകാക്ഷസ്യാദിത്യമണ്ഡലസ്ഥസ്യ നാരായണസ്യൈക്യമുക്തം । തസ്യ ചാദിത്യവിഗ്രഹവിശിഷ്ടസ്യ സർവഹൃദയഗുഹാവർത്തിനോ ധ്യാനം കർത്തവ്യമിത്യഭിപ്രായഃ । അത്ര ‘‘സച്ച ത്യച്ചാഭവത്’’ ഇതി വിധിവിശിഷ്ടസ്യ ധ്യാനം സംഭാവനീയം । ‘‘സത്യം ജ്ഞാന’’മിതി സ്വരൂപേണ ധ്യാനം സംഭാവനീയം । തച്ച സ്വരൂപേണ ധ്യാനം ശ്രുതിപ്രസിദ്ധഗുണവിശിഷ്ടപുണ്ഡരീകാക്ഷവിശിഷ്ടതയാ ബോദ്ധവ്യമിതി । ‘‘ജീവാത്മാ പ്രാണ ശരീരനേതാ ചൈതന്യാകാശേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ’’ ഇതി സ്മൃതേശ്ച മഹതാ സാക്ഷാത്കൃതാ ‘‘തദിദം ദിവ്യം ബ്രഹ്മധ്യാനം പ്രകാരേണ വക്ഷ്യാമി’’ തഥാ । ‘‘സത്യം ജ്ഞാനമനന്തം ബ്രഹ്മേത്യാദിനാ സ്വരൂപേണ ധ്യാനം, ‘‘തത്സൃഷ്ട്വാ തദേവാനുപ്രാവിശത് തദനുപ്രവിശ്യ സച്ച ത്യച്ചാഭവത്’’ ഇതി ഹൃത്പുണ്ഡരീകതയാ ബാഹ്യാഭ്യന്തരകാരണശരീരതയാ ധ്യാന’’മിത്യുക്തം । ഏവമേവ പ്രാപ്യപ്രകാരമുക്ത്വാ ‘‘ഉദരമന്തരം കുരുതേ’’ ഇത്യാദിനാ ഭയസ്ഥാനം പ്രദർശ്യ നാന്തരാദിത്യേ — സ യ ഏവംവിദിതി । അത്ര യ ഏവംവിത് അസ്മാല്ലോകാത് പ്രേത്യ തത്ത്വേന സർവേഷാം ബ്രഹ്മവിദാമപി പ്രാപ്യത്വം ഭവതി । ‘‘ആനന്ദമയമാത്മാനമുപസംക്രാമതീ’’തി ഉക്തദിശായാം ജീവബ്രഹ്മണോരഭേദസ്യാവശ്യകത്വേ ബ്രഹ്മഭാവപ്രാപ്തിവാദിനാ ന ഖലു ബ്രഹ്മണൈക്യമപേക്ഷ്യ നിർദ്ദേശോ ഭവതി । ‘‘ഏതമന്നമയ’’മിത്യാദിപദേഷു ചതുർഷ്വപി പഞ്ചസു ആത്മശബ്ദഃ പരാത്മപരഃ । അന്നമയപ്രാണമയമനോമയവിജ്ഞാനമയശബ്ദാഃ തച്ഛരീരകപരാത്മപരാഃ । അത്ര പ്രാചാം വചഃ ‘‘സർവേഷു ലോകേഷു അസ്മാല്ലോകാത് പ്രേത്യ പ്രാപ്യാദിവിശിഷ്ടവിശിഷ്ടത്വം നിരതിശയാനന്ദം പരമാത്മാനം ബ്രഹ്മ സഹസ്ര സാക്ഷാദ്ഭവതീതി പ്രദർശ്യ പ്രാപ്യത്വം ഭവതീ’’ത്യുക്തം । ‘‘അന്യം പ്രതിഷ്ഠാം വിദ്ധി ജ്ഞാതവ്യം പരമം പ്രതിപാദ്യതേ’’ ത്യുക്താച്ച ബ്രഹ്മജ്ഞാനം പ്രാപ്യ സർവഗതം പുനഃ തദപീതി ॥ ഇത്യഷ്ടമോഽനുവാകഃ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ஸ ய ஏவம் வித்3வாநேதே ஆத்மாநம் ஸ்ப்ருணுதே । உபே4 ஹ்யேவைஷ ஏதே ஆத்மாநம் ஸ்ப்ருணுதே । ய ஏவம் வேத3 ॥ ௧ ॥ இத்யுபநிஷத் ॥

இதி நவமோऽநுவாக: ॥

இத்யாநந்த3வல்லீ த்3விதீயோऽத்4யாய: ॥

த்3ருஷ்டி: । யதி3 ஹி ப்3ரஹ்மண: ஶிர:பக்ஷபுச்சா2த்3யவயவபே4த3: ஸ்யாத், தர்ஹி ப்3ரஹ்மணோ மத்4யப்ரதே3ஶே உபசய:, ஶிர:ப்ரதே3ஶே அபசய:, இத்யாதி3கம் பக்ஷிவத் ப்ரஸஜ்யேத । ந சாநந்தஸ்ய ப்3ரஹ்மணஸ்தது3பபத்3யதே । ந ச ப்ரியஶிரஸ்த்வாதீ3நாம் அப்3ரஹ்மத4ர்மதயா ஸர்வவித்3யாஸ்வநுபஸம்ஹாரப்ராப்தாவபி ஸம்யத்3வாமாதீ3நாம் ப்3ரஹ்மத4ர்மாணாம் ஸர்வவித்3யாஸூபஸம்ஹார: ப்ராப்நோதி ப்3ரஹ்மத4ர்மாணாமாநந்த்யாநோபஸம்ஹாரோऽஶக்யஶ்ச । தத்ராஹ — 'இதரே த்வர்த2ஸாமாந்யாத்' ॥ இதரே து ஆநந்தா3த3ய: அர்த2ஸாமாந்யாத் ப்ரயோஜநஸாமாந்யாத் ப்3ரஹ்மஸ்வரூபப்ரதிபத்திலக்ஷணப்ரயோஜநைக்யாத் ஸர்வாஸு பரவித்3யாஸூபஸம்ஹர்தவ்யா: । தத்த்வஸ்வரூபநிரூபகா: யே து ஸத்யஜ்ஞாநாநந்தா3த3ய: ஸர்வாஸு பரவித்3யாஸு உபஸம்ஹர்தவ்யா: । நிரூபிதஸ்வரூபயோகி3ந: ஸத்யகாமாத3ய: ந ஸர்வாஸு பரவித்3யாஸூபஸம்ஹர்தவ்யா: । நநு ப்ரியஶிரஸ்த்வாதீ3நாம் ஸ்வரூபேண ப்3ரஹ்மயோகி3த்வாபா4வே கத2முபஸம்ஹார: கிமேஷு இத்யத்ராஹ — "ஆத்4யாநாய ப்ரயோஜநாபா4வாத்" ॥ ஆத்4யாநாய சோபாஸநாய ப்ரியஶிரஸ்த்வாதி3ரூபேணோபதி3ஶ்யதே । ப்ரயோஜநாந்தராபா4வாத் । "ஆத்மஶப்3தா3ச்ச" ॥ "அந்யோऽந்தர ஆத்மாऽऽநந்த3மய" இதி ஆநந்த3மயஸ்யாத்மஶப்3தே3ந நிர்தே3ஶாத், ஆத்மநஶ்ச ஶிர:பக்ஷபுச்சா2த்3யஸம்ப4வாத், ப்ரியஶிரஸ்த்வாதி3கம் சாத்4யாநாய கல்பிதமித்யவக3ம்யதே । நநு "அந்யோऽந்தர ஆத்மா ப்ராணமய" இத்யாத்மஶப்3த3ஸ்யாநாத்மஸ்வபி ப்ரயுக்தத்வாத் "அந்யோऽந்தர ஆத்மாऽऽநந்த3மய" இத்யாத்மஶப்3த3ஸ்யாத்மவிஷயகத்வம் கத2ம் நிஶ்சீயதே தத்ராஹ — "ஆத்மக்3ருஹீதிரிதரவது3த்தராத்" ॥ "அந்யோऽந்தர ஆத்மாऽऽநந்த3மய" இத்யாத்மஶப்3தே3ந பரமாத்மைவ க்3ருஹணீய: । இதரவத் யதா2 இதரத்ர "ஆத்மா வா இத3மேக ஏவாக்3ர ஆஸீத் ஸ ஈக்ஷத லோகாந்நு ஸ்ருஜா" இத்யாதி3ஷு ஆத்மஶப்3தே3ந பரமாத்மைவ க்3ருஹ்யதே தத்3வத் । குத: ? உத்தராத் । "ஸோऽகாமயத ப3ஹு ஸ்யாம் ப்ரஜாயேய" இதி ஆத்மவிஷயாது3த்தரவாக்யாத்" । "அந்வயாதி3தி சேத் ஸ்யாத3வதா4ரணாத்" ॥ பூர்வத்ர ப்ராணமயாதி3ஷ்வநாத்மஸ்வாத்மஶப்3த3ப்ரயோகா3த் ஆத்மக்3ரஹணநிஶ்சயோ ந ஸங்க3ச்ச2தே இதி சேத், ஸ்யாத3வதா4ரணாத் ஸ்யாதே3வ நிஶ்சய: । குத: ? அவதா4ரணாத் । பூர்வ

त्रापि “तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशस्संभूत” इति परमात्मन एव प्रत्यभिज्ञायमानत्वात् । अन्नमयादन्तरे प्राणमये प्रथमं परमात्मत्वाभिप्रवर्तिनी, तदनन्तरं प्राणमयादन्तरे मनोमये, ततो विज्ञानमये, तत आनन्दमये प्रख्याता परमात्मत्वाभिसन्धानाभावात्, तदुत्तरात्तु “सोऽकामयत” इति वाक्यात्, प्रतिषिद्धे तत्प्रत्ययेऽपि अपरमात्मनि परमात्मत्वाद्यात्मशब्दोपयुज्यत इति निरस्यम् । नानन्दमयेऽपि परमात्मत्वबाधस्य आत्मशब्दप्रयोग इति शङ्क्यम् । तदनन्तरान्तरानुपदेशात् बाधकाभावात् । नहि तत्र व्याप्तप्रत्ययस्य प्रवृत्तिनिमित्तकाले सत्त्वसज्ञानकादीनां नपुंसकलिङ्गसंहति, अन्नमयादीनां वा अन्नमयादिजगत्कारणत्वलक्षणविधिरोधायोगात्सर्वज्ञाधिष्ठाना इति प्रत्यक्षप्रवृत्तिनिमित्तसंभवात् । आनन्दमयादीनां सत्यकामसंयमादीनां वैषम्यं द्रष्टव्यमिति चेत्, अत्रोच्यते — यद्यपि विशेष्यप्रवृत्तिनिमित्ताः सविशेषणप्रवृत्तिनिमित्ताश्च । ये विशेष्यप्रवृत्तिनिमित्ताः आनन्दमयादयः ते सर्वनामपर्यायिनः । इतरे तु व्यवस्थिताः जगत्कारणत्वप्रकृतिविषयकाभावविशिष्टलक्षणतया तद्विसर्वज्ञत्वादयो तथा पृथक्त्वसमन्वयायिनः । अयमाशयः — केचिच्छब्दाः प्रवृत्तिनिमित्तगतविशेषणाः निमित्तकाराः । अत एव “यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा सह” । परिणामित्वसंबन्धानं तदन्यं निरवद्यं ॥ अनापि परमात्मप्राप्तेर्ज्ञानस्य अवगते” इत्यादिनिर्वादिता परमात्मशब्दवाच्यसर्वज्ञत्वसर्वशक्तित्वादिविलक्षणत्वे सर्वविशेष्यपर्यायिनः । सर्वज्ञत्वसर्वशक्तित्वादयस्तु अर्थात् प्रवृत्तिनिमित्ततन्निष्ठप्रवृत्तिनिमित्तेष्विति स्वरूपजीवकारणसर्वरूपधृतज्ञानवन्तः, न ते कारणाः । परव्यापकरूपज्ञानस्यापि नानाविधसङ्कल्पादिलक्षणविकारपरामर्शितया ध्येयत्वक्रियाणामपि निकारप्रवृत्तिकारकत्वात् नैकप्रवृत्तिकत्वम् । अत एव न परमात्मतिरोहितकत्वम् । अतएव नसर्वनामपर्यायित्वम् । ज्ञानकानन्दत्वादीनामतः नत्वैक्यवैषम्यमाह । अन्ये तु प्रवृत्तिनिमित्तधर्मतयाऽर्थसर्वविषयपर्यायिनः । प्रवृत्तिनिमित्तधर्मत्वं प्रवृत्तिनिमित्तधर्मत्वमेव । ज्ञानकानन्दकादयस्तु प्रवृत्तिनिमित्तसाधारणाः । अतएव भगवान् “आनन्दो विषयानन्दादेर्नित्यत्वेन वर्तते यत्र स्वेच्छया प्रयुक्तेऽपि प्रयुज्यमानोऽर्थे” इत्युक्तम् । अत एव प्रवृत्तिनिमित्ता

अथ भृगुवल्ली ॥

हरिः ओं ॥ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

भृगुर्वै वारुणिः । वरुणं पितरमुपससार । अधीहि भगवो ब्रह्मेति । तस्मा एतत्प्रोवाच । अन्नं प्राणं

यतः एते सर्वविद्यानुयायिनः । सर्वज्ञकल्पसर्वशक्तिप्रकाशक-
यस्य यदुक्तं ज्ञानक्रियादिरूपा यदीयस्वरूपमहिमा इति न
सर्वानुयायिनः । अयमेतत् स्वरूपमेवोपदेशपरतया प्रवृत्ति
वर्णानां सर्वविद्यानुयायित्वं, प्रणवस्य नानार्थविशेषाणाम् ।
न च "पश्यन्नुपश्यति" इति श्रुतिः स्वरूपमेवोपदेशपरतया प्र-
वृत्तिरिति यथा सार्वज्ञ्याद्यर्थे सर्वविद्यानुयायित्वं सम्भ-
वतीत्याह । तस्य प्रव्याख्यानविषयश्रवणेऽपि तत्स्वरूपात् ।
अत एव "संहृतिश्च व्याप्तिश्च" इति श्रुतिकारणेनाग्रह्य
श्रुतानां श्रुतोपासनविधीनां श्रेयःसाधनत्वं सिद्ध-
वत्कृत्वैव किं सर्वविद्याविशेषः उतान्यायत्नप्रवृत्तिः सिद्धिरिति
विद्या प्रवर्तिता । नवैवमुपासनाश्रयं सार्वज्ञ्यादीनां
अपरिमेयत्वं सम्भवतीत्यर्थः । पापकारणेन सम्यक्त्वात् ।
अत एव "प्राणायेत्येवं स्वदेशे तत्त्वेन सम्यग्वरेण्ये"
ति प्रतिपादनं चैतत् शङ्करभाष्ये द्रष्टव्यम् । इतरथा पा-
पेन सकलकर्मणां पापादिपापकाक्षिप्य प्रतिपादितस्य
सर्वमपि अनावश्यं सम्पादितमिति ॥ इति नवमोऽनुवाकः ॥

इति तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्ये आनन्दवल्लीभाष्यं सम्पूर्णम् ॥

अथ लक्षणान्तरेणैव ब्रह्म प्रतिपाद्यते, ब्रह्मप्र-
तिपत्तौ तपोविशेषः साधनमित्युपदेशाय च भृगुवल्ल्यारम्भः — भृगुर्वा इति ॥ वारुणस्य
पुत्रो भृगुः पितरं वरुणं अधीहि भगवो ब्रह्मेति उक्त्वा उप-
ससाद इत्यर्थः । हे भगवन्? किं ब्रह्म? ब्रह्मविद्या
उपदेशाय सर अधीहि वा । अध्यापयेत्यर्थः । तस्मा एत-
दिति ॥ अन्नं ब्रह्म प्राणो ब्रह्मेत्यादिकं तन्निर्णयनायोप-
दिश्य किं सर्वाण्यपि ब्रह्माणि? उतैकं? तत्रापि किं वा
ब्रह्मेति प्रागुक्तमेतत् पातञ्जलयोगाः चक्षुश्श्रोत्रे मनो वाचे-
त्यर्थः । यतो वा इमानीति ॥ जीवन्ति वृद्धिमेति जीवन्ती-त्यर्थः ।

वक्ष्यमाणश्रुत्यर्थनिर्णयावतारितम् । तत्स्वभावम् । यतो वा इमानि

प्रयन्ति सन्ति तानि यदभिसंविशन्ति श्रूयते । सर्वेतत्कारणे
साकीकृततया प्रवेशसंवेशः । यथा यत्प्रयन्तीति मोक्षः ।
अभिसंविशन्तीति प्रलयः । अविशेषेषु यद्भवस्य श्रुतेः ।
यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते येन जातानि जीवन्ति यत्प्रयन्त्य-
भिसंविशन्ति" इत्यत्र हि प्रतिवाक्यं तत्प्रत्ययेन हेतुत्वं ...

[illegible]

𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌯𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑌿 ।

[illegible]

शक्ति । तद्विज्ञानस्य । तस्य ब्रह्मेति । सत्यज्ञानादिवाक्य ।

तत्र जगज्जन्मादिसूत्रे निरतिशयबृहत्त्वोपलक्षणीये उपलक्ष्या-
कारसंतानादिकारणत्वेनाकर्षणीयः पूर्वपूर्वविवक्षः कश्चनाका-
रो वक्तव्यः, न चैवं बृंहणं पूर्वपूर्वविवक्षाकारः कश्चिदस्ति
न च "सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म" इति वाक्ये पूर्वविवक्षसत्यज्ञाना-
दीनां पूर्वपूर्वविवक्षाकारत्वसंभवः, सत्यत्वादिविशिष्टविशे-
षणत्वेनोपलक्षणत्वप्रसक्त्यभावेन लक्षणत्वासंभ-
वादिति प्रश्नाशयः — "जन्माद्यस्य यतः" । अस्य सविशेषविषय-
त्वप्रदर्शनपरस्य बृंहणादिसंबन्धपरत्वेऽपि हेतुमुखेन तस्य
जगत्कारणत्वपरतया प्रतिपादनात्, तस्य ब्रह्मेति सूत्रकारयुक्तिः।
तत्र च जगज्जन्मादिहेतुत्वं बृहल्लक्षणं भवितुमर्हतीति सूत्र-
कारयुक्तिः। परिहारः— यद्यपि विशेषणानां व्यावर्तकत्वं
स्वभावः, तथापि विशेषणं स्वविरुद्धधर्माश्रयाद् व्यावर्तनीयमि-
त्येव। तत्र स्वविरुद्धधर्माश्रयादपि स्वाश्रयं व्यावर्तयति,
निर्विशेषत्वादिवैलक्षण्यस्य स्वाश्रयव्यावर्तकत्वमस्ति चेत् तदे-
व स्वाश्रयव्यावर्तकत्वम्। व्यक्तित्व जन्मादिहेतुत्वमिति
हेतुत्वादीनां परस्परविरुद्धधर्माणां व्यक्तिभेदेऽपि स्वाश्रयव्या-
वृत्तिः। संभवाभावे तद्वत् संबन्धिनां परस्परविरुद्धधर्मा-
श्रयनिवृत्तिः। उपलक्षणत्वेऽपि न दोषः, उपलक्षण-
सिद्धजगज्जन्मादिहेतुत्वादुपलक्ष्यस्य निरतिशयबृहत्त्वस्य
सत्यस्य बृहत्त्वसाधनस्य पूर्वपूर्वविवक्षाकारस्य संभ-
वेन उपलक्षणत्वेऽपि दोषाभावात्। ननु परस्परवि-
रोधिविशेषणत्वोपलक्षणत्वयोः परस्परविरोधात् भाष्य-
कारोक्त्यनुपपत्तिः, अत्रोच्यते— विशिष्टनिष्ठं जगत्कारणत्वं,
विशेष्यनिष्ठं सत्यत्वादिकमिति व्यवस्थापनं युक्तम्।
भाष्ये च जगत्कारणत्वोपलक्षितस्वरूपे सत्यज्ञानादि बहुशो
व्याख्यातम्। जगत्कारणत्वं विशिष्टस्य ब्रह्मणः वि-
शेषणमुक्तं लक्षणम्। स्वरूपस्य तु सत्यत्वादिलक्षणं, जगत्का-
रणत्वस्य स्वरूपनिष्ठत्वाभावात्। तदभिप्रायेणैव
विशेषणोपलक्षणभावः। न च स्वरूपनिष्ठस्य
विशिष्टनिष्ठस्य जगत्कारणत्वस्य कथं स्वरूपोपलक्षण-
त्वमिति वाच्यम्। तदुभयस्यापि समानाश्रयत्वेनोपलक्षणत्वस्य
उपपन्नत्वादिति भावः। अनेन विशेष्यनिष्ठत्वनिष्ठत्वादेव
विशेषणोपलक्षणयोराश्रयभेदेन जगत्कारणत्वस्य ब्रह्मनिष्ठ-
तया विशेषणत्वं, स्वरूपमात्रनिष्ठस्य ब्रह्मनिष्ठत्वाभावे

𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 । 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌵 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑍁𑌪𑌸𑌸𑌾𑌰 । 𑌅𑌧𑍀𑌹𑌿 𑌭𑌗𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 ।

𑌨 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌅𑌪𑌰𑍇 𑌤𑍁 𑌯𑌤𑍋 𑌵𑌾 𑌇𑌮𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 [illegible] 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣 [illegible] 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌮𑍍 । [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣 [illegible] 𑌉𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣 [illegible] 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌮𑍍 । [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵 [illegible] 𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿 [illegible] 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨 [illegible] 𑌤𑌪𑌸𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 [illegible] 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌤𑌪𑌃 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌤𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 [illegible] 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵 [illegible]

𑌤𑌪𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌸 𑌤𑌪𑍋𑌽𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 । 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌵 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑍁𑌪𑌸𑌸𑌾𑌰 । 𑌅𑌧𑍀𑌹𑌿 𑌭𑌗𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 । 𑌤𑌪𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌸 𑌤𑌪𑍋𑌽𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌮𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 । 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌵 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑍁𑌪𑌸𑌸𑌾𑌰 । 𑌅𑌧𑍀𑌹𑌿 𑌭𑌗𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 । 𑌤𑌪𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌸 𑌤𑌪𑍋𑌽𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯 । 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌵 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑍁𑌪𑌸𑌸𑌾𑌰 । 𑌅𑌧𑍀𑌹𑌿 𑌭𑌗𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵 । 𑌤𑌪𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌸 𑌤𑌪𑍋𑌽𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌸𑌂𑌵𑌿𑌶𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 । 𑌸𑍈𑌷𑌾 𑌭𑌾𑌰𑍍𑌗𑌵𑍀 𑌵𑌾𑌰𑍁𑌣𑍀 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 । 𑌪𑌰𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 । 𑌸 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑍇𑌨 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌸𑍍𑌤𑌪𑌸𑍋𑌽𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃, 𑌤𑌪𑌸𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌧𑌨𑌂, 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸 𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌸𑍈𑌷𑌾 𑌭𑌾𑌰𑍍𑌗𑌵𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌭𑍃𑌗𑌵𑍇 𑌵𑌰𑍁𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌯𑍋𑌗𑌿𑌕𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑍍𑌨𑌿 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑍇 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾, 𑌨𑌤𑌾 𑌤𑌦𑍇𑌕𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯𑌿𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾— 𑌸𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌨 𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑍇𑌨 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 ॥ 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌨 𑌪𑌰𑌿𑌚𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍍 । 𑌆𑌪𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌮𑍍 । 𑌅𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌪𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑍇𑌨 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 ॥ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑌹𑍁 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑍀𑌤 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌃 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌃 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌰𑍍𑌚𑌸𑍇𑌨 । 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌵𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌨 𑌕𑌂𑌚𑌨 𑌵𑌸𑌤𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌕𑌯𑌾 𑌚 𑌵𑌿𑌧𑌯𑌾 𑌬𑌹𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍁𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌰𑌾𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 ।

𑌅𑌥 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌙𑍍𑌗𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑌾𑌹 — 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌨 𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌰𑍀𑌰𑌯𑍋𑌰𑌪𑍍𑌤𑍇𑌜𑌸𑍋𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌯𑍋𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌤𑍍𑌵𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂, 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂, 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌰𑌤𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌂, 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌮𑌾𑌹 — 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌨 𑌪𑌰𑌿𑌚𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤) 𑌪𑌾𑌰𑍁𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌨 𑌨𑌿𑌰𑌾𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥

𑌇𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌬𑌹𑍁 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑍀𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌤𑌿𑌥𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌮𑌨𑍍𑌨𑌸𑌞𑍍𑌚𑌯𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌯𑌥𑌾 — 𑌬𑌹𑍁 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑍀𑌤 𑌬𑌹𑍁 𑌸𑌂𑌚𑌿𑌨𑍁𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌬𑌹𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌵𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌨 𑌕𑌂𑌚𑌨 𑌵𑌸𑌤𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌵𑌸𑌤𑍌 𑌶𑌯𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑍌 𑌭𑍋𑌜𑌨𑌾𑌯𑌾𑌗𑌤𑌂 𑌕𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌨 𑌨𑌿𑌰𑌾𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌭𑍋𑌜𑌨𑌾𑌯𑌾𑌗𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌮𑌨𑍍𑌨𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌶𑍍𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌯𑍇𑌨𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑍇𑌨 𑌬𑌹𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌯𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌰𑌾𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌾𑌯 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑌰𑌾𑌧𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌾𑌯𑍈𑌵 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑌨𑍍𑌨

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

ஸ ய ஏவம்வித் । அஸ்மால்லோகாத்ப்ரேத்ய । ஏதமந்நமயமாத்மாநமுபஸங்க்ரம்ய । ஏதம் ப்ராணமயமாத்மாநமுபஸங்க்ரம்ய । ஏதம் மநோமயமாத்மாநமுபஸங்க்ரம்ய । ஏதம் விஜ்ஞாநமயமாத்மாநமுபஸங்க்ரம்ய । ஏதமாநந்தமயமாத்மாநமுபஸங்க்ரம்ய । இமாம்ல்லோகாந்காமாந்நீ காமரூப்யநுஸஞ்சரந் । ஏதத்ஸாம காயந்நாஸ்தே । ஹா3உ ஹா3உ ஹா3உ ॥ ௫ ॥

அஹமந்நமஹமந்நமஹமந்நம் । அஹமந்நாதோ3ऽஹமந்நாதோ3ऽஹமந்நாத: । அஹம் ஶ்லோககிருதஹம் ஶ்லோககிருதஹம் ஶ்லோககிருத் । அஹமஸ்மி ப்ரதமஜா ருதா3ஸ்ய । பூர்வம் தேவேப்யோ அம்ருதஸ்ய நா3பாயி । யோ மா ததாதி ஸ இதேவ மா3வா: । அஹமந்நமந்நமதந்தமா3த்மி । அஹம் விஶ்வம் புவநமப்யபவா3ம் । ஸுவர்ந ஜ்யோதீ: । ய ஏவம் வேத । இத்யுபநிஷத் ॥ ௬ ॥

ராஜ்ஞே கவிஷ்ருதிரோத்தவாந்யஹ்வஷ ரோதமந்ந வாயவ்யம்வே வேதேயம் ॥ இதி த்ருதீயோऽத்யாய: ॥

ஸ ய இத்த்விதி ॥ ப்ரேத்ய ப்ராப்ய । ஏதத் ஸாம்யரூபமித்யர்த்த: । ஸிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் । ஹாவு ஹாவு ஹாவு இதி ஸ்தோபாக்ஷராண்யத்யந்தவிஸ்மயார்த்தாநி ॥ ௫ ॥

அஹமந்நமிதி ॥ அந்நாதம் ஸம்ப்ராப்த: பரமாத்மபாவம் ப்ராப்தவாநித்யர்த்த: । ஹோதருஹோத்ருவதந்நாதாநாம் ஸ்வாபாவிகம் தத்பாவம் । (ஶ்லோககிருத்) ஶ்லோகக்ருத் இதி ஶ்லோகா: । ஶ்லாகநீயஜநதாக்ஷணாதிகர்த்ருத்வமித்யர்த்த: । அஹமஸ்மீதி ॥ (ருதஸ்ய) ஸத்யஸ்ய । (ப்ரதமஜா:) ப்ரதமஜாத: ஸத்யஸ்ய ஹிரண்யகர்ப்பரூபத்வமித்யர்த்த: । தேவேப்ய: பூர்வம் அம்ருதஸ்ய (அம்ருதத்வஸ்ய) (நாபி:) நாபிரிவ மத்யமம் ஸ்தாநம் । யோ மா இதி ப்ராப்த இதி (அந்நம்) தாதாரம் । யோ மாம் தத்தாமி (ததாதி) ஸ இத் ஏவ (அவா:) அவாத்ம ... ॥ "வாமதேவ" இதி மந்த்ரேபி ... । அஹமந்நமிதி ॥ அந்நம் அதந்தம் அஹமத்மி । அஹம் விஶ்வமிதி ॥ ... ஸுவர்ந ஜ்யோதீரிதி ॥ ... ய ஏவம் வேத । இத்யுபநிஷத் ஸமாப்திரித்யர்த்த: ॥ இதி த்ருதீயோऽத்யாய: ॥ ௬ ॥

இதி தைத்திரீயோபநிஷத்பாஷ்யம் ஸமாப்தம் ॥

ப்ருகுவல்ல்யேயம் ததாவிம்ஶதி தத்த்வஜ்ஞாநாவபோதகத்வேநோபாஸ்யம் ப்ரஹ்ம நாவிஜ்ஞாதம் நிதிதிவிஜ்ஞாய தம் தபஸா ஆநந்தமாநந்த இதி வேதோபாஸநம் நிரூப்ய ப்ரஹ்மணஶ்ஶரீரஸம்பந்தவரிவஸ்யாம் சாத்ர தத்ராநந்தமயம் ப்ரஹ்ம நிருப்ய தத்ர ப்ரஹ்மண: ப்ராப்யப்ராப்தியைகாமாநந்த ஸாமகாநம் நிரூப்யதே ॥

ஸஹ நாவவது । ஸஹ நௌ புநக்து । ஸஹ வீர்யம் கரவாவஹை ।
தேஜஸ்வி நாவதீதமஸ்து மா வித்விஷாவஹை । ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி: ॥

இதி ப்ருகுவல்லீ த்ருதீயோऽத்யாய: ॥

ஆநந்தவல்ல்யாம் பரிஶேஷிதோऽவஶிஷ்டபாக: ॥

ப்ரஹ்மவிதாப்நோதி பரமித்யாதிநா ஏகவிம்ஶதிரநுவாகா: ப்ரணோபாஸநாகாஶ: ப்ருதிவ்யாத்யஷ்டவிம்ஶதி: ப்ராணம் யஜ்ஞம் ஸர்வாதிதேவோऽந்தர்யாமிபாவஸ்தத்வம் சாவிம்ஶதியுக்தஸ்ஸத்ய ஸத்யம் யோऽஹமேவோऽஹமாத்மா விஜ்ஞாநம் ப்ரியம் மோத: ப்ரமோத ஆநந்தோ ப்ரஹ்மஸ்தத்வம் சாவிம்ஶதிரவஸேயம் யாவத்ஸாவிம்ஶதிரவஸ்தேஷாம் ஸர்வேஷாம் ப்ரஹ்மாநந்தேஷு ப்ரஹ்மவாணாம் ஸர்வேஷாம் வாணாம் வித்ருணாம் ஸர்வலோககோகாநாம் ராஜாநஜாநாம் கர்மதேவாநாம் தேவாநாம் ஸப்ருதி: ஸத்ரவை ப்ரஹ்மவேத: ப்ரஜாபதேர்ப்ரஹ்மணஸ்ய ஸங்க்ராந்தேத்ருக்வைணாஸ்ய த்ருத: க்ரியாஸ்வ நேதவேகாதஸ்வ ॥

ஸஹ நாவவது । ஸஹ நௌ புநக்து । ஸஹ வீர்யம் கரவாவஹை ।
தேஜஸ்வி நாவதீதமஸ்து மா வித்விஷாவஹை । ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி: ॥

ஶ்ரீரஸ்து ॥

ஶ்ரீமத்[illegible] ஶ்ரீநிவாஸபரப்³ரஹ்மணே நம:

ரங்கராமாநுஜபா⁴ஷ்யோபேதா

நாராயணோபநிஷத்

ஸஹ நாவவது । ஸஹ நௌ பு⁴நக்து । ஸஹ வீர்யம் கரவாவஹை । தேஜஸ்வி நாவதீ⁴தமஸ்து மா வித்³விஷாவஹை ॥ ஓம் ஶாந்தி: ஶாந்தி: ஶாந்தி: ॥

அம்ப⁴ஸ்ய பாரே பு⁴வநஸ்ய மத்⁴யே நாகஸ்ய ப்ருஷ்டே² மஹதோ மஹீயாந் । ஶுக்ரேண ஜ்யோதீம்ஷி ஸமநுப்ரவிஷ்ட: ப்ரஜாபதிஶ்சரதி க³ர்பே⁴ அந்த: ॥ ௧ ॥

யஸ்மிந்நித³ம் ஸம் ச வி சைதி ஸர்வம் யஸ்மிந் தே³வா அதி⁴ விஶ்வே நிஷேது³: । ததே³வ பூ⁴தம் தது³ ப⁴வ்யமா இத³ம் தத³க்ஷரே பரமே வ்யோமந் ॥ ௨ ॥

யேநாவ்ருதம் க²ம் ச தி³வம் மஹீம் ச யேநாதி³த்யஸ்தபதி தேஜஸா [illegible] ॥

ஆநந்த³வல்லீப்ரதிபாத்³யஸ்ய அநந்தஶப்³தா³ர்த²ஸ்ய நாராயணஸ்ய ஸர்வோத்கர்ஷம் ப்ரதிபாத³யதி — அம்ப⁴ஸ்ய பாரே இதி ॥ அம்ப⁴ஸ்ய (அம்ப⁴ஸி) ஸமுத்³ரே । (பு⁴வநஸ்ய மத்⁴யே) ப்³ரஹ்மாண்டா³ந்தர்க³தஜக³தாம் । (நாகஸ்ய) து³:கா²ஸம்பி⁴ந்நஸ்ய ஸுக²லோகஸ்ய வைகுண்ட²லோகஸ்ய (ப்ருஷ்டே²) உபரிப்ரதே³ஶே । த்ரிஷு ஸ்தா²நேஷு மஹதாம் ப்³ரஹ்மாதீ³நாம் விஶேஷணாதி⁴க்ய: । மஹதோऽபி மஹாந் ஶ்ரேஷ்டோ²ऽஸ்தி । (ஶுக்ரேண) ஸ்வதேஜஸா (ஜ்யோதீம்ஷி) ஆதி³த்யாதி³ஜ்யோதீம்ஷி "ததே³வ ஜ்யோதிஷாம் ஜ்யோதி:" இதி ஶ்ருதே: ஸர்வேஷாம் ப்ரகாஶகம் தேஜோ ஜக³த்ஸ்ருஷ்டௌ । ப்ரஜாபதி: ப்ரஜாபதிஶப்³தி³த: சதுர்முக²ஸ்ய அந்தர்யாமீ ஸந் ஸமநுப்ரவிஷ்ட: ப்ரஜாநாம் பதி: ஸர்வேஷாம் (க³ர்பே⁴) ஹ்ருத³யே விசரதீத்யர்த²: । "ராஜாதி⁴ராஜ: ஸர்வேஷாம் விஷ்ணுர்ப்³ரஹ்மமயோ மஹாந் । ஈஶ்வரம் தம் விஜாநீம: ஸ பிதா ஸ ப்ரஜாபதி:" இதி ஶ்ருதிபுராணோக்தே: ப்ரஜாபதிஶப்³த³வாச்யோऽயமேவேதி த்³ரஷ்டவ்யம் ॥ ௧ ॥

யஸ்மிந்நிதி ॥ யஸ்மிந் பரமாத்மநி இத³ம் ஜக³த் ஸம்ஹாரகாலே (ஸமேதி) ஸம்ஶ்லிஷ்டம் ப⁴வதி । "தம: பரே தே³வ ஏகீப⁴வதி" இதி ஶ்ருத்யா ஏகீப⁴வதி । ஸ்ருஷ்டிகாலே ச (வ்யேதி) விப⁴க்தநாமரூபம் ப⁴வதி । யஸ்மிம்ஶ்ச ஸர்வே தே³வா: (அதி⁴நிஷேது³:) ஆஶ்ரித்ய தஸ்து²: । ததே³வ பூ⁴தம் ப⁴விஷ்யச்ச உபயஶரீரகம் ஸர்வம் ஆத்மஶப்³தி³தம் பரமவ்யோமஶப்³தி³தே அக்ஷரஶப்³தி³தே பரமபதே³ வர்ததே இத்யர்த²: । ஏதேந ஶ்ருதஸ்ய ஸ்வரூபஸ்ய "நிராகாராஜநாதி³" இதி ப்ரத்யக்ஷத்வாதி³ ப்ரத்யுக்தம் ॥ ௨ ॥

யேநாவ்ருதமிதி ॥ யேந ப்³ரஹ்மணா (க²ம்) ஆகாஶ: த்³யௌஶ்ச பூ⁴மி:

जलाशयैर्जहसे द्रुतमप्ययुक्तैश्चर्वात्पार्थिवराजः ॥ ३ ॥

यतःप्रभृति जगत्प्रभृतीत्येतेन जीवात्मस्वभावम् भूतानि । पश्चात्प्रभृतिपरम्परा सप्तभिः सप्तद्वीपसमुद्र-
तादि पारापाराणि ॥ ॥ ४ ॥

अतःपरमनुग्रहणीयमभ्यहि पारावारं पयोनिधिं तत्रैव मानवम् ।
पश्चात्प्रसृतं नगरं विश्वं पारावारणं तदेव पारावाराः ॥ ५ ॥ [६]

तद्भवत्वेकदेशस्वपितामहस्वभावं प्रभवस्पर्शनीयम् । अ-
ष्टावष्टकं चतुर्मुखप्रभृतीनां विश्वंभरमतिं समुद्र-
स्य नाभिः ॥ ॥ ६ ॥

चालिप्रयते । विहङ्गव्याप्त्यभ्यासः । येन च (तेजसा) दीप्त्या (भ्रा-
जते) औज्ज्वल्यमाविष्करोति । “येन सूर्यस्तपति
तेजसेद्ध” इति श्रुतेः । यत्र सर्वे द्विजाः (पक्षिणः) खगाः
पक्षिणः प्रजाः (खपन्ति) खवगच्छन्ति । यत्र क्षीरसमुद्रे पारं
पश्य । तत्प्रभृतिप्रभवमण्डलम् ॥ ॥ ३ ॥

यतःप्रभृतीति ॥ जगत्प्रभृतिमारभ्य प्रकृतिरपि
यतः तदीयवस्त्रात् प्रभृतेः (प्रभृतिः) उत्पन्ना । समुद्रं
तोयपूर्णं स्वभावं सप्तसमुद्रं प्रभृत्यादिजीवात्मसमष्टिः ।
समष्टिं व्यष्टिपरम्परा पारापाराणि प्रकृत्या प्रविष्ट-
मित्यर्थः ॥ ॥ ४ ॥

अतःपरमिति ॥ यत्रापारं ब्रह्म तत्र ब्रह्म तद्भवाणो-
रवि (अणीयसं) अणुत्वं प्रत्यक्षसिद्धया सम्बद्धम् । तत्समुद्र-
तरं नारीत्वमित्यर्थः । (अणीयसं) अणीयसमित्यर्थः । (महान्तं) महदि-
त्यर्थः ॥ यद्भक्तमिति ॥ (यक्षं) अचिन्त्यम् । (अव्यक्तं) इन्द्रियागोचरम् ।
(अनन्तरूपं) नानारूपम् । (विश्वं) विश्वशरीरकम् । (पारणं)
अनादि । (तदेवं परत्वात्) तदेवं परत्वेन । अथवा प्रकृतिपराया
चेतनावस्थाया अव्यक्तशरीरकम् अनन्तरूपं देवादिनानारूप-
व्यक्तं अतएव विश्वशरीरकं चेत्यर्थः ॥ ॥ ५ ॥

तद्भवत्विति ॥ एतस्य दृश्यमानस्य ब्रह्मणो नित्यानन्द-
स्वरूपान्मानवस्थाविकाराद्यासाम्यात्मनित्यत्वे । श्रुतिसं-
हितम् । अष्टावष्टकमिति ॥ अष्टं यागादिश्रौतम् । चतुष्कं सा-
धनादिस्मृतम् । अन्तरविष्टस्वरूपं अदृश्यादिदेवतागणम्
पञ्चाविधया प्रवर्तकं समष्टिव्यष्टि (विभक्ति) स्वीकरोति ।
तदाराध्याख्यामिति । ब्रह्माण्ड (नाभिः) अष्टमावरणयाज्ञ-
वल्क्यः । एवमेव चतुर्मुखं प्रभृतिषु ॥ ॥ ६ ॥

തദേവാഗ്നിസ്തദ്വായുസ്തത്സൂര്യസ്തദു ചന്ദ്രമാഃ । തദേവ ശുക്രമമൃതം തദ്ബ്രഹ്മ തദാപഃ സ പ്രജാപതിഃ ॥ ॥ ൭ ॥

സർവേ നിമേഷാ ജജ്ഞിരേ വിദ്യുതഃ പുരുഷാദധി । കലാ മുഹൂർതാഃ കാഷ്ഠാശ്ചാഹോരാത്രാശ്ച സർവശഃ । അർധമാസാ മാസാ ഋതവഃ സംവത്സരശ്ച കല്പന്താം ॥ ॥ ൮

സ ആപഃ പ്രദുഘേ ഉഭേ ഇമേ അന്തരിക്ഷമഥോ സുവഃ । നൈനമൂർധ്വം ന തിര്യഞ്ചം ന മധ്യേ പരിജഗ്രഭത് । ന തസ്യേശേ കശ്ചന തസ്യ നാമ മഹദ്യശഃ ॥ ൯ ॥ [൨]

ന സന്ദൃശേ തിഷ്ഠതി രൂപമസ്യ ന ചക്ഷുഷാ പശ്യതി കശ്ചനൈനം । ഹൃദാ മനീഷാ മനസാഭിക്ലൃപ്തോ യ ഏനം വിദുരമൃതാസ്തേ ഭവന്തി ॥ ॥ ൧൦ ॥

തദേവാഗ്നിരിത്യാദി ॥ (ശുക്രം) ദീപ്തിമത് । തച്ച ബ്രഹ്മാകാരം ദ്രഷ്ടവ്യം । (അമൃതം) അമരണം । ഇതരത് സ്പഷ്ടം ॥ ॥ ൭ ॥

സർവേ നിമേഷാ ഇതി ॥ (വിദ്യുതഃ) വിദ്യുദ്വർണാത് പുരുഷാദിത്യർഥഃ । "ആദിത്യവർണം തമസഃ പരസ്താ"ദിതി ശ്രുതേഃ । (അധിജജ്ഞിരേ) ഉത്പന്നാ ഇത്യർഥഃ । (കല്പന്താം) കല്പിതാഃ സൃഷ്ടാ ഇത്യർഥഃ ॥ ൮ ॥

സ ആപ ഇതി ॥ സഃ (ആപഃ) ദ്വിതീയാർഥേ പ്രഥമാ । അപ ഇത്യർഥഃ । (പ്രദുഘേ) ദുദുഹേ । അപ്സ്വേവാന്തരിക്ഷം സമുത്പാദിതവാനിത്യർഥഃ । തഥാ അന്തരിക്ഷം സുവശ്ച ഉഭേ ഇമേ ഉത്പാദിതവാനിത്യർഥഃ । നൈനമൂർധ്വമിതി ॥ ഏനം ഊർധ്വദേശേ തിര്യഗ്ദേശേ മധ്യദേശേ വാ കോഽപി ന പരിഗൃഹീതവാൻ ന ജ്ഞാതവാനിത്യർഥഃ । ഗ്രാഹ്യസ്വാകാരസ്യ ആകാരാദേഃ । സർവഗതസ്യ തസ്യ ഊർധ്വാദിദേശവിശേഷാഭാവാദിതി ഭാവഃ । യദ്വാ — വൃക്ഷാദിലക്ഷണോർധ്വഭാഗേന സഹ പശ്വാദിലക്ഷണതിര്യഗ്ഭാഗേന സഹ മനുഷ്യാദിലക്ഷണമധ്യഭാഗേന സഹ സ്ഥാവരജംഗമരൂപേണ സർവാത്മനാ കോഽപി ന ജ്ഞാതവാനിത്യർഥഃ ॥ ന തസ്യേതി ॥ തസ്യ കോഽപി നേശേ । തസ്യേശ്വരഃ കോഽപി നാസ്തി । നിഖിലജഗന്നാഥത്വേന സർവസാക്ഷികത്വാത് സ്വസ്യൈവ നാന്യസ്യേത്യർഥഃ । നാമയശഃ വ്യാഖ്യാതം ॥ ॥ ൯ ॥

ന സന്ദൃശേ തിഷ്ഠതീതി ॥ അസ്യ (രൂപം) ദിവ്യം വപുഃ (സന്ദൃശേ) ദർശനായ ന തിഷ്ഠതി । ദർശനയോഗ്യതാ നാസ്തീത്യർഥഃ । അത ഏവ കോഽപി ചക്ഷുരാദീന്ദ്രിയൈഃ ന പശ്യതി । ഹൃദാ മനീഷേതി ॥ ഹൃദിതി ഹൃത്സ്ഥാ ബുദ്ധിരുച്യതേ । മനീഷേതി ധൃതിഃ । ഏതച്ച സംവൃത്തൗ പരികല്പിതം ബുദ്ധിവാദിത്വം । (മനസാഭിക്ലൃപ്തഃ) മനോഗ്രാഹ്യ ഇത്യർഥഃ । ശിഷ്ടം സ്പഷ്ടം ॥ ൧൦ ॥

ஈஹ்ருஷ்யஸம்பந்தாஹிரண்மயஃ இத்யுக்தஃ । வாஷஹவ்ஷயஃ
[illegible] ஹிரண்மயஸ்ய புருஷஸ்ய [illegible] ।

ஈஹ்ருஷ்யஸம்பந்தி ॥ ஈஹ்ருஷ்யஸம்பந்தி இத்யந்த்ராநவாக்யஃ, ஹி
ரண்மயஃ புருஷ இத்யுக்த: [illegible] ।
யதா ''[illegible]'' இத்யஸ்ய ''[illegible]'' இதி, [illegible]
[illegible] ''[illegible]'' இதி [illegible]
[illegible], [illegible] ''[illegible]
[illegible]'' இத்யந்த்ராநவாக்யஸ்ய ''[illegible]''இதி [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । ''[illegible]''இதி [illegible]
[illegible], ஸ்ரீராமாயணே ''[illegible]'' [illegible]
[illegible] । [illegible] ஸ்ரீவிஷ்ணுபுராணே''தி [illegible] ஸ்ரீ[illegible]
[illegible], ''[illegible]''இதி [illegible]
[illegible] । [illegible] ।
[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible] ''[illegible]
[illegible]'' இதி [illegible]
இதி [illegible] । [illegible] ''[illegible]'' இதி [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] ''[illegible]''இதி
[illegible] । யதா ''ஹிரண்ய
மயஃ'' இத்யுக்தஸ்ய [illegible], ''ஹி
ரண்மயஃ [illegible]'' இதி [illegible], ''ஹிரண்மய இத்
[illegible]''இதி [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] ''ஹிரண்மயஃ [illegible]'' இத்யுக்தஃ
[illegible] ''[illegible] ஹிரண்மயஸ்ய [illegible]
[illegible] । [illegible] ஹிரண்மய''
இத்யாதிநா [illegible], ஹி
ரண்மய இத்யுக்தஸ்ய [illegible] ॥
[illegible] இதி (ப்ரதிபத:) [illegible], [illegible]
[illegible] । [illegible]

𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌸 𑌜𑌨𑌿𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌙𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍋𑌮𑍁𑌖𑌃 ॥௧௧॥

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍁𑌤 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍋𑌮𑍁𑌖𑍋 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍋𑌹𑌸𑍍𑌤 𑌉𑌤 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑌸𑍍𑌪𑌾𑌤𑍍 । 𑌸𑌂𑌬𑌾𑌹𑍁𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌧𑌮𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌪𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌰𑍍𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌜𑌨𑌯𑌨𑍍𑌦𑍇𑌵 𑌏𑌕𑌃 ॥ ॥௧௨॥

𑌵𑍇𑌨𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌭𑍁𑌵𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌨𑍀𑌡𑌮𑍍 । 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌂 𑌚 𑌵𑌿 𑌚𑍈𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸 𑌓𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌸𑍁 ॥ ॥௧௩॥

𑌪𑍍𑌰𑌤𑌦𑍍𑌵𑍋𑌚𑍇 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌨𑍁 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑍋 𑌨𑌾𑌮 𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌗𑍁𑌹𑌾𑌸𑍁 । [௩] 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑌿 𑌪𑌦𑌾 𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌾 𑌗𑍁𑌹𑌾𑌸𑍁 𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌵𑌿𑌤𑍁𑌃 𑌪𑌿𑌤𑌾𑌸𑌤𑍍 ॥ ॥௧௪॥

𑌸𑌾𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌙𑍍𑌮𑍁𑌖 𑌇𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸 𑌤𑌥𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌶𑍍𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌙𑍍𑌮𑍁𑌖 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍋𑌮𑍁𑌖 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌚𑍇𑌤𑌨𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ௧௧ ॥

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑌾𑌣𑌿𑌪𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑌣𑍈𑌰𑍍𑌵𑌿𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃𑌪𑌾𑌣𑌿𑌪𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑍃𑌤𑍍 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌨𑍍𑌬𑌾𑌹𑍁𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑌕𑍍𑌷𑍈𑌶𑍍𑌚 𑌯𑍋𑌜𑌯𑌤𑌿 । 𑌕𑌰𑌣𑌕𑌲𑍇𑌵𑌰𑌯𑍋𑌗𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌗𑍀𑌤𑌾𑌸𑍍𑌵𑌪𑌿 “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃𑌪𑌾𑌣𑌿𑌪𑌾𑌦𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௨ ॥

𑌵𑍇𑌨𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍁𑌵𑌨𑌾𑌨𑌿 । 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 । (𑌵𑍇𑌨𑌃) 𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌵𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌮𑌿𑌦𑌂 (𑌏𑌕𑌨𑍀𑌡𑌮𑍍) 𑌏𑌕𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌲𑍀𑌨𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌸𑍁 𑌓𑌤𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌹𑌕 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ । ௧௩ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌤𑌦𑍍𑌵𑍋𑌚𑍇 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌦𑍀𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌶𑌯𑌜𑌨𑌕𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌗𑍁𑌹𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑌃(𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂) 𑌅𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑍀𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 (𑌨𑍁) 𑌶𑍀𑌘𑍍𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌃 । (𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌃) 𑌨𑌾𑌮 𑌭𑍂𑌮𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌧𑌾𑌰𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌨𑌾𑌮𑍍 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇𑌷𑍁 (𑌪𑍍𑌰𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । “𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌗𑍁𑌹𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑍋𑌮𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑌿 𑌪𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌮𑌹𑌾𑌪𑍍𑌰𑌭𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑌿 𑌪𑌦𑌾𑌨𑌿 𑌗𑍁𑌹𑌾𑌸𑍁 𑌪𑌰𑌮𑌪𑌦𑍇 “𑌤𑍍𑌰𑌿𑌪𑌾𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌦𑌿𑌵𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌃 𑌪𑌿𑌤𑍁𑌰𑌪𑌿 𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌭𑌾𑌵𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௪ ॥

ஸெநா வந்த்ரா ஜநிதா ஸவியாதா யாமாநிவெஷ மாவநாநி
விஶ்வா । யத்ரெவா கர்த்தநரநாஷ்டதீயெ யாநதவெஷெ்ர
யஜ ॥ ॥ ௧௫ ॥

வரிஷ்ராவாவப்ரியவீயஜி ஸஷ்டி: வரிஹொகா ந்ரிஷிஶ: வரி
ஸாவ: । ஸிதஸ்ர தஜம் விததம் விவ்ர்தா தஷவஶ்ர த்தஷஹவஜ
வ்ஜாவஸ ॥ ॥ ௧௬ ॥

வரீத்ர ஹொகாநரீத்ர ஸடுதாநி வரீத்ர ஸவர்ா: ப்ரதி
ஶோ திஶஶ்ச । வ்ஜாவதிர்வ்ய ஜாஸிதஸ்ராத்தநாஷ்ஷ்த்ாநதி
ஸம்வஸ்ட்வ ॥ ॥ ௧௭ ॥

ஸஷவஸ்ஸதிஷ்ஹதம் வ்யயதிஶ்ர ஸ்ர காப்ரு । ஸநிஜெயாயா

ஸநொவந்த்ரிதி ॥ ஸவவாஷ்டாகம்வந்த்ர: । (ஜநிதா) உத்பாதக: ।
ஸவவஶ்ரயஸாம்வியாதா । ஸவெஷாம் ஜநாநாம் ஹொமத்ரஹொமொ
வகரணாதீநிவெஷ । நஷ்ட்ரந்ர்ஸ்ர வந்தொமஹஸ்ஹவாதிஷஶாயாம்
தஹொமத்ரவஷ்டஜ்ஞாநம் ஸம்ஹவதீதிஹாவ: । யத்ரெவாஜதி ॥ யத்ர
வரமாத்தநி(கர்த்ரதம்) கர்த்ரதவஹொமஶ்ரம் கஸ்ர்ரமணமணஜாதம் (க்ருநஶா
நா:) ஷரிதவஜ: । கநமடுதவஜஜதர்யர்: । காநஜஜெதாஷ்யம்ஶஷ்ட:
த்ருதீயெயாத்ரி ஷஹாராகாஶாதித்ரிணொவெக்ஷயாத த்ருதீயெவரமவஷெ
(கவிஷெ்ராயஜ) "வநதத்தாமாயஜாஷ்ட" ஜத்ரக்ரீதராவரவராநி
மவதயா மாநம்காவர்ஜீதர்யர்: ॥ ॥ ௧௫ ॥

வரிஷ்ராவாவப்ரியவீஜதி ॥ "ஸவர்ாநுஹொகாநுகாமாஜீ காமரடு
வர்நஸஜாரஜீ" தர்க்ரீத்ரா ஷர்வப்ரியவ்ராதிஹொகாநு திமதிர்
வஷாயர்ாநு ஸவஶ்ஷதிஹமவஹொகஜ வரிதஶ்ரஜீதர்யர்: । வெ
ஷர்ராதிவரிஹாராய கர்வஸாவெக்ஷதாம் வ்ஹணொ ஷஶர்யதி—
ஸிதவெஸ்ரதி ॥ (ஸிதஸ்ர) கர்ண: (விவ்ர்தர விததம் தஜம்) வர்ாவர
ஷ்டிதம் கர்ணஸடுக்ஷரடுவம் கஷ்ரஷ்டிவஶ்ரஜ । ஜீவஸவெதகர்
ஸாஜ்ராவடுவர்ாணி ஸாக்ஷாத்த்ர்தர் தஷநமெராயெந (தஷஹவஜ) கஜ
ஹர்ாவிசண்ரயெர்ஷ்யம்ஶஷ்ட: । ததர்ாஷ்டாநமெராயெந தத்
தஹவஜ । ஸர்ஷ்டவாநிதர்யர்: ॥ ॥ ௧௬ ॥

வரீத்ரஹொகாநிதி ॥ ஸவர்ாநஷாயர்ாநு வ்ராவர தஷாத்தயா
ஷ்டித: வ்ஜாநாவதி: ஶெஷீ வரமாத்தா (ஸிதஸ்ர) கர்ண: (வ்யம
ஜாம்) வ்யமம் ஜநயிதா ஸமர்ாஷ்ரஸவெய கர்வரிவாகம் காவர்நு ஸ
வெவொத்நாத்தாநமாத்தாதிதவாநு।ஸயவெஷக கர்ாகாரணஜெதர்யர்கள॥

ஸஷவஸ்ஸதிதி ॥ நித்ரஸடுரிவரிஷஜாயகம் (கஹதம்) க்ருஶ்ச
டர்ஶாவிநம் உஷ்ரஶவொவஷக்ஷிதஜ்ஞாநிந: வரமெவ்மாஸ்ஷம் (காத்ஸ்ர்யம்)

वषट् ॥ ॥ १८ ॥

उद्धृताऽसि वराहेण कृष्णेन शतबाहुना [ऽ] । [illegible] ॥ १९ ॥

गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम् । ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियम् ॥ ॥ २० ॥

पुरुषस्य विद्म सहस्राक्षस्य महादेवस्य धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ ॥ २१ ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ ॥ २२ ॥

[illegible] (गतिं) भजनीयम् । [illegible] ॥ ॥ १८ ॥

उद्धृताऽसीति ॥ [illegible] ॥ ॥ १९ ॥

गन्धद्वारामिति ॥ [illegible] ॥ ॥ २० ॥

[illegible] पुरुषस्य विद्मेति [illegible] ॥ २१ ॥

तत्पुरुषायेति ॥ [illegible] ॥

தத்புருஷாய வித்மஹே வக்ரதுண்டாய தீமஹி । தந்நோ தந்தி: ப்ரசோதயாத் ॥ ॥ ௨௩ ॥

தத்புருஷாய வித்மஹே ஸுவர்ணபக்ஷாய தீமஹி । [௫] தந்நோ கருட: ப்ரசோதயாத் ॥ ॥ ௨௪ ॥

காத்யாயநாய வித்மஹே கந்யகுமாரி தீமஹி । தந்நோ துர்கி: ப்ரசோதயாத் ॥ ॥ ௨௫ ॥

நாராயணாய வித்மஹே வாஸுதேவாய தீமஹி । தந்நோ விஷ்ணு: ப்ரசோதயாத் ॥ ॥ ௨௬ ॥

ஸஹஸ்ரபரமா தேவீ ஶதமூலா ஶதாங்குரா । ஸர்வꣳ ஹரது மே பாபம் தூர்வா து:ஸ்வப்நநாஶநீ ॥ ॥ ௨௭ ॥

அஶ்வக்ராந்தே ரதக்ராந்தே விஷ்ணுக்ராந்தே வஸுந்தரா । ஶிரஸா தாரிதா தேவி ரக்ஷஸ்வ மாம் பதே பதே । உத்த்ருதாஸி வராஹேண க்ருஷ்ணேந ஶதபாஹுநா ॥ ௨௮ ॥ [௬]

ம்ருத்திகே [illegible] லோகதாரிணீ । ம்ருத்திகே ஹந மே பாபம் யந்மயா துஷ்க்ருதம் க்ருதம் । த்வயா ஹதேந பாபேந ஜீவாமி ஶரத: ஶதம்

தத்புருஷாயேதி ॥ (தந்தி:) கஜாநந: । (வக்ரதுண்ட:) வக்ரநாஸிக: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௨௩ ॥

தத்புருஷாயேதி ॥ (ஸுவர்ணபக்ஷ:) ஶோபநவர்ணபக்ஷ: । ஸ்பஷ்டமந்யத் ॥ ॥ ௨௪ ॥

காத்யாயநாயேதி ॥ கோத்ரத: காத்யாயந்யை । கந்யாயை । "கநீந்யா" இதி ஹி யாஸ்க: । தீப்திமத்யை குமார்யை (தீமஹி) த்யாயேம । தந்நோ துர்கி: ப்ரசோதயாதித்யர்த: । துர்காயத்ரீ ஸர்வ வ்யாபகத்வாத் ॥ ॥ ௨௫ ॥

நாராயணாயேதி ॥ ஸ்பஷ்டார்த: ॥ ॥ ௨௬ ॥

ஸஹஸ்ரபரமேதீதி ॥ ஸ்நாநாங்கஶிரஸி தூர்வாதாரணவிநியோக: । ஸஹஸ்ராதிவிஸ்தாரா அநேகஶாகாப்ரதாநா ஸர்வபாபம் ஹரத்வித்யர்த: ॥ ॥ ௨௭ ॥

அஶ்வக்ராந்தே இதி ॥ ஸ்நாநகாலே ம்ருத்க்ரஹணாபிமந்த்ரணே । அஶ்வரதவிஷ்ணுக்ராந்தத்வேந ஸர்வஸஹத்வம் ஶிரஸா தாரிதா (வஸுந்தரா) ஸர்வதா ரக்ஷேத்யர்த: । உத்த்ருதாஸீதி ॥ பாதாலாத் வராஹரூபேண ஶதபாஹுநா க்ருஷ்ணேந உத்த்ருதாஸீதி ஸ்துதி: ॥ ॥ ௨௮ ॥

ம்ருத்திகேதி ॥ ம்ருத்க்ரஹணாபிமந்த்ரணே । ஸர்வப்ராணிநாம் ஸர்வஸம்ஹாரகர்த்ரீ । ஸ்வஸ்யாதாரத்வாத் ப்ராணிநாம் [illegible]

தம் । ம்ருத்திகே தேஹி மே புஷ்டிம் த்வயி ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் ॥ ௯ ॥

கந்தத்வாராம் துராதர்ஷாம் நித்யபுஷ்டாம் கரீஷிணீம் । ஈஶ்வரீம் ஸர்வபூதாநாம் தாமிஹோபஹ்வயே ஶ்ரியம் ॥ ॥ ௧௦

ஹிரண்யஶ்ருங்கம் வருணம் ப்ரபத்யே தீர்த்தம் மே தேஹி யாசித: । யந்மயா புக்தமஸாதூநாம் பாபேப்யஶ்ச ப்ரதிக்ரஹ: । யந்மே மநஸா வாசா கர்மணா வா துஷ்க்ருதம் க்ருதம் । தந்ந இந்த்ரோ வருணோ ப்ருஹஸ்பதி: ஸவிதா ச புநந்து புந: புந: ॥ ॥ ௧௧ ॥ [ச]

ஸுமித்ரா ந ஆப ஓஷதயஸ்ஸந்து துர்மித்ராஸ்தஸ்மை ஸந்து யோऽஸ்மாந் த்வேஷ்டி யம் ச வயம் த்விஷ்ம: । ॥ ௧௨ ॥

நமோऽக்நயேऽப்ஸுமதே நம இந்த்ராய நமோ வருணாய நமோ வாருண்யை நமோऽத்ப்ய: ॥ ॥ ௧௩ ॥

யதபாம் க்ரூரம் யதமேத்யம் யதஶாந்தம் ததபகச்சதாத் । அத்யாஶநாததீபாநாத் யச்ச உக்ராத்ப்ரதிக்ரஹாத் । தந்நோ வருணோ ராஜா பாணிநா ஹ்யவமர்ஶது ॥ ॥ ௧௪ ॥

ஸோऽஹமபாபோ விரஜோ நிர்முக்தோ முக்தகில்பிஷ: । நாகஸ்ய

நயா ஸர்வஸ்யாதாரணீ । "த்வயி ஸர்வம்" இதி யாவத் । (ஹந) நாஶயேத்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் । அயமநேநேதி ॥ (ஶரத:) ஸம்வத்ஸராந் (ஜீவாஸி) ஜீவாநீத்யர்த: ॥ ॥ ௯ ॥

கந்தத்வாராமிதி ॥ அயமபி ஶ்ரீதாரணவிதியர்த்த: । கந்த: ஸாரம் வஸ்துகம் । ஸர்வத்ர தத்ராப்யஸ்யா ஸா । (துராதர்ஷாம்) துர்தர்ஷணாம் । வாமதேவாதிபிரிதி ஶேஷ: । (கரீஷிணீம்) கோமயாதிஸம்பந்நாம் । (உபஹ்வயே) ஸமீபே ஆஹ்வயாமீத்யர்த: ॥ ॥ ௧௦ ॥

ஹிரண்யஶ்ருங்கமிதி ॥ தீர்த்தாபிமாநிதேவதாப்ரார்த்தநமந்த்ர: । (ஹிரண்யஶ்ருங்கம்) ரமணீயாயவமித்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௧௧ ॥

ஸுமித்ராந இதி । தீர்த்தாபிமந்த்ரணமந்த்ர: । ஸ்பஷ்டார்த்த: ॥ ௧௨ ॥

நமோऽக்நய இதி ॥ ஜலாதிஷ்டாத்ருதேவதாநமஸ்காரார்த்தோऽயம் மந்த்ர: । (அப்ஸுமதே) ஜலாதிஷ்டாத்ரே । (வாருணீ) வருணஸ்ய பத்நீ ॥ ௧௩ ॥

யதபாமிதி ॥ ஸ்நாநகாலே தேஹநிர்மலநார்த்தோऽயம் மந்த்ர: । அத்யாஶநாதீதி ॥ (அத்யாஶநம்) ஶாஸ்த்ரநிஷித்தாஶநம் । உத்தாநாந்மீலிதாத்ருஶ்ய (அவமர்ஶது) அபமார்ஷ்டு । அபநயத்வித்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ௧௪ ॥

ஸோऽஹமபாப இதி ॥ பாணிநா விம்ருஷ்டோऽஹம் (அபாப:) பாபரஹித: (விரஜா:) ரஜோகுணரஹித: । ரஜோகுணஸ்ய பாபஹேதுத்வாத் துஷ்கர்மணஶ்ச தத்கார்யத்வாத் ப்ருதக்ஸாஹித்யோக்தி: ।

வ்ருஷ்டோ ராமோ ஹ்ருஷ்டஸுப்ரஹ்ருஷ்ட ... காந்தாம் ॥ ॥௧௫॥

இதீவ ... தேவாஸுர ... ஷிபா । ... விதஸ்யாஜீர்ணாஸ்யே ... ஸம்ஹ்ருஷ்டா ॥ ॥௧௬॥

... [அ] ... ॥ ॥௧௭॥

... ॥ ॥௧௮॥

யத்த்வயி ... ரோத³ஸீ । ...

... ॥ ॥௧௫॥

இதீதி ॥ ... । ... ॥ ௧௬॥

... (ரோத³ஸீ) ... ॥௧௭॥

... ॥ ௧௮ ॥

யத்த்வயீதி ॥ ... (ரோத³ஸீ) ... । ... ॥

[illegible] ॥ ॥ १५ ॥

[illegible] ॥ ४० [१]

[illegible] ॥ ४२ ॥

[illegible] ॥ ॥ १ ॥

[illegible] ॥ ४० ॥

[illegible] ॥ ४१ ॥

[illegible] ॥ ४२ ॥

ரஜோகுணைஸ்ஸரோஜரோஷயஸ்வர்வஷஷ்டீயோரா: ஸந்தைஸீஷயஃ
ஸந்தைவஸவ: ஸநாதவராணை: ஸநாத்வஷ்டூணை: ॥ ௪௩ ॥

ஆக்ராந்தோஜ்ஜ்வலஶிகைவிலிரந்து ஜநயந்து ஜாஹவநவஸ்ராஜா । வ்ருஷாவலிகைத்ரு ஈயிவாநோ ஸவெவ்வ்வேஹமஹாஹோவாவ்ரு ஸ்யவாஸஸ்ரவாநஜுந்தா: ॥ ௪௪ ॥ [௪௦]

ஜாதவேதஸ ஸந்தவாத வொாத தராதீயதோ நிஜஹாதிவேத:।
ஸத:வஷ்டூதிதிஹஞ்ராணி விஸ்வாநாவெவலிந்ததநிதாத்ருத்ஃ॥

ஶாதஸ்ரிவணாதஜவஸாஜஜ்ஜம் ஓவைரோாவநீம் கதுஹமெஷஷ ஜ ஷாழ । தஹஞ்ராந்தவீமாணதஹம்வ்ரு வஷ்டூவஸதாரவலிதர ஸவநத: ॥ ॥ ௪௬ ॥

ரஜோகுணேதி ॥ (ரஜோகுணை:) கதுஹ-குணிரியதே(க8ா) அவ தஷ்டூணஸ்ராதத:தீத்ராzந்த்ரம் (ரோாஷயஸ்வ) ரோாஷயத । வனவம்யோரா: ப்ருவ: ஷீத்ரயது: । ஸநம்ஸவிதி ॥ ஸ்வைஷாzயது: ॥ ॥ ௪௩ ॥

ஆக்ராந்தோஜ்ஜ்வலேதி ॥ (ஸதஜ்ஜ்வல:) ஸத்யஹஜ்ஜ வதி உத்வஷ்டைத ஜஹஷஸ்வாதிதிஸதஜ்ஜ்வல: ஜஹக்தாரணழ । ப்ரஜா:ஜநயந்து । ஹவதவஸ்ர (ராஜா) ராக்ஷிதா (ஆக்ராந்து) ஆக்ராஷவாந்து । வ்ராவகஜத்ரயது: । க்ருத்த ஷ்வப்ரு த்ரயெ "தோதநாயாதா"ரிதி நதேவா-ஷெழ । (வ்ருஷா) காதாநாம் வஷ்டுகா: ஹஷணவெருஹஸ (வொாதீ:) அஜ்ஜ்ஜவாநந்த மீதா (ஜந்தா:) வாஷதஸ்வாத்ராஸ்ரீ ஸராஷாயதம் (ஸவாநீ) தாதா । வாரதாத்ர(ப்ரயத) தவெவ்ர (வியதுந்து) வியதெது ஜஹஷிஷக்ஷ ணை (ஈயிவாநோ) வாநஷஹஷக்வ்ரஷெதோ (வஷிஷெத்ரு) ஹஷெ (ஸவெவ்ர) ஈவ்ரயெஹஹவஷாகெ(வாஹ்ரயெ) திரதிஹயதீஷ்தியத்தயாவயது தஜத்ரயது: । ஸயம்ஹஹவஷிஹகுத்ரநஹாநநதந்த்ரு: ॥ ॥ ௪௪ ॥

ஜாதவேதஸதி ॥ தஹரிதாரணாயது தயாஜவ்ரதிஷ்டூாzயழ । (ஜாதவேதஸ) ஸவதஜ்ஜாயவாரதாதநெ(வொாதம்) வகுஹெகாவகாரணம் ஹலீ:(ஸநவாத) வொாதாஷிஷ்டவம்காரவாதெதாத்ரயது: । (காராதீயத:) ஹ த்ருஷவாவாத: । ஹத்ருகுதிதியாவஸ (வேத:) யநம் (நிஜஹாதி) நிஜ ஹாகவிதத்ரயது: । ஸ:(ஈஷ்டி:)(ஈஹ்ருநெதத்ருதயாஈஷ்டிஹவைவாவ்ர:(வஷ்டுக) வாலக:வாரதாத்ர ஈதிஷஹஞ்ராணிவிஸ்வாதிஷரிதாதி நாவாவலிந்ததிவ தாரயகவித்ரயது: ॥ ॥ ௪௫ ॥

தாதஸ்ரிவணாதீதி ॥ தஹ:வதிஹதுரணாய தஹஞ்ராவ்ரயதுநாத ஜ்ஜு: । (ஓவெரோாவநீம்) காஷிதீம் கதுஹமெஷஷ வெவ்ஸ்ஷெதஷ (ஜஹஷாம்) விஷதிவாரணாயஉவாஸ்ரதாநாம்வ்ருவஷெ்ர । (ஸதாரவலி) ஸஷஹதுரவிதணதீயெதுாzயம்ஹவே: । ஸத்ரதாரயவலி । (தரவெ)பவாய நதீ: ॥ ॥ ௪௬ ॥

𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌾𑌰𑌯𑌾 𑌨𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾 ।
𑌪𑍂𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍃𑌥𑍍𑌵𑍀 𑌬𑌹𑍁𑌲𑌾 𑌨 𑌉𑌰𑍍𑌵𑍀 𑌭𑌵𑌾 𑌤𑍋𑌕𑌾𑌯 𑌤𑌨𑌯𑌾𑌯 𑌶𑌂𑌯𑍋𑌃 ॥

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌨𑍋 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌹𑌾 𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑌃 𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑍁𑌂 𑌨 𑌨𑌾𑌵𑌾 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌤𑌿 𑌪𑌰𑍍𑌷𑌿 । 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌿𑌵𑌨𑍍𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌗𑍃𑌣𑌾𑌨𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌬𑍋𑌧𑍍𑌯𑌵𑌿𑌤𑌾 𑌤𑌨𑍂𑌨𑌾𑌮𑍍 ॥ ॥ ௪௮ ॥

𑌪𑍃𑌤𑌨𑌾𑌜𑌿𑌤𑌂 𑌸𑌹𑌮𑌾𑌨𑌮𑍁𑌗𑍍𑌰𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌂 𑌹𑍁𑌵𑍇𑌮 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌸𑌧𑌸𑍍𑌥𑌾𑌤𑍍 ।
𑌸 𑌨𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌷𑌦𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾 𑌕𑍍𑌷𑌾𑌮𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌅𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 ॥ ॥ ௪௯ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌨𑍋𑌷𑌿 𑌕𑌮𑍀𑌡𑍍𑌯𑍋 𑌅𑌧𑍍𑌵𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌹𑍋𑌤𑌾 𑌨𑌵𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌤𑍍𑌸𑌿 ।

𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍍𑌯𑍁𑌪𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇 (𑌨𑌵𑍍𑌯𑌃) 𑌨𑌵𑌨𑌵 𑌨𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌪𑌾𑌪𑌜𑌾𑌤𑌾𑌦𑌿𑌭𑍍𑌯𑌃 (𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑌿𑌭𑌿𑌃) 𑌶𑍋𑌭𑌨𑍈𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 (𑌪𑌾𑌰𑌯) 𑌤𑌾𑌰𑌯 । (𑌪𑍂𑌶𑍍𑌚) (𑌪𑍂𑌰𑍀 𑌚) (𑌬𑌹𑍁𑌲𑌾) 𑌯𑌜𑌨𑌾𑌦𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑍈𑌃 (𑌉𑌰𑍍𑌵𑍀) 𑌵𑌿𑌪𑍁𑌲𑌾 𑌪𑍃𑌥𑍍𑌵𑍀 𑌚 (𑌨𑌃) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌤𑍋𑌕𑌾𑌯) 𑌅𑌪𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯, (𑌤𑌨𑌯𑌾𑌯) 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌚, (𑌶𑌂𑌯𑍋𑌃) 𑌶𑌂 𑌸𑍁𑌖𑌂 𑌯𑍌𑌤𑌿 𑌮𑌿𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌶𑌂𑌯𑍋𑌃 । 𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌾𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌽𑌪𑌿 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌤𑌿𑌤𑍀𑌯𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌶𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑌾𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌿𑌶𑌪𑍍𑌤𑌾𑌃 "𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌿𑌰𑍋𑌯𑌜𑌜𑍁𑌷𑌿" 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑍋𑌮𑍃𑌤𑌕𑍃𑌤𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌮𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌰𑌾𑌃 ॥ ॥ ௪௭ ॥

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌨 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌹𑍇 𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑌃 ! 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌾𑌣𑌿 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌹𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌹𑌾 । 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑍁𑌂 (𑌨 𑌨𑌾𑌵𑌾) 𑌨𑌦𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌵 𑌨𑍌𑌃 । 𑌨𑌾𑌵𑍈𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 (𑌅𑌤𑌿𑌪𑌰𑍍𑌷𑌿) 𑌅𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌪𑌾𑌰𑌯 । "𑌪𑍃 𑌪𑌾𑌲𑌨𑌪𑍂𑌰𑌣𑌯𑍋𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃 । 𑌹𑍇𑌽𑌗𑍍𑌨𑍇 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌿𑌮𑌹𑌰𑍍𑌷𑌿𑌵𑌤𑍍 (𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌗𑍃𑌣𑌾𑌨𑌃) 𑌪𑌾𑌹𑍍𑌯𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌮𑌨𑌸𑍈𑌵 𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌃 𑌸𑌨𑍍 (𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌤𑌨𑍂𑌨𑌾𑌮𑍍) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌦𑍀𑌯𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 (𑌅𑌵𑌿𑌤𑌾) 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌕𑌃 (𑌬𑍋𑌧𑌿) 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪௮ ॥

𑌪𑍃𑌤𑌨𑌾𑌜𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑍃𑌤𑌨𑌾𑌜𑌿𑌤𑌂) 𑌪𑌰𑌸𑍇𑌨𑌾𑌜𑌿𑌤𑌂 (𑌸𑌹𑌮𑌾𑌨𑌂) 𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌪𑌰𑌾𑌭𑌵𑌸𑌹𑌂 𑌶𑌤𑍍𑌰𑍂𑌣𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌉𑌗𑍍𑌰𑌂 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌂 (𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌸𑌧𑌸𑍍𑌥𑌾𑌤𑍍) 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌸𑌹𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌯𑌸𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌧𑌸𑍍𑌥𑌃 । "𑌸𑌧𑌮𑌾𑌦𑌸𑍍𑌥𑌯𑍋𑌶𑍍𑌛𑌨𑍍𑌦𑌸𑌿" 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌧𑌾𑌦𑍇𑌶𑌃 । (𑌹𑍁𑌵𑍇𑌮) 𑌆𑌹𑍍𑌵𑌯𑍇𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸 𑌨𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌷𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌪𑌾𑌲𑌨𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌮𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌷𑌾𑌮𑌃 । 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 (𑌅𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑌾𑌣𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌅𑌤𑌿 𑌅𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 (𑌪𑌰𑍍𑌷𑌤𑍍) 𑌪𑌾𑌰𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪௯ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌨𑍋𑌷𑍀𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌧𑍍𑌵𑌰𑍇𑌷𑍁 (𑌯𑌾𑌗𑍇𑌷𑍁) 𑌈𑌡𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌮𑍍 (𑌕𑌂) 𑌸𑍁𑌖𑌂 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌨𑍋𑌷𑌿) 𑌤𑌨𑍋𑌷𑌿 । (𑌸𑌨𑌾𑌤𑍍) 𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌃 (𑌹𑍋𑌤𑌾)

[illegible] ॥ [௧௧]

[illegible] ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible] ॥ [௧௨] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible] ॥ [௧௩] 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible] ॥ [௧௪] 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible]

[illegible] ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

[illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

[illegible] ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

[illegible] ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

[illegible]

ஸ்வாஹா । யஜ்ஞம் பாஹி விபாவஸோ ஸ்வாஹா । ஸர்வம் பாஹி ஶதக்ரதோ ஸ்வாஹா ॥ [கரு] இதி பஞ்சதஶோऽநுவாக: ॥

யஸ்மாத்பரம் நாபரமஸ்தி கிஞ்சித்யஸ்மாந்நாணீயோ ந ஜ்யாயோऽஸ்தி கஶ்சித் । வ்ருக்ஷ இவ ஸ்தப்தோ திவி திஷ்டத்யேகஸ்தேநேதம் பூர்ணம் புருஷேண ஸர்வம் ॥ [கசு] இதி ஷோடஶோऽநுவாக: ॥

நமோ ப்ரஹ்மணே தாரணம் மே அஸ்த்வநிராகரணம் தாரயிதா பூயாஸம் கர்ணயோ: ஶ்ருதம் மா ச்யோட்வம் மமாமுஷ்ய ஓம் ॥ [கஎ] இதி ஸப்ததஶோऽநுவாக: ॥

ருதம் தப: ஸத்யம் தப: ஶ்ருதம் தப: ஶாந்தம் தபோ தமஸ்தபோ

ஜோ விஶ்வேஷு இத்யர்த: । விஶிஷ்ட த்வயஸ்மாகம் । யஜ்ஞம் பாஹி விபாவஸோ ஸ்வாஹேதி ॥ விபாவஸோ: ப்ரகாஶக இத்யர்த: । ஸர்வம் பாஹி ஶதக்ரதோ ஸ்வாஹேதி ॥ ஶதக்ரதோ நிரவதிகக்ரதுகர்த்ருத்வாச்சதக்ரதுஸ்த்வம் ॥

இதி பஞ்சதஶாநுவாகார்த: ॥

யஸ்மாதிதி ॥ (யஸ்மாத்) பரம் (உத்க்ருஷ்டம்) ஶ்ரேஷ்ட: । ஸர்வ ... ப்ரக்ருதிபுருஷ விஶ்வேப்ய: ப்ராணேப்ய: ஸர்வதேவேப்ய: ... “ஏகாக்ஷரணஸம்ப்ராவாக்ஷுஷ்வத” இதி ஶ்ருதே:, ஸர்வவேதாநாம் ஏகாக்ஷரஸாரத்வாத் ॥ (ஸகாரம் பரிக்ருத்: ...) ஸ: விஷ்ணுநாம ... ஏகாக்ஷர ... (இந்த்ரியாய) இந்த்ரியாணாம் ... “இந்த்ரியபதிர்ப்ரபு:” இதி ... இந்த்ரியஸ்வாமிந் ... ஸ்தப்தோ திவி திஷ்டத்யேகஸ்தேநேதம் பூர்ணம் புருஷேண ஸர்வமிதி ॥

இதி ஷோடஶாநுவாகார்த: ॥

நமோ ப்ரஹ்மண இதி ॥ ... (ப்ரஹ்மணே) பரப்ரஹ்மணே நம: । ... (தாரணம்) ... (அநிராகரணம்) ... தாரயிதா பூயாஸம் ... கர்ணயோ: ஶ்ருதம் மா ச்யோட்வமிதி ॥

இதி ஸப்ததஶாநுவாகார்த: ॥

ருதஞ்சேதி தபஸ் ... ஸத்யம் தப இத்யாதி ... ஶ்ருதம் தப: ஶாந்தம் தபோ தமஸ்தப இதி ...

யஜ்ஞஸ்யேவ ஸ்ருஷ்டிஸம்வஸ்த்ரைஸ்ஸுதீத்யர்த்தவாவேஷ்டதே-
வ: ॥ [௧௮] இதி அஷ்டமோऽநுவாக: ॥

யதா வ்ருக்ஷஸ்ய ஸம்புஷ்பிதஸ்ய தூராத் கந்தோ வாத்யேவம் புண்யஸ்ய கர்மணோ தூராத் கந்தோ வாதி யதாஸிதாராம் கர்தேऽவஹிதாமவக்ராமே யத்யுவே யுவே ஹவா விஹ்வயிஷ்யாமி கர்தம் பதிஷ்யாமீத்யேவமம்ருதாதாத்மானம் ஜுகுப்ஸேத் ॥ [௧௯]

இதி நவமோऽநுவாக: ॥

அணோரணீயாந்மஹதோ மஹீயாநாத்மா குஹாயாம் நிஹிதோऽஸ்ய ஜந்தோ: । தமக்ரதும் பச்யதி வீதசோகோ தாது: ப்ரஸாதாந்மஹிமாநமீசம் ॥
॥ ௧ ॥

ஸப்த ப்ராணா: ப்ரபவந்தி தஸ்மாத் ஸப்தார்சிஷ: ஸமிதஸ்ஸப்த ஜிஹ்வா: ।

ஸேவ்யத்வமித்யர்த: ॥ ப்ராணப்ருதீநாம் ப்ரஹ்மசைதந்யாதேவ ஸத்தாதிகம் ஸர்வம் ப்ரமாணஸித்தமிதி ப்ராணப்ரப்ருதீநாம் ஸ்வாதந்த்ர்யம் நாஸ்தீதி பாவ: ॥ இத்யஷ்டமாநுவாகபாஷ்யம் ॥

யதா வ்ருக்ஷஸ்யேதி ॥ தத்ர புண்யம் கர்மாபி அந்தஃகரணசுத்தித்வாரா ப்ரஹ்மவித்யோத்பத்திஹேது: । யதாஸிதாராமிதி । அஸி: கட்க: । கர்த: ச்வப்ர: । தஸ்மிந் (அவஹிதாம்) ஸ்தாபிதாம் அஸிதாராம் । கர்தஸ்யோபரி அஸிதாராம் யதா அதிக்ராமேத் । யத்யுவே யுவே இதி ॥ ஹவா இதி ஹவ இதி நிபாதௌ । ஹவா ஹவே இதி ஹவத்யர்தயோ: । ஹவ இதி ஸாது ஸ: । வாக்யத்வேந வாக்ய: । கர்தம் கர்தஸ்ய ஸமீபம் யதி கதிஷ்யாமி (ஹவா) ஹவே (விஹ்வயிஷ்யாமி) விக்ரோசநாதிபிரநுதாபோ பவேத் । இத்யாதி । “ஸம்பத்யேவாஸ்ய பரிபாஷ்யதி யோऽந்ருதமபிவதீ”தி ச்ருதே: । ஏதத்வத் அம்ருதாத் (அம்ருதாதாத்மானம்) ஆத்மானம் நித்ருப்யா ரக்ஷேத் ஜுகுப்ஸேதித்யர்த: ॥ இதி நவமாநுவாகபாஷ்யம் ॥

அநந்தரம் ப்ராண்யுபாஸ்யம் ப்ரஹ்மதத்த்வம் தார்கிகம் ப்ரதிபாதயதி — அணோரணீயாநித்யாதிநா ॥ ஸர்வஸ்மாத் ஸூக்ஷ்மாத் ஸூக்ஷ்மதர: ஸர்வஸ்மாந்மஹதோ மஹத்தரோ ய ஆத்மா ஸ்ருஷ்ட்யாதிகர்த்தா அஸ்ய ஜந்தோ: ப்ராணிநோ ஹ்ருதயகுஹாயாம் நிஹிதோ வர்ததே । தம் (அக்ரதும்) ஸங்கல்பரஹிதம் ஸர்வஜ்ஞத்வாத் (மஹிமாநம்) மஹிமோபேதம் (ஈசம்) ஸர்வஸ்ய நியந்தாரம் தாது: பரமேச்வரஸ்ய ப்ரஸாதாத் யதா பச்யதி ததா (வீதசோக:) ஸர்வது:கரஹிதோ பவதி தஸ்மாத் ப்ரஸாதாய ஸேவநீயோ பவதீத்யர்த: ॥
॥ ௧ ॥

ஸப்த ப்ராணா இதி । (தஸ்மாத்) பரமாத்மந: ஸப்த சீர்ஷண்யாநி

ஸப்த இமே லோகா யேஷு சரந்தி ப்ராணா குஹாஶயாந்நிஹிதா: ஸப்த ஸப்த ॥ ॥ ௨ ॥

அதஸ்ஸமுத்ரா கிரயஶ்ச ஸர்வேऽஸ்மாத்ஸ்யந்தந்தே ஸிந்தவஸ்ஸர்வரூபா: । அதஶ்ச விஶ்வா ஓஷதயோ ரஸாஶ்ச யேநைஷ பூதஸ்திஷ்டத்யந்தராத்மா ॥ ॥ ௩ ॥

ப்ரஹ்மா தேவாநாம் பதவீ: கவீநாம் ருஷிர்விப்ராணாம் மஹிஷோ ம்ருகாணாம் । ஶ்யேநோ க்ருத்ராணாம் ஸ்வதிதிர்வநாநாம் ஸோம: பவித்ரமத்யேதி ரேபந் ॥ ॥ ௪ ॥

மேநாவச்சிந்நேதி ஸப்தப்ராணா:, ஶாகாருபாத்ருத்யாஸ்தாவ்யுதா:, ஸப்தஜிஹ்வாஸ் । "ஸப்தாவ்யுதயுமஸ்யாஸ்ய" இத்யுக்தா: । ஸமித: ஸப்த காராணாதி, "காலீகராலீ" இதி மந்த்ரோக்தாஸ்ஸப்தஜிஹ்வா:, ஸப்த லோகாஶ்ச ப்ரபவந்தி । யேஷு ஸப்தலோகேஷு உக்தாஸ்ஸப்தாபி ப்ராணா: ஶரீரகுஹாஶயே பரமாத்மநா நிஹிதாஸ்ஸந்த: ஸஞ்சரந்தி ॥ "ஸப்த ஸப்த" இதி வீப்ஸா பாரார்த்யஸ்யாபி ப்ராயேணேதி "ஸப்தமதே" இதி ஶ்ருதிப்ரகாரேண ஸாதிதம் ॥ ॥ ௨ ॥

அதஸ்ஸமுத்ரா இதி ॥ அஸ்மாத் பரமாத்மந: கிரிஸமுத்ராதிகம் உத்பத்யதே । அஸ்மாதேவ ஸர்வரூபா: ஸிந்தவ: ப்ரவஹந்தி । ஸர்வா ஓஷதயோ ரஸாஶ்ச உத்பத்யந்தே । நநு ஸ்வஸ்வாதாநதோத்ருஷ்டேந உத்பத்யா த்ருஶ்யமாநாநாம் ஸர்வேஷாம் கதம் பரமாத்மந உத்பத்திரிதி ஶங்க்யாஹ — யேநைஷ பரமாத்மா தேஷாம் ஸர்வேஷாமந்தராத்மதயா திஷ்டதி அதஸ்ஸர்வம் தஸ்மாதேவ பரமாத்மந உத்பத்யத இத்யர்த: ॥ ॥ ௩ ॥

ப்ரஹ்மா தேவாநாமிதி ॥ "யத்யத்விபூதிமத்ஸத்த்வம் ஶ்ரீமதூர்ஜிதமேவ வா" இத்யுக்தரீத்யா தேவாநாம் மத்யே ப்ரஹ்மாப்யயமேவ । ஏவமுத்தரத்ராபி யோஜ்யம் । ஶரீராத்மபாவேந ஸாமாநாதிகரண்யம் । ஸர்வமுத்தரத்ராபி । கவீநாம் மத்யே (பதவீ:) மார்கதர்ஶீ வால்மீக்யாதிரபி பரமாத்மா । விப்ராணாம் மத்யே ருஷிர்வஸிஷ்டோऽப்யயம் । ம்ருகாணாம் மத்யே மஹிஷோऽப்யயமேவ । க்ருத்ராணாம் மத்யே ஶ்யேநோऽப்யயமேவ । (வநாநாம்) வநஸ்தம்பாநாம் ச்சேதிகாநாம் (ஸ்வதிதி:) குடார: । (ஸோம:) அப்ருதாநாமயிகா । (ரேபந்) தீவ்ரோந: । ஸகலம் (பவித்ரமத்யேதி) ஸகலபாவநவஸ்த்வதிஶயிததயோத்பத்யதே । ஸர்வவ்யாப்யாநாயிகாரேண வ்யாஸாதேயு: "ப்ரஹ்மா தேவாநா"மிதி மந்த்ரே ப்ரஹ்மாதீநாம் விபூதித்வப்ரதிபாதநேந காரணத்வஸ்யாபி ஸித்த்யாத் ப்ரத்யநமஹிஷாதீநாமிவ ப்ரஹ்மணோऽப்யுபஸ்தம்பேந காரணத்வம் ப்ரதிபாத்யத இத்யர்த: ॥ ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥ [௨௦]

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]

வஶ்யம் ॥ ॥ ௮ ॥

ருத்ரோதேவஸ்ய ப்ரஜாபதிர்விஶ்வமய்ம் । பராஶ்ரஷ்ட்டியஸ்ய ॥ ॥ ௯ ॥

விஶ்வாதிதேவஸ்ய பஶுபதிர்பராஸ்ய । யஜ்ஞேந ஸ்ய ॥ ௧௦ ॥ [௨௧]

ஸர்வா தாஸி தாயதே ஸர்வக்ஷரஶிவிபுவ: । ஸர்வேந்த்ரிய ஷயீ: ॥ ॥ ௧௧ ॥

ஸர்வநக்ஷத்ரேஷ்வபி ஸர்வஶ்ரோத்ரியராஜ: । ஸர்வத்ருஷ்ட ஸ்யந்த ஶ்ரிதா ॥ ॥ ௧௨ ॥

ஸர்வஶரண்யாநஸ்த்விஸர்வஶக்த்யாவஸ்ரய: । ஸர்வமயோவஸ்தேந: । ॥ ௧௩ ॥

வ்ருக்ஷரூபிஷ்வ த்ரிஶ்யோ நிவுத்தே ஶ்ருதோவ்ருத்ரஸ்ய வ்யோஷ । அநந்தம்யுஜஸஞ்சலஸ்வஸ்ரஜாரக்த்ரம் வ்ருஷஸ்வக்ஷி

(ராவிநு) ஶஶ்வத் (ஸர்வதா:) ப்ரநஷ்ட (ஸநாதி) த்ருஷஸ்ஸித்யர்த்த: ॥ ௮ ॥

ருத்ரோதேவேதி ॥ ஸ (தேவ) தேவ்ரதாஸ்தா? (ஸவித:) ஸர்வகாரணமேவ । ருத்ர (ப்ரஜாபதி) ப்ரஜாபதி ரதிநீ (விஶ்வம்) விஶ்வமய்ம் (விஶ்வ:) ஸர்வ: । உத்தராதிகலா நவி । த்ரைலோக்யஸ்திமய (பராஶ்ர) பராஶ்ரயஸ்ய ॥ ॥ ௯ ॥

விஶ்வாதிதேவேதி ॥ ஸர்வதேவ ஸவித: ஸர்வபுருஷாதிதாதி (பராஶ்ர) ஸத்யம் ப்ராஸ்யேத்யர்த்த: ॥ ॥ ௧௦ ॥

ஸர்வேதி ॥(ஸதாயதே) ஸதம் பரஸம்க்ஷதிந்த்ரதே ஸர்வம் வாதா: ஸர்வக்ஷர ஜித்யர்த்த: । ஶ்ருஷ்டிஷ்டமஸ்வேந । விப்யவோநவீ தயாமய ஶிவத்யர்த்த: । தேஷிவிஶ்வரேவி ஸர்வத்ருஷ்ட்டமாஸ்வேந ॥ ॥ ௧௧ ॥

ஸர்வநக்ஷத்ரேதி ॥ ஸாயம்ப்ராத்ஸ் ஸர்வஸ்வக்ஷ்ரதி ஸர்வக்ஷரஸ்ய । வ்ருஷிவ்ருஷம் வதநஸ்ரம் ஸர்வஸ்யவீ ரமேஜஸர்வத்ருஷ்ட்ர । "த்ருஷ்ட்வாஸீத வ்ருஷிவீஸ்ரதே" இத்ஸ்ரதேத: வீத்ஸ்ரமஸ்தாத்ருணாவீ ஸர்வஸ்ய்யக்ஷ்யாம:

ஸர்வேஶாதிதி ॥ ஸ்வஸத்ரஸ்யர்த்த: ॥ ॥ ௧௨ ॥

வ்ருத்திகோத்திக்ஷஜதி ॥ ஸத்ய வ்ருத்தஶவேஷ்டதஸ்யம்வ்ருஷ்ட்ரமாஸ்யதே । வ்ருவிஶாயர்த்தஶ்வேவீ நதேஷா: । (திதிதே) வேஷக்ஷதிஷ்டதி । "த்ரிமவேஸ்த" இதிமீ யாதர: । ஸர்வம் ஸர்வ ஸ்வாதிகவேஸதித்யர்த்த: । வ்ருத்வேஷ ஜமதோ வேதநீ: உவாதிகஸ்ய । வ்ருக்ஷஸ்ய ஶ்ருதி: வக்ஷ: । ததேத்ரஶ்வ ஜ்ஞாந: । ததேவஷ (யாஸ்)ஸ்ராநஸ்ய । (ஜமவ்ருக்ஷம்)ஜஜ்ஞே? தஸ்ரீரகவ்ருஷ்ஷ ஜிதிபாவக । ஸ்ராஜமாக்ருதம் ஜமவீ: (வக்ஷி) வஜமவி । தஜ்ஞவீ: (அநந்தஷ்யம்) அநந்தக்ருதா ஸ்யா யேத தஷநந்தஷ்யம் அவ்ய ஜமவிஷ: ஸ்யா ஸா

॥ ௧௬ ॥

ஶவ்ருஷ ॥

ஸதொஜ்ஞாதித்ரிகுஶ்யமோம உதாரதவாமுஶநாஸதத்ருக

கஷோநட் । வபுகஸ்நாஶ்மஶ்ரம் யதஷ்ஜீஶ்வாஷெவாநாதத்ருக

ஸ்நாஷி: ॥ ௧௫ ॥ [௨௨]

வபணாகேவ்ருவ்ருவாகேவபுதெநாஷிநயஜெஜுயாரயாகேநஶேகேஷி: ।

உவவ்ருஹ்மாஶ்ருணவஷஸ்கேநஹ்யதஶ்ஶுஜெஷாவஜீஜளாரவணதக ॥

வக்காரீஶ்ருஷாத்ருஶொ சஸ்வொஷா ஜெஶீஷெஷ ஸவஶ்ஶ்ஷா

ஜெஷாசஸ் । த்ரியாவஜெஷாவ்ருஷஜெஷாரொராவஷீகி கெஜெஹா ஷெ

ஜெஷாகேத்ரா ஶ்ரவிஜெஶ ॥ ॥ ௧௭ ॥

தருஶகேவஷஷ்வ । ஜெஷஷஹத்ராஷு ஜநாநஜெநந ஷஷிஷா(கேதயஷ்வ) ஷஷ

ஷ்ஜெக்யஃ ॥ ॥ ௧௬ ॥

ஸதொஜ்ஞாஷிதி ॥ வருகஸ்திரியஷ । சகேருகாய்ம் கேஷ்கேநாத்

கேஜ்ஞாநயகேநு(ஷஜ்ஞி) தாஷு: உதஷா: கேய தாஜுஷஜஷக்ய:।

ஸஷ (உவாம்ஶநா) உவாம்ஶஜெஷ்ந ரஷஸ்கேம்ஜெத்ரணாகேருஷா

ஷம் வ்ராஷ்: । தஜெஷ வருதகேஷிஷாஷ: । ஷஷம்ஹஷ்தஸ் வருதஸ்

(ஶஷ்ம்) ரஷஸ்ம் நாகே ஜெவாநாம் ஜீஷ்வா, சகேருதஸ் நாஷிரிஷீவ ।

ஜெவாநாம் ஜீஷ்வாஸதருஶஷ । (சகேருதஸ்நாஷி:) ஶ்ருரயஹஷ்கஷ । வார

கேதவாரதயா ஜொஜநாயாம் வருதஶஜெஷ்ந ஜெஶஷ்ஹஷ்தம் வ்ருஜெஷ

ஷ உவஷ்தஜ்ஞி உஷ்தவஷ ॥ ॥ ௧௫ ॥

வபணாஜெகேதி ॥ வயம்(நாகே) வருதஶஜெஷ்ந தஸ் நாகே வதாகே(ஷஷி

நஜெஜு நஜெகேஷி: யாரயாகே) நகேஶஜெஷ்ந வருதஸ் ஜெஷாத்ரம்கேகே:।

சஷாஷி: (ரஸ்கேநா) ஷஷயகேநம் வருதம் (வதஶ்ஶ ரம்ஶ:) ரம்ஶ

ரஜெஷ்ந ஜ்ஞாவகெஷா ஜெவதஉவ்ஜெத । வதஜெஷ்தவ்ருஷிவாத: (ஶள

ஜா:) ரஷ: (வ்ருஷா) வாரம்வ்ருஷ (உவஶருணவக) ரருணாத ।

ஸவஷ வஷதக வருதம் (சஷீக) ஸஜெஷாத்ராதயா ஸருஷவாஷித்

ய: ॥ ॥ ௧௬ ॥

வக்காரீஶ்ரம்ஶாஜதி ॥ (சஸ்) வாரகேதந: வக்காரொரா ஜெஷா:

ஶரம்ஶாணீ । நித்யஷகேஷ்ருஷஷாஷ்யொஜஷீ வாஷா: । ஶஷவதம்

த்ரிஶணஷதஷ ஶீரஷீ । கேஷஷாதய: வ்ருகருஷிஷிகருதயஷஷாஷீ

ஷஷா: । (வருஷஷ:) ஜெருஷ: வாஷஜெஷ: (த்ரியா) ஸம்கஷணவ்ரு

தருஷநிரஷதயா த்ரியாஹஷ்தஷஷு ஸவம் வஷ (ஜொராரவஷீகி)'ரா

ஶஷ' ஜதிஷீ யாத: । வ்யஷஷாதி । நாகேரஹ்வவஷரொராதீதருய:।

தாதருஶ: (கேஜெஹாஜெஷ:) கேஹாஜெஷ: (கேதத்ரா) ஜெதநாஜெதநவ

தாயரு சஷராதயா வ்ரவிஜெஶாதருய: ॥ ॥ ௧௭ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌸𑌹𑌿𑌤𑌃 𑌪𑌣𑌿𑌹𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌹𑍃𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌹𑌵𑌿𑌷𑍈𑌵𑌾𑌜𑍍𑌯𑍋 𑌵𑍃𑌤𑌕𑍍𑌷 𑌵𑌿𑌦𑍁 । 𑌇𑌮𑌂 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌜𑌾𑌤𑌵𑍇𑌦𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌟𑌕𑍍𑌷𑌃 ॥ ॥ ௧௮ ॥

𑌯𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑍋 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌹𑌰𑍍𑌷𑌿𑌃 । 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤 𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸 𑌨𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌃 𑌶𑍁𑌭𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌯𑍁𑌨𑌕𑍍𑌤𑍁 ॥ ॥ ௧௯ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌂 𑌨𑌾𑌪𑌰𑌮𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌣𑍀𑌯𑍋 𑌨 𑌜𑍍𑌯𑌾𑌯𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍 । 𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌵 𑌸𑍍𑌤𑌬𑍍𑌧𑍋 𑌦𑌿𑌵𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌸𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇𑌣 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ௨௦ ॥ [௨௧]

𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌸𑌹𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾) 𑌸𑌂𑌕𑌲𑍍𑌪𑌣𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑍇𑌨 (𑌸𑍂𑌹𑌿𑌤𑌂) 𑌅𑌵𑌤𑍀𑌰𑍍𑌣𑌮𑍍 । (𑌪𑌣𑌿𑌹𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌹𑍃𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂) 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 । 𑌯𑌥𑌾— 𑌹𑍋𑌤𑍃𑌭𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌤𑍂𑌯𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍 । “𑌪𑌣𑌸𑍍𑌵 𑌤𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 । (𑌹𑌵𑌿𑌷𑌾) 𑌆𑌜𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍁𑌹𑍁 । 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 (𑌅𑌮𑌵𑌿𑌦𑍁𑌃) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 (𑌇𑌮𑌂) 𑌇𑌦𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 𑌸𑌕𑌲𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 𑌸𑌕𑌲𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌃 । 𑌇𑌤𑌰𑍇 (𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌵𑌾𑌸𑍁𑌦𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌂𑌸𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 (𑌨𑌿𑌷𑍍𑌟𑌕𑍍𑌷𑌾𑌃) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 । 𑌵𑌾𑌸𑍁𑌦𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌧𑌿𑌕𑌾𑌰𑍀𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 ॥ ॥ ௧௮ ॥

𑌯𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 । (𑌯𑌃) 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌮𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍃𑌜𑍍𑌯𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌂 𑌜𑌾𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌧𑌿𑌕𑌃 (𑌮𑌹𑌰𑍍𑌷𑌿𑌃) 𑌨𑌿𑌰𑌙𑍍𑌕𑍁𑌶𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌤𑌾𑌰𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌃 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑌿𑌶𑌯𑌿𑌤𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑍋 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌸 𑌨𑌃 𑌶𑍁𑌭𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌯𑍁𑌨𑌕𑍍𑌤𑍁 । 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௯ ॥

𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 (𑌅𑌪𑌰𑌂) 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 (𑌪𑌰𑌂) 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌤𑌰𑌮𑌣𑍀𑌯𑌃 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑍋 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌵𑍃𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌵 𑌸𑍍𑌤𑌬𑍍𑌧𑍋 𑌦𑌿𑌵𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 । 𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇𑌣 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌮𑍍 । 𑌅𑌯𑌮𑌪𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌃 ॥ ॥ ௨௦ ॥

[illegible] ॥ २१ ॥

[illegible] ॥ २२ ॥

[illegible] ॥ २३ ॥

[illegible] ॥ २१ ॥

[illegible] ॥ २२ ॥

[illegible] ॥ २३ ॥

யோ வேதாதௌ ஸ்வர: ப்ரோக்தோ வேதாந்தே ச ப்ரதிஷ்டித: । தஸ்ய ப்ரக்ருதிலீநஸ்ய ய: பர: ஸ மஹேஶ்வர: ॥ ௧௨ ॥ [௧௨]

இதி த்வாதஶோऽநுவாக: ॥

ஸஹஸ்ரஶீர்ஷம் தேவம் விஶ்வாக்ஷம் விஶ்வஶம்பு⁴வம் । விஶ்வம் நாராயணம் தேவமக்ஷரம் பரமம் பதம் । விஶ்வத: பரமம் நித்யம் விஶ்வம் நாராயணம் ஹரிம் । விஶ்வமேவேதம் புருஷஸ்தத்விஶ்வமுபஜீவதி । பதிம் விஶ்வஸ்யாத்மேஶ்வரம் ஶாஶ்வதம் ஶிவமச்யுதம் । நாராயணம் மஹாஜ்ஞேயம் விஶ்வாத்மாநம் பராயணம் । நாராயண பரம் ப்ரஹ்ம தத்த்வம் நாராயண: பர: । நாராயண பரோ ஜ்யோதிராத்மா நாராயண: பர: । யச்ச கிஞ்சிஜ்ஜகத்ஸர்வம் த்ருஶ்யதே ஶ்ரூயதேऽபி வா ।

ஏவம் பராவித்யாப்ராப்யதேவதாவிஶேஷ: க இதி ஜிஜ்ஞாஸாயாம் நாராயணஸ்ய தத்ப்ராப்யத்வம் ப்ரதிபாதயிதும் ஸகலபரவித்யாப்ராப்யத்வம் பரமேஶ்வரத்வம் நாராயணஸ்ய த்ருடயதி— யோ வேதாதாவிதி । "ப்ரணவ: ப்ரணவம் ... வேதாந்தே ச ப்ரதிஷ்டித:" இதி ... வேதாதௌ ... ப்ரதிஷ்டித:(ஸ்வர:) ப்ரணவ: । தஸ்ய ப்ரக்ருதி: அகார: । ஸர்வஶப்தோபாதாநகாரணத்வாத் அகாரஸ்ய । தத்ர லீநஸ்ய தத்ப்ரதிபாத்யஸ்ய அகாரவாச்யஸ்யேத்யர்த: । தஸ்ய ய: (பர:) ப்ரதிபாத்ய: । ஏவம் பரத்வஸ்வரூபப்ரதிபாதகத்வமேவ ப்ரணவஸ்ய ப்ரயோஜநம் । "அகாரோ ... விஷ்ணு ... அகாரோ விஷ்ணுவாசக" இதி ஶ்ருதிஸ்ம்ருதிப்ரகாரவாக்யாத் விஷ்ணு: । ஸ ஏவ மஹேஶ்வர இத்யர்த: ॥ ௧௨ ॥ இதி த்வாதஶாநுவாகார்த: ॥

அத த்ரயோதஶேऽநுவாகே பரவித்யாப்ராப்யோ நாராயண ஏவேத்யாஹ । ... பரவித்யாப்ரகரணேஷு ... ப்ரதிபாத்ய ... நாராயணத்வம் ப்ரதிபாதயதி— ஸஹஸ்ரஶீர்ஷமித்யாதிநா ॥ ... ஸஹஸ்ரஶீர்ஷ ... "தஸ்மிந் ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம்" ... "விஶ்வமேவேதம் புருஷ:, தத்விஶ்வம் ... நாராயண: பர:" ...

…पि वा। अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः॥ [२५] अन-
न्तमव्ययं कविं समुद्रेऽन्तं विश्वशम्भुवम्। पद्मकोशप्रती-
काशं हृदयं चाप्यधोमुखम्। अधो निष्ट्या वितस्त्यान्ते

अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः, तस्य [illegible] [illegible] व्यवस्थितः। [illegible] इति निर्देशात् [illegible] नारायण एव सर्व- [illegible] इति निर्णयः [illegible] ‘[illegible]’ [illegible]। [illegible] ‘सहस्रशीर्ष’मिति [illegible] ‘येनावृतं खं च दिवं महीं च’ इतिवत् ‘[illegible]’ इति [illegible]। विश्वाक्षत्वं सर्वविषयसाक्षात्कारवत्त्वम्। विश्वशम्भुत्वं सकलजगदेककारणत्वम्। तत्र विश्व- नारायणमिति कथं विश्वस्य नारायणत्वमित्याशङ्क्याह ‘विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवती’ति॥ विश्वनाथतयोपजीव्यतया विश्वत्वम्, तत्र [illegible]। ‘नारायणपरं ब्रह्म’ तत्त्व नारायणात् परं ब्रह्मेति नायं प्रशंसनीयः, पूर्वापरविरोधात्, ‘नारायणः परं ब्रह्म’ इति [illegible]। [illegible] ‘[illegible]’ इति [illegible]। ‘[illegible]’ इति [illegible]। [illegible] ‘येनावृतं खं च दिवं महीं च’ इतिवत् [illegible] ‘[illegible]’ इति [illegible]। ‘पद्मकोशप्रतीकाश’ इति [illegible]। ‘[illegible]’ ॥ [illegible]। [illegible]।

நாப்⁴யாமுபரி திஷ்ட²தி । ஹ்ருத³யம் தத்³விஜாநீயாத்³விஶ்வஸ்யாயதநம் மஹத் । ஸந்ததம் ஶிராபி⁴ஸ்து லம்ப³த்யாகோஶஸந்நிப⁴ம் । தஸ்யாந்தே ஸுஷிரம் ஸூக்ஷ்மம் தஸ்மிந்த்ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டி²தம் । தஸ்ய மத்⁴யே மஹாநக்³நிர்விஶ்வார்சிர்விஶ்வதோமுக²꞉ । ஸோऽக்³ரபு⁴க்³விப⁴ஜந்திஷ்ட²ந்நாஹாரமஜர꞉ கவி꞉ । ஸந்தாபயதி ஸ்வம் தே³ஹமாபாத³தலமஸ்தகம் । தஸ்ய மத்⁴யே வஹ்நிஶிகா² அணீயோர்த்⁴வா வ்யவஸ்தி²த꞉ । நீலதோயத³மத்⁴யஸ்தா²)

த்யுக்தமித³ம் வாக்யஜாதம் ஸர்வம் பரப்³ரஹ்மபோதகத்வாத்³யோகே³ந நாராயணபரத்வேந வ்யாக்²யாதம் । அதஏவ நாராயணபதே³நைவ ஸமாப்திரஸ்ய । அத꞉ பரப்³ரஹ்மாதி³பத³வாச்யஸ்ய நாராயணஸ்யைவாபி⁴தா⁴நம் । அயம் ஸம்ப⁴வ꞉ "ஶிவஶ்ச நாராயண꞉ ஶக்ரஶ்ச நாராயண" இதிவத் பரம்ப்³ரஹ்மாபி நாராயண꞉ பரதத்த்வமபி நாராயண இதி வாக்யஶேஷோऽபி நிர்தோ³ஷாய । த்³வந்த்³வம் வ்யாகரணாத்³ப³லீய꞉ । ததா²ஹ பா⁴ஷ்யகாரேண — "ஶ்ருதிலிங்க³வாக்யப்ரகரணஸ்தா²நஸமாக்²யாநாம் ஸமவாயே பாரதௌ³ர்ப³ல்யமர்த²விப்ரகர்ஷா"தி³தி ॥ ந ச ஸகலபரவித்³யாவாஸ்யநிஷ்டா²பகஸ்ய "பத்³மகோஶப்ரதீகாஶ"மிதி த³ஹரவித்³யாவாஸ்யவிஶேஷணஸம்ஹாரோ ந யுக்த இதி வாச்யம் । "யேநாவ்ருதம் ஸர்வ"மிதி ஸாமாந்யதோ நிர்தி³ஷ்டஸ்ய "தத்³ப்³ரஹ்மே"தி விஶேஷ உபஸம்ஹாராச்ச ஸகலபரவித்³யோபாஸ்யதயாऽபி⁴மதஸ்ய நாராயணஸ்ய ப்ரக்ருதத³ஹரவித்³யோபாஸ்யதயா உபஸம்ஹாரே தோ³ஷாபா⁴வாதி³தி ஸ்தி²தம் । ப்ரக்ருதமநுஸராம꞉ — பத்³மகோஶேதி ॥ நிஷ்ட்யா க்³ரீவாப³ந்த⁴நம் । "விதஸ்த்யாந்தே"ஷ்விதி பஞ்சம்யர்தே² । நிஷ்ட்யா꞉ (க்³ரீவாயா꞉) அத⁴ஸ்தாத் நாப்⁴யா உபரிஷ்டாத் விதஸ்திமாத்ரே ப்ரதே³ஶே யத்³ ஹ்ருத³யமஸ்தி தத்³ ஹ்ருத³யம் விஶ்வாத்மகஸ்ய மஹத꞉ (ஆயதநம்) ஆதா⁴ரஸ்தா²நம் விஜாநீயாதி³த்யர்த²꞉ । ஸந்ததமிதி ॥ தத் ஹ்ருத³யம் ஸம்ஶ்லிஷ்டநாடீ³பி⁴꞉ ஸர்வதோ வ்யாப்தம் ஶிராபி⁴ஸ்து லம்ப³தே । தத³ந்தே ஸூக்ஷ்மம் ரந்த்⁴ரம் । தத்ர ஸர்வாத்மகம் ப்³ரஹ்ம உபாஸநார்த²மாய ஸந்நிஹிதம் । தஸ்ய மத்⁴ய இதி ॥ ஸர்வத꞉ ப்ரஸ்ருத꞉ ஸர்வதோஜ்வால꞉ தஸ்ய ஹ்ருத³யஸ்ய மத்⁴யே ஜாட²ராக்³நிரஸ்தி । ஸ ச (அஜர꞉) ஸர்வதா³ உஜ்ஜ்வல꞉ (கவி꞉) ஶப்³தா³யமாந꞉ (ஆஹாரம்) ப⁴க்ஷிதபீதாதி³கம் "அந்நமஶிதம் த்ரேதா⁴ விதீ⁴யத" இத்யாதி³ப்ரகாரேண விப⁴ஜந் அஶித்வா அஶிதாதி³கம் பாசயந் ஸ்வயமேவாத்தீத்யர்த²꞉ ॥ ஸந்தாபயதீதி ॥ தே³ஹமத்⁴யஸ்தோ²ऽப்யயம் தாபயதீத்யர்த²꞉ ॥ தஸ்ய மத்⁴ய இதி ॥ (வஹ்நிஶிகா²) வஹ்நேஶ்ஶிகா² ஊர்த்⁴வஜ்வாலா அணீயஸீ (ஸூக்ஷ்மா) ஊர்த்⁴வமுகா² । அணீயோர்த்⁴வேதி ச²ந்த³ஸ꞉ । ஸம்யக்ப்ரகாஶ꞉ ।

स्था विद्युल्लेखेव भास्वरा । नीवारशूकवत्तन्वी पीता भास्वत्य-
णूपमा । तस्याः शिखाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः । स
ब्रह्मा स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः स्वराट् ॥ [२६]

नारायणः स्थितो व्यवस्थितश्चापि च ॥

इति सकादिसोपानवाक्यः ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम् । ऊर्ध्व-
रेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमः ॥ [२७]

इति आदिसोपानवाक्यः ॥

[illegible]

व्यवस्थित इति [illegible] । नीलतोयदमध्यस्थेति । नील-
तोयद [illegible] नीलतोयदविद्युदि-
[illegible] । नीलतोयदविशेषणस्य [illegible]
भास्वराः । नीवारशूकवदिति । नीवार [illegible] शूक-
[illegible] (तन्वी) [illegible] । [illegible]
[illegible] । तस्याः शिखाया इति ॥ [illegible] ॥
[illegible] । [illegible] ॥

इति सकादिसोपानवाक्यभाष्यम् ॥

ऋतमिति ॥ (ऋतम्) "ऋतम्" । सत्यं [illegible] (सत्यम्) [illegible]
(कृष्णपिङ्गलम्) [illegible] कृष्णपिङ्गलम् ।
[illegible]
[illegible] कृष्णपिङ्गल [illegible]
कृष्णपिङ्गल [illegible] । "नमस्ते [illegible] कृष्ण-
पिङ्गल । नारायणं जगन्नाथं [illegible]" [illegible]
[illegible] । ऊर्ध्वम् उत्कृष्टं रेतः वीर्यं यस्य [illegible] । रे-
[illegible] विकार [illegible] । विकार [illegible] ऊर्ध्वरेत इति
[illegible] । (विरूपाक्षम्) विरूपे [illegible]
[illegible] विरूपाक्षः । [illegible] "[illegible]
[illegible] । [illegible]"
[illegible] विरूपाक्षत्वम् ॥

इति आदिसोपानवाक्यभाष्यम् ॥

[illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ [௧௦] [illegible] ॥

[illegible] ॥ [௧௧] [illegible]

[illegible] ॥ [௧௨] [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

பதயே நமோ நம: ॥ [௧௩] இதி அஷ்டாதசோऽனுவாக: ॥

யஸ்ய வைகங்கத்யக்நிஹோத்ரஹவணீ பவதி ப்ரத்யேவாஸ்யாஹுதயஸ்திஷ்டந்த்யதோ ப்ரதிஷ்டித்யை ॥ [௧௪]

இதி ஏகோநவிம்சோऽனுவாக: ॥

க்ருணுஷ்வ பாஜ இதி பஞ்ச ॥ [௧௫] இதி விம்சோऽனுவாக: ॥

அதிதிர்தேவா கந்தர்வா மநுஷ்யா: பிதரோऽஸுராஸ்தேஷாꣳ ஸர்வபூதாநாம் மாதா மேதிநீ மஹதீ மஹீ ஸாவித்ரீ காயத்ரீ ஜகத்யுர்வீ ப்ருத்வீ பஹுலா விஶ்வா பூதா கதமா காயா ஸா ஸத்யேத்யம்ருதேதி வஸிஷ்ட: । [௧௬] இதி ஏகவிம்சோऽனுவாக: ॥

ஆபோ வா இதꣳ ஸர்வம் விஶ்வா பூதாந்யாப: ப்ராணா வா ஆப: பஶவ ஆபோऽந்நமாபோऽம்ருதமாப: ஸம்ராடாபோ விராடாப: ஸ்வராடாபஶ்சந்தாꣳஸ்யாபோ ஜ்யோதீꣳஷ்யாபோ யஜூꣳஷ்யாப: ஸத்யமாப: ஸர்வா தேவதா ஆபோ பூர்புவஸ்ஸுவராப ஓம் ॥ [௧௭]

இதி த்வாவிம்சோऽனுவாக: ॥

வர்ணிதம் । தாபநீயே ச— ‘‘ருதꣳ ஸத்யம் பரம் ப்ரஹ்ம ந்ருகேஸரிவிக்ரஹம் க்ருஷ்ணபிங்கலமூர்த்வரேதம் விரூபாக்ஷம் ஶங்கரம் நீலலோஹிதம் உமாபதி: பஶுபதி: பிநாகீ ஹ்யமிதத்யுதி: ஈஶாநஸ்ஸர்வவித்யாநாமீஶ்வரஸ்ஸர்வபூதாநாம் ப்ரஹ்மாதிபதிர்ப்ரஹ்மணோऽதிபதி’’ரிதி ந்ருஸிம்ஹரூபதயா உமாபதிப்ரஸித்திஶ்ரவணாத் ப்ராக்ப்ராக்தநக்ராஹ்யமவகந்தவ்யம் யாக்ஞிகைஶ்ச ॥ இத்யஷ்டாதசாநுவாகபாஷ்யம் ॥

யஸ்யேதி ॥ யஸ்ய யஜமாநஸ்யாக்நிஹோத்ரஹோமஸாதநபூதா விகங்கதாக்யவ்ருக்ஷவிஶேஷப்ரக்ருதிகா ஹவணீ ப்ரதிஷ்டிதா ஹவணீ । கேவலம் ப்ரதிஷ்டிதாஹவணீக்ருதாஹ— ப்ரத்யேவாஸ்யாஹுதய இதி ॥ ஆஹுதய: ப்ரதிஷ்டிதா பவந்தி । ததோ யஜமாநஸ்ய ப்ரதிஷ்டித்யை ப்ரதிஷ்டாஸித்த்யை இத்யர்த்த: ॥ இத்யேகோநவிம்சாநுவாகபாஷ்யம் ॥

க்ருணுஷ்வ பாஜ இதி ॥ ரக்ஷோக்நஶம்ஸிந்ய: பஞ்சர்சோऽத்ர படிதவ்யா இத்யர்த்த: ॥ இதி விம்சாநுவாகபாஷ்யம் ॥

அதிதிரிதி ॥ தேவமநுஷ்யாதிஸர்வபூதஸ்வரூபா ஸர்வஸாதநபூதா மாதா, மேதிந்யாதிஶப்தப்ரதிபாதிதஸ்வரூபவதீ, கதமா காயா ஸா ஸத்யா, அம்ருதேதி ஸர்வ । ஸம்பந்நஸுகாஹ்வமேதோதிதிகம் । ஏவம் ஸாவித்ரீம் வஸிஷ்ட: ப்ரஶஶம்ஸேத்யர்த்த: ॥

இதி ஏகவிம்சாநுவாகபாஷ்யம் ॥

ஆபோ வா இதி ॥ ஸம்ராஜ இதீதி ஸம்ராட் । விஶிஷ்டராஜ இதீதி விராட் । ஸ்வயமேவ ராஜத இதி ஸ்வராட் । ஜ்யோதிஷ்ப்ரஹ்மாத்மகஶ்ச ஸ்தோ । ஸர்வாத்மகத்வேநாபாம் ப்ரஶம்ஸாயாம் தாத்பர்யம் । ஸர்வத்ர ஶேஷ: ஸ்பஷ்ட: ॥ இதி த்வாவிம்சாநுவாகபாஷ்யம் ॥

𑌆𑌪𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌪𑍂𑌤𑌾 𑌪𑍁𑌨𑌾𑌤𑍁 𑌮𑌾𑌮𑍍 । 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍂𑌤𑌾 𑌪𑍁𑌨𑌾𑌤𑍁 𑌮𑌾𑌮𑍍 । 𑌯𑌦𑍁𑌚𑍍𑌛𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑌭𑍋𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍁𑌶𑍍𑌚𑌰𑌿𑌤𑌂 𑌮𑌮 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌮𑌾𑌮𑌾𑌪𑍋𑌽𑌸𑌤𑌾𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌁 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 ॥ [௧௮]

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌵𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌪𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌕𑍃𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 । 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌯𑌦𑌹𑍍𑌨𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌮𑌕𑌾𑌰𑍍𑌷𑌮𑍍 । 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌹𑌸𑍍𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍 । 𑌪𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌦𑌰𑍇𑌣 𑌶𑌿𑌶𑍍𑌨𑌾 । 𑌅𑌹𑌸𑍍𑌤𑌦𑌵𑌲𑍁𑌮𑍍𑌪𑌤𑍁 । 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌂 𑌮𑌯𑌿 । 𑌇𑌦𑌮𑌹𑌂 𑌮𑌾𑌮𑌮𑍃𑌤𑌯𑍋𑌨𑍌 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌿 𑌜𑍁𑌹𑍋𑌮𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 ॥ [௧௯] 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌪𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌕𑍃𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 । 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌯𑌦𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌮𑌕𑌾𑌰𑍍𑌷𑌮𑍍 । 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌹𑌸𑍍𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍 । 𑌪𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌦𑌰𑍇𑌣 𑌶𑌿𑌶𑍍𑌨𑌾 । 𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑍍𑌤𑌦𑌵𑌲𑍁𑌮𑍍𑌪𑌤𑍁 । 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑌂 𑌮𑌯𑌿 । 𑌇𑌦𑌮𑌹𑌂 𑌮𑌾𑌮𑌮𑍃𑌤𑌯𑍋𑌨𑍌 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌿 𑌜𑍁𑌹𑍋𑌮𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 ॥ [௨௦] 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌆𑌯𑌾𑌤𑍁 𑌵𑌰𑌦𑌾 𑌦𑍇𑌵𑍀 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌮𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀𑌂 𑌛𑌨𑍍𑌦

𑌆𑌪𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥ (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌃) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌃 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌾𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌪𑍂𑌤𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌮𑌾𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌾𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌯𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍋𑌽𑌪𑌾𑌮𑌾𑌚𑌮𑌨𑍇 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌵𑌿𑌂𑌶𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ (𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌃) 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌃 (𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌪𑌤𑌯𑌃) 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌾𑌃 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌦𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌕𑍃𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌾𑌂 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌶𑌿𑌶𑍍𑌨𑌾) 𑌶𑌿𑌶𑍍𑌨𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌅𑌹𑍍𑌨𑌿𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌪𑌾𑌪𑌂 𑌅𑌹𑌰𑍇𑌵 (𑌅𑌵𑌲𑍁𑌮𑍍𑌪𑌤𑍁) 𑌹𑌿𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 । 𑌨𑌾𑌶𑌯𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌇𑌦𑌮𑌹𑌂 𑌮𑌾𑌮𑍍) 𑌅𑌹𑌮𑌿𑌮𑌂 𑌮𑌾𑌂 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌯𑍋𑌨𑍌 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 (𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌿 (𑌜𑍁𑌹𑍋𑌮𑌿) 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌯𑌾𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌅𑌯𑌞𑍍𑌚 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌅𑌪𑌾𑌮𑌾𑌚𑌮𑌨𑍇 𑌪𑌾𑌪𑌶𑍋𑌧𑌕𑍇 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌂𑌶𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌦𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑍋𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌸𑌹𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌆𑌯𑌾𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑍋 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌹𑌨𑍇 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌦𑍇𑌵𑍀 𑌆𑌯𑌾𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ 𑌛𑌨𑍍𑌦𑌸𑌾𑌂 𑌮𑌾𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌤𑌃 (𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀𑌮𑍍) 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌕𑌂 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨 (𑌸𑌂𑌮𑌿𑌤𑌮𑍍) 𑌸𑌂𑌮𑌿𑌤

मातेदं ब्रह्म जुषस्व नः । ओजोऽसि सहोऽसि बलमसि भ्राजोऽसि देवानान्धामनामासि विश्वमसि विश्वायुस्सर्वमसि सर्वायुरभिभूरों गायत्रीमावाहयामि ॥ [௪௧]

इति षड्विंशोऽनुवाकः ॥

ओं भूः । ओं भुवः । ओंसुवः । ओं महः । ओं जनः । ओं तपः । ओं सत्यम् । ओं तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ [௪௨] इति सप्तविंशोऽनुवाकः ॥

ओमापो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् ॥ [௪௩] इत्यष्टाविंशोऽनुवाकः ॥

ओं भूर्भुवस्सुवर्महर्जनस्तपस्सत्यं तद्ब्रह्म तदाप आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् । ओं तद्ब्रह्म । ओं तद्वायुः । ओं तदात्मा । ओं तत्सत्यम् । ओं तत्सर्वम् । ओं तत्पुरोर्नमः ॥ [௪௪] इत्येकोनत्रिंशोऽनुवाकः ॥

दं (अक्षरं) वर्णात्मकं (ब्रह्म) ब्रह्मतत्त्वप्रतिपादकं (जुषस्व) सेवस्व । ओजोऽसीति ॥ (ओजः) कान्तिः (सहः) सामर्थ्यम् ॥ ओजआदि-नाम [illegible]त्यर्थः ॥ (नामासि) नामवत्त्वमित्यर्थः । (विश्वायुः) विश्वेषामायुष्यमित्यर्थः । (अभिभूः) [illegible] । ओं गायत्रीमिति [illegible] ब्रह्मणस्स्थितिः [illegible] ब्रह्मवाचकः । ब्रह्मात्मकत्वमित्यर्थः । इत्यतः सुष्ठु ॥ इति षड्विंशानुवाकभाष्यम् ॥

ओं भूरिति ॥ भूरादिलोकाद्यात्मकः ओंकारः (ओं) ब्रह्मात्मक इत्यर्थः ॥ ओं तत्सवितुरिति ॥ (नः) अस्माकं धियो बुद्धीः सर्वाणि ज्ञानेन्द्रियाणि यः प्रचोदयति तत् (सवितुः) सूर्यात्मकस्य (वरेण्यं) वरणीयम् । उपास्यं (भर्गः) तेजः परमात्मस्वरूपं (धीमहि) ध्यायेमेत्यर्थः ॥ सप्तविंशानुवाकभाष्यम् ॥

ओमाप इति ॥ गायत्र्या इदं शिरः । आपः, ज्योतिः, रस इत्यादीनि भूतानि रसः तद्गुणाश्च (अमृतं ब्रह्म) उक्तानि । तत्सर्वं (ओं) ब्रह्मेत्यर्थः ॥ (भूर्भुवस्सुवरोम्) लोकत्रयमपि ब्रह्मैवेत्यर्थः ॥ इत्यष्टाविंशानुवाकभाष्यम् ॥

ओं भूरिति ॥ अस्मिन्ननुवाके ब्रह्मण एव सर्वात्मकत्वमुच्यते । (पुरोः) पूर्वस्मै कारणायेत्यर्थः । अतस्तस्मै ब्रह्मणे नम इत्यर्थः ॥ [illegible] ॥

इत्येकोनत्रिंशानुवाकभाष्यम् ॥

உக்தமேவ ஸ்பஷ்டயதி ஸ்வாத்மேதி। ஸ்வாத்மாநம் வ்யவஹாரேண...

இதி த்ருதீயவர்ணகம்॥

[illegible]

இதி சதுர்த்தவர்ணகம்॥

[illegible]

இதி பஞ்சமவர்ணகம்॥

[illegible]

[illegible]

இதி த்ருதீயவர்ணகவ்யாக்யா॥

[illegible]

இதி சதுர்த்தவர்ணகவ்யாக்யா॥

[illegible]

இதி பஞ்சமவர்ணகவ்யாக்யா॥

[illegible]

उदाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि शिवो मा विशाप्रदाहायोदानाय स्वाहा । समाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि शि व विशाप्रदाहाय समानाय स्वाहा । ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय । [௪௯] अमृतापिधानमसि ॥ [௫௰] इति त्रिपञ्चाशोऽनुवाकः ॥

श्रद्धायां प्राणे निविश्यामृतं हुतम् । प्राणमन्नेनाप्यायस्व । अपाने निविश्यामृतं हुतम् । अपानमन्नेनाप्यायस्व । व्याने निविश्यामृतं हुतम् । व्यानमन्नेनाप्यायस्व । उदाने निविश्यामृतं हुतम् । उदानमन्नेनाप्यायस्व । समाने निविश्यामृतं हुतम् । समानमन्नेनाप्यायस्व । ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय ॥ [௫௧] इति चतुष्पञ्चाशोऽनुवाकः ॥

प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मा विशान्तकस्तेनान्नेनाप्यायस्व ॥ [௫௨] इति पञ्चपञ्चाशोऽनुवाकः ॥

अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽङ्गुष्ठं च समाश्रितः । ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणाति विश्वभुक् ॥ [௫௩]
इति षट्पञ्चाशोऽनुवाकः ॥

मेधादेवी जुषमाणा न आगाद्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना

पिधानमसीति ॥ अमृतरूपाच्छादनमसि । उत्तरापोशनाय [illegible] ॥ इति त्रिपञ्चाशानुवाकभाष्यम् ॥

श्रद्धायामिति ॥ [illegible] प्रतिवदति । श्रद्धायां स्थिता श्रद्धासहितेन मयेत्यर्थः । प्राणे निविष्टे हुतम् । हुतेन तेन प्राणं पोषयेत्यर्थः ॥ [illegible] ॥
इति चतुष्पञ्चाशानुवाकभाष्यम् ॥

प्राणानां ग्रन्थिरिति ॥ इदानीं ग्रासात्प्रतिवदति । प्राणानां ग्रासग्रन्थीनत्वेषां ग्रन्थिरसि । ग्रासेन ग्रथिताः प्राणा अपि तेनैव वर्धन्ते । (रुद्रो मा विशान्तक इति) रोगनाशक इत्यर्थः । (अन्तकः) मृत्योर्नाशकः । तादृशस्त्वं (मा) मां (विश) प्रविश्य प्राणादिरूपेणाप्यायस्वेत्यर्थः ॥ पञ्चपञ्चाशानुवाकभाष्यम् ॥

अङ्गुष्ठमात्र इति ॥ अङ्गुष्ठपरिमाणहृदयसमाश्रितः अत एवाङ्गुष्ठपरिमाणः सर्वस्य जगतः (ईशः) नियन्ता (प्रभुः) शक्तः परमात्मा प्रियमाणो ह्यन्तरात्मा अनेन प्राणाग्निहोत्रेण (प्रीणाति) प्रीणातु । यदाहवनं विश्वं भुङ्क्ते, अत एवायं प्राणाद्याहुतिहोतृत्वात् प्रीणात्वित्यर्थः । अयमत्र अग्निहोत्रदानविधिः ॥ षट्पञ्चाशानुवाकभाष्यम् ॥

मेधादेवीति ॥ विश्वव्यापिनीति विश्वाची विश्वव्यापिनी । (सुमन

[illegible] ॥ [௩௭] இதி ஸப்தத்ரிம்ஶோऽத்யாய: ॥

[illegible] ॥ [௩௮] இதி அஷ்டத்ரிம்ஶோऽத்யாய: ॥

ஸத்ராஜிதம் [illegible] ஸத்ராஜிதாய [illegible] ॥ [௩௯]
இதி ஏகோநசத்வாரிம்ஶோऽத்யாய: ॥

[illegible] ॥ இதி ஸப்தத்ரிம்ஶாத்யாய [illegible] ॥

[illegible] ॥ இதி அஷ்டத்ரிம்ஶாத்யாய [illegible] ॥

ஸத்ராஜிதம் [illegible] ॥ [illegible] ஸத்ராஜித [illegible] । [illegible]

𑌭𑌵𑍇𑌭𑌵𑍇 𑌨𑌾𑌤𑌿𑌭𑌵𑍇 𑌭𑌜𑌸𑍍𑌵 𑌮𑌾𑌂 𑌭𑌵𑍋𑌦𑍍𑌭𑌵𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥ [௫௮]

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌵𑌾𑌮𑌦𑍇𑌵𑌾𑌯 𑌨𑌮𑍋 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯 𑌨𑌮𑍋 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 𑌕𑌲𑌵𑌿𑌕𑌰𑌣𑌾𑌯 𑌨𑌮𑍋 𑌬𑌲𑌵𑌿𑌕𑌰𑌣𑌾𑌯 𑌨𑌮𑍋 𑌬𑌲𑌪𑍍𑌰𑌮𑌥𑌨𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌦𑌮𑌨𑌾𑌯 𑌨𑌮𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌨𑍍𑌮𑌨𑌾𑌯 𑌨𑌮𑌃 ॥ [௫௯]

𑌇𑌤𑌿 𑌏𑌕𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌅𑌘𑍋𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌥 𑌘𑍋𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌘𑍋𑌰𑌘𑍋𑌰𑌤𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌶𑌰𑍍𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌅𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌰𑍂𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 ॥ [௬௦]

𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌤𑌤𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌮𑌹𑍇 𑌮𑌹𑌾𑌦𑍇𑌵𑌾𑌯 𑌧𑍀𑌮𑌹𑌿 । 𑌤𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌚𑍋𑌦𑌯𑌾𑌤𑍍 ॥ [௬௧] 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌈𑌶𑌾𑌨𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌮𑍀𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌶𑌿𑌵𑍋 𑌮𑍇 𑌅𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌦𑌾𑌶𑌿𑌵𑍋𑌮𑍍 ॥ [௬௨] 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌶𑍍𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌮𑍇𑌧𑌵𑌾 । 𑌮𑌧𑍁𑌮𑍇𑌧𑌵𑌾 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌮𑍇𑌵 𑌮𑌧𑍁𑌮𑍇𑌧𑌵𑌾 । 𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌸𑍋𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌵𑌤𑍍𑌸𑍋𑌽𑌭𑌿 𑌸𑍋 𑌅𑌹𑌮𑍍 । 𑌦𑍁𑌃𑌷𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌹𑌨𑍍𑌦𑍁𑌰𑍁𑌷𑍍𑌷𑌹 । 𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌸𑍋𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌾𑌞𑍍𑌜𑍁𑌹𑍋𑌮𑌿 । 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑍁-

---

𑌜𑌾𑌣 । 𑌭𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌦𑍍𑌭𑌵𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌾𑌯 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌾𑌮𑌃 𑌶𑍋𑌭𑌨𑍋 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌵𑌾𑌮𑌦𑍇𑌵𑌃 । 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌦𑍁𑌃𑌖𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌾𑌵𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌃 । 𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌕𑌾𑌰𑌕𑌃 𑌕𑌾𑌲𑌃 । 𑌕𑌲𑌾𑌕𑌾𑌷𑍍𑌠𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌕𑌰𑌣𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌾𑌲𑌵𑌿𑌕𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌕𑌲𑌵𑌿𑌕𑌰𑌣 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌮𑌨𑍋𑌨𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌮𑌨𑍋𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 । 𑌅𑌘𑍋𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌘𑍋𑌰𑌾𑌘𑍋𑌰𑌸𑌰𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌰𑍂𑌪𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌵𑍇𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃) 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾) 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌃 । (𑌸𑌦𑌾𑌶𑌿𑌵𑌃) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌦𑍍𑌰𑌵𑌃 ॥ (𑍐) 𑌪𑍍𑌰𑌣𑌵𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌃 । 𑌮𑍇 (𑌶𑌿𑌵𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁) 𑌶𑌿𑌵𑌪𑍍𑌰𑌦𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌶𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌤𑍁 ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍈𑌕𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑍍𑌵𑌿𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑍍𑌰𑌿𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑌚𑌤𑍁𑌶𑍍𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌮𑍇𑌧𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥ 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌮𑍇𑌧𑍇𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 (𑌮𑍇𑌧𑌵𑌾) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍁 । 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌮𑌧𑍁) 𑌮𑌧𑍁𑌰𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮, 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌰𑍂𑌪𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌮𑍇𑌵) 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌤𑌤𑍍 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌮𑍋𑌦𑌯𑌤𑌿

[illegible] ॥ [௨௭]

இதி ஸப்தவிம்ஶ: கண்ட: ॥

[illegible] ॥ [௨௮]

இதி அஷ்டாவிம்ஶ: கண்ட: ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

𑌘𑍍𑌨𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌯𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑍁𑌪𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌪𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌤𑍇 𑌸𑍋𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍁𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌆𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌙𑍍𑌕𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌓𑌮𑍍 ॥ [௬௫]

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌪𑌾𑌨𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑍋𑌦𑌾𑌨𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௬௬] 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌨𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌶𑍍𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌜𑌿𑌹𑍍𑌵𑌾𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑌰𑍇𑌤𑍋𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌕𑍂𑌤𑌿𑌸𑍍𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௬௭] 𑌶𑌿𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌣𑌿𑌪𑌾𑌦𑌪𑌾𑌰𑍍𑌶𑍍𑌵𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑍋𑌰𑍂𑌦𑌰𑌜𑌙𑍍𑌘𑌾𑌶𑌿𑌶𑍍𑌨𑍋𑌪𑌸𑍍𑌥𑌪𑌾𑌯𑌵𑍋 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௬௮] 𑌤𑍍𑌵𑌕𑍍𑌚𑌰𑍍𑌮𑌮𑌾𑌂𑌸𑌰𑍁𑌧𑌿𑌰𑌮𑍇𑌦𑍋𑌮𑌜𑍍𑌜𑌾𑌸𑍍𑌨𑌾𑌯𑌵𑍋𑌽𑌸𑍍𑌥𑍀𑌨𑌿 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௬௯] 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌰𑍂𑌪𑌰𑌸𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௭௦] 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌪𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌵𑌾𑌯𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௭௧] 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌮𑌯𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑌯𑌮𑌨𑍋𑌮𑌯𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌮𑌯𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௭௨] 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌟𑍍𑌯𑍈 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௭௩] 𑌕𑌷𑍋𑌤𑍍𑌕𑌾𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [௭௪] 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌹𑌰𑌿𑌤 𑌪𑌿𑌙𑍍𑌗𑌲 𑌲𑍋𑌹𑌿𑌤𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿 𑌦𑍇𑌹𑌿 𑌦𑍇𑌹𑌿 𑌦𑌦𑌾𑌪𑌯𑌿𑌤𑌾 𑌮𑍇 𑌶𑍁𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌂 𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾 𑌵𑌿𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾

𑌸𑌪𑍍𑌤'' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌵𑍀𑌰𑌹𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌿𑌂𑌶𑌾𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌪𑌾𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ 𑌅𑌥 𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌙𑍍𑌗𑌵𑌿𑌰𑌜𑌾𑌹𑍋𑌮𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 । (𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌹𑌮𑍍) 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍋𑌽𑌹𑌂 𑌰𑌜𑌸𑍍𑌤𑌮𑍋𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌪𑌾𑌪𑍋 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌸𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌰𑍇𑌤𑌃𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌆𑌕𑍂𑌤𑌿𑌃) 𑌅𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃 । 𑌶𑌿𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥ [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌨𑌨𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑍋 [illegible] । (𑌵𑌿𑌵𑌿𑌟𑍍𑌯𑍈 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾) 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍇𑌣 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌷𑌃 𑌕𑍋𑌷𑌃 । [illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌉𑌤𑍍𑌕𑌃 𑌉𑌦𑍍𑌗𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾 । [illegible] 𑌹𑌰𑌿𑌤𑌪𑌿𑌙𑍍𑌗𑌲 [illegible] । (𑌉𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌦𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌯 𑌉𑌦𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵 । (𑌦𑍇𑌹𑌿) [illegible] 𑌦𑍇𑌹𑌿 । [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌓𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾) [illegible]

[illegible] । [௭௫] [illegible] ॥ [௭௬]

[illegible] ॥

[illegible] [௭௭] [illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

ப்ராஜாபத்யோ ஹாருணிஸ்ஸுபர்ணேய: ப்ரஜாபதிம் பித
ரமுபஸஸார கிம் பகவந்த: பரமம் வதந்தீதி தஸ்மை ப்ரோவாச
ஸத்யேந வாயுராவாதி ஸத்யேநாதித்யோ ரோசதே திவி ஸத்யம்
வாச: ப்ரதிஷ்டா ஸத்யே ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் தஸ்மாத்ஸத்யம் பர
மம் வதந்தி தபஸா தேவா தேவதாமக்ர ஆயந் தபஸர்ஷய: ஸுவர
ந்வவிந்தந் தபஸா ஸபத்நாந்ப்ரணுதாமாராதீஸ்தபஸி ஸர்வம் ப்ர
திஷ்டிதம் தஸ்மாத்தப: பரமம் வதந்தி தமேந தாந்தா: கில்பிஷமவதூந்
வந்தி தமேந ப்ரஹ்மசாரிண: ஸுவரகச்சந் தமோ பூதாநாம் துரா
தர்ஷம் தமே ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் தஸ்மாத்தம: பரமம் வதந்தி ஶமேந
ஶாந்தா: ஶிவமாசரந்தி ஶமேந நாகம் முநயோ’ந்வவிந்தஞ்ஶமோ பூ
தாநாம் துராதர்ஷம் ஶமே ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் தஸ்மாச்சம: பரமம் வ
தந்தி தாநம் யஜ்ஞாநாம் வரூதம் தக்ஷிணா லோகே தாதாரம் ஸர்வ
பூதாந்யுபஜீவந்தி தாநேநாராதீரபாநுதந்த தாநேந த்விஷ
ந்தோ மித்ரா பவந்தி தாநே ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் தஸ்மாத்தாநம்
பரமம் வதந்தி தர்மோ விஶ்வஸ்ய ஜகத: ப்ரதிஷ்டா லோகே தர்மி
ஷ்டம் ப்ரஜா உபஸர்பந்தி தர்மேண பாபமபநுததி தர்மே
ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் தஸ்மாத்தர்மம் பரமம் வதந்தி ப்ரஜநநம் வை ப்ர
திஷ்டா லோகே ஸாது ப்ரஜாயாஸ்தந்தும் தந்வாந: பித்ரூணாமந்ரு
ணோ பவதி ததேவ தஸ்யாந்ருணம் தஸ்மாத்ப்ரஜநநம் பரமம் வத
ந்த்யக்நயோ வை த்ரயீ வித்யா தேவயாந: பந்தா கார்ஹபத்ய ருக்
ப்ருதிவீ ரதந்தரமந்வாஹார்யபசநோ யஜுரந்தரிக்ஷம் வாமதேவ்ய
மாஹவநீய: ஸாம ஸுவர்கோ லோகோ ப்ருஹத்தஸ்மாதக்நீந் பரமம் வத
ந்த்யக்நிஹோத்ரம் ஸாயம் ப்ராதர்க்ருஹாணாம் நிஷ்க்ருதிஸ்ஸ்விஷ்டம் ஸுஹு
தம் யஜ்ஞக்ரதூநாம் ப்ராயணம் ஸுவர்கஸ்ய லோகஸ்ய ஜ்யோ

ப்ராஜாபத்ய இத்யாதி ॥ (ப்ராஜாபத்யோ ஹாருணி
ஸ்ஸுபர்ணேய:) அருணஸ்ய புத்ர: ப்ரஜாபதே: பிது: ஸுபர்ணாயா
ஶ்சாபத்யமித்யர்த: ॥ ஸத்யேநேத்யாதி வாயுர்வேகவத்த்வ
த்ரீநாம் ப்ரவஹ: । திவி ஆதித்யோ ரோசதே ஜகதி யோஜநாத் । (தேவதா
மக்ர ஆயந்) தேவத்வம் ப்ராப்தா இத்யர்த: । (ஸுவரந்வவிந்தந்) ஸ்வர்கம்
ப்ராப்தா இத்யர்த: । (ஸபத்நாந்) த்வேஷ்யாந் அராதீநித்யர்த: ।
ஸபத்நஶப்தேந உக்தா த்வேஷ்யா ஆஹிதா: । தாநம் யஜ்ஞாநாமி
தி ॥ தக்ஷிணா: பாராஷா: யஜ்ஞாநாம் (வரூதம்) வரிஷ்டம் வதந்தீத்ய
ர்த: ॥ (ப்ரஜாயாஸ்தந்தும்) ப்ரஜாஸந்ததிமித்யர்த: । கார்ஹபத்யஸ்ய
ப்ருதிவீரதந்தராத்மகத்வம் । ஏவமுத்தரத்ராபி । (நிஷ்க்ருதி:) ப்ரா

[illegible]

[illegible]

[illegible]

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌦𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible]

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑍋𑌡𑌶𑍋𑌽𑌨𑍁𑌵𑌾𑌕𑌃 ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

तस्माद्ब्रह्मणो महिमानमित्युपनिषत् ॥ [८०]

इत्यशीतितमोऽनुवाकः ॥

[illegible]

प्राणे निविष्टः [illegible] प्राणे निविश्य प्राणेन [illegible]

[illegible] * [illegible] † [illegible] %

[illegible] ‡

संन्यासीत्युपनिषत् ।

सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

[illegible] । इत्युपनिषत् [illegible] ॥

इत्यशीतितमानुवाकभाष्यम् ॥

इति श्रीरङ्गरामानुजमुनिकृतिषु तैत्तिरीयकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥ ओं तत्सत् ॥

---

§ [illegible] ॥

* [illegible] ॥

† [illegible] ॥

% [illegible] ॥

‡ [illegible] ॥

𑌪𑍍𑌰𑍇𑌮𑍍𑌣𑌾 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍁𑌣𑌯𑌾 𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌜𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂

[illegible] ।

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥

श्रीरस्तु ॥

श्रीपद्मावतीसमेत श्रीनिवासपरब्रह्मणे नमः ॥

रङ्गरामानुजमहादेशिकेन्द्र[illegible]

बृहदारण्यकोपनिषत् ।

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते । ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

अतसीगुच्छसच्छायमञ्चितोरस्स्थलं श्रिया ।
अञ्जनाचलशृङ्गारमञ्जलिर्मम गाहताम् ॥ १ ॥
व्यासं लक्ष्मणयोगीन्द्रं प्रणम्यान्यांश्च गुरूनपि ।
बृहदारण्यकव्याख्यां करोमि विदुषां मुदे ॥ २ ॥

अवतारिका ॥

अष्टाध्यायात्मके बृहदारण्यके [illegible] प्रतिपादक[illegible] द्वितीयाध्यायाव[illegible] व्याख्यायते । यद्यपि "उषा वा अश्वस्य" इत्यादिकम् अश्वमेध[illegible] विषयकमेव । तथापि बृहद्[illegible] [illegible] । [illegible] । नच [illegible] बृहदारण्यक[illegible] । [illegible] । "वेदाध्ययनेन" इत्युपक्रमे "[illegible]" [illegible] "तेजस्विनावधीतमस्तु" इत्यादीनाम् [illegible] मन्त्राणाम्, "[illegible]" इति बृहदारण्यकारम्भे [illegible] । [illegible] "[illegible]" इति [illegible] । [illegible] —

௧ ॥ 𑌉𑌷𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌰𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌶𑍍𑌵

𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌧𑍍𑌯𑌯𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌨𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍇𑌷𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌙𑍍𑌗𑌤𑍍𑌵𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾𑌯𑌾 𑌅𑌵𑌕𑌾𑌶𑌃 ॥

𑌅𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌾𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌨 "𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌾 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌵𑍀𑌰𑍍𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀"𑌤𑌿 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌵𑍀𑌰𑍍𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌵𑌬𑍋𑌧𑌿𑌕𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌭𑌵𑌮𑍇𑌧𑌾𑌶𑍍𑌵𑌾𑌵𑌯𑌵𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌣𑍇— 𑌉𑌷𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌰𑌃 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥ 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌃 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍀𑌯𑌃 । 𑌤𑌮𑍇𑌧𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌃 । 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌰𑍍𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌰𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌰 (𑌉𑌷𑌾𑌃) 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑍋 𑌮𑍁𑌹𑍂𑌰𑍍𑌤𑌃 । 𑌶𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌉𑌷𑌃𑌕𑌾𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌛𑌿𑌰𑌸𑌾 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌹𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ "𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌙𑍍𑌗 𑌉𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇"𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 "𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌸𑍌 𑌤𑌪𑌤𑌿 𑌤𑌮𑍁𑌦𑍍𑌗𑍀𑌥𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤𑍇"𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌙𑍍𑌗𑌭𑍂𑌤 𑌉𑌦𑍍𑌗𑍀𑌥𑍇 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾, 𑌉𑌤𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌉𑌦𑍍𑌗𑍀𑌥𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌮𑌰𑍍𑌶𑍇 "𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍁𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾"𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇𑌨𑍋𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍇𑌵𑌾𑌪𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌙𑍍𑌗𑌸𑍍𑌯𑍋𑌦𑍍𑌗𑍀𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌵𑌕𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌤𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇 "𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌙𑍍𑌗 𑌉𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇"𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑍍𑌵𑌙𑍍𑌗𑍇𑌷𑍁 । 𑌅𑌙𑍍𑌗𑍇𑌷𑍁 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌤𑌯𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑍇𑌵𑍋𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑌗𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌰𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑍍𑌯𑌵𑌯𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌙𑍍𑌗𑌭𑍂𑌤𑍇𑌷𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌉𑌷𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌯𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃, 𑌨 𑌤𑍂𑌷𑌆𑌦𑍌 𑌶𑌿𑌰𑌆𑌦𑌿𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥ 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌿 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌵𑌾𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃) 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌵𑌾𑌤𑌃 । 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ (𑌵𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌃) 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌮𑍁𑌖𑌮𑍇𑌵 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 । "𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌗𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌶"𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥ 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌃 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌤𑍇𑌨𑌾𑌂𑌶𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌾𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌵𑌯𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌯𑌿𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌯𑌵𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌅𑌨𑍁𑌷𑌙𑍍𑌗𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌾𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌃 । 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌮𑍍 𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌸𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍 ।

𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 । 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑍁𑌦𑌰𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌪𑌾𑌜𑌸𑍍𑌯𑌂 । 𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌶𑍍𑌵𑍇 𑌅𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌶𑌵 𑌋𑌤𑌵𑍋𑌽𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌾𑌸𑌾𑌶𑍍𑌚𑌾𑌰𑍍𑌧𑌮𑌾𑌸𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑌹𑍋𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑍀𑌨𑌿 𑌨𑌭𑍋 𑌮𑌾𑌂𑌸𑌾𑌨𑌿 । 𑌊𑌵𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌿𑌕𑌤𑌾𑌃 𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑌵𑍋 𑌗𑍁𑌦𑌾 𑌯𑌕𑍃𑌚𑍍𑌚 𑌕𑍍𑌲𑍋𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑌾 𑌓𑌷𑌧𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌨𑌸𑍍𑌪𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌮𑌾𑌨𑌿 । 𑌉𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌧𑍋 𑌨𑌿𑌮𑍍𑌲𑍋𑌚𑌞𑍍𑌜𑌘𑌨𑌾𑌰𑍍𑌧𑍋 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍃𑌮𑍍𑌭𑌤𑍇 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌤𑍇 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌿𑌧𑍂𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌤𑌨𑌯𑌤𑌿 𑌯𑌨𑍍𑌮𑍇𑌹𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌕𑍍 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌅𑌹𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌸

𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑍁𑌦𑌰𑌮𑍍 𑌅𑌵𑌕𑌾𑌶𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 (𑌪𑌾𑌜𑌸𑍍𑌯𑌂) 𑌜𑌠𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑍍𑌵𑍈 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑍁𑌦𑌰𑌮𑌿𑌯𑌂 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍 । (𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌶𑍍𑌵𑍇) 𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌿𑌕𑌾𑌃 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌶𑍍𑌵𑍇 । (𑌅𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌶𑌵𑌃) 𑌵𑌾𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌅𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌦𑌿𑌶𑌃 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑍍𑌥𑍀𑌨𑌿 । (𑌋𑌤𑌵𑍋𑌽𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌿) 𑌹𑌸𑍍𑌤𑌪𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌮𑌾𑌸𑌾𑌶𑍍𑌚𑌾𑌰𑍍𑌧𑌮𑌾𑌸𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍀𑌤𑌿 ॥ (𑌪𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿) 𑌅𑌙𑍍𑌗𑌸𑌨𑍍𑌧𑌯𑌃 । 𑌸𑌨𑍍𑌧𑌿𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌹𑍋𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾) 𑌪𑌾𑌦𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑍀𑌨𑌿 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨𑌭𑍋 𑌮𑌾𑌂𑌸𑌾𑌨𑌿, 𑌅𑌸𑍍𑌥𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌲𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌵𑌪𑍃𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌊𑌵𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌿𑌕𑌤𑌾𑌃) 𑌅𑌜𑍀𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌪𑌾𑌨𑌾𑌦𑍍𑌯𑌶𑌨𑌂 𑌸𑌿𑌕𑌤𑌾𑌃 । 𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑌵𑍋 𑌗𑍁𑌦𑌾𑌃) 𑌗𑍁𑌦𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌵𑌯𑌵𑌾𑌃 𑌸𑌿𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣 𑌮𑌲𑌵𑌾𑌹𑌿𑌨𑍀𑌨𑌾𑌡𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑌵𑌃 𑌨𑌦𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌯𑌕𑍃𑌚𑍍𑌚 𑌕𑍍𑌲𑍋𑌮𑌾𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑌾𑌃) 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌧𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌂𑌸𑌪𑌿𑌣𑍍𑌡𑍌 𑌯𑌕𑍃𑌤𑍍𑌕𑍍𑌲𑍋𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑍌 । 𑌕𑍍𑌲𑍋𑌮𑌾𑌨 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌚𑌨𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌪𑌰𑍍𑌵𑌤𑌾𑌃 𑌕𑌾𑌠𑌿𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌤𑌬𑍍𑌧𑌮𑌾𑌂𑌸𑌾𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 । 𑌓𑌷𑌧𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌨𑌸𑍍𑌪𑌤𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌮𑌾𑌨𑌿, 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌉𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌧𑌃) 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌉𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌧 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌨𑌿𑌮𑍍𑌲𑍋𑌚𑌞𑍍𑌜𑌘𑌨𑌾𑌰𑍍𑌧𑌃) 𑌨𑌿𑌮𑍍𑌲𑍋𑌚𑌨𑍍 𑌅𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌯𑌨𑍍 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌃 𑌅𑌪𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑌃 । 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌦𑍍𑌭𑌾𑌗𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । (𑌯𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍃𑌮𑍍𑌭𑌤𑍇 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑌤𑍇) 𑌜𑍃𑌮𑍍𑌭𑌾𑌦𑌾𑌨𑌵𑌿𑌵𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍 । (𑌯𑌦𑍍𑌵𑌿𑌧𑍂𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌤𑌨𑌯𑌤𑌿) 𑌗𑌾𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌧𑍂𑌨𑌨𑍇𑌨 𑌸𑌶𑌬𑍍𑌦𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌮𑍇𑌘𑌨𑌿𑌨𑌾𑌦𑌃 । (𑌯𑌨𑍍𑌮𑍇𑌹𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌰𑍍𑌷𑌤𑌿) 𑌮𑍂𑌤𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌜𑌨𑍇𑌨 𑌮𑍇𑌘𑌵𑌰𑍍𑌷𑌣𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । (𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌕𑍍) 𑌨𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌾 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌅𑌹𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌰𑌤𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌠𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍌𑌵𑌰𑍍𑌣𑌰𑌾𑌜𑌤𑍌 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌖𑍍𑌯𑍌 𑌗𑍍𑌰𑌹𑍌 𑌪𑌾𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍌 𑌸𑍍𑌤𑌃 । 𑌤𑌯𑍋𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋 (𑌅𑌶𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍) 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 (𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾) 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌖𑍍𑌯𑌗𑍍𑌰𑌹

मुद्रे योनी रात्रिरेनं पश्चान्महिमान्वजायत तस्यापरे समुद्रे योनिरेतौ वा अश्वं महिमानावभितः सम्बभूवतुः । हयो भूत्वा देवानवहद्वाजी गन्धर्वानर्वासुरानश्वो मनुष्यान्समुद्र एवास्य बन्धुः समुद्रो योनिः ॥ ॥ २ ॥

इति तृतीयाध्याये प्रथमं ब्राह्मणम् ॥

[illegible]

[illegible] विशेषः सः [illegible] (अजायत) [illegible] । तत्र [illegible] । [illegible] सौवर्णपात्रस्यापि [illegible] । (तस्य पूर्वे समुद्रे योनिः) [illegible] समुद्रे योनिः [illegible] स्थानम् । [illegible] । यथा महिमा अजायतेत्यत्र [illegible] । [illegible] द्वितीया । रात्रिरेनमिति ॥ एनं अश्वं अश्वस्य पश्चात् [illegible] राजतो महिमा [illegible] विशेषः [illegible] रात्रिरजायत रात्रि [illegible] इत्यर्थः । [illegible] । (तस्यापरे समुद्रे योनिः) पश्चिम [illegible] स्थानमित्यर्थः । एतौ वा इति ॥ एतौ वै महिमानौ [illegible] अश्वस्य [illegible] प्रतिष्ठिताविति अर्थः । [illegible] इति [illegible] हयो भूत्वा देवानवहदिति [illegible] ॥ समुद्र एवास्य बन्धुरिति ॥ अस्य अश्वस्य समुद्रो बन्धुः । तत्र बन्धुशब्दः [illegible] इत्यर्थः । तत्र [illegible] समुद्रो योनिरिति ॥ [illegible] अश्वस्य [illegible] समुद्रो योनिः [illegible] इत्यर्थः ॥ ॥ २ ॥

इति तृतीयाध्याये प्रथमब्राह्मणभाष्यम् ॥

[illegible]

ஸீஷ்மநாயயாऽஶநாயா ஹி ம்ருத்யுஷ்பநோऽஶ்வமேதாந்தம்

நூக்ஷமெவ்ருதெ । ஃஸக்தாயப்ராணஸ்ய வஶாஸ் । தஶாஷமிஸதி ஶஶவீ
ஷாணாமெவப்ராதிபத்ய ஸம்பாஸ் । பஶு: ப்ராக: நாஸீதிதி ப்ரதீ
தெ பஶுப்ராணவஸ்ராவர்வஶுமாவி பிம்பஸாவஸ்ாவிஷயகஸாபஶுநெ ந
ஜமாவி நாஹுருஸீதிதி ப்ரதீதெ: வரிஷ்ரும்ருமாநஸ்ூஜாவஸ்ாவீ
ரொமுவஸ்ாவக்துமெவாயஶு: । நநு வரிஷ்ரும்ருமாநதிஷம் ஜமஸ் ஷ்ரும்ரு
மாநஸ்ூஜாவஸ்ாவிரொயிநீம் காமவஸ்ாமொஜிதி த்ருருமை— ம்ருத்ரு
ரொநவெஷமாவ்ருதமாஸீஷநாயயெதி । காரணவாகுஸாஷதா ம்ருத்ரு
ஶப்தெந ம்ருத்யுஸம்ஜ்ஞாவிஷ்ரீரகவரமாத்மாவ்ருதெ । “யஸ்யாவ்யக்தம்
ஶரீரம் யஸ்யாக்ஷரம் ஶரீரம் யஸ்ய ம்ருத்யுஶ்ஶரீரம் வஷ ஸர்வபூதா
ந்தராத்மா ஃபஹதவாவ்மா திவ்யொ தெவவகொ நாராயண” இதி
ஸுபாலஶ்ருதௌ ம்ருத்யுஶப்தஸ்ய தமவி ப்ரயுக்தஸாத் । ஃதஶ்சா
ஶநாயாநாம ஸஞ்ஜிஹீர்ஷா । “அஶநாயொஷ்டாயநாயா ஸம்ஹர்த்ருகா
பிஷாவமாமயெஷ்வி” இதி ஸம்ஹர்த்ருகாவெஷு நிவாதிதொऽஶநாயாஶப்த
ஸஞ்ஜிஹீர்ஷாம் லக்ஷயித்வா தமதி லக்ஷிதலக்ஷணயா வர்ததெ । தத்தஶ்ச
யஜ்ஞு:— ஸஞ்ஜிஹீர்ஷாணா தச்சரீரேண வரமாத்மநா வரிஷ்ரும்ரு
மாநம் ஸூக்ஷ்மாவஸ்தம் ஜமஸ் (ஸ்வஶரீரபூதம்) திரொமிதஸூக்ஷ்மாவஸ்தா
வீஸ் । ஸூக்ஷ்மாவஸ்தம் விமாய தச்சரீரகவரமாத்மாவஸ்தமாஸீதித்யஶு:।
அஶநாயாஶப்தஸ்ய ம்ருத்யுஶப்தெ வரமாத்மநி ப்ரயொமமைதா
மமை— அஶநாயாமிம்ருத்யுரிதி ॥ லொகெ ஸம்ஹர்த்ருகாவிஶிஷ்டெ
ஹி வர்ததெஷா ஜதஶ்ருதிமநவி । அதொ ஸம்ஹர்த்ருகாயா மரண
மைதந்தெநாம் ம்ருத்யுரூம் ப்ரவிஸதித்யஶு: । யதுவீ ததா ச ஶா
நாயா ம்ருத்யுஶப்தயொ மிஶகாஸ் ப்ரக்ருதெ ம்ருத்யுஶப்தப்ர
வாஷ்யஸ்ய தச்சரீரக வரமாத்மந ஸஞ்ஜிஹீர்ஷாவாவ்யஶநாய ஶப்த
ப்ரயொமவிஷயதாயாம் ததுவவாஷகஸ் ? தஶாऽபெ்யகஶப்தாதிவி
தமெமாநாயஶுமெயெக்காரணைந ஶ்ருதிப்ரவர்த்தி ராவவத்யதஜதி
ப்ருஷ்டவ்யம் । ததுபொநாऽகார்ரதாத்வீஸ்யாதிதீதி ॥ ததிதி ஷிம்ஶவ்யத்ய
ஶாத்வஸ: । ஸ: ம்ருத்யு: தச்சரீரக:வரமாத்மா அஸம் (ஸ்வகீ) ஶரீ
ரீ பெதநாபெதநவ்ரபஞ்சஶரீரகஸ்யாஜிதி ஸம்கல்பம் மந:கேவதவா
நித்யஶு: । நவ ஸஞ்ஜிஹீர்ஷாஸ்ஸிஸ்ருக்ஷாகாயஶுமநஸ்ஸ்ருஷ்டிவிஷய
மெதிவாத்யஶு । ஸ ஸ்ருஷ்ட்வா ஸம்ஹரிஷ்யாமீதி ஸம்ஹாரக ஸ்ருஷ்டிஸம்ஹா
ரலக்ஷணவிமாரெமாயா ஸமாஶநாயாஶப்தெந விவக்ஷிதவாஸ் । அதொ
மநஶ்ஶப்தெந “மநோமயாதுகிவ்யுமெஷு” இதி நாமவாமதுமநததவஶ்ருதெ
தெ । தச்சவக்ஷணமமம்காராஷிமம்தாவயீகஸ்ருஷ்டெரவி । மநஶ்

ஸப்ரீதி: ॥ ஸோபாநபரம்பராரூபமித்ராவாக்யம் ஆஸ்வாஸாநுயாயிம்

ஞஸப்ரஜ்ஞா: கோபாரணாய ப்ரகாஶேப்ய: த்ரயீஸ்ருதே: ஸ்வப்ரகாஶமாதிபேதாதீநா
மேப்ரதோக்ஷகாக்ஷ: । ப்ரகாதிஷஸ்ரஷ்ட்ரமாலே ப்ரகாஶரஷ்ட்ரமாவாக் । ஸந்தி
த்வம் ப்ரகாஶம் வாக் । ஆத்மப்ரஸூர்த்திரஸ்ராஸ்தஸ்விஷயே விதிவத்
த்வப்ரமாணஸ்: । ஸோபாநபராதிதி ॥ (ஸப்ரது) வீணயாது ஆதாநதிதி
பேஷ: । கப்ரகாராகஸ ஸ்வயமேவ । ஸப்ராதாஸ்ராமாபாரகமி வக்ர
தமேஸ்வ கப்ரகோபாவதே: । ஸமாணித்ரத்ர "லக்ஷணமேமகோ:
த்ரயாபா"இதி மேதள பரத்ரவத்ரய: । ஜமஷ்ராவாபரஶ்ரேயா ஸ்வா
தாநம் வீணயிதா ப்ராபதித்ரயா: । உத்தம்ஹி ஹமவதா பாஷ்யாராயணே
ந ஜமத்ரஷே ஶ்ரீமாரஸவாவ வயோஜநதிதி । தயாஹி— அதீயா
ஸ்ரயேஸ்வதீவாநே ஜநஜாராப்ரணாதிபாதவேபமாபாடம் ஜமத்ரஜேதா
ரூபஸப்ரஸகாப்ரஸ்ர வாப்ராதந: வவவதே: ஸ்வாயப்ரவாராயப்ரா
ஸம்ஹாரக், வயோஜநாநாலேபேந வேக்ஷாவக்வவ்வதேபயோமாக்
வவ்வதிதெப்ரவாதேதஇதி "நவயோஜநவத்ரா"இதி ஸூத்ரேண
வாப்ரவாகம்கஜா "லோகவத்ரா ஶ்ரீலேகேவம்ரம், லேவேஷப்ரமேந
வப்ரணே நவாவேக்ஷா தயாஹி பரப்ரயதி, நகப்ராவிஹாமாதிதி
வேகா நாதிகா பாவவாதேதவாவஷதேஷ, ஸவப்ரயப்ராவ
வலேப"இதி வதாவிப்ரஸ்ரமேதேஸ்வஸாதித ॥ தேஷாஞாயப்ரய:-
பயா ப்ராமாராஜஸ்ராவி கேவலஶ்ரீமாவயோஜநா: கதேகாதிகீவாத
வர: வவம் வாப்ராத்ரேநாராவி கேவலஶ்ரீமாயப்ராஜமத்ரஜஷ்ட்ராதிவவவ
த்ரிதி "லோகவ"இதி ஸூத்ரஸ்ராய: । நநு விஷமம் தேவப்ரந
ஷ்ரியப்ராதி ஸ்ரஜத: வாப்ராத்ரேநா லேவேஷப்ரம் வஸஜேக், அதி
வோராநராகாதிஸ்ரஷ்ட்ர நிவப்ரணகஸ வஸஜேதிதிமேஸ । தத்
தப்ராநாஸாரேண கப்ரஸாவேக்ஷதயா ஸ்ரஜதோநவக்ஷவாதாதி
வஸலி: । "ஸாயாகாரீ ஸாயாப்ரவதி வாவகாரீ வாவோமவதி,
நிதிதப்ரதேகாஸள ஸ்ரஜ்ஞாநாம் ஸமப்ரகப்ரணி । வயாநகாரணீ
ஸூத்ர பதேதாவே ஸ்ரஜ்ஞப்ரகய:" நிதிதப்ரதம் ஸாயாரணதிதப்ரய:।
ஸ்ரஜ்ஞப்ரகய: கப்ராணீதப்ரய: । இதி ஶ்ருதிஸ்ரதிலக்ஷணம் வப்ர
ணம் தபரப்ரயதி । அத: லேவேஷப்ரமேநவப்ரணேநேதி "லேவேஷப்ர
மேநவப்ரண"ஸூத்ரஸ்ராய: ॥ நநு வஜயே ஜீவஸ வஷ
ணா அவிஹாமேந தநாஶ்ரிதாநாஞ கப்ரணாப்ரமாவாக் ஸமப்ராதஸ்ர
ஷள ஸேவயா தாரதப்ரமாவாவஞம் ஜமத்ரஜேதா லேவேஷப்ராதிகப்ரவாரி
ஹாயப்ரதிதி "நகப்ராவிஹாமா"இதி ஸூத்ரவம்வேந வாரிவோத்ர
ஈ நாநாதிகாாதவேஷ்ரவேதவாவப்ரமேஷ்ரவேதவே"இதி ஸூத்ரவம்

[illegible]

ஜோரவோ நிரவத்யதாத்பி: ॥ ॥ ௭ ॥

ஸ த்ரய்யாந்தாநம் வ்ருத்தாந்தாதித்வம் த்ருதீயம்வாயம் த்ருதீயம்ஸ்ஸவஷ்வ்யாணஸ்யா விஹித: । தஸ்ய வ்யாவ்ருத்திரோ ஸள ஶாஸள ஜெஶ்ள । அயாஸ்ய வ்ருதீவ் திக வாஹ்யஸள ஶாஸள வ ஸக்ஷ்யள ஜக்ஷிணா வொஜீவ் வ வாஶ்வ ஜ்யள: வ்ருஷ்டிஜேவிக்ஷேஷ்யரீயரோ: ஸ ஸஷோஸ்ஷ வ்ருத்திநிதாயத்ர

ஹ்ய: ஸாவ்ருஷ்டிவீ அப்ராஹ்வாவ்ருஷ்டிவ்யவஸ் । "தாக்ஷஸ்வஸ்ஸிரண்யஉண்ஷேஸ்ய"ஜிதி ஶேஷாவநிஷேதிகாயத்ரா: । தஸ்யாஶ்ராஶ்யீதி ॥ (தஸ்யாம்) அண்ணாகாரேண வர்ணதாயாம் வ்ருஷ்டிவ்யாம் ஸத்யாஜிதி ரோஷ: । ஶ்ருத்யாஶ்வஹித: வராஶாத்ரா (அஶ்ராஶ்ய:) அத்ர ஶ்ராஜ்ஞிஶப்ஷ: காரணக்ஷணயா பத்வார: । அயதேதத்யர்த: । தஸ்ய ஶ்ராஜேஸ்ய தவஸ்ய தேஜோரோஷா நிரவத்யதாத்பிரிதி ॥ தஸ்ய வராஶாத்ந: (ஶ்ராஜேஸ்ய) க்ருதயத்வஸ்ய (தவ்யஸ்ய) ஸ்ருஜ்யவஹவயாஜோஉநவத: ஶரீராஸ் (தேஜோரஸ:) தேஜஸ்ஸாரஹஜோஷ்ணிநிரவத்யத ॥ ஸஸவஶேவ வ்யாஸாவெயராஹ்வ ॥ ॥ ௭ ॥

ஸத்ரய்யாந்தாநம்வ்ருத்தாந்தேதி ॥ ஸ: அக்நிராத்மாநம் த்ரேயா வ்யஜீதத்யர்த: ॥ க்ருதித்வம்த்ருதீயம்வாயம் த்ருதீயஶீதி ॥ அக்ந்யாதித்வாத்மநா த்ரயாவிஹக்ஷதத்யர்த: । த்ரயாணாஜேஷ்வ ஹித்யாக்நிரம்ஶீவாயாதித்ராவம்பாவிதிஹாவ: । அக்நிவாயவெக்ஷயா க்ருதித்வஸ்ய த்ருதீயக்வ । அக்ந்யாதித்யாவெக்ஷயா வாயோ ஸ்த்ருதீயக்வ । ஸஸஷவ்யாணஸ்யாவிஹிதஜதி ॥ ய: த்ரயாவிஹக்த: அக்நிவாய்வாதித்யாத்மநா வாயாதித்யாம்ஶரோ ய: ஸஷோஷ்ண்: ஸஸஷ வ்யாண: வராஶாதேத்யர்த: । தத்ர தஜ்ருஷ்டி: கதவெத்தியாவஸ் । ஸஸஷோஷ்ணிரகூஜத்யத்ரரத்நஸ அக்ஷஶப்ஷிதவராஶாத்ராஸ்யாஸஸ்ய வக்ஷ்யஶோணகாதிதி த்ருஷ்டவ்ய । தஸ்ய வ்யாவீதிக்ரஜதி ॥ தஸ்ய அக்நே: ஶிரஶ்ஷள வ்யாமாதிவாஸி: கதவெத்யத்யர்த: । ஶிரஸ: வ்யாவீஸம்பைம்பிகாஸ் தத்ர தஜ்ஞாஸி: கதவ்யா । ஸஸஶேத்ரத்ராவீஜ்ரஷ்டவ்ய । அஸளஶாஸம் ஜெஶ்ராவீதி ॥ ஏஶம்பாந்யாஜேய்யள (ஏரஶ்ள) பாஶஹஜ (அயாஸ்யவ்ருதீவதிக்ஷஹ்யம்) வாஹ்ஷ வ்ருதீவீக்வபாஸி: கதவ்யா । தஜ்ஞம்பாயிகாதிதிஹாவ: । அஸளஶாஸளஶ ஸக்ஷ்யாவிதி ॥ வாயவ்யோ ரத்யாஸக்ஷீ ஜஸாரஜஜியாவஸ் । ஸக்ஷ்யாவிதிஹாஜ ஸ:வ்யோம: । (ஜக்ஷிணாவொஜீவ்வ வாஶ்வ) ஜக்ஷிணாத்ரவாஶ்வ அபி ஜக்ஷிணாத்ராதி ஶ்யஜ । தஜிபதிகாதிதிஹாவ: । ஜ்யளரித்யாதி ॥ ஜயம் வ்ருஷ்டித்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டவ் । ஸஸஷோஸ்ஷ வ்ருத்திநிதஜதி ॥

क्व चैति तत्रैव प्रतितिष्ठत्येवं विद्वान् ॥ ॥३॥

सोऽकामयत द्वितीयो म आत्मा जायेतेति स मनसा वाचं मिथुनꣳ समभवदशनाया मृत्युस्तद्यद्रेत आसीत्स संवत्सरोऽभवत् । न ह पुरा ततः संवत्सर आस तमेतावन्तं कालमबिभः । यावान्संवत्सरस्तमेतावतः कालस्य

सरसः सृष्टिः । स एषोऽप्सु प्रतिष्ठितस्य उक्तत्वात् तद्वेदितुः फलमाहेति द्रष्टव्यम् । यत्र क्व चैति तत्रैव प्रतितिष्ठत्येवं विद्वानिति ॥ एवंविद्वान् यत्र क्व प्रदेशे गच्छति तत्रैव तत्रैव प्रतितिष्ठति प्रतिष्ठां लभत इत्यर्थः ॥ ॥३॥

एवमेतत्प्राणशब्दितवायुरेतस्सृष्टिविशिष्टं शब्दयोर्हंसत्वाद्दृष्टं प्रदर्शितप्रकारेणैतद्विश्वरूपात् शब्दयोर्हंसत्संवत्सरकालं मृत्युशब्दितपरमात्मसृष्टिविशिष्टं प्रतिपादयितुमारभते — सोऽकामयतेत्यादिना ॥ (सः) अशनाया मृत्युः पुनरपि स्वसंकल्पात् मृत्युशब्दितः परमात्मा पुनः स्रष्टव्यो मे त्वेनेतया (द्वितीय आत्मा) आत्मानं मे जायतामिति संकल्पं कृतवान् । संकल्प्य च त्रयीलक्षणां वाचं मनसा (मिथुनं) मिथुनभावं (समभवत्) संभावितवान् । सृष्ट्येकप्रवर्तिताय "नाम रूपं च भूतानां कृत्यानां च प्रपञ्चनम् । वेदशब्देभ्य एवादौ देवादीनां चकार सः" इति न्यायेन साक्षाच्चतुर्मुखशरीरकतया वा त्रयीं प्रकाशितवानित्यर्थः । तद्यद्रेत आसीत्स संवत्सरोऽभवदिति ॥ मनसा त्रयीप्रकाशनलक्षणसंभवे यद्रेतः बीजं कारणं वस्तु आसीत् तद्विषयं कथयतीति निर्दिश्यात्मकं तेन संवत्सरः संवत्सरलक्षणकालशरीरकः "संवत्सरो विश्वसृजः, संवत्सरः प्रजापतिः, प्रजापतिस्संवत्सरो ऽहोरात्रः" इति संवत्सराभिमानितया प्रसिद्धः प्रजापतिः द्वितीय आत्मा समभवदित्यर्थः । यद्वा संवत्सरकालादेव प्रवर्तमानं शब्दयोर्हंसनवदृष्टिरादिप्रजापतेः । तथापि तयोरभेदोपचारेण श्रुतिप्रवृत्तिरिति द्रष्टव्यम् । न ह पुरा ततः संवत्सर आसेति । (ततः) तत्प्रादुर्भावं कथयतीति निर्दिश्य प्रसिद्धशब्दितात् प्राणात् (पुरा) प्रजापतेः सृष्टेः प्रागपि संवत्सरः स्थूलो नवम इव । आदिशब्दवाचिना संवत्सरं सृष्ट्वा निष्पत्तिसंभावितमिति भावः । तमेतावन्तं कालमबिभरिति ॥ यावान् संवत्सरः यावत्कालपर्यन्तं संवत्सरः प्रणीतवान् तावन्तं कालं रेतःस्थितकारणकर्मणा बिभृयात्

புராஷாதஸ்ஜத । தம் ஜாதமேஹிவ்யாஷஷாஸ ஸஹாணகரொாஸ
ரெவெஸவாஹஸவஸ ॥ ॥ ௨ ॥

ஸ வெணகூக யதி வா ஐஜஷிீமெஸ்ப்ர கநீயொாzஷம் கஸிஷ்ஜ
இதி ஸ தயா வாவா தெநாத்ரெநஷஸவ்ர்ஜஸ்ஜக யதிஷம் கிஷ
வெயா யஜ-முஷி ஸாமோமிஹாஷ்ரஸி யஜ்ஞாநு ஜாஜாஃ வஶஷ்ரநு।
ஸ யஷ்ஜ்ஷெவாஸ்ஜக தத்ஷத்ரயிப்ரியக ஸவும் வா கத்தி தஷ

ஹாணம்க்ரூதவாதித்யூஃ । கஸிஹஜதி "ஹ்ருஜ்ஞாண" இதி யாமெதாஷ
ஷிரஷ்டுஷ । தவேதாவதஃ காஷஸ்ர் புரஷாதஸ்ஜமெதி ॥ ஸதாவதஃ
காஷஸ்ர் புராஷாஸ அாஷமஸ மொமெஸஷ ஷசெணூஷ ஸம்வத்ஸர
ராஷஸட விதீயமோத்ராநவஸ்ஜமெதத்யூஃ । தம்ஜாதமேஹிவ்யாஷஷாதிதி ॥
ஜாதம் தம் ஸம்வத்ஸரேஹி கஹிமேவீகஜூத்ர் வ்யாஷஷாஸ விஶிஷ்ட் ஷ
த்ரகெஸந ஷரிஜத்ராஷெஹத்யூஃ ॥ ஸஹாணகரொாதிதி ॥ ஸஃ ஸம்வத்ஸர
க்ஷுத்ர வொாஷஷஹாவகஸாஹ்ராணிதி ஶஷ்ஷேகரொாஸ । (ரெவெஸவாஹஸவஸ)
ஷஷ்ராதிவ்யாஹஜூதிராஷொ வாஹஸஷித்யூஃ ॥ ॥ ௨ ॥

ஸவெணகூமெதத்யாதி ॥ யஷ்ஹதிீம் ஸம்வத்ஸரம் ஸஜூஷ்டா க்ஷத்ராநம்
கஜூதகஜூத்ரயா கஹிீம்வெஸ்ர் ததஃ கஷம் கநீயஃ கஸிமெஷ்ர் கஷஜீய
ஷஷஸ்ர்யாதிதி யர்வஸ । கத்வர்ஸ்ர் ஷஷ்யரெஸாzயூஸ்ர்யாஹாவாஸ ।
இதி ஸஃ மேஜூத்ரமெரகூக கவிஷயதித்யூஃ । ஸதயெதி ॥ ஸஃ மேஜூ
த்ர்ஶஷிதஃ புரமோத்ர (தயாவாவா) ஸம்வத்ஸரஷிஷாதிதயா ஷஷ்ராதி
வ்யாஹஜூதிஷக்ஷணயா வாவா (மெநாத்ரநா) ஸம்வத்ஸராஷ்ரெவணாத்ரநா
வ நிதித்ரஹஷ்ரெதந யதிஷம் கிஷ தத்ஸவஜூவேஸஜூஜமெதத்யூஃ । "ஸஹஷ்
ரிதி வ்யாஹராஸ, க்ஷஷள வெஷஉயீ திவ்யா யதஸ்ஸவஜாஃ புஸஷ்ரதயஃ"
இதத்ராதிநா ஷஷ்ராதிஶஷ்ஸ்ர் ஸஜூஜ்ரோநபுவஷரெஹதஷகஸாவஹ
மீரஸ, ஸம்வத்ஸராவ்ர்காஷஸ்ராஷி காயஜூமோத்ரமெஹதஷகஸாவெஷிஹாவஃ ।
யதிஷம்கிஷமெத்ரதஸ்புவஷயதி— ஜமொயஜஷ்ம்வஷீத்யாதி ॥ (ஹாஷ்ரம்
ஷி) ஹாயத்ர்யாதீதி । ஶிஷ்டம் ஷுஷ்டிஷ । நந த்ரயா ஹியூநீஷஷ்தயா
கஷமேஜூஹாதீநாம் ஸஜூஷிஃ, மெஷாம் தஷஹிஷகாதிதி வெஷ । கமேஜூஸ
விநியக்ஷகாவஷஷாவிஶிஷ்டதயா ஜஹாதீநாமேத்திஸம்ஹவாஸ । ஸவஜூவஜூ
த்ர்கூமெராவாரதயாவர । ஸயஷ்யிதிதி ஸஃ மேஜூத்ரஃ புரமோத்ர யஷ்ஜெ
வாஸஜூஜக தத்ஸ ஸஜூஷ்டம் ஸவும் (கத்ரம்) ஸம்ஹதும் (கஷ்ரியத)
வெணஷுதித்யூஃ । ஸவும்வா கத்தி தஷதிமெதாதிதிகஹிதி ॥ கதிமெதஃ
கதிதிஶஷ்வாவ்ர்ஸ்ர் புரமோத்ரநஸ்ஸவஜாத்ரஜூகாஷெவா திதிஶஷ்வஜூவஜூத்தி
திதித்ராஷதித்கஸ தித்யூஃ । நாமேநிரக்ஷஜ்ஞாநவஸ்ர் ஹஷமோஹ— ஸவஜூ

दितेरदितित्वं सर्वस्यात्ता भवति सर्वमस्यान्नं भवति य एवमेतददितेरदितित्वं वेद ॥ ५ ॥

सोऽकामयत भूयसा यज्ञेन भूयो यजेयेति। सोऽश्राम्यत्स तपोऽतप्यत तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य यशो वीर्यमुदक्रामत्। प्राणा वै यशो वीर्यं तत्प्राणेषूत्क्रान्तेषु शरीरं श्वयितुमध्रियत तस्य शरीर एव मन आसीत् ॥ ६ ॥

सोऽकामयत मेध्यं म इदं स्यादात्मन्व्यनेन स्यामिति।

वेत्ति । (अत्ता भवति) अन्नभक्षिता भवति । (अन्नं भवति) अन्नभोग्यं भवति । तदेतस्य भोक्तृभोग्यत्वं तस्यैव सर्वात्मन उपास्यभोग्यत्वं विवक्षितं तद्गुणकोपास्यत्वं शङ्कनीयम् । तादृग्रूपाया तस्य प्रधानादिवैलक्षण्यात् ॥ ५ ॥

एवमश्वमेधाग्न्योः स्तवनायोभयस्रष्टृप्रजापतिकर्तृकां अश्वस्य सृष्टिप्रकारं अश्वमेधीयपनं अश्वमेधेऽप्यति तत्पूर्वसृष्टिं च वक्तुमारभते — सोऽकामयतेति । सः प्रजापतिः शरीरवान् प्रजाता अकामयत । किमिति? (भूयसा) महता यज्ञेन परमात्मानं (भूयः) पुनः पुनर्यजेयेति । यथा — भूयश्च ब्धो भूयिष्ठो वा । भूयसा परमात्मानं यजेयेत्यर्थः । सोऽश्राम्यदिति ॥ तपोयज्ञादिना श्रमं प्राप्तः । स तपोऽतप्यतेति ॥ प्रजापतिस्तपश्चचारेत्यर्थः । तस्य श्रान्तस्येति ॥ यशश्च वीर्यं च यशोवीर्यम् । यशोवीर्यशब्दार्थमेवाह — प्राणा वै यशो वीर्यमिति ॥ यशश्च वीर्यं च प्राणायत्तत्वात् प्राणा एव यशो वीर्यमित्यर्थः । तस्य यशोवीर्यमुदक्रामदित्यस्य प्राणा उदक्रामन्नित्यर्थः । तत्प्राणेषूत्क्रान्तेष्विति । प्राणेषु उत्क्रान्तेषु सत्सु तत्प्रजापतेः शरीरं (श्वयितुमध्रियत) उच्छूनतां गन्तुं प्रावर्तत । तस्य शरीर एव मन आसीदिति ॥ तस्य प्रजापतेः शरीरान्निर्गतस्यापि तस्मिन्नेव शरीरे मन आसीत् । यथा पृथक्कृतं शरीरपुष्टं पश्यामीति शरीरविषयैव चिन्ता सर्वदा संवृत्तेत्यर्थः ॥ ॥ ६ ॥

सोऽकामयतेति ॥ एवं चिन्ताविशिष्टः प्रजापतिः (मे) मदीयमिदं शरीरं (मेध्यं) यज्ञार्हं स्यात् । अनेन च शरीरेणाहं (आत्मन्वी) शरीरी स्यामिति तं (अकामयत) सङ्कल्पयत् । एवं सङ्कल्प्य पञ्चमहाप्राणस्य प्रजापतेस्तस्य त्रिविष्टप

[illegible]

ஸ: । பரமாத்மேதி வக்தவ்ய: ப்ருத்வ்யாதிஷு தஸ்யைவ ப்ரதிஷ்டிதம் ப்ராணாதிஷு [illegible] । ஸ ஏவ புண்யேன ஏவ தேவதா புண்யஸ்ய ஸம்பந்தாத் [illegible] தேவதா பவதி பாப: பாபேனேதி பாபேன பாபோ பவதீதி பாபநிவ்ருத்திம் பாபாத்யேதி [illegible] தேவதாநாமேவ பவதி ॥ ॥ ௭ ॥

இதி த்ருதீயாத்யாயே த்விதீயம் ப்ராஹ்மணம் ॥

அத ஹ ப்ராஹ்மணாத் தேவாஸுராணாம் । [illegible]

[illegible] தஸ்ய [illegible] ப்ராணாத்மன: ஸம்பந்தாத் ஏவ [illegible] ஶரீரமாத்ரஸ்ய । "[illegible]" இத்யாதினா [illegible] ஶரீரகஸ்ய ப்ரதிவாதி [illegible] ஶரீரகே [illegible] ப்ரதீதே [illegible] ஸம்பந்தாத் [illegible] ஸம்பந்தாதீனாம் [illegible] ஏவ பவதி ॥ [illegible] பாபேனேதி ॥ [illegible] ஏவ தேவதா பவதீதி ॥ [illegible] । [illegible] பவதீத்யர்த்த: । பாபநிவ்ருத்தே: [illegible] பாப: பாபேனேதி ॥ பாபோ பவதீத்யர்த்த: । [illegible] பாபேன பாப: பவதி [illegible] ஏவ [illegible] பாபம் ஜயதீதி ॥ [illegible] பாபம் ஜயதீத்யர்த்த: । [illegible] பாபாதீதி ॥ [illegible] । [illegible] பாபாத்யாத்மிதி [illegible] பவதீதி ॥ [illegible] பவதீத்யர்த்த: । [illegible] தேவதாநாமிதி ॥ [illegible] பவதீத்யர்த்த: ॥ ௭ ॥

இதி த்ருதீயாத்யாயே த்விதீயம் ப்ராஹ்மணம் ॥

அத [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

मेति ॥ ॥ १ ॥

ते ह वाचमूचुस्त्वं न उद्गायेति तथेति तेभ्यो वाग्उदगायत् ॥ यो वाचि भोगस्तं देवेभ्य आगायद्यत्कल्याणं वदति तदात्मने ॥ ते विदुरनेन वै न उद्गात्रात्येष्यन्ति

क्षादिप्रमाणविशिष्टदृष्टिविधानायोदाहरणमित्युक्तम् । “संज्ञातयोश्च तद्गुणोक्तिपक्षे ततः” उद्गीथविद्येति संज्ञाकृताद्विधेयत्वसिद्धेश्च, तत्संज्ञकत्वं विधेयस्यैवोपपद्यते । यथाग्निहोत्रसंज्ञा नित्याग्निहोत्रे काम्याग्निहोत्रे च यथा चोद्गीथविद्येति छान्दोग्ये प्रत्ययव्यापारोपासनत्वविशेषविधानम् । “प्राणेषु संधत्ते” ॥ छान्दोग्ये प्रत्यक्षे उद्गातृत्वविधानमुद्गीथावयवत्वेन प्राणस्य प्रत्यक्षस्तुतत्वेन प्राणस्य स्तुतिः प्राणेष्वेव तन्निष्ठतया “ते ह देवा उद्गीथमाजह्रुः” इत्युद्गीथोपासनस्य प्राणविषयत्वेन सनिर्देशः । अस्य चैव सप्रपञ्चस्य दृष्टिस्तु ब्राह्मणे । अतश्चोद्गीथावयवत्वेन प्राणस्योद्गीथस्य निर्देशः इति समान प्राणदृष्टिविधानाः छान्दोग्ये प्रकृतत्वात् । वाजसनेयके तु कर्तृत्वेनोद्गीथविषयत्वं उद्गीथस्यैव इति कर्तृत्वेनोद्गीथस्य कर्तृत्वोद्गाता प्राणदृष्टिविषयत्वे इति विद्यानानात्वं सिद्धमिति । अन्यत्रैतरेयकेषु उद्गातृत्वं प्राणस्य नोद्गीथत्वम् । तथा “ते ह देवा उद्गीथमाजह्रुरनेनैनानभिभविष्याम” इति छान्दोग्यमुद्गीथस्य कर्म स्तोत्रोद्गीथपर इति उक्तमेव ॥ ॥ १ ॥

ते ह वाचमूचुस्त्वं न उद्गायेतीति ॥ अस्मदुद्गातृत्वेन वाचमभिमानिनीं देवतां प्रार्थितवन्त इत्यर्थः । तथेति तेभ्यो वागुदगायदिति ॥ तथेत्यङ्गीकृत्य तेभ्यः देवेभ्यो वागुद्गानं कृतवतीत्यर्थः । दृष्टिविषयप्रकारणकादिसम्बन्धश्च “श्रुत्यादिषु उपपत्ते”रिति न्यायेन कथं तद्भेदे उद्गातरि वाग्दृष्टिं कृतवन्त इत्यर्थः । यो वाचि भोगस्तं देवेभ्य आगायद्यत्कल्याणं वदति तदात्मन इति ॥ वाचि निमित्ते यो भोगः फलादिजन्यो यजमानस्य तं भोगं देवेभ्य आगायत् देवानां भोगप्रदत्वार्थमागायत् गानं कृतवती । गानेन देवानां भोगं सम्पादितवतीति यावत् । यत्कल्याणवाक्यादिजन्यं वाक्प्रयोजकत्वेन वाक्संपादितवतीत्यर्थः ते विदुरनेनेति ॥ ते असुराः विदुः ज्ञातवन्त इत्यर्थः । किमिति? अनेन वागुपेतेनोद्गात्रा नः अस्मानतीत्यैष्यन्तीति

தி தத்ஸவிது ர்வரேண்யம் ஸ உத்ஸ்ருஜதி ஸ யஜுர்வேத
ப்ராணம் ஜுஹோதி ஸ ஏவம் வேத ஸ வேத ॥ ॥ ௨ ॥
அத ஸ ப்ராணாத்ஸ்ருஷ்டம் ந உத்ஸ்ருஜதி தயோதி தேஷாம்
ப்ராண உத்ஸ்ருஷ்டம் ப்ராணே ஹோமம் தேவேஷு ஸ்வாஹா
கல்யாணம் ஜுஹோதி தத்ஸவிது ॥ தேவா ஸ்ருஜந்தி வேதாந் உத்க்ருத்ய
த்ரிஷ்டுப்சந்த தத்ஸவிது ர்வரேண்யம் ஸ உத்ஸ்ருஜ
வாசா யஜுர்வேதேந ப்ராணம் ஜுஹோதி ஸ ஏவம் வேத ஸ வேத ॥ ௩ ॥
அத ஸ வ்யாநாத்ஸ்ருஷ்டம் ந உத்ஸ்ருஜதி தயோதி தேஷாம்
வ்யாநாத்ஸ்ருஷ்டாய ॥ யஜுர்வேதே ஹோமம் தேவேஷு ஸ்வாஹா
கல்யாணம் வ்யாநே ஜுஹோதி தத்ஸவிது ॥ தேவா ஸ்ருஜந்தி வேதாந் உத்க்ருத்ய
த்ரிஷ்டுப்சந்த தத்ஸவிது ர்வரேண்யம் ஸ யஜுர்வேத
வேத யஜுர்வேதேந வ்யாநம் ஜுஹோதி ஸ ஏவம் வேத ஸ வேத ॥ ௪ ॥
அத ஸ அபாநாத்ஸ்ருஷ்டம் உத்ஸ்ருஜதி தயோதி தேஷாம்
அபாநாத்ஸ்ருஷ்டாய அபாநே ஹோமம் தேவேஷு ஸ்வாஹா
கல்யாணம் அபாநே ஜுஹோதி தத்ஸவிது ॥ தேவா ஸ்ருஜந்தி வேதாந்
உத்க்ருத்ய த்ரிஷ்டுப்சந்த தத்ஸவிது ர்வரேண்யம் ஸ யஜு
வாசா யஜுர்வேதேந அபாநம் ஜுஹோதி ஸ ஏவம் வேத ஸ வேத ॥
அத ஸ உதாநாத்ஸ்ருஷ்டம் ந உத்ஸ்ருஜதி தயோதி தேஷாம் உதா
உத்ஸ்ருஷ்டாய உதாநே ஹோமம் தேவேஷு ஸ்வாஹா கல்யாணம்
ஜுஹோதி தத்ஸவிது தேவா ஸ்ருஜந்தி வேதாந் உத்க்ருத்ய த்ரிஷ்டுப்சந்த

ஷ்டுப் ॥ தத்ஸவிது ரிதி ॥ தம் உத்க்ருத்ய ஸவிது ர்வரேண்யம்
ப்ராணே வரேண்யம் ஸவிதுர் வாவேத ஸம்யோஜிதவத: । ஸ யஜு வா
வா யஜுர்வேதி ॥ யஜுர்வா தவேயநமாயநம் ஸ: ஸ தம் யஜுர்வே
தம் ப்ராணம் ஸந்த்யா தவேயந்நா ஸஹதி ஸ
வேத தத்வேவேத ஸவேதேந்த்ய: । அயம்பாவ:— வாயு ர்யஜுர்ஸ
ர: ப்ராணாத்மா ஸ்வாஹாகார உத்ஸ்ருஷ்டாந்நாத்வேந வாயு
வித்தாவ்யந்தி । தத்யாஸ் ஸர்வ ஜிஹ்வாயா தத்ரஜ்யாணாம் வா
வேவ ப்ராப்திர்பாவ: ॥ ॥ ௨ ॥
அத ஸ ப்ராணாத்ஸ்ருஷ்டாந் ॥ ப்ராணம் ப்ராணே । ஹவிஷம்
ஸ்வாஹா ॥ ॥ ௧ ॥ ௪ ॥ ௫ ॥
உக்தயோ: ப்ராணாக்நிஹோத்ர ஸ்வஹோமாஜ்ஞதி ॥ உபநிஷத்வாக்ய
தே । ஸம்வேதே ஸஹ உக்தயா ஸ்ருதௌ ஸ தாவேவதா: ஸமாநா:
உக்தா அந்நாக்தஸ்ய வாயவ: அந்நத்வாதேப்யோ தேவாஸஜ்ஜு

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible]

பாஷ்ய ஸிஷஷ்டு வாக்யா ஸ்தாத்வெம்ர ஸவதி யஸூவ் வெஷ ॥ ௭ ॥

தெ தெஜாஷா: ஈநடெமாஸுதெஜ்ஜி ந உத்ஸுக்ஷ்மத்ய
ஶாவெஶ்வரீதி ஸொஹ்யாவ்ருத்திவொஹ்ஜா நஸ ஶஸ்திரஸ:॥ அ ॥

ஸா ஸா ஸஷா ஷெஷதா உஷந்து ர உஷதிஸ்ஸவ்ஸ்ஸா ஶ்ரூத்ய
உஷ்திரஷ்ஸவா ஸஸ்ரா நக்த்யூஷஸ்வதி ய ஸூவ் வெஷ ॥ ॥ ௯ ॥

ஸாஸாஸஷா ஷெஷவெதஸா ஸாஷோஷதா நாம் ஸாஸ்ராநம் ஶ்ரு
த்யஶைவஶ்ஹத்ய யக்ராஸாம் ஸிஶாஶைஸ்ஶீயாஸிகாய தஷாஸாம்

பாஶ்ஸ்ய ஸிஷஷ்டு ஸ்தாத்வெம்ராஸவதி யஸூவ்வெஷெதி பக்ஷரபாஜ்ய
ஸஜாயோதீய வ்யாஷத்யஷிஸிஷ்திதெதி ஸாஷ்ஷெஸ்ராஸஜக்ஷத
ய வாஶுபராஸவஸ்ய குஜ்ஜநாஸவஸ்ய ஸஜக்ஸ்ஸ்திஸாஷநஸ்ய
நஸிரொயஜதி உஷஷ்ஸ்ய । யதா— ஈஸ்ஸிஷ்டு ஸ்தாத்வ்ய குத்ரா
ஸு ஈஸவ ஸாராஸவதி, ஸாஶாஸவதி நிநாஷிய—ஈத்ய ஸவதீத்யயஷ்:॥௭॥
தெதெஷாஷா: ஈநடெமாஸுதெஷ்ஜா ந உஜஸ்ஶஸஸ்கதீதி ॥ தெஷு தெஷ
ஸா: உஷ்ஷா: । கிதிதி? ய: ஶவஸ்ஸவ்ராஜ: ந: ஈஸ்ஸகம் உஜம் உக்ஷ்ரு
ஸம் பக்ஷரபாஜயஶைக்ஷ ஸம்யொஜிதவாநு । ஷெஜ்ஜிவிஷ்தத்யெநா
ததெநவெஷ "ஸவொஸஞ்"தி ஸிஜொவெ தஸ்ய ஸாநுவெந ஜிதெக்ஷ ஸி
ஸகெஷந "ஜநிஷிதா"ஶிதநஸாஸிகயொவ: । க்ஷஷ்ய । யஸ்ஸம்யொஜித
ஸாநு ஸஜ்ஜந கஷ்ஷிதெஷ்ரெ ஸ்திஷிதா: । உதத்ஷா: । ஶஂத்யாஸ
க்ஷிதத்யா: । ஸூவ் ஸஂஶஂத்ய உஷஷ்பா: । ஈயபொவெஶ்வரீதி
வொஹ்யாஸஜதி ॥ ஈஜாராவெஸ்ய ஈயதிதி ஸ்தத்க்ஷதொ உஷெஷா ய:
ஸ்ராஜ: வொஹ்யாஸ்ய: । குஂஶிரவொஸஂபாநாஂஷி ரஸஜதி ॥ ஈஂபா
நாஂ ஸ்ராஜொஷிரஸ: ஈத குஂஶிரஸஜத்யயஷ்: ॥ ॥ அ ॥

ஸாஸாஸஷா ஷெஷதாஷந்துரஶஷதிபரஂஷஸ்ஸஸ்ஸா ஶ்ரூத்யரீதி ॥
ஷி யஸ்ஸாக ஈாரஜாக ஈஸ்ஸா: ஶவஸ்ஸ்ராஜருஷாயா ஷெஷதாயா
ஶ்ருத்யஷஷ்திரஂஸவதி தஸ்ஸாக ஸ்ராஜஸ்ய உஷநந்துரஶகுதீத்யயஷ்: ।
உஷநந்துரஶகெஷந ஸ்ராஜஸிஷ்ஷ்ராயா: ஸஜஶாஸ— உஷதிரஂஸவாஜத்ர
தீநா ॥ ஸுஷெஷாஷயஷ்: ॥ ॥ ௯ ॥

ஸாஸாஸஷாஷெஷவெதெதி ॥ ஸா உஜ்ஜாதரஜ்ஸவெஸ்ராஷாஸிதா
ஸஷா ஶ்ருத்யஷஷ்திரநெகஷந உஷநந்துரிகா ஶவஸ்ஸ்ராஜருஷா ஷெ
ஷதா ஷஷ்ஸஷ்ஶை—ஜொரநஸ்தாஷிஷாஸ்ஸிஸ்ஸம்யொஜிதாநாம் ஸாபாஷி
ஷெஷதாநாம் (ஶ்ருத்ய) ஶரஜாஷிஷ:ஷெஜத—தயா ஶ்ருத்யபரஷீதம்
ஸாஸ்ஸாநம் (ஈஷஜத்ய) ஸாபாஷிஷெஷதாஸ்ய குஷ்ஷிஷ்ய யத்ராஸாம் ஸிபா
ஶை: ஸஷஷிஸஷெஷ: தஷ்ஶீயாஸிகாய । உஷநந்துரஶகாஷ்ஷிரம் ஶ்ரு

[illegible] श्रुत्यैवोपास्यानीति ॥ ॥ १० ॥

[illegible] श्रुति [illegible] ॥ ॥ ११ ॥

स एव [illegible] यथा श्रुति [illegible] ॥ ॥ १२ ॥

[illegible] निराचष्टे । [illegible] । [illegible] जन्म जननम् । उत्पत्तिरित्यर्थः । [illegible] उत्पत्तिक्रमेण [illegible] । [illegible] श्रुत्यैवोपास्यानीति ॥ [illegible] । [illegible] उत्पत्तिक्रमेण [illegible] । उत्पत्तिक्रमेण [illegible] ॥ ॥ १० ॥

[illegible] श्रुति [illegible] ॥ ११ ॥

[illegible] । [illegible] श्रुति [illegible] ॥ ॥ १२ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௮ ॥

[illegible] ॥ ௧௯ ॥

[illegible] ॥ ௨௦ ॥

[illegible] ॥ ௨௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௮ ॥

[illegible] ॥ ௧௯ ॥

[illegible] ॥ ௨௦ ॥

[illegible] ॥ ௨௧ ॥

[illegible]

ம்நஸ்ஸாமத்வம் யது³ ஏவ ஸம: ப்லுஷிணா ஸமோ மஶகேந ஸமோ நாகே³ந ஸம ஏபி⁴ஸ்த்ரிபி⁴ர்லோகை: ஸமோ(அ)நேந ஸர்வேண தஸ்மாத்³வேவ ஸாமாஶ்நுதே ஸாம்ந: ஸாயுஜ்யꣳ ஸலோகதாம் ஜயதி ய ஏவமேதத்ஸாம வேத³ ॥ ॥ ௨௨ ॥

ஏஷ உ வா உத்³கீ³த²: ப்ராணோ வா உத்ப்ராணேந ஹீத³ꣳ ஸர்வமுத்தப்³த⁴ம் வாகே³வ கீ³தோ²ச்ச கீ³தா² சேதி ஸ உத்³கீ³த²: ॥ ॥ ௨௩ ॥

தத்³தா⁴பி ப்³ரஹ்மத³த்தஶ்சைகிதாநேயோ ராஜாநம் ப⁴க்ஷயந்நுவாச

நாம — யது³ ஏவ ஸம: ப்லுஷிணேத்யாதி³ ॥ (யது³ ஏவ) யச்ச ஸம ஏவ துல்ய: । உபஶ்லோகார்த²: । யஸ்மாதே³வம் (ப்லுஷிணா) புத்திகாஶரீரேண ஸம:, மஶகஶரீரேண ஸம:, ஹஸ்திஶரீரேண ஸம:, ஸமஷ்டிஜீவ ஹிரண்யக³ர்ப⁴த்ரைலோக்யஶரீரஸ்ய ப்ரஜாபதிஶரீரேணாபி ஸம:, ஏவமநாத்³யாதி³ஸர்வப்ராணிஶரீரேணாபி ஸம:, யதா² க³வாதி³ஷு ப்ரத்யேகம் கோ³த்வாதி³ ஜாதி: ஸமாப்தா ப்ராணோ(அ)பி ப்ரத்யேகம் பரிஸமாப்த: ஸர்வ ப்ராணிஶரீரேஷ்வபி ப்ராணி ஶரீரஸ்தா²நஸ்தி²த்வாத் ஸம: । (தஸ்மாதே³வ ஸாம) தஸ்மாதே³வ ஸாமேத்யர்த²: । ஏதஸ்யைவ ஸாமத்வம் ஜ்ஞாத்வா ப்ராணஸ்ய விஜ்ஞாநம் ப²லமுபக்ஷிப்யதே ஸாம்நா ஸாமத்வம் ப்ராணஸ்யைவ ஸம்யக்³ஜ்ஞாநாதி³ஸ்துதிர்நாத் ப்ராணதத்த்வம் "ஸாமேதி" ஸாம்ந: தத்த்வம் ஸம்யக்³ஜ்ஞாநஸ்ய ப²லமாஹ — (அஶ்நுதே ஸாம்ந: ஸாயுஜ்யꣳ ஸலோகதாம் ஜயதி ய ஏவமேதத்ஸாம வேதே³தி) (ஸாம்ந:) ஸாமஶப்³த³வாச்யஸ்ய ப்ராணஸ்ய ஸாயுஜ்யம் ப்ராணதேவதாஸமாநதே³ஹதாம் அஶ்நுதே । (ஸலோகதாம் ஜயதி) ஸாலோக்யம் ப்ராப்நோதி । ஏதச்ச ஸாமோபாஸநமுக்தம் ஸர்வத்ர ப²லம் யதா² ॥ ௨௨ ॥

ஏஷ உ வா உத்³கீ³த² இதி ॥ (ஏஷ உ வா) ஏஷ ஏவ வாக் ப்ராணஸமுதா³ய: உத்³கீ³த²: உத்³கீ³த²ஸ்ய ஸாமபா⁴க்திவிஶேஷ இத்யர்த²: । கத²மித்யாஹ — ப்ராணோ வா உத் ப்ராணேந ஹீத³ம் ஸர்வமுத்தப்³த⁴மிதி ॥ (உத்தப்³த⁴ம்) த்⁴ருதமித்யர்த²: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௨௩ ॥

தத்³தா⁴பி ப்³ரஹ்மத³த்தஶ்சைகிதாநேயோ ராஜாநம் ப⁴க்ஷயந்நுவாசேதி ॥ (தத்) தத்ர ஆக்²யாயிகேயம் ஶேஷ: । ப்³ரஹ்மத³த்தோ ப்³ராஹ்மண: । அபி ஶ்ருதிஸ்மரணார்த²: இத்யர்த²: । சைகிதாநேய: சிகிதாநஸ்யாபத்யம் சைகிதாநி: । "சைகிதாநஸ்ய" பௌத்ரஸ்யாபத்யம் யுவா சைகிதாயந: । ததா² । தஸ்யாபத்யம் । சைகிதாயநஸ்யாபத்யம் சைகிதாயநேய: । சைகிதாநேயோ ப்³ரஹ்மத³த்தநாமா யஜ்ஞே ராஜாநம் ஸோமம் ப⁴க்ஷயந்நுவாச । கிமிதி? அயம் த்யஸ்ய ராஜா மூர்தா⁴நம் விபா

உாயந்தேஸ்ய ராஜா ஈஞ்யூாநம் விஷா தயதாஜ்யதீதாzயாஸ்ய
ஶ்ரீமத்ஸோzத்யேநாஜமாயதீதி வாவா வ தேஹ்ய ஸ வ்யாணேந
வோஜமாயதீதி ॥ ॥ ௨௪ ॥

தஸ்யதேஹதஸ்ய ஸாத்ராபஃ ஸ்வதேஷ ஹவதி ஹாஸ்ய ஸ்வம்
தஸ்யதேவ ஸ்வாவஷ்யம் தஸ்வாஜாகவிஜஜ்யம் காஷ்யாவி ஸ்வாதி
தேஹ தயா வாவா ஸ்வாவஸ்யம் வஸபாகவிஜஜ்யம் காயபூதாஸ்வாஜ்யஜ்ஜு
ஸ்வாவஷம் ஶிஜக்ஷஜே வாவாயோ யஸ்யஸ்வா ஹவதி ஹவதிஹாஸ்ய
ஸ்வம் ய வாவத்ததாஜஸ்வம்தேஷ ॥ ॥ ௨௫ ॥

தயதாஸ்(ஜயம்) ஹக்ஷ்யீணஃ (ராஜா) வோஶீஃ (தஸ்ய) சாந்யஸ்யமீரஃ விஷாதயத ॥ நந கிஞ்ஜநாவரஸ்ஜிதஸ்யாஸ்யம் க்ராஹ— யதிதாயா ஸ்யாம்ஸீரஸோzதேஜ்யநாஜமாயதீதீதி ॥ (யஸ்) யஸ்ராதாரணாஸ் (ஜதஃ) சஸ்ராஸ் ஸயாஸ்யாம்ஸீரஸ: ஶவேஷ்வ்யாணாஸ் (ஹதேஜ்ய) தேஜவதாஜ ரோண ஜந்ய: (உஜமாயக) உஜாநம் க்ருதவாநு ॥ சபாஸ்யாம்ஸீரவஸஸமிலீத ஶவேஷ்யாண தேஜநஶேஜரோண தேஜவதாஜாஜ்யஹ்ம் க்ருத்வா யஸ்ஜோ யதி தஸ்ய வோஶிம் உவிவதோ ஶிஞ்ஜா வதக்வி த்யயூஃ ॥ ஜதிஸமஸோ வ்யஹ்ஜதவவஷோவள ॥ (வாவாதேஹவ வஸ்யாணேநவோஜமாயஸ்) ॥ ஹி யஸ்ரஸேதாஃ வோஶிம் உவிவது ஸவயம் க்ருதவாநு ॥ தஸ்ராஸ் வ்யஹ ஜதஃ கயாஸ்யாம்ஸீரஸஸமீதவாநு ஹிதவ்யாணதேஷநதேவ க்ருத்வா உஜாநம் க்ருதவாநிதி த்யயூஃ ॥ ॥ ௨௪ ॥

(தஸ்யதேஹதஸ்ய ஸாதேஶா யஸ்ஸ்வதேஷ ஹவதிஹாஸ்யஸ்வதீதி) ॥ வா தஸ்ய வ்யக்ருதஸ்ய ஸாஶஸவாவஸ்யஸ்ய தஸ்ய வ்யாணஸ்ய யஃ ஸ்வம் வேஷ தஸ்ய ஸ்வம் யநம் ஹவதி ॥ ஜதி வ்யயஶதஃ வ்யதோஹ்ய ஸஸஞ்ஞ ஷாஶஷாஜ்யாஹ— (தஸ்யதேவ ஸ்வாவஷவ ஸ்வதீதி) ॥ ஸ்வாஃ கணயநிஃ ॥ (சஸ்ராஜாகவிஜஜ்யம் காஷ்யநு வாவி ஸ்வாதிதேஹதி ॥) ஜீகவிஜஃ கஶீஜ கவிஜஜ்யம் ஜௌஜாதாஜிகம் காஷ்யநு வாவி ஸ்வாம் காணயநிதிதேஸ் ॥ ஜ தேஹதேதி வஜவ்யத்யஃ ஹாஜஸஃ ॥ யயா கணயமிஹூவதி தஶேவாயம் ஶப்தவிஸ்வஶீவோவஜிஜக்ஷணம் காயபூஜித்யயூஃ ॥ (வாதயேத்யாஜி) ஸ்வ ஷஜ ॥ (தஸ்வாஜ்யஜ்ஜு ஸ்வாவஷம் ஶிஜக்ஷஜவாவேதி ॥) யஸ்ராஸ் ஸ்வாவஷவ ஸாஶீஃ ஸ்வம் தஸ்வாஜ்யஜ்ஜு ஸ்வாவஷதேவ வஸ்ராதாரம் ஶிஜக்ஷதேஜ ॥ ஜநா ஜதிஸமஷ: ॥ (தயோ யஸ்ய ஸ்வம் ஹவதீதி ॥) யஸ்ய ஸ்வம் யநஶீஸ்தத்யயூஃ ॥ சயோஸமஸோ வாக[illegible]தே ॥ ஜத்யஶீஜஶவ்யதே ஸ்வாவஷம் ஶிஜக்ஷஜஜதி ॥ யஸ்ய ஸ்வம் யநஶீஸ்தம் வஸதம் ஶிஜக்ஷஜஜத்யயூஃ ॥ சதஃ ஸ்வாவஷவ ஸ்வதீதி நிஷிஜஷ ஸ்வாவதோ ஶிஜக்ஷி தக்வம் யாஜ்யத ஜத்யயூஃ ॥ ஸாஶஸோர ஸ்வகவதேஷநஸ்ய ஹஶஹாஹ—(ஹவதிஹாஸ்யஸ்வதீத்யாதி ॥) ஸ்வஷேzத்யயூஃ ॥ ॥ ௨௬ ॥

तस्य हैतस्य साम्नो यः सुवर्णं वेद भवति हास्य सुवर्णं तस्य वै स्वर एव सुवर्णं भवति हास्य सुवर्णं य एवमेतत्साम्नः सुवर्णं वेद ॥ २६ ॥

तस्य हैतस्य साम्नो यः प्रतिष्ठां वेद प्रति ह तिष्ठति तस्य वै वागेव प्रतिष्ठा वाचि हि खल्वेष एतत्प्राणः प्रतिष्ठितो गीयते अन्न इत्यु हैक आहुः ॥ २७ ॥

अथातः पवमानानामेवाभ्यारोहः स वै खलु प्रस्तोता साम प्रस्तौति स यत्र प्रस्तुयात्तदेतानि जपेत्

तस्य हैतस्य साम्नो यः सुवर्णं वेदेति ॥ (साम्नः) प्रकृतस्य सामभूतस्य प्राणस्य । [illegible] । अस्य [illegible] हेतुमाह— (तस्य वै स्वर एव सुवर्णमिति ॥) [illegible] प्रयत्नलक्षणस्वरविशेषः स्वर एव सुवर्णं [illegible] इत्यर्थः । स्वरस्य सुवर्णत्वज्ञानस्य फलमाह— (भवति हास्य सुवर्णमित्यादि ॥) स्पष्टोऽर्थः ॥ २६ ॥

“तस्य हैतस्य साम्नो यः प्रतिष्ठां वेद प्रति ह तिष्ठति” इत्यत्र [illegible] तस्य वै वागेव प्रतिष्ठेति ॥ (तस्य) सामभूतस्य प्राणस्येत्यर्थः । [illegible]— (वाचि हि खल्वेष एतत्प्राणः प्रतिष्ठितो गीयते अन्न इत्यु हैक आहुरिति ॥) [illegible] प्राणः [illegible] प्रतिष्ठितत्वं [illegible] । अन्न इत्यु हैक आहुः । [illegible] “प्रति ह तिष्ठति” इति प्राणस्य [illegible] प्रतिष्ठितत्वं [illegible] ॥ २७ ॥

[illegible] प्राणविद्या [illegible] प्राण [illegible] ब्रह्मलोका [illegible] प्राप्तिसाधनं [illegible] — (अथातः पवमानानामेवाभ्यारोह इति) [illegible] पवमानानां [illegible] । [illegible] ॥ [illegible] — (स वै खलु प्रस्तोता साम प्रस्तौतीति) [illegible] प्रस्तोता प्रस्तौति [illegible] — (स यत्र [illegible] । (स यत्र प्र-

[illegible]

[illegible]

தாயா ஶாஸ்தி ய ஏவமேதத்ஸாம வேத ॥ ॥ ௨௮ ॥

இதி த்ருதீயாத்யாயே த்ருதீயம் ப்ராஹ்மணம் ।

ஆத்மைவேதமக்ர ஆஸீத் புருஷவித: ஸோऽநுவீக்ஷ்ய நாந்யதாத்மநோऽபஶ்யத் ஸோऽஹமஸ்மீத்யக்ரே வ்யாஹரத்ததோ ऽஹந்நாமாபவத்தஸ்மாதப்யேதர்ஹ்யாமந்த்ரிதோऽஹமயமித்யேவாக்ர

யத்வாஸ்ய ஸ: அலோக்யதாயா: லோக்யதா லோகஸம்பந்ததா । ததபாவ: அலோக்யதா । ப்ரஹ்மலோகாஸம்பந்தாபாவ இதி யாவத் । நஹ்யேவமா ஶாஸ்தி நைவாஶாஸ்தே । ஸாயுஜ்யம் ப்ராப்நோதி । தஸ்ய க்ருதார்தத்வாதிதி பாவ: ॥ ॥ ௨௮ ॥

இதி த்ருதீயாத்யாயே த்ருதீயப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

அத நாராயணஸ்ய பூர்வாஸந்நத்வப்ரஸக்திம் பரோக்ஷத்வஹிதபுருஷாயுக்தம், தத்ப்ரஸங்காத் ஸநகாதியோகீஶ்வரவிஷயகுணாதி ஸ்ருஷ்டிவிஸ்ருஷ்ட்யுபயோக்யாதிர்ஹிதம் ச ஸத்த்வ ஏவ தே— (ஆத்மைவேதமக்ர ஆஸீத்புருஷவித இத்யாதிநா ॥) இதம் ஜகதக்ரே ஸ்ருஷ்டே: ப்ராக் புருஷவித: ஆத்மைவாஸீத் । அஸ்ய வாக்யஸ்ய காரண வாக்யைகார்த்யாத் ஆத்மஶப்தோ நாராயணபர: । “ஸ யோ ஹைதமேவம் வேதாத்மாநம் புருஷவிதம் புருஷவித: ப்ரதிஷ்டிதம் வேத, அபயம் புருஷவித”இத்யாதௌ புருஷவிதஶப்தஸ்ய தர்ஶநாத் ப்ரயோகாத் புருஷஸ்ய விதேவ விதா யஸ்ய ஸ: புருஷவித: புருஷாகார இத்யர்த: । அஸ்யார்த: புருஷவிதத்வமாகாரம் த்யோதயதி, “ருக்மாபம் ஸ்வப்நதீகம்யம்”இத்யாதௌ “அந்தஸ்தத்தர்மோபதேஶாத்”இத்யத்ர தஸ்ய புருஷவிதத்வப்ரதிபாதநாத்”இதி வ்யாஸார்யைருபபாதிதத்வாச்ச । (ஸோऽநுவீக்ஷ்ய நாந்யதாத்மநோऽபஶ்யதிதி ॥) ஸ: புருஷ: அநுவீக்ஷ்ய அவீக்ஷ்ய ஸாக்ஷாத் ஆத்மநோऽந்யத் வித்யமாநம் நாபஶ்யத் । ஸ்ருஷ்டே: ப்ராக் “தம: பர தேவ ஏகீபவதி”இத்யுக்தரீத்யா அப: ஸ்வீகாராயோக்யத்வாதிதி ப்ரக்ருதே ரூபஸ்ய பராகத்வா அவிபக்தத்வாதிதி பாவ: । (ஸோऽஹமஸ்மீத்யக்ரே வ்யாஹரத்ததோऽஹந்நாமாபவதிதி ॥) ஹமிதி ஹிரண்யகர்பநாம । அஹமஸ்மீதி ஸ்ருஷ்டேர்ப்ராக்யஸ்ய தஸ்ய ப்ரஜாநாம் ப்ரத்யக்ஷாநாமிரண்யகர்பஸ்ய । உக்தம் ச மோக்ஷதர்மே ஸ்ருஷ்டிப்ரகரணே— “தஸ்மாத்தத்பரமம் ப்ரஹ்ம வேதவேத்யோ நிரூப்யத: । அஹங்காரஶ்ச நாமாந்தம் ஸ்வயம்பூர் ஹிரண்யகர்பம் ஸ்ருஷ்டவாந்”இதி । தஸ்மாதயமேவ அஹமஸ்மி அஹங்காரஸ்யாந்யத்ர । அத ஏவ அஹம்நாமாபவதிதி ஸங்கல்பாத் அக்ரே ப்ருஹஸ்பதி ப்ரஜாபதிஶ்சாஹங்காரமே வ்யாஜஹார । ததோऽஹம்நாமா அபவத் ப்ரஜாபதிரிதி ॥ (தஸ்மாதப்யே

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌬𑌿𑌭𑍇𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌤 𑌏𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌯𑌂 𑌵𑍀𑌯𑌾𑌯 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌭𑍇𑌷𑍍𑌯𑌦𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌭𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ௨ ॥

𑌸 𑌵𑍈 𑌨𑍈𑌵 𑌰𑍇𑌮𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌕𑌾𑌕𑍀 𑌨 𑌰𑌮𑌤𑍇 𑌸 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌮𑍈𑌚𑍍𑌛𑌤𑍍 𑌸 𑌹𑍈𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌾𑌸 𑌯𑌥𑌾 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍁𑌮𑌾𑌂𑌸𑍌 𑌸𑌂𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑍌 𑌸 𑌇𑌮𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍇𑌧𑌾𑌽𑌪𑌾𑌤𑌯𑌤𑍍𑌤𑌤𑌃 𑌪𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍀 𑌚𑌾𑌭𑌵𑌤𑌾𑌂

𑌯𑍁𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? (𑌯𑌨𑍍𑌮𑌦𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌬𑌿𑌭𑍇𑌮𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌯𑌤𑍍 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌮𑌤𑍍𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌦𑍍𑌵𑌨𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿, 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌹𑌂 𑌬𑌿𑌭𑍇𑌮𑍀𑌤𑌿 । 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌦𑍍𑌵𑌨𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿𑌸𑌜𑌾𑌤𑍀𑌯𑌕𑌂 𑌭𑌯𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 । 𑌤𑌦𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨 𑌕𑌸𑍍𑌯𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌭𑌯𑌹𑍇𑌤𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌤𑌤 𑌏𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌯𑌂𑌵𑍀𑌯𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌤𑌤 𑌏𑌵 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌰𑍂𑌪𑌾𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌯𑌂 𑌵𑍀𑌯𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌗𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌮𑍋𑌦𑌤𑍇 — (𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌭𑍇𑌷𑍍𑌯𑌦𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌾𑌦𑍍𑌵𑍈𑌭𑌯𑌂𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌦𑍍𑌵𑌨𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿𑌨 𑌏𑌵 𑌭𑌯𑌹𑍇𑌤𑍁𑌕𑌂, 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍇 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌭𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍁𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌯𑍋𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌶𑍍𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌕𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌦𑍍𑌭𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌥𑌾𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵𑌤𑌃 “𑌸 𑌵𑍈 𑌨𑍈𑌵 𑌰𑍇𑌮𑍇” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌰𑌤𑌿𑌰𑌿𑌰𑌂𑌸𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑌬𑍍𑌧𑌵𑌶𑌾𑌦𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑌿𑌰𑌂𑌸𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍌 𑌭𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌶𑌾𑌤𑍍𑌤𑌤𑍋 𑌨𑌾𑌨𑍁𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 ॥ ௨ ॥

(𑌸 𑌵𑍈 𑌨𑍈𑌵 𑌰𑍇𑌮𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌸𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌃 𑌨𑍈𑌵 𑌰𑍇𑌮𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍀𑌤𑌿𑌂 𑌰𑌤𑌿𑌃 । 𑌤𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌲𑌭𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌕𑌾𑌕𑍀 𑌨 𑌰𑌮𑌤 𑌇𑌤𑌿 ।) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌕𑌾𑌕𑌿𑌨𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌸𑍍𑌯 𑌨 𑌰𑌤𑌿𑌃 𑌅𑌤𑌏𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑍇𑌕𑌾𑌕𑌿𑌨𑌃 𑌰𑌤𑌿𑌰𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌮𑍈𑌚𑍍𑌛𑌦𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌰𑌮𑌣𑌮𑍈𑌚𑍍𑌛𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌹𑍈𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌾𑌸 𑌯𑌥𑌾 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍁𑌮𑌾𑌂𑌸𑍌 𑌸𑌂𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌹 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌮𑌰𑌣𑍇 । 𑌯𑌥𑌾 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍁𑌂𑌸𑍌 𑌰𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌸𑌂𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑍌 𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑍌 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑍋 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌇𑌮𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍇𑌧𑌾𑌪𑌾𑌤𑌯𑌦𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌇𑌮𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍇𑌧𑌾 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌤𑌤𑌃 𑌪𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌪𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌨𑍀𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑍌 𑌦𑌂𑌪𑌤𑍀 𑌅𑌭𑌵𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑍇 — “𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌭𑍂𑌤𑍍𑌤𑌤𑌃 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍈𑌲𑍋𑌕𑍍𑌯𑌦𑌹𑌨𑌕𑍍𑌷𑌮𑌃 । 𑌭𑍍𑌰𑍂𑌕𑍁𑌟𑍀𑌕𑍁𑌟𑌿𑌲𑌾𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌲𑌲𑌾𑌟𑌾𑌤𑍍 𑌕𑍍𑌰𑍋𑌧𑌦𑍀𑌪𑌿𑌤𑌾𑌤𑍍 ॥ 𑌸𑌮𑍁𑌤𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌤𑌦𑌾 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑍍𑌨𑌾𑌰𑍍𑌕𑌸𑌮𑌪𑍍𑌰𑌭𑌃 । 𑌅𑌰𑍍𑌧𑌨𑌾𑌰𑍀𑌨𑌰𑌵𑌪𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌚𑌣𑍍𑌡𑍋𑌽𑌤𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌾𑌨𑍍 ॥ 𑌵𑌿𑌭𑌜𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾

தஸ்மாதிதமேவக்ருத்ஸ்நமித்யேவம் வெள்ளி ஸா ஸ்வாமயாஜ்ஞவல்க்யஸ்ஸ்வஸ்மாத்ய மேகாஸம் ஸ்யா வாக்யேயத வாவ தாம்வஸமேவத்தத்ஸ்தா மேநாஷ்டா ஸஜாயதே ॥ ॥ ௩ ॥

ஸோ மேய ஸத்தயங்காரத்மா ஸம்வை ஜநயித்வா ஸம்ஸதி ஸத்தே திநாஸா நீதி ஸா ஸாரஸ்வத்யஸ்ய ஸமத்தம் ஸம்ஸ்வமேவ ஸ்வத்தேதா மாஸோஜாயதே ஸம்ஸேத்ராஸம் யஸ்யாஸ்ய ஸுவ்ருஷ ஜதேரா

ஜதேடுமே தத: । தஸ்யாத்ராஜஸ் ஸியா ஸ்வீகும் வாமாதேஷகும் தஸ்ய காரோதி ॥ ஶ்ரீமாமவிதவ— கல்யாணவமேத்யேஷயா யத்யேயமேவ ஸூதே । தாம்ராம் ராம் ணவிமாமாம்ராம் ஙிய ஸம் ஸம்வேத்யேத்தி ॥ (தஸ்மாதிதமேவ க்ருத்ஸ்நமித்யேவம் வெள்ளிஸாஸ்வாமயாஜ்ஞவல்க்ய இதி) தஸ்மாதே மேகாஸிதம் ஶரீரம் ஸ்வ: ஸ்வஸ்ய । க்ருத்ஸ்நமிதியாவத் । விஹக்ஷிவஸ்த்யஸ்தா ஹ்ஸ: । விவாஹமாகவ்யாகர் கவிடுவ்ருஷ்யவேதிவ கவிடுவிதலேதிவ । இதிஸ யாஜ்ஞவல்க்ய க்ருஸஸ்ய உக்தவாந் । (தஸ்மாத்யமேகாஸம் ஸ்யாவாக்யேயத வாவேதி ॥) யஸ்மாதிவாஹமாகவ்யாமஷ்விதலம், தஸ்மாதேகாஸம் வாம ராஷ்ரம்ஶரீரவிஷ்யாமம் விவாமேவஸதி ஸ்யாவாக்யேதே । "ஸமேஷ்ரா வாவஷக்ருத்தேநா யத்த்தீ"தி ஶ்ருதேரித்யர்த: । க்ருகாஸம் ஸ்யா வாக்யேயதஇதிவாரணேவஸி க்ருகாஸம் வாக்யணீயாவகாஸமித்யர்த: । (தாம்வஸமேவதி ॥) தாம் ஶதாப்தாவர்த்தமநா ஷஷிதஸம் ஸ: வ்யாஸவதி: ஸமேவஸ் மேமயாந்மாஷம்தவாந் । (தத:) தஸ்மாஸ் ஸம்ஸ மேநந்தஷ்டா உத்பாஜத்யர்த: । உக்தம் விஷ்ணுபுராணே— "ஸுத ராக்ஷமா தாஸாகீம் தவோரிஷுத்தரக்ஷஷ்ட । ஸ்வாயம்பவோ மேந் ஷேடுவ: வத்தீகே ஜந்மஷேம வ்யஷ"ரிதி ॥ ॥ ௩ ॥

(ஸோஹேமயஸத்யங்கேத்இதி ॥) ஸா உ ஸ ஜயதிதிஷேதூ: । ஸோ யம் ஸ வ்யவஸி ஶதாப்தாவா கத்தா ஶ்ரங்காமங்கே ஜஸமேவிஜயதி த்யர்த: । விஹாவ்யகாரவேவாஸ—(கயஷமேzzத நவாவஜநயித்வாஸம் ஸவதீதி ॥) நாஜதி விதகேடு । கயஷம கயம்வா மே மேம் க்ருத்ஸ்நவ்ரோ த்வாஷ்ட்ர ஸம்ஸவதி உவமதி । இதி விதகேட்ய தத்தஸ்தேத்ராவாயம் நிஶ்சி த்யாஸ— (ஸதே திரோஸாநீதி ॥) ஸதே தத்ராவாயதஶம் நஜஸமேஷ்டி திரோஸாநிஜாத்யதேரண திரோஹிதாஸ்வாநீதி நிஶ்சிதவதீத்யர்த: । இதீக்ஷித்வா ஸா ஶதாப்தா மாஸவஸ் । (வ்ருஷமஜதாரஜதி) ஜதர: மேந: வ்ருஷஸ: வாம்மவோzஸ்மி । (தாம்) மேராப்தாம் ஶதாப்தாம் (ஸ்வமேவாஸவத்) ஸமேவ மேவ । வாநரவி மேமேயந்ந்யமேவமதகாநித்ய த்யர்த:। (தமேதாமாஸோzஜாயதேதி॥) ஸ்வமேஷாzயர்த: । (ஸேதரோ தாராzஸ்வதி॥) இதரா ஶதாப்தா ஸேதஸா கஸ்வா கஸ்வஸ் । இதரஸ்ய மேந:

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible]

[illegible]

𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌤𑍈𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌮𑌿𑌸𑍍𑌰𑍁𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍇𑌷 𑌉𑌭𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑍇𑌨𑌾𑌃 𑌅𑌥
𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌧𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌤 𑌤𑌦𑍍 𑌰𑍂𑌪 𑌸𑌤𑌾
𑌸𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌭𑍂𑌤 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌮𑌾𑌨𑌃
𑌶𑍇𑌷𑌾 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌟𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 । 𑌪𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌸𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁
𑌜𑌤𑌾𑌥 𑌪𑌦𑍍𑌮𑌜𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾 𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌤 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌰𑍁𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍍𑌭𑌿
𑌸𑍍𑌰𑍁𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌶𑍇𑌷𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌤𑌮𑍍 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌪𑌰𑌿𑌤𑍋𑌽𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌜𑌗𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌤𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌃 𑌅𑌤𑍋𑌽𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌜𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌿𑌤𑌃 𑌵𑌿𑌨𑌿𑌤𑍋𑌤𑍍𑌕𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 (𑌸𑌾) 𑌤𑌦𑌵𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌦𑍇𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌿𑌣𑍀 𑌸𑌵𑌤𑍍𑌰 (𑌵𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌸𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌿𑌤𑌯𑍇𑌵 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌿𑌕𑌤𑌰𑍍𑌤𑍃𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌜𑌾𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁𑌕𑌾𑌰𑍀𑌤𑌿𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌸𑌷𑌉𑌭𑌯𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌅𑌤 𑌸𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌕𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑍇𑌨𑌾𑌃 𑌸𑌷𑌉𑌭𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌷𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌿𑌤𑍇𑌵 । 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌯𑍋𑌰𑌭𑍇𑌦𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 । (𑌅𑌥𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌅𑌥𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌪𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯 (𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌧𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌤) 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌿𑌰𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “𑌶𑍍𑌰𑍀𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑍋𑌤𑍍𑌸𑌗𑍍𑌾𑌵” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌸𑌾𑌽𑌽𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌪𑌾𑌰𑌣𑍇 । 𑌤𑌦𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍋𑌽𑌽𑌦𑌿 𑌸𑍋𑌽𑌽𑌦𑌿𑌰𑌸𑌃 । (𑌸𑌤𑌾𑌸𑌾𑌽𑌽𑌦𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌸𑌤𑌾𑌸𑌾 𑌸𑌤𑌾𑌸𑌦𑍇𑌵 । 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚? (𑌅𑌸𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾) 𑌅𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌗𑌤𑌃 𑌪𑌾𑌲𑌨𑌾𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑍇𑌨 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 — (𑌭𑍂𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌮𑌾𑌨𑌇𑌤𑌿 ।) 𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌾 𑌦𑌶𑌕𑍍𑌵 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌤𑌤𑌾𑌮𑍇𑌕𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌦𑌶𑌕𑍍𑌵 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌕𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌶𑍇𑌷𑌾 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌟𑌿𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌪𑍍𑌰𑌿 𑌪𑌰𑌸𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌸𑌃 𑌸𑌨𑌕𑌸𑌨𑌨𑍍𑌦𑌨𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌤 𑌶𑍇𑌷𑌾 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌣𑍍𑌡𑌕𑍋𑌟𑌿𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌅𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿𑌤𑌾𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿 𑌰𑌭𑌿𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 । 𑌅𑌥𑌤𑍋𑌽𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿𑌤 𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 — (𑌅𑌥 𑌪𑌦𑍍𑌮𑌜𑌾𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌥 𑌪𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌦𑌿𑌃 𑌸𑌪𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌰𑌣𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌅𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍇𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌨𑌕𑌸𑌨𑌨𑍍𑌦𑌨𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌸𑍍𑌰𑍁𑌜𑌤 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌅𑌭𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌭𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌶𑍇𑌷𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌤𑌮𑍍 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) (𑌪𑌰𑌮𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌪𑌰𑌮𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌵𑌨𑌤𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌤𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌳 𑌹 𑌭𑍂𑌮𑌿𑌕𑌃 𑌤𑌦𑍇𑌵𑍋𑌤𑍍𑌤𑌮𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑍋𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥

[illegible]

स एष इह प्रविष्ट आनखाग्रेभ्यो यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः स्याद्विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाये तं न पश्यन्त्यकृत्स्नो हि सः । प्राणन्नेव प्राणो नाम

[illegible] “क्षु[illegible]” इति [illegible] नामरूपव्याकृतिरिति भावः । [illegible] नामरूपाभ्यां [illegible] व्याक्रियतेत्यर्थः । व्याक्रियतेत्यत्र [illegible] । [illegible] उक्तं [illegible] भगवता भाष्यकृता — “[illegible] नामरूपाभ्यामेव व्याक्रियत” इति । [illegible]

[illegible] — (स एष इह प्रविष्ट आनखाग्रेभ्य इति ।) एषः अव्याकृतशरीरकः सः [illegible] इह [illegible] आनखाग्रेभ्यः प्रविष्टः कारणावस्थायां [illegible] । प्रविष्टः [illegible] ।

[illegible] — (यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः स्याद्विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाय इति ।) क्षुरो [illegible] क्षुरधाने [illegible] । यथा क्षुरः [illegible] अवहितः [illegible] प्रविष्टः । विश्वं [illegible] विश्वम्भरः [illegible] । [illegible] विश्वम्भरस्याग्नेः कुलाये नीडे । [illegible] ।

यथा [illegible] प्रविष्टः, तथा इह प्रविष्ट इति [illegible] । (तं न पश्यन्त्यकृत्स्नो हि स इति ।) [illegible]

𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌨𑍋

𑌵𑌃 । 𑌅𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 । 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌏𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌭𑍇𑌦𑌂 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌨𑌾𑌮 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ।) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌵𑌦𑌨𑍍 𑌵𑌾𑌕𑍍) 𑌵𑌦𑌨𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌨𑌾𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍 । (𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃) 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌂𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌚𑌷𑍍𑌟 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 । 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌮𑍍 । (𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌨𑌃) 𑌮𑌨𑌨𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌮𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌨𑍁𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌮𑌨𑌃 । 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌾𑌚𑌕𑌲𑌾𑌵𑌕𑌾𑌦𑌿𑌵𑌤𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌵𑌦𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾, 𑌤𑌥𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌕𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌕𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌶𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌵𑌸𑍇𑌯𑌾𑌃 । 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 “𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌚𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌷𑍍𑌵”𑌿𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌥𑌾 𑌹𑌿 — “𑌸𑌦𑍇𑌵 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯𑍇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌦𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍁𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । “𑌅𑌸𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌦𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌦𑌸𑌤𑍍 । 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌤𑍍𑌪𑍁𑌨𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑍍 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑌗𑌤𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍁𑌂 𑌨 𑌶𑌕𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌤𑌦𑍍𑌧𑍇𑌦𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌹𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑌾𑌸𑍀𑌤𑍍 𑌤𑌨𑍍𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍇𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌕𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌃 𑌰𑌾𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌾𑌂𑌖𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌨 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌵𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇 “𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌚𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌯𑌥𑌾𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃, 𑌸𑌮𑌾𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌦𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌿𑌤𑌮𑍍 । “𑌜𑌨𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌤” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌥𑍈𑌵 “𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍇𑌦𑍇𑌷𑍁” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 । “𑌸𑌮𑌾𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍” । “𑌅𑌸𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌦𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 “𑌸𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣 𑌏𑌵 “𑌤𑌦𑌪𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌸𑌮𑌾𑌕𑌰𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍 “𑌅𑌸𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌦𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । “𑌤𑌦𑍍𑌧𑍇𑌦𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌹𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑌾𑌸𑍀𑌦𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯 “𑌸 𑌏𑌷 𑌇𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌆 𑌨𑌖𑌾𑌗𑍍𑌰𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃, 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌂𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌮𑌾𑌕𑌰𑍍𑌷𑌣𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤

शब्दार्थव्याकृतशब्दितावृत्तशरीरकलेवरतद्वाच्यत्वेतत्त्वम्
इति निर्णीयते । यथा सांवृत्स्मृतिषु नानार्थेष्वपि स्मृति
वाक्ये "स्मृत्यनवकाशदोषप्रसङ्ग इति चेन्नान्यस्मृत्यनवका
शदोषप्रसङ्गात्" इत्यधिकरणे स्थितम् । तत्र हि "सर्ववेदा
न्तप्रत्ययं, चोदनाद्यविशेषात्, तदेकं तत्त्वं व्याख्यातं
श्रुतिष्विति" श्रुतीनां परस्परविरोधे यथा प्रतीय
मानानां स्मृतीनां निर्णयो नाम तत्त्वं प्रतिपादकत्व
मुक्तः प्रतीतस्मृत्यनवकाशदोषेण निर्णयः ।
इतरथा सांवृत्स्मृतेर्मार्गस्मृतिवत् कपिलस्मृतेः सावका
शत्वाभावेनानवकाशत्वदोषः प्रसज्येतेति प्रति
पक्षं कृत्वा "परमेश्वरेणाविषये स्मृतेः" इति श्रुतिप्रति
पादितार्थानां श्रुत्यविरुद्धानां स्मृतीनां पुराणानां
स्मृतीनां प्रामाणिकत्वात् नवकाशप्रसङ्ग इति श्रुतिविरु
द्धायाः कपिलस्मृतेः सांवृत्स्मृतेरप्रामाण्यम्
उक्तम् । पुराणस्मृतेर्वेदपरिशिष्टत्वात् सत्त्वम् प्रामाण्य
प्रमाणमिति । यथा मनुः— "स्मृतीनां वेदमूलत्वम्" इति
"तदेवं प्रपञ्चे तत्त्वं प्रतिपादितम्" । पुराणेन तु
प्रकृतिपुरुषविलक्षणः परमात्मा ॥ वेदेषु प्रामाण्यम्
विशिष्टज्ञानविधिः प्रकाशः । सर्वत्र सत्त्वरजस्तमः
पुराणम् इति ॥ भगवता— "सर्वं च पश्यति
भक्तः प्रपश्यन्, सर्वं परेषु प्रपत्ते ऽत्र प्रपत्तिं
वेद" इति । पुराणेषु— "तत्त्वं ज्ञातव्यं परं ब्रह्म
ब्रह्म" । प्रपत्ते परमेश्वरं प्रति पुराणम्" इति
प्रमाण— "नारायणो ब्रह्म परं तत्त्वं नारायणः" इति ॥
यथा— "तत्त्वज्ञानं तत्त्वं विज्ञानं तत्त्वम्", "सर्वं
परमेशे प्रमाणं वेदे सम्प्रत्ययम्" इति । पुराणं भगवान्
परमात्मा— विशिष्टाद्वैतप्रतिपादनं ब्रह्मसूत्रं स्थितम् ।
स्थितिसंयमनशक्तिर्ब्रह्म ब्रह्मवत्" इति । पुराणवाक्य
मेव— "प्रभुः प्रमाणं सर्वं प्रमाणं परमात्मा
विश्वरूपः" तत्र "तत्त्वानां प्रमाणं सर्वं प्रमाणं
प्रमाणं सत्त्वम्" इति । नव पुराणस्मृतीनां कपिलस्मृतेः सावका
शत्वं, कपिलस्मृतेः प्रमाणं प्रमाणं तत्त्वम् । नन
कपिलस्य पुराणस्य प्रमाणं प्रमाणं स्यात्
प्रामाण्यमिति, तत्राह— "इतरेषां चानुपलब्धेः" ॥ इत
रेषां पुराणानां वेदानां प्रमाणानां प्रामाण्यं प्रकरणं

தத்ராநந்தமயஸ்ய ஸர்வவ்யாப்தீர நந்தரோக்ஷேதி விஜ்ஞாநைகத:
ததா ஸாம்ப்ராப்திதஸ்ய ப்ரயாநஸ்ய ஜகத்ஸ்ருஷ்ட்யாதி நயந்த்ரிஸஹ
தீதி தகுவாஷே 'ஏவநாநந்தவேத்தி' ஸ்ருத்யந்தரேண வுத்ய । ததா
ஹி— "ஏவநாநந்தவேத்தஸ்ய நாநாநந்தம் ப்ரவர்த்தஸ்ய" ॥ ஸத்ராஜ
ஸ்வேச்சயஸர்வஜ்ஞசோபாதிகம் ஜகத் தத்ரூபமேவாநுதாநகம் கா
யகுலாதித்ய நந்தநஸம் ஸாம்ப்ராப்திதம் ப்ரயாநம் நஜகத்காரணம் ।
ஆநந்தீயதஜதி வ்ருத்தத்ர ஆநந்தநஸ்வேந நந்தநிகப்ரயாநவா: ।
ததுஸ்ப்ரயாநஸ்ய தஸ்ஸஹாவாவிஜ்ஞவேதநாநயிஷ்டிதகேவ விதி
த்ப்ரவஹ்ரவநாஸாவேத்யாநந்தவேத்தி:, ததுஸ்வேதநாயிஷ்டித
வேஸ்ய தாவதாஷேரவேதநஸ்ய காயகுப்ரவுத்திதுஸ்யுநாத்வ நப்ர
யாநம் ஜகத்காரணமித்யுக்தம் । "வயோऽநேவந்தத்ராஹி" ॥ நநு
வயஸ்ஸ்வதநாநயிஷ்டிதஸ்யாஹி தயிஸாவேந வரிணாமேவ, வாரிதமே
த்ஜஸ்ய நாஸிகேஸரவஸாதித்ராத்நா வரிணாமேவ வேதநாநயிஷ்டித
ஸ்யாஹி ப்ரயாநஸ்ய வரிணாம: கிஸ்யாதிதிவேஷ । தத்ராஹி ப்ர
ஜ்ஞாயிஷ்டாநமேவ தஸ்யாஹி வக்ஷ்யமாணமித்யுக்த: । "வ்ருதிரோகாந
வயஸ்வேதஸ்யாநவேக்ஷகாத்" ॥ ஸ்வஜ்ஞேநப்ராணிகஸ்யுவரிவாகாதத்ஹி
ஜ்ஞவாஸ்ரஷ்டாயிஷ்டாநாநவேக்ஷ்யப்ரயாநஸ்ய ஜகத்ஸ்ருஷ்டிகேவ ஸயு
ஸஹ ஸவகுஷா ஸ்யாத், தத்ர்திரேகஸ்ய ப்ரதிஸயுஸ்யாவஸ்திதி: ஸ
த்ரா க்ஷாऽபி நஸ்யாதித்யுக்த: । "அந்யத்ராஹாவாத் நதுணாதிவத்" ॥
யேயாத்ருஸ்யயஸ்த துணாஷே: ப்ராஜ்ஞாநயிஷ்டிதஸ்யாஹி க்ஷீராகாரே
ண வரிணாமேஸுநாதித்யதாஹாரணாஞாரவஸம்வேநேந ஸம்கா ।
யேயாத்ருஸ்யயஸ்துணவத் அநஸ்யதாத்ருஸ்யயஸ்துணாஷே: க்ஷீர
ஹாவேந வரிணாமேஹாவாத் தத்ராஹி ப்ராஜ்ஞாயிஷ்டாநமேவக்ஷீதஹி
வரிஹாராபிப்ராய: । "வாஸ்ரஷ்ட்ரஸ்வதிதிவேத்யோऽபி" ॥ ஷஞ்ஞதி
யஸ்தவாஸ்ரஷ்வஸதியாநாதுஞ்ஞதிஸ்யுவேந்யாऽவப்யம்யேந யதா ப்ரவ
தகுதே, யதாஞயஸ்காந்தாஸ்வஸதியாநாதயஸோऽவேதநஸ்ய ப்ரவ்ருத்தி:,
ஏவம் தித்ரூத்ராத்மவாஸ்ரஷ்வஸதியாநாதவேதநஸ்ய ப்ரயாநம் ஜகத்
ஸேகு ப்ரவதகுதஜதிவேத், ததாऽபி ப்ரயாநஸ்ய ஸ்ருஷ்ட்யம் நேந
வவத்ருதே । வாஸ்ரஷஸ்ய தித்ரூத்ரவவாஷ: தஷநந்தணோவஷே
ஸாதிவ்ராவாராஹாவாத், ஸதியாநோத்ரஸ்ய ப்ரயோஜகத்வ நித்ய
ஸயுப்ரஸங்காச் ॥ "அங்கித்வாநவேத்தஸ்ய" ॥ ப்ரஹ்மயே ஸாதிராவ
ஸ்தாநம் ஸத்ராஜஸ்தமஸாம் ஸந்துஷ்டவகஷ்டுஜஷ்ணாம்ஸாம்திஹாவஸ்யே
ந ஜகத்ஸ்ருஷ்டிவுக்தவ்யா । ஸா நேரவவத்ருதே । காஷவிஷேஷே அம்ஸாம்
திஹாவே நிர்யாதகாஹாவாதித்யுக்த: । "அந்யோऽந்தரதிளவ ஜ்ஞஸக்திவியோ
காத்" ॥ தத்ஷிதவ்ரகாராதிரிக்தப்ரகாரேண ப்ரயாநாநந்தரேऽபி

உத்க்ராந்த்யேவ்யாப்திகத்யாநுகதிநியமவஶாத்ஸம்பரிஷ்வக்தபூத:
ப்ராணை: ஸஹைவ ப்ரயாதீத்யுபகமஸமயே ஶாஸ்த்ரயுக்த்யா ப்ரஸித்தம் ।
வக்த்ராந்தே ப்ரஶ்நபூர்வம் ப்ரதிவசநதயா ஸ்பஷ்டமாப: ப்ரஸஜ்ய
தத்ராப்யந்யாநி பூதாந்யபி ஸ்ருதிமுகதஸ்ஸம்க்ரஹாத் ஸம்ப்ரதீதம் ॥

ஜ்ஞாத்ருத்வஶக்த்யாவிர்பாவகஸ்ய ஷட்த்வம் வ்யாநஸ்ய ப்ராணவ்ருத்தே:
"ஸர்வம் ஹ்யேதத்ஸஹஸம்பரிஷ்வக்தம்" ॥ ஆநந்தோ நிர்வ்யாநோ வ்யாநாஹ்வயம்
ஏதத் ப்ராணாதயஸ்ஸர்வே தத்ர திஷ்டந்தி தத்ஸர்வம் நிஷ்க்ரம்ய ஸர்வநாமா
ஸம்பரிஷ்வஜ்யமாநா: ப்ரதிஷ்டாயாம் வ்யாநே வ்யாநவ்ருத்திர்ப்ரதி
தி ஶ்ரூயதே । ததா வ்யாப்தி: வ்யாநாஹ்வயஸ்ஸ: ॥ "விவ்ரு
த்தேஷு ஸர்வேஷு" ॥ ப்ராணேஷு ஸம்ஸாரதி, தத்வ்யாநஜ
த்யக்தா ப்ராணேஷு ப்ரதிஷ்டாயாம் வ்யாநவ்ருத்திர்ப்ரதிஷ்டாயாம்
பாதபஶ் ஸாம்யந்பூஷிதம் பஞ்சவிதாத்மவிரோதாஸர்வஸர்வஶ்ருதிஷு
தஸ்ய । ததஶ்ச ஸாம்யாநிர்வ்யாநஸ்ய தத்ஸ்வஸ்யாத்மநிர்வாண
வ்யாக்ருதஜீவஸ்திதஸ்ய நதஸ்வதிவாதஶ்சாவகாஶ: । வ்யக்ருத
உத்தரஸூத்ரே:— (ஸபோடகணிகைக்கவிஸ்ஸ்த நஸவேதி ॥) அத:
ஶ்ரத்தோக்தா: ஸர்வப்ராணைரேவ விஶிஷ்டம் பஞ்சாக்நிம் விஹாய ஸ
கைகம் ஸர்வைகப்ராணைரேவ விஶிஷ்டம் ஜீவமேவாஶ்ரித்ய நஸவேத ஸவநா
வாக்ஷ்யே । தத்வாஸநத்வாஸநஸ்ய நஹதீத்யர்த: । உபாஸந
ஶப்தேஷ்டவாதிதஶாஸ்திரவாஸநபர: । உக்தம் வ்யாஸாசார்யைர்ப
விசாரே— "நஸவேதத்வஸ்ய ஸபோடகணிகைக்கவாஸ்த"இதி
தத்ராக்ஷவிக்ஷுக்கா ஶபக்ஷோவஸம்ஹாரோ ராவாஸநஶப்த:
ஶப்தே வேத்ஸநஶப்தஜதி । காதஜதத்ராஹ— (அக்ருஶ்யோஜோஷோ
கணிகைகேந ஹவதீதி ॥) அத: ப்ரஹ்மணேவ ஸர்வப்ராணைரேவ
விஶிஷ்டதயா ஸர்வாத்மகாத் ஸகைகேந ப்ராணைரேவ விஶிஷ்ட:
ஸக்ஷ: ஜீவ: அக்ருஶ்ய: அவரோஹதீத்யர்த: । ஸகைகேந
தீக்ஷ்ணஸம்ஹிதலக்ஷணத்ருதீயா । தஸ்மாஜ்ஜோதா: (ஆதேத்யேவாவாஸீ
தாத்ருஶேதி ஸர்வஸகம்ஹவந்தி ॥) ஸகைகநாப்ரேவம் ஜீவம் வி
ஹாய ஸர்வப்ராணைர்வஹாஜம் பரோதாநஶ்வாவஸீத । அத்ர பரோத
தி ஹி யஸ்மாத் ஸபேவஷாயயுக்தஶரீரதயா ஸகம்ஹவந்தி । நதஸ்
ரவிவேக்ய । ஜாஜபயோஶேஷக்யாஸம்ஹவாத், ஶரீரஶரீரிணோஶ்ச
பூயஶ்ஸ்தித்யாத்யாஸ்வேந ஸகக்ஷவஹாரஸ்ய த்ருஷ்டத்வாதிதி த்ரு
ஷ்டவ்ய । ததஶ்ச வேதத்வஸ்யாத்ர யஜ்ஞத்வஸ்யாத்ரதி கிஞ்சித்வ்ருத்திபா
திகதிடோவாஸநஹி நஸர்வாஜஹாவ: ஆத்ரேயேநேவாவாஸ
நே ஸம்கோசகாஹாவாத் அஸங்குசிதம் ஸர்வாத்மகம் ஹ்ருதஜதிஹாவ: ।

॥ ௭ ॥

வெ்யொ நருஸா தவடுஸாஞுஹாரதரொ யடியஶொ தூ ஸயொஃநருஶா
தூநஃ ஷியம் ஷுவாணம் ஷுஷுபாக ஷியம்ரொதுஶ்தீதீஷு
ஏ ராஹதலெலெவஸாஞுாதூநமொவ ஷிபஶவாவஸீத ஸய ஞுதூந
லெவஷியஶவாஶெஷு ந ஹாஸ ஷியா ஷுஶாயாகா ஹவதி ॥ ௮ ॥
தஜாஹாயுஸுஷுஹுவிஞுபா ஸவும் ஹவிஷஞெஜாஶநஷா
ஶந்ஞெ கிஶதஸுஷு ஹாலெவஞுஸா ததவுஶஹவழிதி ॥ ॥ ௯ ॥
ஷுஹுவா ஐஞுஶஞு ஞுவஸீஸு தஜாதூநலெவாலெவஞுஹc ஷுஹா

ஷாஶஹாரதர: ஸஹுஹாரதர: ஸக்ஞுஹாஹரஞஃஶவஞுஐதியாவஸ । தாஞு
ஶுதூதஸ தஸாலெலெதா: வஶதஸு வஷா: வா தூதிதூஷிஷியாஹார
லெவஸுபாஃதிஷியதரஐதஞுயடு: । (ஸயொஃநஶாதூந: ஷியம் ஷுவா
ணா ஷுஷுபாஸஷியம் ரொதுதீதீஷுரொஹ தலெலெவ ஸஷுதி) ஸ
ய: வஷவவிஸ ஞுதூநொ ஃஷி வரஶதூவெஸுபாஃஷி ஸநஸஷியஶஷீ
தி ஷுவாணம்ஷுதி வ ரஶஷுர: ஷியம் ரொதுதி ஷிபதிரொயஷீ
ஷுர: ஸவிஷ தீதி யதி ஷுஷுபாஸ தலெலெ ஹவதிதஞுயடு: । (ஞுதூ
நமொவ ஷியஶவாஸீலெதி ॥) தஸாலெலொதிடுரதிஶயஷியம் வர
ஶதூநலெஶவாவாஸீலெததஞுயடு: । வரஶதூநொஹஞுநஹஷுயஶநஸஞு
திரதிஶயாநதுதயா ஷியஸவஶநதுவஞுஞுழிஸிஸம் ஜுஷுவஞு । (ஸய
ஞுதூநமொவ ஷியஶவாஶெஷுஐதஞுதி ॥) (ஷுஶாயாகம்) ஷுகஞுஷும்
ஶாயா: ஶரணம் யஸ தஸ ஷுஶாயாகம் நஹவதி । ஸவிநஷும்ஹவதீத
யடு: । ஶவிஷம் ஷுவஷுஞு ॥ ॥ ௮ ॥
(தஜாஹாரிதி ॥) தஸ வஷுஶாணஶாஹா: வெஷுஞுாரிதஞுயடு: ।
(பஸுஷுஹுவிஞுஞுபா ஸவும் ஹவிஷஞெஜா ஶநஷா ஶநஞெ கிஶ
தஸுஷுஹாலெவஸ யஸாததவடுஶஹவழிதி ॥) ஐஞும்ஹி வாகும் வஞுாஸா
லெயடு: “யஸுஷுஹுவிஞுஞுபா ஸவும் ஹவிஷஞுஹ: ஸவடுஶஷுவாவஞுவ
ரஶதவயடுஹாவிஹடுாவகாஶ: ஶநஷா ஶநஞெ கிஶ தஸுஷுஹா
லெவஸ யஸாததவடுஶஹவழிதி தஸுஷுஹு கிலெவஞும் வஸுஹாரஶலெவஸ
யஸாஸ லெவஞநாததவடுஶஹவஸ । ஷுஹுலெணாஃஷி வரம் தஜாவாஸும்
வஸுஷி நலெவதி வாஹாலெதாஸாஷிதா”ஐதி ஸவடுவஞுாவஞுாநாயிகர
ணெ வஞுாவஞுாதஞு ॥ ॥ ௯ ॥
(ஷுஹுவா ஐஞுஶஞுஞுவஸீதூஞாதூநலெஶவாலெவ ஞுஹம்ஷுஹாஷீ
தி தஸாததவடுஶஹவழிதி ॥) ஐஞுஶஷி வாகும் வஞுாஸாலெயடு: “உவா
ஸஞுாஹாரஶநஞுதிதூஞுாரஶஹ— தஜாதூநலெஶவாலெவ ஞுஹம்ஷுஹா
ஷீதி தஸாததவடுஶஹவழிதி । ஞுதூநலெஶவாலெவஸ நஸுநுஞுவாஸுஞு ।
தஸாததவடுஶஹவழித ஞுநஞுவெஞுநலெஸஞுாவாயஸவிஷெஷவப தாஷுபடுஞு!

𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑍋 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃-
𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂
𑌤𑌦𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦𑌾𑌨𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂
𑌸𑌮𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌦𑍇𑌵𑍈𑌤𑌤𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾-
𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌥𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌮𑍍

𑌨𑌚 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌯𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 "𑌸 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌕𑌰𑌣𑌾𑌧𑌿-
𑌪𑌾𑌧𑌿𑌪𑍋 𑌨 𑌚𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌜𑍍𑌜𑌨𑌿𑌤𑌾 𑌨 𑌚𑌾𑌧𑌿𑌪𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍇-
𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃
𑌪𑌾𑌰𑌮𑍈𑌶𑍍𑌵𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌵𑌿𑌵𑍃-
𑌤𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍋𑌦𑌾𑌹𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌾𑌰𑌦𑍇𑌯𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌦𑌾𑌹𑌰𑌣𑌂
𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮
𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌨 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑍇𑌦𑌨𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 ।
𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾-
"𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯" 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑌣-
𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌨𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯-
𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌯𑌤𑌿 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑍍𑌯 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌯𑌂
𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌮𑌰𑌹 — (𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑍋 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑍍𑌯-
𑌤 𑌸𑌰𑍍𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌅𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌾𑌨𑌾-
𑌮𑍍 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂𑌚 𑌅𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯 𑌯𑍋𑌯𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑍍𑌯-
𑌤 𑌸𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌸𑍍𑌯 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌵𑌾𑌰𑌣𑌤𑌃
𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌾𑌭𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌸𑌂𑌭𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌤𑍇-
𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌮𑍇𑌕𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌕𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯
𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌃 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸-
𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌤𑌦𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦-
𑌨𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌧𑌾𑌰𑌃 ।
𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑌰𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍀𑌨𑌾 𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌃 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂
𑌸𑌮𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑌯𑍇𑌤𑍍 𑌚𑍋𑌦𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦𑍇 । 𑌚𑍋𑌦𑌿𑌨𑌾
𑌸𑌰𑍍𑌵𑌣𑌾 𑌸𑌸𑍍𑌯 𑌏𑌕𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌃 । (𑌤𑌦𑌿𑌦𑌮𑍇-
𑌵𑍈𑌤𑌤𑍍 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌥𑌾 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ।)
𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵𑌾𑌪𑌿 𑌅𑌤𑌦𑌿𑌦𑌮𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣𑌾𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍-
𑌕𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌵𑌂 𑌯𑍋𑌯𑍋𑌚𑍇𑌤 𑌸𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌇𑌦𑌂
𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌾𑌭𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯-
𑌯𑌾𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍇𑌕𑌾𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾-
𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌯𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿

தே க்ஷுத்ரமேக்யஷாஶ்ச ஸ ஸவத்ய்ய யோநீநாம் தேவதாபா
வேஷ்வஸ்மிந்நிஸாவஸ்மிந்நிஸபூதீதி நஸவேத யதா பஶுப்ரவஶ்
ஸ தேவாநாம் டயா ஸமேவபஸவஃ பஶவோபநஷ்டம் ஸஞ்ஜ்ஞ
ரவஸிபிதேகேகஃ பரஶ்வா தேவாந்தஸநக்ஷ்யகஷூலிஷேவபஶா
வாதீபசோபநேஷ்வபி யம் ஸவதி கிமு பஸஷ்ட தஷ்ஷாதேஷாம் தஜ
ஷ்பியம் யதேதந்நஷ்யா விஷ்யஃ ॥ ॥ ௧௦ ॥

ஸாவஃ । (தஸ்யஸ நதேவாஶ்ஶ் நாஸஞ்த்யா ஶம்ஶதஜதி ॥) தஸ்ய
ஷ்யஸ்விஷஃ தேவாஶ்ஶ்ந தேவாஸபி ஸஸஞ்ஞேதய் பதேக்ஷ்யபவிஷ்வா
தய தேஸஶதே நஸபயாஃ । கபதாநஸஜதிஸாவஃ । வநஶஷ்வாஸ்ய
யாஃ । வ்யயாநம் ஊாஷஸ்ய । தத் மேதபாஸ — (க்ஷுத்ரமேக்யஷாம்
ஸஸவதீதி ॥) ஸஃ ஷ்யஸ்விஷ யஷூதேவாநாபஷி க்ஷூத்ரா நியக்ஷாஸவதி
ஷ்யஸ்விஷ்யவ்யஸாவேந வஶிகாஷிஷிபிக்தயா தாநஷி நியக்ஷம் ஶக்ஷ
ஜத்ய்யாஃ । சதஷஷ்ய பதேக்ஷ்யபவ்யாவாதே ந கோநஷி ஷபயா
ஜத்யவ்யாஸதா வஶவம்விதோ பக்ஷிரிதிஸாவஃ । வஶவம் ஷ்யஸாதவிஷாம்
க்யதாயாகாபக்ஷ கதாஷ்யஶாபநயாம் ஷஶயதி — (ஈய யோநீநாம்
தேவதாபாவேஷ்வஸ்மிந்நிஸாவஸ்மிந்நிஸபூதீதி நஸவேத யதா வ
ஶுப்ரவஸ ஸதேவாநாமிதி ॥) டஃ பாபாஷ யாரகக்ஷ நியக்ஷ்யகாஷிநா
ஷஷஷாஷஷதேவநாநாம் தேவதாம் வரபாத்ரஸ்யாம் கஷா தேவதா
கத்யஃ யாரகக்ஷ நியக்ஷ்யகாஷிநா க்ஷுத்ரஸ்யதாஷந்யஃ, கஸஜ யாயக்ஷ
திடாபக்ஷாஷிவ்யபக்தஷ்ஷரீரகாஶ்யாஷந்யஃ ஷிஜஜத்யாவாஷ்ஷ ந
ஸவேத ஷஃ சஜ்ஜஜத்ய்யாஃ । யதா யோகே பஶுஃ பநஷ்யாணாம்
ஶேஷஸ்தஃ, வஶவம் ஸ தேவாநாம் பஶுஃ । தக்ஷிம்கரதயா ஶேஷ
ஸ்தஜத்ய்யாஃ । (பயாஸமேவ பஸவஃ பஶவோ பநஷ்டம்ஸஞ்ஜ்ஞ
ரவஸிபிதேகேகஃ பரஶ்வா தேவாந்த ஸநக்ஷீதி ॥) ஸமேவஶ்ஷூஃஷ்ய
ஷிஷ்யோய । யதா பஸவஃ பஶவஃ வஶகம் பநஷ்டம் தோஸவா ஸாஷி
க்ரியாஷிஃ ஸஞ்ஜ்ஞஃ பரிபாலயதி வஶவிபிதேகேகஃ கஷ்யஸவிதரா
ஷஃ ஶஶ்ஶ்யஷயாஷ்ஷீஷ்யாதீந்த தேவாந்த ஸநக்ஷி பரிபாலயதி ஷ்யண
யதி । தக்ஷிம்கராஸவதீதியாவஃ । வஶதாவாம்ஸ்ய விஶேஷஃ — பஸவஃ
பஶவவஶகஸ்ய கிம்கராஃ । சஷ்யஸவிதபரஷஸ்ய வஶகேகவஶவ
ஸவஷ்தேவாநாம் கிம்கரஜதி । ததஃ ஷஷிதபாஸ — (வஶகஷிஷேவ ப
ஶாவாதீபசோபநேஷ்வபி யம் ஸவதி கிமு பஸஷ்ட தஷ்ஷாதேஷாம் தஜ
ஷ்பியம் யதேதந்நஷ்யாவிஷ்யஷிதி ॥) யோகேஷி பஶுஸ்வாபிந க்ஷு
ஷிஷ்ய ராஜபோராஷிஷி ரேகஷிந்த பஶாவாதீபசோந ஸ்யஸ்யசோணே
கஷியம்ஸவதி । கிமுத பஸஷ்ட பஶுஷ்ட ஷிஷ்யசோணேஷ ।

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌤𑌦𑍇𑌕𑌂 𑌸𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌮𑍍

𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌿𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌕𑌿𑌂𑌕𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑍂𑌤𑌾 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑍇𑌰𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌭𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌥𑌾𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌮𑌾𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 “𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌾𑌂𑌸𑌿 𑌬𑌹𑍁𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌬𑌾𑌹𑍁𑌲𑍍𑌯𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇 𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌵𑌾𑌰𑌣𑌕𑍍𑌷𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌪𑍍𑌰𑌣𑌾𑌮𑍋𑌪𑌾𑌯𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑌨𑍁𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌦𑍍𑌭𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌯𑌤𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌹𑌿 𑌭𑌵𑌤𑌾 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑍇𑌨 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑌿— “𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌜𑌗𑌤𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑍁𑌷𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌕𑌰𑍍𑌮𑌿𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑌕𑌸𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌅𑌤𑌏𑌵 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍀𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌨 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑌿𑌧𑌿𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌙𑍍𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍇 । 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑍀𑌵 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑍋𑌰𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑍁𑌮𑍁𑌕𑍍𑌷𑍋𑌰𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌕𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌶𑍍𑌯𑌮𑍍𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨𑌾𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌰𑍋𑌪𑌰𑍂𑌪𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑌿𑌧𑍇𑌰𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌤𑍁 𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌪𑌦𑌂 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌤𑍂𑌪𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌚” 𑌇𑌤𑌿 । “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌹 𑌵𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌾𑌰𑌃 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑍋𑌪𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌵𑌚𑌨𑌮𑍍 । “𑌯𑌦𑍍𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾 । 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌭𑍇𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌾𑌰𑌮𑌾𑌰𑍍𑌥𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌭𑍇𑌦𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌨𑌿𑌯𑌮𑍇𑌨𑌾𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌨 𑌹𑍀𑌦𑍃𑌶𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑍇𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌧𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌾𑌮𑌃 ॥ ॥ ௧௦ ॥

“𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑍋𑌽𑌨𑍇𑌨𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 “𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌰𑍇𑌤𑍋 𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌨𑍍𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 । 𑌇𑌦𑌾𑌨𑍀𑌮𑌿𑌦𑌾𑌨𑍀𑌰𑌮𑍁𑌪𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌂 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌵𑌧𑌾𑌨𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌬𑌹𑍁𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑍀𑌤𑌿𑌮𑌨𑍁𑌸𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌵𑌧𑌾𑌨𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌪𑌿 𑌸𑍂𑌚𑌯𑌤𑌿— (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌮𑌗𑍍𑌰

யோ ரஷுவைசத்ஸ ஜத க்ஷத்ரம் யாநேந்தாநி ஷேவத்ரா க்ஷத்ரா
ணிஷேத்ர வரஹணஃ ஸோஸோ ரஹஷ்ரஃ வஜலேநேத்ராபஸோ சந்த்ர
ரீஶாந இதி । தஸ்மாக் க்ஷத்ராத்ரம் நாஸ்தி தஸ்மாக்ஸ்ப்ராஹ்மணஃ
க்ஷத்ரபசியஸ்மாஷவாஸேஷ ராஜஸூயெ க்ஷத்ர வஶவதஷ்யெஶாஷ
யாதி ஸேஸஷா க்ஷத்ரஸ்ய யோநியஸ்ப்ரஹ்ம தஸ்மாஷ்ஷ்யபி

ஷஸீஷேகஸேஸேவதி ॥) ஹஷேஷாzயஃ । (தஷேகம்ஸஷிதி ॥) (நவ்யஹவக்)
ஸேஹவம் நப்ராவஷ்தீத்யஃ । நவாஷ்ஸஷந்தரம் ப்ரஹ்மணஃகய
ஸேகசேஷாக்ரிதி வாவ்யு । தஷிவகஷபா வஶகஸேஷாக்ஷவைதேதரிதி
ஷ்ரஷவ்யு । (தஜ்ஞயோரஷுவசேத்ஸஜதக்ஷத்ரதிதி ॥) க்ஷத்ரம் க்ஷ
த்ரியாவ்யம் ஶ்ரேபஃ ஶ்ரேஷ்டம் ரஷுவம் ஶரீரஹஷுதசேத்ஸஜத
கதிக்ராஜதபா ஸவஷ்ராயிகதயா ஸஸஜேஷ்த்யஃ । தஷேவ ப்ர வஷ
யதி— (பாநேந்தாநீத்ராஷி ॥) (ஷேவத்ரா) ஷேஷேஷ । "ஷேவசேந
ஷேத்"த்ராஷிநா ஸஷ்சேத்யெஷ த்ராவ்ரத்யஃ । ஷேவேஷ்ஷ்ரவரணா
தீநி யாநேந்தாநி க்ஷத்ராணி தாநி ஸஸஜேஷ்த்யஃ । "ப்ரஹ்மவ்ய
ஹவஸதிஃ, க்ஷத்ரிஷ்ரஃ, சேதேதாேஷ ஷேவாநாம் விஶ" இதி ஶ்ருதே
ரிஷ்ரஷீநம் க்ஷத்ரியஷு । ஷேவேஷ்வபி தவோவிஶேஷண வணேவி
ஶேஷஸம்ஹவாக் சுஷிசேநிகாஷா க்ஷத்ரியகம் ஷ்ரஷவ்யு । உஹயசேவி
வ்ரஹஸேவேவணிதஷு । (தஸ்மாத்க்ஷத்ராத்ரம்நாஸ்தீதி ॥) யஸ்மாஷே
தோரிஷ்ராஷயோ ஷேவஶ்ரேஷ்டாஜவி க்ஷத்ரியாஃ, தஸ்மாக் க்ஷத்ரியாக்
வரம் ஶ்ரேஷ்டநாஸ்தீத்யஃ । (தஸ்மாக்ஸ்ப்ராஹ்மணஃ க்ஷத்ரியசியஸ்மாஷ
வாஸேஷ ராஜஸூயெஜதி ॥) யஸ்மாத்க்ஷத்ரியஃ ஶ்ரேஷ்டஃ தஸ்மாக் ப்ரா
ஹ்மணோzவி ராஜஸூயபஜ்ஞ க்ஷத்ரியசியஸ்மாக் க்ஷத்ரியஸ்யாயஸ்மாக் ।
"தஷேதாzந்த்ராவி ஷஶ்த"இதி ஶ்ரீதியா । உவாஸேஷ உவவிஶதீ
த்யஃ । (க்ஷத்ரவஶவ தஷ்ஶோஷயாதீதி ॥) "ராஜஸூயெ ராஜ்ஞா
ப்ரஹ்மஷித்ரசேம்த்ரத ஸேகவிஷ்ராஜாநசேஹ கவம் ராஜந்து ப்ரஹ்மாவஸீ"தி
ஶ்ரவணாக் தஷ்ஶஃ ப்ராஹ்மணகவ்ரயாஷ்கம் யஶோ ராஜஸூயெக்ஷ
தேத்ர க்ஷத்ரியெவஶவ ப்ராஹ்மணோ யஸ்மாத்காரணாஷாஷயாதி தஸ்மாச்
ஷேதோஃ க்ஷத்ரியவஶவ ஶ்ரேஷ்டஇத்யஃ । (ஸேஸஷா க்ஷத்ரஸ்ய
யோநியஸ்ப்ரஹ்மேதி ॥) வஶவம்வியஸ்ராவி க்ஷத்ரஸ்ய ப்ரஹ்ம ப்ரா
ஹ்மணஇதியக் ஸா யோநிரித்யஃ । ராஜஸூயெ க்ஷத்ரியகதாதிஶ
யஸ்ராவி ப்ராஹ்மணாயீநகவாஷ்ஜநாஷ்யநயோஸ்ஷயீநகவாச் க்ஷத்ரி
யஸ்ய ஶ்ரேஷ்ட்யம் ப்ராஹ்மணாநுஷ்ரஹப்ரயாஷ்கதிதி ஹாவஃ । யோதி
ஶஷ்மஷிப்ரயேண ஸேஸேஷதி ஷீம்ஶநிஷேஶஃ । (சஷ்மாஷ்ஷ்ஷ்யபி

राजा परमतां गच्छति ब्रह्मैवान्तत उपनिश्रयति स्वां योनिं य उ एनं हिनस्ति स्वां स योनिमृच्छति स पापीयान्भवति यथा श्रेयांसं हिंसित्वा ॥ ११ ॥

स नैव व्यभवत्स विशमसृजत यान्येतानि देवजातानि गणश आख्यायन्ते वसवो रुद्रा आदित्या विश्वेदेवा मरुत इति ॥ १२ ॥

स नैव व्यभवत्स शौद्रं वर्णमसृजत पूषणमियं वै पूषेयं हीदं सर्वं पुष्यति यदिदं किञ्च ॥ १३ ॥

राजा परमतां गच्छति ब्रह्मैवान्तत उपनिश्रयति स्वां योनिमिति ।) तस्मादेव हेतोः यद्यपि राजसूयाभिषेकप्राप्यां परमतां श्रेष्ठतां राजा क्षत्रियो गच्छति । कर्मावसानेऽन्ततः स्वां योनिं स्वयोनिभूतं ब्रह्म ब्राह्मणमेव उपनिश्रयति याजनादिकार्यार्थं ब्राह्मणसमीपमेवैत्य निहीनतयाश्रयतीत्यर्थः । (य उ एनं हिनस्ति स्वां स योनिमृच्छतीति ।) य उ यस्तु क्षत्रियः एनं ब्राह्मणं हिनस्ति सः स्वां योनिं स्वोत्पत्तिस्थानमेव छिनत्ति हिनस्तीत्यर्थः । सोऽतः पापतमो भवतीत्याह । तदेव विवृणोति — (स पापीयान्भवतीत्यादि ।) यथा श्रेयांसं पित्रादिकं हिंसित्वा पापीयान्भवति एवं पापीयान्भवतीत्यर्थः ॥ ११ ॥

(स नैव व्यभवत्स विशमसृजतेति ।) सः परमात्मा क्षत्रं सृष्ट्वापि नैव व्यभवत् वित्तार्जनं नाशकत्वात् । ततो विशं वैश्यमसृजतेत्यर्थः । तदेव दर्शयति — (यान्येतानि देवजातानीत्यादिना ।) देवजातानि देववसुप्रमुखाः । (गणशः) गणरूपेणाख्यायन्ते । वसुरुद्रादित्यविश्वेदेवमरुतां गणदेवतात्वप्रसिद्धेः ॥ १२ ॥

(स नैव व्यभवत्स शौद्रं वर्णमसृजत पूषणमिति ।) स्पष्टोऽर्थः । (इयं वै पूषेयं हीदं सर्वं पुष्यतीत्यादि ।) इयं पृथिव्येव पूषेत्युच्यते । हि यस्मात् यदिदं किञ्च दृश्यमानमिदं सर्वं पुष्यति । अतः पृथिव्याः सर्वपोषकत्वात् पृथिव्येव पूषेत्यर्थः । यथा शूद्राणां ब्राह्मणक्षत्रियपोषकत्वं, एवं पृथिव्याः सर्वपोषकत्वं तदभिमानिकत्वाद्वा पूषत्वम् ॥ १३ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible]

ப்ரஹ்மாபவத்ப்ராஹ்மணோ மநுஷ்யேஷு க்ஷத்ரியேண க்ஷத்ரி-
யோ வைஶ்யேந வைஶ்ய꞉ ஶூத்ரேண ஶூத்ரஸ்தஸ்மாதக்நாவேவ
தேவேஷு லோகமிச்சந்தே ப்ராஹ்மணே மநுஷ்யேஷ்வேதாப்யாம் ஹி
ரூபாப்யாம் ப்ரஹ்மாபவத் । அத யோ ஹ வா அஸ்மால்லோகாத்ஸ்வம் லோகமத்ருஷ்டோ

க்ஷத்ராதிவர்ணத்ரயஸ்ருஷ்டிமுக்த்வா ந ப்ரஹ்மவர்ணஸ்ய ஸ்ருஷ்டிருக்தேத்ய-
பேக்ஷாயாமாஹ— (ததக்நிநைவ தேவேஷு ப்ரஹ்மாபவதிதி ॥) அக்-
நிநேதீத்தம்பாவே த்ருதீயா । "ஸ முகாச்ச யோநேர்ஹஸ்தாப்யாமக்நி-
மஸ்ருஜத" இதி, "ததோ ப்ராஹ்மணோ நிரவர்தத" இதி ச ஸ்ருஷ்டத்வேந
ப்ராஹ்மண்யேநாக்நிநைவ விஶிஷ்டம் தத்பரம் ப்ரஹ்ம தேவேஷு ப்ரஹ்ம-
ஸத் ப்ராஹ்மணோ(அ)பவத் । அக்நிரூபம் ப்ரஹ்ம ப்ராஹ்மணஜாதிமத்
"ஜாதிந்ருபாணாம் ந்ருபாபிஹிதம் ததேவ ஹ்ருஷ்டிப்ராப்தோ நஷ்ட"மிதிவத் । அத꞉
ப்ரஹ்மணோ(அ)க்நித்வாரா ப்ராஹ்மணஜாதித்வஸ்ருஷ்டிரேவோ ப்ராஹ்மணோ-
(அ)பவதிதி விவக்ஷிதோ(அ)ர்த꞉ । ஏவமேவ இந்த்ராதிரூபவிஶிஷ்டம்
ப்ரஹ்ம தத்வாரா க்ஷத்ரியஜாதிமதபவத் । வஸ்வாதிரூபவிஶி-
ஷ்டம் ப்ரஹ்ம தத்வாரா வைஶ்யஜாதிமதபவத், பூஷாதிரூபவிஶி-
ஷ்டம் ப்ரஹ்ம தத்வாரா ஶூத்ரஜாதிமதபவதிதி ஸித்தம் । ஏவம் ச
ப்ரஹ்மணோ தேவேஷு ப்ராஹ்மணக்ஷத்ரியாதிஜாதிஸ்ரஷ்ட்ருத்வாதி-
த்வாரகத்வமுக்த்வா மநுஷ்யேஷு ப்ராஹ்மணாதிஜாதிஸ்ரஷ்ட்ருப்ரகாரம்
ப்ரஹ்மணோ தர்ஶயதி— (ப்ராஹ்மணோ மநுஷ்யேஷு க்ஷத்ரியேண
க்ஷத்ரியோ வைஶ்யேந வைஶ்ய꞉ ஶூத்ரேண ஶூத்ர இதி ॥) ப்ரா-
ஹ்மணோ மநுஷ்யேஷ்வித்யத்ர ப்ராஹ்மணேநேத்யத்யாஹர்தவ்யம்
ப்ராஹ்மணேந ப்ராஹ்மண இதி। க்ஷத்ரியேண க்ஷத்ரிய இத்யாதௌ த்ருதீயாஶ்ரவணா-
நுஸாராத் । ததஶ்ச தேவேஷு இந்த்ராதிரூபேணைவ மநுஷ்யேஷ்வபி ப-
ரம் ப்ரஹ்ம ப்ராஹ்மணத்வாரா ப்ராஹ்மணஜாதிமதபவத் । க்ஷத்ரியவை-
ஶ்யாதித்வாரா க்ஷத்ரியாதிஜாதிமதபவதித்யர்த꞉ । உபஸம்ஹரதி ப்ரா-
ஹ்மணம் ப்ரஶம்ஸதி— (தஸ்மாதக்நாவேவ தேவேஷு லோகமிச்சந்தே ப்ரா-
ஹ்மணே மநுஷ்யேஷ்விதி ॥) தஸ்மாத் ப்ரஸித்தா அக்நௌ ப்ராஹ்மணே ச கர்தா꞉
வர்ணதேவதா꞉ । தேவேஷ்விதி நிர்தாரணே ஸப்தமீ । தேவேஷு
தேவாநாம் மத்யே லோகம் கர்மபலமிச்சந்தி । லோகம் பலம் । அக்நா-
விதி நிமித்தஸப்தமீ । அக்நௌ நிமித்தே தேவேஷு லோகம் । மநுஷ்யே
மநுஷ்யாணாம் மத்யே ப்ராஹ்மணே நிமித்தே லோகமிச்சந்தீத்யர்த꞉ ।
யதா— தேவாநாம் மத்யே அக்நாவேவ கர்மணா மநுஷ்யாணாம் மத்யே ப்ரா-
ஹ்மணேநைவ கர்மணா லோகமிச்சந்தீத்யர்த꞉ । தஸ்மாதிதி பூர்வோக்தம்
ப்ராப்யஸ்ய ஹேதுமாஹ— (ஏதாப்யாம் ஹி ரூபாப்யாம் ப்ரஹ்மா

कर्तृत्वाभिमानविरहितो न हन्ति यथा वेदो-
पदेशेन [illegible] कृतं यदि वा [illegible]
कर्म करोति तथाप्यस्य तत् क्षीयत एवेति

भवति ॥) प्रयोजनविशेषः । एतादृशं कृत्स्नब्रह्मणा-
भाव्यं हि यस्मात् प्राप्यं प्रयोजनं विशिष्टं भवितव्यम्
[illegible] ब्रह्मणस्य [illegible] प्रा-
प्तिसिद्धिर्भावः । यद्यपि [illegible] इति [illegible] ।
एवं निखिलजगदुद्धारणकारिगुणगणार्णवस्य [illegible]
[illegible]—(उपदेशात् [illegible]
[illegible] न हन्ति यथा वेदोपदेश-
[illegible] कृतमिति ॥) [illegible] ।
[illegible] । लोके [illegible] लोकः । नित्य
[illegible] लोकजन्ये ।
एवं [illegible]
[illegible] यः [illegible] लोका-
न्तरं गच्छति । तदेतं [illegible] न हन्ति न
[illegible] । [illegible]—(इति ॥) [illegible]
[illegible] । उपासनाभावे [illegible]
[illegible] संसारं निवर्तयतीत्यर्थः । यथाह योगी याज्ञ-
वल्क्यः— “एवं [illegible] न करोति [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] न करोति [illegible]
[illegible]” इति । तत्र दृष्टान्तमाह— (यथा वेदो वेदत्रादिना ॥)
वेदस्य सर्वाधिकारात्मकत्वया सर्वप्रायश्चित्ते
क्षयीकरोति, यथा वा ज्योतिष्टोमादिवैदिकं कर्मानु-
ष्ठितं [illegible] करोति, [illegible]
[illegible] संसारं निवर्तयतीत्यर्थः । (यदि वा [illegible]
[illegible] करोति तथाप्यस्य तत् क्षीयत एवेति ॥) [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] करोति [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
क्षीयते [illegible] । क्षीणमेव भवतीत्यर्थः । “[illegible]
[illegible] इति [illegible]
[illegible]

लोकमुपासीत स य आत्मानमेव लोकमुपास्ते न हास्य कर्म क्षीयते अस्माद्ध्येवात्मनो यद्यत्कामयते तत्तत्सृजते ॥ ॥ १५ ॥

अथो अयं वा आत्मा सर्वेषां भूतानां लोकः स यज्जुहोति यद्यजते तेन देवानां लोकोऽथ यदनुब्रूते तेन ऋषीणामथ यत्पितृभ्यो निपृणाति यत्प्रजामिच्छते

प्रार्थ्यत इति भावः । अतः किंकार्यमित्यत आह — (आत्मानमेव लोकमुपासीतेति ॥) अनात्मत्वेनात्मानमेव लोकमुपासीतेत्यर्थः । लोक्यत इति लोकः फलम् । उपायफलयोरात्मन्येवोपायफलत्वं विवक्षितमित्यर्थः । सम्भवति न फलवैराग्योपदेशस्यार्थ — (स य आत्मानमेव लोकमुपास्ते न हास्य कर्म क्षीयत इति) उक्तरीत्या परमात्मोपासकस्य कर्म न क्षीयत इत्यर्थः । अत्र कर्मशब्द उपासनापरः । तच्च फलकर्मविधुरा वा । आत्मोपासकस्य कारकलाभस्यैवोक्तेरिति द्रष्टव्यम् । कर्मणः क्षीणत्व अत्र निषिद्धाचरणं क्षयहेतुः क्षयहेतुकर्मवद्वा । कर्मणश्शास्त्र पाकर्मकर्मोपासनाचरेति द्रष्टव्यम् । (अस्माद्ध्येवात्मनो यद्यत्कामयते तत्तत्सृजत इति ॥) तस्मादेव परमात्मनः सर्वपुरुषार्थावाप्तिं दर्शयति । अथोपासकः "अथ यदि पितृलोककामो भवति सङ्कल्पादेवास्य पितरः समुत्तिष्ठन्ति, स ङ्कल्पादेव तत्सम्पद्यते" इति श्रुतिसिद्धत्वात् आत्मनः सकाशात् यद्यत्कामयते यद्यदभीष्टं तत्सर्वं सङ्कल्पेन सृजतीत्यर्थः ॥ ॥ १५ ॥

ननु "आत्मानमेव लोकमुपासीत" इत्युक्त्योपासकस्य कर्मिणां वर्णाश्रमधर्मविशेषः । तथा कर्मणः कथं तत्र नित्यकर्मणां परब्रह्मणो लोकत्वं दर्शयितुं प्रथमं सर्वपुरुषार्थकरकर्मफलरूपोपदेशकत्वं सर्वभूतलोकत्वं प्रतिपादयति — (अथो अयं वा आत्मा सर्वेषां भूतानां लोक इत्यादिना ॥) अथोशब्दो वाक्यान्तरोपक्रमे । शेषशेषिभावेन । अयं आत्मेति प्रत्यक्षविद आत्मैव जीवात्मैव सर्वेषां भूतानां लोक इत्यर्थः । तदेवोपपादयति — (स यज्जुहोति यद्यजते तेन देवानां लोक इत्यादिना ॥) सः प्रत्यगात्मा जुहोतीति यत्, यजतेति यत्, तद्धोमयागरूपं देवानां भोगोपकरणत्वेन लोक इत्यर्थः । (अथ यदनुब्रूते तेन ऋषीणामिति ॥) अनुब्रूते स्वाध्याय

தேந வித்ராவிதா ஹ்ய பந்நகேந்த்ரா மஹாவிஷா: ... ஜ்வாலாமாலாகுலம் ...
... தேந ... ஶிலா: ...
... உபஜீவந்தி தேந தேஷாம் ...
... ॥ ௧௬ ॥

[illegible]

ஶ்ரோத்ரவேதி³ஶ்ரு ஶ்ருதிஷ்வேகவைவ ஸோऽகாமயத ஜாயாமேவாஸ்ய இய ப்ரஜாயேயாய வித்தமேவாஸ்ய கர்மகாவீர்யமேதத்காவாந் ஏவைகாமோ நேச்ச²ந் நாதோ ஹூயோ விந்தே³த்தஸ்மாத³ப்யேதர்ஹ்யேகாகீ காமயதே ஜாயாமேஸ்யா இய ப்ரஜாயேயாய வித்தம்மே ஸ்யாத³யகர்மகாவீர்யமிதி ஸ யாவத³ப்யேதேஷாமேகைகம் ந ப்ராப்நோத்யக்ருத்ஸ்ந ஏவ தாவந்மந்யதே தஸ்யோ க்ருத்ஸ்நதா

ஸகேஷு ப்ரத்யக்ஷவிஷய ஸம்பூர்ணம் பரமாத்மஸம்பூர்ணதயோக்தம் நமஸ்ய ருஶ்ஷிதியாவத் ॥ ॥ ௧௯ ॥

(ஶ்ரோத்ரவேதி³ஶ்ரு ஶ்ருதிஷ்வேகவேதி ॥) இத³ம் ஜாயாபுத்ராதி³விஷய மஜ்ஜநம் அஸ்ய த்³ருஷ்டே: பூர்வகாலே ஜாயாபுத்ராதி³விஷயஸம்ப³ந்த⁴யா ஏகைவ ஶ்ரோத்ரவாஸீத் । பஶ்சாச்ச ஜாயாபுத்ராதி³ஸ்ருஷ்டே: ஸ்ருஷ்டம் கேவலபரமாத்மஸ்ருஷ்டேவ ஸ்தி²தமித்யர்த²: । (ஸோऽகாமயதேத்யாதி³ ॥) ஸ: பரமாத்மா ஸ: பரமாத்மா அகாமயத । கிமிதி? (மே) மே ஜாயா ஸ்யாத், (அத²) ததநந்தரம் புத்ராதி³ரூபேண ப்ரஜாயேய, அத² வித்தம் மே ஸ்யாத், தேந யஜ்ஞாதி³கர்ம (கர்வீர்ய) கரவாணீத்யகாமயதேத்யர்த²: । பரமாத்மஸம்ப³ந்தி⁴ஶ்சாபூர்ணகாமஸ் கர்மாநுஷ்டா²நம் ப்ரயோஜ்யம் பரமாத்மஸ்வேந ஸ்ருஷ்டஜீவஶரீர ஸம் ந்யாஸ்யகர்மநாஶ்யகம் “காமிந்யா ஏவாபி⁴ஹிதம் தமேவ ஸம்ப்ராந்த”இதிவந்நவநீதவ த்³ருஷ்டவத் । (ஸதாவாமேவேசாமீதி ॥) ஜாயா புத்ரவித்தகர்மவ்ருத்திரேகேண ஸம்ஸாரிணாம் காம: காமநாவிஷய: கோऽபி நாஸ்தி । கிம்ச தாவாநேவேத்யர்த²: । (நேச்ச²ந் நாதோ ஹூயோ விந்தே³தி³தி ॥) அநந்யோऽபேக்ஷ்யத்யர்த²: । இச்ச²ந்நபி விந்த³ந்நபி । இதோऽப்யந்யத்ததோऽதிரிக்தமிதி விந்த³ந்நபி அதோ ஹூய: ஸம்ஸாரி ஜாயாபுத்ரவித்தகர்மஸ்வாதி⁴க்யம் நைவ த்³ருஷ்டம் நிஶ்சயேந ந லப⁴த இத்யர்த²: । (தஸ்மாத³ப்யேதர்ஹ்யேகாகீ காமயத இத்யாதி³ ॥) தஸ்மாதே³வ காரணாத் அத்³யாபி ஸம்ஸாரீ ஏகாகீ பரமாத்மா ஜாயாபுத்ரவித்தாதி³ரஹித: ஜாயாபுத்ரவித்தகர்மாண்யேவ காமயத இத்யர்த²: । அத இதா³நீந்தநோ ஏகாகீ பரமாத்மா யுக்தாத்மநோ காமநேவம் பரமாத்மஸம்ஸ்ருஷ்டத்வாத் ஜீவாநாமிதி ஸூசிதம் । (ஸ யாவத³ப்யேதேஷாமேகைகம் ந ப்ராப்நோதீதி ॥) ஸ: ஏகாகீ பரமாத்மா யாவத்யாவத்காலம் ஏதேஷாம் ஜாயாதீ³நாம் சதுர்ணாம் மத்⁴யே ஏகைகமபி ந ப்ராப்நோதி, தாவத்காலம் (அக்ருத்ஸ்ந:) ஏகாங்கஹீந: இத்யேவ ஸ்வாத்மாநம் மந்யத இத்யர்த²: । அத இதா³நீந்தநா: ஸம்ஸாரிணோऽபி ஏதேஷாம் ஜாயாதீ³நாம் சதுர்ணாமபி காமநாவிஷயத்வமேவேதி

[illegible]

𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௧௭ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌯𑌤𑍍𑌸𑌪𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌏𑌕𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌭𑌾𑌜𑌯𑌤𑍍 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍇𑌽𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤 𑌪𑌶𑍁𑌭𑍍𑌯 𑌏𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌚𑍍𑌛𑌤𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌨 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌨 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇𑌽𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑌾 । 𑌯𑍋 𑌵𑍈𑌤𑌾𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍇𑌨 𑌸 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑌿𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌸 𑌊𑌰𑍍𑌜𑌮𑍁𑌪𑌜𑍀𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌸𑌪𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌹𑌿 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌏𑌕𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑍀𑌦𑌮𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌨 𑌸 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌰𑍍𑌤-

---

[illegible] — (𑌤𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ।) [illegible] ॥ ௧௭ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌯𑌤𑍍𑌸𑌪𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 [illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] — (𑌯𑌤𑍍𑌸𑌪𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾 𑌹𑌿 𑌤𑌪𑌸𑌾𑌜𑌨𑌯𑌤𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾 ।) [illegible] — (𑌏𑌕𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑍀𑌦𑌮𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇𑌤𑌿 ।) [illegible] — (𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 [illegible]) [illegible]

[illegible]

ஸஹஸ்ரம் ப்ராபத்திதத்த்வ: ஸயோ ஹ்வாஸெ ஜநாஷ்ராஸ்வஸ
விஶ்வாஸஜீவதி தஸ்யாஸஹஜாரம் ஜாதம் க்ஷத்ரம்வேவாஸெ ப்ரதி
ஷ்டெதஸயதி க்ஷநம் வா நாயாவயக்ஷ்யவத்தம் ஜாதஜாஸதாஜ்ஞா
தஜதி । தஸ்மிந்த ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் யச்ச ப்ராணிதி யச்ச நேதி ஸய
ஷி ஷீஷ்ஷஸலம் ப்ரதிஷ்டிதம் யச்ச ப்ராணிதி யச்ச ந । தத்ருதி
ஜாஸஸ்ஸ்வத்ரம் ஸயஸா ஜஹதவஸாநஜ்ஜதாஜ்ஞயதீதி
ந தயா விதாதஜஹமெவ ஜமேஷாதி தத்ஹ: ஸாநஜ்ஜ
தஜேஷஜயதெதவம் விஷாநஸஷஹி தெவெஹோஜாதம் ப்ர

ஷஷெ— (தத்வ: ஸயோ ஹ்வாஸெ ஜதயாதிநா ॥) தத்வ: தஸ் ஸ
ஸாஹெ ஜதத்தயா ஜஸேத்ராக்ஷஜஷ ஸய: கூராஸவிதயஜ: । ஜத
ஷஷஹி ஜநாஷா: ஸஸஸ்வஜெ ப்ரயஜத: ஸயஷயோஸஜீவதீ
தயஜ: । ஜத்ர ஜநாஷ்ராஶ்வாஸஜீவதீதரக்ஷா "ஸஸாஹஷகம்
ப்ராயஷ"தித்தா ஸஸாஸமோ ஷிவாதாஷாதாயாரணோ ஜதஷ
ஷ: । (தஸ்யாஸ) ஸயஷோ ஷிவாதாஷாதஜகாதெவ ஜாதம் ஜாஜாரம்
ஜாதஜஜஸம்க்ஷரெ (க்ஷத்ரம்வேவ) ஸயோவிகாரம் க்ஷத்ரஜெவ (ஜஹெ)
ப்ரயஜத: (ப்ரதிஷ்டெஷயதி) கூஷ்டாதயதீதயஜ: । ஷெஷயஜதெ
ணிஜதி ஷிவஜஜநம் ஹாதஸ்ஷ । (க்ஷநம்வா நாயாவயதி) ஜாதஜஜாதா
காரணெ க்ஷநம்வா யாவயதி வாயயதீதயஜ: । நாஸமோ: ஸஜயஜ।
(ஜய வத்தம் ஜாதஜாஸதாஜ்ஞாதஜதீதி ॥) ஜயஸமோ ஷாகெயாவ
ஜஜெஜ । ஸயஸ: ஷஸஜகாதெவ ஜாதஜாதம் வத்தஜதஜ்ஞாதஜதி ஸயோ
ஜதஜாஹாரஜதஜாஹாரிதயஜ: । தயாவ யவஸ்ஹிதஜ்ஞாதஜநா
யொஹகாரெஜஷி ஸயஷஷஷ ஷஸாஹிரஷியஜணகாஸ ஸய:ஸஸ
ஷதிதி யாதத்திதி ஹாவ: । "தஸ்மிந்தஸர்வம் ப்ரதிஷ்டிதம் யச்சப்ராணிதி
யச்சநே"தி வ்ராவெயஜ ஷணஷ । தஷ்ராஷெஷ— (ஸயஸிஹீதம் ஸ
ஸம் ப்ரதிஷ்டிதம் யச்சப்ராணிதி யச்சநேதி ॥) யஸ ப்ராணிதி செஷ
தெ ஜநாஷ்ஸஸாதிகம், டச நசெஷதெ ஸ்ருக்ஷாதிகம் தஜிதம் ஸஸம்
ஸயஸி ப்ரதிஷ்டிதம் ஸயோரீஜஜீவஜஷ । ஹி ப்ரவிஜஜிதயஜ: ।
ஷாஷப்ரதிஷ்டாஹெஷதாஹஜதஜஷஸ்ராஷி ஸயஸஸமோஜ ஜஹணாஸ
ஷாஷாணாஜஷி ஸயோஷககம் ஷஹதீதிஹாவ: । (தத்ருதிஜாஸ
ஷஸவத்ரம் ஸயஸா ஜஹஷிதி ॥) ஷம்வத்ரம் காஷம் ஸயஸா ஜஹஸ
ஸயோஹாஜம் கஸஜஷஜதஜம் ஜயதீதி யதாஹ: தத்ஜநஸ்யா
நவிதாஸ । தஹிஜ கயம் ஜ்ஞாதவ்ஜித்தாஹ— (யதஹரெவஜஹோ
தி தத்ஹ: ஸாஜஜஜதஜஜஷஜயதீதி ॥) யஸ்மிந்ஹநி ஸயஹா ஜ
ஹோதி தத்ஹஜஜாத்ரஸாஜஜஸயஜஹஜெத்ரஜ தஸ்மிஹோவாஹஜஷ

𑌪𑌯𑌸𑌿 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌨 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇𑌽𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌃 𑌸 𑌹𑍀𑌦𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍍𑌜𑌨𑌯𑌤𑍇 𑌯𑍋 𑌵𑍈𑌤𑌾𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌸𑍍𑌸 𑌹𑍀𑌦𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌧𑌿𑌯𑌾𑌧𑌿𑌯𑌾 𑌜𑌨𑌯𑌤𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌰𑍍𑌯𑌦𑍍𑌧𑍈𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑍇𑌤 𑌹 𑌸𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌂 𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌸 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑌿

[illegible] 𑌜𑌨𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] — ([illegible] ॥) [illegible] । [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] । ‘‘𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌨𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌽𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇’’𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌂𑌶𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇 — (𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌃 𑌸 𑌹𑍀𑌦𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌰𑍍𑌜𑌨𑌯𑌤𑍇 ॥) 𑌏𑌵𑌂 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑍇 । 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌃 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌕𑍍𑌷𑌤𑌃 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌹𑌮𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌜𑌨𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌦𑌾 𑌅𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌨 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । ‘‘𑌯𑍋 𑌵𑍈𑌤𑌾𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇’’𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇 — (𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌵𑌾 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌵𑌂𑌶𑍋 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] । (𑌸 𑌹𑌿) 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 [illegible] (𑌧𑌿𑌯𑌾𑌧𑌿𑌯𑌾) [illegible] (𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌹𑌮𑍍) 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌃 (𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑌨𑌯𑌤𑍇) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍 [illegible] 𑌜𑌨𑌯𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌜𑌨𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯 [illegible] । ‘‘[illegible] 𑌨 𑌸𑌾 [illegible]’’𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌯𑌦𑍍𑌧) 𑌯𑌦𑌿 (𑌯𑌦𑌿) 𑌇𑌦𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 [illegible] 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌹𑌂 𑌨 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌇𑌦𑌂 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑍇𑌤 𑌹 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌹𑌂 [illegible] 𑌨 𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । [illegible] । ‘‘𑌸𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌮𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍇𑌨𑍇’’𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌂𑌶𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇 — (𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌂 𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌮𑍁𑌖𑌮𑌿𑌤𑌿 [illegible] । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 [illegible] । 𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨𑍇

க³ச்ச²தி ஸ ஊர்ஜமுபஜீவதீதி ப்ரஶம்ஸா ॥ ௨ ॥
த்ரீண்யாத்மநே(அ)குருதேதி மநோ வாசம் ப்ராணம் தாந்யாத்மநே(அ)குருத அந்யத்ரமநா அபூ⁴வம் நாத³ர்ஶமந்யத்ரமநா அபூ⁴வம் நாஶ்ரௌஷமிதி மநஸா ஹ்யேவ பஶ்யதி மநஸா ஶ்ருணோதி । கா

தேநைதத் ப்ரதீகேநேத்யநேந மந்த்ரபதே³ந முகே²நேத்யுக்தம் ஸதீத்யர்த²: । அநேநாப்ரதீகேத்யுக்தீதி ப்ரயோஜநஸம்ஸமாஸ முக²யோஜநப்ரதீகத்யர்த²: முகே²நாந்நமத்தீத்யுக்தம் । ததா³ஹாத்மநஸ்ய முக²மாத்ரஸாத்⁴யத்வாத் முகே²நேத்யஸ்ய பே³யத்வம் நமோதீ³யம் । “ஸ தே³வாநபி க³ச்ச²தி ஸ ஊர்ஜமுபஜீவதீ”தி ப்ரதீகோபாதா³நம் । ஏதத்³வ்யாக்²யேநந ப்ராஹ — (ப்ரஶம்ஸேதி ।) (ஊர்ஜம்) அந்நம் । ஈஶத்வஶோத்ரம் பராமாத்³ரதித்யர்த²: । (ப்ரஶம்ஸா) ப்ரஶம்ஸார்த²வாத³ஶ்ருதிரிதியாவத் । அத்ர ப்ரஶம்ஸேத்யத்ர ப்ராக³ணவாக்யம் ஸோ(அ)ந்நமத்தீத்யாதி³ம்த்ரயம் த்ரயஸ்யாபி தாத்பர்யப்ராகப்யம் । அத்ர ப்ரதீகேநேதி பத³ஸ்ய ப்ராதே³ஶிகத்வாத் ஸோ(அ)ந்நமத்தீதி பத³ம் ப்ரயுக்தம் । அத்ர ஸம்ஸ்தநஸ்ய ப்ரகாஶிப்ரத்யக்ஷகு³ணவிஶிஷ்டப்ரஜாபாஸகஸ்ய ஸோ(அ)ந்நமத்தீதி ப்ரயோஜநோக்திரூபஸாக்ஷாத்ஸ்வம், ஸ தே³வாநிதி த்³விதீயவாக்யேந ஸர்வதே³வதாஸாயுஜ்யரூபமோக்ஷப²லம், ஸ ஊர்ஜமிதி த்ருதீயவாக்யேந “அந்நமந்நமஶநதி” த்யாதி³ஷு பரப்³ரஹ்மாவகதயா ப்ரதிபந்நஸ்யாந்நஸ்ய ஸாயுஜ்யமித்யூர்ஜஶப்³த³: பரப்³ரஹ்மாவகமிதி ததுபஜீவநாதி³ப்³ரஹ்மாநந்தா³நுப⁴வ: ப²லமுச்யத இதி விவேகோ த்³ரஷ்டவ்ய: ॥ ௨ ॥

“த்ரீண்யாத்மநே(அ)குருதே”தி வாக்யஸமூஹஸ்ய । தத்³வ்யாக்²யா — (மநோ வாசம் ப்ராணம் தாந்யாத்மநே(அ)குருதேதி ।) ப்ராகு³க்த: பிதா ஸர்வஸ்ரஷ்டா மநோவாக்ப்ராணரூபாணி த்ரீண்யந்நாந்யாத்மநே ஸர்வஸ்ய ஜீவஸமூஹஸ்யாநுபா⁴வகத்வேந க்ருதவாநித்யர்த²: । உக்தஞ்ச ப்ராஸாதீ³யே ஜந்மாதி⁴கரணே ஸர்வாந்நப்ராஹ்மணப்ராமாண்யம் — “பராத்மநஸ்தத்³ஜீவாநாமுபஜீவ்யகேநாந்நஶப்³த³வாச்யாநாம் ஸர்வாநாம் ஸ்ருஷ்டிஶ்ரூயதே தத்ர ப்ரவிஶாநம் த்³ருஷ்டவ்யம் ஸப்ரஶ்நமஸ்ய ப்ரகாஶிப்ரத்யக்ஷமிநியோக³க்ருதா “த்ரீண்யாத்மநே(அ)குருதே”த்யவஶிஷ்டாநந்தஸ்ய ஸர்வஸ்ய ப்ரவ்ருத்திஹேதுகாநாம் ஸாமாந்யேந ஸர்வஸ்ருஷ்டிஸம்ப³ந்த⁴விஶேஷணே ஶோதி⁴தஞ்சே”த்யுக்தம் । மநோவாக்ப்ராணாநாம் ஸர்வஜீவஸாதா⁴ரணோபகாரகத்வம் த்ரிவிதா⁴நா— (அந்யத்ரமநா அபூ⁴வம் நாத³ர்ஶ

ஷாஷ்டிநவு்ராணோzபாநோ வ்யாநஉதாநஸ்மோநோzந இதித்ய

(அஸ்யஷாஷ்டிநேதி) அஸ்யஷாஷ்டி வாக் ஸ்வயம் நாமரூயத்த்ர ஈஸ்வேந்ரவரீ ஷ்ணேத்யர்த்தஃ । வாக்ஸ்வபரேந்ரவரிவ்ஷேந்ரஸதீ இதரோஷாஷாம் வ ரிவேஷிகேத்யர்த்தஃ । க்ருஷ்ணைவ்ரஸ்த்ம் ப்ராணஸ்யாதித்ரவகாரகத்வப்ர காரோஷ—(ப்ராணோzபாநோவ்யாநஉதாந ஸ்மோநோzநஇதேதத்ஸ வம் ப்ராணஏவேதி ।) ப்ராணஏவ ப்ராணநாவாநவ்யாநவிநா ஷாநஸமாநநாவெவ்யாபாரோஃ ப்ராணாபாநவ்யாநோதாநஸமாந நாகேஷ்லு தத்வ்ருத்திமாரா உபகாரகஃ, அநஇதி ஸாமாந்யநாகேர்த்தி பாவஃ । ஸ்ருதிர் தஷ்—“பஞ்சவ்ருத்திர்மநோவத்வ்யபதிஸ்யதே” இதி ॥ இதமேவ ஷ்டிவிகரணம்—‘கோஷஃப்ராணஃ கிம்வாயுமாத்ரமுத தத்ப ஸ்பந்தக்ரியா உத வாயுவிவ கஷேவஸ்ஷாவிஷேஷமாவந்ந’ இதி விமர்ஷே “யஃப்ராணஸ்ஸவாயு” ரிதி ஸ்ருதேஃ வாயுமாத்ரம் ப்ராணஃ । அதவா உச்ச்வாஸநிஸ்வாஸாத்மகவாயுக்ரியாயாம் ப்ராணஸப்தப்ரஸித்தேஃ க்ரியாவா ஸ்யாதிதி ப்ராப்தேஉச்யதே ப்ராணோ “நவாயுக்ரியே பரூஷ்வபதே ஸாத்” ஸத்த்ஸ்ஷாஜாயதே ப்ராணோ மநஸ்ஸர்வேந்த்ரியாணிச । கம்வாயு ர்ஜ்யோதிராப” இதி வாயுவேஷ்யா ப்ருதகேவ ஹ்ருவேந்ராத்திவகா ரணே வ்யபதேஸாத்வாயுமாத்ரம் தத்க்ரியாவா ப்ராணஃ । தஹிதத்ஸ்த்ரீ வதிஷ்டாந்த்ரா, ஆஹந்த்ரோஷ—“வக்ஷுராதிவத்து தத்ஸஹஸிஷ்ட்ராதி ஷ்யஃ । வக்ஷுராதிவத்ம் ஜீவோபகரணவிஷேஷஃ நதத்ஸாரம், ப்ராண ஸம்வாதாதிஷு வக்ஷுராதிபிஸ்ஸஹ ப்ராணஸ்ய ஸாஸநம் ஸ்ருதிஸ்ரேணம் ஹி தத்ஸ்ரேய்ஷேஷுதி । யதா ரேவேந்ரஃப்ராணஇத்யாதிவ்யபதேஸாஸ்ரிஷ் டி ப்ராணஸ்ஸ்லிதவக்ஷுராதிவாஜாத்யேரோஷஷயேத்யர்த்தஃ । நந ப்ராணஸ்யாபி ஜீவோபகரணத்வே தத்ரிஷ்யோபகாரகத்ரியா வக்தவ்யா த தஷாவாஜோவகரணத்ரத்யாஷ—“அகரணத்வாஷ் நசதோஷாஸ்ததாஹி தர்ஸயதி” । கரணம் க்ரியா । உபகாரகக்ரியாராஹித்யாதிதோஷா ஷஃ ஸம்ஸவதி ஸரீரமாரணோக்ஷணோபகாரகக்ரியாம்ஹி ஸ்ருதிரேவ தர்ஸயதி—“அஹமேவைதத்பஞ்சதாத்மாநம்விப்ரஜ்யைதத்பாணமவஷ்டப்ய விதாரயாமீதி, ப்ராணோநரக்ஷந்பரமம்குலாயமிதி ச” । நசைவம் நாம ஷோஷாஷ் காயமேஷோஷாஷ் ப்ராணாபாநஷயஸ்ஸ்த்தாரம் ஸ்யாஃ, நேதி வ்யதே “பஞ்சவ்ருத்திர்மநோவத்வ்யபதிஸ்யதே” । யதா ‘காமஸ்ஸங்கல்ப விசிகித்ஸா ஸ்ரத்தா’ இத்யாதி வ்யநாத்தநஸ்ய காயமேஷோதாத்யா க ர்த்திஸ்ரேஷ்வவ்யபதிஸ்யதே, காமாதியோ நாதநஸத்தாஸ்ஸம், ஏவம ப்ராணோzபாநோவ்யாநஉதாநஸ்மோந இதேத்யத்வம் ப்ராணஏவ திவேந ப்ராணேஷேஷ்யகேஷேஷ்வ காயமேஷோஷாஃ ப்ராணாபாநவ்ரு

தத்த்வம் ப்ராணவதெவததோவா ஞயசோத்ரா வாதோவா நெசா
பஃப்ராணஸ்ய: ॥ ॥ ௩ ॥

த்ரெயோஷோகாவ தவவ வாமெவாயம் ஷோகெஷா நெசாஉதுரிக்ஷ
ஷோகஃ ப்ராணொzவஸ ஷோகஃ ॥ ॥ ௪ ॥

த்ரெயோவெதாவ தவவ வாமெவஷெ்ரஷெஷா ஞெநா யஜுவெஷ்டஃ
ப்ராணஸ்ரஞ்வெஷஃ ॥ ॥ ௫ ॥

ஷெவாஃஷீ தெஶாநோவஷ்ட்ராவ தவவ வாஷெவஷெவாநஃ ஷீத
ஶஃ ப்ராணொ நோவஷ்ட்ரஃ ॥ ॥ ௬ ॥

ஷீதஶதா ப்ரஜெதவவ நவவஷீதா வாதோதா ப்ராணஃ
ப்ரஜா ॥ ॥ ௭ ॥

விஜ்ஞாதம்விஜிஜ்ஞாஸ்யமவிஜ்ஞாதமெதவவ யசஃகிஞ்சவிஜ்ஞாதம் வா

நொதாநாஷிகவவநா ஞ தத்ராஹம் ப்ராணாதவாநாதயஃ" இதிஷிஞா
ஹிதி । சத்ர நவ யஞ்ஜ்ஞாநாவஸ்தாவிஶெஷாஃ காசோதயோ நவஸ
ஸ்தாநஹெவெதி கயம் காசாதீநாம் தத்ராஹகநிஷெய இதிவாத்யு ।
காசாதிவெஜ்ஞாநவ்ரிணாஶெஷதக்காவஸ்யஸ்ய நவவவவ காசாதிம
ஷோ ஶஸிஷாநாஜதத்ராஹம் "காசஸம்கவ்" இதத்யாதிவாகெத்காசாதிம
ஷிததிதி வ்யவஸாயெ ஶக்கஸாக । ப்ரக்ருத நவஸாரஃ । (வத
நொவா சபசாதெதி ॥) வெவஸஃ ப்ரஸிஞ । சபசாதா ஜீவஃ । வ
ததபஜத்யஸ்யாயசாஹ— (வாதோயாசெநாசபஃப்ராணசயதி ॥) ப்ரா
ஷொயெபச । சநாவாகப்ராணப்வாஶஃ । தத்ரெதாவகாச ப்ர
வாஶஇதி யாகஞ ॥ ॥ ௩ ॥

வாதநஃப்ராணாநு ஸவஷ்ரத்கெநஸஸதி— (த்ரெயோஷோகா
வதவவெதத்யாதிநா ॥) த்ரெயோஷோகா இதத்யெஷ்யதஷஷ்யவாயஞ்ம்
ஷயமெவ விஷஜ்யாஹ— (வாமெவாயம் ஷோகஇதத்யாதிநா ॥) சயம்ஷோகஃ
ப்ருதிவீஷோகஇதத்யஞ்ஃ । அதரிக்ஷஷோகஃ ஷஷவஷோகஇதத்யஞ்ஃ ।
கஷஷோகஃ தஷ்ஷுஷோகஇதத்யஞ்ஃ ॥ ॥ ௪ ॥

(த்ரெயோவெதா வதவவெதத்யாதி ॥) ஸ்வஷ்டாயஞ்ழ ॥ ॥ ௫ ॥ ௬ ॥
(ஷீதஶதாப்ரஜெதவவெதத்யாதி ॥) ப்ரஜா வாத்ரஇதத்யஞ்ஃ ॥௭॥

'விஜ்ஞாதம் விஜிஜ்ஞாஸ்யமவிஜ்ஞாதமெதவவெ'தி ப்ரதிஜ்ஞாதம் வாத
நஃப்ராணாநாம் விஜ்ஞாதாதிரூபகம் க்ரமெணாஷவாதயதி வஞ
த்ரெண । தத்ர ப்ரயமம் வாசோ விஜ்ஞாதரூபகமவாதயதி—
(யக்கிஞ்சவிஜ்ஞாதம்வாசஸ்தத்ரூபமிதி ॥) யஞாஷ்யவஷாரா விஜ்ஞாதம்ஷவ
தி தத்வம் வசொரூபமிதத்யஞ்ஃ । தஷெவ ப்ரஷிஞ்ய தஶயதி—

𑌚𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌘𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑌿 ॥ ௮ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌮𑌨𑌸𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌮𑌨𑍋𑌹𑌿𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌮𑌨 𑌏𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑌿 ॥ ௯ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌏𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑌿 ॥ ௧௦ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌮𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍

(𑌵𑌾𑌗𑍍𑌘𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌃 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵 𑌹𑌿 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍— (𑌵𑌾𑌗𑍇𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌏𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌾𑌲𑌯𑌤𑌿 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌤𑌿 । 𑌉𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇𑌨 𑌉𑌪𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌵𑌕𑌾𑌶𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾 ॥ ௮ ॥

(𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌮𑌨𑌸𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌕𑍍𑌤𑍀𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑌂 𑌦𑍈𑌵𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑍁𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑌨 𑌏𑌵𑍋𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌭𑍂𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌪𑌣𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௯ ॥

(𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌃) 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑍀𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌵𑌕𑌾𑌶𑌕𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌏𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑌰𑌿𑌪𑍁𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 𑌯𑌦𑍁𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌏𑌵𑍋𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌜𑍀𑌵𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌪𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍁𑌪𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿, 𑌅𑌤 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௧௦ ॥

𑌸𑌂𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿— (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌮𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌭𑍂𑌤𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌤𑌦𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌮𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌮𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌤𑌾𑌵𑌤𑍀 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌰𑍍𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌰𑌕𑌾𑌦𑌿𑌯𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌕𑌾𑌤𑍍 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍀𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇, 𑌤𑌾𑌵𑌤𑍀 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌦𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍃

விசேஷ்யவாக்யவத் ப்ருதிவீ தாவாநயமிதி ॥ ॥ ௧௧ ॥

அபௌத்தஸ்ய ஶப்தஸ்ய ஶப்தப்ரமாணத்வேந ப்ரமாணத்வம் ஸாத்யம் ...

ஶக்த்யாவச்சேத ஶப்தாவச்சேதகத்வஸ்ய ...

விதீயோபசேஷஸ்யோதா ...

அபௌத்தஸ்ய ப்ராணஸ்ய ப்ராணஶ்ரீர ...

[illegible]

(அபௌத்தஸ்ய ஶப்தஸ்ய ...) ...

(அபௌத்தஸ்ய ப்ராணஸ்ய ப்ராணஶரீரமிதி ॥) "ப்ராணாவா ...

[illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

॥ ௧௪ ॥

॥ ௧௪ ॥

தெ தஷெ கணஹ்₍ம் யஶ்யஶொ₂த்ர பேயிவிட்₂தம் தஷ்₂ராதி₃த்₍தி₃த்₍லி ஸவ
ஜ்₍ராநிஜீயத க்ரூத்₂நாவெஜ்ஜீவதிபேயிநாzஶாஷிதெத்₍வாஊா௱: ॥௨௧॥
அஶதா₂யொவாவமொகா ஶநா௱ஷ்₍மொகாஃவிதா₂மொகொ ஷெவ
மொகஊதி வொாzயம்ஶநா௱ஷ்₍மொக: பா௱தெ₂ாமெணவ ஜமெயா₍

வாஷபா௱ஞயபுதெzவஷக₂ீயதெஜதி ॥) உபாயாபாயஶாமி்ஶவாஷிவித்₂ம
வஶ்ஷஶகமாஷ்₂ாநீயம் உபாயாபாயஶாமி்ஷாஷெவ । க்ரூத்₂ா ஶாரீரஞ௱
யு௱வகமாஷ்₂ாநீயம், வித்₂ஷ௱பாயாபாயபொா: பஷெபஷெ ஊாவாஶ ।
அதஷெ₂ாஶகஶ்ஷும் பா௱ரா௱ஷஸ்₍ ஸம்ஹவதீத்₍யபு: । க்ரூவ பா௱ஞயபு
தெ, அபஷகீ₂யதஜதா₍தா₂ வ்₍ஷாநம் ஊாரு₂ஸ்₍ ! க்ரூத்₂ஶஷ்₂தஸ்₍
ஶாரீ:ரெஸ்₍ாத்₂ம் யு௱வகமாஷமெஶவாபாஷயதி— (தஷெ கணஹ்ஸ்₍ரயஶ
யஶொ₂த்ர பேயிவிட்₂திதி ॥) க்ரூத்₂ா ஶாரீரஸ்₍ । நஹ்₍ம் நாஹிஶஊடுத்தி
நஹ்₍ஸ்₍ । "நாமெநடு₂ஹமெ" தி நஹாஷெஶ: । ஷொாஶகமாவிஶிஷ்டஷ
ஜ்₍வமிதவிஶிஷ்₂: பா௱ரா௱ஷஶ்₂க்₍ா௱ஷ்₍: । தத்₍ ஶாரீரம் நாஹிஷ்₂ாநீய
மிதியாவஶ । வித்₂ஞ௱ பேயி: பரிவாரஹ௱ஞதஶநெஶஷ்₂ாநீயமிதி ஜ்₍
ஷஸ்₍மிதத்₍யபு: । தஷெவொாபாஷயதி— (தஷ்₂ாஷ்₍ஷ்₍லி ஸவஜ்₍ா
நிம் ஜீயதெ க்ரூத்₂நாவெஜ்ஜீவதி பேயிநாஶாஷிதெத்₍வாஊா௱ரிதி ॥) ஸவ
ஜ்₍ாநிம் பேதீதிமொஷ: । "ஜ்₍ாவமெயாஊாநா" । ஜ்₍ாநி: நாஶ: । ஸ
வுஷ்₂நாமொா யஶாஹவதி தமெதியாவஶ । ஜீயதெஃஶ்₍தி "ஶ்₍ஹிமெஜ்₍"
திஸம்பேஸாரணஸ்₍ । நஶ்₍திதத்₍யபு: । யஷ்₂ாஶ்₂ரீரவிதெ₂ நாஹிபேயி
ஷ்₂ாநீயெ தஷ்₂ாஷெவ மெஷ்₂தொா: பா௱ரா௱ஷொ யஷ்₍லி ஸவஜ்₍ாநிம்
ஜீயதெ பா௱ரா௱ஷஸ்₍ ஸவுஷ்₂நாமொா யஷ்₍லி ஹவதி । தஶாzவ்₍ா
த்₂நா ஶாரீரொணவெஜ்ஜீவதி தஷா பேயிநா பேயிஷ்₂ாநீயெந பரிவார
ஹ௱ஞதெந விதெ்₂நாஶாஶ ஶக்வாரு । விநஷ்டஜதெத்₍வாஊா௱: ஶாஷ்₂ாத்₂ா:,
நத௱ ஶாரீரொண நஷ்டஜத்₍ாஊா௱: । அத்₂ஶ்₂ரீரஸ்₍ யு௱வகமாஷி
த்₍யபு: । அயஶவிபேயா:— 'காஞாமெ ஸவுஷ்₂ாபாஊாரணெzவி ஶாரீர
ஶாத்₂ம் ஜீவதிவெஸ ஸவும் வித்₂ஶாஷ்₍மெத ஷொாஶகமாபா௱ரா௱ஷமெஷ்₂!
வித்₂ஸ்₍ ஊஷ்₂கமாவஷபஷ்யவிநாஶஷ்₂ாவஷாஶ விஷ்₍ாஶஊிஶா ஷ்₂ய
மெவ பா௱ணா௱ம் ஹவிஷ்₍தீதி விஶாம்ஸஷ்₂ஊா௱ரிதி । அதஊவ வ்₍ா
ஸாமெயபுஷ்₂ஷயபுஅயநஷஶாயாம் "தமெஷநஹமெணாஷ்₂"தித்₍௱ஷ்₂ஸ் ।
அமிதாzயம் ஸாரு₂ஊபு: பா௱ஞவெபுாஷ்₂ஷொாஶகமஷ்₍வித்₍ாஹமபேதி
வாஷநவமொா ஷ்₍ஷ்₍: ॥ ॥ ௨௧ ॥
ஶமெநாவாக்₍வே௱ணாநாம் பே௱காராஞமொணாமெஷ்₂ாபகாரகஸம் ஞ
ஶபுயிதம்௱ வஶிகாஶாரவயதி— (அஶ த்₂யொாவாவமொகா: ஶநா௱ஷ்₍
மொக: விதா₂மொமொ ஷெவமொகஜதி ॥) அமெதத்₍௱பகாரபேகாரா

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible]

ब्रह्मेति त्र्यक्षरा । य एवैते यजूंष्येषां सर्वेषां यजूं- षीति त्र्यक्षरा य एवैते लोका एषां सर्वेषां लोका इ- ति त्र्यक्षरैतावद्वा इदं सर्वं यदेतन्नावस्थं तुरीयं पदं- मस्ति । तस्यां च तृष्णीं पदानिष्ठं लोकत्रयं सर्वमिति ब्र- ह्मास्ति स य एवमेतद्विद्वाल्लोकाञ्जयति ब्रह्मतत्त्वविदेव ब्रा

ध्युः । अथ द्वितीयं पदं यजूंषीति वितत्यावस्थितं व्याचष्टे— (य एवैते यजूंष्येषां सर्वेषां यजूंषीति त्र्यक्षरेति ॥) ये यजूंषि अनुष्ठिता अननुष्ठिताश्च । ते सर्वे अयजूंषि तत्र यजुःशब्दव्याध्युः । तस्य ये यजूंषि व्याप्ताः पुरानुष्ठितवन्तस्तावत्तं कालं प्रत्यक्षत्वं यजुःशब्दव्याध्युः सर्वेऽनुष्ठिताः अपि प्रत्येव अध्येतृत्वसत्त्वाद्भवेत्त्याशयः । अथ पदं लोका इति तृतीयमितराक्षरस्य व्याचष्टे— (य एवैते लोका एषां सर्वेषां लोका इति त्र्यक्षरेति ॥) ये चैते लोकाः जिता अजिताश्च ते सर्वे लोकशब्दवाच्याः । तस्य ये लोका इदानीं सन्तावन्तं कालं जिता ऐतत्त्वस्य लोकशब्दवाच्यत्वाभावः इति सर्वे अपि प्रत्येव । अपि सर्वत्र इति पदं लोका इति त्र्यक्षरत्वात्त्रिस्वराध्युः इति भावः । अतः ऋचां ब्रह्म त्र्यादिवत्स्वाक्षरत्वान्तर्भावेऽपि विवृत्त्वात्त्र्यक्षरत्वात्त्रयाध्युर हृत्पद्मपरोऽध्युरितिव भावः । अथैवं पादत्रयं परिवर्त्य वि- तत्त्यावस्थितं प्रोक्तिः— (एतावद्वा इदं सर्वं यदेतन्नावस्थं सत्यमस्ति तुरीयं पदमिति ॥) पूर्वे त्रयाणां तत्त्वं सर्वत्रैव वेदयजुर्लोकात्मकं पदत्रयमेतावदेव । एतत्त्वं वेदयजु- र्लोकात्मकत्वं पादैः सुपरिमितं हृदयाः सूक्ष्मं पादितवेदयजुर्लोकात्मकं जगत्संहारकारणं सत्यमस्ति । इदं नामं सूत्रंहि तुरीय इति स्वात्मलोकात्मकं तत्सत्त्वमस्ति । एतत्त्व्यं प्राकृतं पात्रत्वासम्भवात्त्रयी इति भेदः । पूर्वयोजना । इति प्रथमस्यापि व्याप्तौ । (तस्यां तृष्णीं पदानिष्ठं लोकत्रयमस्ति ॥) तस्यां च 'पदं ब्रह्म' त्र्यादिनान्त्रयाणां लोकानां च पितृपदानिष्ठं पात्रं लोकं लोकत्रयमपि प्राप्तः । (तस्यां) तथा तस्या पात्रस्या लोकत्रयमपि तिष्ठन्ति । लोकत्रयमपि पात्र- त्वमास्ते । अतः पात्रत्वेऽनवस्थित इतराक्षरैः । अवस्था- नवस्थानस्य प्रयोजनम् । (स य एवमेतद्विद्वाल्लोकाञ्जयति ब्रह्मतत्त्वविदेव ॥) अवयवी अवयं पात्रानवस्थानं कृत्वा स एतां यथावत् अस्य लोकाञ्जयति परं लोकं गच्छति । अथ तस्य अन्येषां अन्यः प्रश्नः— प्रकृतेः (प्राणेनैः) पाठनं प्रयुक्तिषु पात्रत्वविशेष— पात्रेषु

செணஷூஷவ க்ரூராவிஶதி ஸயஷ்யெநந கிஞ்சித்கூணயா கருதம் ஹ
வதி தஸ்யாஷிநம்ஸவஷ்யா த்வெத்ரா ஜெஞ்ஜதி தஸ்யா த்வெத்ராநாஜ
ஸவாதெத்ர செணவாஷிநுஜொகெ ஷ்ருதிதிஷ்டத்யெயெநஜெதெ
செஷவாஃ ப்ராணாஜ்ரூதா க்ஷவிஶஞ்சி ॥ ॥ ௧எ ॥
வ்ருஷ்ணிஷ்வெநுஜெஷ்ஷுஷெஷவீ வாமாவிஶதிஸாஷெஷெஷவீ

ஸங்குஷா யஜ்ஞாஜிகஜ்யசேவ கஷராதி । வனவஜநஶிஷெந வாதெத்ரூண
க்ருதம் ஸவஷ்யம் வாணர்யம் கஜஷ வாரஷொகமதஸ்ய விதாஃ ஷ்வாநாஷ்டி
தஸாகரு தஷஷவகாரகம் ஹவதீத்யமஷஃ । கிஞ (ஸயஷ்யெநந கிஞ்சிஷ்
கூணயா க்ருதம் ஹவதி தஸ்யாஷிநம் ஸவஷ்யாத்வெத்ரா ஜெஞ்ஜதீதி ॥)
ஸஃ வனவஜநஶிஷ்டஃ வாத்ரஃ யஜி கஷாஷிக் கஷெநந விதரா கிஞ்சித்க்கஷ
வ்ருஜகூணயா கொணஞ்ஷத்ரூதரzஷாரா கக்ருதம் நக்ருதம்ஹவதி தஸ்யாக்
கதஷவ்யாரஷவாக் விதரா ககருதாஷொகவ்ராவஷ்ஷவ்ருதிஷவம்யாரவாக்
ஸவஷ்யாத்வெத்ரா ஜெஞ்ஜதி ஜொவயதி— விதரா யஷ்யஞ்கஷ்ஸம் தத்
தவஷம் ஷ்யஜநாதிஷ்டு விதாநஷ்யஷநதாம் வஷராயிகா செ நவமு
ரணெந த்ராயதஜதிஹாவஃ । (தஸ்யாத்வெத்ராநாஜேதி ॥) வனவஜநஶி
ஷ்டஃ வாதெத்ராzவி வஷவெஷாக்ஷ்ரீத்ரா வமிரணெந விதஷ்யாணாக்
வாதெத்ராநாஜ ஹவதீத்யமஷஃ । ததசெஶ்ரவஜநஶாஸநமுஷணம் தயா
zநஷ்டாநஷு வாத்ரஸ்ய நக்கவஷம் விதாரவொவகாரகம், கிஞ
வாத்ரஸ்யாவி, கநயாஷி தஸ்ய வாத்ரகவிஜிரவ நஸ்யாஜிதி
ஹாவஃ । உவவாஜிதம் வாதெத்ரூண ஜநஷ்யொகஜயவ்ரகாரம் நிமஜ
யதி— (ஸவாதெத்ரசெணவாஷிநுஜொகெ ஷ்ருதிதிஷ்டதீதி ॥) ஸஃவிதா
வனவம்வியெந வாதெத்ரூண ஜ்ருதொரzவிஸஞஜ்ருதொரzஷிஞெவ ஜொகெ
ஷ்ருதிதிஷ்டதி । வனவஜஸள விதா வாதெத்ரூண ஜநஷ்யொகஞுயதீதி
ஹாவஃ । வனவம் வஷவஷ்ஷ்ருதிஜ்ஞாதாயெஷஷ வாதெத்ரூண விதஜஷ
நஷ்யொகஜயவ்ரகாரஜக்ஷா கவஶிஷ்டம் “கஜஷணா விதஷ்ருஜொகொ
ஷிஷ்யா செஷவஜொக”ஜத்ஷக்ஷஜயஷஜவவாஷயிதம் ஷ்ருஷ்டதி— (க
செயெநஜெதெ செஷவாஃ ப்ராணாஜ்ரூதா க்ஷவிஶஞ்சீதி ॥) கசெயெநம்
வனவம் வாதெத்ர நிக்ஷிஷ்ஷஹாரம் வரஜொகமதம் வாணர்யவிஷ்யாகஜஷணம்
வாராஷஜஜ்ருதாஃ கஜொவாஃ தத்ரஜமதஃ । செஷவாஃ ஜாநஷெஞ்ஜ்ர
யவிஜகூணாஃ ப்ராணஶஷ்வாவ்யா ஜநக்ஷயஃ க்ஷவிஶஞ்சீத்யமஷஃ ॥ ௧எ ॥
தஷெவ ப்ரவஞயதி— (வ்ருஷ்ணிஷெவ்யெஜெநஜெஷ்ஷுஷெஷவீவாமா
விஶதீதி ॥) வ்ருஷ்ணிஷெவ்யெதி வதஷ்ஷவஞஜ்யஷா । கஜெஷ்ஷிதஷ்ந
ஞாரஷஶஷநாக் । வ்ருஷ்ணிவ்யாஷ்ஷு கஜெஷ்ஷு செஷவீவாஜெமநம் வரஜொகமதம்
வாராஷஜாவிஶதீத்யமஷஃ । “வனதஜெஸ்ய வாஷஃ வ்ருஷ்ணீஶரீரம்

𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌯𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑍍𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌦𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ॥௧௭॥

𑌶𑌿𑌵𑌪𑍍𑌰𑍇𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑌿𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨𑍋
𑌯𑍇𑌨𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌥𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑌿 ॥ ॥௧௮॥

𑌅𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑌶𑍍𑌚 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑌿 𑌸𑌵𑍈 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌯𑌃 𑌸𑌂𑌚𑌰𑌂𑌶𑍍𑌚𑌾𑌸𑌂𑌚𑌰𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌥𑌤𑍇𑌽𑌥𑍋 𑌨 𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌥𑍈𑌷𑌾 𑌦𑍇-

---

𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌯𑍋𑌰𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑍍𑌯𑍋𑌃 𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑌨𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌦𑍀𑌪𑍍𑌤𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌹𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌦𑍈𑌵𑍀𑌵𑌾𑌗𑌾𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍈𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌹— (𑌸𑌾 𑌵𑍈 𑌦𑍈𑌵𑍀 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌯𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑍍𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌦𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌦𑌤𑍍𑌯𑌨𑍃𑌤𑌰𑍂𑌪𑌮𑍃𑌤𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌵𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌾 𑌦𑍈𑌵𑍀 𑌵𑌾𑌕𑍍 । 𑌶𑌾𑌪𑌾𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌦𑌿𑌸𑌮𑌰𑍍𑌥𑌾 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌦𑍈𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥௧௭॥

(𑌶𑌿𑌵𑌪𑍍𑌰𑍇𑌮𑌾𑌨𑍍𑌵𑌿𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) "𑌅𑌥𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌦𑍌𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌮𑌸𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌕𑍍𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌮𑌨𑌸𑍋𑌽𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌭𑍂𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌦𑌿𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌹𑌿𑌤𑌯𑍋𑌰𑌨𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑌿𑌤𑍁𑌃 𑌪𑌾𑌲𑌕𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍈𑌵𑌮𑌨𑌸𑍋 𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌹— (𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨𑍋 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌥𑍋 𑌨 𑌶𑍋𑌚𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑍇𑌨 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑌭𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌸𑌦𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑍀 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌨 𑌚 𑌶𑍋𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿, 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌮𑌨𑍋 𑌦𑍈𑌵𑌂𑌮𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥௧௮॥

(𑌅𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑌶𑍍𑌚 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) "𑌅𑌥𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀𑌰𑍂𑌪𑌮𑌸𑍌 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌕𑍍𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌭𑍂𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌃, 𑌅𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍃𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌹𑌿𑌤𑌯𑍋𑌰𑌨𑌯𑍋𑌃 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑌿𑌤𑍁𑌃 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌹— (𑌸𑌵𑍈 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌯𑌃 𑌸𑌂𑌚𑌰𑌂𑌶𑍍𑌚𑌾𑌸𑌂𑌚𑌰𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌥𑌤𑍇𑌽𑌥𑍋 𑌨 𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌂𑌚𑌰𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 । 𑌯𑌥𑌾 𑌅𑌸𑌂𑌚𑌰𑌨𑍍 𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌥𑌤𑍇 𑌨𑌶𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑌂𑌚𑌰𑌨𑍍𑌨𑌪𑌿 𑌯𑍋 𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌥𑌤𑍇, 𑌅𑌥𑍋 𑌅𑌪𑌿 𑌚 𑌨 𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 । "𑌰𑌿𑌷 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾𑌯𑌾𑌂" 𑌨 𑌨𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌸𑌵𑍈 𑌸𑌰𑍍𑌵 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌹𑌤𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌸𑌹𑌿𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌦𑍈𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑌃 । 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌰𑍂𑌪𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌨𑍋𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌦𑌾𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌮𑌨𑍋𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌪𑌕𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌶𑌾𑌯𑌿𑌨𑌃 𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹— (𑌸 𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇-

ஸர்வேஷாம் ஸம்ஶயாநாம் தேஷாம் ஸர்வாணி ப்ரஶ்நாந்யபேக்ஷ்ய
ஸம்ஶயேஷு விஷயஸர்வாணி ப்ரஶ்நாந்யஸ்தி யதா கிமேதோ: வ்யஜ
ஶ்ராவணத்வமேவாஸாம் தத்வதி வாக்யமேவாபாம் ஶ்ருதி ந ஹ
மேவ தேவாது வாக்யம் ஶ்ருதி ॥ ॥ ௨௦ ॥

ஷாம் ஸம்ப்ரதாநாபோத்தாஸ்வதி யமேயஷாதேவமேதவதீதி ॥) யஶாவஸஷா
வாக்யவேயாத்தா வாஶிஷ்டயாதிதேவதா ஸர்வேஷாம் ஸம்ப்ரதாநா போத்தா ஸ
வதி । அத வாத்தநவ்யாணதேவதாநாம் ஸர்வஸம்ப்ரதாத்தக்கம்நாபி ஸர்வ
ஸம்ப்ரதாஜ்ஞவ்ஜிஜ்ஞாநதஜ்ஞவ்யாமணஸாபிய்யாத்ரு வஸம் வேஸாஜாயஸேஷ
வதியஸஸம்விகவ்யாணாதீநாம்வாமமொகே க்ருதேத்தாவகாமகக்ஸமஶக்ருதிஶ
யம்ஜாநது । ஸர்வஸம்ப்ரதாத்தாஸ்வதீத்யாத்: । கமேத்யஷாதேவமேதிஜா
தாவேகவநம் வ்யதிவ்ருஷ்டாதித்யாதீநாம் பஹவக்காதிதி த்யஷவ்யூ ।
(ஸர்வேஷாம் தேவதாம் ஸர்வாணி ஸம்ப்ரதாந்யவஷீதி ॥) ஸயஶா ஸ
த்யஷ்டாஜா யஶா வஸவபிவேதிதித்யாத்: । ததேவ விவ்யணாதி—
வதாநித்யாதிநா ॥ வதாம் வாஶாதிதேவதாம் யஶா ஸர்வேஷ்டவி ஜ
ஞவ: கவஞி । “கவாமக்ஷணஶதிகாஜ்யாதிஷ” । வாக்யஜயஞீத்யாத்: ।
வஸம்விதம் வாக்யவேயாத்தவாஶாதிவகாமவிஶேஷவிதிபேவ்வேபி ஸ
வாணி ஸம்ப்ரதாதி வாக்யஜயஞீத்யாத்: । நமேஸம்விதவ் ப்ரஸம்ப்ரதவேவ்
மக்கேஸ தாநிதாநிஸம்ப்ரதாநிதத்தவாவகபாஸ வேவ்யமயதத்வஸ்ய தத்
வம் வ்யஸஜ்ஜ்யேதத்யாமஶக்த்யாஜ— (யதாகிமேதோ: வ்யஜாஶ்ராவணத்வ
மேவாஸாம் தத்வதீதி ॥) யத யஸ்தாஉஶாதிதேவேதாவாஸகவேவ்யம
ணவ்யகாதேவ வாவாஜேதேஶிபோ: வ்ய ஜா: கிஞ் கிஞ்நஶேஷஞி
தக வ்யஜாஶாகதிதித்தம் வாக்யம் க்ருஸாம் வ்யஜாநாமேவ ஸ்வதி । கபா
ஸஹ । ஸத்யஜத்யாத்: । ‘கபாஸஹ ஸஹீவேவே’தி மேநவம்டகா: ।
நகேஸம்வித: வேவ்யயிதமவி தத்தாவம்ஸ்வதீத்யாத்: । தத்ர மேஹ
தாபஹ— (வாக்யமேவாபாம் ஶ்ருதீதி ॥) யஸ்தாதிபாம் உவாஸகம்
வாக்யவேயாத்தஶணவிஶிஷ்டவாஶாதிவாஸநவ்யகத்தம் வாக்யமேவ
ஶ்ருதி வ்யாவ்ஷ்ஷ । மேநவ வாமேண்யாயம் வாக்யவேயாத்தவாஶாதிதேவ
தாஸாயஜ்ஜம் வ்யாவ்த்த:, கதஸ்தேவதாவதேவாஸ்யாவி நவாவஸம்வ
யஶம்யஜத்யாத்: । தாஷ்ட்ராஞிகே உத்தாயாஸவிஜ்யாம் த்யஷ்டாஜம்
ஶிக்ஷயதி— (நஹமேவதேவாது வாக்யம்ஶ்ருதீதி ॥) தத்தாவகபாஸ
வ்யவதாகா நாபேஷ்டியாயிஷாத த்யதேவதாநாம் யஶா தத்தாவம் நவ்யா
வேத்தாதி தாத்யஶா பஹிபாஹி தேஷாஷ, கதஸ்தவதேவ தபிதொவ்ஸி
த்தாயஜ்ஜம் வ்யாவ்த்தஸ்ய நஸம்ப்ரதவேவ்யமணக த்தவாவவ்யஸக்தி
ஸித்திஸவ: ॥
॥ ௨௦ ॥

𑌅𑌥𑌾𑌤𑍋 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍀𑌮𑌾𑌂𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌹 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌸𑍃𑌜𑍇 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍋𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌧𑌨𑍍𑌤 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌦𑌧𑍍𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌮𑍇𑌵𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌶𑍍𑌰𑌮𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌯𑍇𑌮𑍇 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌵𑌾𑌰𑍁𑌨𑍍𑌧

𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍈𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌨𑌿𑌰𑍍𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌯𑌾𑌰𑌭𑌤𑍇 — (𑌅𑌥𑌾𑌤𑍋 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍀𑌮𑌾𑌂𑌸𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌥 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑍇𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌙𑍍𑌗𑌵𑍍𑌰𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍀𑌮𑌾𑌂𑌸𑌾 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 । 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌕𑌿𑌂𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌮𑍁𑌖𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌹 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌸𑍃𑌜𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌 । 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌪𑌰𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌸𑍃𑌜𑍇 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍋𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌧𑌨𑍍𑌤) 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌧𑌾𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌥𑌮𑍍? (𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌦𑌧𑍍𑌰𑍇) ‘𑌅𑌹𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾’ 𑌇𑌤𑌿 𑌧𑌾𑌰𑌣𑌮𑍍 । 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌦𑌧𑍍𑌰𑍇 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌦𑍍𑌰𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌏𑌵𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌵𑌂 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌵 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌹𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌾𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌯𑌥𑌾𑌸𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌮𑍍 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌧𑍃𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌶𑍍𑌰𑌮𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌯𑍇𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌨𑌿𑌰𑍋𑌧𑌕𑍋 𑌦𑍁𑌃𑌖𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 𑌶𑍍𑌰𑌮𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌯𑍇𑌮𑍇 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍) 𑌶𑍍𑌰𑌮𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । (𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌵𑌾𑌰𑍁𑌨𑍍𑌧) 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌵𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑌮𑌰𑍍𑌥𑌾𑌨𑍍𑌯𑌕𑌰𑍋𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌅𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌵𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌶𑍍𑌰𑌮𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌿𑌵 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵

[illegible]

[illegible]

𑌨𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌰𑍂𑌪𑌮𑌸𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌤 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵
𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌰𑍂𑌪𑌮𑌭𑌵𑌂𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤 𑌏𑌤𑍇𑌨𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾
𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌨 𑌹 𑌵𑌾𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌕𑍁𑌲𑌮𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌕𑍁𑌲𑍇 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂

[illegible] 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃, ''[illegible] 𑌵𑍈𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌚'' 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌅𑌯𑌮𑌰𑍍𑌥𑌃— 𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 । 𑌤𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 [illegible] ''𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌹𑌯𑌾𑌨𑌾𑌹𑍁𑌃'' 𑌇𑌤𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 । [illegible] ''𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌚'' 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 𑌨 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵 ''𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌚'' 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑌸𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌃 । ''𑌮𑌨𑌃𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿'', ''𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌹𑌯𑌾𑌨𑌾𑌹𑍁𑌃'' [illegible]

[illegible] '𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚' ''𑌤 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌰𑍂𑌪𑌮𑌭𑌵𑌨𑍍'' 𑌇𑌤𑌿 [illegible] (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤 𑌏𑌤𑍇𑌨𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌇𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) [illegible] (𑌤𑍇𑌨 𑌹 𑌵𑌾𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌕𑍁𑌲𑌮𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌕𑍁𑌲𑍇 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible]

[illegible] ॥ ௨௧ ॥

[illegible] ॥ ௨௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௨௧ ॥

[illegible] ॥ ௨௨ ॥

[illegible]

गच्छतीति प्राणाद्वा एष उदेति प्राणेऽस्तमेति तं देवाश्चक्रिरे धर्मं स एवाद्य स उ श्व इति यद्वा एतेऽमुर्ह्यध्रियन्त तदेवाप्यद्य कुर्वन्ति । तस्मादेकमेव व्रतं चरेत्प्राण्याच्चैवापान्याच्च नेन्मा पाप्मा मृत्युराप्नुवदिति यद्यु चरेत्समापिपयिषेत्तेनो एतस्यै देवतायै

युः । यतश्चोदेति सूर्योऽस्तं यत्र च गच्छतीत्युक्तं पठितं श्लोकार्थं स्वयमेव व्याचष्टे श्रुतिः — (प्राणाद्वा एष उदेति प्राणेऽस्तमेतीति ।) अत्र प्राणशब्दवाच्यो वायुः । वायोः प्राणाच्चक्षुरादीनामादित्यादीनां चोदयास्तमय वायुनिमित्तौ वायोरेव भवत इति भावः । श्लोकस्योत्तरार्धमाह — (तं देवाश्चक्रिरे धर्मं स एवाद्य स उ श्व इति ।) तं प्राणमेव देवाः अध्यात्मं वागादयः, अधिदैवतमग्न्यादयश्च धर्मं चक्रिरे प्राणोपासनमेव प्रयत्नेनेति निश्चितवन्तः । अत एव यदद्यापि वर्तते श्वोऽपि वर्तेतेति । अत एव सन्तताचरणीयं स्वयं सङ्क्षिप्याह श्रुतिः । (यद्वा एतेऽमुर्ह्यध्रियन्त तदेवाप्यद्य कुर्वन्तीति ।) देवश्रेष्ठाय प्राणे । यत् पुरा धारणादेते वागाद्या देवा अमुर्हि अमुष्मिन्काले ध्रियन्त प्राणव्रतमुपासनामनुसृतवन्तः । तदद्यापि तदेव कुर्वन्ति मुख्यप्राणोपासनमेवानुवर्तन्त इत्यर्थः । एवं श्रुतिसिद्धं व्रतं सर्वदा तत्र निश्चित्याह — (तस्मादेकमेव व्रतं चरेदिति ।) तस्मात् उक्तहेतोः एकं व्रतं मुख्यप्राणोपासनमेव चरेत् कुर्वीत । अनुतिष्ठेदित्यर्थः । एवं मुख्यप्राणोपासनं विधाय तत्प्रकारमाह — (प्राण्याच्चैवापान्याच्च नेन्मा पाप्मा मृत्युराप्नवदिति ।) उक्तप्राणोपासनारम्भसमये प्राण्यादपान्याच्च प्राणनापानने रेचकपूरके उपासनारम्भे कुर्यात् । कियत् । [illegible] । [illegible] देवतायाने । पाप्मा पापरूपो मृत्युः आप्नुयात् । [illegible] । 'मां नाप्नुयादिति भीत्यर्थः । अतो यः प्राणनापानव्यापारे श्रमेण व्यापारो परोपस्थापितिभावः । किञ्च (यद्यु चरेत्समापिपयिषेत्) यदिदं प्रयत्नेन कृतम् तथापि समापिपयिषेत् समापनं कर्तुमिच्छेत् । समापनं कुर्यादेव । तेन विद्वान् दीर्घायुरित्यर्थः । एवं सम्पूर्णोपासनस्य फलं तत्फलमाह — (तेनो एतस्यै देवतायै

𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌲𑍋𑌕𑌤𑌾𑌞𑍍𑌜𑌯𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌤𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑌮𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑍈 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌲𑍋𑌕𑌤𑌾𑌂 𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑍇 । 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑍈 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑍇𑌨 𑌅𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑍇𑌨 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌏𑌵 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌭𑍋𑌗𑌂 𑌸𑌾𑌲𑍋𑌕𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌵𑌾 𑌇𑌦𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍇 𑌜𑌗𑌤𑌿 𑌇𑌦𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌮𑍇𑌵 । 𑌕𑌿𑌂 𑌤𑌤𑍍 ? 𑌨𑌾𑌮 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌜𑍀𑌵𑍀𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑍇 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌜𑌗𑌤𑍍 । 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌤𑌯𑌰𑍂𑌪𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌂 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌶𑍁𑌃 𑌪𑌶𑍁 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌤𑌿 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌉𑌕𑍍𑌥𑌂 𑌉𑌤𑍍𑌥𑌾𑌪𑌕𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌯𑌤𑌿— (𑌅𑌤𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑍀𑌨𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌮𑌾𑌵𑌿𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌤𑌃 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌥𑌮𑍇𑌕𑍇𑌨 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌣𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌮𑌾𑌵𑌿𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— (𑌏𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌾𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿— (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌏𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑍇𑌨𑍋𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿— (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌭𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍃𑌹𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌅𑌤 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௧

𑌅𑌥 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌾𑌂𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌤𑍋 𑌹𑌿𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂𑌸𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍂𑌪𑍈𑌸𑍍𑌸𑌮𑌮𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌅𑌥 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌤𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌮𑌮𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂𑌸𑌦𑍇𑌕𑌮𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌽𑌽𑌤𑍍𑌮𑍋 𑌏𑌕𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌮𑍃𑌤𑌂𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌛𑌨𑍍𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋𑌵𑌾 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌾

(𑌅𑌥 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । (𑌅𑌤𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌰𑍂𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍁𑌤𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍁𑌤𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰 𑌔𑌪𑌚𑌾𑌰𑌿𑌕𑌃 । (𑌏𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍂𑌪𑍈𑌸𑍍𑌸𑌮𑌮𑌿𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌜𑌨𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 । (𑌏𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌿 𑌬𑌿𑌭𑌰𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍋 𑌰𑍂𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌧𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌤𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௨ ॥

(𑌅𑌥 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌮𑍁𑌕𑍍𑌥𑌮𑌤𑍋 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌕𑌰𑍍𑌮𑌪𑌰 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌪𑌰𑌃 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇, 𑌸 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰 [illegible], 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑌦𑌾𑌨𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌃 । (𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌸𑌦𑍇𑌕𑌮𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌏𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌏𑌕𑌂 𑌸𑌦𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 [illegible] 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍 [illegible]— (𑌆𑌤𑍍𑌮𑍋 𑌏𑌕𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ।) [illegible] — (𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌛𑌨𑍍𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 ।) [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇— (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨 𑌇𑌤𑌿) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌬𑌦𑍍𑌧𑌜𑍀𑌵𑌪𑌰𑌃 “𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌾 𑌆𑌶𑌾𑌯𑌾 𑌭𑍂𑌯𑌾𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌬𑌦𑍍𑌧𑌜𑍀𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣

𑌜𑍍𑌯𑍈𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃॥ ॥ ௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌸𑍍𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌃॥

𑌅𑌥 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃॥

𑍐॥ 𑌦𑍃𑌪𑍍𑌤𑌬𑌾𑌲𑌾𑌕𑌿𑌰𑍍𑌹𑌾𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑍋 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯 𑌆𑌸

𑌪𑌾𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌰𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। “𑌏𑌤𑌦𑌮𑍃𑌤𑌂”𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌏𑌤𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍। 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌶𑍍𑌚 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌤𑌿। 𑌤𑌥𑌾𑌚 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾। 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌕𑍍𑌤𑍇 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑍇। 𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌛𑌨𑍍𑌨𑌃। 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌨𑌾𑌨𑍁𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌃। 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌶𑍍𑌲𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵𑌤𑌃 𑌅𑌪𑌹𑌤𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑍋𑌪𑍇𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌅𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑍋𑌽𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌃। 𑌤𑌥𑌾𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌜𑌗𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃। 𑌤𑌸𑍍𑌯 “𑌤𑌦𑍍𑌧𑍇𑌦𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌹𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑌾𑌸𑍀𑌤𑍍𑌤𑌨𑍍𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇”𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌗𑌮𑌨𑌪𑌰𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌤𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿॥ ॥ ௫ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍॥

𑌅𑌥 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃॥

𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 “𑌤𑌦𑍍𑌧𑍇𑌦𑌂 𑌤𑌰𑍍𑌹𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑌾𑌸𑍀”𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌯𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌆𑌰𑌭𑍍𑌯𑌤𑍇— (𑌦𑍃𑌪𑍍𑌤𑌬𑌾𑌲𑌾𑌕𑌿𑌰𑍍𑌹𑌾𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑍋 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯 𑌆𑌸𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌦𑍃𑌪𑍍𑌤𑌃 𑌗𑌰𑍍𑌵𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃। 𑌬𑌲𑌾𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌬𑌾𑌲𑌾𑌕𑌿𑌃। 𑌦𑍃𑌪𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌸𑍌 𑌬𑌾𑌲𑌾𑌕𑌿𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌤𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃। 𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌮𑌰𑌣𑍇। 𑌅𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑌃 𑌅𑌙𑍍𑌗𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀। “𑌷𑌡𑌙𑍍𑌗𑌂 𑌸𑌾𑌧𑍀𑌤𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋𑌽𑌙𑍍𑌗𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍀𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨”𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍇𑌃। 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌯𑌶𑍀𑌰𑍍𑌷𑌂𑌲𑌿𑌤𑌵𑍇𑌦𑌾𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿। 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃

[illegible]

ராமெஜிவா ஸுஹ்ருதேதகோவாஸ இதி ஸயவண தவேகோவாஷேதி
ஷாஸ்வெஷாம் ஹிதாநாம் கெயதா ராஜாஹவதி ॥ ॥ ௨ ॥
ஸவெஹாவாவமாமெஷ்யாயவணவாஸள வஷேஜு வாமாஷ வணத
வோணஹும் ஸ்ஹொஹாவாஸ இதி ஸ ஹொவாவாஜாதயரதூகோஷ
வெகேதவ்ஹிநுஸம்வஷிஷா வ ஜஹநுவாணூவாஸாஷோவோராவெஜதி
வா ஸுஹ்ருதேதகோவாஸ இதிஸயவணதவேகோவாஷேஜஹராஹஹு

தீவிமணொவெதகஸாஜ்ஜா । இதி வணவெத ரதிஷாகஸஸஹுஹிஜத
கெஸஹுகயராஜகவிஶிஷேதம் குதித்யவாமாஷகேஹ கோவாவெ । ஸ
தொரஸஜ்ஜாதகஸாரதவஸிரிஷயெ ஸம்வாஷா நகத்ஹுவஜதயஹு: ।
வெலாகஸ ஹஹும் தமஹுயதி (ஸயவணதவேகோவாஷே ஸதிஷாஸ்வெஹு
ஷாம் ஹிதாநாம் கெஜஹுா ராஜாஹவதீதி ॥) யவணதகோதிதவே கோஷ
மணவிஶிஷகோவாஷே வெஸாரயகேதிஷாகஸாதிமணவிஶிஷாதிவெதா
வாஸநவஸாஸ் வுயகேவி தஸதநாயாதஹமயகெஹாஹவதீதிஹா
வ: । ஸதா "யவணஷெரஜராதித்"ஜதாதகூ: வாரகோவெதாவதஜதி
நஜதிகவம் உதாரவணேஷ வஷகோணாவே ஹூஹஹிதவஜாதிவா
ராஷவஹவாரஸ், ஸவ்யவாரவே ஹூஹஸநிஷெயாவெஜிதிஜஷவ ॥௨॥
(ஸவெஹாவாவ மாமெஹுா யவணவாஸள வஜுஜதாதி ॥) வஷேஜு
வஜுகேணவெ தஷவிகோகிதயா வதஹுவெதயமஜுவாமாஷ: தகேஹகோவா
ஸஜதி மாமஹுகுவெஹதயஹு: । (ஸவெஹாவாவாஜாதயரதூரிதாதி ॥)
வாஹஹுவஸ் । (வ ஜஹநுவாணூவாஸாஷோவோராவெஜதிவா ஸுஹ்ருதேத
கோவாஸஜதீதி ॥) வ ஜஹநு கேஹாநு । வாணூரம் மரகூம் கிரணாரஹம்
வாஸ: வஸும் ஜமதாவதகம் யஸவஸ: வாணூவாஸா: । உகூஹ வாஸா
வெயஹு: "வாணுவெர ரம்மாஹி ஜஹுமவாதகஸாதாணூவாஸவு"இதி ।
வொவோராஜா யஜஹஸாயநஹிதவொகோராஜமவேதஜதாவிவெமவெஷ
வெணகமவுாஹிராவவு யாகூதஷஹெவெநவா வஜுஸவாஷயேமதயா
வொகோராஜமவுவாவவதாவிவெமஷவுஷணளஷயேநாகிமதயா ஏமவெம
மிதவஸஸயகஜதாவெஹவெநவா வொகோராவெஜதிவெவெதமஹு
வெண: வணதம் வஜுவாமாஷம் ஸஹகோவாஸஜதயஹு: । வொகோ
வதரஸிஹவெவெநாவாஸநஹவகோஹ— (ஸயவணதவேகோவாஷே ஸஹ
ரஹஹஹுஸத: வஸதொஹவதி நாஸாஹஹம்கூயவெதஜதி॥) ஸதஜ
தீவஸதஜதிவ கதஹுரிகூ: । உகூமணவிஶிஷ வஷேஜாவாஸக: ஸஹ
ரஹவெலாகோ ஸதவாநிதயஹு: । வகஜதிவிகஜதிஹெஷ்விவஷயா
ஸத: வஸதஜதகூி: । வஜுஸவாஹஹிதவொகோமவுவாவவு
தாதகவெநாவாஸவகஸாதஹாகஷயகஸஹவகயநகேவி தஸதநாய

ஸ²தீவ்ரஸ²தோ ஹவதி நாஸ்யாஙம் க்ஷீயதே । ॥ ௧ ॥

ஸதொஹாவாவஶாமெந்த்ரா ய வவாஸளவிஷ்ப்தி ப²ம²ஷவத தொவாஙம்ப்ரொஹ்ாவாஸஜதி ஸதொஹாவாவாஜாதஶத்ர²தா தொத கவிநுஸவஷிஷ்ாவெஷ்ஜஸ்விவா சுஙதொத த²வாஸஜதி ஸயவத தொத²வாவெஷ்த தெஜஸ்வீஹ ஹவதி தெஜஸ்விநீ ஹாஸ்ய ப்ரஜா ஹவதி ॥ ॥ ௨ ॥

ஸதொஹாவாவ ஶாமெந்த்ர யவவாய⁸ோகாஶெ ப²ம²ஷ வத தொவாஙம்ப்ரொஹ்ாவாஸஜதி ஸதொஹாவாவாஜாதஶத்ர²தா தொத கவிநுஸம்வஷிஷ்ாஃ பூணாதொ ப்ரவதீதிவா சுஙதொதத²வாஸஜதிஸயவததொத²வாவெஷ்த பூயாதெ ஹப்ரஜயாவஶ²ஹி நாஸ்யாஸ்வாணோகாசப்ரஜொவதாதெ ॥ ॥ ௩ ॥

ஸதொஹாவாவஶாமெந்த்ரா யவவாயம் வாயௌ ப²ம²ஷ வததொத

யாஷ்ப²ஜ்யதஜதி ஜ்ரஷ்டவ்ய । கெவித்²வஜ்ரஸ்ய ஸ்வதவவதெவாஙஹ பூதொஸாஸகாச தத்கவொநாவாஸநதெஸ்வாஙக்ஷயாஹாவஃ ஹஙம் ததெஸ்வ ஸொஸஸாஜஶஸ்²வ்யாயதெகதொநாவாஸநஸ்ய யாயாயந்ய ஸம்ஹதெ ஸொஸஸாஜஶஸ்வாவ்யஜதாzஹெதஷாவாஸநாஹ்²வஶஸஸ்ய வ்யாய்காச । நதெவஙம் ஸ²தஃ ப்ரஸ²தஜதி ஸொஸஸ²த்²ரூப ஹஙக்ஷீதந⁸ய²க்ஷிதி வாவ்ய । ஜ்ரஸ்ய ஸொஸஸாஜதொதநாவாஸதெந தெஸஸாஜஶஸ்வாவ்யஜதா விஶெஷஸ்வரூபஹஙக்ஷீதநெ விரொயா ஹாவாச வகஶஸ்வரூபஷிதகரூபவப்ரதஸ்யாஸ்திஸ்தாஷிதிவஷ ஞி ॥௧॥

(ஸதொஹாவாவ ஶாமெந்த்ர யவவாவஸள விஷ்ப²தீத்யாதி ॥) விஷ்ப²தி விஷ்ப⁸ாநஸ்ய விஷ்ப²ஷஹி⁸ாநிநஃ ப²ம²ஷஸ்ய தெஜஸ்விதெகந ஶ² ணெதொநாவாஸதெந ஸ்வய⁸வி தெஜஸ்வீஹவதி தஷ²வாஸகஃ தத்²த்ரஶ்ர தெஜஸ்வீஹவதீதய்யஃ । ப்ரஜா ப²த்ரஜத்யய்ஃ । ஶிஷ்டம்ஸ்பஷ்டம் ॥௨॥

(ஸதொஹாவாவ ஶாமெந்த்ர யவவாய⁸ோகாஶெ ப²ம²ஷஜத்யாதி॥) ஆகாஶெ விஷ்ப⁸ாநஸ்ய தஷஹி⁸ாநிநஃ ப²ம²ஷஸ்ய பூணாதிவி ஶிவெஷாவாஸநாயாஃ ஹஙம் ப்ரஜயாவஶ²ஹிஶ்ர பவிபூணாக்ய । பூணாக்வப்ரய²க்ஷிவந்யாவாரக ஜக்ஷணாப்ரவதிக விஶெஷண விஶிவெஷாவாஸநாயாஃ ஹஙம் ப்ரஜாஸஙாநாவிஹி²திரிதி விஹாதொ ஜ்ரஷ்டவ்யஃ । உஜதெ உஜதநம் ஜொகாஙாஶ⁸நு । சுவெஸ்ப்ரச்ா ஸகஸ்ய ப்ரஜா சுஸ்வாணொகாணொகாஙாரம் நஶஹிதீதய்யஃ । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௩ ॥

(ஸதொஹாவாவ ஶாமெந்த்ர யவவாயம் வாயௌ ப²ம²ஷஜத்யாதி ॥)

ஜ்ரஃ பாரதொஶ்யப்ரஶாதீ । “வொzயம் பவதெ வஷதெவாநாம் ஶ்ரு

𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍋𑌵𑍈𑌕𑍁𑌣𑍍𑌠𑍋𑌽𑌪𑌰𑌾𑌜𑌿𑌤𑌾 𑌸𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌯𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌜𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌹𑌾𑌪𑌰𑌾𑌜𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌜𑌾𑌯𑍀 ॥ ௬ ॥

𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿𑌸𑌯 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌰𑍍𑌹 𑌭𑌵𑌤𑌿𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌰𑍍𑌹𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪 𑌇𑌤𑌿𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿𑌸𑌯 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌹𑍈𑌵𑍈𑌨𑌮𑍁𑌪𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌮𑌥𑍋 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌾𑌦𑌰𑍍𑌶𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌏𑌤

𑌹𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌯𑍋𑌰𑍍 [illegible] । [illegible] 𑌅𑌪𑌰𑌾𑌜𑌿𑌤𑌾 𑌸𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 । (𑌜𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌃) 𑌜𑌯𑌶𑍀𑌲𑌃 । (𑌅𑌪𑌰𑌾𑌜𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌃) 𑌅𑌪𑌰𑌾𑌜𑌿𑌤𑌃 । (𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌜𑌾𑌯𑍀) 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍋𑌜𑌾𑌤𑌾𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌶𑌤𑍍𑌰𑌵 𑌇𑌤𑌿𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌜𑍇𑌤𑍁𑌂 𑌶𑍀𑌲𑌮𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌜𑌾𑌯𑍀 । “𑌸𑍁𑌪𑍍𑌯𑌜𑌾𑌤𑌾”𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌣𑌿𑌨𑌿𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௬ ॥

(𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌃) [illegible] । [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑍇𑌨 𑌸 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌾𑌸𑌹𑌿𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ௭ ॥

(𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌿𑌮𑍍𑌬𑌃 । 𑌸𑌦𑍃𑌶𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌿𑌮𑍍𑌬𑍋𑌪𑍇𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌯𑌥𑌾𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯𑍇𑌦𑌂 𑌫𑌲𑌮𑍍 । (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂) 𑌸𑌦𑍃𑌶𑌮𑍇𑌵 𑌕𑌲𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑍇𑌨𑌂 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌮𑍁𑌪𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌨𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 । (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌃) 𑌸𑌦𑍃𑌶𑌏𑌵 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥

(𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌮𑌾𑌦𑌰𑍍𑌶𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌆𑌦𑌰𑍍𑌶𑍇 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌿𑌮𑍍𑌬𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍋𑌚𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂

𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌰𑍋𑌚𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌰𑍋𑌚𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌹 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌰𑍋𑌚𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌹𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌥𑍋 𑌯𑍈𑌃 𑌸𑌂𑌨𑌿𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑌤𑌿𑌰𑍋𑌚𑌤𑍇 ॥ ௯ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌨𑍂𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌅𑌸𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌹𑍈𑌵𑌾𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕 𑌆𑌯𑍁𑌰𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌨𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌾 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 ॥ ௧௦ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌮𑍈𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑌦𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑍋𑌽𑌨𑌪𑌗 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌯 𑌏𑌤𑌮𑍇𑌵𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌾𑌨𑍍𑌹 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌗𑌣𑌶𑍍𑌛𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ௧௧ ॥

𑌭𑍍𑌰𑌾𑌜𑌨𑌶𑍀𑌲𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌰𑍋𑌚𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌅𑌥𑍋) 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 (𑌯𑍈𑌃 𑌸𑌂𑌨𑌿𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿) 𑌯𑍈𑌸𑍍𑌸𑌂𑌗𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑌤𑌿𑌰𑍋𑌚𑌤𑍇 𑌅𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌤𑍇 । 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௯ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌾𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌨𑍂𑌦𑍇𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌮𑍍 । [illegible] । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌸𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌸𑍁𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌜𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । [illegible] 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌾𑌵𑌦𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍁𑌪𑍈𑌤𑌿 । (𑌨𑍈𑌨𑌂 𑌪𑍁𑌰𑌾 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑌬𑍍𑌧𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍍𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌨 𑌜𑌹𑌾𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௦ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌦𑌿𑌶𑌾𑌂 [illegible] । 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌅𑌨𑌪𑌗𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 𑌅𑌵𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । [illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌹𑌾𑌯𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌵𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌨𑌪𑌗𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌗𑌣𑌃 𑌛𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌗𑌣𑌃) 𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌵𑌰𑍍𑌗𑌃 । 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌦𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌪𑌗𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌵𑌿𑌶𑍍𑌲𑍇𑌷𑍋 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௧ ॥

[illegible] ॥ கஉ ॥

[illegible] ॥ கந ॥

[illegible]

[illegible] ॥ கஉ ॥

[illegible] ॥ கந ॥

[illegible]

நைதாவதா விதி³தம் ப⁴வதீதி ஸஹோவாச கா³ர்க்³ய உபத்வா யாநீதி ॥ ௧௪ ॥
ஸஹோவாசாஜாதஶத்ரு: ப்ரதிலோமம் சைதத்³யத்³ ப்³ராஹ்மண:
க்ஷத்ரியமுபேயாத் ப்³ரஹ்ம மே வக்ஷ்யதீதி வ்யேவ த்வா ஜ்ஞபயிஷ்யா
மீதி தம் பாணாவாதா³யோத்தஸ்தௌ² தௌ ஹ புருஷம் ஸுப்தமாஜக்³
மது:ஸ்தமேதைர்நாமபி⁴ராமந்த்ரயாஞ்சக்ரே ப்³ருஹந் பாண்ட³ரவாஸ

யுக்தம் ஜாநந்து மாம் ஶுஶ்ரூஷுமவேஹீத்யர்த²: । ஸம்ஶ்ரோ ப்³ரஹ்மவித்³யா
ப்ராப்த்யை மாமுபஸ்த்² தாத்³ருக்ஷிகஞ்சிந்நிவேஶம் ஸூசயதி । கிமித்யத
ஆஹ — (உபத்வாயாநீதி ॥) த்வா த்வாமுபயாநி ஶிஷ்யத்வேநோப
க³ச்சா²மி மஹ்யம் ப்³ரஹ்மவித்³யாம் ப்ரதே³ஹீத்யர்த²: ॥ ॥ ௧௪ ॥
(ஸஹோவாசாஜாதஶத்ரு: ப்ரதிலோமம் சைதத்³யதி³த்யாதி³ ।) ஏவ
முபஸந்நம் பா³லாகிமஜாதஶத்ருருவாசேத்யர்த²: । ஹேதிராஜ்ஞஸ்த
ஸ்ய நிராஹிமாநத்வப்ரஶம்ஸார்த²: । கிமித்யத்ராஹ? ப்ரதிலோமம் விப
ரீதம் சைதத் । கிம் தத்? யத்³ ப்³ராஹ்மண: உத்தமவர்ணோ கு³ருத்வே ஸ்தி²
த: க்ஷத்ரியம் அநாசார்யஸ்வபா⁴வம் ப்³ரஹ்ம மே வக்ஷ்யதீதி ஶிஷ்யவ்ரு
த்த்யா (உபேயாத்) உபக³ச்ச²தீத்யேதத் ஆசாரவிருத்³த⁴ஶாஸ்த்ரவிருத்³த⁴மிதி
பா⁴வ: । அயமபி⁴ப்ராய: விஷயாப்ரவ்ருத்திநிதி நவாஹம் ஆசார்யபா⁴வம் ஸ்வீக்ருத்ய
தேநைதேந கேவலம் விஜ்ஞாபயிஷ்யாமீத்யாஹ — (வ்யேவ த்வா ஜ்ஞபயி
ஷ்யாமீதி ॥) த்வா த்வாம் கேவலமேவ விஜ்ஞாபயிஷ்யாமி போ³த⁴யிஷ்யா
மி । ப்³ரஹ்மவிஶேஷ: । வேத³ வ்யயாநம் ஊஹநஸ்ய । (தம் பாணாவாதா³
யோத்தஸ்தௌ²) ஏவமுக்த்வா தம் பாணாவாதா³ய ஸஹைவ ஶய்யாஸ்தா²நாத்
ஶய்யாவதி⁴ஷு ஜீவாதிரிக்தப்³ரஹ்மஜ்ஞாபநாயாஸநாது³த்தி²த: । (தௌ
ஹ புருஷம் ஸுப்தமாஜக்³மது:) தௌ கா³ர்க்³யாஜாதஶத்ரூ கஸ்மிந்
ராஜக்³ருஹே ஸுப்தம் கஞ்சித் புருஷம் ப்ராப்தவந்தௌ । (தமேதைர்நாம
பி⁴ராமந்த்ரயாஞ்சக்ரே ப்³ருஹந்பாண்ட³ரவாஸஸ்ஸோமராஜந்நிதி ॥) ஏவ
வம் ஸுப்தபுருஷம்ஜீவம் கா³ர்க்³யம் நீத்வாஜாதஶத்ருஸ்தம் ஸுப்தம்
புருஷமேதை: கா³ர்க்³யோக்தைர் நாமபி⁴ராமந்த்ரயாஞ்சகார । தாநி
நாமாந்யாஹ — (ப்³ருஹந்நித்யாதி³ ॥) அத்ர ப்ராணோ வா ஜ்யேஷ்ட²ஶ்ச
ஶ்ரேஷ்ட²ஶ்சேதி ஜ்யேஷ்ட²ஶ்ரேஷ்ட²கு³ணேந ப்ராணஸ்ய ப்³ருஹ
த்த்வம் ப்³ருஹந்நித்யாமந்த்ரணம் । ஶ்ருதாந்தரஸித்³த⁴ம் ப்ராணஸ்ய «கிந்மே
வாஸ:» இதி ப்ராணேந ப்ருஷ்டே, 'ஆபோ வாஸ:' இத்யாம்நாநாத் ப்ராணவாஸ
ஸ்த்வோக்தே: । தாவதாம்நாயம், யத்³பூ⁴க்தம் தத³வாப்திதி ஶுக்லவர்ணாஶ்ரய
த்வாத் பா³ண்ட³ரத்வம் யுக்தம் । ஸத்³ப்³ராஹ்மணே «ஸோமேதஸ்ய ப்ராண
ஸ்யாபஶ்ஶரீரம் ஜ்யோதீரூபமஸௌ சந்த்³ர:» இதி ப்ராணஸ்ய சந்த்³ரஸம்
ப³ந்த³ப்ரதீதேஶ்ச கு³ணயா ஸோமேதி ப்ராணஸ்ய ஸம்போ³த⁴நம் ।

ஶ்ரோத்ராஜ்ஞிதி ஸநாத்யஸ்ய தம் வாணிநாவேஷம் வொாயயா

“ப்ராணமேவ ஸர்வாணி” இதி ஶ்ருவணாத் ப்ராஜனி த்ரம்த்ருதஜதி ப்ராவஸாமெபாராக்ஷு । (ஸநாத்யஸ்ய தம் வாணிநாவேஷம் வொாய யாஜகார) வனவஸ்ரம்த்ரதொாஜவி ஸः ஸாவெத்வா நொாதிஷ்க் । த தொாஜஜாதஶப்தஸ்ய ஸாத்வம் வாணிநாவேஷம் “ஹிம்ஸாயாநாஜ ஸஸ்நகஸ்ணா” இதி விஷெஸ்ருதீயாயாஸ்வவமெத்தணஸாஜு । “தத் ப்ரதீயாவப்ரஹப்ரதீநந்ந்தாரஸ்ர” இதி விகல்ஷா ஸஸாஸாஹாவः । வாணிநா விஷ்டா வொாயயாஜகாா ப்ராவொாயயக் । (ஸஹாத்யஸ்ய) ஸः வன வம் வாணிநா விஷ்ஷத்வவாஷः வெஷணாதஶாதிஷ்க் । வனவம் ப்ராணநாஸிராம்த்ரணெஜவி கநாயாநப்ரஶபநம் ஜீவாத்ம நः ப்ராணாநாகஜ்ஞாவநாயு । ஸாஷுத்வுஶாயாஸாவாரதஸ்ர வாரெஹஶ்ரீரெஜ்ஞெயஹெஜநஸஸ்ய ஜீவெ ஸாஜ்ஞாநகாதஸ்ர ஸநி ஶபாயாஸநவாரதஸ்ரவாராகப்ராணாநககெ ஜ்ஞாவநீயதி தி ப்ராணநாஸிராம்த்ரணெஜவநாயாநெந வாணிவெஷணெநா யாநப்ரஶபநெநவ ஜீவஸ்ய ப்ராணவந்திரெகः ப்ரஶபிநெதாஹவ தி । தயாஹி ஸாத்வஸ்ய ப்ரவொாயாநஜாம் ஸாவஸஹஸ்வாஷதி வனஷாத்விகாநத்ப்ரதிஸம்யாநெந ஸாஷாத்விகாவெ ஜீவஶத்திதஸ்ய ஸ்ரீஸதிஷ்வவிஜஸாவாரதஸ்ரவாரெ நவஸம்ஹவதீதி த வெஷ்வாரதஸ்ரவாரெஹஶ்ரீரெஜ்ஞெயஹெ வெவகூணம் விஜ ஸெ । தநீஸ்வநாவாரமெதாஹ்வாஸாவிஸ்ரவாரः ப்ராணவனவ யதி ஜீவஶத்வாஸ்ஸ்ராக் தஹி தஜாஸிராம்த்ரணெ தநாயாநஸவஶ கம் ஜொெக்கெ ஸ்நாஸ்ர க்ரம்தி தவெஸ்ராயாநஶபநாக் । கதः ப்ராண நாஸிராம்த்ரணெஜவநாயாநாக் ப்ராணஸ்ய நஜீவஶத்வாயுகதீதி தநிரிகஜீவவிஸிரிதி । நவ ப்ரதஸ்ஶாதஜிஜ்ஞாநஸயெத ரஜீவநாஸிராம்த்ரணெஜவநாயாநஶபநாக கஹிஸிதஸ்ய ஶரீரெஜ்ஞயப்ர ணிதிரிகஸ்ராவி ஜீவஶப்ரகம் நஸ்ராதிதி வாஷ்லெஹாஸந்திரிகெ வவிஜதாவிக நஶநெஸஸ்ய ஸம்ஸாரிண ஶஜீவாவிஶபெவொாா ரம்த்ரணெஜவந்நாயாநஸ்ரதெஷகாக் । யத் வாநெதுவாதா தி நாவஸம்கெதிதஶரீராவிஸம்வாதெ ஸாதகஸ்ஹிஸநதெ தஜா ஸ கூ நெண உயாநஶபநாத் । நவெயம் ஸஸாயிः ப்ராணமெஸ்வ ஜீவஶ ஶப்தகெவஜவி ஸம்ஹவதீதி வாஷ்ப்ராணமெஸ்வ ஸம்வாதாஷிஸ ஜிகெவ கநாவாரதஸ்ரவாரமெஸ்வ தஸ்ய வாணிவெஷ்ணாநஜாம் ப்ரதிவஸ்லஸதः ப்ரவொாயஸ்ய ப்ராஷ்ப்ர உயாநாஸம்ஹவாக் । நவ ஜீவஸ்ரீஸ்ரநாவாரதஸ்ரவாரஸ்ய தஷஸம்ஹவஶம்கஸ்ஃ । தஸ்ய ஸா

𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌸 𑌹𑍋𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑍌 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌦𑍍𑌯 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌕𑍍𑌵𑍈𑌷 𑌤𑌦𑌾𑌭𑍂𑌤𑍍𑌕𑍁𑌤 𑌏𑌤𑌦𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍁 𑌹 𑌨𑌮𑍇𑌨𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃 ॥ ॥ ௧௬ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌦𑍍𑌯 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌾𑌦𑌾𑌯 𑌯 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌞𑍍𑌛𑍇𑌤𑍇

𑌣𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌤𑌦𑌾𑌨𑍀𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌬𑍋𑌧𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌾𑌨𑍀𑌮𑌪𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 𑌸𑌞𑍍𑌚𑌰𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌣𑌾𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌚𑍇𑌤𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌦𑍇𑌹𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌪𑌵𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑌰𑍋𑌤𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌿𑌤𑍁𑌮𑌾𑌰𑌭𑌤𑍇—(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑍍𑌯𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌃 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌮𑌾𑌹𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? (𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌦𑍍𑌯 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌕𑍍𑌵𑍈𑌷 𑌤𑌦𑌾𑌭𑍂𑌤𑍍𑌕𑍁𑌤 𑌏𑌤𑌦𑌾𑌗𑌾𑌦𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌦𑌾 𑌏𑌷𑌃 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌤𑍍 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑌂 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌤𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌤𑍍 । 𑌏𑌤𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍇𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑌃 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑌃 𑌕𑌷𑌜𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌤𑌿𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌹—(𑌯 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃) 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌮𑍁𑌤𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌤𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 । 𑌅𑌯𑌥𑌾 𑌪𑌾𑌣𑌿𑌪𑍇𑌷𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌮𑍋𑌚𑌨𑌾𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌃 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 । 𑌸 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌕𑍍𑌵𑌾𑌭𑍂𑌤𑍍𑌕𑍁𑌤 𑌆𑌗𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌬𑍋𑌧𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌤𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌿𑌤𑍁𑌮𑍇𑌵 𑌅𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌣𑌾 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌃 (𑌤𑌦𑍁 𑌹 𑌨 𑌮𑍇𑌨𑍇) 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨 । 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑌾𑌪𑌰𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇 ॥ ॥ ௧௬ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌃) 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌮𑌰𑍍𑌶𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍂𑌷𑍍𑌣𑍀𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌪𑌯𑌨𑍍𑌨𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌰𑌾𑌹 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? । (𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑍋𑌽𑌭𑍂𑌦𑍍𑌯 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌾𑌦𑌾𑌯 𑌯 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌞𑍍𑌛𑍇𑌤𑍇 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌦𑌾 𑌏𑌷 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁-

[illegible]

तꣳ श्रोत्रं गृहीतꣳ मनः ॥ ॥௧௭॥

स यत्रैतत्स्वप्न्यया चरति ते हास्य लोकास्तदुतेव महाराजो भवत्युतेव महाब्राह्मण उतेवोच्चावचं निगच्छति स यथा महाराजो जानपदान्गृहीत्वा स्वे जनपदे यथाकामं परिवर्ततैवमेवैष एतत्प्राणान्गृहीत्वा

स्वस्यदेहे प्राणवाक्चक्षुःश्रोत्रमनःप्रभृतीनीन्द्रियाण्युपसंहृतानि भवन्तीत्यर्थः । शब्दादिविषयग्रहणपटूनामपीन्द्रियाणां व्यापारयोग्यताशून्यतादिति भावः ॥ ॥ ௧௭ ॥

सुप्तेः स्वप्नवैलक्षण्यं वक्तुं स्वप्नमुपक्षिपति— (स यत्रैतदित्यादिना ॥) एतत् एष इत्यर्थः । [illegible] । स एषः शरीरेन्द्रियप्राणविलक्षणतया प्रतिपादितो जीवः (यत्र) यदा (स्वप्न्यया) स्वप्नावस्थया । स्वप्नावस्थापन्नः यावत्स्वप्नस्थाने संचरतीत्यर्थः । (ते हास्य लोकास्तदुतेव महाराजो भवतीत्यादि ॥) तदेतद्विशेषः । ते ह प्रसिद्धाः स्वप्नादिलोकाः अस्य स्वाप्निकजीवस्य भवन्ति । (तत्) तदा उत शब्दोऽप्यर्थः । महाराजइव साम्राज्यादिगुणविशिष्टो भवति । महाब्राह्मण इव श्रोत्रियत्वादिगुणयोग्योऽपि भवतीत्यर्थः । (उतेवोच्चावचं निगच्छतीति ॥) उच्चावचमिव देवतिर्यगाद्युत्कृष्टापकृष्टगुणविशिष्टशरीरवैचित्र्यं प्राप्नोतीत्यर्थः । स्वप्नद्रष्टॄणां तत्तत्काले तत्तत्पुण्यपापानुगुण्येन परमात्मसृष्टतया यथार्थत्वात् “य एष सुप्तेषु जागर्ति कामंकामं पुरुषो निर्मिमाणः । तदेव शुक्रम्,” “न तत्र रथा न रथयोगा न पन्थानो भवन्त्यथ रथान्रथयोगान्पथः सृजते” इत्यादिभिः प्राणिकर्मानुगुण्येन परमेण स्वाप्निकवस्तुसृष्टिप्रतिपादनात्, कल्पितजाग्रदवस्थादृश्यपारमार्थ्यवदिति द्रष्टव्यम् । अत एव हि सूत्रकृता “सन्ध्ये सृष्टिराह हि” इति सूत्रितम् । (स यथा महाराजो जानपदान्गृहीत्वेत्यादि ॥) सः सार्वभौमो यथा महाराजो जानपदान् जनपदप्रभवान् भोग्यप्रदायान् गृहीत्वा उपादाय उपसंहृत्य (स्वे जनपदे) स्वीयदेशराजधान्यां यथेष्टं (परिवर्तते) संचरति, एवमेवैषः स्वप्नद्रष्टा पुरुषः (एतत्) एतस्मिन्काले (प्राणान्गृहीत्वा) स्वस्येन्द्रियाण्युपसंहृत्य स्वे शरीरे यथेष्टं संचरति विहरतीत्यर्थः । न च “प्राणेन रक्षन्नवरं कुलायं बहिष्कुलायादमृतश्चरित्वा” इति बहिष्कुलायसंचरणस्य श्रूयमाणत्वात्, स्वे

𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇
𑌯𑌥𑌾𑌕𑌾𑌮𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌨𑌿𑌯𑌮𑌨𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌾 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌾𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌶𑍍𑌰𑍁-
𑌤𑍀𑌤𑌿𑌹𑌾𑌸𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌵𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚𑍈𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑍍𑌵𑌨𑌿𑌯𑌮𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑍇𑌷𑍁 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌣 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑌂𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌣 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌮𑌿𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌰𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌇𑌤𑌰𑌥𑌾 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌂 । 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑌯𑌾 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌮𑌿𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌰𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑌯𑌾 “𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌨𑌵𑌰𑌂 𑌕𑍁𑌲𑌾𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌰𑌕𑍍𑌷𑌕𑌤𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍂𑌲𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑍇𑌨𑍋𑌪𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑍋 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌰𑌾𑌜𑌵𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌸𑌂𑌭𑌾𑌵𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌬𑌲𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑍇𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌧𑍀𑌨𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌵𑌗𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌇𑌦𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 “𑌉𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌰𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌚𑍍𑌚” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 “𑌜𑍀𑌵𑍋 𑌨 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇𑌨 𑌕𑍃𑌤𑌨𑌿𑌕𑍃𑌤𑍇𑌤𑌰𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍, “𑌅𑌸𑌂𑌮𑍋𑌹𑌂 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌥” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂𑌭𑌾𑌵𑌨𑍇𑌨𑌕𑍃𑌤𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌨 । “𑌹𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌹𑌨𑍍𑌤𑍁𑌂 𑌹𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌨𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌹𑌤𑌮𑍍 । 𑌉𑌭𑍌 𑌤𑍌 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌤𑍋 𑌨𑌾𑌯𑌂 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌹𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑍃𑌤𑌨𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌤𑍍, “𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑌿 𑌗𑍁𑌣𑍈𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌃 । 𑌅𑌹𑌂𑌕𑌾𑌰𑌵𑌿𑌮𑍂𑌢𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌹𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇” “𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌗𑍁𑌣𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌽𑌨𑍁𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀” 𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌿𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌤𑍍𑌮𑌿𑌕𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌨 𑌜𑍀𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌹 “𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍” । 𑌜𑍀𑌵 𑌏𑌵 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌃 “𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋𑌮𑍇𑌨 𑌯𑌜𑍇𑌤” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌹𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌰𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑌾𑌧𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌫𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌲𑌭𑍇𑌤 । 𑌅𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌨𑌾𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌮𑍇𑌵 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । “𑌨𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌽𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌹𑌾𑌨𑌵

ஶ்ருங்க்³ய꞉ । ஸுவேஷு꞉ வாத்³யதிஶயஸ்ய ப்ரத்யக்ஷஸித்³த⁴த்வேநாநாதே³யா
திஶயகாஸித்³தே⁴꞉ । நநு க்ருதிநிமித்தஸம்யோகா³பா⁴வ꞉ । ‘‘ஶ்ருத்³த⁴க்ரியமேந
யுக்தம் ஹோதுஶ்த்ராஹுநீஷிணே’’ இதி நிமித்தஸம்யோக³ஸ்ய ஶ்ரு
த்யா ப்ரதிபாத³நாத், ஈஸம்க³ஶ்ருதேஸ்து ஜாக்³ரத³வஸ்தா²யாம் ஸ்வப்ந
ஷே ந ஜீவஸ்ய ஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வமாத்ரபரத்வாத், ‘‘ஹஞ்ஜாவேத்³ந்ருதேஹ
ஞ்ஜே’’ இதி ஶ்ருதேஶ்ச ந க்ரியாயாம் நித்யஸ்வாதந்த்ர்யம் கர்த்ருத்வா
ஸம்பே⁴வபரத்வேந கர்த்ருத்வஸ்ய ந ப்ரதீக்ஷகத்வாபா⁴வாத், யத்து
‘‘ப்ரக்ருதே꞉ க்ரியமாணாநீ’’த்யாதி³நா கு³ணாநாமேவ கர்த்ருத்வம் ஸ்ம
ர்யத இதி தத்ஸாம்க்²யப்ரவ்ருத்திஷ்வப்ராதந꞉ கர்த்ருதா ஸத்வரஜ
ஸ்தமோகு³ணஸம்ஸர்க³க்ருதா ந ஸ்வாபா⁴விக்யேதி ப்ரதிபாத³
விவேகேந கு³ணாநாமேவ கர்த்ருத்வமித்யுச்யதே । ததா² ச தத்ரை
வோச்யதே ‘‘காரணம் கு³ணஸம்கோ³ऽஸ்ய ஸத³ஸத்³யோநிஜந்மஸு’’ இதி ।
அதஏவ ‘‘அதி⁴ஷ்டா²நம் ததா² கர்தா கரணம் ச ப்ருத²க்³விதே⁴ । விவிதா⁴ஶ்ச
ப்ருத²க்சேஷ்டா தை³வம் சைவாத்ர பஞ்சமம் ॥ தத்ரைவம் ஸதி கர்தார
மாத்மாநம் கேவலம் து ய꞉ । பஶ்யத்யக்ருதபு³த்³தி⁴த்வாந்ந ஸ பஶ்யதி து³
ர்மதி’’ரிதி அதி⁴ஷ்டா²நாதி³ஸாபேக்ஷஸ்யாத்மந꞉ கர்த்ருத்வே ய꞉ கே
வலமாத்மாநம் கர்தாரம் பஶ்யதி ஸ ந பஶ்யதீதி கேவலஸ்யைவாத்மந꞉
கர்த்ருத்வம் நிஷித்⁴யதே । ‘‘உபாதா⁴நாத்³விஹாரோபதே³ஶாச்ச’’ இதி ஸூத்ரா
தி⁴கரணே ச ப்ரக்ருத்ய, ‘‘ஏவமேவைஷ ஏதத்ப்ராணாந் க்³ருஹீத்வா
ஸ்வே ஶரீரே யதா²காமம் பரிவர்ததே’’ இத்யாத்³யுபாதா³நவிஹாரயோ꞉
கர்த்ருத்வோபதே³ஶாத் ॥ ‘வ்யபதே³ஶாச்ச க்ரியாயாம் ந சேந்நிர்தே³ஶவிப
ர்யய꞉’ ॥ ‘‘விஜ்ஞாநம் யஜ்ஞம் தநுதே கர்மாணி தநுதேऽபி ச’’ இதி லௌ
கிகவைதி³கக்ரியாஸு கர்த்ருத்வவ்யபதே³ஶாச்சாத்மா கர்தா । நநு
விஜ்ஞாநஶப்³தே³நாத்மநோ வ்யபதே³ஶ꞉ கிந்து பு³த்³தே⁴ரிதி சேத் ததா²
ஸதி பு³த்³தே⁴꞉ கரணத்வாத்³விஜ்ஞாநேந யஜ்ஞம் தநுத இதி நிர்தே³ஶ꞉ ஸ்யாத்
‘‘உபலப்³தி⁴வத³நியம꞉’’ யதா²த்மநோ விஹாரே ஸாமர்த்²யோபலப்³
த்⁴யாதி³த்யுபலப்³த்⁴யநியம꞉ ப்ரஸஜ்யதே அதஏவாத்மந꞉ கர்த்ருத்வே
ப்ரக்ருதேஶ்ச கர்த்ருத்வே தஸ்யாஸ்ஸர்வபுருஷஸாதா⁴ரணத்வாத் ஸ
ர்வாணி கர்மாணி ஸர்வேஷாம் போ⁴கா³ய ஸ்யு꞉ । அதஏவ காரணாதி³யோ
கோ³ऽபி நியாமகாபா⁴வாத³நியதா ஸ்யு꞉ । ‘‘ஶக்திவிபர்யயாத்’’ । பு³த்³தே⁴꞉
கர்த்ருத்வே போ⁴க்த்ருத்வஸ்ய கர்த்ருத்வஸமாநாதி⁴கரண்யநியமாத் போ⁴க்த்ருத்வ
மபி பு³த்³தே⁴ரேவ ஸ்யாத் தத³ஸ்ய ‘‘போ⁴க்³யமேஷோऽஸ்தி போ⁴க்த்ருத்வா’’தி³
தி ஸாம்ப்ரதா³யிகஸம்மதமேவ ஸ்யாத் । ‘‘ஸமாத்⁴யபா⁴வாச்ச’’ ப்ரக்ரு
தே꞉ கர்த்ருத்வே ஶ்ரவணாதி³கர்த்ருத்வே ப்ரக்ருதிவிவிக்தாத்மஜ்ஞாநலக்ஷ
ணாய ஸமாதே⁴ரபி ப்ரக்ருதேரேவ ப்ரக்ருதேஸ்ஸாக்ஷாத்காரஜ்ஞாநாஸம்ப⁴வாத், ஶ்ருதி

ஸ்வஶரீரே யதாகாமம் வர்த்தயதே ॥ ॥ க௫ ॥

[illegible] யதா ஸர்வேஶ்வரோ ப4வதி யதா சேதநஸ்ய ஸ்வதே3ஹ ஹிதாநாம்

நாநாவித [illegible] ஸ்வரூபாணி [illegible] ஶ்ரீ [illegible]

தேந [illegible] கர்த்ருத்வாநங்கீகாராச்ச । நநு ஜ்ஞாந: கர்த்ருத்வ [illegible]

[illegible]

॥ க௫ ॥

[illegible]

[illegible]

ஶக்யா ஶ்ருதிஶிரஸ்ஸு ஸம்வர்த்யதே ॥ ॥ ௧௧ ॥

ஸ்யோதனாதிஸ்த்யாகோவாதீஸ்யோத்க்ஷோபஸ்ஸ்வ்ருத்திஸ்

த்ரா வ்ருத்திஸ்த்வஸம்ஸாராதிஸ்ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்ய

ஸம்ஸாரஸ்யஜீவாத்மாத்ராணி ஸம்ஸாராணி வ்ருத்திஸ்த்ர ஸம்ஸாரா

ரோவா வ்ருத்தயஃ । ஸம்ஸாரஸம்ஸாரம் வாஸ்ததீத்யர்த்தஃ । ஸம்ஸ ஸம்ஸாரஸ்வஸ்ஸம்ஸாரஸம்ஸாரஸ்ய நிவர்த்தநீயம் । தயா ஜீவாத்மஸ்ய ஸ்வரூபம் ஸம்ஸாரஸ்ய ஸாக்ஷிவேதாந்தாதிபிஃ ஸ்வப்ரகாஶ ஸ்வஸ்வரூபஸ்ஸ்வஸ்ஸம்ஸாரதயா ஸம்ஸாரஸ்வரூபம் ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸாரம் ஸம்ஸாரஸ்ய ॥ ௧௧ ॥

ஸம்ஸம் வாஸ்யஸ்வஸ்வஸ்ஸ்வரூபஸ்ய "ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸாரம்" இதி ஸ்வரூபஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்ய । அத "ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸாரம்" இதி ஸ்வரூபஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்ய— (ஸ்யோதனாதிஸ்த்யாகோவாதீஸ்யோத்க்ஷோப ॥) ஸஃ ஸம்ஸாரஃ ஸம்ஸாரஸ்ய ஸஃ ஸம்ஸாரஸ்யஃ ஸம்ஸாரவிஶேஷஃ ஸம்ஸாரஸம்ஸாரஸ்யஃ ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸார யதா ஸம்ஸாரஸம்ஸாரஸ்வரூபஸ்யேத்யர்த்தஃ । ஸம்ஸாரஸ்ய— (யத்ராஸ்யஃ ஸம்ஸாரஸ்ய விஸ்வம் ஸம்ஸாரஸ்ய ஸம்ஸாரஸ்ய ॥)

[illegible]

[illegible] 𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 । 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌕𑍌𑌷𑍀𑌤𑌕𑌿𑌨𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌿 "𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌯𑌥𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌦𑍇𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃" 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌯𑌥𑌾 "𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌃 𑌸𑌂𑌭𑍂𑌤𑌃 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌵𑌾𑌯𑍋𑌰𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑌾𑌪𑌃 𑌅𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 "𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌚 । 𑌖𑌂 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍍𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑌾𑌪𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌧𑌾𑌰𑌿𑌣𑍀" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚 "[illegible] 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇" 𑌇𑌤𑌿 [illegible] "𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾[illegible] 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃, '𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌆𑌕𑌾𑌶' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 [illegible] । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 "𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾" 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑍌𑌷𑍀𑌤𑌕𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑍁[illegible] 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌃 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 [illegible]

[illegible] (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿— (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑍇𑌷 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑍇𑌵 [illegible] 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾𑌭𑌾𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌤𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । [illegible] । 𑌏𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 [illegible]

सत्यम् ॥ ॥ २० ॥

इति चतुर्थाध्याये प्रथमं ब्राह्मणम् ॥

यो ह वै शिशुं साधानं सप्रत्याधानं सस्थूणं सदामं वेद सप्त ह द्विषतो भ्रातृव्यानवरुणद्ध्ययं वाव शिशुर्योऽयं मध्यमः प्राणस्तस्येदमेवाधानमिदं प्रत्या

नसङ्कोचविकासलक्षणस्वभावस्यान्यथाभावस्य च स्वभावाच्च तदपेक्षया सत्यत्वमिति सत्यस्य सत्यमित्यर्थः । अत्र सत्यस्येत्यस्य जात्यभिप्रायं प्राणा वै सत्यमिति विवरणात् । तेनैकजीववादव्युदासः । सत्यस्येति षष्ठी च निर्धारणार्था, तेषामेष सत्यमिति विवरणस्वारस्यात् । तेन जीवब्रह्मैक्यवादव्युदासः । तदप्युक्तगुणविशिष्टस्यात्मन उपासनं मोक्षसाधनम्, अत स्वयमेवैवं वेद्यजातशत्रू राजाहेत्यर्थः ॥ ॥ २० ॥

इति चतुर्थाध्याये प्रथमब्राह्मणभाष्यम् ॥

अथ प्राणा वै सत्यमित्युक्त्या जीवानां प्राणशब्दवाच्यत्वं प्राणाधिकाराधीनसंबन्धेन भवतीत्यभिप्रायेणेदं ब्राह्मणमारभ्यते — (यो ह वै शिशुं साधानमित्यादि ॥) आधानप्रत्याधानस्थूणादामविशिष्टं शिशुं यो वेद तस्येदं फलं स प्रविशति । किं तत्? (सप्त ह द्विषतो भ्रातृव्यान्) सप्तसंख्याकान् द्वेष्यान् शत्रून् (अवरुणद्धि) स्ववशीकरोतीत्यर्थः । तत्र शिश्वादिकं श्रुतिः स्वयमेव (अयं वाव शिशुर्योऽयं मध्यमः प्राण इत्यादिना ॥) मध्यमः शरीरमध्यवर्ती अयं वायुविशेषः प्राणः सोऽयमेव शिशुः उदारकारणवत् क्रियाकर्तृत्वादिशक्त्यभावात् शिशुरिव शिशुरित्यर्थः । वायुशब्दवाच्यस्य तस्य शिशोः बद्धस्थानीयस्य मध्यप्राणस्य इदमेव (आधानम्) आधीयतेऽस्मिन्नित्याधानं शरीरमुच्यते । इदं मध्यः प्राण इत्यत्र मध्यशब्दोपस्थापितं शरीरमध्यदेशात्मकं हृदयमेवाधानं शरीरमुच्यते । (इदं प्रत्याधानम्) इदमिति प्रत्यक्षोपस्थापितं शरीरमेव प्रत्याधानं प्रतिकस्याधानं प्रत्यायनम् । तदेव हितोऽपि वक्षः पक्षस्थावीयत इति प्रत्याधानं प्रसिद्धिहेतिः । एवं हृदये स्थूलकोऽपि प्राणः पक्षस्थपुशरीरप्राप्यभिव्यज्यत इति शरीरं प्राणस्य प्रत्याधानं प्रसिद्धिहेतिस्थानीयम् । (प्राणः स्थूणा) स्थूणायमानं बलमिव वर्तते । एवं प्राणशक्तिते जीवेऽपि अ-

யா நம் ப்ராண: ஸ்தூணாऽந்நம் தாம ॥ ௧ ॥

தமேதா: ஸப்தாக்ஷிதய உபதிஷ்டந்தே தத்யா இமா அக்ஷந் லோஹிந்யோ ராஜயஸ்தாபிரேநம் ருத்ரோऽந்வாயத்தோऽத யா அக்ஷந்நாபஸ்தாபி: பர்ஜந்யோ யா கநீநகா தயாऽऽதித்யோ யத்க்ருஷ்ணம் தேநாக்நிர்யச்சுக்லம் தேநேந்த்ரோऽதரயைநம் வர்தந்யா ப்ருதிவ்யந்வாயத்தா த்யௌருத்தரயா நாஸ்யாந்நம் க்ஷீயதே ய ஏவம் வேத ॥ ௨ ॥

ப்ய ப்ராணோ பத்தோ பவதி । ஜீவே ஶரீரே ஸ்திதவத்யேவ ப்ராணஸ்யாவஸ்திதே: । அதோ ஜீவ: ப்ராணஸ்ய ஸ்தூணாஸ்தாநீய: । (அந்நம் தாம) தாம பாஶ இத்யர்த்த: । யதா வத்ஸ: பாஶேந பத்தோऽவதிஷ்டதே ஏவமந்நேந பாஶேந பத்தோ ஹி ப்ராணோऽவதிஷ்டதே “அந்நம் ப்ராணஸ்ய ஷட்விம்ஶ” இதி ஶ்ருதே: । ஷட்விம்ஶோ ஹி பாஶவிஶேஷ: । ததா ச ஹ்ருதயதேஶே ஸ்பஷ்டஸ்தூலஶரீரேऽபிவ்ருக்த: பஶுவத்பத்த: ப்ராணோऽந்நேந ஜீவே நிபத்தோ வர்த்தத இதி ப்ராணே வத்ஸஸாத்ருஶ்யம் விவக்ஷித: பஞ்சவ்ருத்தா ஸர்வம் பவதீதி தாத்பர்யமித்யர்த்த: ॥ ௧ ॥

(தமேதா: ஸப்தாக்ஷிதய உபதிஷ்டந்தே) தமேதம் பஞ்சவ்ருத்திகம் ப்ராணம் ஏதா: பக்ஷ்ரீணா: ஸப்தாக்ஷிதய: உபதிஷ்டந்தே உபஸ்திதா பவந்தி । நவித்யதே க்ஷிதி: க்ஷயோ யேஷாந்தே அக்ஷிதய: । அக்ஷிதித்வம் தேஷாம் ஸப்தாநாமந்நாநாமக்ஷிகா த்ருஷ்டவ்யம் । தாநேவ ஸப்தாக்ஷிதீராஹ — (தத்யா இமா அக்ஷந் லோஹிந்யோ ராஜய இத்யாதிநா ॥) தத் தத்ர அக்ஷந் அக்ஷணி । அக்ஷணீதி ச்சாந்தஸம் ரூபம் । யா இமா லோஹிந்ய: லோஹிதா: ராஜய: ரேகா: ஸந்தி, தாபிர்த்வாராபூதாபி: ஏநம் ப்ராணம் ருத்ர: (அந்வாயத்த:) உபஸ்திதோ பவதீத்யர்த்த: । அதேதி வாக்யாந்தரோபக்ரமே । யா: அக்ஷந் அக்ஷிணி ஶந்நோ த்ருஶ்யந்தே அப்ஸம்பாதேநாபிவ்யஜ்யமாநா: ஸந்தி தாபி: த்வாரபூதாபி: பர்ஜந்யோ தேவதாத்மா உபதிஷ்டதே । (யா கநீநிகா) அக்ஷிகநீநிகா தாரகா । தயாऽऽதித்யோ த்ருக்ஶக்திப்ரதாயக: । (தயா) தத்த்வாரா ஆதித்ய உபதிஷ்டதே । அக்ஷிணி யத்க்ருஷ்ணம் ரூபம் தேநாக்நிருபதிஷ்டதே । யதக்ஷிணி ஶுக்லம் ரூபம் த்ருஶ்யதே தேநேந்த்ர: உபஸ்திதோ பவதீத்யர்த்த: । (அதரயைநம் வர்தந்யா ப்ருதிவ்யந்வாயத்தா) அதரயா வர்தந்யா அதரேண பக்ஷ்மணா ஏநம் ப்ராணம் ப்ருதிவ்யந்வாயத்தா உபஸ்திதேத்யர்த்த: । (த்யௌருத்தரயா) வர்தந்யேதி வர்த்ததே । உத்தரயா வர்தந்யா உத்தரேண பக்ஷ்மணா த்யௌர்தேவதாத்மோபஸ்திதேத்யர்த்த: । ஸப்தாக்ஷித்யுபஸ்தேயபக்ஷநிஷ்டப்ராணஜ்ஞாநஸ்ய பலமாஹ — (நாஸ்யாந்நம் க்ஷீயதே ய ஏவம் வேதேதி ॥) ஸ்பஷ்டோऽர்த்த: ॥ ௨ ॥

தஸ்யைஷ ஏவ ஶாரீர ஆத்மா யः பூர்வஸ்ய । தஸ்மாத்வா ஏதஸ்மாத் ப்ராணமயாத் அந்யோऽந்தர ஆத்மா மனோமயः ...

(தஸ்யைஷ ஏவ ஶாரீர ஆத்மேதி ॥) ...

𑌤𑍀𑌰𑍇 𑌵𑌾𑌗𑌷𑍍𑌟𑌮𑍀 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌦𑌾𑌨𑌾 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌇𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌤𑌮𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌾𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌤𑌮𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌇𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑌜𑌮𑌦𑌗𑍍𑌨𑍀 𑌅𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌜𑌮𑌦𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌕𑌶𑍍𑌯𑌪𑌾𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌕𑌶𑍍𑌯𑌪𑍋 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌹 𑌵𑍈 𑌨𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑌤𑍍𑌰𑌿

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵𑌾𑌷𑍍𑌟𑌮𑍀 । 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑍀𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌕𑌥𑌮𑌷𑍍𑌟𑌮𑍀𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌚 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌵𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌦𑌾𑌨𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌾𑌦𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌤𑍀 𑌵𑌾𑌗𑌷𑍍𑌟𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌚 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌵𑍇𑌕𑌾𑌪𑌿 𑌵𑍇𑌦𑌵𑌕𑍍𑌤𑍃𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌷𑍍𑌟𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣𑌾𑌹— (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌂𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌸𑌂𑌗𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌦𑍍𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌸𑌕𑌲𑌵𑍃𑌤𑍍𑌯𑌾 । 𑌸𑌕𑌲𑍈𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍈𑌃 𑌵𑍇𑌦𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌸𑌪𑍍𑌤𑌰𑍍𑌷𑌯𑌃 𑌕𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌨𑌾𑌸𑌾𑌵𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌰𑍍𑌷𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌯𑌨𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌣𑍌 𑌋𑌷𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌪𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹— (𑌇𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌤𑌮𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌇𑌮𑍌 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑍌 𑌕𑌰𑍍𑌣𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌤𑌮𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍌 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌰𑍍𑌷𑍀𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑌮𑌾𑌹— (𑌅𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌗𑍋𑌤𑌮𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌣𑍋 𑌗𑍋𑌤𑌮𑌃 𑌸𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌣𑍋 𑌭𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍀 𑌉𑌪𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹— (𑌇𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑌜𑌮𑌦𑌗𑍍𑌨𑍀 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍀 𑌏𑌵 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑌜𑌮𑌦𑌗𑍍𑌨𑍀 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍋𑌰𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌸𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌮𑌦𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌾𑌸𑌿𑌕𑍇 𑌉𑌪𑌦𑌿𑌶𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹— (𑌇𑌮𑌾𑌵𑍇𑌵 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌕𑌶𑍍𑌯𑌪𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌵𑌾𑌮𑌯𑍋𑌰𑍍𑌨𑌾𑌸𑌿𑌕𑌯𑍋𑌰𑍍𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌸𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌕𑌶𑍍𑌯𑌪 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌵𑌾𑌗𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌭𑍂𑌤𑍇𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌨𑍍𑌨𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌕𑌾𑌤𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑍇𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌹 𑌵𑍈 𑌨𑌾𑌮𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌦𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌮𑍈𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌯𑌤𑍍 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌤𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑍇𑌣𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌾𑌗𑌤𑍍𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹— (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌤𑍍𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑌨𑌂 𑌨𑌨𑍁

𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ௪ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌚𑍈𑌵𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌚 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌾𑌮𑍃𑌤𑌂 𑌚 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 𑌚 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌚𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚 ॥ ௧ ॥

𑌤𑌦𑍇𑌤𑌨𑍍𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌯𑍋𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌚𑍍𑌚𑍈𑌤𑌨𑍍𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤 𑌏𑌷 𑌰𑌸𑍋 𑌯 𑌏𑌷 𑌤𑌪𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌰𑌸𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌅𑌥𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌚𑍈𑌤𑌦𑌮𑍃𑌤𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯

𑌹𑍃𑌷𑍀𑌕𑌤𑍃𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௪ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇 । 𑌵𑌾𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌 । 𑌕𑍇 𑌤𑍇 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌰𑍂𑌪𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌚𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿) 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌠𑌿𑌨𑌮𑍍 । 𑌅𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌮𑌕𑌠𑌿𑌨𑌮𑍍 । (𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌂) 𑌮𑌰𑌣𑌧𑌰𑍍𑌮𑌕𑌮𑍍 । 𑌵𑌿𑌨𑌶𑍍𑌵𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌂) 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌪𑌰𑍀𑌤𑌮𑍍 । (𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂) 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌮𑍍 । (𑌯𑌤𑍍) 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌮𑍍 । 𑌏𑌤𑌿 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍 । 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । (𑌸𑌤𑍍) 𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑌰𑌾𑌵𑌧𑌿𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । (𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍) 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌪𑌰𑍀𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧ ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌰𑍂𑌪𑌦𑍍𑌵𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌂 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 — (𑌤𑌦𑍇𑌤𑌨𑍍𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌯𑌦𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾𑌯𑍋𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌚𑍍𑌚) 𑌵𑌾𑌯𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌪𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌕𑌾𑌠𑌿𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌮𑍍 । (𑌏𑌤𑌨𑍍𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍) 𑌤𑌥𑌾 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑍇𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌿𑌨𑌶𑍍𑌵𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌤𑍍𑌵𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌂 𑌮𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌾𑌠𑌿𑌨𑍍𑌯𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌯𑍋𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑌾𑌵𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯 𑌏𑌷 𑌤𑌪𑌤𑌿 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌏𑌷𑌃 [illegible] 𑌰𑌸𑌃 । 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । [illegible] 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௨ ॥

(𑌅𑌥𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌵𑌾𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) (𑌏𑌤𑌦𑌮𑍃𑌤𑌮𑍇𑌤𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰

तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मं वाङ्मयस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मेदममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम् ॥ ॥ ३ ॥

अयं वायुः सर्वेषां भूतानां मध्वस्य वायोः सर्वाणि भूतानि मधु यश्चायमस्मिन्वायौ तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मं प्राणस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मेदममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम् ॥ ॥ ४ ॥

अयमादित्यः सर्वेषां भूतानां मध्वस्यादित्यस्य [illegible]

[illegible] ॥ ॥ ३ ॥

[illegible] ॥ ॥ ४ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible]

𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑌥 𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿

𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । "𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌰𑍂𑌪𑌦𑍍𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌤𑌿 (𑌅𑌥𑌾𑌤 𑌆𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌆𑌦𑍇𑌶𑌃 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌅𑌥𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑍋𑌪𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌵𑌾𑌰𑌣𑌾𑌯𑌾𑌯𑌮𑌾𑌦𑍇𑌶𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌇𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦 𑌇𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌵𑌚𑌨𑌃 । 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌵𑌮𑍇𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌰𑍂𑌪𑌦𑍍𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌯𑍋𑌗𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌇𑌯𑌤𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑍀𑌪𑍍𑌸𑌾 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾 । 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀𑌤𑍀𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌵𑌚𑌨𑌂 𑌨 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣𑌾𑌹— (𑌨 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌇𑌤𑍀𑌯𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌯𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍇𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌗𑍁𑌣𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌮𑍁𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌞𑍍𑌦𑍍𑌵𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌃, 𑌤𑌥𑌾𑌹𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌦𑌦𑍍𑌵𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌯𑍋𑌰𑌪𑍍𑌯𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌵𑌧𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹— (𑌅𑌥 𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑍇𑌷 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌵𑌶𑍍𑌯𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌰𑌹𑌿𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌧𑍀𑌨𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌙𑍍𑌕𑍋𑌚𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌾𑌦𑌿𑌰𑌹𑌿𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌨 𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 "𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯, "𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌹𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌾𑌹𑌾𑌰𑌜𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌸𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑍇𑌨𑍋𑌪𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯, "𑌅𑌥𑌾𑌤 𑌆𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀"𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨, 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑌤𑌿 𑌰𑍂𑌪𑌿𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌨𑌨𑍁 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑌤𑌿 𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍋 𑌨𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨, "𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌰𑍂𑌪𑌦𑍍𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚𑍈𑌵𑌮𑌾𑌨𑌯𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌕𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍, 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌦𑍇𑌵𑌾-

तदाकारत्वप्रसङ्गात् । अतः "नेति नेती"त्यनेन जगदेव निषिध्य-
ते । उत्तरवाक्यस्यार्थो भाष्ये "प्रकृतैतावत्त्व"मिति सूत्रे-
ऽभिहितम् । तत्र हि संसारिजीवस्येव ब्रह्मणोऽपि मनुष्यादि-
देहान्तरवस्थित्या तत्प्रयुक्तसुखदुःखभोक्तृत्वमपि प्रस-
जेत् । यद्यपि परमात्मनो देहान्तरवस्थितिप्रयुक्तभोक्तृत्वमा-
शङ्क्य वर्ज्यते एकगृहान्तर्वर्तित्वेऽपि देवदत्तयज्ञदत्तयो-
रविशिष्टेऽपि तत्स्वामिनः समृद्धिमानिनो देवदत्तस्यैव यज्ञदत्त-
स्य तत्कृतसुखदुःखाद्यभाववत् देहान्तर्वर्तित्वेऽपि जीवपरयोरवि-
शिष्टेऽपि "तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्यो अभिचाकशी-
ती"ति श्रुत्यनुसारेण देहाभिमानिजीवस्यैव भोक्तृ-
त्वमिति "संभोगप्राप्तिरिति चेन्न वैशेष्या"दिति सूत्रे स्थि-
तम् । तथा स्मृतिवादेऽपि सकलस्यापि परमात्मशरीरतया शरी-
रत्वेऽपि स्वामित्वेऽपि परमात्मनोऽस्तीति मनुष्यादिशरीरस्वामिन-
स्तद्वर्तिनः परमात्मनो भोक्तृत्वमनुमीयत इति जीवस्वस्व-
भावाविभाग इति पूर्वपक्षं प्राप्य शरीरस्वामित्वेऽपि तद्-
वर्तित्वेऽपि नित्याविर्भूतापहतपाप्मत्वादिगुणकस्य
परमात्मनो न भोक्तृत्वप्रसङ्गः । यथा लोके राजशासनानु-
वर्तिनां तदतिवर्तिनां च राजानुग्रहनिग्रहकृतसुखदुःख-
योगेऽपि न राज्ञस्तत्प्रसक्तिः एवं न परमात्मनि शास्तरि न भो-
क्तृत्वप्रसक्तिरिति "भोक्त्रापत्तेरविभागश्चेत्स्याल्लोकव"दित्यधि-
करणे स्थितम् । तथाऽपि शासकस्यापि राज्ञः स्वेच्छयाऽपि पुष्प-
शोणितादिकलुषिते कारागृहे वसतो दुःखसंबन्धाभावोऽपि
भाराप्तः परमात्मनोऽपि स्वेच्छया हेयेषु मनुष्यादिशरीरे-
षु वसतो दुःखसंबन्धो न युक्तः । ब्राह्मणादिशरीर-
स्वामिकानां ब्राह्मणादिशब्दवाच्यत्वसंभवेन "ब्राह्मणो
यजेत" इत्यादिविधिकिंकरत्वसंभवेन कर्मवश्यत्वादेरप्य-
संभवादिति पूर्वपक्षे प्राप्ते "न स्थानतोऽपि परस्यो-
भयलिङ्गं सर्वत्र हि" मनुष्यादिदेहस्थानप्रयुक्तं भोक्तृत्वं
परस्य न संभवति "अपहतपाप्मा विजरो विमृत्युर्विशो-
को विजिघत्सोऽपिपासः सत्यकामः सत्यसङ्कल्पः" इति श्रुत्या स-
र्वत्रापि विद्यमानं परब्रह्म हेयप्रत्यनीककल्याणैक-
तानतयोभयलिङ्गमेव भवति । अतो न भोक्तृत्वप्र-
सङ्गः । "भेदादिति चेन्न प्रत्येकमतद्वचनात्" । यथा जीवस्यापहत-
पाप्मत्वादिगुणाष्टकयुक्तस्यापि मनुष्यादिदेहयोगाद्दु-
ःख[illegible] भोक्तृत्वं एवं परमात्मनोऽपि किं न स्यादिति चे-

णु, अन्यार्थिब्राह्मणे "सत्कृष्टान्यार्थिवृत्त" इति अन्यार्थि-
त्वेन परस्य ब्रह्मणो नित्याविर्भूतगुणाष्टकविलक्षणा-
त्वं प्रतीयते अतो न जीवसाम्यम् । "अविवेकेषु" अपि
च संकेतादिनः "तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्यो अभि-
चाकशीती"ति जीवपरयोर्भोक्तृत्वाभोक्तृत्वलक्षणं वैषम्यं प्र-
तीयते । "अरूपवदेव हि तत्प्रधानत्वात्" । सशरीरत्वेऽपि
ब्रह्म अरूपवदेव अशरीरितामात्रेण "आकाशो ह वै नाम-
रूपयोर्निर्वहिता ते यदन्तरा" इति नामरूपकार्यस्पृष्ट-
त्वमिति नामरूपनिर्वाहकस्य प्रतिपादनेन तन्मध्यादि
नामरूपसम्बन्धकृतकार्यस्य तदभावस्योक्तेः । अतस्सत्य-
विषयो नेति ब्रह्मोपासनमेव । ननु ब्रह्मणः कल्याणगु-
णा न सन्ति "अथात आदेशो नेति नेती"ति प्रतिषेधादिति चेत्
तत्राह "प्रकाशवच्चावैयर्थ्यात्" । यथा "सत्यं ज्ञानमनन्तं
ब्रह्मे"ति श्रुत्यवैयर्थ्याय ज्ञानादिरूपत्वमभ्युपगम्य-
ते एवं "सत्यकामस्सत्यसंकल्प" इत्यादिश्रुत्यवैयर्थ्याय
कल्याणगुणगणोऽप्यभ्युपगन्तव्यः । ननु "सत्यं ज्ञान"मिति
ज्ञानस्वरूपकप्रतिपादनादेव ज्ञानस्य गुणाश्रयत्वासंभ-
वाद्गुणानिष्टिरितीत्तत्राह "आह च तन्मात्रम्" "सत्यं
ज्ञान"मिति श्रुतिर्ब्रह्मणो ज्ञानरूपतामात्रं प्रतिपाद-
यति, न गुणाश्रयतां प्रतिषेधति । तेजोरूपस्य सवितुः
प्रभारूपतेजोऽन्तराश्रयत्ववत् ज्ञानरूपस्यापि ब्रह्म-
णः स्वापेक्षया ज्ञानाश्रयत्वमुपपद्यते । "दर्शयति चाथो अपि
स्मर्यते" । दर्शयति च वेदान्तगणः "निष्कलं निष्क्रियं शान्तं निरव-
द्यं निरञ्जनम्, परास्य शक्तिर्विविधैव श्रूयते, स्वाभावि-
की ज्ञानबलक्रिया च" इति ब्रह्मण उभयलिङ्गत्वम् । स्मर्यते च "यो
मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम्" इत्यादिभिः । "अत एव चोपमा
सूर्यकादिवत्" । यत एवं तत्त्वज्ञानविषयस्यापि तद्दोषास्प-
र्शकत्वम् अत एव "आकाशमेकं हि यथा घटादिषु पृथग्भवेत् ।
तथात्मैकोऽप्यनेकस्थो जलाधारेष्विवांशुमान्" अत एव
हि सूर्यकात्मा सूर्यकेषु व्यवस्थितः । एकधा बहुधा चै-
व दृश्यते जलचन्द्रव"दिति जलगतसूर्यप्रतिबिम्बादिवद्दो-
षाणां युज्यते "अम्बुवदग्रहणात्तु न तथात्वम्" । तद्दृ-
ष्टान्तद्वैरूप्यं दर्शयति । अम्बुवदिति सप्तम्यन्तात् वतिः । परत-
न्त्रो न तथात्वं सूर्यप्रतिबिम्बादिसाम्यं न संभवतीत्यर्थः ।
कुतः? अम्बुवदग्रहणात् अम्बुनि यथा प्रतिबिम्बो गृह्य-

𑌤𑍇 𑌨 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌧𑌾𑌰𑍋𑌦𑍍𑌗𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌅𑌜𑌲𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌿𑌮𑍍𑌬𑌂 𑌜𑌲𑌸𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌦𑍋𑌷𑌾𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇 𑌚 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌗𑌤𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌦𑍋𑌷𑌾𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌨 𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌹𑍍𑌰𑌾𑌸𑌭𑌾𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑍁𑌭𑌯𑌸𑌾𑌮𑌞𑍍𑌜𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚” । 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌗𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌗𑌤𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌹𑍍𑌰𑌾𑌸𑌾𑌦𑌿𑌭𑌾𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍋 𑌯𑍋 𑌦𑍋𑌷𑌃 𑌸 𑌨𑌾𑌵𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌦𑍋𑌷𑌾𑌸𑍍𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌂𑌶𑍇 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌦𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑍋𑌭𑌯𑌸𑌾𑌮𑌞𑍍𑌜𑌸𑍍𑌯𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑌿𑌦𑌮𑍍 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾, 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌂𑌶𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚, 𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑌦𑌾𑌰𑍍𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌕𑌯𑍋𑌰𑍍𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 “𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌯, “𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌾𑌹𑌾𑌰𑌜𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌸𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑍋𑌪𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌚, “𑌅𑌥𑌾𑌤 𑌆𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌅𑌤𑍋 𑌨𑍋𑌭𑌯𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 “𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍈𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑌿 𑌚 𑌭𑍂𑌯𑌃” । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍈𑌃 “𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌾𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌰𑍂𑌪𑍇” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑍈𑌃 𑌰𑍂𑌪𑍈𑌰𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌯𑌦𑍇𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍋 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌃 𑌤𑌂 𑌇𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌶𑍍𑌯 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌤𑌿, 𑌨 𑌤𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌂 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌤𑌿 । 𑌨 𑌹𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 [illegible] 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌮𑍍 । “𑌪𑍍𑌰𑌕𑍍𑌷𑌾𑌲𑌨𑌾𑌦𑍍𑌧𑌿 𑌪𑌙𑍍𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍂𑌰𑌾𑌦𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌨𑌂 𑌵𑌰𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌭𑍂𑌯𑍋 𑌗𑍁𑌣𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌃 । “𑌨 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿” “𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿” 𑌭𑍂𑌯𑍋 𑌗𑍁𑌣𑌜𑌾𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌤𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । “𑌅𑌥 𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌗𑍁𑌣𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌃 “𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍈𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌃 । “𑌤𑌦𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌮𑌾𑌹 𑌹𑌿” । 𑌤𑌚𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌗𑍋𑌚𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑌾𑌹 “𑌨 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌾𑌚𑌾” । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌗𑍋𑌚𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌿𑌗𑌮𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌾𑌮𑍂𑌰𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌨 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍋 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । “𑌅𑌪𑌿 𑌸𑌂𑌰𑌾𑌧𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌾𑌨𑍁𑌮𑌾𑌨𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍” । 𑌸𑌂𑌰𑌾𑌧𑌨𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑍀𑌣𑌨𑌮𑍍 । 𑌭𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌾𑌪𑌨𑍍𑌨𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌨𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌥𑍇𑌤𑌿 “𑌤𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑌲𑌂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃”, “𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍈𑌰𑍍𑌨 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌨 𑌦𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌨 𑌚𑍇𑌜𑍍𑌯𑌯𑌾 । 𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌤𑍍𑌵𑌨𑌨𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌶𑌕𑍍𑌯 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌵𑌂𑌵𑌿𑌧𑍋𑌽𑌰𑍍𑌜𑍁𑌨”

ति श्रुतिस्मृतिभ्यां विरुध्यते । "प्रकाशादिवच्चावैशेष्यं प्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासात्" । नित्यप्राप्तजन्यप्राप्यः कस्मात्तादृशं याह ब्रह्मस्वरूपविज्ञानानन्दज्ञानादिकं प्रदर्शयता "आत्मेत्येवोपासीत सर्वमयमुपाश्नुते"ति ब्रह्मशब्देन प्रतिपाद्य सर्वमयमेवात्र सत्यादि तत्त्वविज्ञानपूर्वकोपायैः साक्षात्क्रियमाणत्वात् ब्रह्मणः स्वरूपवत्त्वं श्रीरूपवत् तद्रूपं तद्रूपं तत्त्वब्रह्मविज्ञानस्य प्रत्यक्षत्वं सिद्धम् । ब्रह्मस्वरूपप्रकाशश्च कर्मसु प्रतीत्याकाशवत् नामरूपप्रकाशश्च कर्मण्यभ्यासादिति । संसारयन्ताद्विमुक्तयेऽपि नामरूपे कर्मण्यभ्यासात् प्रकाशोऽभवति, "यस्मिन्निर्मलज्ञानाभ्यासे देवत्वमेवाप्नोती"ति श्रुतिस्मृतिभ्याम् । "अपेतानन्ते नित्यानन्दे शंसन्" । अतः उक्तेनोपनिषत्प्रमाणेन कर्मणा भेदेन विशिष्टं ब्रह्म । तथापि सर्वत्र उपासनं ब्रह्म उपासनं संभवतीत्युक्तः । इति तत्र स्थितम् । "नमो ब्रह्मस्वरूपिणे नित्याय नित्यानन्दरूपिणे"ति वाक्यं तदेव पाठे "तथा नित्यत्वे नित्ययोगे"ति स्मृते सिद्धम् । तत्र हि उक्तरूपब्रह्मणोऽपि परं निर्विकल्पं "यत्र सर्वं विलीयते"ति सर्वत्र श्रवणात् सर्वत्र हि सर्वसाक्षात्कारः । सर्वविषयाणि परब्रह्मणः प्राप्यप्राप्यकत्वमेवाप्तव्यम् । किञ्च "सर्वस्य ब्रह्म शाश्वतम्"ति सर्वत्र ब्रह्मणः परिच्छिन्नत्वाभावात् अपरिच्छिन्नं ब्रह्म ब्रह्मैवाजरामरत्वादिति निश्चयते । तथा 'अविद्यैव सर्व'मिति प्रमेयमात्रेण संसारयोगप्रवृत्ति-निश्चये । तथा 'प्रारब्धं परिपाकेऽपि नश्यति'ति पारमार्थिकब्रह्मणः प्राप्यत्वं ज्ञानेन प्रतिपद्यते । अतः परब्रह्मणः प्रत्यक्षप्राप्यप्राप्यत्वं "परमात्मस्वरूपज्ञानसंसारनिवृत्तिभेदोऽप्यभेदः" इति सूत्रेण प्रतिपत्तव्यं प्राप्यं उक्तं "सा काष्ठा" । परश्रुतिः पक्षं प्रत्ययति । असङ्गसङ्गी सलक्षणसर्वसाक्षिकत्वमिति ब्रह्मोपास्ये । "सर्वसर्वविद्याणि सर्वाण्यन्ते करणसंसारे"ति श्रुतेः ; प्रतिपाद्यं सर्वः प्रसङ्गेनाप्युपासकालक्ष्यः । "भेदाभेदोपाधिकः" । अतः सर्वं ब्रह्म तत्र नित्यमपि भेदाभेदोपासनायोगः । यथा ब्रह्म प्रतीयते तथापि "वाक् प्राणः प्राण" इति प्रपञ्चः उपासनीयः तत् । तथापि तथा पादादिपादत्वं पाद्यसंभवति । "स्थानविशेषात् प्रकाशादिवत्" । यथा सूर्याकाशादि पात्रभेदाद्भिद्यमानं परिच्छिन्नं तथापि सर्वतोऽनन्तसंयोगं सर्वत्र तथापि ब्रह्मणः

ப்ராணாவைஶஸத்வம் தேஷாஶேஷஸத்வம் ॥ ॥ ௬ ॥

இதி வதாயுராஸ்யே த்ருதீய ப்ராஹ்மணம் ॥

அத்ருஶ்யத்வாதிகுணகோ யாஜ்ஞவல்க்ய உத்தாலகஸ்யா அஸ்தூல ஹ்ரஸ்வ அநண்வாதிவஸ்து ஸத்தே தேநயா காத்யாயநாதம் ஸ்வா ணீதி ॥ ॥ ௧ ॥

இதி தகவ்ஶ்யாவுத்த தத்ஸாவ: । "உபவதேஷ்" "யஶ்சவெஷப்ணோ தேதேக்ஷே"இதி ஸ்வராஸ்ரோ: ஸ்வயமேவ ஸர்வதயா ஜோஷ்ய ஶ்ரேஷ் ப்ராஹ்மணி "அத்ருஶ்யமேஷ்வெஸ்தம்"ரிதி ஶ்ருதஸ்ய ப்ரா ப்யாப்ரவகாவஸம்பூம்யவேராவஸ்தேரித்யபு: । "தயாநப்ர திஷேயாக" । யதுக்தம் "வராத்ர"இதி பரமோஷா வ்யவஹிஶ்ய தஶ்தி தேஷு "நயேஷஸ்வாதிதி நேதந்ந்தரஶ்ஷ"ணிதி நீதிஶ்யுநிதி ஷேக ஸதஸ்வாகப்ராஹ்மணோநந்தர ஶாஸ்தத்யஸ்ய பரஸ்ய ப்ரதிஷேயாக । "வராத்ரம் வராஷ்"இதி ஶ்ருதிஸ்து "அக்ஷராத் ரத:பர"இதி அக்ஷராபேக்ஷயா பரஸ்வாத்ரஷ்ஜீவாத்ரஶ் ருஶ்யகாதி ரணகம் ப்ரக்ருதம் ஸம்தயோந்யக்ஷரபராஷ்வெ ப்ரதிபாத்ய தீத்யபு: । "அந்ந ஸவபுதத்வேயாஶ்யாதிஹ:" । அந்ந ப்ராஹ் ணீ ஸ்வாஷ்வ்ரு ஜஹதெர்த்கவ வ்யாப்தகம் "தெநே பூணுமநா ராஷ்ணவம், அந்தர்பஹிஶ்ச தத்ஸர்வம் வ்யாப்ய நாராயண:ஸ்தித:, நித்யம் விபும் ஸர்வகதம் ஸுஸூக்ஷ்ம"இத்யாதிபிராயாவோதிஶ்யாதி பாதேக: ப்ரவேணோவமத்ய தே । அத ஏவ பரம்ப்ராஹ்ம ஸவ ஸ்த்ராதிதி ஸித்தம் । ப்ரக்ருதஶநாஸராஸ: ॥ ॥ ௬ ॥

இதி வதாயுராஸ்யே த்ருதீயப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

அத்ருதகவ்ப்ராப்யவாயகவ ஸவஜகத்காரணகவ ஸவாதகாதிக ப்ரணமாணப்ரதிவிவாதிவிஷயா வதாயும்ப்ராஹ்மண இதி ராஹ்ய தே— (அத்ருஶ்யத்வாதிகுணகோ யாஜ்ஞவல்க்ய இதி ॥) யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய தேந பேணேபு ஸ: அத்ருஶ்ய காத்யாயநீவேதி । இத்ராயா அவத்வம் அத்ருஶ் । தம் அத்ருஶ்யத்வாத்ரம் யாஜ்ஞவல்க்ய இதத்யபு: । ஸித்தத்ராஹ— (உத்தாலகஸ்யா அஸ்தூலஹ்ரஸ்வாநண்வாதிஸஹிதே தேநயா காத்யாயநாதம்ஸ்வாணீதி ॥) அஸ அத்ருஶ்ய । அஹஶ ஸாநக ஶாஹுஸ்யக்ஷணாதப்ரஶக உத்தாலகஸ்ஹி ஊஸ்வு உதீர்ஷஸி । ஹதேத்யநகம்பயாம் । தே தவ அநயா காத்ய யத ப்ரஸ்ஹ அஹம் நிஶ்யம் । பவயோ: கஹஹமாதயெ ஊவ்விஹாக நீணும் அவாணீதவாவேதயை: ॥ ॥ ௧ ॥

𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀 𑌯𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌮 𑌇𑌯𑌂 𑌭𑌗𑍋𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌥𑌂 𑌤𑍇𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌥𑍈𑌵𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌹𑌂 𑌤𑍇𑌨 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍍𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌮𑍇 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌬𑌤𑌾𑌰𑍇 𑌨𑌸𑍍𑌸𑌤𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌾𑌷𑌸

(𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌾 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀 𑌤𑌂 𑌪𑌤𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? (𑌯𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌮 𑌇𑌯𑌂 𑌭𑌗𑍋𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌥𑌂 𑌤𑍇𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌭𑍋 𑌭𑌗𑍋𑌃 “𑌸𑌂𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍌 𑌵𑌿𑌭𑌾𑌷𑌾 𑌭𑌵𑌦𑍍𑌭𑌗𑌵𑌦𑌘𑌵𑌤𑌾𑌮𑍋𑌚𑍍𑌚𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌵𑌿𑌸𑌰𑍍𑌗𑌃 । 𑌹𑍇 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌪𑍀𑌯𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌾 𑌯𑌤𑍍 𑌯𑌦𑌿 𑌮𑍇 𑌮𑌮 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌕𑌥𑌂 𑌕𑌥𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑌪𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍇 । (𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑌃 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌕𑌂 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌇𑌤𑌿 𑌹 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍋𑌽𑌹𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹 — (𑌯𑌥𑍈𑌵𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌪𑌕𑌰𑌣𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌭𑍋𑌗𑌸𑌾𑌧𑌨𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍁𑌖𑌜𑍀𑌵𑌨𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌤𑍇 𑌭𑍋𑌗𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍁𑌖𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌂 𑌭𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌹 𑌸𑍁𑌖𑌂 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍 𑌤𑌥𑌾 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌮𑌪𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌾𑌵𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌾 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌷𑍀𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 — (𑌅𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 “𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌨𑍍𑌥𑌾” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍈𑌕𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌹 । 𑌅𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑌮𑍍𑌭𑌾𑌵𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 ॥ ௨ ॥

(𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌹𑌂 𑌤𑍇𑌨 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑍍𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌮𑍇 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌾 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌧𑌨𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌕𑌿𑌂 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 । 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌮𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌯𑌦𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌭𑌗𑌵𑌾𑌨𑌮𑍃𑌤𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌾𑌯𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌮𑍇 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௩ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌬𑌤𑌾𑌰𑍇 𑌨𑌸𑍍𑌸𑌤𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌾𑌷𑌸 𑌏𑌹𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿

[illegible]

[illegible]

𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌜𑌾𑌯𑌾𑌯𑍈 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌜𑌾𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌜𑌾𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇

𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌤𑌿𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌨𑍈𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌪𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌜𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌤𑌿𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 । 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌧𑍍𑌯𑌯𑌨𑌂 𑌸𑌹𑌶𑍍𑌰𑍀𑌕𑌤𑌮𑌂 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌜𑌨𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌧𑍍𑌯𑌯𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌫𑌲𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌕𑌾𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌞𑍍𑌚 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌕𑌾𑌰𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌜𑌾𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍀𑌤𑌿 𑌪𑌤𑌿𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌯𑌨𑌵𑍀𑌨𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌪𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌕𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 । 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑍇 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑍃𑌤𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌰𑍂𑌢𑍇𑌶𑍍𑌚 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌯𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌂 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌯𑍇𑌤𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌯𑍀𑌂 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂) 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃) 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌾𑌦𑍍𑌯𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃) 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑌃 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌤𑌿𑌜𑌾𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌾𑌦𑌾𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 ॥ 𑌸 𑌹𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍-

[illegible]

𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍇𑌨 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌨 𑌮𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑍇𑌦 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌤𑌂

𑌤𑌥𑌾 𑌚 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌨𑌨𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑌮𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑍀𑌕𑍃𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌸𑌵𑌿𑌭𑍂𑌤𑌿𑌕𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌤𑌰𑍍𑌕𑍇𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍 "𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌤𑍁 𑌧𑍍𑌯𑍇𑌯𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌹 — (𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌉𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑍋𑌪𑌾𑌦𑍇𑌯𑌯𑍋𑌰𑌭𑍇𑌦𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌚𑌿𑌦𑌚𑌿𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌾𑌚𑌿𑌨𑌾, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣 𑌏𑌵 𑌚𑌰𑌾𑌚𑌰𑌵𑍍𑌯𑌪𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌸𑌕𑌲𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 "𑌚𑌰𑌾𑌚𑌰𑌵𑍍𑌯𑌪𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌚𑌿𑌦𑌚𑌿𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌾𑌚𑍀, 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌚𑌿𑌦𑌚𑌿𑌤𑍋𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌯𑍋𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌯𑍋𑌰𑌭𑍇𑌦𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌨𑍇𑌨 𑌜𑌗𑌦𑍁𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌜𑌗𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌕𑌲𑌪𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁𑌯𑌾𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌿 । ॥ ௫ ॥

𑌨𑌨𑍁 𑌕𑌥𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍, 𑌜𑌗𑌤𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌙𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌹 — (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌰𑍍𑌗𑌃 । 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌸𑌹𑌪𑌾𑌠𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌃 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌰𑍍𑌗𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 । 𑌨 𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 । 𑌅𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 । 𑌸𑍍𑌵𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌰𑍍𑌗𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌾𑌕𑍁𑌰𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌭𑌿𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌅𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌵𑌗𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌰𑍍𑌗𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌥𑌾𑌵𑌗𑌨𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌂 । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌸𑍍𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑍇𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌂 । (𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂) 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑌵𑌰𑍍𑌗𑌃 । (𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃) 𑌭𑍂𑌰𑌾𑌦𑌿𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 । (𑌦𑍇-

பராவராதிரிக்தத்வேந ஸ்வீக்ருதம் [illegible] ஸர்வம் ... ஸர்வம் ... ॥ ௬ ॥

[illegible]

[illegible]

ஸ்ய வா ஶப்³தோ³ க்³ருஹீத: ॥ ॥ ௭ ॥

ஸ யதா² ஶங்க²த்⁴மாநஸ்ய ந பா³ஹ்யாஞ் ச²ப்³தா³ஞ் ச²க்நுயாத்³ க்³ரஹணாய ஶங்க²ஸ்ய து க்³ரஹணேந ஶங்க²த்⁴மாநஸ்ய வா ஶப்³தோ³ க்³ருஹீத: ॥ ॥ ௮ ॥

ஸ யதா² வீணாயை வாத்³யமாநாயை ந பா³ஹ்யாஞ் ச²ப்³தா³ஞ் ச²க்நுயாத்³ க்³ரஹணாய வீணாயை து க்³ரஹணேந வீணாவாத³ஸ்ய வா ஶப்³தோ³ க்³ருஹீத: ॥ ॥ ௯ ॥

ஸ யதா²ர்த்³ரைதா⁴க்³நேரப்⁴யாஹிதாத் ப்ருத²க்³தூ⁴மா விநிஶ்சரந்த்யே

து³ந்து³பி⁴நிர்கோ⁴ஷேண து³ந்து³ப்⁴யாகா⁴தஸ்ய வா தாட³நஜந்யஶப்³த³விஶேஷஸ்ய நிர்கோ⁴ஷேண வா ஶப்³தோ³ க்³ருஹீத: தேஷாம் நிஷ்க்ருஷ்ய ஶப்³தா³ நிர்தா⁴ர்ய க்³ரஹீதும் ஶக்யா: । து³ந்து³ப்⁴யாகா⁴தஸ்யேதி கர்மணி ஷஷ்டீ² । ஶ்ரீதா³ம்பத்யோ ரந்த்⁴ரநிர்கோ⁴ஷேண தத்ஸம்யோக³நிர்கோ⁴ஷஜா: ஶ்ரீஶப்³தா³ யதா² நிர்தா⁴ர்ய ந ஶக்யந்தே ஸர்வேந்த்³ரியைஷு விஷயக³ணே வ்யாப்ரியமாணேஷு பா³ஹ்யாந் ஶப்³தா³ந் து³ந்து³பி⁴நிர்கோ⁴ஷ: । தத்³வத்³ விஷயாந் ஸர்வாந் மநஸா ஜந்யநிர்கோ⁴ஷேண வா விஷயேந்த்³ரியஸம்யோக³நிர்கோ⁴ஷஜாந் பரமாத்மஸாக்ஷாத்காரவிரோதி⁴பா³ஹ்யாந் ஜ்ஞாநம் நிர்தா⁴ர்ய ஜ்ஞாதும் ந ஶக்யந்தே । ஏவம் நிர்தா⁴ர்ய நிதி³த்⁴யாஸிதவ்யோ த்³ரஷ்டவ்யஶ்ச த்³ரஷ்டவ்யத்வம் ச ஶ்ரவணமநநாதி³ ஸாத⁴நாந்தராவிஷ்டபரமாத்மஸ்வரூபஸ்ய ஸாக்ஷாத்காரம் ஸமாதா⁴யேதி பா⁴வ: । ஏவஞ்ச த்³ரஷ்டவ்யத்வாதி³ த்³ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௭ ॥

(ஶங்க²த்⁴மாநஸ்யேதி ॥) நாத்³யாதி³கார்த்தகரணேஷு ஶப்³த³: । ஶங்க²த்⁴மாநஸ்ய ஶ்ரீதவ்ய: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௮ ॥

(ஸ யதா² வீணாயை வாத்³யமாநாயை இத்யாதி³ ॥) அத்ர வீணாயை இதி ஷஷ்ட்²யர்தே² சதுர்தீ² । வாத³கோ வித³க்³த⁴ப்ரயோக்த்ருவ்யக்த்ய: । வீணாவாத³ஸ்யேதி கர்த்தரி ஷஷ்டீ² । அந்யத் ஸமம் ॥ ॥ ௯ ॥

ஏவம் ஸர்வஶ்ரவணஸாத⁴நேஷ்வபி ஸ்ரஷ்டுரேவ ப்ரதா⁴நஸ்ய காரணத்வம் ப்ரதிபாத³யதி — (ஸ யதா²ர்த்³ரைதா⁴க்³நேரப்⁴யாஹிதாத் ப்ருத²க்³தூ⁴மா விநிஶ்சரந்தீத்யாதி³நா ॥) ஏவம் ஶப்³த³: காரணத: ஜந்யவாசீ । ஆர்த்³ரைதா⁴க்³நி ஶிஷ்டாக்³நிக்³ரஹணம் ப்³ரஹ்மணஶ்ச சித³சித்³விஶிஷ்டஸ்ய ஸூக்ஷ்மவிஶிஷ்டஸ்ய தோ³பாதா³நத்வ நிதி³த்⁴யாஸநீயோபாஸ்யத்வாய । ஆர்த்³ரேதி ப்ருத²க்³தூ⁴மாதி³ ப்ரத³ர்ஶநேந நிதி³த்⁴யாஸம், ஜந்யவிஶிஷ்டோபாதா³நத்வஸூசநமிதி த்³ரஷ்டவ்யம் । ஸ்பஷ்டார்த்³ரைதா⁴க்³நிப்ரக்ஷ்யாமாணவீஜநாதி³நா ப்ரதிபாத³யிதவ்ய: । ப்ருத²க்³தூ⁴மா: விநிஶ்சரந்தி நிர்க³ச்ச²ந்தீதி யாவத் । ஸ யதா² ஸத்³ருஷ்டாந்தோ யதா² । (ஏவம் வா) ஏவமேவ அரே ஏதஸ்ய (மஹதோ)பூ⁴தஸ்ய நிஶ்வஸிதமேதத்³யத்³ (ருக்³வேதோ³ யஜுர்வேதோ³) ஸாமவேத³: (அத²ர்வ

ஸ யதா² ஆர்த்³ரைத⁴க்³நேரப்⁴யாஹிதாத் ப்ருத²க்³தூ⁴மா விநிஶ்சரந்த்யேவம் வா அரே(அ)ஸ்ய மஹதோ பூ⁴தஸ்ய நிஶ்வஸிதமேதத்³யத்³ருக்³வேதோ³ யஜுர்வேத³꞉ ஸாமவேதோ³(அ)த²ர்வாங்கி³ரஸ இதிஹாஸ꞉ புராணம் வித்³யா உபநிஷத³꞉ ஶ்லோகா꞉ ஸூத்ராண்யநுவ்யாக்²யாநாநி வ்யாக்²யாநாந்யஸ்யைவைதாநி ஸர்வாணி நிஶ்வஸிதாநி ॥ ௧௦ ॥

ஸ யதா² ஸர்வாஸாமபாம் ஸமுத்³ர ஏகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் ஸ்பர்ஶாநாம் த்வகே³காயநமேவம் ஸர்வேஷாம் ரஸாநாம் ஜிஹ்வைகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் க³ந்தா⁴நாம் நாஸிகே ஏகாயநமேவம்

ஸிதம்) நிஶ்வாஸவத³நாயாஸேநைவ தஸ்மாது³த்³க³தம் । கிம் தத் । (ஏதத்) வக்ஷ்யமாணமித்யர்த²꞉ । ததே³வாஹ — (யத்³ருக்³வேதோ³ யஜுர்வேத³꞉ ஸாமவேதோ³(அ)த²ர்வாங்கி³ரஸ இத்யாதி³நா ॥) (இதிஹாஸ꞉) ராமாயணாதி³꞉ । (புராணம்) விஷ்ணுபுராணாதி³ । (வித்³யா꞉) ஆந்வீக்ஷிகீவித்³யா꞉ । (உபநிஷத³꞉) ப்ரஸித்³தா⁴꞉ । (ஶ்லோகா꞉) ஸ்ம்ருதிரூபா꞉ । (ஸூத்ராணி) ப்³ரஹ்மஸூத்ராதீ³நி । (அநுவ்யாக்²யாநாநி) பா⁴ஷ்யவ்யாக்²யாநாநி (வ்யாக்²யாநாநி) பா⁴ஷ்யரூபாணி । இஷ்டமித்யாதி³ யத்³யத³ஸ்தி ஏதாநி ஸர்வாணி ப⁴க³வதோ(அ)ஸ்யைவ நிஶ்வஸிதாநி அயத்நேந தது³த்³க³தாநீத்யர்த²꞉ । யத்³யபி ஸூத்ரஸ்ம்ருதிபுராணாத³யோ வ்யாஸாத்³யுத்³க³தா இதி புராணேஷு ப்ரஸித்³தி⁴꞉ । ததா²பி தேஷாம் ப⁴க³வத³ம்ஶபூ⁴தத்வாத் ப⁴க³வந்நிஶ்வஸிதத்வோக்திரவிருத்³தே⁴தி த்³ரஷ்டவ்யம் । அத்ர யத்³யபி பாட²க்ரமே ஸ்ருஷ்டிக்ரமோக்தம், ததா²பி ஷஷ்டே² மைத்ரேயீப்³ராஹ்மணே "இஷ்டம் ஹுதமாஶிதம் பாயிதம்" இத்யாதி³நா ஹோமஹோமத்³ரவ்யாந்நபாநாதி³ஸ்ருஷ்டிக்ரமோக்தேஶ்ச, அநந்தரம் ஸ்யாதி³த்யாஹு꞉, அத்ராபி பாட²ஸ்ய ஸ்ருஷ்டிக்ரமேதி த்³ரஷ்டவ்யம் । அநேந ப்ரபஞ்சஸ்ய ஸர்வாத்மநா நிமித்தம் ஜக³த்காரணத்வம் வித்³ருதம் ப⁴வதி ॥ ௧௦ ॥

ஏவம் ப்ரயோக்தம் ஜக³த்காரணத்வம் விஶத³யிதும் தத³நந்தரம் ஸர்வேந்த்³ரியாணாம் "ஸ யதா² ஸர்வாஸாமபாம்" இத்யாதி³நோக்தம் ப்ரகாரணமபி கரணகாரணபா⁴வநியமேந விஶத³யதி — (ஸ யதா² ஸர்வாஸாமபாம் ஸமுத்³ர ஏகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் ஸ்பர்ஶாநாம் த்வகே³காயநமித்யாதி³நா ।) ஸமுத்³ரஸ்ய ஸர்வாஸாமபாமேகாயநத்வம் நாம லயாதா⁴ரத்வமேவ । ஏவம் த்வக்ஸ்பர்ஶாநாமேகாயநத்வம் நாம லயாதா⁴ரத்வம் । தத³பி² யதா² — யதா² ஸமுத்³ரே ஸர்வநதீ³ஜலாநி விலீநாநி, தாநி꞉ கதா²சித³பி ந ப்ருத²க் த்³ருஶ்யந்தே, ஏவம் த்வகி³ந்த்³ரியே ஸர்வே ஸ்பர்ஶா꞉ ஸ்வவிஶேஷாந் ஜஹாதி, நைத꞉ கதா²சித³பி ந த்³ருஶ்யந்தே । தத்ர த்வகி³ந்த்³ரியஸ்ய ஸ்பர்ஶவிஷயகவ்யாபாரா அநந்தா இத்யர்த²꞉ । ஏவமுத்தர

ஸர்வேஷாம் ரூபாணாம் சக்ஷுரேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் ஶப்தாநாம் ஶ்ரோத்ரமேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் ஸங்கல்பாநாம் மந ஏகாயநமேவம் ஸர்வாஸாம் வித்யாநாம் ஹ்ருதயமேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் கர்மணாம் ஹஸ்தாவேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாமாநந்தாநாமுபஸ்த ஏகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் விஸர்காணாம் பாயுரேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாமத்வநாம் பாதாவேகாயநமேவம் ஸர்வேஷாம் வேதாநாம் வாகேகாயநம் ॥ ॥ ௧௧ ॥

ஸ யதா ஸைந்தவகில்ய உதகே ப்ராஸ்த உதகமேவாநுவிலீயேத நஹாஸ்யோத்க்ரஹணாயேவ ஸ்யாத் யதோ யதஸ்த்வாததீத லவண

த்ராதி உதாஹ்ருதம் । (ஸர்வாஸாம் வித்யாநாம் ஹ்ருதயமிதி ॥) அத்ர வித்யா விஶேஷவிஶிஷ்டம் மநஏவ ஹ்ருதயமித்யுச்யதே । (கர்மணாம்) கர்மஶப்தேந நாமித்யர்த்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டார்த்த: । ததேதேஷு ஸர்வேஷு த்ருஷ்டாந்தேஷு வ்யக்தி விஶேஷா அநந்தா:, தத் ஸாமாந்யாகாராணி ஸந்தி தத்வ்யக்தி விஶேஷாணி ஸர்வாண்யபி ஸாமாந்யே லயம் யாந்தி । தத்ர "ஸ யதா ஸமுத்ரோ யா நதீநாம்" இத்யேதேநாத்ர ப்ரதிபாதிதோ விஶேஷ ப்ரதிபதநம் விவக்ஷிதம் ॥ ॥ ௧௧ ॥

அத ஸர்வஸ்ய ஸ்வரூபம் ஜீவஸ்ய தத்வஸ்ய பரமாத்மநிஷ்டதயா ஸர்வாத்ம்யாவஸ்தாபநாய ஜீவஸ்யாவிஶேஷேண பரமாத்மநோ நிஷ்க்ருஷ்டஸ்யா தத்வ ப்ரதிபாதநாய த்ருஷ்டாந்தமாஹ ஸ யதேதி । தஸ்ய ஸைந்தவகில்யத்ருஷ்டாந்தேந ஜீவஸ்ய பரமாத்மநா ஸஹ ஸம்யோக தஶாயாம் ஜீவஸ்ய பரமாத்ம ஸ்வரூபாநுப்ரவேஶ விஶேஷாகாரதாவ வாசயதி । ஏதது ப்ரதிபாத்ய ஜீவ: பரமாத்மநி லயம் ஜீவ: ஶரீராநுவிலீநோ பவதி ததா ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் ஸாம்யாவஸ்தாம் கதஸ்ய பரமாத்மநோ லவண ஸ்தாநே ஸ்வரூபே ஸ்தாநே நிவேஶயதி தமேவைகம், அதஸ்யாத்ம ஸர்வ ஸம்பந்தவிஶேஷ ஸர்வாஸ்வபி ஸாம்யாவஸ்தாயாம் பரமாத்மோபாஸநமேவ கர்தவ்யமிதி ப்ரதீயத இதி । (ஸ யதா ஸைந்தவகில்ய இத்யாதி ॥) ஸ: லவண ஸ்வநதயா ப்ரஸித்த: । ஸைந்தவகில்ய: லவணகண்ட: । கில்ய: ஸ்வயம் ஜாத: । யதா ஸைந்தவஶகல: உதகே (ப்ராஸ்த:) ப்ரக்ஷிப்த: உதகமேவாநுவிலீயேத । ப்ரவிஶ்ய விலீயதே ஏவ । அஸ்ய விலீநஸ்ய லவணஸ்ய (உத்க்ரஹணாய) உதகாத்ப்ருதக் க்ருத்ய க்ரஹீதும் யதா (நேவ ஸ்யாத்) கோऽபி ந ஶக்நுயாத் । தத்வாதகம் யதா (யதோ யத:) யஸ்மாத் யஸ்மாத் ப்ரதேஶாத் । உத்த்ருத: பாத்ரேண (ஆததீத) க்ருஹ்ண

[illegible]

நப்ரேத்யஸம்ஜ்ஞாஸ்தீத்யரே ப்ரவீமீதி ஹோவாச யாஜ்ஞவல்க்ய: ॥ ௧௨ ॥
ஸா ஹோவாச மைத்ரேய்யத்ரைவ மா பகவாநமூமுஹந்ந
ப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாஸ்தீதி ஸ ஹோவாச யாஜ்ஞவல்க்யோ ந வா அரேऽஹம்

வஷ்ய" இத்யாதிஶ்ருதிப்ரதிபந்நநிகிலஹேயப்ரத்யநீகஸ்ய பரமாத்மநஸ்ஸம்ஸாரித்வாஸம்பவாத் । அத ஏவ மோக்ஷதர்மே ஜநகயாஜ்ஞவல்க்யஸம்வாதே யாஜ்ஞவல்க்யேநைவ "அந்யஶ்ச ராஜந்நவரஸ்ததாऽந்ய: பஞ்சவிம்ஶக: । தத்ஸ்தத்வாதநுபஶ்யந்தி ஏகமேவேதி ஸாதவ:" இதி ஶரீரஶரீரிணோர்ஜீவேஶ்வரயோரைக்யோபதேஶஸ்ய ஶரீராந்த:ஸ்திதஸ்ய ஶரீரிண ஏகத்வாபிப்ராயகே: ப்ரயோக இதி ஸஶரீரே ஜீவே வ்யவஹாரவத் பரமாத்மநி ஜீவாதிஶப்தவ்ருத்தி நிர்வாஹ: ப்ரகாரயோரைக்யவிவக்ஷயா: ஜீவேஶ்வராபேதவ்யவஹார இத்யர்த: । ததஶ்ச தத்ரைவ யாஜ்ஞவல்க்யேநாத்ராபி ஜீவஸ்ய பரமாத்மஶரீரதயா ததாத்மநா விஜ்ஞாநகநஶப்தேந பரமாத்மநோऽபிதாநம், தஸ்மாத்ஸ்தூலதேஹவிநாஶாதிநா யதாவத்கஸ்ய நநு நவிநாஶஸம்பவமாஶங்க்யேதி த்ரஷ்டவ்யம் । நசோக்தஶ்ருத்யா நிர்விகாரே பரமாத்மந்யுத்பத்திவிநாஶயோ ஸ்வாபாவிகவிஶேஷணஸ்ய ஶ்ருதஸ்யேதி தாவந்மாத்ரேணைவ கதம் நீயமாநஸ்யாத் நஷ்டிரிதி । ஏவஞ்ச விஜ்ஞாநகநஶப்தஸ்ய பரமாத்மநி ஸாக்ஷாதேவ ஸம்பவாத் விஜ்ஞாநகநஶப்தஸ்ய ஜீவவாசித்வாஶ்ரித்ய விஜ்ஞாநகநஶப்தேந ஜீவஶரீரகபரமாத்மாபிதாநாஶ்ரயணக்லேஶ: "அவஸ்திதேரிதி காஶக்ருத்ஸ்ந:" இதி ஸூத்ரபாஷ்யே கதநாऽநுஸரணீய இதி சேத், உச்யதே । "பரமாத்மந: ஸ்வரூபேணோத்பத்திவிநாஶாஸம்பவாத், ஜீவரூபேணோத்பத்திவிநாஶயோர்வக்தவ்யத்வேந ஜீவவாசித்வஸ்ய கஸ்யசித்ஶப்தஸ்ய ஜீவத்வாரகத்வோக்தியோக்யத்வேந ததாவிததயாவஶ்யகத்வாத், அந்யஸ்யாஸம்பவாத், விஜ்ஞாநகநஶப்தஸ்ய ஜீவவாசித்வஸம்பவாச்ச, விஜ்ஞாநகநஶப்தேந ஜீவஶரீரகபரமாத்மாऽபிதீயத" இதி பாஷ்யாஶயோக்திவிரோதாயாஸாதநவலம்பநஸ்யாஶக்யத்வாதி த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௧௨ ॥

(ஸா ஹோவாச மைத்ரேய்யத்ரைவ மா பகவாநமூமுஹந்ந ப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாஸ்தீதி ॥) ஏவம் யாஜ்ஞவல்க்யேநாபிஹிதா மைத்ரேய்யுவாச । கிமிதி । நப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாஸ்தீத்யஸ்மிந் வாக்ய ஏவ பகவாந் மாம் அமூமுஹத் । "மோஹாந்தமாபீபிபத்" । மோஹயதிஸ்மேத்யர்த: । விஜ்ஞாநகநஶப்திதஸ்ய ஜ்ஞாநைகாகாரஸ்யாத்மநோ ப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாபாவோ விருத்த இத்யர்த: ப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாபாவப்ரதிபாதகே பகவத்வாக்யே மோஹோ மே ஸம்வ்ருத்த இதி பாவ: । அத்ர நப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞாஸ்தீதி வாக்யஸ்ய விஜ்ஞாநகநோக்திவிரோதாய ஜ்ஞாநாபாவபரத்வே மைத்ரே

𑌮𑍋𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌮𑍍𑌯𑌲𑌂 𑌵𑌾 𑌅𑌰 𑌇𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌯 ॥ ॥௧௩॥

𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹𑌿 𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌮𑌿𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌮𑌭𑌿𑌵𑌦𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑌾𑌭𑍂𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑍇𑌨𑌕𑌂 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑍇𑌨𑌕𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑍇

[illegible] 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌮𑍋𑌹𑌂 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌭𑌾𑌵𑍋 [illegible] 𑌨𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌃 । 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 [illegible] 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌮𑍁𑌗𑍍𑌧𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇𑌽𑌹𑌂 𑌮𑍋𑌹𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌮𑍍𑌯𑌲𑌂 𑌵𑌾 𑌅𑌰 𑌇𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸 𑌇𑌤𑍍𑌥𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌹 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌰𑍇 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑌿 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌮𑍋𑌹𑌂 𑌮𑍋𑌹𑌕𑌂 𑌵𑌚𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌮𑌿 । 𑌇𑌦𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌨𑌶𑍍𑌵𑌰𑌂 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌯𑌾𑌲𑌮𑍇𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌂 𑌪𑌰𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍌 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌭𑌾𑌵𑍋 𑌨𑌾𑌮 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑍍𑌰𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥௧௩॥

𑌏𑌵𑌂 "𑌨 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀"𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍌 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑍍𑌰𑌮𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌨𑌾𑌶𑌾𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌯 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍌 𑌸𑍍𑌵𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌾𑌭𑍍𑌰𑌮𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌮𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — (𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹𑌿 𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌮𑌿𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌹𑌿 [illegible] । 𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑌮𑌿𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌗𑌿𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌣𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 । 𑌤𑌤𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌇𑌤𑌰𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌇𑌤𑌰𑌂 𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑌾𑌰𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌕𑍇𑌨𑌕𑌂 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑍇𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 । 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌕𑌰𑌣𑍇𑌨 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑌨𑍁𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍋𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 । 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌯𑍋𑌰𑍍𑌭𑍇𑌦𑌃 । 𑌅𑌭𑌿𑌵𑌦𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑍋𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 । (𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑌾𑌭𑍂𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑍇𑌨𑌕𑌂 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌦𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌯

ந கம் ஶ்ருணுயாத்தத்கேந கமபி⁴வதே³த்தத்கேந கம் மந்வீத தத்கேந கம் விஜாநீயாத்³யேநேத³ம் ஸர்வம் விஜாநாதி தம் கேந விஜாநீயாத்³விஜ்ஞாதாரமரே கேந விஜாநீயாதி³தி ॥ ॥ ௧௪ ॥

இதி த்³விதீயாத்⁴யாயஸ்ய சதுர்த²ம் ப்³ராஹ்மணம் ॥

ஜீவஸ்ய ஸர்வம் பஶ்யதோ த்³வைதாபா⁴வாத் பரமார்த²ப்ரஸக்திஶ்சைகாத்ம்ய ஸ்வைதாபா⁴வாத் । ததா² கேந விஜ்ஞாத்ரா கேந கரணேந கம் விஜ்ஞாத்ருகம் விஷயம் ஜிக்⁴ரேதி³த்யர்த²: । அத்ர கஶ்சிதா³ஹ । ப்ரதீசம் ஆத்மாநம் பஶ்யதீதி பரமாத்மக்ஷமாத் । ஸ: விஜ்ஞாத்ருக: ஸ்வதந்த்ர: ஸ ஏவ ஜிக்⁴ரேதி³த்யர்த²: । அத்ர கிம்ப்ரயோஜநம்ப்ரயோஜ்ய ஸர்வத்ர ஸ்வதந்த்ரதயா ப்ரதிஷேதா⁴ர: । ஏவம் ஸர்வத்ர த்³ரஷ்டவ்யம் । அத்ர ஸர்வேஷாம் ஆத்மனோ ஜட³த: காலபே⁴தே³ந விஜ்ஞாவிஜ்ஞாத்ருகயோ: பரமார்த²ப்ரஸக்திஶ்ச ப்ரஸக்திர்பே⁴த³யோ ரஸஸம்ஸாரஶ்ச த்³வைதாபா⁴வாதி³த்யஸ்ய ஏகாத்மகேந ஜ்ஞாதஸேவாதி³தி, யேந தத்³வ ஸதீத்யஸ்ய விஜ்ஞாத்ருகேந ஜ்ஞாதம்ஸதீதி யேநாயேநா ஸக்த்ய: । ததா² ச யஸ்யாத்மைவாபூ⁴தி: கிமத்யப்யஸ்தி தஸ்ய கர்த்ருகர்மகரணேஷு விஜ்ஞாத்ருகவ்யதீதிரநுபபந்நேதி । யஸ்யாத்மைவாபூ⁴தித்யர்தா² ஸர்வதா² நாஸ்தி ததா²விரோதா⁴பா⁴வஸ்தத்ர வ்யதீதே: கர்த்ருகர்மகரணேஷு விஜ்ஞாத்ருகதயா வ்யதீதிஸ்ஸர்வதா² நாஸ்தீதி பரமார்த²தோ(அ)ர்த²: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் । ஏவம் “ந ப்ரேத்ய ஸஞ்ஜ்ஞா(அ)ஸ்தீ”தி வாக்யஸ்ய ஶோகஜ தே³ஹாத்³யாத்மஸ்வதந்த்ராத்³யாத்மநிவ்ருத்தி பரமேஶ்வராபா⁴தே³ந ஶ்ரௌத்ரஸ்யா ஜ்ஞாநம் பரிஹ்ருத்ய தாத்³ருஶ ஸாமர்த்²ய ப்ரஜ்ஞாநமேகத்வஞ்ச ஸாமர்த்²யஸ்யாவோ நிஷ்ப்ரயோஜநத்வாதி³ அயமேவ ஸாமாந்ய ப்ரஶ்நம் நிஷ்ப்ரயோஜநேந ஸாமர்த்²யஸ்யாவோ ஶோஶோக்ஷணா ஸம்பாத³நீயமித்யுபஸம்ஹரதி வாக்யேந (யேநேத³ம் ஸர்வம் விஜாநாதி தம் கேந விஜாநீயாதி³த்யாதி³நா ॥) யேந பரமார்த²நா ப்ரஸந்நாநுக்³ருஹீத: இத³ம் ஸர்வம் விஜாநாதி ஸர்வஜ்ஞோ ப⁴வதி । தம் பரமாத்மாநம் கேந ஸாத⁴நேந விஜாநீயாத் “ஸ ஏஷ நேதி நேத்யாத்மே”த்யேவம் பரமார்த²ஸ்வரூபேண பரமாத்மா ப்ரதிபாதி³த இத்யர்த²: । (விஜ்ஞாதாரமரே கேந விஜாநீயாதி³தி ॥) அத்ர விஜ்ஞாத்ருஶப்³தே³ந ப்ரத்யகா³த்மா ஜக³த்காரணஸ்ய ஸாக்ஷிஸ்வரூபஸ்யாஶ்ரய: பரமாத்மைவோச்யதே । தாத்³ருஶம் விஜ்ஞாதாரம் ஸர்வஜ்ஞம் பரமாத்மாநம் ப்ரத்யகா³த்மஸ்வரூபம் விநா கேந கேவலப்ரஜ்ஞாநாத்³யுபாயேந விஜாநீயாத் । ந கேநாபீத்யர்த²: । உக்தஞ்ச ப்ராஸாதி³கே: “பரமாத்மஸ்வரூபாத்ப்ரதே தஸ்ய ப்ராப்தே: கேவலம் தம் கேந விஜாநீயாதி³தி ப்ரயோ வாக்ய” உபாஸநாதிரிக்தகேவலப்ரஜ்ஞாநாத்³யுபாயாந்தரநிஷேதா⁴ய

रं विज्ञातारमरे केन विजानीयादित्युक्तत्वाच्च" इति । तस्य च
परमात्मव्यतिरिक्तप्रमात्रभावनियमे अन्योन्याश्रयत्वं च
स्यात् पारमार्थ्यं प्रतिपादितं भवति । अत्र परमात्मान्तर
व्यतिरिक्तस्य परमात्मत्वमतिः किंरूपेति विज्ञायां प्रस्तु
तस्येनाकारस्य प्रत्यक्षावमतिरेव परमात्मव्यतिरेकाभाव
स्यैव ततो व्यवहितमिति केचिदूचुः । एतन्निराकरोति
दोषविशेषविशिष्टप्रमात्राकारलक्षणा "प्रात्मनं प्रति
भावं प्रत्यक्षीकृत" इत्युक्तत्वात् । नाप्ययं विरोधं
प्राप्तेः । इति शब्दः प्रतीयमानार्थः । अत एव प्रमाणं सर्व
थाप्यप्रयोजनमिति सिद्धम् । उपक्रमे प्रतिज्ञायाम्
विज्ञातृत्वसंबन्धलक्षणजीवलिङ्गकीर्तनाच्च "विज्ञानघ
न एवैतेभ्यो भूतेभ्यः समुत्थाय तान्येवानुविनश्यति"
ति प्रमाणविशेषनिर्णयलक्षणजीवलिङ्गप्रतिपादनात्, अन्ते
च "विज्ञातारमरे केन विजानीयात्" इति विज्ञातृत्वलिङ्गकीर्त
नाच्च, कृत्स्नस्यापि प्रकरणं जीवपरमेव । परमात्मलिङ्गानि तु
कथञ्चिज्जीवे योजनीयानि । "वाक्यान्वयात्" ।
कृत्स्नस्य वाक्यस्य समन्वयः परमात्मन्येवावतिष्ठते
। तथाहि "आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवति" इति याज्ञ
वल्क्यस्यैव उक्तिः "येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्याम्"
इति अमृतत्वोपायमपृच्छत् मैत्रेय्याः "आत्मा वा अरे
द्रष्टव्य" इति द्रष्टव्यत्वेनोपदिष्टस्यात्मनः परमात्मत्वमेव
स्वीकर्तव्यम् । प्रियत्वेनाभिमतविशेषप्रतिपादने
च तत्कालस्य प्राप्यत्वं प्रतिपाद्य दर्शितवान् । तत्र हि "मैत्रेयी
याज्ञवल्क्यस्य द्वे भार्ये बभूवतुः" इत्यादि प्रस्तावानाम् "स
र्वाणि भूतानि आत्मनि सर्वं सञ्ज्ञी" तृष्णाशेषतया आत्मनः
[illegible] विनियुक्तानां आत्मतयैव भूतानि नन्ताः विज्ञेय
[illegible] "आत्मैवेदं सर्वमिति" ब्रह्मवेदन प्र
[illegible] "नविशेषितत्वा" इत्यादिना सिद्धान्तितम् । अप
[illegible] नानाभूतानि आत्मतयैव इति द्रष्टव्यः "सर्वा
णि भूतानि संवसन्ति" इति "सर्वभूतान्तरात्मा" इत्यादि
त्यादिना केवलं भूतानामेव विशेषितत्वात् । वाक्यशेष
[illegible] आत्मनो भूतानां आत्मत्वेन विनियोगेन सर्वभूतात्म
[illegible] आत्मानां याज्ञवल्क्यादिभूतानां तदात्मत्व
[illegible] दृष्टत्वादिविशेषप्रतिपादनेनैव योजितमेव । "तस्य
[illegible] व्याख्यातम्" । यथा "तदेजति तन्नैजति"

𑌧𑍀"𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌚𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍, "𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌤𑍍𑌸𑌮𑍍𑌭𑍂𑌤𑌾 𑌉𑌪𑌧𑌯𑌾𑌤𑌿, 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌬𑌹𑍁𑌧𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌨𑌶𑍍𑌯𑍇"𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌧𑌿𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍈𑌕𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌧𑌿𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑍋𑌪𑌯𑍋𑌗𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌾𑌦𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌦𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌧𑌿𑌨𑌾 𑌰𑍂𑌪𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌕𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌪𑌪𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 । 𑌵𑌿𑌧𑍇𑌯𑌵𑌿𑌧𑍍𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌪𑌯𑍋𑌗𑌿𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌨𑍍𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌪𑌰𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯 । 𑌤𑌥𑌾 "𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌹𑌤𑍋 𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌃𑌶𑍍𑌵𑌸𑌿𑌤𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍, 𑌋𑌗𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋 𑌯𑌜𑍁𑌰𑍍𑌵𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌨" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂, "𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾"𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌨 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌯𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑌨𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌨𑍍𑌨 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌤𑌯𑌾𑌽𑌪𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌨𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌃 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌿𑌤𑌃 । 𑌨𑌨𑍍𑌵𑍇𑌵𑌂 "𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌘𑌨 𑌏𑌵𑍈𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑌸𑍍𑌸𑌮𑍁𑌤𑍍𑌥𑌾𑌯" 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌘𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌕𑌥𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌮𑍍, 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌵𑌿𑌨𑌾𑌶𑌾𑌦𑌿𑌜𑍀𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌕𑌥𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— "𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇𑌰𑍍𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌮𑌾𑌶𑍍𑌮𑌰𑌥𑍍𑌯𑌃" । 𑌏𑌕𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌯𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌐𑌕𑍍𑌯𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑍀𑌰𑍍𑌤𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌮𑌰𑌥𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 । "𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤 𑌏𑌵𑌂𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍌𑌡𑍁𑌲𑍋𑌮𑌿𑌃" । "𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌹𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌚 । 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌨𑌹𑌿 𑌭𑍇𑌦𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌹𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌦𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌵𑌿𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌜𑍀𑌵𑌯𑍋𑌰𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍌𑌡𑍁𑌲𑍋𑌮𑌿𑌰𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 । "𑌅𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌶𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌃" । 𑌜𑍀𑌵𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌃 𑌤𑌥𑌾 𑌅𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌣𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌭𑍂𑌤𑌜𑍀𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌣𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌚, 𑌜𑍀𑌵𑌧𑌰𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌾𑌶𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌮𑌤𑌮𑍇𑌵𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌤𑌂, 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑍁𑌪𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑌃, 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑍌𑌡𑍁𑌲𑍋𑌮𑌿𑌮𑌤𑌯𑍋𑌰𑌪𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍 । 𑌉𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑍋𑌪𑌾𑌦𑍇𑌯𑌯𑍋𑌰𑍍𑌹𑍇𑌤𑍁𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌤𑍋𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌂 𑌭𑍇𑌦𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌃 । 𑌤𑌕𑍍𑌷𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌤𑌂 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌯𑍁𑌣 । "𑌯𑍇𑌨𑍈𑌵𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌜𑍀𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑌮𑍍𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌨𑌾𑌮𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 । 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍 𑌜𑍀𑌵𑌃 । 𑌜𑌡𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌜𑍀𑌵𑌃 । 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑌾𑌸𑍍𑌯𑌵𑌃 । 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌃 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌪𑍍𑌰𑌹𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌨𑌿𑌜𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌯𑌂 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌪𑌾𑌤𑌿𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌂 𑌧𑌰𑍍𑌮-

𑌨𑌾𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌂 𑌮𑍋𑌹𑌨𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌯𑌿𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌮𑍍𑌯𑌗𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌯𑍋 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 । 𑌆𑌰𑍍𑌹𑌤𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌨 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌵𑌰𑌣𑍀𑌯𑌮𑍍 । 𑌬𑌹𑍁𑌷𑍁 𑌵𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌷𑍁 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑍇𑌷𑍁 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌨𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌮𑍋𑌹𑌨𑍀𑌯𑌮𑍍 । 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌘𑍍𑌨𑌕𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌯𑌿𑌕𑌮𑍍 । 𑌤𑌾𑌨𑍀𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑍋𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑌹𑌨𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌘𑌾𑌤𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌅𑌘𑌾𑌤𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌧𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌿𑌕𑌂 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌿𑌕𑌮𑌾𑌯𑍁𑌷𑍍𑌕𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌵𑍇𑌦𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌵𑌿𑌪𑌾𑌕𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌬𑌨𑍍𑌧𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌃𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌘𑌾𑌤𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌕𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌨𑍀𑌯𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌂 𑌨𑌾𑌮𑌿𑌕𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 । 𑌤𑌚𑍍𑌚 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌕𑌲𑌲𑌬𑍁𑌦𑍍𑌬𑍁𑌦𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌹𑍇𑌤𑍁 । 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌿𑌕𑌂 𑌚 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌤𑌦𑌵𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌮𑍍 । (𑌆𑌯𑍁𑌷𑍍𑌕𑌮𑍍) 𑌆𑌯𑍁𑌃 𑌕𑌾𑌯𑌯 [illegible] । 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌘𑌾𑌤𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌷𑍍𑌟𑌕𑌂 𑌪𑌾𑌪𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌬𑌧𑍍𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌃 । 𑌵𑌿𑌗𑌲𑌿𑌤𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌕𑍍𑌲𑍇𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌸𑌨𑌾𑌵𑌰𑌣𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑍈𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌉𑌪𑌰𑌿𑌦𑍇𑌶𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑍇 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍁 𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌗𑌮𑌨𑌶𑍀𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌸𑌤𑌤𑍋𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌗𑌮𑌨𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌇𑌦𑌾𑌨𑍀𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾 𑌨𑌾𑌮 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑍋 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑍋𑌽𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌃 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 । 𑌅𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌚 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌵𑌿𑌧𑌃 𑌬𑌦𑍍𑌧𑍋 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍋 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌶𑍍𑌚 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧 𑌆𑌰𑍍𑌹𑌤𑌃 । 𑌇𑌤𑌰𑍌 𑌅𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌗𑌲𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌉𑌪𑌚𑌿𑌤𑌾𑌪𑌚𑌿𑌤𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨𑍋𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑍁𑌦𑍍𑌗𑌲𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌷𑍋𑌢𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑍂𑌤𑌚𑌤𑍁𑌷𑍍𑌟𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌰𑌂 𑌜𑌙𑍍𑌗𑌮𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌿 । 𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌮𑍇𑌯𑌃 । 𑌅𑌧𑌰𑍍𑌮𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌕𑌾𑌯𑍋 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌃, 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌕𑌾𑌶𑍋𑌽𑌲𑍋𑌕𑌾𑌕𑌾𑌶𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 । 𑌉𑌪𑌰𑍍𑌯𑍁𑌪𑌰𑌿 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑍀 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍋 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑍁𑌪𑌰𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑍀 𑌅𑌨𑌾𑌵𑍃𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑍋𑌽𑌲𑍋𑌕𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌭𑌙𑍍𑌗𑍀𑌨𑌯𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌸𑍍𑌤𑌿, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚𑌾𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚𑌾𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂, 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌚𑌾𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵 𑌸𑌦𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵 𑌸𑌦𑌸𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌸𑌦𑌸𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌸𑌦𑌸𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵 𑌸𑌦𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌸𑌦𑌸𑌦𑍍𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌭𑌙𑍍𑌗𑍀𑌪𑌰𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌃 । 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌤𑌿𑌙𑌨𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌕𑍋 𑌨𑌿𑌪𑌾𑌤𑍋𑌽𑌨𑍇𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌦𑍍𑌯𑍋𑌤𑍀 । 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌨𑍇𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿

𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌸𑌃 𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌕𑌾''𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑍇 ''𑌦𑌿𑌨𑌕𑌲𑍍𑌪𑌿𑌤𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍'' । 𑌸𑌤𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌃𑌸𑌤𑍍𑌤𑌾𑌕𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌤𑌸𑍍𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑌾𑌭𑌾𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑍋𑌚𑍍𑌛𑍇𑌦𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 । ''𑌸𑌤𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮'' । 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑌪𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌕𑌲𑍍𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌵𑍇𑌶𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌿𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌤𑌾 𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌸𑌂𑌕𑍋𑌚𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌯𑍋𑌰𑍁𑌤𑌪𑌾𑌦𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑍇𑌨 𑌅𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍋𑌧𑌃 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌰 ''𑌨 𑌚 𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨𑌾𑌽𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌹𑍍𑌯𑍃𑌃'' । 𑌕𑌾𑌲𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌕𑍋𑌚𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌹𑍍𑌯𑌨𑌪𑌗𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌦𑍋𑌷𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌃 । ''𑌅𑌨𑍍𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚𑌾𑌪𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃'' । 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌦𑌣𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌂 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌗𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌹𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 𑌅𑌵𑌗𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌵𑌧𑌿𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌵𑌧𑍇𑌰𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌦𑍇𑌹𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌪𑌰𑌿𑌣𑌾𑌮𑌭𑍇𑌦 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑍇𑌦𑌨𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌵𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑌂𑌗𑌤𑌿𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌭𑍇𑌦𑌨𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑍇𑌣𑍈𑌵 𑌭𑍇𑌦𑌾𑌭𑍇𑌦𑌸𑌂𑌵𑍇𑌶𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤 𑌏𑌵 । ''𑌪𑌰𑍇𑌣𑍈𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌃 𑌪𑌰𑍇𑌣𑍈𑌵 𑌜𑌗𑌤𑍀𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌤 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌹𑌿𑌨𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌤𑌾𑌂 𑌯𑌤'' 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌤𑍍𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑍍𑌯𑍈𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌭𑌗𑌵𑌦𑍍𑌬𑌾𑌦𑌰𑌾𑌯𑌣𑍇𑌨 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 ''𑌅𑌂𑌶𑍋 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾''𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌂𑌶𑌤𑍍𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑍇 ''𑌜𑍍𑌞𑌾𑌜𑍍𑌞𑍌 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌵𑌜𑌾𑌵𑍀𑌶𑌨𑍀𑌶𑌾''𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌃 𑌭𑍇𑌦𑌵𑌾𑌦𑍋 𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑍇𑌦𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣 𑌗𑍌𑌣𑍋 𑌨𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌅𑌥 𑌵𑌾 ''𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍀''𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑍇𑌦𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌽𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌗𑍌𑌣 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌭𑍇𑌦𑌵𑌾𑌦𑌪𑌰𑍋 𑌨𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑍇 𑌅𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ''𑌅𑌂𑌶𑍋 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌦𑌾𑌶𑌕𑌿𑌤𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌮𑌧𑍀𑌯𑌤 𑌏𑌕𑍇'' । 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍, 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌅𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍, 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌦𑍍𑌵𑌯𑌾𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌂𑌶𑍋 𑌜𑍀𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌵𑌗𑌮𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌜𑍀𑌵𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌹𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌭𑍂𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌂𑌶𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑍂𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍍𑌯𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌾𑌭𑍇𑌦𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । ''𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌦𑌾𑌶𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌦𑌾𑌸𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵

सिद्धा उक्तेः इति भाष्यस्थितवाक्यार्थोऽपि ब्रह्मैकदेशत्वेनाविनः अयुज्यते । नास्य प्रत्यक्षस्य गणकत्वं वक्तुं युज्यते, नापि सर्वज्ञत्वसम्पादनाय योगादिलक्षणप्रत्यक्षस्य अनागतादिकालत्रयवर्तिनश्चार्थस्य ग्राहकत्वं गणकस्यापि वक्तुं युज्यते । अतो प्रत्यक्षस्यायोग्यत्वाय नियोगतः प्रयुक्तविशेषणभूतप्रभाजात्यादिविशिष्टद्रव्यस्य यथा प्रभाजात्यादिविशेषणांशः, एवं अपृथक्सिद्धविशेषणभूतशक्तिरूपो जीवोंऽशत्वम् । "अंशो नाना" । नानात्वं विशिष्टत्वात् अंशत्वेन बहूनां जीवानां भिन्नत्वेन प्रतिपन्नानां च जीवो ब्रह्मविशेषणांशः । "अपि स्मर्यते" । "ममैवांशो जीवलोके" इति गीतावचनाच्चांशत्वम् । न च जीवस्यांशत्वे जीवस्य ब्रह्मैकदेशत्वात् ब्रह्मणि दोषाः स्युः । नेत्युच्यते । "प्रकाशादिवत्तु नैवं परः" । तच्छब्दोक्तस्य व्यावर्तयति । परः परमात्मा एवं न जीववद्दुष्टः । प्रकाशादिवत् यथा प्रकाशमणिप्रभादिविशिष्टप्रभावद्द्रव्यस्य प्रभामण्यादिरंशः, तद्वत्परमात्मांशः । न च प्रकाशादिवदेकदेशत्वेन । अतो न जीवदोषेण परस्य दुष्टता । "स्मरन्ति च" । स्मरन्ति पराशराद्यः । "एकदेशस्थितस्याग्नेर्ज्योत्स्ना विस्तारिणी यथा । परस्य ब्रह्मणः शक्तिस्तथेदमखिलं जगत्" इति प्रकाशादिरंशत्वम् । ननु सर्वेषां जीवानां ब्रह्मांशत्वे समाने केषांचिद्वेदाध्यय-नाद्यनुज्ञा केषांचित्परिहार इति व्यवस्था कथं सङ्गच्छते । तत्राह — "अनुज्ञापरिहारौ देहसम्बन्धाज्ज्योतिरादिवत्" । यथाग्नेः ब्राह्मणगृहाद्वा श्मशानाद्वा ग्राह्यता त्याज्यता च यथा श्रोत्रियगृहस्थापि ज्योतिरादेः समं ब्रह्मांशत्वाविशेषेऽपि जीवानां शुद्ध्यशुद्धिकशरीरसम्बन्धात् वेदाध्ययनाद्यनुज्ञापरिहारावुपपद्येते । "असन्ततेश्चाव्यतिकरः" । प्रतिशरीरं भिन्नानां जीवानामणूनां च सन्ततत्वासम्भवात् न भोगव्यतिकरदोषोऽपि भवति । ननु जीवब्रह्मणोरप्यविद्यया कल्पितावाक्यौपाधिकावभासमात्र इत्युच्यते । तत्राह — "आभास एव च" । अयमेकप्रकाशस्य प्रकाशमानस्य ब्रह्मणः अविद्याकल्पितस्य प्रतिबिम्बस्य उपाधिभेदेन भेदाभावः । प्रकाशस्य प्रतिबिम्बस्य प्रकाशनाश इति युक्तम् । न च पारमार्थिकोपाध्यवच्छिन्नब्रह्मजीवाद्यौपाधिकभेदो नानात्वादि

𑌇𑌯𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑍈 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌤𑍇

𑌷𑍍𑌟𑌵𑌶𑌾𑌦𑍍𑌭𑍋𑌗𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — "𑌅𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍" । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍇𑌹𑌨𑌾𑌦𑍇𑌹𑌨𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌨 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌮𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑌿𑌯𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌭𑍋𑌗𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾 𑌨 𑌸𑌿𑌧𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍 । 𑌨𑌨𑍁 𑌅𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌹𑍇𑌤𑍁𑌭𑍂𑌤𑌾𑌭𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌯𑌾 𑌅𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌭𑍋𑌗𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾 𑌚 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — "𑌅𑌭𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍍𑌵𑌪𑌿 𑌚𑍈𑌵𑌮𑍍" । 𑌅𑌭𑌿𑌸𑌨𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌦𑍇𑌹𑌨𑌾𑌦𑍇𑌹𑌨𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵 । "𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍" । 𑌨𑌨𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯𑍈𑌕𑍈𑌕𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑍋𑌪𑌾𑌧𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌭𑍇𑌦𑌾𑌦𑍍𑌭𑍋𑌗𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑍇𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨 । 𑌉𑌪𑌾𑌧𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌞𑍍𑌚𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌪𑌾𑌧𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌭𑌾𑌵𑍇𑌨 𑌭𑍋𑌗𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌽𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇𑌶𑍍𑌚 । 𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌭𑍇𑌦𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌧𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌦𑍋𑌷𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑍋 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑍋 𑌨 𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍋 𑌜𑍀𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌾𑌂𑌶 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑌾𑌚𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌭𑍂𑌤𑌜𑍀𑌵𑌵𑌾𑌚𑌿𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌘𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌿𑌭𑍂𑌤𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌨 𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌶𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌮𑌤𑌮𑍇𑌵 𑌬𑌾𑌦𑌰𑌾𑌯𑌣𑌮𑌤𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌾𑌮𑌃 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 "𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌹 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌾𑌹𑌾𑌰𑌜𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌸𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌮𑌙𑍍𑌗𑌲𑌵𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌏𑌵 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 "𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌾𑌯𑍇𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑌾𑌰𑌭𑍍𑌯𑌤𑍇 — (𑌇𑌯𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑍈 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌇𑌯𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍁 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌪𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑌾𑌦𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑌯𑍋𑌪𑌜𑍀𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌮𑌧𑍁𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । (𑌅𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑍈) 𑌅𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌿𑌭𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌯𑌾𑌵𑌯𑌵𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌦𑍍𑌧𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌦𑌨𑍁𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌮𑌧𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌚𑍋𑌪𑌜𑍀𑌵𑍍𑌯𑍋𑌪𑌜𑍀𑌵𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌮𑌧𑍁𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿

[illegible]

𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌯𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌅𑌯𑌂 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌯𑍋𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌅𑌯𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌹𑍃𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌅𑌯𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚𑌾𑌯𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑍇𑌜𑍋𑌮𑌯𑍋𑌽𑌮𑍃𑌤𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋𑌽𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌮𑌮𑍃𑌤𑌮𑌿𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌆𑌵𑌃, “𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌗𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌶𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚, 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । (𑌵𑌾𑌙𑍍𑌮𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) “𑌯𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ ௩ ॥

(𑌅𑌯𑌂 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌤𑌨𑍍𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶𑌃 । (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃) 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑌤𑌯𑌾 “𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇”𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌾𑌵𑍁𑌕𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௪ ॥

(𑌅𑌯𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌹𑍃𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶 𑌇𑌤𑌿 ॥) “𑌅𑌥 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍁𑌰𑍇 𑌦𑌹𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌡𑌰𑍀𑌕𑌂 𑌵𑍇𑌶𑍍𑌮 𑌦𑌹𑌰𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

(𑌅𑌯𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌚𑌜𑍀𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌜𑍀𑌵𑌕𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌮𑌧𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍍𑌞𑍇𑌯𑌮𑍍 । “𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾𑌽𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌶𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । (𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷 𑌇𑌤𑌿 ॥) “𑌯𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible]

மயோ(அ)ம்ருதமய: புருஷோ(அ)யமேவ ஸ யோ(அ)யமாத்மேதமம்ருதமிதம் ப்ரஹ்மேதம் ஸர்வம் ॥ ॥ ௧௦ ॥

அயம் தர்ம: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வஸ்ய தர்மஸ்ய ஸர்வாணி பூதாநி மது யஶ்சாயமஸ்மிந் தர்மே தேஜோமயோ(அ)ம்ருதமய: புருஷோ யஶ்சாயமத்யாத்மம் தார்மஸ்தேஜோமயோ(அ)ம்ருதமய: புருஷோ(அ)யமேவ ஸ யோ(அ)யமாத்மேதமம்ருதமிதம் ப்ரஹ்மேதம் ஸர்வம் ॥ ॥ ௧௧ ॥

இதம் ஸத்யம் ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வஸ்ய ஸத்யஸ்ய ஸர்வாணி பூதாநி மது யஶ்சாயமஸ்மிந் ஸத்யே தேஜோமயோ(அ)ம்ருதமய: புருஷோ யஶ்சாயமத்யாத்மம் ஸாத்யஸ்தேஜோமயோ(அ)ம்ருதமய: புருஷோ(அ)யமேவ ஸ யோ(அ)யமாத்மேதமம்ருதமிதம் ப்ரஹ்மேதம் ஸர்வம் ॥ ॥ ௧௨ ॥

இதம் மாநுஷம் ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வஸ்ய மாநுஷஸ்ய

“ய: ஸர்வேஷு வேதேஷு திஷ்டந்”நித்யாத்யுக்த: । தஸ்யைவ விஶேஷணம் (ஸ வா அயமிதி ॥) ஸ்வரே பவ: ஸௌவர: । ஆகாஶிகா தேஜோமய: । அத்ர ஸ்தநயித்நுரிதி ஶப்தநிஷ்பாதநமேவ ப்ராதாந்யேந, அத்யாத்மம் தஸ்மாதேந ஶப்தஸ்ய நிவேஶாதிதி த்ரஷ்டவ்யம் । அத்ர ஶப்தஸ்யாத்ரவ்யத்வேந ஶரீரகார்யஸம்பாதகத்வேந த்ரவ்யநிஷ்டதயாவா தந்த்ரஷ்டவ்யா । ப்ராணபேதாத்ரவ்யஸ்யாபி ஶப்தஸ்ய த்ரவ்யகார்யத்வேந ஶரீரகாலாவேஶோ(அ)பி வாராந்தராஶ்ரயத்வேந ப்ரகாராந்தரேண ஶரீரஸ்யோக்திரவிரோதேதிவா த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௧௦ ॥

(அயம் தர்ம: ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வித்யாதி ॥) ஶ்ருதிஸ்ம்ருதிப்ரஸித்தோ ஜ்யோதிஷ்டோமாதிரூபோ தர்ம: । அத்ர தார்மஸ்து தர்மஸ்மிந்நுதர்ம இதி க்ரியாரூபதர்மஜந்யாத்மிகோக்தி: “பஸ்ய வேதா: ஶரீரம் பஸ்ய யஜ்ஞா: ஶரீர”மித்யாதாவிவ பூதவர்ணாத்மஸம்பவத்வேந ததாஶ்ரயத்ரவ்யநிஷ்டதயா த்ரஷ்டவ்யா । அப்யுக்திஸ்தாத்ராஸ்ஸி ப்ராயாவேதிநவிரோதாய: । தார்மஸ்து தத்தத்பூதஸம்பாதிரூப: । தத்தர்மாபிமாநிதேவதா: ॥ ॥ ௧௧ ॥

(இதம் ஸத்யம் ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வித்யாதி ॥) ஸத்யம் ஸத்யவசநம் । (ஸாத்யம்) தத்ஸம்பூதம் ஸம்பாதி । அத்ராபி ஸத்யாபிமாநிதேவதாத்மா ஸத்யவாதிஶரீர த்ரஷ்டவ்யா ॥ ௧௨ ॥

(இதம் மாநுஷம் ஸர்வேஷாம் பூதாநாம் மத்வித்யாதி ॥) அத்ராபி மநுஷ்யத்வஜாதி: லக்ஷணயா மநுஷ்யவ்யக்திஸம்ஸ்த்யாதிரூபம் ।

[illegible] ॥ ௧௩ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

[illegible] ॥ ௧௬ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

𑌇𑌦𑌂 𑌵𑍈 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌧𑍁 𑌦𑌧𑍍𑌯𑌙𑍍𑌙𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍋𑌽𑌶𑍍𑌵𑌿𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍃𑌷𑌿𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑍋𑌚𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌨𑌰𑌾 𑌸𑌨𑌯𑍇 𑌦𑌂𑌸 𑌉𑌗𑍍𑌰𑌮𑌾𑌵𑌿𑌷𑍍𑌕𑍃

[illegible] 𑌮𑌧𑍁𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌯𑍇 𑌆𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾 𑌆𑌰𑌭𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌆𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌃 — 𑌦𑌧𑍍𑌯𑌙𑍍𑌙𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍋 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍍𑌷𑌿𑌃 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌮𑌧𑍁𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌚 [illegible] । [illegible] 𑌶𑌿𑌰𑌶𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 । [illegible] 𑌮𑌧𑍁𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌂 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 [illegible] 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 [illegible] । 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 [illegible] 𑌶𑌿𑌰𑌃 [illegible] 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 [illegible] 𑌶𑌿𑌰𑍋 𑌯𑌥𑌾𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌸𑌂𑌧𑌾𑌨𑌂 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 । [illegible] 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 [illegible] 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌶𑌿𑌰𑍋 𑌯𑌥𑌾𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 । 𑌏𑌤𑌾𑌮𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾𑌂 [illegible] — (𑌇𑌦𑌂 𑌵𑍈 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌧𑍁 𑌦𑌧𑍍𑌯𑌙𑍍𑌙𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍋𑌽𑌶𑍍𑌵𑌿𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । [illegible] 𑌦𑌧𑍍𑌯𑌙𑍍𑌙𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑌃 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌿𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌨𑍍𑌮𑌧𑍁𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍃𑌷𑌿𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑍋𑌚𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍 [illegible] । [illegible] — (𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌨𑌰𑌾 𑌸𑌨𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌨𑌰𑌾 [illegible] । 𑌹𑍇 𑌨𑌰𑌾𑌕𑌾𑌰𑍌 [illegible] । 𑌵𑌾𑌂 𑌯𑍁𑌵𑌯𑍋𑌃 𑌸𑌨𑌯𑍇 𑌸𑌨𑌿𑌃 𑌲𑌾𑌭𑌃 । 𑌲𑌾𑌭𑌾𑌯 । [illegible] (𑌉𑌗𑍍𑌰𑌂) 𑌕𑍍𑌰𑍂𑌰𑌮𑍍 । [illegible] (𑌦𑌂𑌸𑌃) 𑌕𑌰𑍍𑌮 [illegible] । 𑌤𑌨𑍍𑌯𑌤𑍁𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯𑌃 (𑌵𑍃

[illegible] ॥ கசு ॥

[illegible] ॥ கஎ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ கசு ॥

[illegible] ॥ கஎ ॥

[illegible]

𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚𑍇𑌵𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇 𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇 𑌚
𑌤𑌾𑌰𑍍𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌾𑌪𑌸𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑍀𑌣𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌃 𑌪𑌾𑌪𑌷𑍁 𑌕𑍁𑌶𑌲𑍀𑌤𑌿 𑌸
𑌵𑌾𑌸𑍁𑌭𑌂 𑌪𑌾𑌪𑌷𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌶𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌿𑌶𑌯𑍋 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌨
𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌸𑌂𑌵𑍃𑌤𑌮𑍍 ॥ ॥ ௪௮ ॥
𑌏𑌷 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌨 𑌵𑌰𑍍𑌧𑌤𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌨𑍋 𑌕𑌨𑍀𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌦𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌨 𑌲𑌿𑌪𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌕𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿

𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌞𑍍𑌚𑍇𑌵𑌾𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌵𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌪𑌤𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 𑌅𑌸𑌂𑌸𑌰𑍍𑌗𑌃 । (𑌪𑌾𑌪𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌪𑌾𑌪𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 । 𑌸 𑌏𑌷 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍀 𑌪𑌾𑌪𑌾𑌨𑌿 𑌶𑍁𑌭𑌾𑌨𑌿 𑌚 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 । 𑌤𑌥𑌾 (𑌪𑌾𑌪𑌃 𑌶𑍁𑌭𑌃) 𑌶𑍁𑌭𑌾𑌶𑍁𑌭𑌾𑌨𑌿 । 𑌪𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌪𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 (𑌪𑌾𑌪𑌃) 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌕𑍁𑌶𑌲𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌸 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 (𑌪𑌕𑍍𑌷𑍀𑌵𑌦𑍍𑌵𑌾) 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌣𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌫𑌲𑌪𑍍𑌰𑌦𑍋𑌽𑌹𑌮𑍍 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌗𑍁𑌣𑌂 𑌏𑌵 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌤𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌣𑌾𑌤𑍍 । 𑌪𑌕𑍍𑌷𑍀𑌵𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌿𑌜𑍀𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌃 । 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌅𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌪𑌾𑌪𑌃) 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌾𑌨𑌿 𑌪𑌾𑌪𑌾𑌨𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “𑌅𑌨𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑍇𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾𑌽𑌨𑍁𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍍𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌸𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑌏𑌵 (𑌪𑌾𑌪𑌷𑌃) 𑌪𑌾𑌪𑌷𑍁 𑌉𑌷𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇 — (𑌸𑌵𑌾𑌸𑍁𑌭𑌂 𑌪𑌾𑌪𑌷𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌶𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌿𑌶𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌦𑍇𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌶𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌃 𑌸𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑌰𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌃 “𑌪𑌾𑌪𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌶𑌯𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌾𑌪𑌷𑍋 𑌹𑌰𑌿𑌃 । 𑌶𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌷𑌕𑌾𑌰𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌤” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍃𑌶𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌪𑌾𑌪𑌿𑌶𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌶𑌯𑌨𑍀𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌪𑌿𑌶𑌯𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌤𑍋 𑌪𑌾𑌪𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨 𑌦𑍃𑌢𑌯𑌤𑌿 — (𑌨𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌨𑌾𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑌾𑌸𑌂𑌵𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌨𑌾𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌬𑌹𑌿𑌰𑌨𑌾𑌵𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । ‘𑌅𑌸𑌂𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑌂𑌵𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌬𑌹𑌿𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍇𑌨𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌾𑌪𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌾𑌭𑌾𑌵𑌃 𑌕𑌿𑌮𑍁𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௮ ॥

(𑌏𑌷 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌪𑌾𑌪

[illegible] 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌬𑌭𑍂𑌵 𑌤𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌚𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌯 । 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌰𑍂𑌪 𑌈𑌯𑌤𑍇 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌰𑌯𑌃 𑌶𑌤𑌾 𑌦𑌶 [illegible]

[illegible] (𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) [illegible] (𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇𑌤𑌿) [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 [illegible] 𑌰𑍂𑌪𑌂 [illegible] (𑌤𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌚𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌯) [illegible] (𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌰𑍂𑌪 [illegible]) [illegible] 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇 [illegible] (𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌰𑌯𑌃 𑌶𑌤𑌾 𑌦𑌶𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible]

ரயொऽயம்ஒெவெஷுஶவஶதாநி ஸஹஸ்ராணி வெஹ-ஞநிவா நஹாநிவ
தஒெதஸ்ப்ரூஹாவ-ஞவுீநவாரீநஹாரீவோஹ்ரியாதா ப்ரூஹ
ஸவுாந-ஹ-ஞரிதர்ந-ஶாஸநு ॥ ॥ கக ॥

ஐதி வதாயூாஸ்ராயெ வஞ்ஜமம் ப்ராஹணு ॥

ஜ்ருஷுவ்யு । ஸவுத்ரு மந்த்ருஸமோவ்ராவிதிஶப்ஞ: । கமம் மந்த்ருஶ்ரூதி: ஸ்யமெவ வ்ராகரொதி— (அயம்ஒெவ ஹாரயொऽயம்ஒெவெஷுஶவ ஶதாநி ஸஹஸ்ராணி வெஹ-ஞநிவா நஹாநீதி ॥) ஒெவெஶஸ்பொऽவயாரணெ । கய ஒெகவஶவ ஹஸி: ஷுஶஶதாநிவ ஸஹஸ்ராணி வெஹ-ஞநிவ ஹாரயொ ஹவதி । கஒெதாऽயஒெவ கநஹாமி ஹாரயொ ஹவதி । வஶவம் வ்ருஒெத்யகம் ஸ்வர-ஞஒெவெணாவி வயுாவ்த்ரா ஸவுஶரீரிகவமவெஷ்யஒெத ஐதி வஶபாயுா: । விஷி த்ருஶஒெக்த: வாரமாதநீகாऽநா வவத்ரிரிதிஹாவ: । கத்ரு வ-ஞவுமம்ஒெத்ரு ஜீவசாரகஸவுாநவ்ரு ஒெவெஶந வாராஷகவமவவாஷிது।ஷிதீயெநதா விஶ்ருஹசாரகாநா வ்ருஒெவெஶநஸாக்ஷாசுர்ாவ்த்ராவ வாராஷஒெகாவவாஷநஜிதி ஒெஹஷ: । க்ருஹ்ராம் மந்த்ராஹ்ராம் ஒெவஷ்ருஹ-ஞதவாரமாதுமஹிமேவ்ருஶம்ஸாசாரா மய விஷ்ராஸ்த்ராதாஹவதி । வஶதாஷ்ருஶமஹிமெஶாஷிவாரமாதுவிஷயகாஒெஷவெ பம் மயவிஷ்ரா வ-ஞஒெவுாக்ரீத்ரா கஶ்விஹ்ராமதிஶ்ரு ஒெமணாவ்ராஜீ ஒெதிதி தநூாஹாத்ருஒெவஷிநாவ்ருஷீ ஊவதாரிதி ஹஷிதாயு: । வஶவஜி யதாவ்ருபம்ஒெயந நிஷிஷம் ப்ருஒெஹதவ்ரவஸம்ஹாதி— (தஒெதஸ் ப்ருஒெஹதி ॥) ப்ருஹஶப்ஷிதத்ரிவியவரிஒெஷுஷாராஹித்ர மவவாஷய தி— (கவ-ஞவுஜித்ராஷிநா ॥) கவ-ஞவுமநவாரம் வ-ஞஒெவுாத்ராரகா ஶ-ஞநூ । காஶாவரிஷிஹஜிதரயு: । காஹவரிஹீஹஸ்ருஹி வ-ஞ ஒெவுாத்ராரகாஹஸம்ஹவஜதிஹாவ: । (கநஹாரமவாஹம்) ஒெஷஶவரிஒெஷுஷ ஶ-ஞநூஜித்ரயு: । ஒெஷஶவரிஷிஹஸ்ருஹி பாஹ்ராஹ்ரஹாவ்ரவஹா ராஹுகவஜிதிஹாவ: । கயூ ஸஒெவுாக்ருஷக்ஷகக்ஷணம் வஸ்த்ரவரிஒெஷுஷா ஹாவமவவாஷயதி— (கயமாஒெதுதி ॥) ஸவுநியஹ்ருதபா ஸஒெவுாக்ரு ஷுகவஜித்ரயு: । யதா ஸவுாதுகாஒெஷஒெவஷுஜிஷம் ஒெநதி நிஒெஷுஶாந ஹாகவக்ஷணவஸ்வரிஒெஷு ஒெஷாऽத்ரு விவக்ஷிஒெதா ஜ்ருஷுவ்ய: । கயம் மய விஷ்ராவிஷயஜத்ரயு: । (ப்ருஹ) வஶவம் த்ரிவியவரிஒெஷுஷஶ-ஞநூதயா ப்ருஹஶப்ஷவாவ்ருஜதிஹாவ: । (ஸவுாநஹ-ஞ:) ஸவுஜ்ஞ: । ஜஷம் ஜக த்காரணத்வநியஹ்ருகாக்ஷிவ்த்ஸவுஶக்த்வதாஷிகணாநாமேவ்ரவக்ஷணு। கத்ரு ஸவு மநஹவதி ஸவுஷா ஸவுயா ஸாக்ஷாக்ஷரொதீதி வ்ரவ்த திஷுவுஷுவ்ரா । (ஜதர்நஶாஸநம்) கநஶாஸநம் உவஒெஷஶ: । ஜதி வயுாவ்த்ஜத்ரயு: ॥ ॥ கக ॥

ஐதி வதாயூாஸ்ராயெ வஞ்ஜமப்ராஹணஹாஷ்யு ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥ ௨

[illegible]

𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌶𑍍𑌵𑌿𑌨𑍌 𑌦𑌧𑍀𑌚 𑌆𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑌾𑌦𑍍𑌦𑌧𑍍𑌯𑌙𑍍𑌙𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍋𑌽𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍋
𑌦𑍈𑌵𑌾𑌦𑌥𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍈𑌵𑍋 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑍍𑌵𑌂𑌸𑌨𑌾𑌨𑍍𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾
𑌧𑍍𑌵𑌂𑌸𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌧𑍍𑌵𑌂𑌸𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌧𑍍𑌵𑌂𑌸𑌨 𑌏𑌕𑌰𑍍𑌷𑍇𑌰𑍇𑌕𑌰𑍍𑌷𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌪𑍍𑌰
𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌪𑍍𑌰𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌸𑌨𑌾𑌰𑍋𑌃 𑌸𑌨𑌾𑌰𑍁𑌃 𑌸𑌨𑌾𑌤
𑌨𑌾𑌤𑍍𑌸𑌨𑌾𑌤𑌨𑌃 𑌸𑌨𑌗𑌾𑌤𑍍𑌸𑌨𑌗𑌃 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌷𑍍𑌠𑌿𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌷𑍍𑌠𑍀 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋
𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂𑌭𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌃 ॥

𑌅𑌥 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥

𑌓𑌂 𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑍋 𑌬𑌹𑍁𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍇𑌨 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨𑍇𑌜𑍇
𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌪𑌾𑌞𑍍𑌚𑌾𑌲𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌅𑌭𑌿𑌸𑌮𑍇𑌤𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌃
𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌹 𑌜𑌨𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵 𑌕𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌿
𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑌤𑌮 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌹 𑌗𑌵𑌾𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌮𑌵

[illegible]𑌰𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍈𑌰𑍍𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮
𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂𑌭𑍂𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂𑌭𑍂𑌃 । 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌶𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪
𑌰𑌣 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑌿 ।)
𑌸𑌰𑍍𑌵𑌗𑍁𑌰𑌵𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇 𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌯 𑌨𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥

𑌅𑌥 [illegible]
[illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌰 [illegible]
[illegible] 𑌆𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌿𑌕𑌾 [illegible] (𑌜𑌨
𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑍋 𑌬𑌹𑍁𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍇𑌨 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨𑍇𑌜𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿) [illegible]
[illegible] । 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍇𑌹𑌦𑍇𑌶𑌾𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌜𑌨𑌕𑌃 𑌬𑌹𑍁
𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍇𑌨 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨𑍇𑌜𑍇 𑌇𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑍍 । [illegible] । “[illegible]” 𑌇𑌤𑌿
[illegible] । (𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌪𑌾𑌞𑍍𑌚𑌾𑌲𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌅𑌭𑌿
𑌸𑌮𑍇𑌤𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌃) 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇 𑌹 𑌬𑌹𑍁𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰
[illegible] 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌪𑌾𑌞𑍍𑌚𑌾𑌲𑌦𑍇𑌶𑌸𑍍𑌥𑌾𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌃 𑌅𑌭𑌿
𑌸𑌮𑍇𑌤𑌾𑌃 𑌸𑌂𑌗𑌤𑌾𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑌹𑍁𑌷𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌮𑌾𑌗𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌤
𑌸𑍍𑌯 𑌹 𑌜𑌨𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌯𑌷𑍍𑌟𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌭𑍋𑌃 (𑌵𑌿𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾
𑌸𑌾) 𑌵𑌿𑌚𑌾𑌰𑌃 𑌬𑌭𑍂𑌵 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌕𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍂

𑌰𑍋𑌧 𑌦𑌶 𑌦𑌶 𑌪𑌾𑌦𑌾 𑌏𑌕𑍈𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌯𑍋𑌰𑌾𑌬𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌃 ॥ ௧ ॥

𑌤𑌾𑌨𑍍𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌯𑍋 𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌸 𑌏𑌤𑌾 𑌗𑌾 𑌉𑌦𑌜𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌤𑍇 𑌹 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌨 𑌦𑌧𑍃𑌷𑍁𑌰𑌥 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌾𑌰𑌿𑌣𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚𑍈𑌤𑌾𑌃 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯𑍋𑌦𑌜 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾 (௩) 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌾 𑌹𑍋𑌦𑌾𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌤𑍇 𑌹 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌶𑍍𑌚𑍁𑌕𑍍𑌰𑍁𑌧𑍁𑌃 𑌕𑌥𑌂 𑌨𑍋

𑌚𑌾𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑌤𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌲𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 । 𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌤𑌰𑍍𑌕𑍇 । 𑌕𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍 𑌕𑍋 𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍂𑌚𑌾𑌨𑌤𑌮𑌃 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁𑌵𑌚𑌨𑌸𑌮𑌰𑍍𑌥 𑌇𑌤𑌿 𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌹 𑌗𑌵𑌾𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌮𑌵𑌰𑍁𑌰𑍋𑌧) 𑌸𑌃 𑌜𑌨𑌕𑌃 𑌤𑌜𑍍𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌯𑌾 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌗𑍋𑌷𑍍𑌠𑍇 𑌗𑌵𑌾𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌮𑌵𑌰𑍁𑌰𑍋𑌧 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑍀𑌚𑌕𑌾𑌰 । 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 (𑌦𑌶 𑌦𑌶 𑌪𑌾𑌦𑌾 𑌏𑌕𑍈𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌯𑍋𑌰𑌾𑌬𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌃) 𑌪𑌾𑌦𑌃 𑌪𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌾𑌂𑌶𑌃 । “𑌪𑌾𑌦𑌸𑍍𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑍋 𑌭𑌾𑌗𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 । 𑌸𑍁𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌶𑌦𑌶𑌪𑌾𑌦𑌾𑌃 𑌸𑌾𑌰𑍍𑌧𑌪𑌲𑌦𑍍𑌵𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌮𑍇𑌕𑍈𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌶𑍃𑌙𑍍𑌗𑌯𑍋𑌰𑍍𑌨𑌿𑌬𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌤𑌾𑌨𑍍𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌸 𑌜𑌨𑌕 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌮𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌧𑌾𑌰𑌿𑌤𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌯𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌃 𑌸𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌾𑌕𑌾𑌃 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌧𑍍𑌯 [illegible] 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌯𑍋 𑌵𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌸 𑌏𑌤𑌾 𑌗𑌾 𑌉𑌦𑌜𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌭𑌗𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌜𑌾𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌹𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌃 𑌵𑌃 𑌯𑍁𑌷𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌯𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇𑌨 𑌯𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌤𑍍 𑌸𑌃 𑌏𑌤𑌾𑌃 𑌗𑌾𑌃 𑌉𑌦𑌜𑌤𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌗𑍃𑌹𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌲𑌯𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌨𑌯𑌤𑌾𑌮𑍍 । [illegible] । “𑌅𑌜 𑌗𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌣𑌯𑍋”𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃 । (𑌤𑍇 𑌹 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌨 𑌦𑌧𑍃𑌷𑍁𑌃) 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌜𑌨𑌕𑍇 𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌨 𑌦𑌧𑍃𑌷𑍁𑌃 𑌨 𑌧𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌬𑌭𑍂𑌵𑍁𑌃 । [illegible] । 𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍇𑌷𑍁 [illegible] 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌨 𑌕𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌤𑌾𑌃 𑌗𑌾𑌃 𑌨𑍇𑌤𑍁𑌂 𑌦𑌧𑍃𑌷𑍇 । [illegible] । (𑌅𑌥 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌾𑌰𑌿𑌣𑌮𑍁𑌵𑌾𑌚) [illegible] 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌾𑌰𑌿𑌣𑌂 [illegible] । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌏𑌤𑌾𑌃 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯𑍋𑌦𑌜 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾௩ 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾𑌃 । 𑌹𑍇 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯 𑌹𑍇 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌃 𑌏𑌤𑌾𑌃 𑌗𑌾𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌦𑍍𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌉𑌦𑌜 𑌕𑌾𑌲𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾 𑌹𑍋𑌦𑌾𑌚𑌕𑌾𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸 𑌸𑌾𑌮𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌗𑌾𑌃 [illegible] 𑌨𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌦𑌾𑌚𑌕𑌾𑌰𑍇𑌤𑌿 [illegible] । (𑌤𑍇 𑌹

ब्रह्मिष्ठो ब्रुवीतेत्यथ ह जनकस्य वैदेहस्य होता-
श्वलो बभूव स हैनं पप्रच्छ त्वं नु खलु नो याज्ञ-
वल्क्य ब्रह्मिष्ठोऽसी३ इति स होवाच नमो वयं ब्रह्मिष्ठा-
य कुर्मो गोकामा एव वयं स्म इति तं ह तत एव प्रष्टुं
दध्रे होताऽश्वलः ॥ ॥ २ ॥

याज्ञवल्क्येति होवाच यदिदं सर्वं मृत्युनाप्तं सर्वं

ब्राह्मणाश्चुक्रुधुः कथं नो ब्रह्मिष्ठो ब्रुवीतेति ॥) याज्ञवल्क्येन ब्रह्मिष्ठपणस्वीकरणेन स्वात्मनो ब्रह्मिष्ठता प्रतिज्ञातेति सर्वे क्रुद्धा ब्राह्मणाः । कथं नः समानानामप्यहं ब्रह्मिष्ठ इति वदेदयं याज्ञवल्क्य इति चाक्रोशं चक्रुरित्यर्थः । चाक्रोशपरिचितवाक्यमुद्ग्राहयति । (अथ ह जनकस्य वैदेहस्य होताऽश्वलो बभूवेति ॥) अथ तदा विदेहराजस्य जनकस्य होता ऋत्विगश्वलो नाम बभूवेत्यर्थः । (स हैनं पप्रच्छ त्वं नु खलु नो याज्ञवल्क्य ब्रह्मिष्ठोऽसी३ इतीति ॥) नः सर्वेषां तावद्ब्राह्मणानामस्माकं मध्ये हे याज्ञवल्क्य किमेव प्रत्युत ब्रह्मिष्ठोऽसीति प्रश्नात्मना स होता पप्रच्छेत्यर्थः । असीति प्लुतिर्विचारणे । (स होवाचेति ॥) सः याज्ञवल्क्यः तस्मै ह प्रतिवचनं प्रत्युवाचेत्यर्थः । किमित्यत्राह— (नमो वयं ब्रह्मिष्ठाय कुर्मो गोकामा एव वयं स्म इतीति ॥) वयं ब्रह्मिष्ठाय नमस्कुर्मः । नास्माभिर्ब्रह्मिष्ठत्वाभिमानाद्गावो नीताः । किन्तु गोकामा वयमित्यतो गोकामेन मयैव नीता इति सोपहासमुक्तवानित्यर्थः । (तं ह तत एव प्रष्टुं दध्रे होताऽश्वल इति ॥) ततः पूर्ववचनसिद्धितो होताऽश्वलः तत एव हेतोरेव क्रोधवशात् तं याज्ञवल्क्यं पराजेतुं प्रश्नं प्रष्टुं चेतो धृतवानित्यर्थः । "धृञ् धारणे" इति हि धातुः ॥ ॥ २ ॥

(याज्ञवल्क्येति होवाचेति ॥) प्रथमं याज्ञवल्क्येति संबोध्य वक्ष्यमाणं प्रश्नमुवाचेत्यर्थः । तमेव प्रश्नमाह— (यदिदं सर्वं मृत्युनाऽऽप्तं सर्वं मृत्युनाभिपन्नमिति ॥) यदिदं प्रत्यक्षादिप्रसिद्धं जगच्चेतनाचेतनात्मकं मृत्युना मृत्योर्व्यापकेन जन्मजरामरणादिनाऽऽप्तं व्याप्तम् । न केवलं व्याप्तं किन्तु मृत्युनाऽभिपन्नं वशीकृतमेवेत्यवसेयमित्यर्थः । यथा— श्रुतिस्मृत्योर्विवरणे श्रीवै-

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥௧॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌪𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌪𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌭𑌿𑌪𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌕𑍇𑌨 𑌯𑌜𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌪𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌮𑌤𑌿𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍𑌰𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯𑍋𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑌾 𑌤𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌸 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌸 𑌉𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑌾 𑌸 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌸𑌾𑌽𑌤𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌨𑌾𑌰𑌮𑍍𑌬𑌣𑌮𑌿𑌵 𑌕𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 𑌯𑌜𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌮𑌨𑍋 𑌵𑍈 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌮𑌨𑌃 𑌸𑍋𑌽𑌸𑍌 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌸 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌸 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌸𑌾𑌽𑌤𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌅𑌥 𑌸𑌂𑌪𑌦𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑌯𑌮𑌦𑍍𑌯𑌰𑍍𑌗𑍍𑌭𑌿𑌰𑍍𑌹𑍋𑌤𑌾𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍

𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 — (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌪𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌪𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮 [illegible] । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌉𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍𑌰𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌕𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌭𑍂𑌤 𑌉𑌦𑍍𑌗𑌾𑌤𑌾 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑍂𑌤𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷[illegible] 𑌅𑌤𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

[illegible] 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 — (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌅𑌨𑌾𑌰𑌮𑍍𑌬𑌣𑌂 [illegible] । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌲𑌮𑍍𑌬𑌨𑌰𑌹𑌿𑌤𑌮𑌿𑌵 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌤𑍍 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 [illegible] (𑌕𑍇𑌨𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣) 𑌆𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌸𑌾𑌧𑌨𑍇𑌨 𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑍇𑌨 (𑌯𑌜𑌮𑌾𑌨𑌃) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑌾 (𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌂) 𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌸𑍁𑌖𑌰𑍂𑌪𑌤𑌯𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌲𑍋𑌕𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌗𑌵𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌸𑌾𑌽𑌤𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌵𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌰𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌭𑌗𑌵𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌸𑌾𑌧𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍇𑌨𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌤𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌰𑍂𑌪𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌥 𑌸𑌂𑌪𑌦 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌪𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌹𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌯 𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌨𑌂 𑌸𑌾𑌸𑌂𑌪𑌤𑍍 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌮𑌾𑌹 — (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑌯𑌮𑌦𑍍𑌯𑌰𑍍𑌗𑍍𑌭𑌿𑌰𑍍𑌹𑍋𑌤𑌾𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌯𑌂 𑌹𑍋𑌤𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌋𑌗𑍍𑌭𑌿𑌃 𑌕𑌤𑌿𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌋𑌗𑍍𑌭𑌿𑌃 𑌕𑌰𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible]

𑌤 𑌇𑌵 𑌹𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌯𑌾 𑌹𑍁𑌤𑌾 𑌅𑌤𑌿𑌨𑍇𑌦𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑌯𑌤𑍍𑌯𑌤𑍀𑌵 𑌹𑌿 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌯𑌾 𑌹𑍁𑌤𑌾 𑌅𑌧𑌿𑌶𑍇𑌰𑌤𑍇 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑌯𑌤𑍍𑌯𑌧 𑌇𑌵 𑌹𑌿 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌃 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑌯𑌮𑌦𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌗𑍋𑌪𑌾𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌕𑌤𑌮𑌾 𑌸𑍈𑌕𑍇𑌤𑌿 𑌮𑌨 𑌏𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌵𑍈 𑌮𑌨𑍋𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌮𑍇𑌵

𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌾𑌹 — (𑌦𑍀𑌪𑍍𑌯𑌤𑌇𑌵𑌹𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 [illegible] 𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌦𑍀𑌪𑍍𑌯𑌤𑌇𑌵 𑌭𑌾𑌸𑌤𑍇 । 𑌅𑌤 𑌉𑌜𑍍𑌜𑍍𑌵𑌲𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌿𑌦𑌾𑌜𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌹𑍁𑌤𑍀𑌨𑌾𑌮𑍁𑌜𑍍𑌜𑍍𑌵𑌲𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍌𑌚𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌯𑌾𑌹𑍁𑌤𑌾𑌅𑌤𑌿𑌨𑍇𑌦𑌨𑍍𑌤𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌾 𑌹𑍁𑌤𑌾𑌃 𑌆𑌹𑍁𑌤𑌯𑌃 𑌅𑌤𑌿𑌨𑍇𑌦𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌤𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌆𑌹𑍁𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌤𑍀𑌵𑌹𑌿 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍀𑌵𑌹𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌤𑌮 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑌮𑍍𑌬𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌸𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾𑌭𑌿𑌰𑌾𑌹𑍁𑌤𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌹𑌿 𑌸𑌂𑌯𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍈𑌵𑌸𑍍𑌵𑌤𑍇𑌨 𑌯𑌾𑌤𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌹𑌾𑌹𑍇𑌤𑌿 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌯𑌾𑌹𑍁𑌤𑌾𑌅𑌧𑌿𑌶𑍇𑌰𑌤𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌾 𑌆𑌹𑍁𑌤𑌯𑍋 𑌹𑍁𑌤𑌾𑌃 𑌅𑌧𑌃𑌶𑍇𑌰𑌤𑍇 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌕𑍋𑌟𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌭𑌿𑌸𑍍𑌤𑌾𑌭𑌿𑌃 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌮𑍇𑌵 𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌧𑌇𑌵𑌹𑌿 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌅𑌧𑌇𑌵𑌹𑌿 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌸𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑌧𑌶𑍍𑌶𑌾𑌯𑌿𑌨𑍀𑌭𑌿𑌰𑍍𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌞𑍍𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௮ ॥

𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌰𑌯𑌮𑌦𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌂𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌗𑍋𑌪𑌾𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑌤 𑌉𑌪𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌕𑌤𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌕𑌤𑌿𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌸𑌿𑌤𑌾𑌭𑌿𑌰𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌂 𑌗𑍋𑌪𑌾𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 — (𑌏𑌕𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌕𑌤𑌮𑌾 𑌸𑍈𑌕𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌸𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾 𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌮𑌨𑌏𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑍇𑌨 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑌾𑌰𑍍𑌯𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂𑌵𑍈𑌮𑌨𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑌨𑌃 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌂𑌵𑍈𑌮𑌨𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌮𑌨𑌃 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑍁𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍇𑌦𑍇𑌵𑌾𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍇𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌪𑌰𑌃 । 𑌮𑌨𑍋𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂

സ തേന ലോകഞ്ജയതി ॥ ൯ ॥

യാജ്ഞവല്ക്യേതി ഹോവാച കത്യയമദ്യോദ്ഗാതാഽസ്മിന്യജ്ഞേ സ്തോത്രിയാഃ സ്തോഷ്യതീതി തിസ്ര ഇതി കതമാസ്താസ്തിസ്ര ഇതി പുരോഽനുവാക്യാ ച യാജ്യാ ച ശസ്യൈവ തൃതീയാ കതമാസ്താ യാ അധ്യാത്മമിതി പ്രാണ ഏവ പുരോഽനുവാക്യാഽപാനോ യാജ്യാ വ്യാനശ്ശസ്യാ കിം താഭിർജയതീതി പൃഥിവീലോകമേവ പുരോഽനുവാക്യയാ ജയത്യന്തരിക്ഷലോകം യാജ്യയാ ദ്യുലോകം ശസ്യയാ തതോ ഹ ഹോതാഽശ്വല ഉപരരാമ ॥ ൧൦ ॥

ഇതി പഞ്ചമാധ്യായേ പ്രഥമം ബ്രാഹ്മണം ॥

സർവേഷാമിന്ദ്രിയാണാമനന്ത്യാന്മനസ ആനന്ത്യമിതി ഭാവഃ । ഏവമുപാസനപ്രകാരമുക്ത്വാ ഫലമാഹ—(അനന്തമേവ സ തേന ലോകം ജയതീതി॥) ഏവമാനന്ത്യഗുണവിശിഷ്ടതയോപാസിതേന മനസാ അനന്തം ഫലവല്ലോകം മോക്ഷസ്ഥാനം ഫലവദുപാസനദ്വാരാ ജയതീത്യർഥഃ । ഏവമുത്തരാവസാനസ്യാപ്യജ്ഞം ഗോപായതീതി പ്രശ്നസ്യാപി വിവക്ഷിതസ്യ കർണഃ ക്ഷിപ്രബ്രഹ്മവിദ്ദൃഷ്ടക്ഷേപകത്വാനന്തമേവാർഥ ഇതി ദ്രഷ്ടവ്യം ॥ ൯ ॥

പുനഃ പൃച്ഛതി—(യാജ്ഞവല്ക്യേതി ഹോവാച കത്യയമദ്യോദ്ഗാതാഽസ്മിന്യജ്ഞേ സ്തോത്രിയാഃ സ്തോഷ്യതീതി ॥) അയമുദ്ഗാതാ അദ്യ യാഗകാലേ അസ്മിന്യജ്ഞേ സ്തോത്രിയാഃ സ്തോത്രസാധനഭൂതാഃ ഋചഃ കതി സംഖ്യാകാഃ സ്തോഷ്യതീത്യർഥഃ । അത്ര യാജ്ഞവല്ക്യ ഉത്തരം വദതി—(തിസ്ര ഇതി ॥) പുനഃ പ്രശ്നഃ (കതമാസ്താസ്തിസ്ര ഇതി ॥) ഉത്തരം (പുരോഽനുവാക്യാ ച യാജ്യാ ച ശസ്യൈവ തൃതീയേതി ॥) ഉക്തോഽസ്യാർഥഃ പുരസ്താദേവ । പുനഃ പൃച്ഛതി—(കതമാസ്താ യാ അധ്യാത്മമിതി ॥) താഃ പുരോഽനുവാക്യാദ്യാസ്തിസ്രഃ അധ്യാത്മം കതമാ ഭവന്തി, അധ്യാത്മം ശരീരേഽധ്യാത്മദൃഷ്ടിഃ കർതവ്യേത്യർഥഃ । ഉത്തരം (പ്രാണ ഏവ പുരോഽനുവാക്യാ അപാനോ യാജ്യാ വ്യാനശ്ശസ്യേതി ॥) പുരോഽനുവാക്യായാജ്യാശസ്യാസ്വധ്യാത്മം പ്രാണാപാനവ്യാനദൃഷ്ടിം കൃത്വാ ഉദ്ഗാതാ താഃ പ്രയുങ്ക്തേ ഇത്യർഥഃ । പുനഃ പൃച്ഛതി—(കിം താഭിർജയതീതി ॥) പ്രാണാദിദൃഷ്ടിവിശിഷ്ടപുരോഽനുവാക്യാദിഭിഃ പ്രയുജ്യമാനാഭിഃ കാന് ലോകാന് ജയതീത്യർഥഃ । ഉത്തരമാഹ—(പൃഥിവീലോകമേവ പുരോഽനുവാക്യയാ ജയത്യന്തരിക്ഷലോകം യാജ്യയാ ദ്യുലോകം ശസ്യയേതി ॥) സ്പഷ്ടോഽർഥഃ । (തതോ ഹ ഹോതാഽശ്വല ഉപരരാമേതി ॥) ഏവം സ്വകൃതപ്രശ്നാനാമുത്തരേ ദത്തേ പ്രഷ്ടവ്യാന്തരാഭാവാദ്ധോതാഽശ്വല ഉപരരാമ തൂഷ്ണീംബഭൂവേത്യർഥഃ ॥ ൧൦ ॥

ഇതി പഞ്ചമാധ്യായേ പ്രഥമബ്രാഹ്മണഭാഷ്യം ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌜𑌾𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌿 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 𑌕𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑍇 𑌤𑍇𑌽𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ ௧ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌸𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨𑌾𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍇𑌣 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾𑌞𑍍𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑌿 ॥ ௨ ॥

𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌸 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍇𑌣 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌹𑌿 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑌿𑌵𑌦𑌤𑌿 ॥ ௩ ॥

(𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌜𑌾𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌥 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌲𑌪𑌰𑌾𑌭𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌏𑌨𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌾𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵𑌃 𑌜𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑍁𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌜𑌃 𑌋𑌤𑌭𑌾𑌗𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑌃 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌗𑍀𑌷𑌯𑍈𑌵 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌹𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌬𑍋𑌧𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌿𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 𑌕𑌤𑌿 𑌅𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 𑌕𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌦𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃— (𑌅𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍁𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 (𑌯𑍇 𑌤𑍇𑌽𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌃 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑍇 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾 𑌅𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌶𑍍𑌚𑌾𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌤𑍇 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧ ॥

𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌸𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨𑌾𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍇𑌣 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌨𑌾𑌸𑌿𑌕𑌾𑌸𑌂𑌚𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌗𑍌𑌣𑍍𑌯𑌾 𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌽𑌭𑌿𑌧𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌣𑌾𑌤𑌿 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌶𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑍍 । 𑌪𑌚𑌾𑌦𑍍𑌯𑌚𑍍 । 𑌅𑌪𑌾𑌨𑌃 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌃 । 𑌅𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑌵𑌾𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌉𑌪𑌨𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌗𑌨𑍍𑌧𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌸𑌃 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌃 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌤𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑍇𑌣 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌃 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌿𑌣𑌮𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌣𑌾𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌶𑍀𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌃 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌶𑍀𑌕𑌰𑌣𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌮𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿— (𑌅𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾𑌞𑍍𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑍇𑌨𑍋𑌪𑌨𑍀𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌜𑌿𑌘𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾— 𑌅𑌪𑌾𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑌰𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍈𑌕𑌰𑍂𑌪𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑍋 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌗𑍍𑌰𑌾𑌹𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌘𑍍𑌰𑌾𑌣𑌂 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌾𑌧𑍀𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 "𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌾𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌤𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌬𑌲𑍍𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌶𑍀𑌕𑌰𑌣𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌨𑌿𑌰𑍋𑌧𑍇 𑌏𑌵 𑌯𑌤𑍍𑌨𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௨ ॥

(𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌗𑍍𑌰𑌹 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ ௩ ॥ ௪ ॥ ௫ ॥ ௬ ॥ ௭ ॥ ௮ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible] ॥ ௬ ॥

[illegible] ॥ ௭ ॥

[illegible] ॥ ௮ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௯ ॥

[illegible]

𑌅𑌪𑌪𑍁𑌨𑌰𑍍𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌉𑌦𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍋 (௩) 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋𑌽𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌸𑌮𑌵𑌨𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌸 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌤𑍋 𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌶𑍇𑌤𑍇 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌨𑌂

𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌅𑌪𑌾𑌮𑌾𑌹𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ௧௦ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿— (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤 𑌉𑌦𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍋 𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌦𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌜𑍀𑌵𑍋 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌾 𑌕𑌿𑌮𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌯 𑌯𑌥𑌾𑌯𑌥𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌆𑌹𑍋 𑌉𑌤 𑌨 𑌯𑌥𑌾𑌯𑌥𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌏𑌵 𑌸𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌜𑍀𑌵𑍇𑌨 𑌸𑌹𑍈𑌵𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨 𑌯𑌥𑌾𑌯𑌥𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹— (𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌂 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— (𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌸𑌮𑌵𑌨𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌸 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌤𑍋 𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌶𑍇𑌤𑍇 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌮𑌵𑌨𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌸𑌂𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌸𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑍀𑌕𑌾𑌰𑍇 । 𑌏𑌕𑍀𑌭𑍂𑌤𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨 𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌯𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌹𑍈𑌵𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌤𑌿 𑌸𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌶𑍍𑌵𑌯𑌥𑍁𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌆𑌧𑍍𑌮𑌾𑌯𑌤𑌿 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌵𑌾𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌆𑌧𑍍𑌮𑌾𑌤𑌃 𑌸𑌨𑍍 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌵𑌾𑌯𑍁𑌨𑌾 𑌪𑍂𑌰𑌿𑌤𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍 𑌶𑍇𑌤𑍇 𑌜𑌡 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌨𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌹𑌧𑌰𑍍𑌮𑌃, 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌨𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌶𑌰𑍀𑌰𑌜𑍀𑌵𑌯𑍋𑌃 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌰𑌭𑍇𑌦𑍋𑌪𑌚𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌮𑍃𑌶𑍍𑌯 𑌤𑌥𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌨 𑌚 𑌸 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌯𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌮𑌾𑌤𑍋 𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌶𑍇𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌉𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌯𑌨𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌦𑍇𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌨 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑌾𑌤𑍍 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌜𑍀𑌵𑌾𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌕𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌥𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌣𑍀𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌯𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑌾𑌮 𑌆𑌪𑍍𑌤𑌕𑌾𑌮 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌨 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌾𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌕𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌦𑌿𑌤𑍋 𑌨 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌶𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌣𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 । “𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌨𑍍𑌨 𑌶𑌾𑌰𑍀𑌰𑌾”𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌵𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ௧௧ ॥

𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑌪𑌿 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿— (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌤𑍇 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌨𑌂 𑌨 𑌜𑌹𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

स्य वैशिष्ट्यावो न नावेदस्य सञ्जनञ्जि तद्य इह रमणीयचरणाः
श्रेयांसक्रान्ते तद्य इह कपूयचरणाः कर्मभिः कुत्सितचरणा-
थ यश्च प्रशस्तचरणाः कर्मभिः अप्रशस्तचरणाः पु-
ण्यैवे पुण्येन कर्मणा भवति पापः पापेनेति

पार्थिवः तदा किंशरीरो भवतीति प्रश्नः । एवं पृष्टः याज्ञ-
वल्क्यः एतस्योत्तरस्य सामान्येन प्रकृतश्रुतिरसेन स
मनुजस्वर्गनरकप्रतिपादकानि कर्माणि क्रमेण वादरायणेन ब्रह्मसू-
त्रेषु कृतम् — (कृतात्ययेऽनुशयवान् दृष्टस्मृतिभ्यां यथेतमनेवं च ॥ वै
शिष्ट्यावो न नावेदस्य सञ्जनञ्जि ॥) चरणादिति चेन्नोपलक्षणार्थेति
कार्ष्णाजिनिः । इति सम्बन्धः सूत्रं कर्मविपाकफलं च भ्रमणं प्राकृतम्
शिक्षोपलक्षणसूत्रं मन्दिकाः पापाः प्रागुक्तः । कृतादिवचनस्य
प्रस्रावेण्यात्तरं वैशिष्ट्यात् ज्ञानस्याभ्यायः । यद्यपि याज्ञ-
वल्क्येन विचारको निर्णेतारः । अथापि अविद्यनं चितारमभवत्
कल्प्यातनायः । तत्र कृतयोः कर्मणः प्रकृतप्रवृत्तात्तारम्
सज्जन्ते जन्मसंस्कारे न भवतीत्यर्थः । एवं याज्ञवल्क्योक्तस्य
भावर्धव्याख्यानम् । (तद्य इह रमणीयचरणा इति । अथ तद्य
कृत्स्नं याज्ञवल्क्येन कस्मात् कर्मणः उच्चैः विजनं भवति रम-
णीयचरणाते विवरणेनातीत्यर्थः । (तद्य इह कपूयचरणाः कर्म-
भिः कुत्सितचरणा इति ॥) तद्य कृत्स्नं याज्ञवल्क्येन श्रेष्ठसा
विचारणीयः कारणसंवादात् शरीरग्रहणपरिग्रहणे-
न तथा शरीरपार्थिवस्य प्रारब्धकं यथावत्तत्र त-
देव । अथ (यश्च प्रशस्तचरणाः) तादृशशरीरग्रहणपरिग्रहणे
नाश्च यश्च स्वात्मानं । तत्तदेवेत्यर्थः । यद्यपि संस्था-
कारणानि कारणान्तराणि सन्ति । तथापि तेषां साधारणकार-
णत्वात् शरीरस्य शरीरपरिग्रहणेन तेषु कर्मैव
असाधारणं कारणं पार्थिवस्य प्रारब्धमिति स्पष्टमुक्ता-
मित्यर्थः । तदेव प्रदर्शयति — (पुण्यैवे पुण्येन कर्म-
णा भवतीत्यादि ॥) वैशम्पायनेन । पुण्येन कर्म-
णैव पुण्यो भवति । पुण्यशरीरयोक्ता भवति । पापेन
कर्मणैव पापो भवति । पापशरीरयुक्तः भवतीत्यर्थः । ‘त-
द्य इह रमणीयचरणा अभ्याशो ह यत्ते रमणीयां योनिमापद्ये-
रन् ब्राह्मणयोनिं वा क्षत्रिययोनिं वा वैश्ययोनिं वा
अथ य इह कपूयचरणा अभ्याशो ह यत्ते कपूयां योनिमा-
पद्येरन् श्वयोनिं वा सूकरयोनिं वा चण्डालयोनिं वेति

𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌜𑌾𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥ ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌭𑍁𑌜𑍍𑌯𑍁𑌰𑍍𑌲𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑌿𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑌦𑍍𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌰𑌕𑌾𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑍍𑌰𑌜𑌾𑌮 𑌤𑍇 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍈𑌮 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍀𑌦𑍍𑌦𑍁𑌹𑌿𑌤𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌾 𑌤𑌮𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮 𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌸𑍋𑌽𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍𑌸𑍁𑌧𑌨𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌿𑌰𑌸 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌂 𑌯𑌦𑌾 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮𑌾𑌥𑍈𑌨𑌮𑌬𑍍𑌰𑍂𑌮 𑌕𑍍𑌵 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌵 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌸 𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮𑌿 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌵

[illegible] 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌜𑌾𑌰𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] ॥ ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌭𑍁𑌜𑍍𑌯𑍁𑌰𑍍𑌲𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑌿𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌥 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑍋𑌪𑌰𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌭𑍁𑌜𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃 𑌲𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑌿𑌃 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌤𑌃 । 𑌲𑌾𑌹𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌮𑍍 । ‘𑌗𑌰𑍍𑌗𑌾𑌦𑌿𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌞𑍍’ । ‘𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌮𑍍’ । ‘𑌯𑌞𑌿𑌞𑍋𑌶𑍍𑌚’ 𑌇𑌤𑌿 𑌫𑌕𑍍 । 𑌤𑌤𑌃 ‘[illegible]’ 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌸𑌃 𑌏𑌨𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । (𑌮𑌦𑍍𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌰𑌕𑌾𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌯𑌵𑍍𑌰𑌜𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌮𑌦𑍍𑌰𑌾 𑌨𑌾𑌮 𑌜𑌨𑌪𑌦𑌾𑌃 । 𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌚𑌰𑌕𑌾𑌃 𑌅𑌧𑍍𑌯𑌯𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌵𑍍𑌰𑌤𑌚𑌰𑌣𑌾𑌚𑍍𑌚𑌰𑌕𑌾𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 — 𑌮𑌦𑍍𑌰𑍇𑌷𑍁 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑍇 ‘[illegible]’ [illegible] । [illegible] 𑌕𑌃 । [illegible] । [illegible] । (𑌤𑍇 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍈𑌮𑍇𑌤𑌿) 𑌤𑍇 𑌵𑌯𑌂 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑌾𑌨𑍈𑌮 𑌗𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 । 𑌇𑌣𑍋 𑌲𑌙𑍍 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍀𑌦𑍍𑌦𑍁𑌹𑌿𑌤𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌾) 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍁𑌹𑌿𑌤𑌾 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑍇𑌣 𑌅𑌮𑌾𑌨𑍁𑌷𑍇𑌣 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌾 । (𑌤𑌮𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮) 𑌤𑌂 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌮𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮 । 𑌲𑌙𑍍 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ? (𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑌿 ।) (𑌸𑍋𑌽𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍𑌸𑍁𑌧𑌨𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌿𑌰𑌸 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌃 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌃 𑌨𑌾𑌮𑌤𑌃 𑌸𑍁𑌧𑌨𑍍𑌵𑌾, 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌤 𑌆𑌙𑍍𑌗𑌿𑌰𑌸 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍 । 𑌤𑌂 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌯𑌂 (𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍) [illegible]𑌲𑍋𑌕𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌣𑌾𑌮𑍍 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮) [illegible] । 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌸𑌿 𑌚𑍇𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌅𑌥𑍈𑌨𑌮𑌬𑍍𑌰𑍂𑌮 𑌕𑍍𑌵 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌡𑌭𑌾𑌵𑌶𑍍𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑌸𑌃 । 𑌅𑌥 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 𑌏𑌨𑌂 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌮 𑌅𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌦𑍍𑌵𑌂𑌶𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌵 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 । [illegible] । (𑌸 𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍃

𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌵𑍈 𑌸 𑌤𑌦𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌵𑍈 𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌵𑌨𑍍𑌵𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑌂 𑌵𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌰𑌥𑌾𑌹𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌸𑌮𑍁𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌤𑍀 𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌧𑌾𑌰𑌾 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣𑌾𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌸𑍁𑌪𑌰𑍍𑌣𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌾𑌯𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾

𑌮𑌿 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌵 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌃 𑌤𑌦𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌾𑌦𑌵𑌗𑌤𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌃 𑌅𑌹𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌵𑌾𑌭𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌸𑌃 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌉𑌵𑌾𑌚 𑌹 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌉𑌵𑌾𑌚 𑌵𑍈 𑌸 𑌤𑌦𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌵𑍈 𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍 𑌤𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌤𑍇 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾 𑌅𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌃 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌃 𑌯𑍁𑌷𑍍𑌮𑌭𑍍𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑍇 𑌦𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 (𑌕𑍍𑌵 𑌨𑍍𑌵𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑍋 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌯𑌾𑌜𑌿𑌨𑌃 𑌕𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌦𑍈𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑍇 𑌦𑌤𑍍𑌤𑍇𑌽𑌪𑌿 "𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌤" 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌚𑌨𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌯𑌂 𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑌂 𑌵𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌰𑌥𑌾𑌹𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌦𑍇𑌵𑌰𑌥𑌃 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌰𑌥𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌗𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌅𑌹𑍍𑌨𑌾 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍍𑌦𑍇𑌶𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑌰𑌥𑌾𑌹𑍍𑌨𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑌰𑌥𑌾𑌹𑍍𑌨𑍍𑌯𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌦𑍇𑌶𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌲𑍋𑌕𑌗𑌿𑌰𑌿𑌪𑌰𑌿𑌵𑍃𑌤𑌦𑍇𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌲𑍋𑌕𑌵𑍃𑌤𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌤𑌃 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 । (𑌤𑌾𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌸𑌮𑍁𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌾𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌂 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾𑌦𑍍𑌦𑍍𑌵𑌿𑌗𑍁𑌣𑌃 𑌸𑌮𑍁𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌂 𑌘𑌨𑍋𑌦𑌕𑌮𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 𑌪𑍌𑌰𑌾𑌣𑌿𑌕𑌾𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌵𑌮𑍇𑌧𑌲𑍋𑌕𑌗𑌮𑌨𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — (𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌤𑍀 𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌧𑌾𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌧𑌾𑌰𑌾 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍀 𑌯𑌾𑌵𑌦𑌤𑌿𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌾, 𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌕𑌾𑌯𑌾𑌃 (𑌪𑌤𑍍𑌰𑌂) 𑌪𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌤𑍍𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌮𑌤𑌿𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌂, 𑌤𑌾𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌤𑍍) 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌡𑌕𑌪𑌾𑌲𑍇 𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌧𑌾𑌰𑌯𑌾 𑌮𑌕𑍍𑌷𑌿𑌕𑌾𑌪𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌾 𑌸𑌦𑍃𑌶𑌃 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃) 𑌛𑌿𑌦𑍍𑌰𑌂 𑌰𑌨𑍍𑌧𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌰𑌨𑍍𑌧𑍍𑌰𑍇𑌣𑍈𑌵 𑌪𑌾𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌗𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌤𑌾𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌃 𑌸𑍁

वायुरात्मनि धित्वा तत्रागमयद्यत्राश्वमेधयाजिनोऽभव
न्निति एवमिव वै स वायुमेव प्रशशंस तस्माद्वायुरेव
व्यष्टिर्वायुः समष्टिरप पुनर्मृत्युं जयति य एवं वेद त
तो ह भुज्युर्लाह्यायनिरुपरराम ॥ ॥ ௨ ॥

इति बृहदारण्यके तृतीयं ब्राह्मणम् ॥

अथ हैनमुषस्तश्चाक्रायणः पप्रच्छ याज्ञवल्क्येति होवाच यत्साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म य आत्मा सर्वान्तरस्तं मे

र्णो भूत्वा वायवे प्रायच्छदिति ॥) तान् पारिक्षितानिन्द्रः सुपर्णो भूत्वा [illegible] भूत्वा वायवे प्रायच्छदित्यर्थः । [illegible] ताननन्तरं वायवे दित्यर्थः । (तान्वायुरात्मनि धित्वा तत्रागमयदिति ॥) वायुस्तान् पारिक्षितान् आत्मनि धित्वा आत्मनि स्वरूपे स्थापयित्वा तत्र ब्रह्मलोके अश्वमेधयाजिनो वसन्ति तत्रागमयदित्यर्थः । तदेतद्गन्धर्ववचनं [illegible] वायुः पारिक्षितांस्तत्र [illegible] लोके गमयदित्यर्थः । एवं याज्ञवल्क्य उक्तवाक्यस्य संवादं दर्शयति— (एवमिव वै स वायुमेव प्रशशंसेति ॥) एवमेव वयं सः [illegible] वायुरेव [illegible] इत्यर्थः । [illegible] । [illegible] । (तस्माद्वायुरेव व्यष्टिर्वायुः समष्टिरिति ॥) तस्माच्छब्द [illegible] व्यष्टिसमष्टिरूपेणेत्यर्थः । व्यष्टिसमष्ट्यात्मना वायोर्विज्ञानस्य फलमाह— (अप पुनर्मृत्युं जयति य एवं वेदेति ॥) य एवं वेद स पुनर्मृत्युं जयतीति सम्बन्धः । (ततो ह भुज्युर्लाह्यायनिरुपररामेति ॥) [illegible] ॥ ॥ ௨ ॥

इति बृहदारण्यके तृतीयब्राह्मणभाष्यम् ॥

एवमेव याज्ञवल्क्यस्य [illegible] दृष्ट्वा जनकसभिकाः ब्राह्मणाः ब्रह्मकामेन [illegible] संवादयिष्याम इति [illegible] प्रश्नं प्रारभन्ते । तदेवाह— (अथ हैनमुषस्तश्चाक्रायणः पप्रच्छेत्यादिना ॥) नामत उषस्तः । चक्रस्यापत्यं चाक्रायणः । “नडादिभ्यः फक्” । चाक्रायणः । पृष्टवान् । (याज्ञवल्क्येति होवाचेति ॥) [illegible] । प्रश्नमाह— (यत्साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म यत्साक्षादपरोक्षा

𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 𑌕𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑍋𑌽𑌪𑌾𑌨𑍇𑌨𑌾𑌪𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯 𑌉𑌦𑌾𑌨𑍇𑌨𑍋𑌦𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 ॥ ௧ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍋𑌷𑌸𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣𑍋 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌦𑌸𑍌

𑌰𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌅𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌦𑍇𑌶𑌃 । 𑌅𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌶𑌕𑌾𑌲𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌦𑍇𑌶𑌕𑌾𑌲𑌸𑌂𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌦𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌚 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌨𑍍𑌤𑍁 “𑌨 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌤𑍍 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌵𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹— (𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑍇 𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸 𑌏𑌵 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌤𑌃—(𑌕𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌤𑍇 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌸𑍍𑌯 । 𑌕𑌿𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌵𑌾𑌭𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌨 𑌜𑌾𑌨𑍇 । 𑌕𑌿𑌂 𑌦𑍇𑌹𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌜𑍀𑌵𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑍇𑌵 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 𑌉𑌤 𑌤𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌤𑍇 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌦𑌿𑌦𑍇𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌪𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑌤𑌮𑌸𑌨𑍍𑌦𑍇𑌹𑍋 𑌨𑌾𑌪𑌗𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹— (𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍌 “𑌰𑍁𑌦𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌭𑍍𑌯𑌃” 𑌇𑌤𑍀𑌟𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌯𑌃 𑌸𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑌣𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌾 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌭𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌤𑌯𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 । 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍍𑌯𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌿𑌧𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍀𑌵𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍋𑌷𑌸𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌜𑍀𑌵𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑍋 𑌨𑍋𑌕𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌆𑌶𑌯𑌮𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌨𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌹𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌯𑍁

𑌗𑍌𑌰𑌸𑌾𑌵𑌶𑍍𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 𑌕𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌨 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌰𑍍𑌨 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌶𑍃𑌣𑍁𑌯𑌾 𑌨 𑌮𑌤𑍇𑌰𑍍𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍍𑌵𑍀𑌥𑌾 𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾 𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋𑌽𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍋 𑌹𑍋𑌷𑌸𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

(𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌦𑌸𑍌 𑌗𑍌𑌰𑌸𑌾𑌵𑌶𑍍𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯𑌥𑌾𑌹𑌿 𑌗𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑍍𑌯 𑌅𑌸𑍌 𑌗𑍌𑌰𑌸𑌾𑌵𑌶𑍍𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌗𑌵𑌾𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌿𑌶𑌦𑌃, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌯𑌤𑍍𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌪𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌮𑍇 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 [illegible] 𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃[illegible] 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌵𑌕𑌥𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌵𑌚𑌨𑌮𑍇𑌵 । 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣[illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌦𑍇𑌹𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । (𑌵𑌿𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌤𑍍) 𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌕𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌃 𑌸 𑌤𑌾𑌵𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹— (𑌨 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌰𑍍𑌨 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌶𑍃𑌣𑍁𑌯𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌰𑍍𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌃 𑌪𑌾𑌕𑌂 𑌪𑌚𑌤𑍀𑌤𑌿𑌵𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌃 । 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌾𑌵𑌪𑌿 । 𑌤𑍇𑌨 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌃 [illegible] 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌤𑌥𑌾𑌚 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌨𑌨𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌸 𑌨 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌜𑍀𑌵𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯 𑌏𑌵 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕[illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 । 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌧𑍀𑌨𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾𑌰𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌨 𑌪𑌶𑍍𑌯𑍇𑌃 𑌨 𑌮𑌨𑍍𑌵𑍀𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) [illegible] 𑌏𑌷 𑌏𑌵 । (𑌅𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌇𑌤𑌃 𑌏𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 [illegible] 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚 [illegible] 𑌜𑍀𑌵𑌜𑌾𑌤𑌂 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯[illegible] 𑌅𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 [illegible] 𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾 । [illegible] । [illegible] 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌤𑌤𑍋 𑌹𑍋𑌷𑌸𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌰𑌾𑌯𑌣 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥ ௨ ॥ 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

ஈயஒஹைநம் கஹோளஃ கௌஷீதகேயஃ பப்ரச்ச யாஜ்ஞவல்க்யேதி
ஹோவாச யதேவ ஸாக்ஷாதபரோக்ஷாத் ப்ரஹ்ம ய ஆத்மா ஸர்வாந்தர
ஸ்தம் மே வ்யாசக்ஷ்வேத்யேஷ த ஆத்மா ஸர்வாந்தரஃ கதமோ யாஜ்ஞவல்க்ய
ஸர்வாந்தரோ யோऽஶநாயா பிபாஸே ஶோகம் மோஹம் ஜராம் ம்ரு

(ஈயஒஹைநம் கஹோளஃ கௌஷீதகேயஃ பப்ரச்சேதி ॥) கஹோ
ளஃ நாமதஃ । குஷீதகஸ்யாபத்யம் கௌஷீதகேயஃ । “விசார்யகுஷீ
தகாத்ராப்ய”இதி ஸூத்ரம் । ஸந்ருஷ்டிவசந் । (யாஜ்ஞவல்க்யேதிஹோவா
சேதி ॥) பூர்வவத் । யதேவ ஸாக்ஷாதபரோக்ஷாதிதஃ ப்ருஷ்டஃ ப்ரஸ்நஃ ।
தத்ர யாஜ்ஞவல்க்யேந ஸூத்ரம் (ஏஷ த ஆத்மா ஸர்வாந்தர இதி ॥) புநஃ
ப்ருஷ்டஃ (கதமோ யாஜ்ஞவல்க்ய ஸர்வாந்தர இதி ॥) பூர்வவதேவ ॥ ப
த்ரமபி ப்ரஶ்நோऽயமேவோச்யதே ந புநருக்திதோஷ இதி । கிந்து
...

[illegible]

𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 । 𑌏𑌤𑌂 𑌵𑍈 𑌤𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌕𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌵𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌥 𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌾 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌸𑌾 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌸𑌾 𑌲𑍋𑌕𑍈𑌷𑌣𑍋𑌭𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇 𑌏𑌷𑌣𑍇 𑌏𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 𑌬𑌾-

---

𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌵𑌤𑍍𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌯𑍋𑌗𑌾𑌨𑍁𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑌾 𑌵𑌶𑍀 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌥 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌯𑍋𑌗𑌤𑍍𑌯𑌾𑌗𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌮𑍍 — (𑌏𑌤𑌂 𑌵𑍈 𑌤𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾𑌃 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿॥) 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑍇𑌦𑌨𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌂𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸 [illegible] 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍇𑌤𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 । 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚 [illegible] । “[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌵𑌰𑍍𑌤𑌕𑌃 । [illegible] । 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 “𑌜𑌾𑌯𑌾 𑌮𑍇 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑍇𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌸𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 “𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌮𑍇 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌥 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑍀𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌸𑌾 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌲𑍋𑌕𑍈𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍇𑌨 𑌜𑌾𑌯𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯 [illegible] 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌥𑌾𑌯 𑌏𑌷𑌣𑌾𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌹𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 । [illegible] । 𑌅𑌥 [illegible] 𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌟𑌨𑌂 [illegible] । [illegible] । (𑌯𑌾 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌸𑌾 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑍈𑌷𑌣𑌾 𑌸𑌾 𑌲𑍋𑌕𑍈𑌷𑌣𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । (𑌉𑌭𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇 𑌏𑌷𑌣𑍇 𑌏𑌵 𑌭𑌵𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌸𑍇𑌤𑍍 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌮𑍁𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 [illegible] 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 [illegible] । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑍇𑌦𑍀𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 । 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌵𑌾 । 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 [illegible] । [illegible] 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 [illegible] 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑍇𑌨 [illegible] । [illegible] 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿 [illegible]

𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌸𑍇𑌦𑍍𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌮𑍁𑌨𑌿𑌰𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌚 𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌦𑍃𑌶 𑌏𑌵𑌾𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌕𑌹𑍋𑌲𑌃 𑌕𑍌𑌷𑍀𑌤𑌕𑍇𑌯 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥

𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌮𑍁𑌨𑌿𑌃। 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑍇 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌰𑌤𑍋 𑌮𑍁𑌨𑌿𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍। 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌨𑌨𑌸𑌂𑌶𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। 𑌯𑌤𑍍𑌨 𑌵𑌿𑌵𑍇𑌚𑌨𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍈𑌰𑌾𑌗𑍍𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌯 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌸𑌵𑌶𑌾𑌤𑍍𑌸𑌂𑌶𑌯𑌨𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। (𑌅𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌚 𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌚 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌮𑍌𑌨𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍। 𑌮𑍌𑌨𑌾𑌤𑍍𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌿 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌪𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌦𑍍𑌵𑌯𑌮𑍍। 𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌮𑌨𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌮𑍍। 𑌅𑌮𑍌𑌨𑌂 𑌮𑍌𑌨𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌥 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿। 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌹𑍋𑌲𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿 (𑌸 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌸 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌕𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌕𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃। 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 (𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌦𑍃𑌶 𑌏𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑍇𑌨 𑌸𑌾𑌧𑌨𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑍇𑌨𑍇𑌦𑍃𑌶𑌃 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌨 𑌕𑍇𑌨𑌾𑌪𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨𑍋𑌪𑌾𑌯𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। (𑌅𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑌃 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌾𑌤𑍍 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌤𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌂 𑌦𑍁𑌃𑌖𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃। 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌪𑌸𑌮𑌾𑌧𑌾𑌨𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌰𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌜𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌨𑌿𑌯𑌮𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑌾𑌧𑌨𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌃। 𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌦𑌪𑌿 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌜𑍀𑌵𑌭𑌾𑌵𑌃। 𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌵𑌿𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑌸𑍍𑌥𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌵𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌾। (𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌕𑌹𑍋𑌲𑌃 𑌕𑍌𑌷𑍀𑌤𑌕𑍇𑌯 𑌉𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍁𑌗𑌮𑌮𑍍। 𑌅𑌤𑍍𑌰 "𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌸𑍇𑌤𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌭𑌾𑌵𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌾𑌧𑌾𑌰𑌣𑌚𑍇𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌾𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌬𑌾𑌲𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌭𑌯𑌾 𑌸𑌂𑌪𑌾𑌦𑌿𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌶𑌕𑍍𑌤𑍇𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌵 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍। 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌕𑌾𑌲𑌕𑌾𑌲𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌯𑌦𑍍𑌬𑌾𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮, 𑌯𑌚𑍍𑌚 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌰𑌹𑌿𑌤𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍁𑌸𑌨𑍍𑌧𑌾𑌨𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌤𑌦𑍁𑌭𑌯𑌂 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑍍, 𑌅𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍। 𑌨𑌚 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌦𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌧𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍। 𑌪𑌾𑌲𑌨𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌨𑌿𑌷𑌿𑌦𑍍𑌧𑌕𑌾𑌲𑌾𑌵𑌿𑌧𑌾𑌨𑌸𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌲𑌾𑌦𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌧𑌾𑌨𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — "𑌅𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑍍𑌕𑍃𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌤𑍍" । 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑍍𑌕𑍃𑌤𑍋𑌽𑌨𑍍𑌵𑌯𑍀 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍। 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌵𑌿𑌷𑍍𑌕𑌰𑌣𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌵𑌿𑌧𑍀𑌯𑌤𑍇

ह्युपसंहारः। "नाविरतो दुश्चरितान्नाशान्तो नासमाहितः। नाशान्तमानसो वाऽपि प्रज्ञानेनैनमाप्नुयात्" इति विशिष्टवि-
द्यायामपि प्रतिषिद्धस्य कामचारादेर्विद्याङ्गतयाऽप्युपसंहा-
र इति द्रष्टव्यमित्यर्थः। तदेतत् "तस्माद् ब्राह्मणः पाण्डित्यं
निर्विद्य बाल्येन तिष्ठासेद्, बाल्यं च पाण्डित्यं च निर्विद्याथ
मुनि"रित्यत्र मौनशब्देन पाण्डित्यशब्दविहितं ज्ञानमेवानू-
द्यते, न तदतिरिक्तं ज्ञानं विधीयते, प्राप्तत्वादिति
पूर्वपक्षे प्राप्ते उच्यते— "सहकार्यन्तरविधिः पक्षेण
तृतीयं तद्वतो विध्यादिवत्"। विधीयत इति शेषः। साधनविधिशब्दः।
सहकार्यन्तरस्य तद्विधिश्च सहकार्यन्तरविधिः। तद्वतः विद्या-
वतस्तृतीयं बाल्यपाण्डित्यापेक्षया तृतीयं मौनं विद्यायाः स-
हकार्यन्तरं विधीयत इत्यर्थः। न च मौनशब्दार्थस्य पाण्डित्य-
शब्देनैव प्राप्तत्वाद्विधेयत्वानुपपत्तिरिति वाच्यम्। पक्षेण
प्रकृष्टमननशीलत्वे व्यासादौ मौनशब्दप्रयोगात् प्रकृष्टं
मननमेव मौनशब्दार्थः। तच्च पाण्डित्यशब्दितादृग्वैशिक-
ध्यानरूपम्, श्रवणप्रतिष्ठापनार्थं च, ध्यानाभ्यासप्रवर्त-
कमननशीलत्वमिति तस्य प्राप्त्यपेक्षया विधानादपूर्वविधे-
यत्वं युज्यते। पक्षः परिग्रहः। "पक्षपरिग्रह" इति यादवाः।
क्रम इति यावत्। तत्र तृतीयत्वप्रकर्षाद् मननं मौनम्। तदेव मौ-
नशब्देन विधीयते। साधारणमननशीलत्वं विधीयत इत्य-
र्थः। विध्यादिवत्। अत्राऽपि विधिशब्दः कर्मसामान्यः। विधिश्चासावादि-
श्चेति समासः। विधेयादिवदित्यर्थः। प्रधानत्वेनापेक्षया
अङ्गभूतो विधेयः प्रधानविधेयः पाण्डित्यबाल्यलक्षणः।
तदयमर्थः— विद्याङ्गतया यथा बाल्यपाण्डित्ये विधीयेते,
तथैव मौनशब्देनापि अभ्यासानुशीलनलक्षणं साधनं मननं
सहकारिविधीयत इत्यर्थः। यथा— विध्यादिवदित्यत्र विधिशब्देन
विधेयं यज्ञादिरुच्यते। आदिपदग्राह्यं रागप्राप्तं श्रव-
णं मननञ्च। सहकार्यन्तरविधिरित्यत्र च सहकार्यन्तरेति प्र-
योक्तृत्वं द्रष्टव्यमिति। तदयमर्थः— तृतीयं मौनं यत्तद्विज्ञान-
श्रवणमननयोः बाल्यपाण्डित्यापेक्षया सहकार्यन्तरं सत्
ध्यानाख्यं सन्निहितमुपदिष्टमित्यर्थः। पाण्डित्यादिवद्धि मननशा-
स्त्रोक्तं समिति? नन्वत्र बाल्यपाण्डित्ययोः मौनशब्दोऽपि नाना-
र्थविषयः? तथा विद्यया स्वेच्छया प्रवृत्तेषु
संहारः, यथोक्तम्— "मुनीनामप्यहं व्यासः" इत्यादि
"इत्यत्र च "सर्वेऽपि यज्ञैर्यथा ...

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ १ ॥

इति षष्ठोऽध्याये षष्ठं ब्राह्मणम् ॥

वाक्यशेषश्रुतस्यापि निरुपाधिकसर्वप्राणिप्राणनहेतुत्वस्य परमात्मलिङ्गत्वात्, उत्तरत्र "न दृष्टेर्द्रष्टारं पश्येः" इत्यादिना इन्द्रियाधीनदृष्टीनां कर्तारं प्रत्यगात्मानं प्राणनस्य कर्तृत्वेनोक्त्वा [illegible] प्रत्यगात्म[illegible] व्यावृत्तेः प्रतिपादितत्वात्, उषस्तप्रश्नप्रतिवचनेऽपि परमात्मविषयत्वे । कहोलप्रश्ने— "यदेव साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म" इति सकारेण पूर्ववत् [illegible] प्रतीयते । न चैवं सति पुनः प्रश्नवैयर्थ्यमिति वाच्यम् । यथा सद्विद्यायां "उत तमादेशमप्राक्ष्यः" इति प्रक्रान्ते [illegible] "भगवांस्त्वेव मे तद्ब्रवीतु" इति "भूय एव मा भगवान् विज्ञापयतु" इति प्रश्नस्य, "सदेव सोम्येदमग्र आसीत्" [illegible] इति प्रतिवचनस्य च भूयोभूयः प्रवृत्तिः सतो ब्रह्मणस्तत्तदाकारविशेषप्रतिपादनाय दृश्यते, तथैकस्यैव परमात्मनः कृत्स्नप्राणिप्राणनहेतोः परस्य ब्रह्मणः अशनायाद्यतीतत्वादिरूपब्रह्मांशान्तरप्रतिपादनाय कहोलस्य पुनः प्रश्नावकाशः । "व्यतिहारो विशिंषन्ति हीतरवत्" । हि यस्मात् [illegible] प्रश्नोत्तरं याज्ञवल्क्यवचनानि सर्वप्राणिप्राणनहेतुत्वाशनायाद्यतीतत्वादि [illegible] विशिंषन्ति, तस्मादेकस्यैव प्रत्यगात्मनो व्यतिहारः ब्राह्मणद्वयश्रुतानां गुणानामितरेतरत्रोपसंहारः कर्तव्यः । इतरवत् । यथा सद्विद्यायां [illegible] "भूय एव मा भगवान् विज्ञापयतु" इति [illegible] इति प्रश्नप्रतिवचनभेदेऽपि सर्वप्रतिवचनगतानां सत्यादीनां गुणानां सर्वत्रोपसंहारः, तद्वत् । ननु सद्विद्यायामपि प्रश्नप्रतिवचनभेदात् [illegible] — "[illegible]" । [illegible] "[illegible]" इति श्रुता । [illegible] "[illegible]" [illegible] । [illegible] इति स्थितम् ।

[illegible] ॥ ॥ १ ॥

इति षष्ठोऽध्याये षष्ठब्राह्मणभाष्यम् ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍀 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌪𑍍𑌸𑍍𑌵𑍋𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌪 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍋𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌦𑍇𑌵𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾

(𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍀𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿॥) 𑌗𑌰𑍍𑌗𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 । ‘𑌗𑌰𑍍𑌗𑌾𑌦𑌿𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌞𑍍’ । 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌾𑌂 ‘𑌯𑌞𑌶𑍍𑌚 𑌙𑍀𑌪𑍍’’ । ‘‘𑌯𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌚’’ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌲𑍋𑌪𑌃 । ‘𑌹𑌲𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌧𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯’ 𑌇𑌤𑌿 𑌯𑌕𑌾𑌰𑌲𑍋𑌪𑌃। 𑌗𑌰𑍍𑌗𑌗𑍋𑌤𑍍𑌰𑌜𑌾 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍀 । 𑌵𑌚𑌕𑍍𑌨𑍁𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌰𑍍𑌷𑌿𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀 । [illegible] ‘𑌯𑌸𑍍𑌯𑍇’𑌤𑌿 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌲𑍋𑌪𑍇 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍀 𑌵𑌚𑌕𑍍𑌨𑍁𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 । 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂(𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌪𑍍𑌸𑍍𑌵𑍋𑌤𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌞𑍍𑌚) 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌥𑌿𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌭𑍂𑌤𑌾𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌓𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑌤𑌨𑍍𑌤𑍁𑌷𑍁 𑌪𑌟𑌵𑌦𑍋𑌤𑌂, 𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌨𑍍𑌤𑍁𑌷𑍁 𑌪𑌟𑌵𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌞𑍍𑌚𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌅𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌥𑌿𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌕𑍍𑌤𑍁𑌮𑍁𑌷𑍍𑌟𑌿𑌵𑌦𑍍𑌵𑌿𑌶𑍀𑌰𑍍𑌯𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌤𑌾 𑌆𑌪𑌃 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍋𑌤𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 [illegible] 𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌓𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌚𑌨𑌾𑌨𑍍𑌵𑌯𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌨𑍇𑌯𑌾𑌨𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌦𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌿𑌲𑍋𑌕𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌲𑍋𑌕𑌃 । 𑌅𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌭𑍇𑌦𑍈𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑍋𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌿𑌤 [illegible] 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰 [illegible] 𑌶𑌙𑍍𑌕𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌤𑌾𑌸𑌾𑌮𑍁𑌪𑌰𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌿𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌉𑌪𑌰𑍍𑌯𑍁𑌪𑌰𑌿𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌸𑍍𑌯

𑌵𑌾𑌚 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌮𑌾𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌤𑍇 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌪𑍍𑌤𑌦𑌨𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌮𑌤𑌿𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌸𑌿 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌮𑌾𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍍𑌯𑍁𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌮𑍁𑌦𑍍𑌦𑌾𑌲𑌕 𑌆𑌰𑍁𑌣𑌿𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑌦𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌵𑌵𑌸𑌾𑌮 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑍇𑌷𑍁 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌮𑌧𑍀𑌯𑌾𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍀𑌦𑍍𑌭𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌰𑍍𑌵𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌾 𑌤𑌮𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮 𑌕𑍋𑌽𑌸𑍀𑌤𑌿

𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌞𑍍𑌚, 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌧𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹 (𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌮𑌾𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌰𑍍𑌮𑌾 𑌤𑍇 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌪𑍍𑌤𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌤𑌦𑌾𑌧𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌂 𑌮𑌾 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌷𑍀𑌃 । 𑌤𑍇 𑌮𑍂𑌰𑍍𑌧𑌾 𑌪𑌤𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌨𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑌾𑌹 । [illegible] । “𑌅𑌤𑌿𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌸𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — (𑌅𑌨𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍈 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌮𑌤𑌿𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌸𑌿 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌮𑌾𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌰𑌿𑌤𑌿) [illegible] 𑌅𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । [illegible] । 𑌅𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌮𑌰𑍍𑌹𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾 [illegible] । 𑌸𑌾 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌨𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾 । [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾 [illegible] 𑌯𑌦𑌿 𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 𑌅𑌨𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍍𑌯𑌾𑌂 [illegible] 𑌪𑌤𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । [illegible] । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌾𑌧𑌾𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃, [illegible] 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑍋 𑌹𑍍𑌯𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨 𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌾𑌧𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨 𑌏𑌵 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍍𑌯𑍁𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿 [illegible] ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌯 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌮𑍁𑌦𑍍𑌦𑌾𑌲𑌕 𑌆𑌰𑍁𑌣𑌿𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾 𑌉𑌦𑍍𑌦𑌾𑌲𑌕𑌃 । 𑌅𑌰𑍁𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌮𑌾𑌰𑍁𑌣𑌿𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) [illegible] । (𑌮𑌦𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌵𑌵𑌸𑌾𑌮 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍃𑌹𑍇𑌷𑍁 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌮𑌧𑍀𑌯𑌾𑌨𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌯𑌂 [illegible] 𑌪𑌤𑌞𑍍𑌚𑌲𑌸𑍍𑌯 [illegible] “[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌯𑌜𑍍𑌞𑌂 [illegible] 𑌅𑌧𑍀𑌯𑌾𑌨𑌾𑌃 [illegible] 𑌉𑌷𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌸𑍀𑌦𑍍𑌭𑌾𑌰𑍍𑌯

ஸோऽப்ரவீத் க்ஷேமம் ய ஸூர்யவர்ண இதி ॥ ॥ ௧ ॥

ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய ஸோமாநந்தம் காவ்ய த்வத்தஸ்சந்த்ரயோ நாயகோ லோக: பாபலோகஸ்ஸவர்ணீவ ஸந்தாநி ஸந்த்ருஷ்டாநி ஸவந்தீதி ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்ட: காவ்யா நாஹம் தத்ஸமவேதேதி ॥ ॥ ௨ ॥

ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய ஸோமாநந்தம் காவ்ய தத்தயபூர்ணம் ய இதலோகம் பாபலோகஸ்ஸவர்ணீவ ஸந்தாநியோऽதமோ யயேதீதி ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்ட: காவ்யா நாஹம் ஸமவேதேதி ॥ ॥ ௩ ॥

ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய யோऽயம் தார்க்ஷ்ய ஸூத்ரம் விஷ்ணுதாந்தபூர்ணமிதி ஸப்ரஹ்மவித்லோகவித்வேஷ

பூர்வஹீத்யாதி ॥) தஸ்ய காவ்யஸ்ய ச த்வஷ்டஸ்ய । (தபேத்ஸா) தம் ப்ருஹீதாரம் பரமம் ஸ்வம் ப்ரஷ்டவந்த: । கிமிதி । கம் கோऽஸீதி । ஸோऽப்ரவீத்பரம: । கிமிதி । க்ஷேமம் க்ஷேம்ய ஸூர்யவர்ண இதி । நாத்ர க்ஷேம்ய: । ஸூர்யவர்ணவத்ப்ரத்யய: । இதாரஸ் ஸ்வஷ்ட: ॥ ௧ ॥

(ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய) ஸ: பரம: யாஜ்ஞகாது யஜ்ஞாதேஸ்த்ரூநஸாது, தத்யாவகம் காவ்யநாப்ரவீதித்யர்த: । ததேவாஹ— (ஸோமாநந்தம் காவ்ய த்வத்தஸ்சந்த்ரேத்யாதி ॥) யேந ஸந்தேண (சயநலோக:) ஸம்லோகாதி: । (பாபலோக:) தத்வலோகா: । பதாதபுஸஹாவநாநி, தஸ்ஸாநிவ ஸவர்ணீ ஸந்தாநி, (ஸந்த்ருஷ்டாநி) யேந ஸந்தேண ஸந்தேண பாஷாணீவ ப்ரயேந விஷ்ணுநீ த்யர்த: । ததேதாத்ருஶம் ஸந்த்ரம் கம் ஸோம கிமிதிப்ரஷ்ட: । (ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்ட:காவ்யா நாஹம் தத்ஸமவேதேதி ॥) ஸ்வேஷ்டார்த: ॥ ௨ ॥

ஸவம் ஸந்த்ரம் ப்ரஷ்டா சதயபூர்ணம் பப்ரச்சேத்யாஹ— (ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞகாம்யேஸ்யதி ॥) பந்தபூர்வபர்த: । ப்ரஷ்டவாஹ— (ஸோமாநந்தம் காவ்ய தத்தயபூர்ணமித்யாதி ॥) யஇதம் லோகம் பாபம் லோகதமோ யயேதி, ஸவர்ணீவ ஸந்தாநி யோதமோ யயேதீதி யஷ்டு அயாமய: । (ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்ட: காவ்ய இத்யாதி ॥) ஸிஷ்டஸ்ய ஸ்வேஷ்டார்த: ॥ ॥ ௩ ॥

(ஸோऽப்ரவீத் த்வஷ்டாரம் காவ்யம் யாஜ்ஞகாம்யேஸ்யதி ॥) பந்தபர்வ: । (யோऽயம் தார்க்ஷ்யஸந்த்ரம் விஷ்ணுதாந்தபூர்ணமிதீதி ॥) இதி ப்ரஷ்ட: ப்ரகாரவசந: । ஸோமகாவ்ய தத்ஸந்த்ரம், தந்தாந்தபூர்ணம், சதுர்த்ருஷ்டிதி சஷ்டவதப்ரகாரேண யோ விஷ்ணுரித்யர்த: । (ஸப்ரஹ்மவித்லோகவிதித்யாதி ॥) ஸவம் பரப்ரஹ்மவித் । ஸவம் தந்யாபி

[illegible]

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥

யஃ ப்ருதிவ்யாந்திஷ்டந் ப்ருதிவ்யா அந்தரோ யம் ப்ருதிவீ ந வேத யஸ்ய ப்ருதிவீ ஶரீரம் யஃ ப்ருதிவீமந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மா

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

யாஜ்ஞவல்க்ய ஆஹ — (யஃ ப்ருதிவ்யாந்திஷ்டந் ப்ருதிவ்யா அந்தரோ யம் ப்ருதிவீ ந வேத யஸ்ய ப்ருதிவீ ஶரீரம் யஃ ப்ருதிவீமந்தரோ யமயதி ...) [illegible]

𑌤𑍍𑌮𑌾𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌯𑍋𑌽𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑌦𑍍𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌾𑌪𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑍋𑌽𑌪𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌯𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑌗𑍍𑌨𑍇𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ௯ ॥

𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌯𑍋 𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌵𑌾𑌯𑍋𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌂 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍍𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ௧௧ ॥

𑌯𑍋 𑌦𑌿𑌵𑌿 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌦𑌿𑌵𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑍍𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯𑍋 𑌦𑌿𑌵𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ௧௨ ॥

𑌯 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌨 𑌵𑍇𑌦 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌯 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌤 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌮𑍃𑌤𑌃 ॥ ௧௩ ॥

𑌯𑍋 𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌦𑌿𑌗𑍍𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌂 𑌦𑌿𑌶𑍋 𑌨 𑌵𑌿𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌿

[illegible] । [illegible] «𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌚 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍋 𑌯𑌮𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌂 𑌮𑍇 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀»𑌤𑌿 [illegible] ॥ ௭ ॥

𑌏𑌵𑌮𑌪𑍍𑌸𑍁 𑌅𑌗𑍍𑌨𑍌 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌵𑌾𑌯𑍌 𑌦𑌿𑌵𑌿 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌿𑌕𑍍𑌷𑍁 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌤𑌾𑌰𑌕𑍇 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌤𑌮𑌸𑌿 𑌤𑍇𑌜𑌸𑌿 𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌣𑍋 [illegible] — (𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌦𑍈𑌵𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) [illegible] 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । (𑌅𑌥𑌾𑌧𑌿𑌭𑍂𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪[illegible]𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 ॥ ௮ ॥ ௯ ॥

[illegible] ॥ ௧௪ ॥

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

[illegible] ॥ ௧௬ ॥

[illegible] ॥ ௧௭ ॥

[illegible] ॥ ௧௮ ॥

[illegible] ॥ ௧௯ ॥

[illegible] ॥ ௨௦ ॥

[illegible] ॥ ௨௧ ॥

[illegible] ॥ ௨௨ ॥

॥ ௧௦ ॥ ௧௧ ॥ ௧௨ ॥ ௧௩ ॥ ௧௪ ॥ ௧௫ ॥ ௧௬ ॥ ௧௭ ॥ ௧௮ ॥

[illegible] ॥ ௧௯ ॥

[illegible] ॥ ௨௦ ॥

யஶ்ஶ்ரோத்ரே திஷ்ட²ஞ்ச்²ரோத்ராத³ந்தரோ யம் ஶ்ரோத்ரம் ந வேத³ யஸ்ய ஶ்ரோத்ரம் ஶரீரம் யஶ்ஶ்ரோத்ரமந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருத: ॥ ௨௩ ॥

யோ மநஸி திஷ்ட²ந் மநஸோऽந்தரோ யம் மநோ ந வேத³ யஸ்ய மந: ஶரீரம் யோ மநோऽந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருத: ॥ ௨௪ ॥

யஸ்த்வசி திஷ்ட²ம்ஸ்த்வசோऽந்தரோ யம் த்வங் ந வேத³ யஸ்ய த்வக் ஶரீரம் யஸ்த்வசமந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருத: ॥ ௨௫ ॥

யோ விஜ்ஞாநே திஷ்ட²ந் விஜ்ஞாநாத³ந்தரோ யம் விஜ்ஞாநம் ந வேத³ யஸ்ய விஜ்ஞாநம் ஶரீரம் யோ விஜ்ஞாநமந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருத: ॥ ௨௬ ॥

யோ ரேதஸி திஷ்ட²ந் ரேதஸோऽந்தரோ யம் ரேதோ ந வேத³ யஸ்ய ரேத: ஶரீரம் யோ ரேதோऽந்தரோ யமயத்யேஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருதோऽத்³ருஷ்டோ த்³ரஷ்டாऽஶ்ருத: ஶ்ரோதாऽமதோ மந்தாऽவிஜ்ஞாதோ விஜ்ஞாதா நாந்யோऽதோऽஸ்தி த்³ரஷ்டா நாந்யோऽதோऽஸ்தி ஶ்ரோதா நாந்யோऽதோऽஸ்தி மந்தா நாந்யோऽதோऽஸ்தி விஜ்ஞாதைஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யதோऽந்யதா³ர்தம் ததோ

---

* ௨௧ ॥ ௨௨ ॥ ௨௩ ॥ ௨௪ ॥ ௨௫ ॥ ௨௬ ॥

ஏவம் ரேதஸ்யந்தர்யாமிணமுக்த்வா — (அத்³ருஷ்டோ த்³ரஷ்டா அஶ்ருத: ஶ்ரோதா அமதோ மந்தா அவிஜ்ஞாதோ விஜ்ஞாதேதி ।) அத்ர த்³ரஷ்ட்ருத்வம் ஸாக்ஷாத்காரவத்த்வம் । ந து சக்ஷுர்ஜந்யஜ்ஞாநவத்த்வம், தஸ்ய பரமாத்மந்யஸம்ப⁴வாத் । ஶ்ரோத்ருத்வம் ஶப்³த³ஸாக்ஷாத்காரவத்த்வம் । மந்த்ருத்வம் மந்தவ்யவிஷயஸாக்ஷாத்கர்த்ருத்வம் । விஜ்ஞாத்ருத்வம் விஜ்ஞாநஶப்³தி³தநிதி³த்⁴யாஸநவிஷயஸாக்ஷாத்கர்த்ருத்வம் । த்³ருஷ்ட்ருத்வாதி³கம் ஜீவஸ்யாப்யஸ்தீதி அத்³ருஷ்டத்வாதி³நா த்³ருஷ்ட்ருத்வாதி³கம் விஶேஷிதம் । தாத்³ருஶத்வே தஜ்ஜீவவ்யாவ்ருத்தி: ப²லம் । அத்ர ச த்³ருஷ்ட்ருத்வாதே³ருபாதா⁴ந்யநபேக்ஷோக்தே: நிரவதி⁴கத்³ருஷ்ட்ருத்வாதி³ஸித்³தி⁴ரிதி த்³ரஷ்டவ்யம் । (நாந்யோऽதோऽஸ்தி த்³ரஷ்டா நாந்யோऽதோऽஸ்தி ஶ்ரோதா நாந்யோऽதோऽஸ்தி மந்தா நாந்யோऽதோऽஸ்தி விஜ்ஞாதா ஏஷ த ஆத்மாந்தர்யாம்யம்ருதோऽதோऽந்யதா³ர்தமிதி ।) அந்யஶப்³தோ³ऽஸ்ய ஸ்வஸமாந: பு⁴வநநிஷ்ட²ஸத்³ருஶபரோ ந்யாயகஸ்ய "ஸர்வேஷு பு⁴வநேஷு" இதி ஸாமாந்யாதி⁴காரணே வ்யுத்பாதி³தவாந் அத்ராப்யந்யஶப்³தே³ந பு⁴வநநிஷ்டா² த்³ருஷ்ட்ராதி³ விஶேஷிதா: ப்ராப்யாக்ரோஶாதி³ஸாக்ஷாத்காராதி³மத்தோ நிஷேத்⁴யந்த இதி । ஜீவாந் ப்ராணாயதஜ்ஞாநகாந் । அந்யஸத்³ருஶத்³ருஷ்ட்ராதி³ த்³ரஷ்டா நாஸ்தீத்யர்த²: । ஏவஞ்ச த்³ரஷ்டா த்³ரஷ்டவ்யம் । ஶிஷ்டம் ஸ்

ஷ்டு । (ததோ ஹோவாசோஷஸ்தஶ்சாக்ராயண இதி ॥) பூர்வவத் ।
உக்தஸ்ய ப்ராஹ்மணஸ்யாதிக்ரம்ய ஸம்பந்தஸ்யாப்யேவ முக்திமாத்ரேண விதிதம் ।
"ய: ப்ராணேந ப்ராணிதி" இத்யாத்மநோ ஜீவநலிங்கேந ப்ராஹ்மணேऽஸ்மிந்நேவ தத்
ஸர்வாந்தரஸ்யாத்மநோ ஜீவநலிங்கேந ப்ராணாதிஸங்காதவ்யதிரிக்தஸ்யாஸ்தித்வம்
உக்தம் ஜீவநஸ்ய, யதா தேஹே த்ருஷ்டோ த்ரஷ்டா ஏதி கார்ய
கரணஸங்காதவ்யதிரிக்த: । ந ச த்ருஷ்டே: ஶ்ரவணாதிஸம்பந்தா ப்ரத்யக்ஷாதிஸா
க்ஷாத்காரவத்வா: । ததா ப்ரத்யக்ஷாத்காரவத்த்வம் ஆத்மநோ ந ஸம்பவ
தீதி வாச்யம் । ததாஹி ஶ்ருதி: "ந த்ருஷ்டேர்த்ரஷ்டாரம் பஶ்யே:" இதி த்ருஷ்டிரித்
த்ருஷ்டிவிஷயாநவச்சிந்நத்வாத் ஜீவஸ்யைவ த்ருஷ்டிஸாக்ஷித்வம் ப்ரத்யக்ஷ
ஸாக்ஷாத்காரவத்த்வாத் த்ருஷ்ட்யாதிஸ்வரூபம் கார்யகரணஸங்காதாத்
வ்யதிரிக்தம் ஜீவநாதேவ ஜீவஸ்ய த்ருஷ்டிரிக்தஸ்ய கார்யகரணஸங்காதநி
ஷேத உபபத்யதே ஸம்பந்தஸ்ய கார்யகரணஸங்காதவ்யாப்தி
பூர்வபக்ஷே ப்ராப்த உச்யதே — 'ஸர்வாந்தரத்வமேவாஸ்யாத்மநோऽஸ்மிந்நேவ
ப்ராஹ்மணே ஸ்வரூபம்' । ஸர்வாந்தரத்வமாத்மநோऽஸ்மிந்நேவ ப்ரத்யகாத்மநோ
ऽந்தர்யாமீ பூர்வமேவ, ஸர்வஸாக்ஷித்வம் பரமார்தஸ்வரூப்யம் பூர்வோக்தஸ்ய
ஸ்ய ஶ்ரவணாத் । ஸர்வாந்தரத்வே ஹேதுரபி த்ருஷ்டவ்ய: । ததா ப்ரத்ய
க்ஷஸ்ய ஸாக்ஷித்வம் ப்ரத்யக்ஷாதிப்ரஸித்தஸ்ய த்ருஷ்டேரப்ரஸித்தி
த்ருஷ்டேர்வ்யதிரிக்தஸ்வரூபஸாக்ஷாத்காரவத்த்வேந வாக்யஶேஷா
தேவ ப்ரதீயதே । "ந த்ருஷ்டேர்த்ரஷ்டாரம் பஶ்யே:" இதி யதா
த்ருஷ்டம் ப்ரதாநம் "த்ரஷ்டா த்ருஷ்டே:" இதி ஶ்ருதஸ்ய த்ருஷ்டேர்த்ரஷ்டு:
த்ரஷ்ட்ருத்வம், ஸர்வாந்தரஸ்ய ஸாக்ஷித்வஸம்பந்தம் ததஸம்பவ
த்ருஷ்டேஸ்து ஶ்ரவணாத்ப்ரதீயதே, ஸ ஏவ நஜீவோऽந்தர்யாமீ ப்ரதி
பாத்யதே । "உபதேஶோऽயம் ஸர்வேஷாம்" இதி ப்ரதீயதே । காண்வ ஶ்ருதி
ஸ்வரூபாதேவ ஸர்வாந்தரம் ஜீவஸ்வரூபம் ஏவேதி । ஶ்ருதிநாபி
"ய ஆத்மநி திஷ்டந்நாத்மநோऽந்தர:" இதி, காண்வபாட ஏவ ப்ரத்யகாத்மநி
"யோ விஜ்ஞாநே திஷ்டந்" இதி ஶ்ருதிஸ்தாநே விஜ்ஞாநஶப்தேநோச்யதே । ஸத:
ந ஜீவோऽந்தர்யாமீதி ஸித்தம் । நநு ஶ்ருதேந ஜ்ஞாநாஶ்ரயஸ்ய கதம்
விஜ்ஞாநஶப்தவாச்யத்வமிதி சேந்ந, ஸ்வரூபஸ்ய விஜ்ஞாநஸ்யைவ விவக்ஷிதத்வாத் ।
ததாஹி — "யோ விஜ்ஞாநே திஷ்டந், விஜ்ஞாநம் யஜ்ஞம் தநுதே, ஜ்ஞாநஸ்வ
ரூபஸ்ய த்ருஷ்டிரூபம் பரமாத்மந:" இதி ஶ்ருதிஸ்ம்ருதிஷு ஜ்ஞாந
ஸ்வரூபஸ்யைவாத்மந: ப்ரதீதேர்ஜ்ஞாதா । அத² "யோ வே
தேதம் ஜிக்ராணீதி ஸ ஆத்மா, ஸர்வஸ்ய த்ரஷ்டா ஶ்ரோதா" இத்யாதிஶ்ர
வணாத், ஜ்ஞாநாத்மஜ்ஞாநவிஷயத்வாத் ஸாக்ஷாத்ஜ்ஞாந
ஸ்வரூபத்வ, ஸ்வரூபம் ஜ்ஞாநரூபம் । ஜ்ஞாநரூபத்வாதேவ ஸாக்ஷி
த்வமாத்மந: ப்ரத்யக்ஷஸ்ய ப்ராப்யதே "ஜ்ஞாதஸ்வ"।

[illegible]

𑌪𑌰𑌿𑌹𑌾𑌰𑌮𑌾𑌹— “𑌗𑍁𑌣𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾𑌲𑍋𑌕𑌵𑌤𑍍” । 𑌵𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚𑍋𑌦𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌯𑌥𑌾 𑌏𑌕𑌦𑍇𑌶𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌮𑌣𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌮𑌣𑌿𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌾 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿𑌨𑍀, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌕𑌦𑍇𑌶𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌾𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌧𑌰𑍍𑌮𑌭𑍂𑌤𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑍀𑌣𑌸𑍁𑌖𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑍁𑌭𑌵𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌨𑍍𑌨𑌾𑌨𑍁𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌨𑌨𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— “𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑍋 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌵𑌤𑍍𑌤𑌥𑌾 𑌚 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿” । 𑌯𑌥𑌾 𑌗𑌨𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃, 𑌤𑌥𑌾 𑌅𑌹𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 । 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃” 𑌇𑌤𑌿 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌥𑌾 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 । “𑌪𑍃𑌥𑌗𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍” । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌪𑍃𑌥𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 “𑌨𑌹𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍇𑌰𑍍𑌵𑌿𑌪𑌰𑌿𑌲𑍋𑌪𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍁𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 । 𑌨𑌨𑍁 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 “𑌯𑍋 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— “𑌤𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑌸𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌤𑍍” । 𑌤𑍁𑌶𑌬𑍍𑌦𑌶𑍍𑌚𑍋𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌰𑍍𑌤𑌯𑌤𑌿 । 𑌜𑍀𑌵𑍇 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌗𑍁𑌣𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌸𑌾𑌰𑌭𑍂𑌤𑌗𑍁𑌣𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌜𑍀𑌵𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌗𑍁𑌣𑌸𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 “𑌯𑌦𑍇𑌷 𑌆𑌕𑌾𑌶 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑌃, “𑌯𑌾𑌵𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌨 𑌦𑍋𑌷𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍” । 𑌯𑌥𑌾 𑌗𑍋𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍍𑌦𑍍𑌰𑌵𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌗𑍋𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌚𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌨 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌚𑌕𑌾𑌰𑌾𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌨 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌚𑌯𑌤𑌿 । 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌜𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌾𑌵𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌥𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— “𑌪𑍁𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍋𑌽𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍” । 𑌯𑌥𑌾 𑌬𑌾𑌲𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌤 𑌏𑌵 𑌪𑍁𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍌𑌵𑌨𑍇𑌽𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃, 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑍁𑌷𑍁𑌪𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌸𑌤 𑌏𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌮𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑍋 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾 𑌚 । 𑌨𑌨𑍁 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌭𑍁𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹— “𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑌰𑌨𑌿𑌯𑌮𑍋 𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾” । 𑌕𑌿𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌗𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑌿𑌰𑍇𑌵𑌾𑌨𑍁𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌵𑌾 𑌸𑌦𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑌿𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌃 । 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰 𑌉𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑍍𑌯𑌨𑍁𑌪𑌲𑌬𑍍𑌧𑍀 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑌾𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌾𑌂𑌸𑌾𑌰𑌿𑌕𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌯𑍁𑌗𑌪𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑌾 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌵𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌣𑍋𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌙𑍍𑌕𑍋𑌚𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌸𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍁𑌪𑌪𑌨𑍍𑌨𑌮𑍍 ॥

त्वम्। यथा [illegible] — "कर्ता शास्त्रार्थवत्त्वात्" इति सूत्रे वादितं जीवानां कर्तृत्वं परमात्मायत्तम्। तथा हि प्रवृत्ति निवृत्ति [illegible] जीवं नियोज्यतया [illegible] शास्त्राणां प्रामाण्यं स्यादिति वक्ष्यमाणे सूत्रे "परात्तु तच्छ्रुतेः"। [illegible] तच्च कर्तृत्वं परमात्मायत्तम्। [illegible] इति तत्कर्तृत्वस्य परायत्तत्वश्रवणात्। [illegible] तत्राह — [illegible] परमात्मा जीवकर्तृत्वं [illegible]

[illegible]

भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ॥ २१ ॥

इति जगद्व्यापारवर्जाधिकरणम् ॥

विशेषिता निरतिशयानन्दलक्षणैश्वर्यभोक्तृत्वेन स्वातन्त्र्य-नियन्तृत्वयोगात् । सत्यपि परस्वातन्त्र्ये शेषत्वादिति चेत्, तत्र किं प्रमाणम् । न प्रत्यक्षम् । तस्यातीन्द्रियविषये प्रमाणत्वाभावात् । नानुमानम् । तत्र हि लिङ्गं प्रत्यक्षसिद्धं व्याप्तिग्रहणं च प्रत्यक्षसापेक्षमिति, उक्तन्यायेन हि प्रत्यक्षानुमानाभ्यां सिद्धिः । आगमस्तु — "ज्योतिरादिरहितो ज्योतिषा तस्य भासा सर्वमिदं विभाति" इत्यादिभिः सर्वेश्वरस्य परस्य ब्रह्मणः स्वातन्त्र्यं नियन्तृत्वं च बोधयन् मुक्तस्य तदनुवर्तित्वमेव बोधयति । अपि च जगद्व्यापारविनिर्मोकेण जीवस्य कर्तृत्वं न सम्भवति । परमात्माधीनकर्तृत्ववत्त्वे सत्यपि कारकत्वेन कर्तृत्वं सम्भवति । उक्तं हि भगवता पराशरेण — "निर्धूतदोषस्य सर्वज्ञत्वं सहजमेव" इति । निर्धूतत्वं साधारणं कर्तृत्वं श्रीमद्भगवता — "तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम्" इति । साधारणं कर्तारं विद्धि । असाधारणकर्तारं न विद्धीति तदर्थः । उक्तं व्यासार्यैः — "वेदेष्वपि यथा नायं प्रतिषेधः शास्त्रविरोधः । निषेधं चक्षुषो दृष्ट्वा सङ्कोचो न कर्तव्यः" इति । नन्वेवं साधारणकारणत्वादिलिङ्गेन सर्वकार्येष्वपि हेतुत्वं सर्वस्य प्रयोजकत्वानन्तर्येण कारणाधिकं कर्तृत्वं विशेषतोऽवगम्यत इति चेत्, कर्तृत्वनियोगे वक्तृत्वावकाशः । "जन्माद्यस्य यतः, अनन्यसाधारणकारणत्वम्" इत्यादिप्रमाणैर्ज्ञायते वक्तृत्ववत्त्वावकाशाभावः इति सिद्धम् । तथा प्रमाणवादे जीवस्य यत् स्वेच्छाप्रवृत्तिविशिष्टतया नित्यत्वादिवत् वर्तते इत्युच्यते — "ज्योतिराद्यधिष्ठानं तदामनन्ति प्राणवतां शब्दात्" । प्राणवता शब्देन सह ज्योतिरादीनां शरीरादिदेवतानां यत् प्राणविषयाधिष्ठानं जीवेनाप्याधिदैवतानां क्रियमाणं प्राणकर्माधिष्ठानं यत् तत् तदामनन्ति तस्य परमात्मन एव सङ्कल्पादेव भवति । "योऽग्नौ तिष्ठन्नग्नेरन्तरो यमग्निर्न वेद यस्याग्निः शरीरं योऽग्निमन्तरो यमयति, एष त आत्मा अन्तर्याम्यमृतः" इत्यादिश्रुतयः, "तस्य च नियन्त्यामाः" सर्वेषां परमात्माधिष्ठितत्वस्य याथात्म्यं प्रतिपादयन्तीति सिद्धम् । अनावृत्तिः शब्दात् ॥ २२ ॥

इति चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧ ॥

[illegible]

𑌦𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌪𑍋𑌦𑌸𑍍𑌥𑌾𑌂 𑌤𑍌 𑌮𑍇 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 ॥ ௨ ॥

𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌇𑌮𑍇 𑌯𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌚 𑌭𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤𑍇 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑌦𑍋𑌤𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ ௩ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌇𑌮𑍇 𑌯𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌚 𑌭𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤 𑌆𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌤𑌦𑍋𑌤𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥ ௪ ॥

𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍇𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌯𑍋 𑌮 𑌏𑌤𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌵𑍋𑌚𑍋𑌽𑌪𑌰𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌧𑌾𑌰𑌯𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥

𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿

𑌜𑍍𑌯𑌾𑌪𑍇𑌤𑌾 𑌉𑌜𑍍𑌜𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌶𑌾𑌤𑌿𑌸𑍍𑌸𑌪𑌤𑍍𑌨𑌾𑌨𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌨𑍌” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌮𑍍 । 𑌤𑍌 𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍌 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌚𑍍𑌚𑍇𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃— (𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨ ॥

(𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌾 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹— (𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌹𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯, 𑌦𑌿𑌵𑌃 𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍁𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌜𑌾𑌤𑌮𑍍, 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌅𑌧𑌸𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌜𑌾𑌤𑌮𑍍, 𑌅𑌨𑌯𑍋𑌰𑍍𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑍋𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌳𑌵𑌰𑍍𑌤𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍, 𑌯𑍇 𑌚𑍇𑌮𑍇 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 । 𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌰𑌯𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑌮𑍍, 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚 𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌜𑌙𑍍𑌗𑌮𑌂 𑌚 𑌯𑌃 𑌏𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌤𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑌯𑌮𑍇𑌵𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௩ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋𑌽𑌤𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 । (𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌹𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 ? 𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌓𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌬𑍀𑌜𑌾𑌧𑌾𑌰𑌂 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌕𑌿𑌂𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌕𑌃 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌃 । 𑌸 𑌤𑍁 “𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌪𑌦𑍇” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍 ॥ ௪ ॥

(𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌅𑌥 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 ? 𑌹𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 । 𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌮𑍇 𑌏𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌂 (𑌵𑍍𑌯𑌵𑍋𑌚𑌃) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌚𑍍𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌸𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌤𑍇 𑌨𑌮𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 । 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌙𑍍𑌗𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 — (𑌅𑌪𑌰𑌸𑍍𑌮𑍈) 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍀𑌯𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌯 (𑌧𑌾𑌰𑌯𑌸𑍍𑌵) 𑌚𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍁 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌃 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌹𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍁𑌮𑌨𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௫ ॥

(𑌸𑌾 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌸𑌾 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍀 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞

व्या यदन्तरा द्यावापृथिवी इमे यद्भूतं च भवच्च भविष्यच्चेत्याचक्षते कस्मिंस्तदोतं च प्रोतं चेति ॥ स होवाच यदूर्ध्वं गार्गि दिवो यदवाक् पृथिव्या यदन्तरा द्यावापृथिवी इमे यद्भूतं च भवच्च भविष्यच्चेत्याचक्षत आकाश एव तदोतं च प्रोतं चेति कस्मिन्नु खल्वाकाश ओतश्च प्रोतश्चेति ॥ ॥ ६ ॥

स होवाचैतद्वै तदक्षरं गार्गि ब्राह्मणा अभिवदन्त्यस्थूलमनण्वह्रस्वमदीर्घमलोहितमस्नेहमच्छायमतमोऽवाय्वनाकाशमसङ्गमरसमगन्धमचक्षुष्कमश्रोत्रमवागमनोऽतेजस्कमप्राणममुखममात्रमनन्तरमबाह्यं न तदश्नाति किंचन न तदश्नाति कश्चन ॥ ॥ ७ ॥

एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि सूर्याचन्द्र-

वक्ष्यत्यादि) (आकाश एव तदोतं च प्रोतं चेति ॥) आकाशशब्दोऽव्याकृतविशेषः । यदूर्ध्वं दिव इत्याद्युक्तसर्वकार्यजातम् आकाश एव तदोतं च प्रोतं चेति । तथा चाकाशशब्दोक्तः (स आकाशः कस्मिन्नु खल्वोतश्च प्रोतश्चेति) सोऽव्याकृताकाशः किमाश्रित इत्यर्थः ॥ ॥ ६ ॥

(स होवाच) अथ याज्ञवल्क्य उत्तरमाह । किमित्यत्राह — (एतद्वै तदक्षरं गार्गि ब्राह्मणा अभिवदन्तीत्यादिना ॥) हे गार्गि । तदेतत् (वै) सर्वोपनिषत्सु, "यस्याक्षरं शरीरं यस्याव्यक्तं शरीरम्" इत्यादिषु प्रसिद्धं (अक्षरं) अश्नुते व्याप्नोतीति वा नक्षरतीति वा अक्षरं ब्रह्म अव्याकृताकाशस्याप्याधारतया (ब्राह्मणाः) ब्रह्मविदः अभिवदन्ति । अत्र ब्राह्मणाभिवदनकथनेन नाहं किंचिदपूर्वं वच्मीति सूचयति । तदेव ब्रह्म विशिनष्टि — (अस्थूलं) स्थूलभिन्नम् । तर्हि किमण्वित्यत्राह — (अनण्विति ॥) तर्हि किं ह्रस्वमित्यत्राह — (अह्रस्वमिति ॥) किं तर्हि दीर्घमित्यत्राह — (अदीर्घमिति ॥) एवमुत्तरत्रापि द्रष्टव्यम् । (अमात्रं) मात्राः इन्द्रियाणि । यद्वा मात्रा परिच्छेदः । तद्रहितमित्यर्थः । (अनन्तरमबाह्यं) स्वाव्याप्तदेशशून्यमित्यर्थः । (न तदश्नाति किंचन) तत् अक्षरं कर्तृ किंचिदपि नाश्नाति । अवाप्तकामतया भक्ष्यनिरपेक्षमित्यर्थः । तत् स्वयं न कस्यापि भक्ष्यमित्याह — (न तदश्नाति कश्चनेति ॥) तत् ब्रह्म कोऽपि । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ॥ ७ ॥

(एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि सूर्याचन्द्रम

[illegible]

[illegible]

प्रशंसन्ति यजमानं देवा दर्वीं पितरोऽन्वायत्ताः ॥ ९ ॥
यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वाऽस्मिँल्लोके जुहोति
यजते तपस्तप्यते बहूनि वर्षसहस्राण्यन्तवदेवा
स्य तद्भवति यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वाऽस्माल्लोकात्
प्रैति स कृपणोऽथ य एतदक्षरं गार्गि विदित्वाऽस्मा
ल्लोकात्प्रैति स ब्राह्मणः ॥ ॥ १० ॥
तद्वा एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्ट्रश्रुतं श्रोत्र
मतं मन्त्रविज्ञातं विज्ञातृ नान्यदतोऽस्ति द्रष्टृ नान्य
दतोऽस्ति श्रोतृ नान्यदतोऽस्ति मन्तृ नान्यदतोऽस्ति विज्ञा

[illegible]कृत्यादावपि सम्बध्यते । अन्वायत्ता इति पदं देवेष्वपि तुल्य[illegible] । [illegible] प्रशंसतिक्रियान्वयः । तथाच परोक्षाज्ञया यागं कुर्वाणमुपायत्तास्सन्तो देवाः प्रशंसन्ति । परोक्षाज्ञया प्रवृत्तं दर्वीं होममुपायत्तास्सन्तः पितरः प्रशंसन्तीत्यर्थः । सर्वमेव [illegible] ॥ ९ ॥
(यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वाऽस्मिँल्लोके इत्यादि ॥) उक्ताक्षरप्रशासनज्ञानविधुरेण क्रियमाणं होमयज्ञादिकर्म अनन्तफलकमपि सदन्तवदेवास्य (अन्तवदेव) नश्वरफलसाधनं भवतीत्यर्थः । (यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वाऽस्माल्लोकात्प्रैतीत्यादि ॥) तज्ज्ञानविधुरेण लोकाद्वयाल्लोकान्तरं गतस्य [illegible] भवतीत्यर्थः । (कृपणः) शोच्यः । तज्ज्ञानात्तु संसारोत्तीर्णो भवतीति भावः । (यो वा एतदक्षरं गार्गि विदित्वाऽस्माल्लोकात्प्रैति) ब्रह्मज्ञानवान् म्रियते सः (ब्राह्मणः) ब्रह्मवित् । ब्रह्मणोऽनन्यभावितः । मुक्त इति भावः । तथाच भगवता भाष्यकृता यो वा एतदक्षरं गार्गीत्यत्र [illegible] "यज्ञदानतपःप्रभृतयः तदज्ञानवतामल्पफलाः, तदक्षरं प्रशासितृ" इति भाषितम् ॥ ॥ १० ॥
(तद्वा एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्ट्रित्यादि ॥) अयोगिभिरदृश्यं स्वयं द्रष्टृ [illegible] । सर्वसाक्षात्कर्तृ । [illegible] "[illegible]" इत्युक्तेः । (श्रोतृ) सर्वशब्दसाक्षात्कर्तृ । (मन्तृ) मन्तव्यसाक्षात्कर्तृ । (विज्ञातृ) अन्यविषयसाक्षात्कर्तृ । (नान्यदतोऽस्ति द्रष्टृ नान्यदतोऽस्ति श्रोतृ नान्यदतोऽस्ति मन्तृ नान्यदतोऽस्ति विज्ञात्रिति ॥) अत्र [illegible] ब्राह्मण[illegible] अन्यस्य [illegible]

ഽസ്തി വിജ്ഞാത്രേതസ്മിന്നു ഖല്വക്ഷരേ ഗാർഗ്യാകാശ ഓതശ്ച പ്രോതശ്ചേതി ॥ ൧൦ ॥

സാ ഹോവാച ബ്രാഹ്മണാ ഭഗവന്തസ്തദേവ ബഹു മന്യേധ്വം യദസ്മാന്നമസ്കാരേണ മുച്യേധ്വം ന വൈ ജാതു യുഷ്മാകമിമം കശ്ചിദ്

തദ്ധർമ്മപ്രസംഗാദേവ । യഥാ ലോകേ ഘടാദിഃ നാനാത്വേന ദൃഷ്ടഃ തദ്ധർമ്മപ്രതിഷേധപ്രസംഗം, സർവ്വവിശേഷപ്രതിഷേധാദ്വിശേഷ-ത്വാപ്രാപ്തസ്യ ദൃഷ്ടസ്യ ഉപാദാനഃ സർവ്വം ഇതി ന സ്ത്യർത്ഥഃ । കഥം — യഥാ സത്ത്വാദിഗുണദൃഷ്ടം സത് സ്വസ്തിത്വവിശേഷവദ്ദൃഷ്ടം, സ്വസ്തിത്വവിശേഷാഭാവപ്രസംഗേന, സർവ്വവിശേഷപ്രതി-ഷേധദൃഷ്ടം സത്ത്വാക്ഷരസ്യാഭാവപ്രസംഗേ തദേതസ്യ ദൃഷ്ടം ന സ്ത്യർത്ഥഃ । പരമാർത്ഥാവസ്ഥായാം സർവ്വനിഷേധഃ । ചത്വാരി വ്യാവൃത്തയഃ സർവ്വവിശേഷനിഷേധഃ സംഗതി । നച 'നേഹ നാനാസ്തി' ഇത്യാദിശ്രുത്യന്തരേഽസ്ത്യർത്ഥ-സ്യാപ്യബ്രഹ്മത്വപ്രസംഗനിഷേധപരത്വോപപത്തേഃ സർവ്വസ്യൈവ വിശേഷനിഷേധപരതയാ വ്യാപ്താനാം ന വിരോധിത്വമിത്യർത്ഥഃ । തദേവമേതദക്ഷരസ്യാപി വിശേഷാഭാവേന സർവ്വസ്യൈവ വിശേഷനിഷേധപരത്വേ ദ്രഷ്ടവ്യം യത്തൽ ഉപസംഹരതി — (ഏതസ്മിന്നു ഖല്വക്ഷരേ ഗാർഗ്യാകാശ ഓതശ്ച പ്രോതശ്ചേതി ॥) ഏഷോഽർത്ഥഃ । ഏഷാ പരാ കാഷ്ഠാ ബ്രഹ്മവിദാമക്ഷരസ്യ ॥ ൧൦ ॥

ഏവം യാജ്ഞവല്ക്യേന പ്രത്യുക്താ വാചക്നവീ ചതുഷ്ടയസ്യ പ്രശ്നസ്യ ബ്രാഹ്മണാൻ ദ്രഷ്ടൄൻ ശ്രോതൄൻ പ്രത്യാഹ — (സാ ഹോവാചേതി ।) ഉക്തവതീ — (ബ്രാഹ്മണാ ഭഗവന്തസ്തദേവ ബഹു മന്യേധ്വം യദസ്മാന്നമസ്കാരേണ മുച്യേധ്വമിതി ॥) ഹേ ഭഗവന്തോ ബ്രാഹ്മണാഃ? ശൃണുത തദേവ ബഹു മന്യേധ്വം । കിന്തത് । യദസ്മാദ്യാജ്ഞവല്ക്യാന്നമസ്കാരേണ മുച്യേധ്വം നമസ്കാരം കൃത്വാ മുച്യധ്വമിതി യത് । നമസ്കാരമേവ തത്ര ദത്ത്വേത്യർത്ഥഃ । തദേവ ബഹു മന്യധ്വമിത്യർത്ഥഃ । ജയസ്ത്വസ്യ യാജ്ഞവല്ക്യസ്യ മനസാപ്യാശംസനീയഃ । കഥം നമസ്കാരം കൃത്വാഽസ്മാന്മുക്തിരേവേത്യർത്ഥഃ । മന്യധ്വം മുച്യധ്വമിതി വിഭജ്യ സംബന്ധഃ । (ന വൈ ജാതു യുഷ്മാകമിമം കശ്ചിദ്ബ്രഹ്മോദ്യം ജേതേതി ॥) യുഷ്മാകം മധ്യേ ഇമം യാജ്ഞവല്ക്യം കശ്ചിദപി ബ്രഹ്മോദ്യം ബ്രഹ്മവാദം പ്രതി ജേതാ നൈവാസ്തീത്യർത്ഥഃ । ഏവം ബ്രാഹ്മണാനുക്ത്വാ ഗാർഗീ തതോ (വാചക്നവ്യുപരരാമ) തൂഷ്ണീം ബഭൂവേത്യർത്ഥഃ । ഇദം ബ്രാഹ്മണം സമന്വയാദ്ധ്യായേ തൃതീയപാദേ വിചാരിതം — 'അക്ഷരമംബരാന്തധൃതേഃ' ഇത്യത്ര അക്ഷരശബ്ദിതം പ്രധാനമേവ । "ചക്ഷുരാദ്യുപകരണ" ഇത്യാദ്യക്ഷരശബ്ദസ്യ പ്രധാനേ പ്രയോഗാത്, അസ്ഥൂലമിത്യാദിനിഷേധാനാം വർണ്ണാദിപ്രസക്തിപ്രതിഷേധപരത്വേന സാമഞ്ജസ്യാത്, "അസ്ഥൂലമനണ്വ"

𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌯𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌕𑍇𑌣 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌵𑌧𑌾𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌤𑌦𑌾𑌯𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌤𑍍𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌙𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — "𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑌮𑍍𑌬𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌧𑍃𑌤𑍇𑌃" । 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌂𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌅𑌮𑍍𑌬𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌧𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌅𑌮𑍍𑌬𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌧𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌦𑌾𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌯𑌂 𑌭𑌾𑌵𑌃 — "𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌶 𑌓𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌶𑍍𑌚" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌕𑌾𑌶𑍋 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃, 𑌅𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 "𑌯𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌦𑌿𑌵𑍋 𑌯𑌦𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌯𑌦𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌇𑌮𑍇 𑌯𑌦𑍍𑌭𑍂𑌤𑌂 𑌚 𑌭𑌵𑌚𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌚𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌤 𑌆𑌕𑌾𑌶 𑌏𑌵 𑌤𑌦𑍋𑌤𑌂 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌂 𑌚" 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌲𑌤𑍍𑌰𑌯𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌵𑌿𑌕𑌾𑌰𑌾𑌧𑌾𑌰𑌤𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌨𑌭𑌸𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌸𑌂𑌹𑍃𑌤𑍇𑌨𑌾𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑍃𑌤𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌭𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌰𑍍𑌹𑌤𑌿 । 𑌨𑌨𑍁 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌚𑍇𑌤𑌨𑌾𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍀𑌵𑌨𑌵𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌃 𑌕𑌿𑌂 𑌨 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 "𑌸𑌾 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌸𑌨𑌾𑌤𑍍" । 𑌸𑌾 𑌚𑌾𑌮𑍍𑌬𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌧𑍃𑌤𑌿𑌃 "𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌸𑌨𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌾𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌸𑍌 𑌵𑌿𑌧𑍃𑌤𑍌 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌸𑌨𑌾𑌧𑍀𑌨𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌶𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑌾𑌸𑌨𑌮𑍍 । 𑌶𑌾𑌸𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌰𑍍𑌷𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌖𑌣𑍍𑌡𑌿𑌤𑌸𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌤𑌚𑍍𑌚 𑌶𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌚 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌂 𑌶𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌯𑌤𑍍𑌤𑌮𑍍 । "𑌅𑌨𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚" । "𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍃" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌉𑌪𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌸𑌰𑍍𑌵𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌜𑍀𑌵𑌯𑍋𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌤𑌥𑌾 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌾𑌵𑌸𑌰𑍇𑌽𑌪𑌿 "𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌅𑌭𑌿𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌮𑌨𑌣𑍍𑌵𑌹𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌮𑍍" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌃 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌨𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌨𑍀𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑌰𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑍁 𑌨𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌉𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌨𑌿𑌰𑍂𑌪𑌕𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 "𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌦𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌕𑌿𑌮𑌸𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌕𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌕𑍈𑌰𑌿𑌵 𑌗𑍁𑌣𑍈𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌾𑌦𑌿𑌵𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑌾𑌵𑌰𑌣𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 "𑌅𑌭𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌨𑍍𑌦𑌤𑍇" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌕𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 — "𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌧𑌿𑌯𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌵𑌰𑍋𑌧𑌃 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌤𑌦𑍍𑌭𑌾𑌵𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌮𑍌𑌪𑌸𑌦𑌵𑌤𑍍𑌤𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍" । 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌿𑌨𑌾𑌮𑌸𑍍𑌥𑍂𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌸

पूर्वस्य परिहारस्वरूपोऽयः सङ्ग्रहणं कर्तव्यम् । कुतः ।
सात्त्विकानां सर्वेषां परस्परं प्रति स्वरूपकथन-
ब्रह्मणस्सोमकत्वात्, सङ्कल्पादीनां ब्रह्मप्रतिपत्तिविषय-
त्वाच्च त्वात् । यथा सत्यकामादिगुणकत्वेन ब्रह्मस्वरूपं प्रति-
पत्तिहेतुत्वम्, तथा सङ्कल्पादिगुणकत्वेन जीवस्वरूपस्य ब्रह्म-
स्वरूपं सत्यज्ञानादिवाक्यप्रतिपत्त्यं हेतुत्वम् । सत्य-
कामः प्रत्यगात्मपारायणप्रतिपत्त्यं प्रत्यक्स्वरूपकामा-
दात् । सङ्कल्पादिदोषनाशकत्वं निर्दोषपारायणम् । ततश्च
सङ्कल्पादीनां निर्दोषस्वरूपत्वेन सत्यादिवाक्यजन्यब्रह्मप्र-
तीत्यर्थजीवस्य कश्चिदपि वेदान्तस्वरूपस्य ब्रह्मस्वरूपप्र-
तीत्यर्थे सङ्कल्पादिकं सकलपरिपूर्णत्वं सम्भवति । “जाय-
मानाः” । जायमानत्वेन जननं जननम् । प्रजननत्वात् । जन-
नात् प्रजननेऽपि तैः । प्राणाद्युत्पत्तिप्रकरणे जनकत्व-
कर्तृत्वादिकत्वेऽपि । तेनापि नाशकत्वं स्वरूपस्य ब्रह्मस्वरूप-
त्व प्रतिपत्त्यं हेतुत्वम् । तथा जनककार्यत्वं प्रतिपत्त्य-
सम्भवात् । अपि च यत्र प्रकरणे जन्मतः तदेव प्रति-
पत्ते । सङ्कल्पादिकं सावयवं प्रतिबिम्बवत्स्वरूपविशेष-
नियामि । अत एवाह — “सम्भृतिर्वा ब्रह्मविद्या” इत्यधिक-
रणे प्रकृत्य प्रस्तावयुक्त्यादिकं जन्मनिवृत्तस्य निवेदन-
त्वात् । तत्राह — “ब्रह्म ज्येष्ठा वीर्या सम्भृतानि ब्रह्मा-
ग्रे ज्येष्ठं दिवमाततान । ब्रह्म भूतानां प्रथमोत जज्ञे
तेनार्हति ब्रह्मणा स्पर्धितुं कः” इति ब्राह्मणवाक्यं वि-
शेषं दर्शयति । अस्यार्थः — ब्रह्म ब्रह्म-
णैव सृष्टम् । प्रत्युक्तः । ज्येष्ठा ज्येष्ठानि । शेः “शे-
श्छन्दसि बहुलम्” इति लोपे रूपम् । वीर्या वीर्याणि । सम्-
भृतानि धृतानि । तथा च ब्रह्मणा सृष्टानि श्रेष्ठानि वी-
र्याणि धृतानीत्यर्थः । ब्रह्माग्रे ज्येष्ठं दिवमाततान तच्च
ज्येष्ठं ब्रह्म अग्रे आदिज्ञः सन् प्रागेव दिवं व्याप्य ततान
व्याप्तवत् । किञ्च — ब्रह्म भूतानां प्रथमोत जज्ञे ब्रह्म भूता-
नां प्रथमं प्रागपि विद्यमानमित्यर्थः । तेनार्हति ब्रह्मणा
स्पर्धितुं कः तादृशेन ब्रह्मणा कः स्पर्धितुं शक्नोतीत्य-
र्थः । अत्र परिदृष्टार्थे ब्रह्मणि प्रत्यक्सम्बन्धादिकस्य
स्वरूपोपदेशसाक्षात्कारानुपपत्तेः सम्बन्धः शिष्टया
सर्वकारणे उपासनाप्रवर्तनानन्दस्य प्रत्यक्स्वरूप
पानादेः सकारणत्वप्रवर्तनविशेषेण अक्षय्यं निरतिशयम्

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌜𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍋 𑌹 𑌵𑌾𑌚𑌕𑍍𑌨𑌵𑍍𑌯𑍁𑌪𑌰𑌰𑌾𑌮 ॥ ॥௧௨॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌗𑍍𑌧𑌃 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 𑌕𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍈𑌤𑌯𑍈𑌵 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦𑍇 𑌯𑌾𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌶𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶

[illegible] ॥௧௨॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌅𑌥 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌗𑍍𑌧𑌃 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌶𑌕𑌲𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 । 𑌵𑌿𑌦𑌗𑍍𑌧𑌃 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌪𑌪𑍍𑌰𑌚𑍍𑌛 — (𑌕𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌕𑌿𑌂𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌹𑍈𑌤𑌯𑍈𑌵 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦𑍇) 𑌸𑌃 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌏𑌤𑌯𑌾 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌯𑍈𑌵 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑍇𑌦𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑍍 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 — (𑌯𑌾𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌚𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑌿 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌮 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌦𑍇𑌵𑌶𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌶𑌸𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌚𑌕𑌪𑌦𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌦𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌤𑌾𑌵𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌿𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌶𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌶𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀𑌣𑌿 𑌶𑌤𑌾𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । “[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 [illegible] । 𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 । 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌾 𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ।

𑌶𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌷𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌰𑍍𑌧 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍋𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌶𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨 𑌏𑌵𑍈𑌷𑌾𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌵𑌸𑌵 𑌏𑌕𑌾𑌦𑌶 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌦𑌶𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤 𑌏𑌕𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌶𑍍𑌚𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌵𑌸𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌚 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌶𑍍𑌚𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌚𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌶𑍍𑌚 𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌮𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌨𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌚𑍈𑌤𑍇 𑌵𑌸𑌵 𑌏𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌹𑍀𑌦𑌂

𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑌂𑌗𑍀𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 (𑌓𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) (𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿) 𑌵𑌿𑌦𑌗𑍍𑌧 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑍋𑌽𑌂𑌗𑍀𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 (𑌓𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌤𑍍𑌸𑌂𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌷𑌡𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌭𑍍𑌯𑍁𑌪𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 (𑌓𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍋𑌤𑍍𑌤𑌰𑌾𑌣𑌿 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿 । (𑌅𑌧𑍍𑌯𑌰𑍍𑌧 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌕 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌅𑌰𑍍𑌧𑌾𑌧𑌿𑌕𑌸𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑌂𑌕𑍋𑌚𑌵𑌿𑌕𑌾𑌸𑌵𑌿𑌷𑌯𑌂 [illegible] 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 [illegible] 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 — (𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌶𑌤𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌚 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌦𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌸𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨 𑌏𑌵𑍈𑌷𑌾𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌤𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌷𑌡𑌧𑌿𑌕𑌤𑍍𑌰𑌿𑌶𑌤𑌾𑌧𑌿𑌕𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰[illegible] 𑌮𑌹𑌿𑌮𑌾𑌨𑌃 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 [illegible] ‘‘[illegible]’’ 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌦𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌅𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌵𑌸𑌵 𑌏𑌕𑌾𑌦𑌶 𑌰𑍁𑌦𑍍𑌰𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । (𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌶𑍍𑌚𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍋 𑌦𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌵𑌸𑌵 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌷𑍍𑌟𑍌 𑌵𑌸𑌵𑌃 𑌕𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible] — (𑌏𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌹𑍀𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌸𑍁

𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌵𑌸𑌵 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌸𑍍𑌤𑌾𑌪𑌸𑍇𑌶𑌮𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑍇𑌤𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌅𑌤𑌶𑍍𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌆𑌪𑌸 𑌏𑌵 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑌂𑌸𑍍𑌤𑌰𑌏𑌵𑍍𑌯𑌤 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌤𑍇𑌤 𑌹𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌸𑌵𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌏𑌤𑌦𑌹𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌸𑌵𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌪𑌾𑌹𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑌇𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑍍𑌯𑍇𑌪𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑍍𑌯𑍇𑌪𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌯𑌦𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌷𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌵 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯

𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌵𑌸𑌵 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌦𑌾𑌦𑍇𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌷𑍁 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌷𑍁 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌂 𑌯𑌦𑌂 𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌨𑌿𑌹𑌿𑌤𑌮𑍍 । 𑌏𑌤 𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌵𑌸𑌵𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑌾𑌵𑌸𑌦𑌾𑌹𑌰𑌣𑌮𑌿 𑌏𑌵𑌤𑌾𑌵𑌤𑍍𑌪𑌦𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿— (𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑌕𑌾𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌕𑍇𑌨𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌸𑍍𑌤𑌾𑌪𑌸𑌃) 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌪𑌦 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 । 𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌦𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌸𑌮𑌾𑌸𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌕𑌾𑌪𑌦𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌾 𑌶𑌨𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌤 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾 𑌯𑌦𑌾𑌦𑍇𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑍇𑌶𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌤𑌾𑌪𑌸𑌾𑌦𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑍍𑌥𑌵𑌾𑌦𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿 𑌅𑌯 𑌤𑌪 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌦𑍇𑌶 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿— (𑌅𑌤𑌶𑍍𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌆𑌪𑌸𑌾𑌹𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌃 𑌕𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂 (𑌆𑌪𑌸𑌏𑌵𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌸𑌂𑌸𑍍𑌤𑌰𑌏𑌵𑍍𑌯𑌤 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌶𑍍𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌸𑌶𑍍𑌚𑌵𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿— (𑌅𑌤𑍇𑌤𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌵𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌾𑌪𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑍇𑌤𑌹𑌿 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌷𑌂 𑌉𑌤𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌵𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌿𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿𑌪𑌦𑌂 𑌪𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑌪𑌾𑌹𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । ௫ ।

𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑌇𑌤𑍍𑌯𑌃 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌃 । 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑍍𑌯𑍇𑌪𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌧𑍍𑌯𑍇𑌪𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌸𑌶𑍍𑌚𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌃 । 𑌅𑌸𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌏𑌵𑌯𑌦𑍍𑌯𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌃 । 𑌅𑌤𑍇𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌂— (𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦 𑌪𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌦𑍍𑌯𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௬ ॥

𑌅𑌤𑌏𑌵 𑌷𑌡𑌿𑌤𑌿𑌵𑍍𑌯𑌸𑍍𑌤𑌃 । 𑌷𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍇𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌕𑍇𑌨𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌵𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌂— (𑌅𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀𑌵 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌮𑌾𑌦𑌿

ஶ்ச த்³யௌஶ்சைதே ஷடே³தே ஹீத³ம் ஸர்வம் ஷடி³தி ॥ ॥ ௭ ॥

கதமே தே த்ரயோ தே³வா இதி இம ஏவ த்ரயோ லோகா ஏஷு ஹீமே ஸர்வே தே³வா இதி கதமௌ தௌ த்³வௌ தே³வாவித்யன்னஞ்சைவ ப்ராணஶ்சேதி கதமோऽத்⁴யர்த⁴ இதி யோऽயம் பவத இதி ॥ ௮ ॥

ததா³ஹுர்யத³யமேக இவைவ பவதேऽத² கத²மத்⁴யர்த⁴ இதி யத³ஸ்மின்னித³ம் ஸர்வமத்⁴யார்த்⁴னோத்தேனாத்⁴யர்த⁴ இதி கதம ஏகோ தே³வ இதி ப்ராண இதி ஸ ப்³ரஹ்ம த்யதி³த்யாசக்ஷதே ॥ ॥ ௯ ॥

ப்ருதி²வ்யேவ யஸ்யாயதனமக்³னிர்லோகோ மனோஜ்யோதிர்யோ வை

த்³யௌஶ்சேதி ॥) (ஏதே ஷடே³தே ஹீத³ம் ஸர்வம் ஷடி³தி ॥) உக்தமித³ம் ஸர்வமேதே ஷட் ஏதே அக்³ன்யாத³ய: । அத ஏவ ஏதே ஷடி³த்யர்த²: ॥ ॥ ௭ ॥

கதமே தே த்ரயோ தே³வா இதி ப்ரஶ்ன: । உத்தரம் — (இம ஏவ த்ரயோ லோகா இத்யாதி³ ॥) ஸர்வதே³வாஶ்ரயத்வாதே³வ லோகா தே³வா இத்யர்த²: । ப்ரஶ்ன: (கதமௌ தௌ த்³வௌ தே³வாவிதி ॥) உத்தரம் — (அன்னஞ்சைவ ப்ராணஶ்சேதி ॥) கதமோऽத்⁴யர்த⁴ இதி ப்ரஶ்ன: । உத்தரம் — (யோऽயம் பவத இதி ॥) வாயுரேவேத்யர்த²: ॥ ॥ ௮ ॥

(ததா³ஹுர்யத³யமேக இவைவேத்யாதி³ ॥) யத் யஸ்மாத³யம் வாயுரேக ஏவ பவதே தத்கத²மத்⁴யர்த⁴ இதி ஶங்காயாமேவோத்தரமாஹேத்யர்த²: । ததே³வோத்தரமாஹ — (யத³ஸ்மின்னித³ம் ஸர்வமத்⁴யார்த்⁴னோத்தேனாத்⁴யர்த⁴ இதி ॥) அத்⁴யார்த்⁴னோத் "ருத⁴ வ்ருத்³தௌ⁴" । அதி⁴கவ்ருத்³தி⁴ம் ப்ராப்னோத் । ஏதம் ப்ராப்ய வாயுமாஶ்ரித்யேத்யர்த²: ।
கதம ஏகோ தே³வ இதி ப்ரஶ்ன: । உத்தரம் — (ப்ராண இதி ॥) நனு ப்ராண: பரமாத்மா கத²ம் ஸ்யாதி³த்யத்ராஹ: கத²மேக இத்யத்ராஹ — (ஸ ப்³ரஹ்ம த்யதி³த்யாசக்ஷத இதி ॥) அத்ர ப்ராணஶப்³தே³ந தத்தச்ச ஸர்வவிலக்ஷணம் ப்³ருஹத்த்வயுக்தம் தமேவ ப்³ரஹ்மேத்யர்த²: । தச்ச ப்³ரஹ்மணோ மஹிமானஶ்சேத்யுக்தா தே³வா இதி ஸர்வம் ஸுவ்யவஸ்தி²தமித்யர்த²: ॥ ॥ ௯ ॥

ஶாகல்ய: ப்ருச்ச²தி (ப்ருதி²வ்யேவ யஸ்யாயதனமக்³னிர்லோகோ மனோஜ்யோதிரித்யாதி³னா ॥) யஸ்ய ப்ருதி²வ்யேவ ஆயதனம் ஆதா⁴ர: । ஶரீரமிதியாவத் । யஸ்யாக்³னிர்லோக: லோக்யதேऽனேனேதி லோக: । த³ர்ஶனஸாத⁴னமித்யர்த²: । அக்³னினா ஹி பஶ்யதி । மனோஜ்யோதி: மன ஏவ ஜ்யோதி: ஸங்கல்பவிகல்பாதி³கார்யகாரி யஸ்ய ஸ மனோஜ்யோதி: । ப்ருதி²வ்யாயதனகஶ்சக்ஷுர்த³ர்ஶனஸாத⁴னகஶ்ச மனஸா ஸங்கல்பிதஶ்சேதன ஸர்வாத்மனாம் ஸர்வஜீவானாம் பராயண: பரப்ராப்யஸ்து

[illegible]

॥ ௧௦ ॥

[illegible]

॥ ௧௦ ॥

[illegible]

𑌵𑌦𑍈𑌵 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 ॥ ௧௧ ॥

𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌵𑍈 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂𑌸 𑌵𑍈 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂 𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌥 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌸𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌸 𑌏𑌷 𑌵𑌦𑍈𑌵 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 ॥ ௧௨ ॥

𑌆𑌕𑌾𑌶 𑌏𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌵𑍈 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂𑌸 𑌵𑍈 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂 𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌥 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍌𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌤𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌕𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌸 𑌏𑌷 𑌵𑌦𑍈𑌵 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌦𑌿𑌶 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 ॥ ௧௩ ॥

𑌤𑌮 𑌏𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌵𑍈 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂𑌸 𑌵𑍈 𑌵𑍇𑌦𑌿𑌤𑌾 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌂𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂 𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌥 𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌸 𑌏𑌷 𑌵𑌦𑍈𑌵 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 ॥ ௧௪ ॥

𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌮𑌨𑍋𑌜𑍍𑌯𑍋

𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧௧ ॥

(𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) "𑌤𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌸𑍌 𑌸 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍋 𑌯 𑌏𑌷 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௧௨ ॥

(𑌆𑌕𑌾𑌶 𑌏𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍌𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌤𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌕 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌤𑌿𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌧𑍍𑌵𑌨𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍌𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌭𑌿𑌮𑌾𑌨𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾𑌯𑍋𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌧𑍍𑌵𑌨𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । (𑌦𑌿𑌶 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌦𑌿𑌕𑍍𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕𑍋 𑌦𑌿𑌗𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍋 𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧௩ ॥

(𑌤𑌮 𑌏𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌮𑌯𑌃 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌶𑌰𑍀𑌰𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌕 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌬𑌾𑌲𑌾𑌕𑍍𑌯𑌜𑌾𑌤𑌶𑌤𑍍𑌰𑍁𑌸𑌂𑌵𑌾𑌦𑍇 𑌛𑌾𑌯𑌾𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇 "𑌮𑍃𑌤𑍍𑌯𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾 𑌅𑌹𑌮𑍇𑌤𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௧௪ ॥

(𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌲𑍋𑌕 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑌾

திஶெயுரஶெவதம் வுருஷம் விஶ்வாத்மவுஸ்யாத்மநः வராயணஞ்ச ஸஶெவ ஶெஷிதாஸ்யாஷ்யாஜ்ஞுவக்ஷ்ய ஶெஷவாசஹஸ்ரம் வுருஷஞ்ச ஸவுஸ்யாத்மநः வராயணம் யகாசுஃய ஸவாயகாஷஶெயு வுரு ஷஸ்ஸஷ வஶெஷவ ஶாகஸ்ய தஸ்யகா ஶெஷஶெதஸ்யஸாஙிதி ஶெஹாவாவ ॥ ॥ ௧௫ ॥

ஞவஸவயஸ்யாயதநஞ்ச ஹ்ருஷயம் ஶொகொ ஜெநாஜெ்யாதிஶெயுர ஶெவதம் வுருஷம் விஶ்வாத்மவுஸ்யாத்மநः வராயணஞ்சஸஶெவ ஶெஷிதாஸ்யாஷ்யாஜ்ஞுவக்ஷ்ய ஶெஷவா சஹஸ்ரம் வுருஷஞ்சஸவுஸ்யாத்மநः வராயணம் யகாசுஃ ய ஸவாயகாஸ்ஸ வுருஷஸ்ஸஷ வ ஶெஷவஶாகஸ்ய தஸ்யகா ஶெஷஶெதி வருண இதி ஶெஹாவாவ॥௧௬॥

ரெதவஸவ யஸ்யாயதநஞ்ச ஹ்ருஷயம் ஶொகொ ஜெநாஜெ்யாதி ஶெயுரஶெவதம் வுருஷம் விஶ்வாத்மவுஸ்யாத்மநः வராயணஞ்சஸ ஶெவ ஶெஷிதாஸ்யாஷ்யாஜ்ஞுவக்ஷ்ய ஶெஷவாசஹஸ்ரம் வுருஷஞ்சஸ வுஸ்யாத்மநः வராயணம் யகாசுஃ யஸவாயம்வுத்ரயःவுருஷ ஸ்ஸஷ வஶெஷவ ஶாகஸ்யதஸ்யகா ஶெஷஶெதி வுஜாவதிரிதி ஶெஹாவாவ ॥ ॥ ௧௭ ॥

ஶாகஶெ்யதி ஶெஹாவாவ யாஜ்ஞுவக்ஷ்யஸ்ஸாஞ்சவிஷிஶெக ப்ராஹ்மணா

கஷித்யுருஷெ ரூவெவக்ஷாஸ்ஸாகோநூகேத்ஷு, இஹத தஷிஶெஷ இதி ஷிஷா । (சஸாஙிதிஶெஹாவாஶெதி ॥) பொஶாகிப்ராஹ்மணெ ப்ராதி ஶ்ருதவுருஷெசஸாகஸகேஷு, இஹத ஞஷஶயுவுருஷெசஸா கஷு। தத்ர ஞஷஶயுவுருஷெ ரொஷிஷூகஷகேக்ஷம் வியாஶெஹஷஸம்ஹவா ஷிதி உக்ஷஷஸ்யு । இயாம்ஸ்துவிஶெஷः—பொஶாகிப்ராஹ்மணெ ப்ராஹ்மம் மாஹாவாதத்ரத்யுருஷஶப்ோ நப்ராஹ்மவயுஜெः । இஹத வ வுராத்கவராயணகஷிருஷெப்ராஹ்மம்மாகஃ ப்ராஹ்மவயுஜஇதி வி வெகஃ । கெஷித்து பொஶாகிப்ராஹ்மணஇவ சத்ர த்யுருஷஶப்ோநா கவிப்ராஹ்மவயுஜெகஃ நாஹ்யவமஹாந்தி । உஷயஶாவிநவிரொயஃ॥௧௫॥

(ஞவஸவ யஸ்யாயதநஷித்யாஷி ॥) (யஸவாயகாஸ் வுருஷஃ) சஹ்ரீரக இதத்யயுஃ । (வருணஇதிஶெஹாவாஶெதி ॥) வருணநாகக இதத்யயுஃ ॥ ॥ ௧௬ ॥

(ரெதவஸவ யஸ்யாயதநஷித்யாஷி ॥) ஹூஷ்டு । உக்தாஷுவுருஷெஷ கெநாஜெ்யாதிஷ்டம் ஸவுத்ராநமது । ஞயதநாநாம் ஶொகாநாம் யகுராணாஞ்ஹெஷஃ ॥ ॥ ௧௭ ॥

(ஶாகஶெ்யதிஶெஹாவாவ யாஜ்ஞுவக்ஷ்யஇதி ॥) ஸவம் ப்ரதிவாஷகஞ புஷிஶெகா யாஜ்ஞுவக்ஷ்யஶாகஶெ்யதி ஸம்பொஷ்ய தகவாஶெதத்யயுஃ । த

अङ्गारावक्षयणमक्रता (३) इति ॥ ॥ १८ ॥

याज्ञवल्क्येति होवाच शाकल्यो यदिदं कुरुपञ्चालानां ब्राह्मणानत्यवादीः किं ब्रह्म विद्वानिति दिशो वेद सदेवाः सप्रतिष्ठा इति यद्दिशो वेत्थ सदेवाः सप्रतिष्ठाः ॥ १९ ॥

किंदेवतोऽस्यां प्राच्यां दिश्यसीत्यादित्यदेवत इति स आदित्यः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति चक्षुषीति कस्मिन्नु चक्षुः प्रतिष्ठितमिति रूपेष्विति चक्षुषा हि रूपाणि पश्यति

होवाच — (त्वां स्विदिमे ब्राह्मणा अङ्गारावक्षयणमक्रता इती ।) प्लुतिर्वितर्के । इमे नूनं ब्राह्मणाः स्वयं मे प्रतिवादे भीतास्सन्तः अङ्गारावक्षयणं अङ्गारा अवक्षीयन्ते दह्यन्ते येन वादेन तदङ्गारावक्षयणम् । तन्नूनं त्वां अकृत कृतवन्तो ब्राह्मणाः । त्वं तु न बुध्यसे मूढत्वं स्वं दह्यमानमित्यभिप्रायः ॥ ॥ १८ ॥

(याज्ञवल्क्येति होवाच शाकल्यः) उवाच अत्युत्तरोक्तेः त्यक्तः । किमिति । (यदिदं कुरुपञ्चालानां ब्राह्मणानत्यवादीरिति ।) कुरुपञ्चालानां ब्राह्मणानिमान् स्वपराजयभीत्या अत्यवादीः अतिक्रम्यावादीः । अधिक्षिप्यावादीरित्यर्थः । स्वयं भीता अस्मानङ्गारावक्षयणं कृतवन्त इति । (किं ब्रह्म विद्वानिति ।) किं ब्रह्म विद्वानिति हेतोरेवमधिक्षिपसि ब्राह्मणान् । आह — दिशः सदेवाः सप्रतिष्ठाश्च इति ब्रह्मोपादानेन जाने । यद्येवं दिशो देवताः सप्रतिष्ठाश्च यदि वेत्थ तर्हि प्रक्ष्यामि प्रष्टव्यः ॥ ॥ १९ ॥

इत्युक्त्वा तर्हि पृच्छेत्युक्तः शाकल्यः पृच्छति — (किंदेवतोऽस्यां प्राच्यां दिश्यसीति ।) अस्यां प्राच्यां दिशि किंदेवतस्त्वमसि? का देवता यस्य सः किंदेवतः । प्राच्यां दिश्यात्मनः किंदेवतत्वेनावस्थानमित्यर्थः । याज्ञवल्क्य उत्तरमाह — (आदित्यदेवत इति ।) आदित्यो देवता यस्य सः आदित्यदेवतः । प्राच्यां दिश्यात्मन आदित्यदेवतत्वेनावस्थानमित्यर्थः । शाकल्यः पृच्छति (स आदित्यः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति ।) उत्तरं (चक्षुषीति ।) प्रतिष्ठितत्वानुषङ्गः । पुनः पृच्छति — (कस्मिन्नु चक्षुः प्रतिष्ठितमिति ।) उत्तरं (रूपेष्विति ।) तत्रोपपत्तिमाह — (चक्षुषा हि रूपाणि पश्यतीति ।) हि यस्माच्चक्षुषा रूपाणि पश्यति, अतश्चक्षुः स्वविषये प्रतिष्ठितमित्यर्थः । पृच्छति —

கஸ்மிந்நு ரூபாணி ப்ரதிஷ்டிதாநீதி ஹ்ருதய இதி ஹோவாச ஹ்ருதயேந ஹி ரூபாணி ஸர்வோ லோகோ ஜாநாதி ஹ்ருதயே ஹ்யேவ ரூபாணி ப்ரதிஷ்டிதாநி பவந்தீத்யேவமேவைதத்யாஜ்ஞவல்க்ய ॥ ॥ ௨௦ ॥

கிந்தேவதோऽஸ்யாம் தக்ஷிணாயாந்திஶ்யஸீதி யமதேவத இதி ஸ யம: கஸ்மிந் ப்ரதிஷ்டித இதி யஜ்ஞ இதி கஸ்மிந்நு யஜ்ஞ: ப்ரதிஷ்டித இதி தக்ஷிணாயாமிதி கஸ்மிந்நு தக்ஷிணா ப்ரதிஷ்டிதேதி ஶ்ரத்தாயாமிதி யதா ஹ்யேவ ஶ்ரத்தத்தேऽத தக்ஷிணாம் ததாதி ஶ்ரத்தாயாம் ஹ்யேவ தக்ஷிணா ப்ரதிஷ்டிதேதி கஸ்மிந்நு ஶ்ரத்தா ப்ரதிஷ்டிதேதி ஹ்ருதய இதி ஹோவாச ஹ்ருதயேந ஹி ஶ்ரத்தாஞ்ஜாநாதி ஹ்ருதயே ஹ்யேவ ஶ்ரத்தா ப்ரதிஷ்டிதா பவதீத்யேவமேவைதத்யாஜ்ஞவல்க்ய ॥ ॥ ௨௧ ॥

கிந்தேவதோऽஸ்யாம் ப்ரதீச்யாந்திஶ்யஸீதி வருணதேவத இதி

(கஸ்மிந்நு ரூபாணி ப்ரதிஷ்டிதாநீதி ॥) உத்தரம் (ஹ்ருதய இதி ஹோவாச) தத்ரோபபத்திமாஹ— (ஹ்ருதயேந ஹீதி ॥) ஹி யஸ்மாத்லோகோ ஹ்ருதயேநைவ ரூபாணி ஜாநாதி தஸ்மாத் (ஹ்ருதயே ஹ்யேவ ரூபாணி ப்ரதிஷ்டிதாநி பவந்தி) அந்த:கரணஸ்ய வாஸநாத்மநா ப்ரதிஷ்டிதாநி பவந்தீத்யர்த்த: । உக்தமங்கீகரோதி— (ஏவமேவைதத்யாஜ்ஞவல்க்யேதி ॥) ॥ ௨௦ ॥

அதாந்யத்ப்ருச்சதி— (கிந்தேவதோऽஸ்யாம் தக்ஷிணாயாந்திஶ்யஸீதி ॥) பூர்வவத்ப்ரஶ்ந: । உத்தரமாஹ— (யமதேவத இதி ॥) ப்ருச்சதி (ஸ யம: கஸ்மிந்ப்ரதிஷ்டித இதி ॥) உத்தரம் (யஜ்ஞ இதி ॥) கஸ்மிந்நு யஜ்ஞ: ப்ரதிஷ்டித இதி ப்ரஶ்ந: । உத்தரம்— (தக்ஷிணாயாமிதி ॥) கஸ்மிந்நு தக்ஷிணா ப்ரதிஷ்டிதேதி ப்ரஶ்ந: । ஶ்ரத்தாயாமித்யுத்தரம் । தத்ரோபபத்திமாஹ— (யதா ஹ்யேவ ஶ்ரத்தத்த இதி ॥) யதா ஶ்ரத்தா ஜாயதே ததைவ தக்ஷிணாந்ததாதி । அத: ஶ்ரத்தாயாமேவ தக்ஷிணா ப்ரதிஷ்டிதேத்யர்த்த: । ப்ருச்சதி— (கஸ்மிந்நு ஶ்ரத்தா ப்ரதிஷ்டிதேதி ॥) (ஹ்ருதய இதி ஹோவாச) உத்தரமிதி ஶேஷ: । தத்ரோபபத்திமாஹ— (ஹ்ருதயேந ஹீதி ॥) ஹ்ருதயேந ஹி யஸ்மாத் ஶ்ரத்தாஞ்ஜாநாதி அதோ ஹ்ருதய ஏவ ஶ்ரத்தா ப்ரதிஷ்டிதா பவதீத்யர்த்த: । ஏவமேவைதத்யாஜ்ஞவல்க்யேதி பூர்வவத் ॥ ॥ ௨௧ ॥

அநந்தரம் ப்ருச்சதி— (கிந்தேவதோऽஸ்யாம் ப்ரதீச்யாந்திஶ்யஸீதி ॥) உத்தரம் (வருணதேவத இதி ॥) ஸ வருண: கஸ்மிந் ப்ரதிஷ்டித இதி ப்ரஶ்ந: । அப்ஸ்வித்யுத்தரம் । கஸ்மிந்நாப: ப்ரதிஷ்டிதா இதி ப்ரஶ்ந: । ரே

𑌸 𑌵𑌰𑍁𑌣𑌃 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌪𑍍𑌸𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌾𑌪𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌰𑍇𑌤𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑌾𑌤𑌮𑌾𑌹𑍁𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵 𑌸𑍃𑌪𑍍𑌤𑍋 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 ॥ ௨௨ ॥

𑌕𑌿𑌂𑌦𑍇𑌵𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌦𑍀𑌚𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌸𑍀𑌤𑌿 𑌸𑍋𑌮𑌦𑍇𑌵𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌸𑍋𑌮𑌃 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑌾𑌹𑍁𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 ॥ ௨௩ ॥

𑌕𑌿𑌂𑌦𑍇𑌵𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌧𑍍𑌰𑍁𑌵𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌸𑍀𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌨𑌿𑌦𑍇𑌵𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍀𑌤𑌿 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿-

---

𑌰𑍇𑌤𑌸𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑌾𑌤𑌮𑌾𑌹𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌤𑌂 𑌪𑌿𑌤𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌸𑌦𑍃𑌶𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌃 𑌪𑌿𑌤𑍁𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌃𑌸𑍃𑌤𑌮𑌿𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌚, 𑌪𑌿𑌤𑍁𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌿𑌤𑌮𑌿𑌵 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌿 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍁𑌃, 𑌅𑌤𑌃 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌸𑍍𑌥 𑌏𑌵 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌨𑍋 𑌰𑍇𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌮𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌨𑌿𑌗𑌮𑌯𑌤𑌿 — (𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ।) ॥ ௨௨ ॥

𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌿𑌂𑌦𑍇𑌵𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑍁𑌦𑍀𑌚𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌸𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌸𑍋𑌮𑌦𑍇𑌵𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌸 𑌸𑍋𑌮𑌃 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌸𑌤𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌮𑌾𑌹𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌵𑌿𑌧𑌿𑌵𑍇𑌤𑍍𑌤𑌾𑌰𑍋 𑌵𑌿𑌚𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾 𑌆𑌹𑍁𑌃, 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯 𑌏𑌵 𑌦𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 — (𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 — (𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌜𑌾𑌨𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌨𑌿𑌗𑌮𑌯𑌤𑌿 — (𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ।) ॥ ௨௩ ॥

𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌿𑌂𑌦𑍇𑌵𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌧𑍍𑌰𑍁𑌵𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌦𑌿𑌶𑍍𑌯𑌸𑍀𑌤𑌿 ।) [illegible] । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 (𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌦𑍇𑌵𑌤 𑌇𑌤𑌿 ।) 𑌸𑍋𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌃 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 (𑌵𑌾𑌚𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌕𑌸𑌿𑌮𑍍𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿-

𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥ ௨௪ ॥

𑌅𑌹𑌲𑍍𑌲𑌿𑌕𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌤𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌮𑌨𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑍈 𑌯𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌤𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌮𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌾𑌨𑍋 𑌵𑍈𑌨𑌦𑌦𑍍𑌯𑍁𑌰𑍍𑌵𑌯𑌾𑌂𑌸𑌿 𑌵𑍈𑌨𑌦𑍍𑌵𑌿𑌮𑌥𑍍𑌨𑍀𑌰𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 ॥ ௨௫ ॥

𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍌 𑌸𑍍𑌥 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌪𑌾𑌨 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌪𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌦𑌾𑌨

𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌪𑌾𑌠𑌸𑍍𑌤𑍁— (𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌸𑍍𑌪𑌦𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌕𑍍𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௪ ॥

(𑌅𑌹𑌲𑍍𑌲𑌿𑌕𑍇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌹𑌲𑍍𑌲𑌿𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌹𑌲𑍍𑌲𑌿𑌕 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌤𑍍 । 𑌅𑌹𑌲𑍍𑌲𑌿𑌕𑌃 𑌷𑌣𑍍𑌢𑌃 । 𑌕𑍋𑌪𑌾𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌤𑍍 । (𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌤𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌸𑍍𑌮𑌨𑍍𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌤𑍍 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍀𑌬𑌹𑍁𑌵𑌚𑌨𑌾𑌦𑍇𑌶𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌤𑍍 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌤𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌕𑍍𑌵𑌾𑌪𑌿 𑌤𑍍𑌵𑌦𑍍𑌧𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌾𑌸𑍇 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌸𑍇 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 (𑌅𑌸𑍍𑌮𑌤𑍍) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌭𑌵𑍇𑌤𑍍 𑌤𑌦𑌾 (𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌃) 𑌇𑌦𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑍋 𑌵𑌾 (𑌅𑌦𑍍𑌯𑍁𑌃) 𑌭𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇𑌯𑍁𑌃 । (𑌵𑌯𑌾𑌂𑌸𑌿) 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌿𑌣𑍋 𑌵𑌾 (𑌵𑌿𑌮𑌥𑍍𑌨𑍀𑌰𑌨𑍍) 𑌤𑍍𑌰𑍋𑌟𑌯𑍇𑌯𑍁𑌃 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍇𑌤𑌾𑌵𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌮𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌮𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௨௫ ॥

𑌪𑌾𑌠𑌸𑍍𑌤𑍁— (𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍌 𑌸𑍍𑌥 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌸𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌵 𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌚𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌚 । 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌮𑍁𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑍍𑌵𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌤𑍍𑌵𑌦𑍍𑌧𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌚 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑍍𑌥 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌥𑍇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌚𑌨𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 । 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍— (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌧𑍀𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌕𑍌 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌅𑌪𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍍𑌵𑌪𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌉𑌦𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌕𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁𑌦𑌾𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 । 𑌸𑌮𑌾𑌨 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑍍 । 𑌏𑌵𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌚𑌨𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌦𑍇𑌹𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌾𑌹𑌾𑌵𑌾𑌸𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌸𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌂 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾

இதி கஸ்மிந்நாத்மா ப்ரதிஷ்டி2த இதி ஸோம இதி ஸ ஏஷ நேதி நேத்யாத்மா(அ)க்3ருஹ்யோ ந ஹி க்3ருஹ்யதே(அ)ஶீர்யோ ந ஹி ஶீர்யதே(அ)ஸங்கோ3 ந ஹி ஸஜ்யதே(அ)ஸிதோ ந வ்யத2தே ந ரிஷ்யத்யேதாந்யஷ்டாவாயதநாந்யஷ்டௌ லோகா அஷ்டௌ தே3வா அஷ்டௌ புருஷா: ஸ யஸ்தாந் புருஷாந்நிருஹ்ய ப்ரத்யுஹ்யாத்யக்ராமத் தம் த்வௌபநிஷத3ம் புருஷம் ப்ருச்சா2மி தம் சேந்மே ந விவக்ஷ்ய

பாஶம் விஶிநஷ்டி — (ஸ ஏஷ நேதி நேத்யாத்மேத்யாதி3நா ।) ஸ ஏஷ: உக்தஸோமப்ரதிஷ்டா2பரமாத்மத: 'அதா2த ஆதே3ஶோ நேதி நேதி' இதி நிர்தி3ஷ்டோ யஶ்ருதோ ஸ ஏஷ: ஸோமப்ரதிஷ்டா2பரமாத்மேத்யர்த2: । (அக்3ருஹ்யோ ந ஹி க்3ருஹ்யதே) இந்த்3ரியக்3ரஹணாயோக்3யத்வாதி3ந்த்3ரியைர்ந க்3ருஹ்யதே । (அஶீர்யோ ந ஹி ஶீர்யதே) விஶரணாயோக்3யாவயவஶ்லேஷாந்ந ஶீர்யதே । (அஸங்கோ3 ந ஹி ஸஜ்யதே) நிர்லேபகத்வாத் ஸங்க3ம் நாநுப4வதீத்யர்த2: । (அஸிதோ ந வ்யத2தே ந ரிஷ்யதீதி) அஸித: "ஷிஞ் ப3ந்த4நே" । கர்மப3ந்த4ரஹிதத்வாதே3வ ஸர்வது3:கா2ஸம்ப3த்3த4த்வாந்ந வ்யத2தே ந நஶ்யதி । ந ரிஷ்யதி ந ஹிம்ஸ்யதே சேத்யர்த2: । ஏதாத்3ருஶம் ஸோமப்ரதிஷ்டா2பரமாத்மாநம் யாஜ்ஞவல்க்யோ மநஸி நிதா4ய ஏதம் ஶாகல்யோ ந வேத்தீதி நிஶ்சித்ய ப்ருச்ச2தி — (ஏதாந்யஷ்டாவாயதநாந்யஷ்டௌ லோகா அஷ்டௌ தே3வா அஷ்டௌ புருஷா இத்யாதி3நா ।) யாநி ப்ராகு3க்தாநி ப்ருதி2வ்யாதீ3ந்யஷ்டாவாயதநாநி, அக்3ந்யாத்3யா அஷ்டௌ லோகா:, அம்ருதாத்3யா அஷ்டௌ தே3வா:, ஶாரீராத்3யா அஷ்டௌ புருஷா:, ஸ ய: ப்ரஸித்3த4: புருஷ: ஏதாந் (புருஷாந்நிருஹ்ய ப்ரத்யுஹ்யாத்யக்ராமத்) அத்ர புருஷாநித்யுபலக்ஷணம் । ஆயதநலோகதே3வாநீத்யபி த்3ரஷ்டவ்யம் । ஏதாந்நிருஹ்ய ப்ரத்யுஹ்ய ஸம்யங்நிர்தா4ரணாய நிரூஹ: । ப்ரத்யக்த்யாஹ: ப்ரத்யூஹ: । ஆயதநதே3வலோகபுருஷாந் ப்ரத்யக்தி தத்கர்ம தத்ஸ்வரூபம் நிர்தா4ர்ய தாந் ஸர்வாந் யோ(அ)த்யக்ராமத் ய: புருஷ: அத்யக்ராமத் ஸகலகார்யவர்க3விலக்ஷணத்வேந நிஶ்சித இத்யர்த2: । யத்3யபி அதிக்ரமணகர்த்ருகத்வம் ஔபநிஷதா3த்மந:, நிரூஹப்ரத்யூஹகர்த்ருகத்வம் புருஷஸ்ய । ததா2பி ண்யர்த2 அந்தர்பா4வ்ய ஔபநிஷத3ஸ்ய அதிக்ராமயித்ருத்வம் விவக்ஷிதமிதி த்3ரஷ்டவ்யம் । ஔபநிஷத3ஸ்ய புருஷஸ்ய பாராத்ம்ய ஔபநிஷத3ஸ்ய புருஷஸம்ப3ந்தா4த் । அதிக்ரமணம் நாம இத3ம் வா பரமித3ம் வா பரமிதி ஸம்ஶயவிஷயதாதிக்ரமணம் । தச்ச பரமாத்மைககர்த்ருகம் ஸம்ப4வதீதி த்3ரஷ்டவ்யம் । (தம் த்வௌபநிஷத3ம் புருஷம் ப்ருச்சா2மி) தம் ஸர்வவிலக்ஷணமௌபநிஷத3ம் உபநிஷதே3கஸமதி4

हेतुत्वं कार्यं प्रसूयादिति। तदेतद् विलक्षणत्वं तत्र चेतनाचेत विचित्रसृष्टीति याज्ञवल्क्यवाक्यं सापेक्षत्वात्। एतच्च पारमार्थ्योपनिषत्कं स्फुटतरं बादरायणेन— "शास्त्रयोनित्वात्" इति। तत्र सूत्रेण अनुमानादिकं सकर्तृकं कार्यत्वादित्यनुमानसिद्धसर्वज्ञानादितया निवेदितवाक्यं तत्र प्रमाणम्। अतो वेदान्तप्रमाणकत्वं सर्वज्ञत्वादेर्न प्रमाणान्तरगम्यम्। नित्यसर्वज्ञानसिद्धेः वेदान्तैकगम्यत्वात्। कार्यत्व हेतोः स्वयं प्रधानाद्यसाधकत्वमिति। कार्यत्व हेतोरप्रयोजकत्वात्। अतो हि प्रमाणं कार्यादि तद्विपरीतानि सन्देहाविषयत्वात् वेदान्तेभ्य एव प्रमाणं तद् ब्रह्म सिद्ध्यतीति अतो वेदान्तवाक्यं ब्रह्मणि प्रमाणमिति प्रत्यक्षवदिति— 'शास्त्रयोनित्वात्'॥ शास्त्रं योनिः प्रमाणं यस्य तद् शास्त्रयोनि तत्त्वात् शास्त्रैक-प्रमाणत्वाद्वेदान्तानां प्रमाणत्वे सिद्धे तदर्थः। कार्यत्वेन हेतुना सकर्तृकत्वसाधने तदेव हेतुना अन्यथासिद्धं प्रत्यक्षशरीरजन्यत्वादिरूपेण प्रत्यक्षसम्भवात्, प्रमाणान्तराविषयत्वं कार्यत्वहेतोरनेकान्तिकत्वादिति कार्यत्वप्रयुक्त अयं सर्वज्ञ इत्यनुमानं प्रमाणत्वेन सम्भवत्। अनुमानस्य नित्यसिद्धसर्वज्ञविषयत्वे तद्धारा हेतोः सम्भवति यो जन्यत्वाद्यनीश्वरे अविशिष्टत्वसम्भवात् जन्यत्वाद्यन्वयव्यतिरेकाभावात्। अतः शास्त्रैकप्रमाणत्वमेव सर्वप्रमाणप्रतिपादकवेदान्तार्थस्य नान्यतः सिद्धिः। अत एव सर्वप्रत्यक्षसम्भावितत्वं तत्त्वज्ञानविषयत्वस्य, एवं कर्मलक्षणावाक्यलक्षणनिष्ठ वाक्यानां परीक्षणकारणत्वलक्षणविरोधं शास्त्रतत्त्वकथने वैदिकपरिग्रहसम्बन्धात् नादरणीयत्वमिति स्मृतिवाक्ये "वेदेन शिष्टपरिग्रहात् अपि प्रमाणम्" इत्यधिकरणे निर्णीतम्। शिष्टाः परिशिष्टाः। वेदवेदकपरिग्रहास्तु शिष्टपरिग्रहाः। अशिष्टाः वेदिकपरिग्रहसम्बन्धाः कणभक्षादि पक्षाः वेदेन सम्बन्धरहितेनैव दृष्टेन प्रमाणत्वाज्जति सूत्रार्थः। तथा तर्कपादे दृष्टा परीक्षाकारण पादे दूषितः। तथाहि— कारणत्वलक्षणस्य यत्किञ्चित्तदा प्रदर्शनीयमिति पादपादप्रत्यवेक्षा प्रादुर्भावे— "ब्रह्म देवानां परिव्राजकेषु"। परिव्राजकपरिव्राजकाणां परम

[illegible]

𑌨𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 [illegible] 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑌣 [illegible] 𑌭𑌾𑌵𑌿𑌭𑌿𑌃 [illegible] । [illegible] 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕 [illegible] । 𑌬𑍌𑌦𑍍𑌧𑌾𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 [illegible] 𑌵𑍈𑌨𑌾𑌶𑌿𑌕𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍈𑌦𑌿𑌕𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑌃 । [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌬𑍌𑌦𑍍𑌧𑌮𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — "[illegible]" 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌹𑌿 [illegible] 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵 [illegible] 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 [illegible] । "[illegible]" । [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾𑌃 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑌾𑌃, 𑌤𑌥𑌾𑌪𑍍𑌯𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑌰𑍇𑌤𑌰𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍁𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌲𑍋𑌕𑌯𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾, 𑌸𑌂𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌃, 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑍍, 𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍, 𑌷𑌡𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑍍, 𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌃, 𑌵𑍇𑌦𑌨𑌾, 𑌤𑍃𑌷𑍍𑌣𑌾, 𑌉𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌮𑍍, 𑌭𑌵𑌃, 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌃, 𑌜𑌰𑌾, 𑌮𑌰𑌣𑌮𑍍, 𑌶𑍋𑌕𑌃, 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍇𑌵𑌨𑌾, 𑌦𑍁𑌃𑌖𑌮𑍍, 𑌦𑍌𑌰𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂𑌜𑌾𑌤𑍀𑌯𑌕𑌾 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌤𑌰𑌹𑍇𑌤𑍁𑌕𑌾 𑌸𑍌𑌗𑌤𑌸𑌮𑌯𑍇 𑌕𑌥𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌕𑍇𑌷𑍁 [illegible] । 𑌤𑌤𑍋 𑌰𑌾𑌗𑌦𑍍𑌵𑍇𑌷𑌮𑍋𑌹𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌸𑌂𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑌾𑌃 । 𑌸𑌂𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑌵𑌶𑌾𑌜𑍍𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌾𑌶𑌯𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑍇 [illegible] 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌂𑌸𑌰𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌲𑌲𑌪𑍇𑌶𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌰𑍂𑌪𑌮𑍍 । 𑌤𑌦𑌭𑌿𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 𑌷𑌡𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌭𑌿𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 𑌷𑌡𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑍍 । 𑌅𑌭𑌿𑌵𑍃𑌦𑍍𑌧𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌗𑌤𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌸𑌂𑌸𑌰𑍍𑌗𑌜𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌰𑍍𑌶𑌃 । 𑌤𑌨𑍍𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌸𑍁𑌖𑌦𑍁𑌃𑌖𑌵𑍇𑌦𑌨𑌾 𑌵𑍇𑌦𑌨𑌾 । 𑌸𑍁𑌖𑌦𑍁𑌃𑌖𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌪𑌰𑌿𑌹𑌾𑌰𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑍇𑌚𑍍𑌛𑌾 𑌤𑍃𑌷𑍍𑌣𑌾 । 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌷𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑌃 𑌕𑍍𑌰𑌮𑍇𑌣 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌾𑌨𑍍𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌂 𑌭𑌵𑌃 । 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌜𑌾𑌤𑌿𑌃 [illegible] । 𑌜𑌰𑌾𑌮𑌰𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌜𑌨𑌸𑍍𑌯 [illegible] । 𑌤𑌦𑍁𑌤𑍍𑌥𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌲𑌾𑌪𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌦𑍇𑌵𑌨𑌾 । [illegible] 𑌦𑍁𑌃𑌖𑌮𑍍 । 𑌮𑌾𑌨𑌸𑌦𑍁𑌃𑌖𑌂 𑌦𑍌𑌰𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌯𑌮𑍍 । [illegible] 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌤𑌰𑌹𑍇𑌤𑍁𑌕𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌚𑌕𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍍𑌯𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌲𑍋𑌕𑌯𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌤𑌿

வேத³ । ஸம்ஸாரத⁴ர்மாதீதத்வாத் ஜ்யோதிஷா ஸ்வப்ரகாஶேநாத்ரைவ வித்³யாஶ்ரயஸ்ய கஸ்யசித் ஸ்வரூபஸ்ய சைதந்யஸ்யாஹமேவேதி வித்³யா ஸம்பே⁴தா³த் வ்யதிரேகஸம்ப⁴வேந யதா² தீ³ப்தகாஷ்ட²வத் ஸ்வாத்மநா । “வ்யத் ரோத்³தா⁴ரேண வஸ்துநிரூபணம்” । ஶங்கதே வஸ்துத: கார்ய நாஸ்தி । உபரிதநே ஸ்வரூபஸம்ப³ந்தே⁴ந ப்ரமாதா க்ஷணிகத்வே ப்ரத்யக்ஷ நிமித்தம் ப⁴வதி । ஸ ச ப்ரமாத: ஸ்வாத்மவிநாஶமபி க்ஷணிகத்வாத் க்ஷணிகோऽபி ஸந், ஸ்வாத்மஸ்த²ஸ்ய ப்ரத்யக்ஷணிகத்வாத் ஸ்வயமேவ க்ஷணிகத்வமதீதமிதி சேந்ந ப்ரத்யக்ஷம் । தஸ்ய ப்ரமாத்ருக்ஷண வ்யதிரிக்தப்ரமாத்ருக்ஷணாந்தரஸ்யாபி தத்³ க்ஷணிகத்வம் ...

[illegible]

प्रत्यभिज्ञाभावात् । न च द्रव्यान्तरत्वं विनष्टात् पटाद् द्रव्याद्युत्पत्तेरविषयत्वात्, [illegible] । “उभयथा च दोषात्” । सौगताः किलैवं वर्णयन्ति । प्रतिसंख्यानिरोधः अप्रतिसंख्यानिरोधः आकाशमित्येतत्त्रितयं वस्तु निरुपाख्यं तुच्छम् । अनुवृत्ता क्षणिकभावा इति नेष्यते । तत्र बुद्धिपूर्वकस्य घटक्षणस्य तदानीमेव निरुपाख्यत्वापत्तौ तुच्छस्य निरोधस्यैव कार्यघटक्षणस्योत्पत्तिरिति यदभ्युपगम्यते, तत्र तुच्छाद्भावोत्पत्तिस्वाभाव्यविशेषको दोषः, तुच्छाद्भावोत्पत्त्यभ्युपगमे हि तुच्छस्य निर्विशेषत्वेन कारणविशेषकृतः कार्यविशेष इति व्यवस्थाया अभावात् सर्वक्षणानां सर्वजगदुत्पत्तिः स्यात् । तथा तुच्छादुत्पन्नं कार्यमपि तुच्छमेवोत्पद्येत न तु सद्भवेत् । कारणानुसारित्वात्कार्यस्येत्यपरो दोष इत्यर्थः । “आकाशे चाविशेषात्” । पूर्वद्वयं पूर्ववदिति प्रत्यक्षप्रतीतेः कादाचित्कत्वाच्च वस्तुवत् प्रतीत्यादिप्रत्यक्षविशेषेणाकाशं निरुपाख्यं तुच्छं घटादिकं क्षणिकतुच्छमिति प्रतिपादनाभावात् । न चैवं शून्यः प्रतीत्यादिप्रतीतेरालोकवद् विषयत्वसिद्धिर्वाच्या । इहालोक इहान्धकार इत्यालोकान्धकाराधारत्वेन प्रतीतस्यालोकाद्यवकाशाभावात् । “अनुस्मृतेश्च” । तदेवेदमिति प्रत्यभिज्ञावशात् स्थिरत्वेन स्वभावाभ्युपगमत्वेन क्षणिकत्वासम्भवादित्यर्थः । “नासतोऽदृष्टत्वात्” । यदुच्यते सौत्रान्तिकैः ज्ञानगतनीलाद्याकारेण बाह्यार्थस्त्वनुमीयते । अतो ज्ञानकालेऽविषयस्य क्षणिकतया असत्त्वेऽपि न दोषः । यद्यपि नीलादिज्ञानं लोकतयाऽनुभूयते, इन्द्रियव्यापारान्वयव्यतिरेकानुविधायि च भवति, तथापि यदिन्द्रियसन्निकृष्टं न येनायेन च ज्ञानं जायते न तज्ज्ञानं तद्विषयकम् । किन्तु स्वपूर्वक्षणवर्तिनीलाकारं भवतीति तज्ज्ञानं स्वस्याकारकतया स्वाधानं विषयीकरोति स्वगतं नीलाद्याकारमपि विषयीकरोति । अतो न नीलादिज्ञानस्यापरोक्ष्यानुभवविरोधः । न चेन्द्रियव्यापारान्वयानविरोधः । नीलाद्यर्था बहिःप्रवृत्तिस्य नापरोक्षज्ञानात् । किन्तु तदनन्तरभाविन आनुमानिकज्ञानात् । यथा वा … षवणायिना शाखावलम्बदृष्टा वृक्षादौ प्रवृत्तिः । न चैवमपि ज्ञानस्य क्षणिकतया ज्ञानकालेऽवस्थानाद् ज्ञानाविषयत्वं स्यादिति वाच्यम् । ज्ञानोत्पत्तिहेतुत्वमेव हि ज्ञानविषयत्वं न

𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌽𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । 𑌨𑌨𑍍𑌵𑍇𑌤𑌾𑌵𑌤𑌾 𑌉𑌭𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌹𑍇𑌤𑍋𑌰𑍇𑌵 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑍍𑌯𑌵𑌹𑌾𑌰𑌃 । 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌰𑍍𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌮𑌤𑍇 𑌨 𑌨𑌿𑌰𑌾𑌕𑌾𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌨𑍀𑌯𑌤𑍇 । 𑌨 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑌾𑌨𑍁𑌮𑌾𑌨𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑌂𑌵𑍇𑌦𑌨𑌵𑌤𑍍 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯𑌃 । 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌤𑌥𑌾𑌤𑍍𑌵𑍇 — 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌯𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌨𑌿𑌰𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌵𑌿𑌨𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌸𑌤𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌸𑌵𑌿𑌤𑌰𑍍𑌕𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿 । 𑌕𑍁𑌤𑌃 । 𑌅𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨𑌨𑍍𑌵𑌰𑍍𑌥𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌨𑌷𑍍𑌟𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌾𑌂𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌿𑌂𑌬𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌨𑌯𑌮𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 । 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌕𑍃𑌤𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑍇𑌦𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌽𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑍈𑌃 𑌸𑍍𑌫𑌟𑌿𑌕𑌾𑌦𑍇𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌰𑌾𑌰𑍍𑌪𑌣𑍇𑌨 𑌤𑌦𑌾𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌕𑌾𑌰𑌾𑌰𑍍𑌪𑌣𑌾𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । “𑌉𑌦𑌾𑌸𑍀𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌚𑍈𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃” । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑍇 𑌉𑌦𑌾𑌸𑍀𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌅𑌨𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌣𑍍𑌯𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌤𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌉𑌦𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑌰𑍍𑌥𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌯𑍋𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌦𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 । 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌵𑌾𑌦𑌃 𑌅𑌪𑍍𑌯𑌨𑍇𑌕𑌾𑌨𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌮𑌾𑌨𑌜𑌾𑌤𑌿 𑌤𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌥𑌾 𑌨𑌾𑌦𑍃𑌤𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌜𑍍𑌞𑌸𑌰𑍍𑌵𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌤𑌃 𑌬𑌾𑌧𑌨𑍀𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍇 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 — “𑌪𑌤𑍍𑌰𑌪𑍁𑌷𑍍𑌪𑌾𑌦𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯” । 𑌪𑌤𑍍𑌰𑌃. 𑌪𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌯𑍇 𑌤𑌦𑌨𑌾𑌦𑌰𑌣𑍀𑌯𑌃 । 𑌵𑍇𑌦𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌾𑌤𑍍 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑍈𑌰𑍍𑌨𑌾𑌮𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌨𑌾𑌦𑍍𑌯𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑌮𑍍 । 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌶𑍍𑌚 । “𑌆𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌾𑌮𑌪𑍍𑌯𑌨𑍁𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯” । 𑌅𑌵𑍇𑌦𑌿𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌧𑌾𑌤𑌾𑌶𑍍𑌰𑍀𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌪𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌨𑍁𑌭𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 । “𑌕𑌾𑌰𑌣𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌦𑌿𑌭𑍍𑌯𑌃” । 𑌯𑌥𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌲𑍇𑌬𑌰𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑍇 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌕𑌲𑍇𑌬𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌨𑍇𑌨𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌤𑍍 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌰𑍇𑌵 । 𑌸𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌹𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌤𑍍𑌵𑌸𑍋𑌽𑌪𑌾𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌪𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑌾𑌤𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌤𑌦𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌦𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌮𑌪𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌾𑌨𑌾𑌪𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌸𑌂𑌭𑌵𑌃 । ‘𑌅𑌤𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌵𑌸𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿’ । 𑌵𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌤𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌦𑌾𑌰𑍍𑌥𑌪𑌦𑍇𑌷𑍁 𑌜𑍀𑌵𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌧𑌿𑌤𑍍𑌰𑌨𑌾𑌦𑌰𑌣𑍀𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌪𑌤𑌿𑌤𑌿 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌪𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌙𑍍𑌮𑌤𑌦𑍇𑌶𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥

॥ ௨௬ ॥

॥ ௨௭ ॥

तिस्तथैव पुरुषोऽमृषा। तस्य लोमानि पर्णानि त्वगस्योत्पाटिका बहिः॥ त्वच एवास्य रुधिरं प्रस्यन्दि त्वच उत्पटः। तस्मात्तदातृण्णात्प्रैति रसो वृक्षादिवाहतात्॥ मांसान्यस्य शकराणि किनाटं स्नाव तत्स्थिरम्। अस्थीन्यन्तरतो दारूणि मज्जा मज्जोपमा कृता॥ यद्वृक्षो वृक्णो रोहति मूलान्नवतरः पुनः। मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्णः कस्मान्मूलात्प्ररोहति॥ रेतस इति मा वोच

(वनस्पतिस्तथैव पुरुषोऽमृषा) यथा वनस्पतिः सपुष्पो वेष्टितो वृक्षः तादृश एव पुरुषः। अमृषा सत्यमित्यर्थः। “वानस्पत्यः फलैः पुष्पात्”इति हि निघण्टुः। तत्रायमुत्तरवाक्यम्— (तस्य लोमानि पर्णानि त्वगस्योत्पाटिका बहिः) तस्य पुरुषवृक्षस्य लोमान्येव पर्णानि। अस्य पुरुषस्य या त्वक् सा बहिर्भूता उत्पाटिका वृक्षाणां [illegible] त्पाट्यत्वादुत्पाटिका। [illegible] बहिस्त्वक्। रुधिरावारक[illegible] या बहिर्भूता सा बहिस्त्वक्। (त्वच एवास्य रुधिरं प्रस्यन्दि त्वच उत्पटः) उत्कृत्य पतति स्रवतीत्युत्पटः क्षीरनिर्यासः। अस्य पुरुषवृक्षस्य त्वच एव रुधिरं प्रस्यन्दि भवति। वृक्षस्यापि त्वच एव क्षीरनिर्यासः स्यन्दि भवति। उभयोस्तुल्यतेत्यर्थः। (तस्मात्तदातृण्णात्प्रैति रसो वृक्षादिवाहतात्) तत् वृक्षस्यापीव छेदितात् शस्त्रेण “तृह हिंसायाम्”। शस्त्रेण विदारितात् पुरुषादाहताद्वृक्षादिव रसः इव रुधिरं निर्यातीत्यर्थः। (मांसान्यस्य शकराणि) अस्य पुरुषस्य मांसानि वृक्षस्य शकराणीव शकराणीत्यर्थः। (किनाटं स्नाव तत्स्थिरं) स्नायवो देहजालं तत्संसक्तम्। स्थिरं यावत्। तदेव वृक्षस्य स्थिरं किनाटम्। किनाटं नाम दारुवल्लिकामध्यस्थवल्कः। वृक्षस्य तत् स्थिरं वल्कान्तर्गतस्थिरांशः। (अस्थीन्यन्तरतो दारूणि) अस्य पुरुषस्यास्थीन्यन्तरतो दारूणि अन्तस्सारांशसमानीत्यर्थः। (मज्जा मज्जोपमा कृता) या मज्जा सा पुरुषस्य मज्जोपमा कृता भवति। तथा च वृक्षमज्जासदृशे पुरुषस्य प्रसिद्धमज्जा भवतीत्यर्थः। (यद्वृक्षो वृक्णो रोहति मूलान्नवतरः पुनः। मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्णः कस्मान्मूलात्प्ररोहति) अत्र वृक्षस्य शरीरस्य च साम्ये सत्यपि वृक्षो वृक्णस्सन् छिन्नस्सन् मूलान्नवतरः अतिशयितस्सन् पुनः प्ररोहति। मर्त्य

வத ஜீவத்வஸ்ய ப்ரஜாயதே । யோநாந்தரேஷ்வேவ வ்ருக்ஷாதிஷு ஸாவேஶ்ய ஸம்பவ: ॥ யத்ஸ்மின் ஶரீரே வ்ருக்ஷாதிபாவாபந்நம் நவா நராஹவேஶ । ரேதஸ்ஸிக்திஸ்த்ரீணாம் வ்ருக்ஷ: கர்மாநுஸாரேண ப்ரரோஹதி ॥ ஜாதஶ்ச நஜாயதே கோஶேநம் ஜநயேத்வாந: । விஜ்ஞாநேநாந்நம் ப்ரஹ்மராஶிஷ்ட்ராத்வா: பாராயணம் கீர்த்தநஸ்ய

ஷ்டா ரேதஸ்த்வேந வ்ருக்ஷஸ்த கர்மாநுஸாரேண ப்ரரோஹதீதி ப்ரஶ்ந: ।
(ரேதஸ்ஸிக்திரேவாத ஜீவத்வஸ்ய ப்ரஜாயதே) ரேதஸ்ஸேகஸ்மின்வாத்வ
நந்தரஸ்த்ரீ: ப்ரரோஹதீதி ரேவாத । குத: ? ஜீவத்வமஸ்தீதஸ்ய
ரேத: ப்ரஜாயதே । ஸம்ஸ்ரு ரேதஸித்தி நாத்ர ரேதஸ்ஸ்மின் வக்தும்
ஶக்ய: । நஹி வ்ருக்ஷஸ்ய ஸ்திராவஶிஷ்ட ஸ்மின்னிவாஸ்ய ரேதோஸ்ய ஸ்வ
கம் ஸ்மின்வஶிஷ்யதே யத: ஸாந: ப்ரரோஹதீதி கல்ப்யதே । (யோநா
ந்தரேஷ்வேவ வ்ருக்ஷாதிஷுஸா வேஶ்ய ஸம்பவ:) கிஞ்ச வ்ருக்ஷா யோ
நாந்தரே ஸ்யதி । யோந: பீஜம் । யோநேர்ஹ்யேவ ப்ரரோஹதீதி தயோக்த: ।
பீஜாந்தரேஷ்வபி வ்ருக்ஷாஸ்யதி நகேவலம் காம்யாந்தரேணைவ । ஏவஞ்ச
பூர்வத்ரயுக்த: । வ்ருக்ஷ: கஞ்ஸா ஸாக்ஷாத் ஶ்ரேத்ர ரேதஸா யோநா
ந்தரேஷ்வபி ஸம்பவேத் । (யத்ஸ்மின் ஶரீரே வ்ருக்ஷாதிபாவாபந்நம் நவாநராஹ
வேஶ) யஶ் யதி ஸஸ்மின் ஸ்மின்ன யாநயாவாஸஹ ஶ்ரவ்ருக்ஷாதிபாவ:
உத்பத்யேயா: । ததா ஸவ்ருக்ஷா நவாநராமத்ர ஹவேஶ । அதோ
ஸ்மின் பீஜஸ்ய வ்ருக்ஷஸ்ய ரேதோஹ காரணம் த்ருஷ்டிஶ்ச்யுக்த: । (ரேதஸ்
ஸிக்திஸ்த்ரீணாம் வ்ருக்ஷ: கர்மாநுஸாரேண ப்ரரோஹதி) அதோஹேத:
வ்ருக்ஷாதி வ்ருக்ஷஸ்யோத்ராயம் ரேதஸ்த்ரா வ்ருக்ஷ: கர்மாஶ ப்ரரோஹதி
ஸ்மின்னிதி । நநு யஸ்த்ரா ரேதஸ்த்ரஹதஸ்ஸஹதவ, அந்யவத
கஶ்சிஜ்ஜாயதே, அதோ வ்ருக்ஷஸ்ய ரேதஸ்ஸ்ய ஸாநஜந்நிஹதாப்ரஶ்ந
ஶ்நாவவஞ்ஜத்ராஹ— (ஜாதஶ்ச நஜாயதே கோஶேநம் ஜநயே
த்வாந:) யதி நஷ்டஸ்ய ஸாநஜநநம் நஸ்யாத் ததிஷ்க்ருதஹாநா
க்ருதாப்யாகமப்ரஸங்க: । அதோ ரேதஸ்ய ஸாநஜநநம் ஸித்தம் ।
அதோ வ: வ்ருக்ஷாதி கோஶேநம் ஸாநஜநயதீதத்யுக்த: । ததாவ
ஜமதோஸ்மின் கிஞ்சித் ப்ரஶ்நாயுக்த: । யதோ ஜமதோஸ்மின் தேதஜந
கஸதிகே ப்ரஹ்மணேநஜ்ஞாதம் அதோ யாஜ்ஞவல்க்ய ப்ராஹ்
மணா ஜிதா: । ஸர்வத்ர ஶ்ருவ்ராயிகா । யஜ்ஜமதோ ஸ்மின் யாஜ்ஞவல்க்ய
வ்ருஷ்டம் தத்ஸ்வத்ஸ்யரேவாஹ— (விஜ்ஞாநேநாந்நம் ப்ரஹ்மராஶிஷ்ட்ரா
த்வா: பாராயணம் கீர்த்தநஸ்ய ததிஷ்டதி ॥) ராதி: ராதே: । ஷ
ஷ்ட்யேஷ ப்ரயோ ! யநவேஸ்த்யுக்த: । ராதே: யநஸ்ய ஷாத்வா:
கர்ஷக்ரதோ யஜ்ஞநவேஸ்திபாவஶ் ! பாராயணம் பாரமதி: । தத்த

𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦 𑌇𑌤𑌿 । ॥ ௨௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌨𑌵𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌪𑍍𑌤𑌃 ॥

𑌅𑌥 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ।

𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹 𑌆𑌸𑌾𑌂𑌚𑌕𑍍𑌰𑍇𑌽𑌥 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌆𑌵𑌵𑍍𑌰𑌾𑌜 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌕𑌿𑌮𑌰𑍍𑌥𑌮𑌚𑌾𑌰𑍀𑌃 𑌪𑌶𑍂𑌨𑌿𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌭𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 ॥ ௧ ॥

𑌯𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍𑌤𑌚𑍍𑌛𑍃𑌣𑌵𑌾𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌨𑍍𑌮𑍇 𑌜𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑍈𑌲𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍃𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌮𑌾𑌨𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌵𑌾𑌨𑍍𑌬𑍍𑌰𑍂-

---

𑌮𑍂𑌲𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌮𑌵𑍍𑌯𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑌂𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌯𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌜𑌗𑌨𑍍𑌦𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌨𑌵𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌬𑍃𑌹𑌦𑌾𑌰𑌣𑍍𑌯𑌕𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌷𑌷𑍍𑌠𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥

(𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹 𑌆𑌸𑌾𑌂𑌚𑌕𑍍𑌰𑍇) 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌕𑌾𑌮𑍇𑌨𑍇𑌚𑍍𑌛𑌯𑌾 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌦𑌾𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑍋 𑌜𑌨𑌕𑌸𑍍𑌸𑌭𑌾𑌯𑌾𑌮𑌾𑌸𑌾𑌂𑌚𑌕𑍍𑌰𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌥 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌆𑌵𑌵𑍍𑌰𑌾𑌜) 𑌅𑌥 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌵𑌸𑌰𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌆𑌵𑌵𑍍𑌰𑌾𑌜 𑌆𑌗𑌤𑌃 । (𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌜𑌨𑌕 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌤𑌂 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌿𑌮𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌕𑌿𑌮𑌰𑍍𑌥𑌮𑌚𑌾𑌰𑍀𑌃 𑌪𑌶𑍂𑌨𑌿𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌨𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌤𑍀𑌤𑌿 ।) 𑌹𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯? 𑌕𑌿𑌮𑌰𑍍𑌥𑌮𑌚𑌾𑌰𑍀𑌃 𑌆𑌗𑌤𑍋𑌽𑌸𑌿 । 𑌕𑌿𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌨𑌵𑌿 𑌪𑌶𑍂𑌨𑌿𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍 𑌆𑌗𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌣𑍁𑌃 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌾𑌃 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌗𑍍𑌦𑍋𑌷𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌸𑍂𑌕𑍍𑌷𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌏𑌤𑌦𑌰𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌉𑌭𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌉𑌭𑌯𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌯𑍈𑌵𑌾𑌗𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌶𑌯𑌃 𑌯𑌦𑌿 𑌪𑌶𑌵𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌤𑌦𑌪𑌿 𑌨𑌬𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌯𑌾𑌸𑍀𑌃 । 𑌹𑍇 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌹𑍇 𑌸𑌾𑌰𑍍𑌵𑌭𑍌𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍋 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌜𑌨𑌕𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌯𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍𑌤𑌚𑍍𑌛𑍃𑌣𑌵𑌾𑌮𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌯𑌤𑍍𑌤𑍇 𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌶𑍍𑌚𑌿𑌦𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑍋𑌽𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍 𑌅𑌨𑍇𑌕𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌸𑍇𑌵𑌿𑌭𑌿𑌸𑍍𑌤𑌚𑍍𑌛𑍃𑌣𑌵𑌾𑌮 । 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌦𑍇𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌾𑌂𑌶𑌮𑍁𑌪𑌦𑍇𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌜𑌨𑌕 𑌆𑌹 — (𑌅𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌨𑍍𑌮𑍇 𑌜𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑍈𑌲𑌿𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ।) 𑌨𑌾𑌮

யாத்யா தமேவ்ஹ்ரீநோzப்யவீஷாமேவ ப்யேஹத்வ்யஷதோஹி
கிமுஸ்யாதிதிப்யவீத்தேதஸ்யாயதநம்வ்யதிஷ்டாம் நமேzப்யவீ
திதேர்கவாஷா வநதத்ரேபதிஸமேவேநாப்யஹியாஜ்ஞவக்ய ।
வாமேவாயதநோகாஶ: வ்யதிஷ்டா வ்யஜ்ஞதேந்த்ரவாவீதகா
வ்யஜ்ஞதா யாஜ்ஞவக்யவாமேவ ஸரேபதி ஹோவாவ வாவா மேவ

தோஜிகா । ஶ்ரீநஸ்யாவஸ்யம் மேஶஷிநி: । வாமேவ வாமேவதா ।
ப்யேஹதி ப்யஹவ்யதீகதயா வாமேவதோவாமேஸ்தி மே உக்தாநி
த்யயு: । ஜதாப்ரூஹ— (யயா ரேதந்ரேந்நிதரேநாவாயவ்யாநுப்யமு
யாதிதர்தி ॥) ரேதா யஸ்ய வித்யதே கநஶாஸநகதர்தயா ஸரே
தரேநு । வஷிதா யஸ்ய தயா விஷ்யதே ஸவஷிதரேநு । ரூவாயேர்
யஸ்ய தயா விஷ்யதே ஸரூவாயவாநு । உவநயநாகவ்யாக ரேதாவஷி
தாபவநஶிஷ்ட:ஊஜ்ஞ்ரோவாயேர்zநஶாஷி । தேதேப்ரவம்யயாகாமம்
ஶிகஷிதோஹி ஸரேக்ஜ்ஞாநவாநு ஹவதி । தயாவ ரேதர்வஷிதா ரூவா
யேர்ணவாநஶிஷேர யயா ப்யவீதி தயா மேஶஷிந உக்தாநு வா
மேவ ப்யேஹதி । ஸரேஶாக்தாநிதர்யயு: । தரேதர்வவதிரேஹ—
(கவஷதோஹி கிம்ஸ்யாதிதி ॥) கவஷத: வாஹ்யவாபாஹிதஸ்ய । நஹி
ரேமுகமேவேஹிகரேரேஷ்ஷிகம்வா கிஞிதிமேஷ்வக । தஸ்யாஷமுக்கம் வாமேவ
ப்யேஹதி மேஶஷிநோகம் ஸவவ்வாபாஷாயவஸாயநகாஷாஹி ப்ய
ஹஷ்ஷி: கதவ்யேதீத்யயு: । (கப்யவீத்தே தே தஸ்யாயதநம் வ்ய
திஷ்டாதி ॥) வாபஜ்ஞ தஸ்யாயதநம் வ்யதிஷ்டாணதே ஸகிரேப்யவீக
ரூயதநம் ஶாரீரம் । வ்யதிஷ்டா த்ஷஷி காமேஷ்டாஶ்ய: । வநத ஷயரே
வஷி மேஶஷிநாக்தாநிதிதர்யயு: । ஜநகரூஹ— (நமேzப்யவீதி ॥)
ஜதாப்ரூஹ— (வநகவாஷாவநதத்ரேபதி ॥) வநக: வாஷ: யஸ்ய த
ஷேகவாக । வநதக ப்யஹ ! வாஹுமுவம் ப்யஹ உவாஸ்ரேநரேஷி
வநகவாக திஷி: வாமேஷமுநம்பு । நவஹாயஹவதீதர்யயு: । ஜநக
ரூஹ— (ஸமேவேநா ப்யமுஹியாஜ்ஞவக்யேதி ॥) ஹேயாஜ்ஞவக்ய ஸ:
கம் விஷாண: கஸ்ஹம் ப்யமுஹி ரூயதநாதீதி ஶேஷ: । ஸவா
ஹ— (வாமேவாயதநோகாஶ: வ்யதிஷ்டா வ்யஜ்ஞதேந்த்ரவாவீத)
வாமயிஷ்டார்யம் ஷேவதாயாரேஸ்யஸ்யரேநஸ்ய ப்யஹணா வாமேவா
யதநம் ஶாரீரம் । கஸ்யாகர்தாகாஶ: வ்யதிஷ்டா । ரூகாஶ: வாபரே
வேரேவா வ்யதிஷ்டா காமதர்யேzவ்யாஶ்ய: । வநநக ப்யஹ வ்யஜ்ஞ
தர்வவாவீதேதர்யயு: । ஜநக: வஹுதி— (காவ்யஜ்ஞதா யாஜ்ஞவ
க்யேதி ॥) கயரேஹிவ்யாய:— யயா வ்யதிஷ்டாம்ஶ: வாமேவாஹிண: வநவம்
வ்யஜ்ஞாzவஷி கிம் வாமேவா ஹிணா உததேநதி வ்யஶ: । வ்யதிஷ்டாவேணஹிணா

𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤 𑌋𑌗𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋 𑌯𑌜𑍁𑌰𑍍𑌵𑍇𑌦𑌃 𑌸𑌾𑌮𑌵𑍇𑌦𑍋𑌽𑌥𑌰𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌿𑌰𑌸 𑌇𑌤𑌿𑌹𑌾𑌸𑌃 𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌃 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌨𑍁𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑍀𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌹𑍁𑌤𑌮𑌾𑌶𑌿𑌤𑌂 𑌪𑌾𑌯𑌿𑌤𑌮𑌯𑌞𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌪𑌰𑌶𑍍𑌚𑌲𑍋𑌕𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌚 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍈𑌵 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌨𑍈𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍇𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌹𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍃𑌷𑌭𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌦𑌦𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌵𑍈𑌦𑍇

𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌜𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌵𑌾𑌚𑌃 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌹 — (𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌹𑍇 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌵𑌾𑌚𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾 । 𑌨𑌨𑍁 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — (𑌵𑌾𑌚𑍈𑌵 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤𑍇) 𑌅𑌯𑌂 𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍈𑌵 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑌥𑌾 (𑌋𑌗𑍍𑌵𑍇𑌦𑍋 𑌯𑌜𑍁𑌰𑍍𑌵𑍇𑌦𑌃 𑌸𑌾𑌮𑌵𑍇𑌦𑍋𑌽𑌥𑌰𑍍𑌵𑌾𑌙𑍍𑌗𑌿𑌰𑌸 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) (𑌇𑌤𑌿𑌹𑌾𑌸𑌃) 𑌭𑌾𑌰𑌤𑌾𑌦𑌿𑌃 । (𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑌮𑍍) 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌿 । (𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌃) 𑌚𑌤𑍁𑌷𑍍𑌷𑌷𑍍𑌟𑌿𑌕𑌲𑌾𑌃 । (𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌃) [illegible] । (𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃) [illegible] । (𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 । (𑌅𑌨𑍁𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿) 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 । (𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿) 𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌾𑌦𑍀𑌨𑌿 । (𑌇𑌷𑍍𑌟𑌂) 𑌯𑌾𑌗𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌯𑌜𑍍𑌜𑌾𑌤𑌞𑍍𑌚 । (𑌹𑍁𑌤𑌂) 𑌹𑍋𑌮𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌯𑌜𑍍𑌜𑌾𑌤𑌞𑍍𑌚 । (𑌆𑌶𑌿𑌤𑌂) 𑌅𑌨𑍍𑌨𑌦𑌾𑌨𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌕𑌞𑍍𑌚 । (𑌪𑌾𑌯𑌿𑌤𑌂) 𑌪𑌾𑌨𑍀𑌯𑌦𑌾𑌨𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌕𑌞𑍍𑌚 । (𑌅𑌯𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌃) 𑌇𑌹 𑌲𑍌𑌕𑌿𑌕𑌂 𑌸𑍁𑌖𑌞𑍍𑌚 । (𑌪𑌰𑌶𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌕𑌃) 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌦𑌿 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿) [illegible] । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌹𑍇 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌵𑌾𑌚𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌃 (𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹 — (𑌨𑍈𑌨𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿) 𑌯 𑌏𑌵𑌂 (𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍) 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌾𑌨𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾𑌗𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌏𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑌂 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌨 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌮𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌤𑍍𑌸𑌾 𑌮𑌾𑌤𑌰𑌮𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌏𑌵𑌂 [illegible] 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌸𑍇𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 [illegible] 𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 । 𑌤𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑌤𑌾𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌹𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍃𑌷𑌭𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌦𑌦𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑌃) 𑌹𑌸𑍍𑌤𑌿𑌤𑍁𑌲𑍍𑌯𑌾 𑌋𑌷𑌭𑌾 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 [illegible]

देहः स होवाच याज्ञवल्क्यः पिता मेऽमन्यत नाननुशि-
ष्य हरेतेति ॥ ॥ २ ॥

यदेव ते कश्चिदब्रवीत्तच्छृणवामेत्यब्रवीन्म उदङ्कः शौल्-
बायनः प्राणो वै ब्रह्मेति यथा मातृमान्पितृमानाचा-
र्यवान्ब्रूयात्तथा तच्छौल्बायनोऽब्रवीत्प्राणो वै
ब्रह्मेत्यप्राणतो हि किं स्यादित्यब्रवीत्तु ते तस्या-
यतनं प्रतिष्ठां न मेऽब्रवीदित्येकपाद्वा एतत्सम्राडिति
स वै नो ब्रूहि याज्ञवल्क्य प्राण एवायतनमाकाशः
प्रतिष्ठा प्रियमित्येनदुपासीत का प्रियता याज्ञवल्क्य
प्राण एव सम्राडिति होवाच प्राणस्य वै सम्राट्
कामायायाज्यं याजयत्यप्रतिगृह्यस्य प्रतिगृह्णात्यपि
तत्र वधाशङ्कं भवति यां दिशमेति प्राणस्यैव सम्राट्
कामाय प्राणो वै सम्राट् परमं ब्रह्म नैनं प्राणो

ब्रह्मविदे शिष्याय दक्षिणां ददामीति जनक उक्तवानित्यर्थः । (स होवाच याज्ञवल्क्यः पिता मेऽमन्यत नाननुशिष्य हरेतेति ।) शिष्यं सम्यगननुशिष्य ततः किञ्चिदपि द्रव्यं नाहरेतेति मे पिता अमन्यत बोधितवानिति यावत् । अतः सम्यगनुशिष्य हरिष्यामि न ततः प्रागिति याज्ञवल्क्य उवाचेत्यर्थः । एवमुत्तरत्रापि नेयम् ॥ ॥ २ ॥

(यदेव ते कश्चिदब्रवीदित्यादि ।) (उदङ्कः शौल्बायन इति ।) नामत उदङ्कः । शुल्बस्यापत्यं शौल्बायनः । [illegible] । (अप्राणतो हि किं स्यादिति ।) जीवतो हि सर्वपुरुषार्थप्राप्तिरिति भावः । (प्रियमित्येनदुपासीतेति ।) प्रियमिति नाम्ना प्राणप्रतीकं ब्रह्मोपासीतेत्यर्थः । प्राणस्य प्रियतां प्रतिपादयति — (प्राणस्यैव सम्राट् कामायायाज्यं याजयत्यप्रतिगृह्यस्य प्रतिगृह्णात्यपि तत्र वधाशङ्कं भवति यां दिशमेति प्राणस्यैव सम्राट् कामाय प्राणो वै सम्राट् परमं ब्रह्मेति ।) प्राणस्य कामाय प्राणाशया अयाज्यमपि याजयति । अप्रतिगृह्यादपि प्रतिगृह्णाति । अप्रतिगृह्यस्य प्रतिगृह्णातीत्यत्र "प्रत्यभिभ्यां ग्रहेश्छन्दसि" इतिवत् । [illegible] यां दिशं गच्छति तत्र वधाशङ्कं भवति [illegible] तस्करव्याघ्रादिवधाशङ्का । तत्र सर्वत्रापि प्राणस्य कामाय याति । ततः प्राणस्य प्रियत्वात्स एव परं ब्रह्मत्वेनोपास्यमित्यर्थः । (नैनं प्राणो जहा

ஜஹாதி ஸர்வாண்யேநம் பூதாந்யபிக்ஷரந்தி தேவோ பூத்வா தேவாநப்யேதி ய ஏவம் வித்வாநேததுபாஸ்தே ஹஸ்த்ய்ருஷபம் ஸஹஸ்ரம் ததாமீதி ஹோவாச ஜநகோ வைதேஹ: ஸ ஹோவாச யாஜ்ஞவல்க்ய: பிதா மேऽமந்யத நாநநுஶிஷ்ய ஹரேதேதி ॥ ௧ ॥

யதேவ தே கஶ்சிதப்ரவீத்தச்ச்ருணவாமேத்யப்ரவீந்மே பர்குர்வார்ஷ்ணஶ்சக்ஷுர்வை ப்ரஹ்மேதி யதா மாத்ருமாந் பித்ருமாநாசார்யவாந்ப்ரூயாத்ததா தத்வார்ஷ்ணோऽப்ரவீச்சக்ஷுர்வை ப்ரஹ்மாபஶ்யதோ ஹி கிம் ஸ்யாதித்யப்ரவீத்து தே தஸ்யாயதநம் ப்ரதிஷ்டாம் ந மேऽப்ரவீதித்யேகபாத்வா ஏதத்ஸம்ராடிதி ஸ வை நோ ப்ரூஹி யாஜ்ஞவல்க்ய சக்ஷுரேவாயதநமாகாஶ: ப்ரதிஷ்டா ஸத்யமித்யேநதுபாஸீத கா ஸத்யதா யாஜ்ஞவல்க்ய சக்ஷுரேவ ஸம்ராடிதி ஹோவாச சக்ஷுஷா வை ஸம்ராட் பஶ்யந்தமாஹுரத்ராக்ஷீரிதி ஸ ஆஹாத்ராக்ஷமிதி தத்ஸத்யம் பவதி சக்ஷுர்வை ஸம்ராட் பரமம் ப்ரஹ்ம நைநம் சக்ஷுர்ஜஹாதி ஸர்வாண்யேநம் பூதாந்யபிக்ஷரந்தி தேவோ பூத்வா தேவாநப்யேதி ய ஏவம் வித்வாநேததுபாஸ்தே ஹஸ்த்ய்ருஷபம் ஸஹஸ்ரம் ததாமீதி ஹோவாச ஜநகோ வைதேஹ: ஸ ஹோவாச யாஜ்ஞவல்க்ய: பிதா மேऽமந்யத நாநநுஶிஷ்ய ஹரேதேதி ॥ ௨ ॥

யதேவ தே கஶ்சிதப்ரவீத்தச்ச்ருணவாமேத்யப்ரவீந்மே கர்தபீவிபீதோ பாரத்வாஜ: ஶ்ரோத்ரம் வை ப்ரஹ்மேதி யதா மாத்ருமாந் பித்ருமாநாசார்யவாந்ப்ரூயாத்ததா தத்பாரத்வாஜோऽப்ரவீச்ச்ரோத்ரம் வை ப்ரஹ்மேத்யஶ்ருண்வதோ ஹி கிம் ஸ்யாதித்யப்ரவீத்து தே தஸ்யாயதநம் ப்ரதிஷ்டாம் ந மேऽப்ரவீதித்யேகபாத்வா ஏதத்ஸம்ராடிதி ஸ வை நோ ப்ரூஹி யாஜ்ஞவல்க்ய ஶ்ரோத்ரமேவாயதநமாகாஶ: ப்ரதிஷ்டாऽநந்த இத்யேநதுபாஸீத காऽநந்ததா யாஜ்ஞ-

---

தீதி ॥) தேவ்யாபந்ந இத்யர்த: ॥ ॥ ௧ ॥

(யதேவ தே கஶ்சிதப்ரவீத்தச்ச்ருணவாமேத்யாதி ॥) (பர்குர்வார்ஷ்ண இதி ॥) நாமதோ பர்கு: । வ்ருஷ்ணபுத்ரோ வார்ஷ்ண: । (தத்ஸத்யம் பவதீதி ॥) சக்ஷுஷா த்ருஷ்டே யதா ஸத்யத்வாத்யவஸாய:, ததா ஶ்ருதாத்ராவகதே ந பவதீத்யர்த: । அதஶ்சக்ஷுஷி ப்ரஹ்ம ஸத்யநாமேதி பாவ்யமித்யர்த: । (நைநம் சக்ஷுர்ஜஹாதீதி ॥) சக்ஷுஷா த்ருஷ்டம் ந விஸ்மரதீத்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௨ ॥

(யதேவ தே கஶ்சிதப்ரவீத்தச்ச்ருணவாமேத்யாதி ॥) (கர்தபீவிபீதோ பாரத்வாஜ இதி ॥) கோத்ரதோ பாரத்வாஜ: । நாம்நா கர்தபீவிபீத

[illegible]

𑌕𑌲𑍍𑌯𑍋 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌾𑌤𑍃𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌮𑌾𑌨𑌾𑌚𑌾-
𑌰𑍍𑌯𑌵𑌾𑌨𑍍𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌤𑍍𑌤𑌥𑌾𑌤𑌚𑍍𑌛𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑍋𑌽𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌦𑍍𑌧𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰-
𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌹𑍃𑌦𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌿 𑌕𑌿𑌂 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌤𑍍𑌤𑍁 𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂
𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌨 𑌮𑍇𑌽𑌬𑍍𑌰𑌵𑍀𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌪𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌵𑍈
𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑌿 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌤𑌨𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾
𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤 𑌕𑌾 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌤𑌾 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌮𑍇𑌵
𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂-
𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾-
𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾-
𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮
𑌨𑍈𑌨𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑌭𑌿𑌕𑍍𑌷𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿
𑌦𑍇𑌵𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌪𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍇𑌤𑌦𑍁𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇
𑌹𑌸𑍍𑌤𑍍𑌯𑍃𑌷𑌭𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌦𑌦𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌵𑍈𑌦𑍇-
𑌹𑌃 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌃 𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌮𑍇𑌽𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤 𑌨𑌾𑌨𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯 𑌹-
𑌰𑍇𑌤𑍇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑌃 𑌕𑍂𑌰𑍍𑌚𑌾𑌦𑍁𑌪𑌾𑌵𑌸𑌰𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑍁𑌵𑌾𑌚 𑌨𑌮-
𑌸𑍍𑌤𑍇𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁 𑌮𑌾 𑌶𑌾𑌧𑍀𑌤𑌿 𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑍈 𑌸-
𑌮𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌮𑌧𑍍𑌵𑌾𑌨𑌮𑍇𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌰𑌥𑌂 𑌵𑌾 𑌨𑌾𑌵𑌂 𑌵𑌾 𑌸𑌮𑌾𑌦𑌦𑍀𑌤𑍈𑌵𑌮𑍇𑌵𑍈-

𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌶𑌾𑌕𑌲𑍍𑌯𑌃 । 𑌨𑌾𑌮𑍍𑌨𑌾 𑌵𑌿𑌦𑌗𑍍𑌧𑌃 । 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌃 ।
(𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌹𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈
𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾) 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿-
𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 । 𑌅𑌤𑍋 𑌹𑍃𑌦𑌯𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿-
𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌬𑌾𑌧𑍍𑌯𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌧𑍃𑌦𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍𑌪-
𑌰𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌜𑌨𑌕𑍋 𑌹 𑌵𑍈𑌦𑍇𑌹𑌃 𑌕𑍂𑌰𑍍𑌚𑌾𑌦𑍁𑌪𑌾𑌵𑌸𑌰𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥)
𑌜𑌨𑌕𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾 𑌕𑍂𑌰𑍍𑌚𑌾𑌦𑌾-
𑌸𑌨𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌦𑍁𑌤𑍍𑌥𑌾𑌯 । 𑌭𑍃𑌤𑍍𑌯𑌵𑌦𑍍𑌵𑌿𑌨𑍀𑌤𑌃 । 𑌉𑌪𑌾𑌵𑌸𑌰𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑍁𑌪-
𑌸𑍀𑌦𑌨𑍍𑌨𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌨𑌮𑌸𑍍𑌤𑍇𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞-
𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑍁 𑌮𑌾 𑌶𑌾𑌧𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯? 𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌮𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑍁 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌂
𑌮𑌾𑌮𑌨𑍁𑌶𑌾𑌧𑍀𑌤𑌿 । 𑌵𑍍𑌯𑌵𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌮𑌾 𑌕𑍃𑌥𑌾𑌃 । (𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌸 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞-
𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌆𑌹 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿 । (𑌯𑌥𑌾 𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌟𑍍 𑌹𑍇
𑌮𑌹𑌾𑌰𑌾𑌜? 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑌂 𑌸𑌂𑌚𑌿𑌚𑌰𑌿𑌷𑍁𑌃 (𑌏𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍)

वेदा हि रूपनिषद्भिः सर्वाभिजातात् स्वयं ब्रह्मादयः
कृष्ण सर्वज्ञ त्वदेव उपनिषत्सु इतो विमोच्योऽसि त्वं
भविष्यतीति नाहं तद्भवेयं यत्र भविष्यतीत्यथ वेद
तेऽहं तमक्ष्यामि यत्र भविष्यतीति ब्रवीतु मामहं भवानिति ॥१॥
इत्थं नाथो वेदान्तदेशिकोऽयं दक्षिणेऽक्षमूर्तिं पुरस्कृत्य
स्वामिनं सन्निधौ इत्यावश्यं परोक्षेणैव परा

भविष्यत्सु रूपंवा नामरूप(सर्वाभिजात) संगृहीयात् । अथवा तद्वारा
प्रपञ्चस्य वेदा हि रूपनिषद्भिः रहस्यं (सर्वाभिजातात्स्वयं)
संबन्धपरमोक्षसाधनत्वं । अथवा तथा । (ब्रह्मादयः) राज
कृत्स्न प्रजायेत(कृष्णः) प्रपञ्चस्य सर्वज्ञत्वेन भगवान्(उ
पनिषत्सु) उपदिष्टं ब्रह्मविद्यां श्रुत्वा स्वयं प्रपद्य उपाय
त्वेनावतीर्णं(इतः) श्लाघ्यमानः(विमोच्योऽसि)उक्तवानसि(त्वं) अ
स्मिन्नर्थे भविष्यतीत्यर्थः। अथवा ब्रह्मादिः उक्तवतो भगवान्
याज्ञवल्क्यं न प्रतिष्ठाया इत्याशयः— (नाहं तद्भवेयं यत्र भवि
ष्यतीति ।) यत्र यस्मिन्नर्थे । याज्ञवल्क्यवचनम्— (अथ वेदत
हं तमक्ष्यामि यत्र भविष्यतीति ।) यस्मिन्नर्थे भविष्यसि तम
क्ष्यामीत्यर्थः । इत्याशयः— (ब्रवीतु मामहं भवानिति ।) यद्यप्यहं
जिज्ञासुः स्वरूपविशेषः । अत्र उपदेशश्रवणाय प्रार्थितवान् तत्
तद्ब्रह्मणः स्वरूपज्ञानम् । अत एव तमवतार्य आचार्यत्व
प्राप्तेः प्रतिपन्नस्य तज्ज्ञानं प्रदर्शयति ॥ ॥ १ ॥
(इत्थं नाथो वेदान्तदेशिकोऽयं दक्षिणेऽक्षमूर्तिं पुरस्कृ
त्याह ।) अयं दक्षिणामूर्तिः परमेष्ठी सर्वेषां नाथः स्वयं
इति प्रसिद्धत्यर्थः। अथवा तदेतत्परमेष्ठिनं सन्निधौ इति
परोक्षेण वदति । देवाः हि ब्रह्मणः [illegible] प्रकरणे
वदति न तु [illegible] । (परोक्षप्रिया इव हि देवाः प्र
त्यक्षद्विषः) इत्यादिश्रुत्यर्थः । ब्राह्मणे देवाः परोक्षेण ब्र
ह्मणे विषयं प्रकरणे [illegible] वदन्ति अत इति
वदन्तीत्यर्थः । "यज्ञस्य दक्षिणायां परमेष्ठी प्रजापतिर्दक्षि
णेऽक्षि" इति दक्षिणाक्षिस्थितत्वं प्रतिपादितत्वं प्रत्यक्ष
प्रमाणं, श्रुतिप्रतिपादितत्वं परमपुरुषस्य, "अक्षि
पुरुषे" इति वक्ष्यति यदक्षिणादिषु पुरुषत्व प्रसिद्धम्
अतः, "इन्द्रियेभ्यः परमेश्वरः, इन्द्रो मायाभिः पुरु
रूप ईयते" इत्यादिषु परमेष्ठिनः शब्दवाच्यत्व
प्रसिद्धत्वं, नारायणस्यैव दक्षिणाक्षिस्थः परमेष्ठी इति प्र

परोक्षप्रिया इव हि देवाः प्रत्यक्षद्विषः ॥ २ ॥

अथैतद्वामेऽक्षणि पुरुषरूपमेषास्य पत्नी विराट् तयोरेष संस्तावो य एषोऽन्तर्हृदय आकाशोऽथैनयोरेतदन्नं य एषोऽन्तर्हृदये लोहितपिण्डोऽथैनयोरेतत्प्रावरणं यदेतदन्तर्हृदये जालकमिवाथैनयोरेषा सृतिः संचरणी यैषा हृदयादूर्ध्वा नाड्युच्चरति यथा केशः सहस्रधा भिन्न एवमस्यैता हिता नाम नाड्योऽन्तर्हृदये प्रतिष्ठिता भवन्त्येताभिर्वा एतदास्रवदास्रवति तस्मादेष प्रविविक्ताहारतर

द्रष्टव्यम् । ज्योतिरधिकरणे व्यासार्येण नारायणशब्दवाचितम् ॥ २ ॥

(अथैतद्वामेऽक्षणि पुरुषरूपमेषास्य पत्नी विराट्) विराट्पुरुषरूपं दृष्टस्त्र्याकारमित्यर्थः । अस्य इन्द्रस्य पत्नी विराट् वामाक्षिस्था दृष्टस्त्र्याकारा तत्र साक्षाल्लक्ष्मीरेव । तैत्तिरीयके— "विराडसि बृहती श्रीरसीन्द्रपत्नी धर्मपत्नी" तीन्द्रपत्न्याः श्रीशब्दवाच्यत्वावगमात् । अस्याः साक्षाल्लक्ष्मीत्वं विराडित्युक्तेश्च । (तयोरेष संस्तावो य एषोऽन्तर्हृदय आकाशः) तयोरिन्द्रेन्द्राण्योः संस्तावः समागमस्थानं हृदयाकाशः । अधिकरणे घञ् । यत्र संगच्छेते स आकाश इत्यर्थः । अतश्च ज्योतिरधिकरणवद् व्याख्येयम् । (अथैनयोरेतदन्नम्) अनयोरिन्द्रेन्द्राण्योरन्नं भोज्यम् । प्रत्यक्षमयीयमेतदेव । किं तत् ? (य एषोऽन्तर्हृदये लोहितपिण्डः) यः अयं दृश्यमानः अन्तर्हृदये कणिकाकारो लोहितपिण्डः । (अथैनयोरेतत्प्रावरणं यदेतदन्तर्हृदये जालकमिव) अनयोरिन्द्रेन्द्राण्योरेतदेव प्रावरणं वस्त्रम् । किं तत् ? यत् हृदये स्थितं जालवच्चक्षुषा प्रेक्षणीयं नाडीनिचयसंवलनं जालकम् । तदेव पटवस्त्रमनयोरित्यर्थः । (अथैनयोरेषा सृतिः संचरणी यैषा हृदयादूर्ध्वा नाड्युच्चरति) अनयोरेषा हृदयादूर्ध्वं गच्छन्ती या नाड्युच्चरति सैषा संचरणसाधनत्वात् सृतिः संचरणी मार्गभूतेत्यर्थः । (यथा केशः सहस्रधा भिन्न एवमस्यैता हिता नाम नाड्यः) (अन्तर्हृदये) हृदयात् प्रतिष्ठिता भवन्ति याः केशसहस्रांशसूक्ष्माः हिता नाम नाड्यः ताः (अत्र) जीवजातं (भवन्ति) प्रविष्टाः सर्वस्य सर्व

तर इवैव भवत्यस्माच्छारीरादात्मनः ॥ ॥ ३ ॥

तस्य प्राची दिक् प्राञ्चः प्राणा दक्षिणा दिग्दक्षिणे प्राणाः प्रतीची दिक्प्रत्यञ्चः प्राणा उदीची दिगुदञ्चः प्राणा ऊर्ध्वा दिगूर्ध्वाः प्राणा अवाची दिगवाञ्चः प्राणाः सर्वा दिशस्सर्वे प्राणास्स एष नेति नेत्यात्माऽगृह्यो न हि गृह्यतेऽशीर्यो न हि शीर्यतेऽसङ्गो न हि सज्यतेऽसितो न व्यथते न रिष्यत्यभयं वै जनक प्राप्तोऽसीति होवाच याज्ञवल्क्यः स होवाच जनको वैदेहोऽभयं

स्थूलभुक्तजातं (सूक्ष्मवत्) सावसानतीत्यर्थः । ‘तयोस्स्वल्पमायञ्चैव तक्षणेति विश्वदृष्ट्याऽऽदरो भवति’ इति श्रुत्यन्तरात् । (तस्मादेष प्रविविक्ताहारतर इवैव भवत्यस्माच्छारीरादात्मनः) यस्मादेतो दक्षिणाक्षिस्थः परमेष्ठी दिव्यविग्रहसम्पन्नः सर्वाधिष्ठितोऽन्नरसेन तृप्तो भवति तस्मादेवास्माच्छारीरात् प्रविविक्ताहारतर इवास्थजीवात्मनः दक्षिणाक्षिस्थः परमात्मा प्रविविक्ताहारतर इवैव भवति अतिप्रकृष्टान्नसूक्ष्मभोक्तृत्वादिति यावत् । स्वशरीरभूतादण्वन्नरसाज्जीवात् सर्वातिशयान्नरसभोगं परमेष्ठी तत्र भवतीत्यर्थः । अत एवास्य सर्वज्ञ शरणीत्वाच्च स्तनान्तरे भवति ॥ ॥ ३ ॥

अथ परात्मनो दक्षिणाक्षिस्थस्य प्रकृतस्य परमेष्ठिनस्य प्रकारान्तरेणापि शरीरभूतजीववैलक्षण्यमेव दर्शयति — (तस्य प्राची दिक् प्राञ्चः प्राणा इत्यादि ॥) तस्य शरीरस्थजीवस्य प्राञ्चः पुरोवर्तिनः प्राणा एव प्राचीदिक् प्राचीदिक्स्थविषयसाधनानीत्यर्थः । एवमुत्तरत्रापि । तत्र च जीवास्वार्थस्य दिक्षु प्राणेन्द्रियप्रचाराः प्राणेन्द्रियोपकरणकारकतयावगताः । एवं जीवस्वरूपवैलक्षण्यं परमपुरुषस्य तदेवाह — (स एष नेति नेत्यात्मा अगृह्यो न हि गृह्यत इत्यादिना ॥) स एषः दक्षिणाक्षिस्थः परमेष्ठी इन्द्रियादृग्रूपस्वभावाशरणशरीरसम्बन्धाभावादितवाच स्थौल्यादिरहितत्वाच्च “नेति नेति” इति श्रुतिषु प्रकृतैतावत्त्वप्रतिषेधपूर्वकमितरविलक्षणत्वेन निर्दिष्ट इत्यर्थः । (अभयं वै जनक प्राप्तोऽसीति होवाच याज्ञवल्क्यः) एतादृशपुरुषं परमेश्वरस्वरूपं सर्वात्मानं प्राप्तवानसि । वैशम्पायनापेक्ष । प्राप्तप्राप्यवानसि उपासनाकरणसम्पत्तित्वात् । यथा प्राप्तोऽसीति “कृशं सायं महतकवचे” इति कटु

அபயம் த்வா கச்சதாத்யாஜ்ஞவல்க்ய யோ நோ பகவந்நபயம் வேதயஸே நமஸ்தேஸ்த்விமே விதேஹா அயமஹமஸ்மீதி ॥ ௪ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே த்விதீயம் ப்ராஹ்மணம் ॥

ஜநகம் ஹ வைதேஹம் யாஜ்ஞவல்க்யோ ஜகாம ஸ மேநே ந வதிஷ்ய இத்யத ஹ யஜ்ஜநகஶ்ச வைதேஹோ யாஜ்ஞவல்க்யஶ்சாக்நிஹோத்ரே ஸமூதாதே தஸ்மை ஹ யாஜ்ஞவல்க்யோ வரம் ததௌ ஸ ஹ காமப்ரஶ்நமேவ வவ்ரே தம் ஹாஸ்மை ததௌ தம் ஹ ஸம்ராடேவ பூர்வ: ப

ரி க்ருத்வா ஸ்தித: । இதி யாஜ்ஞவல்க்யோ ஜநகம் உவாசேத்யர்த: । ஸ ஹோவாச ஜநகோ வைதேஹ: । கிமிதி ? (அபயம் த்வா கச்சதாத்யாஜ்ஞவல்க்ய) ஹே யாஜ்ஞவல்க்ய ! த்வாமபயம் கச்சதாத் । ஆஶிஷி தாதங் । ப்ரஹ்மப்ராப்திர்பூயாதித்யர்த: । கிஞ்ச ஹே பகவந் ! யோ (ந:) அஸ்மாகம் (அபயம் வேதயஸே) அபயம் ப்ரஹ்ம ஜ்ஞாபயஸே । தஸ்மை ப்ரஹ்மவித்யாப்ரதாய துப்யம் ப்ரஹ்மோபதேஷ்ட்ரே நமோஸ்து । (இமே விதேஹா:) துப்யம் தக்ஷிணாத்வேந ஸம்பந்நா இதி ஶேஷ: । (அயமஹம்) தேஹாதிரிக்தோபி தே தாஸோஸ்மீத்யர்த: । இதி ஶ்ரீ ப்ரஹ்மவித்யாதிகாரஸமாப்தௌ ॥ ௪ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே த்விதீயப்ராஹ்மணஸமாப்தி: ।

(ஜநகம் ஹ வைதேஹம் யாஜ்ஞவல்க்யோ ஜகாம) "யோகக்ஷேமார்தீ ஈஶ்வரமபிகச்சேத்" இதி ஸ்ம்ருத்யநுஸாரேண கதாசிஜ்ஜநகஸமீபம் யாஜ்ஞவல்க்யோ கத: । (ஸ மேநே ந வதிஷ்ய இதி ।) ஸ: யாஜ்ஞவல்க்யோ கச்சந்நேவ மநஸி சிந்திதவாந் । கிமிதி ? கிஞ்சிதப்யத்ய ந வக்ஷ்யாமீதி । ஏவம் க்ருதஸங்கல்போபி யாஜ்ஞவல்க்யோ ஜநகேந ப்ருஷ்ட: ஸந் பூர்வதத்தவரப்ரபாவாத் ப்ரத்யவோசத் — (அத ஹ யஜ்ஜநகஶ்ச வைதேஹ:) அத ததாநீம் ஜநகஶ்ச வைதேஹோ யாஜ்ஞவல்க்யஶ்ச (அக்நிஹோத்ரே ஸமூதாதே) அக்நிஹோத்ரவிஷயே ஸம்வாதம் க்ருதவந்தாவித்யர்த: । (தஸ்மை ஹ யாஜ்ஞவல்க்யோ வரம் ததௌ) தஸ்ய ஜநகஸ்ய கர்மவிஷயகம் விஜ்ஞாநம் வீக்ஷ்ய ஸந்துஷ்ய ப்ரீதோ யாஜ்ஞவல்க்யஸ்தஸ்மை வரம் இஷ்டம் ப்ரதிஜ்ஞாதவாநித்யர்த: । (ஸ ஹ காமப்ரஶ்நமேவ வவ்ரே) ஸ ஜநக: ஸ்வேச்சிதம் ப்ரஶ்நம் ப்ருச்சாமீதி தவேச்சா ஸதாஸ்த்விதி வரம் வ்ருதவாந் । (தம் ஹாஸ்மை ததௌ) தம் வரம் யாஜ்ஞவல்க்யஸ்தஸ்மை தத்தவாநித்யர்த: । (தம் ஹ ஸம்ராடேவ பூர்வ:) தேந வரப்ரதாநஸாமர்த்யேந ப்ராப்தாவஸரோ யாஜ்ஞவல்க்யம் தம் ப்ருஷ்டவாந் ஸம்ராடேவ பூர்வம் ப்ருஷ்டவாநித்யர்த: ॥ ௧ ॥

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥ ௪ ॥

[illegible]

ति आदित्येनैवायं ज्योतिषास्ते पल्ययते कर्म कुरुते वि पल्येतीति तस्माद्वै सम्राडपि यत्र स्वः पाणिर्न विनिर्ज्ञायतेऽथ यत्र वागुच्चरत्युपैव तत्र न्येतीत्येवमेवैतद्याज्ञवल्क्य ॥ ௫ ॥

अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य चन्द्रमस्यस्तमिते शान्तेऽग्नौ शान्तायां वाचि किंज्योतिरेवायं पुरुष इत्यात्मैवास्य ज्योतिर्भवतीत्यात्मनैवायं ज्योतिषास्ते पल्ययते कर्म कुरुते विपल्येतीति ॥ ௬ ॥

कतम आत्मेति योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु हृद्यन्तर्ज्योतिः पुरुषः स समानः सन्नुभौ लोकावनुसञ्चरति

न्धेऽध्वनि निर्णयं कथं कुर्युः । शिष्टं स्पष्टम् । उत्तरम् — (आदित्येनैवास्य ज्योतिर्भवतीत्यादि ॥) अत्र आदित्येनेति संबध्यते । आदित्यज्योतिष्टमपायति — (तस्माद्वै सम्राडपि यत्र स्वः पाणिर्न विनिर्ज्ञायते अथ यत्र वागुच्चरत्युपैव तत्र न्येतीति ॥) यस्मादादित्यचन्द्राग्निष्वस्तमितेष्वपि वागेव ज्योतिः तस्मादेव यत्र यस्मिन्नन्धकाराक्रान्ततमिस्रायां रात्रौ स्वीयोऽपि पाणिर्न विनिर्ज्ञायते न दृश्यते । अथापि तस्मिन्काले हे सम्राट् यत्र देवदत्तस्य वा यज्ञदत्तस्य वा अत्र तिष्ठामीति वागुच्चरति शब्दो निर्गच्छति । तत्र तदा तत्र स्थानं तज्ज्ञात्वा (उपन्येत्येव) उपसमीपे नि नितरामेति गच्छतीत्यर्थः । तथस्य शब्दस्य श्रोत्रं प्रकाशकं भवतीत्यर्थः । अङ्गीकरोति (एवमेवैतदिति ॥) ॥ ௫ ॥

पृच्छति — (अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्येत्यादि ॥) स्पष्टम् । अस्य प्रकाशकमिति पृच्छायां याज्ञवल्क्य उत्तरमाह — (आत्मैवास्य ज्योतिर्भवतीत्यादिना ॥) स्वप्ने बाह्येन्द्रियाणामुपरतत्वात् प्रसिद्धादित्यादिप्रकाशकाभावादात्मैव स्वयम्प्रकाशज्ञानेन स्थितिगमनादिहेतुर्भूत्वा प्रकाशको भवतीत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ௬ ॥

“आत्मैवास्य ज्योतिः” इत्युक्तात्मज्योतिःस्वरूपं किमिति पृच्छति जनकः — (कतम आत्मेति) हृत्कमलस्थितः प्राणसंबन्धेऽपि प्राणभिन्नः विज्ञानमयो ज्योतिःस्वरूपप्रकाशकस्वरूपः पुरुषो जीव इत्युत्तरमाह — (योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु हृद्यन्तर्ज्योतिः पुरुष इति ॥) अत्र विज्ञानमय इति प्राचुर्यार्थे

[illegible]

[illegible] ஜ்ஞாநவ்யதிரேகேண [illegible]

[illegible] ‘‘அஹங்காரவிமூடாத்மா கர்தாஹமிதி மந்யதே’’ [illegible] ஸ்வாதந்த்ர்யலக்ஷணகர்த்ருத்வா[illegible]

[illegible] ‘‘கர்தா ஶாஸ்த்ரார்தவத்த்வாத்’’ [illegible]

[illegible]

𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌾 𑌬𑍋𑌦𑍍𑌧𑌾 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌨𑍍𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚, 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑍇𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌕𑌰𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌭𑌾𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌵𑌿𑌵𑍇𑌕𑌵𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌃 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑍇𑌨 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣𑍈𑌵 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍋𑌪𑌦𑍇𑌶𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 । “𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌵𑌿𑌪𑌰𑍍𑌯𑌯𑌾𑌤𑍍, 𑌸𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌭𑌾𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌃 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 । 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌵𑍈𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌧𑌰𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑍇 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌰𑌪𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍇𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌃𑌕𑌰𑌣𑌤𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌮𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌨𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍋 𑌵𑌾 “𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌮𑌯𑍋 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌃 𑌸𑌾 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰 𑌉𑌦𑌾𑌹𑍃𑌤𑌾” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌤𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌮𑍋𑌹𑌕𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌷𑌯𑌬𑌨𑍍𑌧𑌯𑍋𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌶𑌾𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌤𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 । “𑌤𑌦𑌧𑍀𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌰𑍍𑌥𑌵𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍂𑌤𑍍𑌰𑍇 “𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌿𑌕𑌾 𑌹𑌿 𑌬𑍀𑌜𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑍍𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌮𑌯𑍀 𑌮𑌹𑌾𑌸𑍁𑌪𑍍𑌤𑌿𑌃 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑍋𑌧𑌰𑌹𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌶𑍇𑌰𑌤𑍇 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌿𑌣𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑌵𑍍𑌯𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌦𑌾𑌕𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 “𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇 𑌗𑌾𑌰𑍍𑌗𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶 𑌓𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌤𑌶𑍍𑌚” 𑌇𑌤𑌿 । 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌶𑌬𑍍𑌦𑍋𑌦𑌿𑌤𑌮𑍍 “𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃 । 𑌕𑍍𑌵𑌚𑌿𑌨𑍍𑌮𑌾𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 “𑌮𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌣𑌾𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌙𑍍𑌕𑌰𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌾𑌯𑌾 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌨𑍍𑌮𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑍈𑌕𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌵𑌾𑌚𑌸𑍍𑌪𑌤𑌿𑌨𑌾 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 “𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍀” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾 𑌪𑌰𑌮𑍇𑌶𑍍𑌵𑌰𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌃 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋𑌽𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑍋𑌧𑌰𑌹𑌿𑌤𑌾𑌃 𑌶𑍇𑌰𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌵𑌪𑌿 𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌶𑍇𑌰𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌵𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌾𑌽𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 । 𑌨 𑌚𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌧𑍀𑌨𑍋𑌽𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌸𑍍𑌪𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌦𑍋𑌷𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌬𑍀𑌜𑌾𑌙𑍍𑌕𑍁𑌰𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇𑌨𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑌿𑌹𑌾𑌰𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌸𑌮𑍀𑌚𑍀𑌨𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌤𑍍𑌵𑌨𑍍𑌮𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌕𑍍𑌤𑌤𑌯𑌾, 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌚𑍈𑌤𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯, 𑌜𑍀𑌵𑌶𑌬𑍍𑌦𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚𑍈𑌤𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑍇𑌣 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌗𑌿𑌰𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑍃𑌭𑌿𑌰𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌤𑌯𑌾 “𑌆𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌭𑌾𑌗𑌿𑌨𑍀 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌿𑌭𑌾𑌗𑌚𑌿𑌤𑌿𑌰𑍇𑌵 𑌕𑍇𑌵𑌲𑌾 । 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑌮𑌸𑍋 𑌹𑌿 𑌪𑌶𑍍𑌚𑌿𑌮𑍋 𑌨𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑌾𑌪𑌿 𑌗𑍋𑌚𑌰𑌃” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾 𑌚𑌿𑌨𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌚 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌶𑍍𑌚 𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌃, 𑌕𑌿𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌚𑌿𑌨𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤 𑌏𑌵, 𑌅𑌤𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌬𑌨𑍍𑌧𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌯𑍋𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌅𑌬𑍁

न्वक्षे शक्तिनाशे विनाशात् [illegible] दुःखकारणतादात्म्य [illegible]
नभोवाय्वादिकार्येष्विव निवृत्तिरेव वाच्या । तत्र चाविशेषात् [illegible]
ऽनन्तशक्तिप्रसङ्गः । न च कस्याश्चित् शक्तिनाशस्तत्त्वं [illegible]
वक्तव्यम् । "[illegible]" [illegible] । [illegible]
[illegible] तदेतत् [illegible]
[illegible] शक्तिविशेषः [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] तत्र विनाशस्य [illegible]
[illegible] शक्तिसंहार [illegible]
[illegible] कार्यनिवृत्ति [illegible]
[illegible] विनाशे [illegible] दुःखकारणतादात्म्य [illegible]
[illegible] संसारनिवृत्ति [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] कार्येषु [illegible] कार्यनिवृत्ति [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] जीवः [illegible]

ஶ்ருதப்ரகாஶிகா ॥ ॥ ௭ ॥

ஸ வா அயம் புருஷோ ஜாயமாந: ஶரீரமபிஸம்பத்யமாந:

ப்ரயுக்தஸ்ய ஸ்வப்நஸ்தாநஸ்ய ப்ரக்ருதத்வாத் ப்ரகரணாத் ஜீவாநாமிதி பரலோக-
ஸந்த்யஸ்த்வம்। ததாஹி நித்யமுக்தஸ்ய ஸங்கல்பவிஶிஷ்டஸ்ய ப்ரஹ்மண:
பரமாத்மந: ஸ்தாநஸ்யாபி ஸ்வப்நத்வம் நித்யமுக்தஸ்யாபி ஸம்ஸாரஸ்தாந-
ஸ்வப்நஸ்ய ஸ்வப்நஸ்தாநஸம்ஸாரஸ்ய பரமாத்மந: ஸ்வப்நஸ்தாநவிஶிஷ்ட-
ப்ரஸங்காத் । "தத்ர யா தேவாநாம் ப்ரத்யக்ஷா ஸைவ தத்
ஸ்வப்” இத்யாதீநாம் ஸ்வப்நத்வப்ரதிபாதகாநாம், ப்ரஹ்மணோ
ஜகத்காரணத்வஜ்ஞாநப்ரதிபாதகாநாம், ஸ்வப்நஸ்ய ப்ர-
ஸங்காத் । "விஶேஷதோ ஜாகராவஸ்தாஜ்ஞாநம் ஸ்வப்நஸாக்ஷாத்க்ருதி-
ரிக்தவிஷயாவரணஸ்வநிவ்ருத்தஸ்வப்நஸ்தாநாவஸ்தா”இத்யஜ்ஞா-
நஸ்ய ஜ்ஞாநஸாதாரணத்வஸ்ய விஶேஷே ப்ரதிபாதகஸ்ய,
"ஜாக்ரஜ்ஜ்ஞாநாஶ்ரயஸ்யைவ ஸ்வப்நஸ்ய ஜ்ஞாநயோரபி ஜாக்ரத்வ
ப்ரஸங்க”இதி விவரணக்ருதோக்தத்வாத், ஜ்ஞாத்ருத்வஸ்ய ஜ்ஞாநஸ்ய
ஜாக்ரதாம் ஜ்ஞாதுரேவ ஸ்வப்நஜ்ஞாநஸ்ய ஜ்ஞாந-
ஸ்வப்நாஶ்ரயஜீவாத்மந: தஜ்ஜ்ஞாநஸ்ய ஜ்ஞாநாஶ்ரயஜீவ
ஸ்த்வமேவேதி ஸித்தம் । தஸ்ய ஸ்வப்நாவஸ்தா ப்ரயோஜநம் பர
மாத்மநா ஸம்பத்யதே । அத: பரமாத்மந: ஜ்ஞாநா-
ஶ்ரயஜீவஸ்ய ஸ்வப்நாவஸ்தாயாம் ஸம்பத்யதே ஏவ । ப்ர-
க்ருதஶப்தார்த: ஶரீரஸம்பந்தோ ஸம்ஸ்ருஜ்யதே— (ஸம்ஸ்ருஷ்ட
ஸம்பந்தம் லோகத்ரிதயோதி ஶ்ருதப்ரகாஶிகா ॥) ஸம் ஜீவ:
ஸ்வப்நஸம்பந்தா ஸ்வப்நஸம்பந்தா ஸ்வப்நே ப்ராப்ய ஶரீரஸம்பந்தோ
ஸம்பத்யதே । இதம் லோகம் பரித்யஜ்ய ஜாக்ரத்ப்ரஸங்கம்
ஸ்வப்ந: ஸம்ஸாரஸ்ய ஸ்தாநாநி ஏவ ஸ்தாநாநீதியாவத் । தா
ஶ்ருத்யா ஸ்தாநத்வேந ஶரீராணி அதிக்ராமதி ஸ்தாநத்வம் ।
தஸ்ய ஸ்வப்நே ஜாக்ரத்ஶரீரபரித்யாகே தேஹாந்தரப்ராப்தி
ஸம்பந்தாத் ஜீவஸ்ய தேஹப்ரவேஶ: ப்ரயோஜநம் பவதீதி
த்ரஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௭ ॥

ஸ வா அயம் புருஷோ ஜாயமாந: ஶரீரமபிஸம்பத்யமாந: பாப்மபி:
ஸம்ஸ்ருஜ்யதே ஸ உத்க்ராமந் ம்ரியமாண: பாப்மநோ விஜஹாதி ॥) ஸ வா
அயம் புருஷ: ஜீவ: । ஜாயமாந இத்யஸ்யார்தோ நித்யஸ்ய ஜா-
யமாநத்வாபாவாத்— (ஶரீரமபிஸம்பத்யமாந இதி ॥) ஶரீரமபிஸம்-
பத்யமாந இத்யர்த: । ஶரீரஸம்பந்தமாத்ரம் ஜநநமித்யர்த: । ஶரீரமபி

𑌪𑍍𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌂𑌸𑍃𑌜𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 । ॥ ௮ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌵 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌭𑌵𑌤 𑌇𑌦𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚 𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑍇 𑌉𑌭𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌦𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚 𑌅𑌥 𑌯𑌥𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑍋𑌭𑌯𑌾𑌨𑍍 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌸 𑌯𑌤𑍍𑌰

𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑍁 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌭𑌿𑌸𑍍𑌸𑌂𑌸𑍃𑌜𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑍌𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌃 𑌪𑌾𑌪𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿— (𑌸 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌜𑌹𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌮𑍍𑌰𑌿𑌯𑌮𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑌾𑌹— 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌂 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌣𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌂, 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌜𑌹𑌾𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌨𑌾𑌶𑌵𑌚𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌨𑌨𑍁 “𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍋 𑌭𑍂𑌤𑍍𑌵𑍇𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌮𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂, 𑌕𑌥𑌮𑌿𑌹𑌲𑍋𑌕𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌯𑍋𑌰𑍇𑌵 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌶𑌙𑍍𑌕𑌾𑌯𑌾𑌮𑌾𑌹— (𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌵 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌭𑌵𑌤 𑌇𑌦𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇 𑌅𑌯𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌶𑍍𑌚 𑌲𑍋𑌕 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌦𑍍𑌵𑌯𑌮𑍇𑌵 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌂) 𑌸𑌂𑌧𑍌 𑌭𑌵𑌂 𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑌂 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑍋𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌦𑍍𑌵𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌲𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌮𑍇𑌵 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌮𑍃𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑍇𑌷𑍁 𑌸𑌤𑍍𑌸𑍍𑌵𑍇𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌦𑌿𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌕𑌦𑌾𑌚𑌿𑌤𑍍𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌗𑌨𑌰𑌕𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌦𑍍𑌵𑌯𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌯𑍋𑌗𑍍𑌯𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌾𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌯𑌤𑌿— (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌸𑌂𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑍇 𑌉𑌭𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌦𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 [illegible] 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌸𑍍𑌥𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌂𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌅𑌤𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇𑌵𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— (𑌅𑌥 𑌯𑌥𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍋𑌽𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍇 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌆𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌨𑍇𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌃 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌯𑌃 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑌰𑍂𑌪𑌃 । 𑌯𑌾𑌦𑍃𑌕𑍍𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑌰𑍂𑌪𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌸𑍁𑌖𑌦𑍁𑌃𑌖𑍇 𑌅𑌨𑍁𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑍈𑌵 𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌪𑌾𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌅𑌥 𑌤𑌥𑌾 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍂𑌲𑌾𑌨

ப்ரஸ்வபித்யஸ்ய லோகஸ்ய ஸர்வாவதோ மாத்ராமபாதாய ஸ்வயம் விஹத்ய ஸ்வயம் நிர்மாய ஸ்வேந பாஸா ஸ்வேந ஜ்யோதிஷா ப்ரஸ்வபித்யத்ராயம் புருஷ: ஸ்வயஞ்ஜ்யோதிர்பவதி ॥ ௯ ॥

ந தத்ர ரதா ந ரதயோகா ந பந்தாநோ பவந்த்யத ரதாந்ர

நநு-ஶரீரம்ப்ரஸ்வபவியாது ஸஹாயாந்து பஶ்யதி । தத்ர ஸ்வேந ப
ரிஷ்ட்ருஶ்யமாநதேஹஸாதிரிக்தேஹஸ்ஸ்ருஷ்டம் ததாகஸ்ஸ்வஸ்ருஷ்ட
ஷ்டஸ்ருஷ்டபர்ணாதஹரஸ்வபூதம் பரலோகஸ்யாநபேக்ஷத்வாத்: ।
நநு ஸ்வேந பரலோகவத் பர்ணாதாவதிவிஶேஷ ஸஹாயஸ்ஸ்ருஷ்டம்
ஸ்வயஞ்ஜ்யோதிஷ்டம் கர்தா:ஸ்வப்நஸஹத்வம் இந்த்ரியாணாம் ப்ரகாஶ
காநாம் ஸத்த்வாதித்யாஶங்க்யாஹ— (ஸ யத்ர ப்ரஸ்வபித்யஸ்ய லோகஸ்ய
ஸர்வாவதோ மாத்ராமபாதாய ஸ்வயம் விஹத்யேத்யாதி ॥) ஸ: ஜீவோ
யத்ர யதா ப்ரஸ்வபிதி ஸ்வப்நமநுபவதி । ததா ஸர்வாவத: ஸர்வ
தோ போக்யபோகோபகரணாதிஸம்பந்நஸ்ய லோகஸ்ய ஜகத: ஜாக்ரத்
ப்ரபஞ்சஸ்ய மாத்ராம் லேஶமேகதேஶமிதி மாத்ரா ப்ரகாஶகோ ஜாக்ர
தவஸ்தீந்த்ரியவர்க: । தமபாதாய ஸ்வயமேவ தமிந்த்ரியவர்கம் விஹத்ய
நிஶ்சேஷ்டதாமாபாத்ய । நிர்வ்யாபாரம் காரயித்வேதிபாவ: । ஸ்ய ஸ்வ
ப்நகேஹேந்த்ரியாதிஸம்ஜாதம் ஸ்வயம் (நிர்மாய) ஸ்ருஷ்ட்வா । சேத்ராகும்
ஜீவஸ்ய ஸ்வப்நபதார்தநிர்மாத்ருத்வஶ்ருஷ்டாரோதி த்ருஷ்டவ்யம் । ஸத்ர
"ஸஹி கர்தா" இத்யாகௌ ந கேஷாஞ்சித்ஸ்வப்நஸ்ருஷ்டகஸ்ய வக்ஷ்யமாண
த்வாத், பரமாத்மந: ஸ்ருஷ்டாரோதத்வக்தவாச்ச । ஸ்வேநபாஸேத்ய
ஸ்யைவ விவரணம்— (ஸ்வேநஜ்யோதிஷேதி ॥) ப்ரஸ்வபிதி ஸ்வப்நமநு
பவதீத்யர்த: । (அத்ர)அஸ்யாந்தஶாயாம் (புருஷ:) ஜீவ: ஸ்வயஞ்ஜ்யோதி
ர்பவதி ப்ரகாஶகாந்தராபாவாதித்யர்த: । யத்யபி ஸ்வப்நதஶாயாமபி
நம் ஸ்வப்நகேந்த்ரியதாரப்ரஸ்ருஷ்டேண யதுஹ்ருதஜ்ஞாநேநைவ நாத்
ஜ்யோதிஷா । ததாபி ப்ராதித்யாதிப்ரகாஶகாந்தரஸாநாஹிஷ்கத்ருதே
வேதிபாவ: । யத்யபி ஸ்வப்நேऽபி ப்ராதித்யாதிஜ்யோதிஸ்ஸ்ருஷ்டிஸ்ஸம்பவ
தே ப்ரகாஶகாந்தரவ்யதிரேகோ நவக்தும் ஶக்ய: । ததாऽபி லோகப்ர
ஸித்தாதித்யாதிஜ்யோதிரந்தராபாவாஜ்ஜாக்ரதாதிவைலக்ஷண்யேநோக்தம்
ஸ்வயஞ்ஜ்யோதிஷ்டம் ப்ரஸித்தஜ்யோதிரநபேக்ஷப்ரகாஶகத்வமேவேதி த்ர
ஷ்டவ்யம் ॥ ॥ ௯ ॥

நநு "ஶுத்தேநாயம் ஜ்யோதிஷாஸ்தே பல்யயதே கர்ம குருதே விபர்யேதி" இத்யாதிநோக்தவத்ஸ்வப்நே ஶுபஸ்வப்நக்ரியாகர்மகாரணாதீநாம் ஸத்த்வாதித்யாஶங்க்யாஹ— (ந தத்ர ரதா ந ரதயோகா ந பந்தாநோ பவந்தி

𑌯𑍋𑌗𑌾𑌨𑍍𑌮𑌾𑌯𑍀 𑌸𑍃𑌜𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌯𑍋 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌭𑍋𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑌾
𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌸𑍃𑌜𑌤𑍇 𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌭𑍋𑌗𑌾𑌃 𑌭𑍋-
𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑍇𑌷𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌭𑍋𑌗𑌾𑌃 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍃

𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌯𑍋𑌗𑌾𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌮𑌾𑌯𑍀 𑌸𑍃𑌜𑌤 𑌇𑌤𑌿 ।) 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌯𑍋𑌗𑌾𑌃 𑌶𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌯𑌃 । 𑌮𑌾𑌯𑌾𑌮𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌵𑌰𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌜𑌾𑌗𑍃𑌕𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌯𑍋𑌗𑌾𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌇𑌤𑌿 𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑍋𑌪𑌾𑌤𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌨𑍀𑌯𑌮𑌾𑌨𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍃𑌜𑌤𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 । 𑌅𑌨𑍍𑌤𑌃𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌮𑌾𑌨𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌷𑍁 𑌸𑌾𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌂 𑌭𑍁𑌵𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌜𑍍𑌞𑌾 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌭𑍁𑌃 । 𑌭𑍋𑌗𑌾𑌃 𑌭𑍋𑌗𑌾𑌃 । 𑌬𑌹𑍂𑌨𑌿 । 𑌭𑍋𑌗𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍀𑌰𑍍𑌘𑌪𑌾𑌠𑌃 । (𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍍𑌯𑌃) 𑌭𑌾𑌵𑍍𑌯𑌃 (𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌃) 𑌨𑌦𑍍𑌯𑌃 । 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍇 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍀𑌃 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍀𑌃 𑌸𑍃𑌜𑌤𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌰𑌿𑌣𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍃𑌜𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 “𑌭𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌭𑌵𑌿” 𑌇𑌤𑌿𑌕𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌬𑌲𑌭𑌵𑌨𑍀𑌯𑌬𑌲𑌾𑌹𑌾𑌵𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌸𑍍𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑍇 𑌯𑌥𑌾𑌮𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌥𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌮𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌜𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑌤𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌨𑌯𑌨𑌨𑌿𑌹𑌾𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌨𑌾𑌶𑌨𑌿𑌹𑌾𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾 𑌨𑍇𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑌃 𑌅𑌯𑍋𑌗𑍀 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌤𑍍 — (𑌸𑌹𑌿𑌤𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 ।) 𑌸𑌕𑌲𑌪𑍍𑌰𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌚𑍍𑌛𑌯𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 । 𑌸𑌕𑌿𑌂𑌵𑌾 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌶𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌹𑌿𑌤𑌾𑌨𑍁𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌃 । 𑌨𑌚 𑌸𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯𑍇𑌨 “𑌸𑌪𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍁𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑍇𑌰𑍍𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑍇𑌶𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌂, 𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌿𑌕𑌾𑌰𑌣𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌰𑌸𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 । 𑌤𑌥𑌾𑌹𑌿 — “𑌸𑌂𑌯𑍇𑌨 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌰𑌹𑌿𑌤𑌮𑍍” । “𑌨𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌮𑌾𑌯𑍀 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌯𑍋𑌗𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍇 𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌤𑍇 । “𑌸𑌹𑌿𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌹 𑌇𑌤𑌿 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌰𑌬𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹𑌮𑌿 । “𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑍇 𑌭𑌕𑍍𑌤𑌾𑌪𑌚𑌯” । 𑌸𑌕𑍇 𑌶𑌾𑌪𑌿𑌤𑌃 “𑌯𑌜𑌸𑍍𑌵 𑌮𑌾𑌂 𑌜𑌗𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑍇𑌣 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣” 𑌇𑌤𑌿 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌗𑌤𑍇𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌾𑌰𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌭𑍁𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍋 𑌵𑌸𑍍𑌤𑍂𑌕𑍍𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌯𑍋𑌗𑌂 𑌹𑌿 “𑌸𑌹𑌾𑌯𑍁𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌯𑌶𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵, 𑌶𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌶𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑍁𑌰𑌸𑍍𑌤𑍇𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑍇”𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌯𑍋𑌹𑌿 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌤𑌾𑌃 । 𑌅𑌤𑍋 𑌜𑍀𑌵𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌕𑌰𑍍𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 । 𑌨𑌚 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌯𑍋𑌗𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌿 । 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌭𑌾𑌕𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑍍𑌯𑌸𑌂𑌕𑌲𑍍𑌪𑌪𑍍𑌰𑍇𑌰𑌣𑌾 । 𑌨𑌚 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌣𑌯𑌿𑌤𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌵𑌾

த்யம், ஶாஸ்த்ராவிவ ஸ்வப்நமயாயாஶவிமுக்தாவாதிதி உதாஹ்ருத்ய ஸம்ப்ரத்யாஹ்ருத்ய ப்ரவ்ருத்திவிஷேஷ ப்ராப்த உச்யதே — “ஶாரீராத்மா ப்ராஜ்ஞேநாத்மநாந்வாரூட உத்ஸர்ஜந் யாதி” । தத்ர பூர்வம் பக்ஷம் வ்யாவர்தயதி । ஶாரீரஶப்தஸ்ய ப்ரஸித்தம் ப்ரவ்ருத்திநிமித்தம் ப்ரத்யக்த்வம் ஸம்பவதி । “ஶாரீரஆத்மநம் ஜ்ஞாந”மிதி நிர்திஷ்டவாநாச்ச ஶாரீரஶப்தோ ஜ்ஞாநப்ரவ்ருத்தஸம்பந்தஸ்ய வசந: । ஶாரீரத்வம் ஸம்பந்தஸ்ய ஶரீரஸ்யேஷ்டம் । நநு ஜீவஸ்யேஷ்டமித்யாஹ: । தத்ர ஹேது: காஷ்டேந ஹிம்ஸாவ்ருத்தஸ்யேவ ப்ரவ்ருத்திதி । ஜீவஸ்ய ஸத்த்வஸம்பந்தாதிப்ரஸூதப்ரவ்ருத்த்யா ப்ராஜாபத்யோக்திஸ்யாத் ஸம்ஸாரஹேதுபூதாயாம் ஸ்வப்நாதாவிவ ப்ரவ்ருத்தஸ்ய தத்ர ப்ரவேஶ ஶாஸ்த்ரநாஶ்ச । “ஸர்வம் பஶ்யதி”தி ஸர்வஶப்தேந ப்ரவ்ருத்தஸ்யைவ தத்ர ப்ரதிபந்நாஶ: । ஸ்வப்நப்ரவ்ருத்த தத்ர ப்ரவேஶ ஸ்வப்நாதிவ்ருத்த்யா ப்ராஜ்ஞஸ்ய ப்ராஜ்ஞோ நித்யப்ரவ்ருத்தேதி । உக்தம் ஸ்வப்நாநாமாதாநவ்யாக்ஷ இதி ப்ரவிஶாயாநப்ரஸங்காச்ச । “காமம் காமம் ப்ரார்த்தயேத நிர்ணீதே” உக்தத்வாத் “தத்ரைவ ஶாந்தம் தஸ்ய ப்ரேஷ்ய” தத்ர தாவத் தஸ்ய ஸம்பந்தஸ்ய ப்ரஸூதிவிஷயகாச்ச ந ஜீவஸ்ய ப்ரஷ்டவ்யம் । நநு ஸாஹாவிகஸ்ய ப்ரஸூதாவேஶகாதே ஸத்த்வஸம்பந்தஸ்யைவ ப்ராஜ்ஞஸ்ய கிந்நிமித்த ஏதத்த்வாஹ — “ப்ராஜ்ஞஸ்யாத்மா திரோஹிதம் தத் தாஹ்ரஸ்ய ப்ரயவிப்ரயாண” । ப்ராஜ்ஞஸ்யாத்மா ப்ரஶாந்தஸம்பந்தாத் திரோஹிதம் பவதி । தத்ஸம்பந்தமேவாஹ ஸஸ்ய ஜீவஸ்ய ப்ரத்யநபேக்ஷஸ்ய । “யதா ஸ்ருஷ்டேஷ்வ தத்ஸம்பந்தஸ்ய ப்ரத்யாஸ்ருஷ்டாநிராக்ருதநிர்யதேநஸ்ய ப்ரத்யஸ்தம் விஜ்ஞாதே ஸ்வயமேவ ஸ்வயம்ப்ரகாஶதி யதா ஸ்ருஷ்டேஷ்வ தத்ஸம்பந்தாதிரேகம் ஸ்தித ஸ்வயம் தஸ்ய ஸ்வயம்பவதி, ததேஷ்வாநந்யா”தி ஶ்ரவணாத் । “ஏஷ ஸம்ப்ரஸாதோ”ஸ்மாச்சரீராத் ஸமுத்தாய பரம் ஜ்யோதிரூபஸம்பத்ய ஸ்வேந ரூபேணாபிநிஷ்பத்யதே” । ஸம்ப்ரஸாத ஶரீராத் ஸ்வப்நாதிஷு ஸம்ப்ரஸாதரூபேணாவஸ்தித ப்ரவேஶகாலே ஸம்ப்ரஸாதவிஷயோ ஸம்ப்ரஸாதரூபேணாவஸ்தீத்யர்த்த: । “ஸம்ப்ரஸாதஸ்ய ஹி ப்ரஸ்தாவாத்தவ ததிஷு” । ஸ்வப்நாந்தேऽபி ஸம்ஸாரஸம்பந்த: “யதா கர்மஸு காம்யேஷு ஸ்த்ரியம் ஸ்வப்நேஷு பஶ்யதி । ஸம்ருத்தி தத்ர ஜாநீயாத் தஸ்மிந் ஸ்வப்நநிதர்ஶநே, ஸ்வப்நே பாப்மாநம் க்ருஷ்ணம் க்ருஷ்ணதந்தம் பஶ்யதி ஸ ஏநம் ஹந்தீ”தி ஶ்ருதே: । ஶுபாஶுபஸூசகத்வ ஸ்வப்நஸ்ய ப்ரஸித்தமேவ । தத்ர யதீயம் ஸ்வப்நதர்ஶநம் ஜீவகர்த்ருகம் ததபி ஸம்ஸாரப்ரவ்ருத்தேந ஸம்ஸ்ருஷ்டம் ப்ரவ்ருத்தம் நாஶ்யஸம்பந்தாத் । அத: ந ஜீவகர்த்ருகம் ஸம்ப்ரஸாதஸம்பந்தாதி ஸித்தம் । யதா ஸம்ப்ரஸாதே ஸ்வப்நஸம்ப்ருஷ்டஸ்ய தஸ்ய ப்ராஜ்ஞாதிஸம்பந்தாதித்யர்த்தே ப்ரவ்ருத்தி ஸம்ப்ரஸ்ருத்யாவஸரே ஜாக்ரதவஸ்தா ஸ்வப்நவ்ருத்தி ஜ்யோதிராத்மா வ்யதிரிக்தஸ்தாத் ஸ்வப்நகாலஸம்பந்தஸ்ய ப்ரவிஷ்டவஸ்தாஸ்யாத் । அத: ஸ்வப்ந

स्रवन्तीः सृजते स हि कर्ता ॥ ॥ १० ॥

तदेते श्लोका भवन्ति ॥ स्वप्नेन शारीरमभिप्रहत्यासुप्तः सुप्तानभिचाकशीति । शुक्रमादाय पुनरैति स्थानं हिरण्मयः पौरुष एकहंसः ॥ ॥ ११ ॥

प्राणेन रक्षन्नवरं कुलायं बहिष्कुलायादमृतश्चरित्वा । स ईयतेऽमृतो यत्र कामं हिरण्मयः पौरुष एकहंसः ॥ ॥ १२ ॥

स्वप्नान्त उच्चावचमीयमानो रूपाणि देवः कुरुते ब-

दृष्टानां स्वतन्त्र्यं प्रकारविरहादिति, तद्वत् । पारमेतत्वात्, [illegible] प्रकाशकस्य सत्त्वेन स्वप्ने स्वप्नदृष्टविषयनिर्मातृत्व-मेवास्य स्यात् । तस्य [illegible] दृष्टान्तवत् स्वीयज्ञाने हावकत्वात् स्वप्नदृष्टवस्तूनि देवतावस्थाः शृते स्वयमिति चेत् । प्रकृतमनुसरामः ॥ ॥ १० ॥

(तदेते श्लोका भवन्ति) तत्र स्वाप्नविषये एते वक्ष्यमाणश्लोकाः प्रवर्तन्त इत्यर्थः । (स्वप्नेन शारीरमभिप्रहत्यासुप्तः सुप्तानभिचाकशीति ॥) स्वप्नेनेतीत्थंभावे तृतीया । पौरुषः जीवः स्वप्नेनोपलक्षितस्सन् शारीरं शरीरमभिप्रहत्य निश्चेष्टताकारं कृत्वा असुप्तः अलुप्तप्रकाशस्सन् सुप्तान् अप्रकाशान् प्राणादीन् अभिचाकशीति । 'अशरीरं शरीरेषु' इति श्रुत्यन्तरानुसारात् विषयप्रकाशकत्वं । परिपश्यतीत्यर्थः । (शुक्रम्) ज्योतिष्मत् प्रकाशकं इन्द्रियजातं आदाय स्वप्नान्ते पुनः स्थानमैति जागरितस्थानं प्रतिपद्यत इत्यर्थः । (हिरण्मयः) प्रकाशमयः । (एकहंसः) एक एव हंसः गच्छतीति एकहंसः ॥ ११ ॥

(प्राणेन रक्षन्नवरं कुलायं बहिष्कुलायादमृतश्चरित्वा ॥) सः जीवः स्वप्ने अवरं निकृष्टं कुलायं स्थूलं शरीरं प्राणेन पञ्चवृत्तिप्राणेन रक्षन् । प्राणस्य वायोः स्वप्ने जीवनहेतुत्वनिमित्तेन सः स्वयं प्राणवायुना शरीरं रक्षन् ततः स्वापेऽपि कुलायात् शरीराद्बहिर्निर्गत्य (यत्र कामम्) कामितं यथेष्टं तत्र सञ्चरित्वा (अमृतः) अमरणधर्मा हिरण्मयः एकहंसः पौरुषः पुनरपि स्वस्थानमीयते गच्छतीत्यर्थः । यद्वा भोगार्थं बहिः सञ्चरित्वा यत्र कामं तत्र ईयते गच्छतीत्यर्थः ॥ ॥ १२ ॥

(स्वप्नान्त उच्चावचमीयमानो रूपाणि देवः कुरुते बहूनीत्यादि ॥) स्वप्नान्ते स्वप्नदशायामित्यर्थः । उच्चावचं उत्कृष्टं निकृ

बहूनि । उतेव स्त्रीभिस्सह मोदमानो जक्षदुतेवापि भयानि पश्यन् ॥ ॥ १३ ॥

आराममस्य पश्यन्ति न तं पश्यति कश्चनेति तं नायतं बोधयेदित्याहुः । दुर्भिषज्यं हास्मै भवति यमेष न प्रतिपद्यते । अथो खल्वाहुर्जागरितदेश एवास्यैष इति यानि ह्येव जाग्रत्पश्यति तानि सुप्त इत्यत्रायं

वचनः । उच्चावचं वर्ण्यमानलक्षणैरुत्कृष्टापकृष्टरूपैर्नः संहृष्टमानो देवः जीव इत्यर्थः । बहूनि देवादीनि रूपाणि करोति सृजतीत्यर्थः । (उत) अपि च । उत शब्दः अप्यर्थः । स्त्रीभिस्सह मोदमान इव क्वचित्प्रमोदमानो भवति । क्वचित् (जक्षदिव) जक्षणं भक्षणम् । हसनं वा । "जक्ष भक्षहसनयोः" इति स्मरणात् । (उत) अपि च । (भयानि) बिभेत्यस्मादिति भयानि व्याघ्रादीनि पश्यन्निवापि भवतीत्यर्थः । स्वाप्नानां तत्कालमात्रावसानकत्वात् देवानां संकल्पमात्रत्वमस्य ॥ ॥ १३ ॥

(आराममस्य पश्यन्ति न तं पश्यति कश्चन) अस्य जीवस्यारामं भोगोपकरणसंघातजन्यानादिकं देहेन्द्रियादिकं सर्वे जनाः पश्यन्ति । तं देहेन्द्रियादिविलक्षणमस्वरूपं जीवं कश्चन न पश्यतीति लोकं प्रत्यन्तेव यशं दर्शयति श्रुतिः । इतिहासं दर्शयति लोकप्रसिद्धिं तयोपपादयति— (तं नायतं बोधयेदित्याहुर्दुर्भिषज्यं हास्मै भवति यमेष न प्रतिपद्यत इति ॥) यतस्स्वप्ने इन्द्रियाण्युपसंहृत्य जीवो बहिर्निर्गच्छति तस्मात्तस्य रूपं ज्ञातव्यम् । 'यथैवायमि'ति श्रुतेः । "अतस्स्वप्नदेशे" इत्युपनायकोक्तेः । तं सुप्तं न बोधयेदित्याहुर्वृद्धाः । यदि तत्र देहं पश्यति । को दोषः? वदेत् स्वप्ने बोधितो जाग्रन्नपि प्रविशन्निर्गच्छति यं कंचिद्देहं प्रतिपद्यते यदि कदाचित्तर्हि स च स्वेन्द्रियाणीन्द्रियाधिष्ठानदेहे प्रवेशयेत् । तत्राश्च विषादिदोषश्चावश्यं दुर्भिषज्यं दुःखेन भिषक्चिकित्सेन दोषाय भवति । अपरेऽपि दुर्भिषज्यम्
तदेव स्यादित्याहुः । (अथो खल्वाहुर्जागरितदेश एवास्यैष इति यानि ह्येव जाग्रत्पश्यति तानि सुप्त इति) अथो इति वक्ष्यमाणपक्षान्तरे । वदन्ति परे अन्ये वादिनः । किमिति? जागरितदेश जाग्रत्स्थानमेवास्य जीवस्य स्वप्न इति । नत्वन्यत्पक्षम् । तत्र हेतुमाह— यानि ह्येव वस्तूनि जाग्रत्

பார்த்த: ஶ்ருண்வந் ஜ்யோதிஷாம் பதிம் ஸர்வம் ஸமஸ்தம் ஸத்ஸங்கம் ।
ததாத்ருக் உபாஸ்யம் விஶோகாய ஸ்புரதீதி ॥ ॥ ௪௪ ॥
ஸகலவேதஸ்ஸித்தம் ஸம்வாஸஸ்வராதிகா ஸ்வரக்ஷித்வ

ஸ்புதி தாநி ஸர்வஜ்ஞஸ்ய ஸ்புரதீதி । அத ஏதாஜநகேநாஹ ஸந்த்யம் ஸங்கல்ப்யம் ஸாக்ஷி:— உபாஸநேநவேவ் ஸ்வயம் ஸாக்ஷி ஸ்வஹுத்வஸ்யதி அநேந நக்த ஜாஸ்ரீதஸேயஸ்வாஜாவேத்யோதஸி । அதஸ்ய ஜீயஸ்ய ஸ்வேவ ஸ்வஹஸ்யநதி । கேஷ்டு அபோ ஸூத்ரா ஜாஸ்தமதி ஜஸ்யத்வோ ஸாக்ஷி வேதோவ்ருத்தாத்யதே ஸாக்ஷாவ நதோஜநம் । தபோஹி ஜாஸ்ரித ஸ்வேதிஷ்டஸமஹ்ரோஷீ ஷேஸ்யதே வ்யாஜாஸ்யஜாவ: । ஜாஸ்ரீ தாநிஷ்ணம் ஸ்வேவாஸ்ய ஜீவஸ்ய ஸ்வஹஸ்யநதி நய: । ஜிநாஜா நஹஸாவேஸாம ஜஸ்வீஷ்ணம் நஜம் । உத்தஸாயதேவ ஆவஸ்ய ஸீவ் யதே— (பாநிவேஷ்ய ஜாஸ்யந் ஸ்புதிதாநி ஸர்வஜ்ஞதி ॥) யாநி ஸ்வக்ஷநவநிதாஜவாநாதிநி ஜாஸ்யமாநம் வஸ்புதி தாஷு ஸமாநே நாயதி யாவாஸீணீ தாநி ஸ்வேந ஸ்புதி । அத: ஸ்வாயஸ்வாஸ ஷாஜாவ ஸமஸ்தா । தஸ்மாதிஹ வாஸோகவ ஸ்பிநீஸ்வாநாஜாவேவ ஸ்வஹஸ்யநதி நயதவநாஹ: । உக்தம் ஶ்ருண்வந் ஜ்யோதிஷ்ச ஸமஸ்தமாவாதி— (அத ஆயம் வாஸ்ய ஶ்ருண்வந் ஜ்யோதிஷாம் பதீதி ॥) வாஜவேநாவ: । ஜநகஸ்ய— (ஸர்வஸம் ஸமஸ்த ஸ்வஸம்ஸ்க்ருதாதீதி ॥) ஶ்ரவணம் ஜ்யோதிஷ்வ நிஷ்காமீஷ்யேக ஸ்வஸம்ஸ்வம் மயாம் தக்ஷிணாஜேந ததாதி । (அததாக்ஷம் விஶோகாயேவ ஸ்புரதீதி ॥) அத:வாஸம் ஸம்ஸாரவி ஶோகாயேவஸாயநம் ஸ்புரதி । நாநாஜிநிதவேஷ்டிதஜிதாவ: ௪௪ ।

யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய— (ஸகலவேதஸ்ஸித்தம் ஸம்வாஸஸ்வராதிகாவ ஸ்வரக்ஷித்வ வாணஜ்ஞ வாவஜ வாநஸ்ய திநாயம் ஸ்வதி யாவநாஹ ஸ்வதி ஸ்வேநவேதி ॥) ஸம்வாஸதீத்வநிதி ஸம்வாஸ: । ஜாஸ்ரீதே தேவஹூயாதிஸ்ராவாஸஸதஸ்ஜநநம் கா ஷ்வஸி ஸ்வேதத தேஜோ விஜ ஜதம் ஸம்ஷஜ்ஜஸ்தீதி அத: ஸம்ஸ்வாதஸ்வேந ஸ்வஸ்வநேஷ்வதே । யஷ்டி ஸம்வாஸஸ்வே ஸம்ஷஸ்ய ஜஸ்ய:, அயாஸி ஸ்வஸ்ய வ்ராக்ஞஸ்யதகதாதவே ஸகலவேதஸ்ஸித்தம்ஸம்வாஸஇதி ஸகலவேதநாவிகரணஸம்வாஸ ஸ்வேந வாராஜேஷ்யா யாதா: । தஸ்மாத் ஜிஜ்ஞாஸிதவ்யதீதி ஶேஷ: । ஸகா ரஜேஜிநிதாத "அநந்தரதேவஷே" த்வநந்தஸிகஜோவ: । ஸகலஷ ஜீவ: ஜாஸ்ரீதே (ரகா) க்ஷீவிகா । (உஸீகா) ஸக்ஷயிகா । விஷஜத்வா । "வாஜதிஸக்ஷணமோ"ஸ்திதி யாதர்: । தர்ஶயேத்வ

புண்யஞ்ச பாபஞ்ச புந: ப்ரதிந்யாயம் ப்ரதியோந்யாத்₃ரவதி ஸ்வப்நாயைவ ஸ யத்தத்ர கிஞ்சித்பஶ்யத்யநந்வாக₃தஸ்தேந ப₄வத்யஸங்கோ₃ ஹ்யயம் புருஷ இத்யேவமேவைதத்₃யாஜ்ஞவல்க்ய ஸோऽஹம் ப₄க₃வதே ஸஹஸ்ரம் த₃தா₃ம்யத ஊர்த்₄வம் விமோக்ஷாயைவ ப்₃ரூஹீதி ॥ ௧௫ ॥

ஸவா ஏஷ ஏதஸ்மிந்ஸ்வப்நாந்தே ரத்வா சரித்வா த்₃ருஷ்ட்வைவ புண்யஞ்ச பாபஞ்ச புந: ப்ரதிந்யாயம் ப்ரதியோந்யாத்₃ரவதி பு₃த்₃தா₄ந்தாயைவ ஸ யத்தத்ர கிஞ்சித்பஶ்யத்யநந்வாக₃தஸ்தேந ப₄வத்யஸங்கோ₃ ஹ்யயம் புருஷ இத்யேவமேவைதத்₃யாஜ்ஞவல்க்ய ஸோऽஹம் ப₄க₃வதே ஸஹஸ்ரம் த₃தா₃ம்யத ஊர்த்₄வம் விமோக்ஷாயைவ ப்₃ரூஹீதி ॥ ௧௬ ॥

புண்யஞ்ச பாபஞ்ச புண்யபாபப₂லமநுபூ₄ய । தத: புநஸ்ஸம்ப்ரஸாதே₃ ஸ்வப்நஸ்தா₂நே ஜிக₃மிஷிதே ஸதி ப்ரதிந்யாயம் யதா₂ந்யாயம் । யதா₂ நிர்க₃தமித்யர்த₂: । அயநம் ந்யாய: । நிர்க₃மநமித்யர்த₂: । புநஶ்ச ஸ்வப்நஸ்தா₂நாத்₃யதா₂ நிர்க₃த: ததை₂வேதி பா₄வ: । ப்ரதியோநி யோநிஶப்₃த₃: ஸ்தா₂நவாசீ । ஸ்தா₂நம் ப்ரதி ஸ்வப்நஸ்தா₂நம் ப்ரத்யாத்₃ரவதி ஆக₃ச்ச₂தி ஸ்வப்நாய ஸ்வப்நாநுப₄வாயேத்யர்த₂: । (ஸ யத்தத்ர கிஞ்சித்பஶ்யத்யநந்வாக₃தஸ்தேந ப₄வதி) தத்ர ஜாக்₃ரத்₃த₃ஶாயாம் ஸ: ஜீவ: யத்கிஞ்சித் ஸ்நேஹ்யப்ரவ்ருஶரீராதி₃கமத்₃ராக்ஷீத் தேந ந ஸ்ப்ருஶ்யத இதி தேநாநந்வாக₃தோ ப₄வதி தேநாநநுஸ்ருதோ ப₄வதி । தத்ஸம்ப₃ந்த₄ரஹிதோ ப₄வதீத்யர்த₂: । தத்ர ஹேதுமாஹ— (அஸங்கோ₃ ஹ்யயம் புருஷ இதி ।) கர்மவிஶேஷோபாதி₄கேந ஶரீரேந்த்₃ரியஸம்ப₃ந்தா₄தி₃நா அஸம்ப₃ந்த₄ஸ்வபா₄வ இத்யர்த₂: । யதி₃ ஹி கேநசித்ஸங்க₃: ஸ்வாபா₄விகஸ்ஸ்யாத் ததை₃வ ஹி தஸ்ய ஸர்வதா₃ ததா₃நுவ்ருத்திஸ்ஸ்யாத் । அதோऽஸங்க₃ஸ்வபா₄வ: ஜாக்₃ரத்₃த₃ஶாத்₃ருஷ்டபதா₃ர்தா₂நநுவ்ருத்தியுக்த இதி பா₄வ: । உக்தமங்கீ₃கரோதி ஜநக:— (ஏவமேவைதத்₃யாஜ்ஞவல்க்யேதி ।) (ஸோऽஹம் ப₄க₃வதே ஸஹஸ்ரமித்யாதி₃ ।) பூர்வவத₃ர்த₂: ॥ ௧௫ ॥

(ஸவா ஏஷ ஏதஸ்மிந் ஸ்வப்நாந்த இத்யாதி₃ ।) ஸ்வப்நாந்தே ஸ்வப்நஸ்தா₂ந இத்யர்த₂: । அந்தஶப்₃த₃: ஸ்தா₂நவசந: । "அந்தஸ்ஸ்த₂லே ஸ்வரூபே ச நிர்ணயே ஸ்வாவயவே" இதி நிக₄ண்டு: । (பு₃த்₃தா₄ந்தாயைவ) பு₃த்₃த₄ம் போ₃த₄: । ஜாக₃ர இதி யாவத் । அந்தஶப்₃த₃: ஸ்தா₂நவசந: । போ₃த₄ஸ்தா₂நாய ஜாக்₃ரத்ஸ்தா₂நாயேதி யாவத் । (ஸ யத்தத்ர கிஞ்சித்பஶ்யத்யநந்வாக₃தஸ்தேந ப₄வதீதி ।) ஜாக்₃ரத்₃த₃ஶாயாம் ஸ்வப்நத்₃ருஷ்டவஸ்துஸம்ப₃ந்த₄ரஹிதோ ப₄வதீத்யர்த₂: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ௧௬ ॥

ஸர்வாவஸ்த²ஸ்த²ஸ்ய ஸந்தோஷஸ்தை²ர்ய ... ஸம்ப்ரவிஶ்ய ச
ப்ரஸாத³ம் ... ப்ருதி²வ்யாம் ப்ரதிபந்நாய
... ஸ்வஸ்தாபயேத் ॥ ॥ ௧௭ ॥

த்வயா ஸ்ருஷ்டே ஜக³த்யஸ்மிந் ... ப்ரஸீத³ம்
... ஸர்வபூ⁴தாநாம் ...
... ஸ்வஸ்தாநாம் ... ॥ ॥ ௧௮ ॥

த்வயா ... ஶ்ரேஷ்ட²மேவ ... விஶ்வ
... ஸம்ஸ்த²ம் ... ஸ்வரூபமேவ ப்ரியத ...
... ஸர்வஸ்யாயம் ... யத்ர ... ந ச
... காரம் காரயேத் ... ஸர்வம் ... ॥ ॥ ௧௯ ॥

தாவச்சேஷ்டா ஹிதாநாம் நாமேஷ்வா யதா² க்லேஶஹேதவோ
... ஸம்ஸ்த²ம் ... ஸம்ஸ்க்ருத ... ஹரி
... ஜிதந்தே

(ஸர்வாவஸ்த²ஸ்த²ஸ்ய ... இத்யாதி³ ॥) ... ௧௭ ॥

... ஸ்வரூபம் ... ஸம்ஸாரவ்ருத்³தி⁴ ... ஸர்வஸ்வ ... । ... (த்வயா ஸ்ருஷ்டே ஜக³த்யஸ்மிந் ... இத்யாதி³ ॥) ... ॥ ௧௮ ॥

... (த்வயா ... இத்யாதி³ ॥) ... ஶ்ரேஷ்ட²மேவ ... விஶ்வ ... (ஸ்வரூபாய) ... । ... । ... (ஸர்வஸ்ய) ஜீவ: ... யத்ர ... ஜிதந்தே ... ॥ ௧௯ ॥

... (தாவச்சேஷ்டா ஹிதாநாம் நாமேஷ்வா யதா² க்லேஶஹேதவோ இத்யாதி³ ॥) யத்ர ... ஜீவம் கேவலம் ... , கேவல (ஜிதந்தே) ...,

व हस्तीव विच्छाययति गर्तमिव पतति यदेव जाग्रद्भयं पश्यति तदत्राविद्यया मन्यतेऽथ यत्र देव इव राजेवाहमेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्यते सोऽस्य परमो लोकः ॥ २० ॥

तद्वा अस्यैतदतिच्छन्दा अपहतपाप्माभयं रूपं तद्यथा प्रियया स्त्रिया संपरिष्वक्तो न बाह्यं किंचन वेद

(हस्तीव विच्छाययतीव) गजो विद्रावयतीव, गर्तमिव (पततीव) गर्तमिव पतनमिति भाति, ताः अस्य पापस्य तादृग्भयस्वप्नफलदाः । स्वप्नदर्शनस्थानभूता इत्यर्थः । केशसहस्रांशरूपा यावता अणिम्ना सौक्ष्म्येण तिष्ठन्ति तावदणिम्ना युक्ताः शुक्लनीलपिङ्गलहरितलोहितादिनानारूपरसपूर्णाः हिता नाड्यो नाड्यात्मिका इत्यर्थः । (यदेव जाग्रद्भयं पश्यति तदत्राविद्यया मन्यते) यज्जाग्रद्दशायां भयस्थानं पश्यति तद्भयहेतुं स्वप्नादिदृष्टं अविद्यया कर्मणा मन्यते पश्यतीति । हितनाडीस्वप्नादिदृष्टस्य कर्मसम्बन्धस्वरूपस्य [illegible] संभवतीति भावः । (अथ यत्र देव इव राजेवाहमेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्यते सोऽस्य परमो लोकः) "स यथा कुमारो वा महाराजो वा महाब्राह्मणो वा अतिघ्नीमानन्दस्य गत्वा शयीतैवमेवैष एतच्छेते" इति बृहदारण्यकोक्तरीत्या यत्र स्वप्ने स्थितस्य देववद्राजवच्चानन्दानुभवः, किंच यत्र स्थितः अहमेव सर्वोऽस्मीति मन्यते सर्वत्र [illegible] वस्तु नोपलभते, सोऽस्य जीवस्य परमो लोकः [illegible] । परमोत्कृष्टोऽयम् । अत्र [illegible] स्थितस्य न स्वप्नादि [illegible] इति भावः ॥ ॥ २० ॥

(तद्वा अस्यैतदतिच्छन्दा अपहतपाप्माभयं रूपम्) तदेतत् स्थानमेवास्यातिच्छन्दाः छन्दसो रूपवान् । अतिच्छन्दाः इति छान्दसम् । अतिच्छन्दम् अभिलाषातिगम् । अपहतपाप्म पापरहितम् अभयं भयरहितं रूपम् । परमोत्कृष्टमित्यर्थः । ततः किमित्यत्राह — (तद्यथा प्रियया स्त्रिया संपरिष्वक्तो न बाह्यं किंचन वेद नान्तरमित्यादि ॥) यथा प्रियतमया स्त्रिया संपरिष्वक्तस्य पुरुषस्य अन्यदेवाविषयज्ञानं वा, बाह्यविषयज्ञानं वा नास्ति, एवं परमात्मना प्राज्ञेनात्मना सम्परिष्वक्तस्यास्य पुरुषस्य जीवस्य बाह्याभ्यन्तरवस्तुविषयज्ञानाभाव उपपद्यते इत्यर्थः । अत्र च संपरिष्वङ्गो नाम तत्र शयनम् । श्रावयति "स्वपिति

நாஜ்ஞாபேவேவாயம் வர்ஷ: ப்ரஜோநாதநாஸம்பரிஷ்வக்தா
நவோஹ்யம் கிஞ்ச வெடி நாஜ்ஞா தஆ அலெஸ்து தடாக்காவே த
க– வேகாம் ...ப்ரஹாகாஜ்ஞாய ॥ ॥ ௨௧ ॥

அத்ரவிதாரவிதாஹ வதி ேவதா ஜொகா அஜொகா ஜேடா
அஜேவா வெடா அவெடா: । அத்ரஷெடாஸூதநாஹ வதி ஹ்ரு
ஹாரஹ்ருணஹா வாணாஜொரவாணாஜ: வளவுஜொரவளவு:
ஹ்ருவெணாஜஹ்ருவணஹ்ராவஜொரதாவஜொர நமாமதம் வர்ணெ
நாநமாமதம் வாவெந தீணேரஹி தடா ஸவரஜோகாஜஹ்ருடா

தொ ஹவதீ''தி வாக்யஸ்ோநாயடுகவா ஹமவதா ஹாஷ்யக்ருதேத
தாக்யெஸ்ராடாஹ்ருதகாஜ । அயவா ஜாமத்ஸ்வவநமவஷ்டக்ஸமம்
... ஸ்ரேஷ ஷ்வஷ்வஜ்ஜிதிக் காயவதீடிதி
த்வ்யாஷ் । (தஆ அலெஸ்து தடாக்காவேககாவேகாவோம் ரஹஸம் ஜொ
காஜ்ஞாம்) தஜேவ ஜீவஸ்வஷ்வஜ்ஜிஸ்வாநஹதம் ப்ரஜோநாவலக்ஷணம் ஸ
ரஹவோக்காவேம் அவாக்வஸ்ஸவேக்காவே । க்ருதகாவோம் க்ருதாநஷதவ்வத் ।
அகாவோம் க்ருதவ்யதிஜிக்காவேநாஹந்த் । ஜொகாஜ்ஞாம் ஜொகவோஹ்ய ।
அஜ்ஞாலஜோ வஹிதேரமவநா: । ஜொகவேஜ்ஞாவதகோந । ஜொக
ஹநத்யம் வ்ரவம் ரஹவதித்யயக: ॥ ॥ ௨௧ ॥

(அத்ர விதாரவிதாஹவதி வேதாரவேதா) அத்ர வாரவேதநி ஸவ
ஷவ்வஜ்ஜிஸ்வாநே ஸ்ரீநஸ்ய ஜீவஸ்ய விதாஷயோ நஸங்கி தஷ்ரஹவஸ்ய
ஹரீரஸம்வம்யவடக்கவேகஸம்வம்யஹநஸ்தயா அஹரீரஸ்ய ஜநகா
ஹாவெந விதரஜோகாநாவிதாநா: । (ஜொகா–ஜொகா:) தஸ்யாஹய
ஹநஸ்யவாஷிதிஹாவ: । (ஜேவாஅஜேவா:) அநரமாஹகஹநஸ்யவாஷிதி
ஹாவ: । (வெடா அவெடா:) அநநஹாவநீயவ்யரவெவாஷிதிஹாவ: । (அத்ர
ஷெடாஸூதநாஹவதி ஹ்ருணஹாரஹ்ருணஹாத்யாஷி) வரிஹ
ஸாதவ்யஹவெ ஜெஷநத்யாஷிகதரவாஷ்யஸம்ஹவாஷிதிஹாவ: । (வாம்வா
ஜொரவாம்வாஜத்யாஷி) வம்வாயவஷ்வஸஹ்ரவணதாவஸாஷிஜேஹஸம்
வம்யாஹாவாஜெவெதிஹாவ: । அத்ர ஜெஹதாவோஹ— (அநமாமதம் வா
ணெநாநமாமதம் வாவெநேதி ॥) ஹரீரஸம்வம்யவடகவர்ண
வாவஸம்ஹ்ரநாநாவிநா: । நந வாரவேஜஹவியொமநஜ்ஞாஹா
விகாஷ்வகவேஸ்ரஹணஸ்ய அயம் ஸவஷ்வள கவேஸம்வம்யாஹாவ
ஜத்யாஹம்க்யாஹ— (தீணேரஹி தடா ஸவரஜோகாநஹடியஸ்ய
ஹவதீதி ॥) ஸவஷ்வ: வாரவ ஷொஹி யஸ்வாஜஹடியஸ்ய ஸவஜாநு
ஜொகாநு தீணேரஹவதி தஜொ வநஸ்வாவரஹஹெஹாஹாவாஜ விஷ்
வோநாநாவேவி கவேணாம் ஹயவநாநாஹிவேஷ்ராஹாவாஜகவேணாவேஸம்வ

யஸ்ய பவதி ॥ ॥ ௨௨ ॥

யத்வை தந்ந பஶ்யதி பஶ்யந்வை தந்ந பஶ்யதி ந ஹி த்ரஷ்டு-
ர்த்ருஷ்டேர்விபரிலோபோ வித்யதே(அ)விநாஶித்வாத் ந து தத்த்வி-
தீயமஸ்தி ததோ(அ)ந்யத்விபக்தம் யத்பஶ்யேத் ॥ ॥ ௨௩ ॥

பர்யங்காத்தத்ப்ரதேஶாச்சரீரஸம்பந்தாபாவேந தத்ர நாந்வாகதத்வேந புண்யபா-
பயோரபி நஸம்பத்யதே । அதோ நஸங்கீத்யர்த: ॥ ॥ ௨௨ ॥

“யோ(அ)யம் விஜ்ஞாநமய” இத்யுக்தஜ்ஞாத்ருஸ்வரூபஸ்ய ஸுஷுப்-
த்யாதௌ பாஹ்யஜ்ஞாநாபாவ: கிந்நிபந்தந இத்யாஶங்க்யாஹ—
(யத்வை தந்ந பஶ்யதி பஶ்யந்வை தந்ந பஶ்யதீத்யாதிநா ।) தைஸ்தை:
பாஹ்யேந்த்ரியஸம்வாதிரிக்தம் ஸுப்த: ஸுஷுப்தோ ஜீவோ ந பஶ்யதீதி
யத் தத் பஶ்யந்நேவ ந பஶ்யதி । ஏவஶப்த ஏவார்த: । பஶ்யத: ஸத
ஏவாஜ்ஞாநமத்ர பாஹ்யார்தாபாவநிமித்தமித்யர்த: । நநு பஶ்யத:
கதம் பஶ்யத்தேத்யத்ராஹ— (நஹி த்ரஷ்டுர்த்ருஷ்டேர்விபரிலோபோ
விநாஶித்வாதிதி ।) ஜ்ஞாத்ருஸ்வரூபஜ்ஞாநஸ்ய நித்ய-
த்வாத் விநாஶோ நாஸ்தீத்யர்த: । தர்ஹி ஸுஷுப்தௌ கதம்பஶ்யத்
இதி தத்ராஹ— (ந து தத்த்விதீயமஸ்தி ததோ(அ)ந்யத்விபக்தம் யத்பஶ்யேதிதி ।)
அயமர்த:— ஜ்ஞாநஸ்வரூபஸ்யாபி பாஹ்யார்தஸம்பந்தாபாவாத் பாஹ்யார்த்தவிஷய-
ஜ்ஞாநாபாவோ பவதி । அபி து தமோவிஹதஸ்ய ஸ்வாஜ்ஞாத்ருத்வ-
ஶக்திமதோ(அ)ஸ்ய பாஹ்யார்த்தவிஷயஜ்ஞாநபூர்வகத்வேநாபாவோ(அ)பி
நாஸ்தி ஸ்வாத்மஜ்ஞாநமபி ஸ்வரூபஸம்பந்தம் பவதீதி । ந ச ஸ்வப்ரகாஶத்வாதே
பாவஸ்ய ஜாக்ரத்ஸ்வப்நயோரபி ஸர்வகாலஸத்த்வஸுஷுப்தாவஸ்தாவிஶே-
ஷோ ந ஸ்வப்ரகாஶத்வாபாவாந்நாபவதோ(அ)ஸ்தீதி ஶங்க்யம் । தத்ர ஸுஷுப்தா-
வஸ்தாவிஶேஷாத் ஸ்வப்ரகாஶத்வாபாவேந பவதோ(அ)பி ஸ்வப்ரகாஶத்வாபாவாத், ஸுஷுப்தௌ
ஸுஷுப்தாவஸ்தாகாலிகஸ்ய நாஸம்பந்தமஸ்ய ப்ராஜ்ஞஸ்யேவாவ-
பாஸகத்வாத் । ந ச தஸ்ய ஸ்வப்ரகாஶதயா ப்ராஹ்மணோ ந ஸு-
ஷுப்தௌ விஷயாணாமேவ ஸம்பந்தோ ஸ்யாதிதி ஶங்க்யம் । “ஸ்வபூர்வ் ப்ராஜ்ஞ
ஆத்மநா ஸம்பரிஷ்வக்தம் ப்ராஹ்மணோ(அ)பி ந ப்ரதிபுத்யதே ந ப்ர-
த்யக்”இதி ஶ்ருதேர்ப்ராஜ்ஞஸ்ய அந்யதஶப்திதத்வேந விஶேஷேண
ஜீவஸ்ய ஜ்ஞாநஸ்ய திரோஹிததயா ப்ராஹ்மண உபஸம்ஹாரஸம்ப-
ந்தேந ப்ராஹ்மாதிதயா ப்ராஜ்ஞோபஸம்ஹாரஸம்பவாத் । ப்ராஹ்மாதிதயா ப்ர-
ஹ்மாதித்வோபபந்தி ஜ்ஞாநதிரோதாநம் ப்ரத்யக்ஷாபாவாதிதி பாவ: ।
அத்ர ந து தத்த்விதீயமிதி த்விதீயஶப்தேந ஜீவஜ்ஞாநஸ்ய பா-
ஹ்யார்தஸம்பந்தஸ்யாபி தத்தேஹேந்த்ரியாதிஸம்பந்தாத் ஜ்ஞாநஸ்ய விஷயஸம்-
பந்தாபாவாத் ஸுஷுப்தௌ பாஹ்யார்தவிஷயஜ்ஞாநாபாவ இதி
ஹேதுஶ்சேத்யேதத் உக்தம் ॥ ॥ ௨௩ ॥

யஶ்செஷு தஸ்ஜிஹ்வாதி ஜிஹ்வாமெஸு தஸ்ஜிஹ்வாதி நஹி ஜிஹ்வாதாவாஸா
தேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த தத்தீயஶேஷி
தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யஜ்ஞியெஸு ॥ ॥ ௨௪ ॥
யஶ்செஷு தஸ்ரஸபதே ரஸபமெஸு தஸ்ரஸபதே நஹி ரஸபி
தஸ்ரஸபதேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த த
த்தீயஶேஷி தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யஜ்ஞஸமெயஸு ॥ ॥ ௨௫ ॥
யஶ்செஷு தஸ்வக்தி வக்ஷமெஸு தஸ்வக்தி நஹி வக்தவக்தேவிஷுவ
ர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த தத்தீயஶேஷி தலெதாஸ ந
ஶ்விலக்ஷம் யஶ்லெஷஸு ॥ ॥ ௨௬ ॥
யஶ்செஷு தஸ்ஶ்ருணோதி ஶ்ருண்வமெஸு தஸ் ஶ்ருணோதி நஹி
ஶ்ருதாவாஶ்ருதேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த
தத்தீயஶேஷி தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யஶ்ருண்வாயாஸு ॥ ॥ ௨௭ ॥
யஶ்செஷு தஸ்மநுதே மநோமெஸு தஸ் மநுதே நஹி மநா
மநுதேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த தத்தீயஶே
ஷி தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யமநீத ॥ ॥ ௨௮ ॥
யஶ்செஷு தஸ்ஸ்ப்ருஶதி ஸ்ப்ருஶமெஸு தஸ்ஸ்ப்ருஶதி நஹி ஸ்ப்ருஷ்டாஸ்ப்ருஷ்
டேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த தத்தீய
ஶேஷி தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யஸ்ஸ்ப்ருஶஸு ॥ ॥ ௨௯ ॥
யஶ்செஷு தஸ்விஜாநாதி விஜாநமெஸு தஸ் விஜாநாதி நஹிவிஜ்ஞா
தாவிஜ்ஞாதேவிஷுவர்ஜேஜாவோ விஷ்ணுதேஜவிநாஶிகாஸ்த த
த்தீயஶேஷி தலெதாஸ நஶ்விலக்ஷம் யவிஜாநீயாஸு ॥ ॥ ௩௦ ॥
யத் வாஸநஶ்ரீவஸ்தாத்ராநஶ்ரநஶ்ரவஸ்பெஸ்வநேஶ்ரநஶ்ரி

(யஶ்செஷு தஸ்ஜிஹ்வாதி ஜிஹ்வாமெஸு தஸ்ஜிஹ்வாதீத்யாதி ॥) வாக்யவ
வஸு ॥ ॥ ௨௪ ॥ ௨௫ ॥
(வக்ஷமெஸு தஸ்வக்தீதி ॥) வக்ஷநக்ரியாமேஹதாதாயோஜ்ஞஜ்ஞாநவ
தவவாவக்ஷநஶ்ரீத்யயுஃ । இதம் ஸவ்யக்மஶேஷ்ரியவ்யாவாமொரவெக்ஷ
ணம் ॥ ॥ ௨௬ ॥ ௨௭ ॥
மநுதெஜதி மநோவ்ருத்திகயநம் ॥ ॥ ௨௮ ॥ ௨௯ ॥
விஜாநாதீதி பாஹ்யவ்ருத்திகயநம் । ஸஶ்ரூதவஷ்வாமவஷ்வஸு ॥ ௩௦ ॥
கய ஸ்வஸ்வாநாதிள மெநவதீத்யாஹ— (யத் வா ஸநஶ்ரீவஸ்தாத்
ராநஶ்ரநஶ்ரவஸ்பெஸ்வநேஶ்ரீத்யாதி ॥) ஸஶேநஶ்ரநஶ்ரீதத்ராநஶ்ரநேதி
ஸேஷஃ । தயாவ யத் ஸ்வாநெ ஸ்வாதிள ஸ்திதஸ்ரா ஶேஷி வ்யக்திஜம்
ஸ்யாஸ், ஜம்யாதிகஜு காரணம் ஸ்யாஸ், தஜாநீம் கிஜிம்ப்ரஸ்யாதிகம்
கேநவித்ரணெந கஸ்விதஸ்பெஸ்வதி । ஜமத வ்யக்திஜவஷாயமாஹா

𑌘𑍍𑌰𑍇𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑌸𑌯𑍇𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌦𑍇𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌚𑍍𑌛𑍃𑌣𑍁𑌯𑌾𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌮𑌨𑍍𑌵𑍀𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌸𑍍𑌪𑍃𑌶𑍇𑌦𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌤𑍍 ॥ ॥ ௩௧ ॥

𑌸𑌲𑌿𑌲 𑌏𑌕𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌽𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍈𑌨𑌮𑌨𑍁𑌶𑌶𑌾𑌸 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌏𑌷𑌾𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾 𑌗𑌤𑌿𑌰𑍇𑌷𑌾𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾 𑌸𑌂𑌪𑌦𑍇𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑍋 𑌲𑍋𑌕 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌮𑍁𑌪𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥ ॥ ௩௨ ॥

𑌸 𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌰𑌾𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌯𑍇𑌷𑌾𑌮𑌧𑌿𑌪𑌤𑌿𑌃

𑌵𑌾𑌕𑍍, 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑍋𑌪𑌾𑌧𑍇𑌨 𑌕𑌰𑌣𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌿𑌤𑌜𑍍𑌜𑌨𑍍𑌯𑌸𑌂𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑌵𑌸𑍍𑌤𑍁𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌪𑍍𑌰𑌸𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥ ௩௧ ॥

(𑌸𑌲𑌿𑌲 𑌏𑌕𑍋 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾𑌽𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌥𑌾 𑌜𑌲𑌂 𑌜𑌲𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍍𑌷𑌿𑌪𑍍𑌤𑌮𑍇𑌕𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌏𑌵𑌂 𑌸𑌲𑌿𑌲𑍇 𑌸𑌲𑌿𑌲𑌵𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌚𑍍𑌛𑌸𑍍𑌵𑌭𑌾𑌵𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌶𑍍𑌰𑍀𑌨𑌾𑌰𑌾𑌯𑌣𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌮𑌪𑌰𑌿𑌷𑍍𑌵𑌙𑍍𑌗𑌵𑌶𑍇𑌨𑍈𑌕𑍀𑌭𑍂𑌤𑌸𑍍𑌸𑌨𑍍𑌨𑌦𑍍𑌵𑍈𑌤𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 [illegible] 𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌜𑌨𑌕𑌮𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 𑌕𑌥𑌂 [illegible] — (𑌏𑌷𑌾𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾 𑌗𑌤𑌿𑌃) 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌏𑌷𑍈𑌵 । (𑌏𑌷𑌾𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾 𑌸𑌂𑌪𑌤𑍍) [illegible] 𑌏𑌷𑍈𑌵 । (𑌏𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑍋 𑌲𑍋𑌕𑌃) [illegible] (𑌏𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌃) 𑌨𑌿𑌰𑌤𑌿𑌶𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌰𑍂𑌪 [illegible] — (𑌏𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌮𑍁𑌪𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 [illegible] 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩௨ ॥

𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 [illegible] — (𑌸 𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌰𑌾𑌦𑍍𑌧𑌸𑍍𑌸𑌮𑍃𑌦𑍍𑌧𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌰𑌾𑌦𑍍𑌧𑌃 “𑌰𑌾𑌧 𑌸𑌂𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑍌” 𑌇𑌤𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍋𑌃 । 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌃 । [illegible]

ஸவிவெயஃ8ஃா ந⁻ஒஷெர்ஷஃாஒஹெஸ்ஸம்வஷதஒஸ்ஸ8ந⁻ஷ்ர்யாணாம்
வாஶ8 குநெருzயஒயஶதம் 8ந⁻ஷ்ர்யாணா8ாநுரஸ்ஸவனக: வி
தஹ்ணாஜ்ஹிதஒவொகாநா8ாநெரzய ஒயஶதம் விதஹ்ணாம் ஜித
ஒவொகாநா8ாநுரஸ்ஸவனஒகா ஹ்நவஃஒவொக குநெருzய ஒயஶதம்
ஹ்நவஃஒவொக குநுரஸ்ஸவனக: க8ஃஷெவாநா8ாநெரு ஒய க8ஃ
ணாஷெவக்வ8ஹிஸம்வஷ்ர்ஞெzய ஒயஶதம் க8ஃஷெவாநா8ாநுரஸ்ஸ
வனக குஜாநஷெவாநா8ாநெரு யஸ்ஸ ஒஶ்ரா்திர்ஒயாzவர்ஜிஒநாz
கா8ஹஒதாzய ஒயஶத8ாஜாநஷெவாநா8ாநுரஸ்ஸவனக: வ்ரஜாவ
திஒவொக குநெரு யஸ்ஸ ஒஶ்ரா்திர்ஒயாzவர்ஜிஒநாzகா8ஹஒதாzய

யதி ஸ: உக்தலக்ஷணகுநு: 8ந⁻ஷ்ர்யாணாஜுஶெ்ர ஶெ்ரஷ்குநுஜத்ர்
யஃ: । அத்ர ஸ8ர்ஜக்வாதிஹ⁻ணாநாம் அந⁻க்ஷ்ச்ச்தயா வெதநீயக்வாதா
நுக்வ8ஸ்ஜ்தி உர்ஷவர்ழ । (அயஒயஶதம்8ந⁻ஷ்ர்யாணா8ாநுரஸ்ஸவனக:
விதஹ்ணாம் ஜிதஒவொகாநா8ாநு:) ஶதஹ⁻ணீதா 8ந⁻ஷ்ர்யாணாம்
வக்ஷெஃக்தா: வாஶ8ாநு: ஶ்ராஜாதிக8ஃஹி: விதஹ்ம்ஒவ்க்ஷாஷயி
க்வா ஜிதவிதர்ஒவொகா ஒய விதாஶ: ஒதஷாஒ8க குநெருாஹவதீதர்
யஃ: । வநவ8ஒஶ்zவி । ஸவனக: க8ஃஷெவாநா8ாநுஜதர்த்ர் க8ஃ
ஷெவாநாஜிதர்ஸர்யாஃ8ாஹ— (ஒயக8ஃணாஷெவக்வ8ஹிஸம்வஷ்ர்ஞெ
ஜதி ॥) ஷெவக்வம்ஹி அிவியம் க8ஃஸிஜ8ாஜாநஸிஜ்ஞு । கவுஷாவெவ
யக ஸிஜம் தஷாஜாநஸிஜ்ழ । தஹிதாஶக க8ஃஸிஜ்ழ । யஷா உவாஸந
ஸிஜ8ாஜாநஸிஜ்ழ । தஹிதாஶக க8ஃஸிஜ்ழ । யஷா த்யஸ்க்லிம்ஶஷெவதா
ஸாயா⁻ஜர்ம் க8ஃஷெவக்வ்ழ । த்யஸ்க்லிம்ஶஷெவதாதக்வ 8ாஜாநஸிஜக்விதி
விஒவஒகா உர்ஷவர்: । (அய ஒய ஶதம் க8ஃஷெவாநா8ாநு: ஸவனக
குஜாநஷெவாநா8ாநு: யஸ்ஸ ஒஶ்ரா்திர்ஒயாzவர்ஜிஒநாzகா8ஹத:)
ஒஶ்ரா்திர்ய: ஶ்ர⁻தவெஷாஞ: । ஊதவவ ஊவர்ஜிந: ஊவாவ: । ஊத
வவ ஊகா8ஹத: உவாஸநாநிவர்த்தவ8ஸ்க்குஶகா8ஜதர்யஃ: । 8⁻க்த
ஜதியாவக । ஶதஹ⁻ணீதா: க8ஃஷெவாநு: குஜாநஷெவாநுவனஒகா
ஹவதி । தஒயாக்தஹ⁻ணவிஶிஷ8⁻க்தாநெருzஒவர்ஒகாஹவதீதர்யஃ: ।
யஷர்வி 8⁻க்தாநுஜாநஷெவாநு ஒயா ஒ8ஃரா⁻ஸஷ்ஃவவக்தாரத8ர்
8ஸ்ஜ், தயாzவர்நர்ஞநஒக்வ தாக்யஃம் உர்ஷவர்ழ । (அய ஒயஶதம்
வ்ரஜாவதிஒவொககுநுரஸ்ஸவனஒகா வ்ரஹஒவொக குநு: யஸ்ஸ ஒஶ்ரா
திர்ஒயாzவர்ஜிஒநாzகா8ஹதஜதி ॥) அத்ர வ்ரஜாவதிஶவ்வஶதா⁻8ஃர
வவாஶ: ஒதத்ரீயஒக ஸ8ாநவ்ரகாஶெண ''வ்ரஜாவஒதராநு''ஜ
ஒதர்கவநாஞவ்ரஜாவதிஶவ்வஶ்ரவணாக, ஷக்ஷாதிவ்ரஜாவதிவாஶஒக்வ
ஸஹ⁻வநாஞதாவ்ரஸம்ஒஹந ததர்தர்வ்ரஜாவதிஶவ்வஸர் வத⁻

𑌯𑍇 𑌶𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌲𑍋𑌕 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌸𑍍𑌸 𑌏𑌕𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋𑌽𑌵𑍃𑌜𑌿𑌨𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑌹𑌤𑍋𑌽𑌥𑍈𑌷 𑌏𑌵 𑌪𑌰𑌮 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦 𑌏𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌸𑍋𑌽𑌹𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌤𑍇 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌦𑌦𑌾𑌮𑍍𑌯𑌤 𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌾𑌯𑍈𑌵 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌹𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌬𑌿𑌭𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌵𑍀 𑌰𑌾𑌜𑌾 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌾𑌽𑌨𑍍𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯 𑌉𑌦𑌰𑍌𑌤𑍍𑌸𑍀𑌦𑌿𑌤𑌿 । ॥ ௩௩ ॥

𑌸 𑌵𑌾 𑌏𑌷 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌚𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍍𑌵𑍈𑌵 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌚 𑌪𑌾𑌪𑌂 𑌚 𑌪𑍁𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌨𑍍𑌯𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌯𑍋𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌰𑌵𑌤𑌿 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌾𑌯𑍈𑌵 ॥ ॥ ௩௪ ॥

𑌮𑍁𑌖𑌪𑌾𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌤𑌦𑍇𑌕𑌦𑍇𑌶𑌾𑌨𑍂𑌦𑌿𑌤𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌶𑌤𑌗𑍁𑌣𑌿𑌤𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌥𑌾 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌨𑌨𑍁 𑌤𑍇 𑌯𑍇 𑌶𑌤𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌗𑍁𑌣𑌿𑌤𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌾𑌤𑍍 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌶𑌙𑍍𑌕𑌨𑍀𑌯𑌂, 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 "𑌕𑍍𑌷𑍇𑌤𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌵𑌪𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃" 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌙𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌨𑌿𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌪𑌰𑌂 𑌨 𑌤𑍁 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌵𑌧𑌾𑌰𑌣𑌪𑌰𑌂, 𑌸𑌙𑍍𑌖𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌸𑌮𑌷𑍍𑌟𑌿𑌜𑌨𑌾𑌤𑌿𑌶𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇 𑌤𑌾𑌤𑍍𑌪𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌰𑍍𑌣𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌥𑌾 "𑌰𑍋𑌮𑌕𑍂𑌪𑍇𑌷𑍍𑌵𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍍𑌰𑌮𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑍇 । 𑌅𑌣𑍍𑌡𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑍁 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌯𑍁𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌚 ॥ 𑌈𑌦𑍃𑌶𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌕𑍋𑌟𑌿𑌕𑍋𑌟𑌿𑌶𑌤𑌾𑌨𑌿" 𑌇𑌤𑌿 𑌚 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑌗𑌮𑍇𑌨 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌚𑍍𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌮𑍁𑌖𑌾𑌨𑌾𑌮𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑌗𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌨𑌿𑌯𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌶𑌤𑌶𑌤𑌗𑍁𑌣𑌿𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍇 𑌨𑌿𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑌨𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌰𑌿𑌚𑍍𑌛𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦𑌪𑌰𑌿𑌮𑌾𑌣𑌾𑌦𑌾𑌵𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌤𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । (𑌅𑌥𑍈𑌷 𑌏𑌵 𑌪𑌰𑌮 𑌆𑌨𑌨𑍍𑌦 𑌏𑌷 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌸𑍍𑌸𑌮𑍍𑌰𑌾𑌡𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌹 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌬𑌿𑌭𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌵𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌯𑌂 𑌰𑌾𑌜𑌾𑌽𑌤𑍀𑌵 𑌮𑍇𑌧𑌾𑌵𑍀 (𑌮𑌾) 𑌮𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃 (𑌅𑌨𑍍𑌤𑍇𑌭𑍍𑌯𑌃) 𑌅𑌨𑍍𑌤𑍈𑌃 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌯𑍈𑌃 । 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌯𑌸𑌾𑌧𑌨𑍈𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑍈𑌃 (𑌉𑌦𑌰𑍌𑌤𑍍𑌸𑍀𑌤𑍍) 𑌅𑌵𑌰𑍋𑌧𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌮𑌤𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑍁𑌮𑍁𑌪𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌰𑌾𑌜𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌬𑌿𑌭𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌬𑌿𑌭𑍇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩௩ ॥

𑌅𑌥 𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑍋 𑌜𑌾𑌗𑍍𑌰𑌦𑍍𑌦𑌶𑌾𑌦𑍈𑌕𑍍𑌷𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌿𑌵𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌾𑌨𑍍𑌤𑌸𑌞𑍍𑌚𑌾𑌰𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿— (𑌸 𑌵𑌾 𑌏𑌷 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌸𑍍𑌵𑌪𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩௪ ॥

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

[illegible] ॥ ௧௬ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௫ ॥

[illegible] ॥ ௧௬ ॥

[illegible]

𑌣𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑍈𑌃 𑌪𑌾𑌨𑍈𑌰𑌾𑌵𑌸𑌥𑍈𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍍𑌤𑍇𑌽𑌯𑌮𑌾𑌯𑌾𑌤𑍍𑌯𑌯𑌮𑌾𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌹𑍈𑌵𑌂𑌵𑌿𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌯𑌾𑌤𑍀𑌦𑌮𑌾𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥ ௩௭ ॥

𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌰𑌾𑌜𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌿𑌯𑌾𑌸𑌨𑍍𑌤𑌮𑍁𑌗𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌸𑌃 𑌸𑍂𑌤𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌣𑍍𑌯𑍋𑌽𑌭𑌿𑌸𑌮𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑍇𑌮𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑍍𑌤𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌅𑌭𑌿𑌸𑌮𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍𑌰𑍈𑌤𑌦𑍂𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑍋𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌾𑌸𑍀 𑌭𑌵𑌤𑌿 ॥ ௩௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌸 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌽𑌬𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌮𑍋𑌹𑌮𑌿𑌵 𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿

𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌣𑍋 𑌵𑌾 । 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌸𑌃 𑌪𑌾𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌿 𑌦𑌣𑍍𑌡𑌨𑌾𑌦𑌿𑌨𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌃 । (𑌸𑍂𑌤𑌾𑌃) 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑌙𑍍𑌕𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌃 । 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌨𑍇𑌤𑌾𑌰𑍋 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌣𑍍𑌯𑌃 । 𑌸𑍂𑌤𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌣𑍍𑌯𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍂𑌤𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌣𑍍𑌯𑌃 । (𑌅𑌨𑍍𑌨𑍈𑌃) 𑌵𑌿𑌵𑌿𑌧𑌭𑍋𑌜𑍍𑌯𑍈𑌃 । (𑌪𑌾𑌨𑍈𑌃) 𑌪𑍇𑌯𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍈𑌃 । (𑌆𑌵𑌸𑌥𑍈𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌸𑌾𑌦𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌶𑍍𑌚 । (𑌅𑌯𑌂) 𑌰𑌾𑌜𑌾 (𑌆𑌯𑌾𑌤𑌿) 𑌅𑌯𑌮𑌾𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌸𑌂𑌭𑍍𑌰𑌮𑌂 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑌃 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍍𑌤𑍇) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 (𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌦𑌂) 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌭𑍋𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑌮𑍍 । 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌗𑌤𑌿𑌯𑌾𑌤𑌂 । 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌂 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑍇𑌣 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌭𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌯𑌃 । (𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿) 𑌸𑍍𑌵𑌕𑍃𑌤𑌪𑌾𑌪𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌭𑍂𑌤𑌶𑌰𑍀𑌰𑌸𑌾𑌧𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌣𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌨𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌭𑍋𑌗𑌾𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯 (𑌇𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌆𑌯𑌾𑌤𑍀𑌦𑌮𑌾𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌸𑌸𑌂𑌭𑍍𑌰𑌮𑌂 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑌲𑍍𑌪𑌨𑍍𑌤𑍇) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑍍𑌷𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌕𑍃𑌤𑌕𑌰𑍍𑌮𑌫𑌲𑌭𑍋𑌗𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑌯𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑍇 𑌭𑍋𑌗𑍍𑌯𑌭𑍋𑌗𑍋𑌪𑌕𑌰𑌣𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌵𑌿𑌧𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑌥𑍋𑌕𑍍𑌤𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌾𑌭𑌿𑌜𑍍𑌞𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌭𑍂𑌤𑍋𑌪𑌜𑍀𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ௩௭ ॥

(𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌰𑌾𑌜𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌿𑌯𑌾𑌸𑌨𑍍𑌤𑌮𑍁𑌗𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌸𑌃 𑌸𑍂𑌤𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌣𑍍𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌿𑌯𑌾𑌸𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌜𑌿𑌗𑌮𑌿𑌷𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌰𑌾𑌜𑌾𑌨𑌂 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌜𑍀𑌵𑌿𑌨 𑌉𑌗𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌯𑌃 𑌪𑌰𑌿𑌚𑌰𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌥𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌮𑍍𑌯𑌨𑍁𑌜𑍍𑌞𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍇𑌵𑌾𑌪𑌿 (𑌅𑌭𑌿𑌸𑌮𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿) 𑌆𑌭𑌿𑌮𑍁𑌖𑍍𑌯𑍇𑌨𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌜𑌿𑌗𑌮𑌿𑌷𑍋𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 (𑌯𑌤𑍍𑌰) 𑌯𑌦𑌾 (𑌏𑌤𑌤𑍍) 𑌊𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵𑍋𑌚𑍍𑌛𑍍𑌵𑌾𑌸𑍀 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌾 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 (𑌅𑌭𑌿𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿) 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௩௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 “𑌶𑌰𑍀𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑌮𑌨𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌚 𑌵𑌿𑌸𑍍𑌤𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌰𑍍𑌣𑌯𑌤𑌿 — (𑌸 𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌬𑌲𑍍𑌯𑌂 𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯 𑌸𑌂𑌮𑍋𑌹𑌮𑌿𑌵 𑌨𑍍𑌯𑍇𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍋𑌽𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌦𑍌𑌰𑍍𑌬𑌲𑍍𑌯

ஶேதே ப்ராணா அபிஸம்யந்தி ஸ ஸர்வதாமேஷ்வஜொஜ்ரஸ்தாஸ்ஸ்ரா
ஹ்ருதயே ஹ்ருதயஶேவாமவக்ராஶதி ஸயஶேதேஷ்வாகாஶஷ: ப
ரமேஷ: பராஜ ப்ரயாவதாதெஜயாரபஞ்சஜ்ஞாஸவதி ॥ ॥ ௧ ॥
ஸங்கீஸவதி நபஶ்யதீத்யாஹு: ஶங்கீஸவதிநஜிஹ்ரதீத்யாஹு:

அபெயஸ்வ்ஹாவ: க்ஷபெயம் பயராஹிதம் நேத்ரம் நிதராஶேத்ர ப்ராப்ய ஸவ்யேநாஹிவ நேத்ரி ப்ரதிபத்யதே । காரணஶேஷாஹாத்வேநா ஹம் ப்ரதிபத்யதே । உபஶயெபாரஜெயாரயெ । ஶோஹோஹாகூஶஶபாயா ஶித்யர்த்த: । ஶோஹோநாஶஶரணாயாஸஸம்பத்தி: । தயாஹி உஹயஞ்சம் மபாஶெஜாஶபஞ்சஸம்பந்தபாரணாநாஶஸ்தஸேஶஶாஹஜதி வெ கர்மபேக்ஷ ப்ராப்ய உபத்யதே "ஶம்யஜ்யர்த்தஸம்பத்தி: பரிபேஶஷாத்" । நதாவந்தயா ஜாமஸீதாவஸ்யாஸவிதஶஹார்த்தி உஜ்ஜ்யெயவிஷயா நிரீக்ஷணாத் । நாபி ஸ்வப்ந பஶ்யதி । நிஸ்ஸஞ்ஜ்ஞகாத் । நாபி ஶ்ரத: தஸ்ய ப்ராணோஷ்ணோரஸாவாத் । நவ ஸம்ஷ்கஷ: । தஶேஷ்வக்ஷணாத் । ஸம்வேஷாஹி ப்ரஸஜவிநா நிஶ்சிதநேத்ரம் । தஸ்மாநோ ஹோநாஶ ஶ்ரேதாஸஸம்பத்தி: அஸஶ்ரதிரிதியாவத் । ஶரணம்ஹி ஸ வப்ராணவியோக: । ஸவப்ராணவியோஶவாக்ரஶக்திவய ப்ராண ஸம்பத்திஶப்தா । தத்ரளஷயாத்வஶாத் கஶஶேஷஷஸதி வாக்ந வெ ப்ரத்யாஶ்ரஶு த:। அஸதி தஸ்மிந் ப்ராணோஷ்ணாவப்ரவஶு த:। தஸ்மாத்ஸஶ்ரதிஶப்தேஶஶ ஶதம்ஶ । (அபியெநஶேதே ப்ராணா அபி ஸம்யந்தி) அய தஶாநீம் வாமாநய: ப்ராணா: ஸநஶஹிஸம்யந்தி க்ஷத்ர நஸ்ஶீவரயாஞ்சீத்யர்த்த: । (ஸஸதாஸ்ஜொஜ்ரஸ்தாஸ்ஸ்ராநாநநா ஹ்ருதயஶேவாமவக்ராஶதி) ஸ: க்ஷத்ர தேஜொஶயெ்ர ஶத்ரா: தேஜொ ஶத்ரா: ப்ராகாஶகாம்ஶஜஜத்யர்த்த: । உஜ்ஜ்யாணீத்யாவத் । தாஸதாஸ ஶஹ்ராநாந:, ஸஶ்தி ஸ்வப்நவேக்ஷபா வெஷஶ்ஶஸம்ஶதே । அஶேஷ்வ ஸ்வப்நஸம்ஹ்ராநம், நதஶ ஸஶ்ரஸ்வாஸநஶஹ்ராநஸ்ஶ । உஹதஶ ஸஶ்ராஸநஶஹ்ராநயெத்யர்த்த:। ஹ்ருதயஶேவ பம்பரீகாகாரஶஶவக்ர ஶதி அமாஶஶ தீத்யர்த்த: । (ஸயஶேதேஷ்வாகாஶஷ: பரமேஷ: ப ராஜ யத்ராவதத்தே) வக்ஷஷ்தி ஸஶஹித: வாக்ஷஷ: । வாக்ஷஷ: பரமேஷஜதி த்ரியஶோணோ ஜீவஉச்யதே । ஸ: யத்ர யஸ்ய பராஜ ரஞ்சாஜவிஷயபராஜஷஸ்ஸ்ய ஹ்ருதயஷேஶ ப்ரயாவதத்தஜத்ர யத்: । (அயாரபஞ்சஜ்ஞாஸவதி) அய தஷஶத்ரகாலெ அயம் ஶாஶஞ்ச ஷஜ்ஷஃ அரஞ்சஜ்ஞாஸவதி ரஞ்சாஜவிஷயாஸஜ்ஞாநாதீத்யர்த்த: ॥௧॥
(ஸங்கீஸவதி நபஶ்யதீத்யாஹுரிதீத்யாதி ॥) அயம் ஶஶஞ்சஷஜ்ஷ: ஸங்கீஸவதி ஸ்வாபகாரஜவேஜ்ஜ்யெயஸ்ஸஹிதோஸவதி । அதோ நரஞ்சவ

ஶோகீ பவதி நரகபதநாத் ப்ரஹ்ம ஶோகீ பவதி ந பதிதாத் ப்ரஹ்ம ஶோகீ பவதி நஶ்ரோணாதீத் ப்ரஹ்ம ஶோகீ பவதி நசண்டாலாத் ப்ரஹ்ம ஶோகீ பவதி நஸ்வஶ்ரோதீத் ப்ரஹ்ம ஶோகீ பவதி நவிஜ்ஞாநாதீத் ப்ரஹ்ம ஸ்வஸ்ய தேஹஸ்ய ஹ்ருதயஸ்யாந்தம் ப்ரவேஶ்ய தேஷு ப்ரவேஶ்யதேஷு ஶ்ருத்வா நிஷ்க்ராமதி பக்ஷாந்தேஷாமபி ப்ரவ்ராஜ்ய ஶரீரதேஹாத் ஸ்வதோக்ஷாந்தரம் ப்ராணோ ணஸ்க்ராமதி ப்ராணமநுஸ்க்ராமந்தம் ஸர்வே ப்ராணா அநுஸ்க்ராமந்தி ஸவிஜ்ஞாநோ பவதி ஸவிஜ்ஞாநமேவாந்வவக்ராமதி தம்வித்யா

தீந வஶ்யதீதி வாஸ்வஸ்யாக்ஷராந்திக்ரயஃ । (ஶோகீ பவதி நஜீவ்யதீத்யாஹாரிக்ராஹி ॥) பாண்டவஸ்ய தஸ்ய தேஹஸ்ய ஹ்ருதயஸ்யாந்தம் ப்ரவேஶ்ய தேஷு தேஷு ப்ரவேஶ்ய தேஷு ஶ்ருத்வா நிஷ்க்ராமதீத்யாஹி ॥) தஸ்ய தேஹஸ்ய த்ரியமாணஸ்ய ஸம்பந்திபரிஹ்ருதயம் தஸ்யாந்தம் நாடீமுகாவிஸ்ருதம் ப்ரவேஶ்ய தேத உபஸம்ஹ்ருத கரணே ஸத்வே ஸ்வபத்தத்வம் ப்ரவிஶ்யதி । தத்ப்ரகாஶித உதாரணே ஷ்ருத்வா நிஷ்க்ராமதி பக்ஷாந்தராதுதாஹ்ருதயஸ்ய ஹ்ருத்ஸ்யஃ । (தமுத்க்ராமந்தம் ப்ராணோநுஸ்க்ராமதி ப்ராணமநுஸ்க்ராமந்தம் ஸர்வே ப்ராணா அநுஸ்க்ராமந்தி) ஸஏவமுத்க்ராமந்தம் தம் ஶரீரஸ்யம் ஜீவம் முக்யப்ராணோநுஸ்க்ராமதி । தம் முக்யப்ராணம் ஜீவமநுஸ்க்ராமந்தம் சக்ஷுராதய ஸர்வே ப்ராணா அநுஸ்க்ராமந்தீத்யர்த்தஃ । (ஸவிஜ்ஞாநோ பவதி ஸவிஜ்ஞாநமேவாந்வவக்ராமதி) தஸ்யாந்தஃகரணாக்யோ ஜீவஃ "யம்யம்வாபி ஸ்மரந் பாவம் த்யஜத்யந்தே கலேவரம்" । தந்தமேவைதி "ப்ராகலோக்யமாந ப்ராணவ்யாபாரவிஷயகஸ்மிரிதிர்ந பவதீத்யர்த்தஃ தத்ர ஜ்ஞாநம் கர்மாதீநம் நந்த பாதாதிஷுதஸாத்யம் । "யம்யம் க்ருஷ்ண ப்ராணவியோககாலே யத்நவிஶேஷவிஶேஷ்யம்" இதி ஸூக்தேஸ்தஸ்மிந்தவ்ய யோகிநாமேவாஹி ஹரேஷு ஜ்ஞாநம் யதஸாத்யம் । அதஏவ ஸவிஜ்ஞாநம் ப்ரவ்யயோகிவிஷநவமேவ பாதாதஷம் , ப்ராணவியோகவிஷயகமநுஸ்க்ராமதி நமந்ததீத்யர்த்தஃ (தம் வித்யாகர்மணீஸமந்வாரபேதே பூர்வப்ரஜ்ஞாச) தம் தாத்ருஶம் பாதாதஷம் வித்யாகர்மணீ ததநந்தஸ்திதஜ்ஞாந கர்மணீ பூர்வப்ரஜ்ஞா பூர்வவாஸநாச திஷ்டதஃ அநுவதந்தே । தத்ர ஜ்ஞாநகர்மணீ போகவிஷயோபஸ்தாபநாத்யர்த்தம், பூர்வவாஸநாது கர்மப்ரவ்ருத்திபோக்த்ருத்வாயோக்யதாமநுவர்த்தேதே । நஹி பூர்வவாஸநாம்விநா கர்மணி கர்த்ருத்வம் போக்ருத்வம் ப்ராபவதி । நஹ்யத்ய ஹ்ருஷ்டேஷு விஷயே கஸ்யசிதிந்த்ரியாணாம் பவதி । பூர்வவாஸநாத்துஸ்யோ பவதி அநுவாஸநா ப்ரவ்ருத்தாநாமிந்த்ரியாணாமிஹ ஜந்மந்யப்யாஸமேவ ப்ராவண்யம் கர

𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑍀 𑌸𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌰𑌭𑍇𑌤𑍇 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌜𑍍𑌞𑌾 𑌚 ॥ ॥ ௨ ॥

𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌜𑌲𑌾𑌯𑍁𑌕𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌹𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌗𑌮𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿 ॥

𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍋 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌮𑌪𑌾𑌦𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑌨𑍁𑌤 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌹𑌤𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌗𑌮𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌂 𑌰𑍂𑌪

𑌸𑍂𑌚𑌿𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌸𑍁 𑌚𑌿𑌤𑍍𑌰𑌕𑌰𑍍𑌮𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌸𑍁 𑌕𑍌𑌶𑌲𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌕𑍇𑌷𑌾𑌞𑍍𑌚𑌿𑌚𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌸𑍌𑌕𑌰𑍍𑌯𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍𑌵𑌪𑌿 𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌸𑍍𑌵𑌕𑍌𑌶𑌲𑌂 𑌦𑍃𑌶𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌾𑌸𑌨𑍋𑌦𑍍𑌭𑌵𑌾𑌨𑍁𑌦𑍍𑌭𑌵𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌕𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌕𑌰𑍍𑌮𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌵𑌾𑌸𑌨𑌾𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌶𑌾𑌕𑌟𑌿𑌕𑌸𑌂𑌭𑌾𑌰𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌪𑌾𑌥𑍇𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨ ॥

(𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌜𑌲𑌾𑌯𑍁𑌕𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾𑌽𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ।) 𑌯𑌥𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌜𑌲𑍂𑌕𑌾 𑌤𑍃𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌅𑌗𑍍𑌰𑌭𑌾𑌗𑌂 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌤𑍃𑌣𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌂 𑌆𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌃 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌾𑌵𑌯𑌵𑌮𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌤𑍃𑌣𑌵𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑍀 𑌜𑍀𑌵𑌃 𑌇𑌦𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌤𑌨𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌹𑌤𑍍𑌯 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌂 — (𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌗𑌮𑌯𑌿𑌤𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌨𑌿𑌸𑍍𑌸𑌂𑌬𑍋𑌧𑌤𑌾𑌮𑌾𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌨𑍍𑌯𑌂) 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌶𑌰𑍀𑌰𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑌂 𑌆𑌶𑍍𑌰𑌯𑌮𑌾𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌛𑌰𑍀𑌰𑌾𑌦𑍁𑌪𑌸𑌂𑌹𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌤𑍍𑌯𑌜𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௩ ॥

𑌨𑌨𑍁 𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍍𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌤𑌦𑍇𑌵𑍋𑌪𑌬𑍃𑌂𑌹𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌣𑌕𑌾𑌰𑌵𑌦𑍍𑌦𑍇𑌹𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌆𑌹𑍋𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑍋𑌪𑌾𑌦𑌾𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌤𑌦𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍋 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌮𑌪𑌾𑌦𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌂 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌪𑍇𑌶𑌃 𑌸𑍁𑌵𑌰𑍍𑌣𑌮𑍍 । 𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌸𑍍𑌵𑌰𑍍𑌣𑌕𑌾𑌰𑌃 । 𑌪𑍇𑌶𑌸𑌃 𑌸𑍁𑌵𑌰𑍍𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌂 𑌏𑌕𑌦𑍇𑌶𑌮𑌾𑌦𑌾𑌯 𑌯𑌥𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌞𑍍𑌚 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌤𑌨𑍁𑌤𑍇 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 । 𑌯𑌦𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍇𑌶𑌸𑍍𑌕𑌾𑌰𑍀 𑌕𑍋𑌶𑌕𑌾𑌰𑌕𑍍𑌰𑌿𑌮𑌿𑌃 । 𑌸 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍇𑌶𑌸𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌨𑍍𑌤𑍋𑌃 𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌂 𑌅𑌂𑌶𑌮𑌾𑌦𑌾𑌯 𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌞𑍍𑌚 𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌜𑌾𑌲𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤𑍇, 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌵𑌾𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌇𑌦𑌂𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌨𑌿𑌹𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌯𑌦𑍍𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌤𑌰𑌂 𑌨𑌵𑌤𑌰𑌂 𑌕𑍁-

[illegible] रूपं कुरुते पित्र्यं वा गान्धर्वं वा दैवं वा प्राजापत्यं
वा ब्राह्मं वान्येषां वा भूतानाम् ॥ ॥ ४ ॥
स वा अयमात्मा ब्रह्म विज्ञानमयो मनोमयः प्राणमयश्च-
क्षुर्मयश्श्रोत्रमयः पृथिवीमय आपोमयो वायुमय आका-
शमयस्तेजोमयोऽतेजोमयः काममयोऽकाममयः क्रोधमयो-
ऽक्रोधमयो धर्ममयोऽधर्ममयस्सर्वमयस्तद्यदेतदिदंमयो-
ऽदोमय इति यथाकारी यथाचारी तथा भवति साधुकारी सा-
धुर्भवति पापकारी पापो भवति पुण्यः पुण्येन क-

रुते । (अविद्यां गमयित्वेति ॥) व्याख्यातः । तदेव रूपं वि-
शिनष्टि— (पित्र्यं वा गान्धर्वं वेत्यादि ॥) पित्र्यं पितृलोको-
चितम् । पितृलोकभोगयोग्यमित्यर्थः । तथा (गान्धर्वं
दैवं प्राजापत्यं ब्राह्मं) गन्धर्वादिलोकभोगयोग्य-
मित्यर्थः । (अन्येषां वा भूतानां) अन्यभूतसम्बन्धि वा श-
रीरं करोतीत्यर्थः । [illegible] ॥ ४ ॥
(स वा अयमात्मा ब्रह्म विज्ञानमयो मनोमयः प्राणमयश्-
चक्षुर्मय इत्यादि ॥) [illegible] । सोऽयं विज्ञानमयः
ज्ञानगुणको ज्ञातृत्वेन ब्रह्मैव सन् [illegible]
[illegible] । मनोमयः उपकरणभूत-
[illegible] मनःप्रचुरः । मनउपकरणक इत्यर्थः ।
एवं प्राणमय इत्यादावपि द्रष्टव्यम् । (अतेजोमयः) तेजो-
[illegible] । [illegible]
इत्यर्थः । [illegible]
[illegible] द्रष्टव्यम् । (अकाममयः) [illegible]
[illegible] इत्यर्थः । (अक्रोधमयः) [illegible] इत्यर्थः
[illegible] । (इदंम-
योऽदोमयः) [illegible] इत्यर्थः । (यथाकारी यथाचा-
री तथा भवति) यथाकर्म यथा [illegible] यथा-
कारी यथाचारी । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । (तथा
[illegible]—(साधु-
भवति) [illegible]भवतीत्यर्थः । तदेव [illegible] ।
[illegible] भवति । पापकारी [illegible]
[illegible] भवतीत्यर्थः । [illegible]

𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌪𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌨 । 𑌅𑌥𑍋 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌹𑍁𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌮𑌯 𑌏𑌵𑌾
𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑌿 𑌸 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌤𑍍
𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤𑍇 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌭𑌿𑌸𑌂
𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௫ ॥
𑌤𑌦𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌹 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑍈𑌤𑌿 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂
𑌮𑌨𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌷𑌕𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌯 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇
𑌹 𑌕𑌰𑍋𑌤𑍍𑌯𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌤𑍍𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮
𑌣 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌮𑌾𑌨𑍋𑌽𑌥𑌾𑌕𑌾𑌮𑌯𑌮𑌾𑌨𑍋 𑌯𑍋𑌽𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌕𑌾𑌮

𑌅𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌤𑌨𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌪𑌾𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹 — (𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌃 𑌪𑍁
𑌣𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌪𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 ॥) (𑌅𑌥𑍋 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌹𑍁𑌃 𑌕𑌾
𑌮𑌮𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌥𑍋𑌶𑌬𑍍𑌦𑌃 𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌪𑌰𑌿𑌗𑍍𑌰𑌹𑍇 ।
𑌕𑍇𑌚𑌿𑌦𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌕𑍁𑌶𑌲𑌾𑌃 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌹𑍁𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌮𑌾𑌹𑍁𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 𑌪𑍁
𑌣𑍍𑌯𑌾𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑍇 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌕𑌾𑌰𑌣𑌂, 𑌤𑌥𑌾𑌽𑌪𑌿 𑌕𑌾𑌮𑌪𑍍𑌰𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤
𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌿 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑌾𑌪𑍁𑌣𑍍𑌯𑍇 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑍀 𑌉𑌪𑌚𑌿𑌨𑍋𑌤𑌿 । 𑌤𑌥𑌾 𑌚
𑌅𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌮𑌯 𑌏𑌵 𑌕𑌾𑌮𑌨𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍂𑌲𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯
𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌚𑍋𑌕𑍍𑌤𑌮𑌾𑌥𑌰𑍍𑌵𑌣𑍇 — “𑌕𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌯𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤𑍇 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌸 𑌕𑌾𑌮
𑌭𑌿𑌰𑍍𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇”𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌮𑌮𑌯 𑌏𑌵𑌾𑌯𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 । 𑌤
𑌦𑍇𑌵𑍋𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿 — (𑌸 𑌯𑌥𑌾𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥)
𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌕𑌾𑌮𑌨𑌾 𑌉𑌦𑍇𑌤𑌿, 𑌤𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣
𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌃 𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌵𑌸𑌾𑌯 𑌉𑌦𑍇𑌤𑌿 । (𑌯𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌤𑍁𑌰𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁
𑌰𑍁𑌤𑍇) 𑌤𑌦𑌨𑍁𑌰𑍂𑌪𑌂 𑌵𑌿𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤𑍇 । (𑌯𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌕𑍁𑌰𑍁𑌤𑍇
𑌤𑌦𑌭𑌿𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇) 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௫ ॥

(𑌤𑌦𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿) 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌅𑌯𑌂 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍋
𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌦𑍇𑌵𑌾𑌹 — (𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌸𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌸𑌹 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑍈𑌤𑌿 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂
𑌮𑌨𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌷𑌕𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌨𑍇𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌲𑌿𑌙𑍍𑌗𑌂 𑌮𑌨𑌃 ।
𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍀𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌮𑌨𑌃 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌫𑌲𑍇 𑌨𑌿𑌷𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌨𑌿𑌵𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍇𑌵
𑌤𑌤𑍍𑌫𑌲𑌮𑍇𑌵 𑌤𑌤𑍍𑌫𑌲𑌾𑌰𑌮𑍍𑌭𑌕𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌾 𑌸𑌹 𑌦𑍇𑌹𑌵𑌿𑌯𑍋𑌗𑌕𑌾𑌲𑍇𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌕𑍍𑌤𑌃
𑌸𑌨𑍍𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌷 𑌶𑍍𑌲𑍋𑌕𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍍𑌰
𑌕𑍃𑌤𑌮𑌨𑍁𑌸𑌰𑌤𑌿 — (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌹 𑌕𑌰𑍋
𑌤𑍍𑌯𑌯𑌮𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌲𑍍𑌲𑍋𑌕𑌾𑌤𑍍𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌯 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌅𑌯𑌂
𑌸𑌂𑌸𑌾𑌰𑍀 𑌇𑌹 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌫𑌲𑌾𑌰𑍍𑌥𑍀 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌿𑌤𑍍𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕
𑌰𑍍𑌮𑌣𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌂 𑌭𑍋𑌗𑍇𑌨𑌾𑌵𑌸𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌯 । 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌸𑍍𑌨𑌂 𑌭𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌚𑍍𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌲𑍋𑌕𑌾𑌦𑍇𑌰𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌨𑌰𑍇𑌤𑌿 । 𑌕𑌿𑌮𑌰𑍍𑌥
𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 — (𑌕𑌰𑍍𑌮𑌣 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑌰𑌣𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌇𑌤𑌿 𑌨𑍁 𑌕𑌾

ஆப்தகாம ஆத்மகாமோ ந தஸ்ய ப்ராணா உத்க்ராமந்தி ப்³ரஹ்மைவ

ஷயோ ந:) ஸர்வா: காமயோநஸ்ஸம்ஸாரதீத்யர்த²: । ஸர்வவிஷயவிஷயா ஸா
ஸாரம் ஸப்ரபஞ்சவர்ணநாத்ப்ரஸங்க³த்யா விஷயோபஸ்தி²தே: ல
க்ஷணம் த³ர்ஶயதி — (அகாமயமாந இத்யாதி³நா ।) அகாமஸ்யோத்தர
ஜாயமாநப்ரஶ்ந: । அகாமயமாந: விதராக³: । அத² தஸ்ய ஜாதிவிஶேஷ: ।
(யோऽகாமோ நிஷ்காம ஆப்தகாம ஆத்மகாம இத்யாதி³ ।) ய: அகாம: காம
ஶூந்ய: । கத²ம் காமஶூந்யத்வமித்யத்ராஹ — (நிஷ்காம இதி ।) நிர்க³
தா: காமா: யஸ்மாத் ஸ ததோ²க்த: । ப்ராப்தாநாம் காமாநாம் நிர்க³த
காமத்வம் காமஸம்ப³ந்தா⁴பா⁴வ இதி பா⁴வ: । உத்தரகாமாநாம் ஸர்வதோ நிவ்ருத்தி
ப்ராப்தகாமஸ்யாபி கத²ம் காமநிவ்ருத்திரித்யத்ராஹ — (ஆப்தகாம இதி ।)
ஆப்தா: காமா: யேந ஸ ததோ²க்த: । அதோऽநவாப்தாவாப்தகாம இத்யர்த²: ।
கத²மாப்தகாமத்வமித்யத்ராஹ — (ஆத்மகாம இதி ।) ஆத்மைவ காமோ யஸ்ய
ஸ ததோ²க்த: । ஆத்மவ்யதிரிக்தஸ்ய காம்யஸ்ய வஸ்துநோऽபா⁴வாத், ஆத்ம
ப்ராப்தகாமஸ்ய நித்யவிஷயத்வாத் ஆப்தகாமத்வம் । அத ஏவாகாம இ
த்யர்த²: । ஏதாத்³ருஶஸ்ய ப்³ரஹ்மவிதோ³ ப்³ரஹ்மைவ ஸந் ப்³ரஹ்மாப்யேதீதி யோ
ஜநா । (ப்³ரஹ்மைவ ஸந்) ஆவிர்பூ⁴தகு³ணாஷ்டகாபந்நப்³ரஹ்மஸமாந
ஸந் (ப்³ரஹ்மாப்யேதி) பரப்³ரஹ்மணி லீநோ ப⁴வதீத்யர்த²: । அபிஶப்³
த³ஸ்ய ஸமுச்சயார்த²கத்வாத் । ஏவம் ஸதி தத்³விஶிஷ்டதயா த³ர்ஶநா
பா⁴வ: । அபஹதபாப்மத்வாதி³ப்³ராஹ்மரூபஸாம்யேந பரப்³ரஹ்ம
விஶிஷ்டதயா த³ர்ஶநாபேக்ஷ்யா ப⁴வதீத்யர்த²: । ந கேவலம் ப⁴வதி,
ப்³ராஹ்மரூபாவிர்பா⁴வோऽபி பரம்ப்³ரஹ்மஸம்பந்நஸ்ய ப⁴வதி,
"பரஞ்ஜ்யோதிருபஸம்பத்³ய ஸ்வேந ரூபேணாபி⁴நிஷ்பத்³யத" இதி ஶ்ரு
வணாத் । பரப்³ரஹ்மஸம்பத்திநந்தர தே³ஶவிஶேஷவிஶிஷ்டப்³ரஹ்ம
ப்ராப்திரேவ । ஸா ச தே³ஶவிஶேஷே அர்சிராதி³மார்க³கதிஜ்ஞேநைவ
ப⁴வதி । தத்ர ச ஸூக்ஷ்மஶரீரஸம்ப³ந்த⁴ப்ராணாதீ³நாம் ஸம்ப³ந்த⁴ஶரீர
ஸம்பத்தேரபேக்ஷா ப⁴வதி । தத்³யதா² ஸுஷுப்தே: । ஸூக்ஷ்மஶரீரஸ்ய
உத்க்ராந்தப்ராணதயா தே³ஹஸம்ப³ந்தா⁴ப⁴வே ப்ராணஸம்ப³ந்தே⁴நார்சிராதி³
மார்கே³ண தே³ஶவிஶேஷவிஶிஷ்டப்³ரஹ்மப்ராப்த்யஸம்ப⁴வாத் ப்³ராஹ்மரூபா
விர்பா⁴வாபா⁴வேந ப்³ரஹ்மைவ ஸந் ப்³ரஹ்மாப்யேதீதி நோபபத்³யத
இத்யாஶங்க்யாஹ — (ந தஸ்ய ப்ராணா உத்க்ராமந்தீதி ।) தஸ்மாத்
ஶரீராத் ஸூக்ஷ்மப்ராணாஜ்ஜீவாத் ப்ராணா நோத்க்ராமந்தீத்யர்த²: । ந த
ஸ்ய ஶரீராதி³ந்த்³ரியாதா³நலக்ஷணஸம்ப³ந்த⁴ம் ப்ரதிஷேத⁴தி । அதஏவ ஸ
ம்பந்நப்ரகரணே மாத்⁴யந்தி³நஶாகா²யாம் "ந தஸ்மாத் ப்ராணா உத்க்ராமந்தி"
இதி ஸ்பஷ்டம் பஞ்சமீ ஶ்ரூயதே । ஏவம் ச ஶாரீரோத்க்ராந்திவாதே³ தீ³

[illegible]

सन्ब्रह्माप्येति ॥ ॥ ६ ॥

तदेष श्लोको भवति । यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य हृदि श्रिताः । अथ मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्म समश्नुत इति । तद्यथाऽहिनिर्ल्वयनी वल्मीके मृता प्रत्यस्ता

अशरीरत्वादानन्दोत्कर्षेण निषेध्यानन्दोत्कर्षविवक्षेति चेन्न । शारीरादेवोत्कर्षं प्रतिषिध्य तत्सङ्कोचं दर्शयति नानाशाखास्वपि विवक्षितं "योऽकामो निष्काम आप्तकाम आत्मकामो न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति" इति शारीरवदानन्दोत्कर्षप्रतिषेधात् । काण्वशाखायां "न तस्य प्राणा" इति षष्ठीनिर्देशस्य श्रवणात् तद्वदानन्दोत्कर्षसम्बन्धाभावात् । "उदस्मात्प्राणाः क्रामन्त्याहो नेति" आर्तभागप्रश्ने विवादेऽप्युक्त-तेनापि विशेषाकारस्य शारीरेतरविषयत्वात् शरीरोत्क्रान्तेः प्रतिषेधसम्बन्धात् तत्रापि शारीरवदानन्दोत्कर्षप्रतिषेधवाक्यमेव यथार्थम् । न च तत्र वाक्यशेषस्थाने षष्ठ्यन्तानामानन्दत्वं, शारीरवदानन्दोत्कर्षप्रतिषेधवादिनापि "आप्तकामो न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति" इति षष्ठीनिर्देशवाक्ये तस्मिन्नेव वाक्ये सम्बन्धीयत्वात् । न च प्राणानां शारीरादुत्क्रान्तिप्रसक्तिप्रतिषेधो न युक्त इति वाच्यम् । प्रकृताद्धिकारणाद्धि सम्बन्धसम्बन्धिन्या यया सम्बन्धस्य, "तस्य तावदेव चिरं यावन्न विमोक्ष्ये अथ सम्पत्स्ये" इति छान्दोग्ये ब्रह्मसम्पत्तिवचनेन तदानीमेव शारीरात्प्राणोत्क्रान्त्यभावस्य प्रसक्तत्वात् । तथा च मुक्तशरीरस्य शरीरपरित्यागे ब्रह्मसम्पत्तेः तत्र शरीरया अनन्तवत्त्वमिति शङ्कापरिहाराय "न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति" इत्युक्तमिति निरवद्यम् । अत्र विस्तरोऽन्यत्राऽनुसन्धेयः ॥ ॥ ६ ॥

प्राप्तिश्रवणेनेति ध्येयम् । प्रकृतार्थस्तु स्पष्टः ॥

(तदेष श्लोको भवति ॥) तस्मिन् ब्रह्मप्राप्तिविषये एष श्लोकः प्रवृत्तो भवतीत्यर्थः । श्लोकमेवाह — (यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य हृदि श्रिताः । अथ मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्म समश्नुत इति ॥) कामाः सर्वे विषयप्रावण्यवासना भवन्ति यदा शालायाः अस्य जीवस्य हृदि श्रिताः प्रवृत्ताः सर्वे यदा प्रमुच्यन्ते विनश्यन्ति अथ तदनन्तरमेवायं मर्त्योऽमृतो भवति विनाशरहितोऽपवर्गपदं प्रयाति । अत्र ब्रह्म समश्नुते अत्र देहपातानन्तरं वीर्यवानपि ब्रह्मानुभवतीत्यर्थः । प्रायश्च तत्त्वोपायास्तु नमस्कारेण ब्रह्मानुभवतीत्यर्थः । वाचस्

॥ ७ ॥

॥ ८ ॥

प्राणो ब्रह्मैव तेज एव ... ब्रह्मैव ... जनको वैदेहः ... ॥७॥

[illegible]

॥ ८ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥

[illegible] ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

லோக ஏவ || ||௧௩||

இஹைவ ஸந்தோ(அ)த² வித்³மஸ்தத்³வயம் ந சேத³வேதி³ர்மஹதீ விநஷ்டி:| யே தத்³விது³ரம்ருதாஸ்தே ப⁴வந்த்யதே²தரே து³:க²மேவாபியந்தி ||௧௪||

யதை³தமநுபஶ்யத்யாத்மாநம் தே³வமஞ்ஜஸா | ஈஶாநம் பூ⁴தப⁴வ்யஸ்ய ந ததோ விஜுகு³ப்ஸதே || ||௧௫||

யஸ்மாத³ர்வாக் ஸம்வத்ஸரோ(அ)ஹோபி⁴: பரிவர்ததே | தத்³தே³வா

ஶரீரம்ப்ரவிஷ்ட: தஸ்யாபி ஸ ஏவ ப்ரவேஷ்டா ஸ்ரஷ்டா லோகஶ்ச ஸ்வரூபமேவ | "ஜ்ஞாநீ த்வாத்மைவ மே மதம்" இதி ஸ்மரணாதேவ நிரதிஶயாப்ய ஏவ ஜ்ஞாநிநம் விநா ஸ்வஸ்தா²யா அஸம்பா⁴வநாதி³தி பா⁴வ: | உப⁴யோ: ப்ரீதி: || ||௧௩||

(இஹைவ ஸந்தோ(அ)த² வித்³மஸ்தத்³வயம் ந சேத³வேதி³ர்மஹதீ விநஷ்டி:) இஹைவ ஸந்த: ஶரீர ஏவ ஜீவந்த ஏவ வயம் தத் ப்³ரஹ்ம வித்³ம: ஜாநீம: | ந சேஜ்ஜாநீம: தர்ஹி அவேதி³: வேத³நம் வேதி³: | "ஸர்வதா⁴துப்⁴ய இந்" இதி இந்ப்ரத்யய: | ஸப்தம்யர்தே² | அவேதி³: அஜ்ஞாநம் ப⁴வதி | தர்ஹி மஹதீ விநஷ்டி: மஹாநர்த² இத்யர்த²: | தேந ஜ்ஞாநஸ்யைவ ஶரீரஸ்தி²தஸ்ய மஹாப்ரயோஜநகத்வமுக்தம் | இத³ம் ஜ்ஞாநாஜ்ஞாநயோரேவ மஹாநர்த²த்வம் த³ர்ஶயதி — (யே தத்³விது³ரம்ருதாஸ்தே ப⁴வந்த்யதே²தரே து³:க²மேவாபியந்தீதி ||) யே தத் ப்³ரஹ்ம | விது³: தே அம்ருதா: | இதரே அதத்³வேதி³ந: | து³:க²ம் ஸம்ஸாரம் அபியந்தி ப்ராப்நுவந்தீத்யர்த²: || ||௧௪||

தஜ்ஜ்ஞாநஸ்ய மஹாப²லத்வமாஹ — (யதை³தமநுபஶ்யத்யாத்மாநம் தே³வமஞ்ஜஸா | ஈஶாநம் பூ⁴தப⁴வ்யஸ்ய ந ததோ விஜுகு³ப்ஸத இதி ||) யதா³ ஏதம் பூ⁴தப⁴வ்யாதீ³ஶிதாரம் தே³வம் தே³வநஶீலம் ஸர்வபூ⁴தாந்தராத்மாநம் அஞ்ஜஸா அநுபஶ்யதி ஸாக்ஷாத்கரோதி | தத: ததா³ ஸர்வஸ்யாத்மைகத்வஜ்ஞாநாத் ந விஜுகு³ப்ஸதே ஸர்வவஸ்துஷு நிந்தா³ ந ப்ரவர்தத இத்யர்த²: || ||௧௫||

(யஸ்மாத³ர்வாக் ஸம்வத்ஸரோ(அ)ஹோபி⁴: பரிவர்ததே) யஸ்மாத் பூ⁴தப⁴வ்யேஶாநாத் அர்வாக் அத⁴ஸ்தாத் ததீ³யவிஷயத்வேநாவஸ்தி²த: காலாத்மா ஸம்வத்ஸர: ஸ்வாவயவைரஹோபி⁴: பரிவர்ததே பரிவர்தமாநோ வர்ததே | யத்க்ருதா ஸம்வத்ஸராதி³லக்ஷணகாலபரிவர்த இத்யர்த²: | (தத்³தே³வா ஜ்யோதிஷாம் ஜ்யோதிராயுர்ஹோபாஸதே(அ)ம்ருதம்) ஜ்யோதிஷாம் ஜ்யோதி: ப்ரகாஶகாநாம் ப்ரகாஶகம் | அம்ருதம் காலாபரிச்சி²ந்நம் | ஆயு: ஸர்வப்ராணிப்ராணநஹேதுத்வாத் | தம் ஹ தே³வா உபாஸதே தே³வோபாஸ்யத்வமஸ்யேத்யர்த²: |

ज्योतिषां ज्योतिरायुर्होपासतेऽमृतम् ॥ ॥ १६ ॥

यस्मिन्पञ्च पञ्चजना आकाशश्च प्रतिष्ठितः । तमेव मन्य आत्मानं विद्वान्ब्रह्मामृतोऽमृतम् ॥ ॥ १७ ॥

प्राणस्य प्राणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः । ते निचिक्युर्ब्रह्म

उक्तं च व्यासार्यैः "ज्योतिष्याभावाच्च" इति सूत्रे "देवा ह वै ज्योतिरायुरुपासत इति वा, देवा ज्योतिरेवोपासत" इति वा वाक्यं संहितं स्यात् । तत्र पञ्चशब्दः कस्मिन्नपि पाठे मन्त्रे पञ्चजनशब्दस्य ज्योतिरधिकारप्रसङ्गात् तस्मात् ज्योतिरेवोपासत इत्यर्थः" इति ॥ ॥ १६ ॥

(यस्मिन्पञ्च पञ्चजना आकाशश्च प्रतिष्ठितः) पञ्चजनसंज्ञाः पञ्च, आकाशश्च यत्र प्रतिष्ठित इत्यर्थः । अत्राकाशशब्दो भूताकाशस्याप्युपलक्षकः । पूर्वस्मिन्मन्त्रे "ज्योतिषां ज्योति"रिति शब्दस्यायुर्निर्णायकसापेक्षत्वात्, अत्र पञ्चजनशब्दस्याप्यर्थनिर्णायकान्तरसापेक्षत्वाच्च, पञ्चत्वसंख्यायोग्यानि ज्योतींषीत्याह्येतदवसीयते । उक्तं च व्यासार्यैः— "श्रुत्यैव पञ्चसंख्यया विशेषितत्वात् पञ्चसंख्याज्योतिरन्तरस्य विस्पष्टावाच्चार्थविशेषणीयत्वाच्च" इति । (तमेव मन्य आत्मानं विद्वान्ब्रह्मामृतोऽमृतम्) तादृशमात्मानममृतं ब्रह्मेत्यनुसन्दधानः पूर्वमन्त्रे उपासकत्वेनोक्तदेवेभ्योऽन्यो मनुष्योऽप्यमृतो भवतीत्यर्थः ॥ ॥१७॥

पञ्चजनशब्दनिर्दिष्टानि ज्योतींषि कानीत्यपेक्षायामाह— (प्राणस्य प्राणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुरिति ॥) अत्र प्राणशब्देन घ्राणेन्द्रियं गृह्यते, वायव्यत्वात् घ्राणेन्द्रियस्य, मुख्यप्राणस्य ज्योतिश्शब्देन ग्रहणायोगात् । चक्षुष इति चक्षुरिन्द्रियं गृह्यते । श्रोत्रस्येति श्रोत्रेन्द्रियम् । मनस इति मनो गृह्यते । समानप्रकरणे माध्यन्दिनशाखायां "अन्नस्यान्न"मिति पाठात्, "अनुक्तमन्यतो ग्राह्य"मिति न्यायेन तदपि गृह्यते । सूत्रितं च "ज्योतिषैकेषामसत्यन्ने" इति । अन्नशब्देनान्नसम्बन्धिनोः प्राणरसनयोः तेनैव ग्रहणम् । अन्नेन प्राणस्याप्यायितत्वलक्षणसम्बन्धः रसनस्यान्नप्रकाशकतया सम्बन्ध इति उभयोरपि ग्रहणम् । सर्वमिदं भाष्यश्रुतप्रकाशिकयोः स्पष्टम् । सर्वं प्रकाशकत्वेन ज्योतिश्

𑌧𑌿𑌤𑍍𑌵𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌂 𑌚𑍈𑌤𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌷𑌯𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌶𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌦𑌕𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯 𑌏𑌤𑌾𑌦𑍃𑌶𑌂 𑌯𑍇 𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌪𑍁𑌰𑌾𑌣𑌂 𑌚𑌿𑌰𑌨𑍍𑌤𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌆𑌦𑍍𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 (𑌨𑌿𑌚𑌿𑌕𑍍𑌯𑍁𑌃) 𑌨𑌿𑌶𑍍𑌚𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌇𑌦𑌂 𑌚 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌂 [illegible] । 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌚 “𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤” 𑌇𑌤𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌿𑌤𑌯𑌾 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌯𑌾 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍇𑌃 𑌸𑌾𑌂𑌖𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑍃𑌤𑌿𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌪𑌕𑍍𑌷𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤 𑌉𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇—“𑌨 𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌦𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌦𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌾𑌚𑍍𑌚” । 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌿𑌰𑌪𑌿 𑌨 𑌸𑌾𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌭𑌿𑌮𑌤𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑌾𑌰𑌃 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । 𑌸𑌾𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌭𑌿𑌮𑌤𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 “𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾𑌧𑌾𑌰𑌕𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌧𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌿𑌨𑍍𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌅𑌤𑌿𑌰𑍇𑌕𑌾𑌚𑍍𑌚 “𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤” 𑌇𑌤𑌿𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌰𑌤𑌯𑌾 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃, 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌤𑍍𑌯𑌾𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑍇𑌨 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚 𑌅𑌤𑌿𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌨𑌾𑌚𑍍𑌚 । 𑌨 𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂𑌗𑍍𑌰𑌹𑌾𑌦𑌪𑍀𑌤𑍍𑌯𑌧𑌿𑌕𑌰𑌣𑌸𑍍𑌥𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑍇𑌯𑌸𑌂𑌗𑍍𑌰𑌹𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑍇𑌰𑍍𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌨 𑌹𑌿 𑌤𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌸𑍁 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌕𑌮𑌸𑍍𑌤𑌿 । 𑌨 𑌚 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌕𑌰𑍍𑌮𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿, 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿, 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌮𑌹𑌾𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿, 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌤𑌨𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌿, 𑌅𑌵𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌾𑌰𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌵𑍇𑌶𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌮𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑌂, 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍃𑌥𑌗𑍁𑌕𑍍𑌤𑍇𑌨 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌵𑌿𑌂𑌶𑌤𑍇𑌰𑌤𑍀𑌤𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑌾𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑌃 । 𑌅𑌤𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌯𑌂 𑌸𑌮𑌾𑌸𑌃 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 “𑌦𑌿𑌕𑍍𑌸𑌂𑌖𑍍𑌯𑍇 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌂𑌜𑍍𑌞𑌾𑌵𑌿𑌷𑌯𑌃 । 𑌅𑌨𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 “𑌸𑌪𑍍𑌤𑌸𑌪𑍍𑌤𑌰𑍍𑌷𑌯𑌃” 𑌇𑌤𑌿𑌵𑌤𑍍 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑍇𑌶 𑌉𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌕𑍇 𑌪𑍁𑌨𑌸𑍍𑌤𑍇 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹—“𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑌯𑍋 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑌾𑌤𑍍” । “𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌶𑍇𑌷𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌨𑌮𑌨𑌾𑌂𑌸𑌿 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌾𑌤𑍍𑌰 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌨𑌨𑍍𑌵𑍇𑌵𑌂 𑌕𑌾𑌣𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑌨𑍍𑌨𑌾𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌥𑌂 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤 𑌆𑌹—“𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑍈𑌕𑍇𑌷𑌾𑌮𑌸𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑍇” । 𑌏𑌕𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌣𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑌾𑌠𑍇 𑌅𑌸𑌤𑍍𑌯𑌨𑍍𑌨𑍇 “𑌤𑌦𑍍𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿” 𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌰𑍍𑌵𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌷𑌷𑍍𑌠𑍇𑌨 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌵𑌸𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 । 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌶𑍍𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍌𑌗𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍁𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌪𑌞𑍍𑌚𑌜𑌨𑌶𑌬𑍍𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌯𑍌𑌗𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍁𑌪𑌲𑌕𑍍𑌷𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌪𑌾𑌰𑍍𑌷𑌦𑌕𑌂-

வாராணஸ்ரூஷ்ட ॥ ॥ க௮ ॥

8நல்லெஸவாநூஜ்ஞஷவ்ஷெணஹ நாநாஸ்த் கிணந । 8ஶ்ரெத்ரா

க்ஷாவலெஶந வணகவஸவெ்ராயக்கூநி வகாஶகதயா ஜெ்ராதிஶுஷிதா நீஜியாணெ்வ வணஜநாஜதி ஷிதம் । வகத8நஸாரா8ஃ ॥ க௮ ॥

தகஜ்ஞாநெந ஸாயந8ாஹ— (8நல்லெஸவாநூஜ்ஞஷவ்ஷீதி ॥) கந வஶாஜ । ஶவணஎநநாநஷாஶிதுமயூஃ । 8நல்லெஸவ ஜ்ஞஷவ்யம் ஊஶுநவஸாநாகாஸூதிவஜதிர்ஷ்வயாநம் விஶ்வெஶந 8நவா ஸவாஷ்ஷிதுமயூஃ । நமெகஸா்த்தநஃ வணஜநஷணதாகாஶாஷாயா ாக்ஷம் நவஸஹதீதி 8நா8ாநவதாஹ— (நெஹநாநாஸ்திகிணநெந தி ॥) ஊஹ ஜ்ஞஷெவஷ்ஷணி । நாநாஶெஹா ஹாவவயாநஃ । நா நாக்ஷிதுமயூஃ । “யஷிநுவணவணஜநா” ஊதி 8ந்தநிஷிஷ்ஷகூதி கிணந நாநாக்ஷம் நாஸ்த் । ஹெஷிஷெஶாzஷி நாஸ்ததுமயூஃ । (8ஶ்ரெ தாஷ8ாதா8ாவொதி யஊஹநாநெவஶதி) ஊவஶஷ்டஃ கூஷா யூஃ । ஊஹ நிஷிஷவவணாயாஷ்ணெத கூ்தநி கஷ8ஷி நாநாக்ஷம் யஃ வஶதி ஸஃ 8ஶ்ரெதா8ாதா8ாவொதி ஸஸாஸாநஸாநா8ா வொதி । கதஷம் ஸஸாநா8ாவொதீதுமயூஃ । கஸ் வாகஸ் வ ஒராவெவலெவ வாவாதகாணாத் வாகெ் வவணிஷாக வதிவாஷநவதாஶாகாயா । விஜ்ஞாநதா்ஸ்திகநிராஸிஹிஃ “நா ஹாவஉவவெஷ்ஃ, லெவ8ாஷ நஸவாஷிவக, நஹாவொநவக்வெஷ்ஃ” ஊதிவஷெத்ஃ, ஸவஶ்நகநிராஸிநா “ஸவஷாzநவவெத் ஶுஷ்” தி ஸஷெத்ணவ வவணிஷாகவாஷஸ் நிரஸ்தகாஷ । ததஷி விஜ்ஞாநலெவ தத்ஷம் நாநவநா8ணஸ8ஷாயாஷம், தஷ்யாவயவி ஷம்வா கிணிஷஸ்த், வா8ாணஷநாலெவா8ாணிககாக, தெஷாம் க்ஷணிகாநாம் ஸஷாயஹாவாஸஹவாக, வா8ாணஷெ ஸம்யொஹஸ் வாவ்ஷாக்திகாவாவ்ஷாக்திகவிகஷெஷ்ஷெகநாவயவெஷவயவிநஃ கஷெஹெ்ஷகஷெஶவிகஷெஷ்கெநவ வாஷஸாநஸஷாக்தவயவதஷாஶிதாவயஷஸஹவாஷ வாஹாயூநா8நவஹாஸவஸம்ஹாக । நவ வா ஹாயூாஹாவெ நீஷஷீதாஷிஜ்ஞாநாநாம் நிராஷம்வநகாவாதஃ, ஜ்ஞா நாநாலெவ நீஷஷீதாஷாகாஷகாக । நீஷாஷிகம் ஜ்ஞாநாஹிணம் ஜ்ஞாநெந வஷம்ஷாவெ்ஷவஷம்ஷவிஷெஷகாக ஜ்ஞாநவக । வாவ்ககஸாவெ ஷெzஷி ஸஹஷெந நஷ்ஷாணஷாஹிஃ । நவ நீஷதகஜ்ஞாநயொஷஷெ ஈஷஜ்ஞாநாதீதி கியாகதஹாவெந ஹெஷாவஹாஸவிஶெஷாஷதிவாஷ்யம், தஸ் ஷிவஷ்ஜ்ஞாநக ஷாகெகாக । தயாஹஃ— “கவிஹாவெzஷி வாஷ்ஷாத்ா விவயஹாஸிதஷஶுலெநஃ । ஶாஹ்ஶாஹகஸம்விதிஷெ

ழவாநிவ லக்ஷ்யத'' இதி । நநு ஸவு_ஸ்யாப்யாத்ஜரகேவ வா:ஹ்யகா
ஹாஸ: கஶ்ஜிதிர்வெத், உபஸ்திதாநாம் நக்ஷத்ராதீநாமுத்த்ரம் ஜ்யோ
திஷ்காயகாவலவத் வாஹ்யகாயகாவலஸ்யாபி ஹ்ருதக்ஷாத் । கிஞ்ச
ஸ்வஸம்ஹஜ்ஞாநம் காய்யஜ்ஞாநநிர்தேச்யம்ரூபஜ்ஞாநவைசத்யஸ்ய ஜ்ஞாந
கதம் விசேஷணைரேணாநுபபத்தே: கவச்யம் விஷயரூபம்
ஜ்ஞாநஸ்யாஹ்யோபகதத்வாத் । தத்ஸ்வாம்சீக்ருதே ஜ்ஞாநமாத்ராகாரே ஸ்வாகா
ரஅயாநுபஶம்ஹாரவாயிநாம்ஹிரய்ய ஶ்நா । ஸ்வப்நாதிவத்ஷம் த்ரு
ஷ்டத்வாத் । யதாஹி ஸ்வப்நோயாத்ரீ ஸ்வப்நகல்பயநலாதிப்ரத்யயா: வி
ஷயவாஹ்யாப்யந்தராஹ்யாஹகாகாராவஹதி ஸவம் ஜாகரித
ப்ரத்யயாஅபி ப்ரத்யயகாவிசேஷாத் । கதம் பூநாஸதிவாலோக்ய
ஷயே ப்ரத்யயவேலிப்ர்யேவலப்த இதிவேத், வாஸநாவெஷி
த்ர்யெஸ்ய நியாமகத்வாத் । அநாதௌஹி ஸம்ஸாரே வீஜாங்குரவத்
ஜ்ஞாநாநாம் வாஸநாநாம்சாந்யோந்யநிமித்தத்வேந வைசித்ர்யாத் ।
திஸ்ராதிஹாவோ வாஹ்யாயைவெஸ்யேத்யம் ப்ரத்யயஸ்யேத பௌகார்
ரோ உம்த்ராவாயய: — 'நாஹாவஉபலப்தே:' । வாஹ்யாயாநாமேவெ
நவக்தும் சக்யதே । கஸ்மாத் ? உபலப்தே: । உபலப்யதேஹி காரணாதி: ।
நசோபலப்யமாநஸ்யைவாஸாவோ யுக்த: । யதாஹி கச்சித்புஞ்ஜாநவாச
ஹாஜிஸிதாம் த்ருப்திஜாநாஹமது ப்ரப்ராத் நாஹம் ஹுஞ்ஜே, நச
த்ருப்யாமீதி, தத்விந்த்ரியஸந்நிகர்ஷேண ஸ்வயமுபலப்யமாநமேவ வா
ஹ்யமர்த்தம் நாஹமுபலப்யே, நச ஸோஸ்தீதி ப்ருவந் கதமுபாதேய
வசந: ஸ்யாத் । நநு நாஹமேவம் ப்ரவீமி நைவாய்யமுபலப்யத இதி கி
ந்துபலப்திவ்யதிரிக்தம் நோபலப்யத இதி ப்ரவீமி । வாடமேவம் ப்ரவீஷி,
தவாபி நிரங்குசம் । உபலப்தேரேவ । நஹி கச்சிதுபலப்திமேவ ஸ்தம்ப:
குட்யம்வேத்யுபலப்ததே । உபலப்திவிஷயத்வேநைவ ஸ்தம்பகுட்யாதீநு
ஸர்வே லௌகிகா உபலப்தே । நநு வாஹ்யஸ்யாப்யஸ்யாஸம்பவ உக்த: ।
ந ப்ருதக்த்வாப்ருதக்த்வாதிவிகல்பேந ஹி ஸம்பவாஸம்பவௌ தது
ஸம்பவாஸம்பவாவதிஷ்டே ப்ரமாண ப்ரவ்ருத்த்யப்ரவ்ருத்தீ । யத்ர யஸ்
ப்ரத்யக்ஷாதீநாமந்யதமேநாபி ப்ரமாணேநோபலப்யதே தத்ஸம்பவதி ।
யத்து நகேநசிதபி ப்ரமாணேநோபலப்யதே தத்ஸம்பவதி । இஹ து யதா ஸ்வ
ஸம்வேத்யமேவ ப்ரமாணைர்வாஹ்யோऽர்த உபலப்யமாந: கதம் ந
ஸம்பவதீத்யுச்யதே । யத்துக்தம் ஸ்வப்நாதிப்ரத்யயவ ஜாகரிதப்ரத்யயா
அபி நிரவலம்பநா வாஹ்யார்த்த நஹிவேய: ப்ரத்யயகாவிசேஷாதிதி,
தத்ராஹ — ''வைதர்ம்யாச்ச ந ஸ்வப்நாதிவத்'' । ஸ்வப்நாதிவத் ஜாக்ரத்ப்ர
த்யயாஹவிதாபாதயுக்தி । கஸ்மாத் ? வைதர்ம்யாத் । கிம் புநர்வைத
ர்ம்யம் ? பாத: । பாத்யதேஹி ஸ்வப்நோபலப்தம் வஸ்து ப்ரபோதஸ்ய

ஶிரஸ்யேவ ஸ்வோபலப்த்யா ஸ்வாஜநகஸமாஸ: நஷ்டஸ்ய ஸ்வாஜநகஸம்
ஸ: நித்ராதிநஞ்ச ஸ்வஸ்வேநாபஹநவ ஸதஸ்யேஷா ஹ்ராஸிரஞ்ஜ ஹ்ஜ
வேதி। ஏவம் ஶயநாதிஷ்வபி பவதி யதாயதம் பாவ:। நைவம் ஜாக
ரிதாவஸ்தாயாம் ஸ்வம்பாதி கஸ்யாணிதிவஸ்யவஸ்தாயாம் பாஸ்யதே। தத்ர
வஸதி நஶ்ஶக்யதேவக்தும் தியா ஜாகரிதாவஸ்தாப்தி: உபலப்திகாஸ
ஸ்வப்நாவஸ்தாவஸிதி உபயோரந்தரம் ஸ்வபமேவபவதா। நச ஸ்வாநுபா
வாவபாவ: ப்ராஜ்ஞமிமியக்த: கதஞ்ச। தஸ்மாத் ஜ்ஞாநஸ்ய கிமிதேந
பாஹ்யாயோர்த்தாபாயிதோர்த்தவிஶ்லேஷஜதி। ஏவமேவ ஸம்ப்ரதம் ப்ர
க்ருதம் பரேஷாம் ப்ரத்யக்ஷியாத்யவஸாய: கதம்ஸங்கச்சதே விரோ
தாத்। நநு நவிரோத: ஜ்ஞாநாநாம் யோகாசாராபிமத:
வத்ஸ ஹேதுமீக்ருத்யாதியாத்யா ப்ரகமஜதிமேண। ப்ரத்யா
த்வேவ யோகாசாராபிமதத்வாத்। அந்யதா ஜ்ஞாநதியாத்யாய
த்ரயோரந்தரப்ரஸங்காத்। நச தத்ஸ்வத்வம் தமபிமதம் வஸ்து
தஸ்ராவைநாநிவர்த்யத்வம் ப்ரகமஜதிவேக, தத்த்வத்ஸிதி கிமப்ர
தீதத்வம் விவக்ஷிதம் உத ப்ரதீதமேவாஸி பாஹ்யார்த்தத்வம்। நதாவத்
ப்ரதீதத்வம் யோகாசாராபிமதம், ஸமாநம்ஸ்வநிர்மாணஸ்ய தேஷாம்
மாநத்வாத்। த்விதீயேது ஶப்தேவைவ மதேவ, தேஷாம் யாவதாகஞ்ச
ப்ரதீதமேவாஸி பாஹ்யார்த்தத்வஸ்யாஸ்யாபிமதத்வாத்। அஸ்துவா கிஞ்சி
தேவமஸ்து பவதாம் ஸம்யேஷ்டம் ஸம்மதாத் ததாநீமபி ஸம்ப்ரதம் வி
ரோதம் காரணதோஷபாவகப்ரத்யயோரநிவர்த்த்யமேவ ப்ரத்யவ
பாஸாவஸ்தாவிஶிஷ்டத்வாத்। நஹி அநிவர்த்த்யமக்ஷாஸ்வஸம்ஸ்கஶ்ச
ஸ்வாபிஸ்ப்ரதிபதோ வ்யாவ்யாதஸ்ச। அத ஏவ தத்ஸ்வப்ரதே ஸ்வஸ்ய
வ்யாநவிரோதோபி பரேஷாம் துஸ்தர:। அஸ்யைதஸ்ய ஸ்வப்நஸ்ய கா
ரணதோஷபாவகப்ரத்யயாஸ்யாம் வேயமத்ய மோரஶோஸ்யாத்। நச
ஸ்வப்நஜ்ஞாநாநாம் நிர்விஷயத்வம் ப்ரத்யவமாநஸ்ய நிர்விஷயத்வா
ஸம்பவாத்। அதோ ஜ்ஞாநத்வேந தாவிர்பாவஸ்ய த்யாஸ்மாவாயா:—"ந
ஸாவேர்ணாவலம்பே:"। கேவலஸ்யாத்மந: ஜ்ஞாநஸ்ய நஸா
ஸம்பவதி। குத:? ஸ்வாஶ்ரயநாவலம்பே:। நஸ்யக்ததக்ஸ்யாக
மத்கஸ்யா ஜ்ஞாநஸ்ய ஸ்வாஶ்ரயநாவலம்பி:। ஸ்வப்நஜ்ஞாநாதிஷ்வபீஶர
ஸ்ருஷ்டபதாத்யர்தாநாம் ஸத்தாநாயாஸந்நக்வதிதி ப்ராகிமிரப்வண
பாஷ்ய ப்ரதிபாதிதஞ்ச। கிஞ்ச ஸமேஷாம் ஜ்ஞாநாநாமயாஶந்
கேவ ஹவத்விஸாஜாத்யவயோர் நவிஜாதி நிராலம்பநாநமோநஜ்ஞா
நஸ்யாவயாஶந்காத்। தஸ்யாயத்வேத ஜ்ஞாநகஸ்ய ததா
நைகாந்திகத்வாத்தாராமயாஶந்காஸிதிரோவேதி ஏவஸ்தஞ்ச।
ஜ்ஞாநஸ்யாஶ்ரயகாரணே ஜ்ஞாநாதிரிக்தவிஷயாஸத்த்வநிராஸேந விஷயாஶ்ரயஶோ

न्यज्ञाननिरासेन च व्यावहारिकं निरस्तम् । अथ सर्वशून्यवाद-
निरासेनापि व्यावहारिकं निरस्तप्रायः । अत्र सर्वशू-
न्यवादी बाह्यार्थिकः प्रत्यवतिष्ठते शून्यवादवचनमपि सम्य-
ग्ज्ञानार्थम् । शिष्यव्यामोहनार्थं ...
क्षणिकबाह्यार्थाः उक्ताः विज्ञानं बाह्यार्थाश्च न सन्ति, शून्य-
मेव तत्त्वं, अभावापत्तिरेव मोक्ष इत्येष शास्त्राभिप्रायः ।
तदेतदपि युक्तं शून्यस्य ... । स-
... । तत्र सदसद्वादौ ...
ते । तत्र भावाद्भावस्य ... । न हि घटादि-
... जायते । नाप्यभावात् ... सम्भवति ।
... घटादिकस्य ... ।
... । यथा स्वतः ... सम्भवति, स्वतः ...
... संभवाः स्वप्नादिभावाश्च । ... ।
... विशेषाः ... संभवः । जन्म-
भावादेव विनाशस्याप्यभावः । अतः शून्यमेव तत्त्वं अतो जन्म-
विनाशादि ... । न च निरधिष्ठाना भ्रान्तिः सम्भवति ।
भ्रान्तिरधिष्ठानं ... दोषदोष-
... अधिष्ठान-
... । अतः शून्यमेव तत्त्वमिति प्रा-
... "सर्वशून्यताभावतः" । सर्वशून्यताभावतः सर्व-
शून्यत्वं ... सम्भवति । किं च सर्वं शून्यमिति
प्रतिजानीते ... । सर्वशून्यत्वं ...
... सम्भवति, लोके भावाभावयोः ...
... विशेष...
... । अतः सर्वं शून्यमिति प्रतिजानतः सर्वं शून्य-
मिति प्रतिजानतः ... विशेषो ...
... प्रतिज्ञातायत्तमिति ... ।
सम्भवति । किञ्च ... प्रमाणाधीन ... शून्यत्व-
... प्रमाणस्य ... ।
... सत्यं ... सर्वशून्यत्व-
... । ... ।
... । व्यावहारिक ... प्रमाण ...
... सर्वशून्यत्व ... व्यावहारिक ...
... सर्वशून्यता ... ।
... व्यावहारि-

कानुमाननिरासभाष्यव्याख्यानावसरे । तत्त्व[illegible]प्रतियो-
गित्वस्य दुर्निरूपत्वाच्च । तथा हि न तावद् बाधितत्वं मिथ्यात्वं
प्रतीतत्वमेव बाध्यत्वं [illegible] प्रतीत[illegible]
शेषात् । 'सर्वज्ञानानन्तादि [illegible]' इति हि
योगसूत्रे । यदि संसृष्टादिनिवृत्तियोग्यत्वं तर्हि तत्त्वज्ञान-
निवर्त्यत्वं तदुक्तं तत्प्रतीतं "व्यावर्तनीयत्वम्" इति व्यतिरेक-
दृष्टान्तासिद्धतया कथं मिथ्यात्वमिति । अथ यदि प्रतीत्य-
प्रतीतत्वं विवक्षितं तर्हि सन्मात्रादिप्रतीतत्वं मिथ्यात्व-
संमतः । यदि तु प्रमाणप्रतीतत्वं विवक्षितं तर्हि बाध्यत्व-
व्याघातः । अत एव प्रतिपन्नोपाधौ बाध्यत्वं मिथ्यात्वं
संसृष्टादिप्रतिपन्नोपाधौ संसृष्टादेव संसृष्टादावसत्त्वात् । न
च सत्त्वानधिकरणाभावप्रतियोगित्वं मिथ्यात्वं सदसद्विलक्षण-
त्वापत्तेः सत्त्वाभावस्य व्याघातात् । यत्तु सदसद्विलक्षण-
त्वावच्छिन्नप्रतीतत्वं तत्र तत्त्वावच्छिन्नमिति, तत्प्रमाणा-
भावात् । तदानीं सत्त्वेऽपि सदादिषु ज्ञानप्रसक्तावरणादिप्रा-
णाद्युपसंहारेण ज्ञानस्य विषयासम्बन्धाभावाच्च तत्प्र-
तीत्युपपत्त्या तत्त्वज्ञानाविरोधः । अत एव ज्ञाननिवर्तनीय-
त्वं मिथ्यात्वमिति प्रतीतत्वं [illegible] निवर्तनीयत्वमिति
मिथ्यात्वस्य ज्ञाननिवर्तनीयत्वानुपपत्तेः । ज्ञानेन सत्त्वाद्य-
भावस्यापि [illegible] । पारमार्थिकसत्त्वासत्त्वाभावे
[illegible] व्यावहारिकप्रातिभासिकसत्त्वयोः क-
[illegible] प्रमाणिकत्वात् । यदपि[illegible]
[illegible] मूर्तामूर्तलक्षणं मूर्तादिभेदप्रतिषेधात्,
मूर्तादिषु । [illegible]
[illegible] मूर्तादिप्रतिषेधान्, [illegible]
[illegible] प्रमाणविषयस्य तस्य सविशेषत्वादिसम्भवोपेक्षणीयत्वात् ।
ननु तस्य सविशेषत्वसम्भवोपेक्षणीयत्वं "द्वे वाव ब्रह्म-
णो रूपे मूर्तं चैवामूर्तं च" इति प्रकृतस्य मू-
र्तामूर्तादिरूपस्य सर्वस्य "नेति नेती"ति निषेधेन
सर्वनिषेधाधिकरणे [illegible] प्रतिषेधितत्वादिति चे-
त् । तत्र सूत्रकृता: "प्रकृतैतावत्त्वं हि प्रतिषेधति ततो
ब्रवीति च भूयः" इति सूत्रेण प्रकृतैतावत्त्वं ब्रह्मणः प्रतिषे-
धाविषयत्वमभिहितत्वात्, प्रमाणान्तरप्र-
प्तस्य ब्रह्मणस्तथा स्वरूपेणैतावत्त्वस्य सर्वस्य [illegible]

த்ராவயவேவ நிஷேதயோக்யதா । நநு நிவிடுஶேஷஸ்ய ஸீயதாதேஷு நிரயகரண நிஷேதயோக, ஸீயதாஹேதஸ்வ தஸ்ய நிஷேதயகரணகஸ்ய ஶஶவிஷாணாதேரிவ வாரஸேதவ்யாதகாஸ் । ஸவ தோஷவிஷி வ்ருத்திரோதாஹரணகம் தேஷாஶிஷ்டு । நநு நிவிடுஶேஷஸ்ய ஸீயதகாவாதநிஷேதயஶாஸ்த்ரே [illegible] "ஸவடும் ஸூ"

இதி வாக்யாபஸ்வநஸேவ நிவிடுஶேஷநிஷேதயகஸ்ய ஸங்கஹகாஸ் । நநு வாக்யாபஸ்வாதாவீதாம் ஸங்க்ம் ஸவடுஸீயதகவாதிதா [illegible] ரிகாணாம் வேதாநாஞாவாதாணதேவ தஜிஷேதேந தநேத வாணஹேதவநதேவ ஸமஸகாஸ் । யதா "தேவாஸ்ய ஹணோமேவ"இதி வாக்ய தஸ்ய ஹாரேவநிஷேதயகயா [illegible] "நேதிநேதீ"த்யாதிவநநேவ வாக்யகாரவிஶேஷாஸ் வாக்யாவ நிஷேதயத "நேஹநாநே"த்யாதிவா । நநு தணிஷேதயாயிகரணாத வடுப்ரஸீகாஹிதஸ்ய ஸஹேதுகதவேவ தநஸ்ராவாயிஷா நகநிஷேதயாயிகரணகயோஶம்ஹவாஸ் । தஸ்யாநாநாஶ்ராவ்யாவஜஹ தாரணகாதிவாக்யஸ்ய வாக்யநிஷேதே வாக்ய ஹ காதா நவ்யதிஷி ஷேத்த । வாக்யஸ்வ்ருத்திரிதஸ்ய ஸவடுஸ்ய ஹவேவதா நிஷேதே ஸவம் [illegible] தஸ்ய வாக்யாயடுஹேத வாக்ய ஹணோஸ்யஸ்தாவாதாஸ, வ்யவணஸ்ய ஶஶஶ்ரூங்காதிவஸ்ஸ்வேவகாவாதாத் । நநு நஸ்வேவண நிஷேதம் வாக்ஹே: கிஞ்ச வாரஸேயிடுககாகாரணேதி வாச்யம் । ஸ்வேவ ஸ்வாநிஷேதே ஸவாஸ்யக்ஷணவாரஸேயிடுககஸ்யாவி ஸவேதந தஸ்யாவி நிஷேதாநஹடுகாஸ் । நநு ஸதநிஷேதவவ ஸ்வேவ நிஷேத:, அத: "நேஹநாநாஸ்தீ"தி ஸதநிஷேதாஸ் ஸ்வேவஸேவ நிஷித்தவேவ । நநு தஸ்ய நிஷேவேதே ஶதிநவாதாவிஶேஷ இதி வாச்யம், வாக்யஸ்வ்ருத்திரிஷேதே ஶதிநவாதாவிஶேஷேஸ்யதகா தித்வேண । தஹிடு "நாஹாவஉவஜ்ஜே"ரித்யயிகரணவிரோதஸ்ய தா நிடுரஸகாஸ் । கிஞ்ச வேதத்வாதநவாக்யாயடுஸ்வேவ "ஜேத்ரதிஷேதா தேந ஸ்வடுகா"இத்யாதிவேதவாக்யாயடுஸ்யாவி "நேஹநாநே"தி ஸ்வேவதா நிஷேதே வைஶஶாஸ்த்ரஸ்வேவ வேதாநாஞ்வாதாண ஞ் ஶநேத தவடுரரஷு । நநு "தேவதம்வநேதே"திவாக்யாயடுஸ் "ஜேத்ரதிஷேதாதேநே"தி வாக்யாயடுஸ்ய வைஶாஹிதஸ்யாம்வ்ய திகஸ்ய தக்ஷ்யாநாவிஷிக்தவ்யாவஹாரிகஸ தக்ஷஸ்யாஹ்யவமதகாஸ் தேவ தவாதநவாதேஸ்ய தஸ்யாஸ்யாஸாவாதேஷஸ்ய இதிவாச்யம், வ்யாவஹாரிககஸ்யாவாதவ்யதிவண தேகஸதி யஸ்திகநிஷேவணாஸஹகாஸ்வ, தயா தாத்ரஶஸ்தஸ்ய யதாவஸ்திதாயடுஸ்வ காஸம்ஹவேந தஜி

ஸ ம்ருத்யுமாப்நோதி ய இஹ நாநேவ பஶ்யதி ॥ ॥ ௧௯ ॥
ஏகதைவாநுத்ரஷ்டவ்யமேதத்ப்ரமேயம் த்ருவம் । விரஜ:
பர ஆகாஶாதஜ ஆத்மா மஹாந் த்ருவ: ॥ ॥ ௨௦ ॥
தமேவ தீரோ விஜ்ஞாய ப்ரஜ்ஞாம் குர்வீத ப்ராஹ்மண: ।

ஶிஷ்டாயுக்தப்ரதிபாதகவேதாந்தப்ரமாணஸித்தாகாரேணாப்யங்கீகரணீயத்வாச்ச । அபி ச "நேஹ நாநாஸ்தீ"தி ப்ரபஞ்சஸத்தாநிஷேதபக்ஷே [illegible] தஸ்யா: நிஷேத்யத்வேந ததா வ்யாவஹாரிகப்ராதிபாஸிகஸத்தாநிஷேதபரத்வமேவாஸ்யா: ஶ்ருதேர்வக்தவ்யம் । ததஶ்ச பரை: ப்ரபஞ்சபாரமார்த்திகஸத்தாயா அநங்கீகாரே ஸத்தாத்ரயகல்பநஸ்ய தஸ்ய துச்சத்வமேவாபததீதி பரேஷாம் பௌத்தவைஷம்யம் ந ஸ்யாத் । ந ச "நேஹ கிஞ்சநாஸ்தீ"தி வாக்யேநைவ "நேஹ நாநாஸ்தீ"தி வாக்யேந பாரமார்த்திகஸத்தைவ நிஷித்யத இதி வாச்யம், "நேஹ கிஞ்சநாஸ்தீ"தி வாக்யேऽபி லோகப்ரஸித்தஸத்தைகவிஷயநிஷேத்யம் யுக்தயா ஸத்தாந்தரநிஷேதஸ்யாஸம்பவாத் । அதோऽத்ர "நேஹ நாநாஸ்தீ"த்யஸ்யா: ஶ்ருதேர்ப்ரபஞ்சப்ரதிஷேதபரதாபாவாத் । உக்தஞ்சாபியுக்தை: "வேதோऽந்ருதோ புத்தக்ருதாகமோऽந்ருத: ப்ராமாண்யமேதஸ்ய ச தஸ்ய சாந்ருதம் । போத்தாऽந்ருதோ புத்திபலே ததாऽந்ருதே யூயம் ச பௌத்தாஶ்ச ஸமாநஸம்ஸத:" இத்யலமதிப்ரஸங்கேந । ப்ரக்ருதமநுஸராம: ॥ ॥ ௧௯ ॥

(ஏகதைவாநுத்ரஷ்டவ்யமேதத்ப்ரமேயம் த்ருவம்) அப்ரமேயம் அபரிச்சேத்யம் த்ருவம் நித்யம் ஏதத் ஸர்வபூதாந்தர்கதம் ப்ரஹ்ம ஏகதைவ ஏகரூபேணைவ அநு ஶ்ரவணாதே: பஶ்சாத் த்ரஷ்டவ்யமித்யர்த: । வ்யாஸார்யைஸ்து "ஏகதைவாநுத்ரஷ்டவ்யம்" கேஷாஞ்சித் ஸுநிஷ்டிதம் ப்ரஹ்மாந்தர்வர்தித்வாந்நைகத்வம் । அபிது ஸாமாத்ரப்ரகாரதயா ஏகாகாரேணைவ த்ரஷ்டவ்யமித்யர்த இத்யாஹு: । "நேஹ நாநாஸ்தி கிஞ்சந" இத்யத்ராபி அப்ரஹ்மாத்மகநாநாத்வம் நிஷித்யத இத்யப்யாஹு: । ததபி யுக்தமேவ ஶோபநமபி । ஏகார்யவ்யாஸார்யைரபி உபாதேயமிதி த்ரஷ்டவ்யம் । (விரஜ: பர ஆகாஶாதஜ ஆத்மா மஹாந் த்ருவ:) விரஜ: ராகாதிதோஷரஹித: । ஆகாஶாத் அவ்யாக்ருதாகாஶாதபி பர: தஸ்யாபி காரணபூதத்வாத் । த்ருவ: ஸ்திர: । அநாதித்வாத் । அஜ: உத்பத்திரஹித: । ஏவம்பூதோ மஹாநாத்மா ॥ ॥ ௨௦ ॥

(தமேவ தீரோ விஜ்ஞாய ப்ரஜ்ஞாம் குர்வீத ப்ராஹ்மண:) தாத்ருஶமாத்மாநம் தீர: ப்ரஜ்ஞாஶாலீ விஜ்ஞாய ஶ்ரவணமநநாப்யாம் ஜ்ஞாத்வா

नानुध्यायाद्बहूञ्छब्दान्वाचो विग्लापनꣳहि तदिति ॥ २१ ॥
स वा एष महानज आत्मा योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु य एषो
ऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिञ्छेते सर्वस्य वशी सर्व

प्रज्ञां निदिध्यासनं कुर्वीतेत्यर्थः । अत्र ब्राह्मणग्रहणं त्रैवर्णिकोपलक्षणम् । यथा ब्राह्मणो यजेतेति ब्राह्मणः अन्तर्वेद इत्यर्थः । (नानुध्यायाद्बहूञ्छब्दान्वाचो विग्लापनं हि तत्) बहुशब्दान् ब्रह्मगुणानुवर्णनरहितान् नानुध्यायात् न चिन्तयेदित्यर्थः । तत्र प्रयोजनं ब्रह्मविषया नास्तीति हेतुमाह— तत् अब्रह्मगुणवर्णनरहितशब्दानुध्यानादिकं हि वाचो विग्लापनं विग्लानिसाधनम् । श्रमैकफलकमित्यर्थः । इति मन्त्रस्यार्थः ॥ ॥ २१ ॥

(स वा एष महानज आत्मा योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु य एषोऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिञ्छेते) स एषः प्रागुक्तः अजत्वात् "अज आत्मा महान्ध्रुवः" इति योऽयं निर्दिष्टः । अयं परमात्मा "विज्ञानमयः प्राणेषु हृद्यन्तर्ज्योतिः" इति पूर्वनिर्दिष्टो यः तस्मिन् जीवात्मनि शेते तदन्तर्यामितया वर्तत इत्यर्थः । एतदेवोक्तम् "आत्मन्येवात्मानं पश्येत्" इति वक्ष्यति । अत्र हृद्यन्तरित्यस्य व्याख्यानं य एषोऽन्तर्हृदय इति । ज्योतिरित्यस्य व्याख्यानं आकाश इति । ज्योतिराकाशशब्दयोः प्रकाशकत्वादेकार्थत्वात् । अतोऽत्राकाशशब्दो जीवपर एव । ननु "आकाशस्तल्लिङ्गात्" इत्यधिकरणे "वाजसनेयके आकाशे शयानस्य वशित्वादिश्रवणात् तस्य शयानस्य परमात्मत्वेऽपि तत्राकाशशब्दस्य "तस्मिञ्छेते सर्वस्य वशी" इति सन्निधानात् सर्वशब्दवाच्यस्याकाशस्य परमात्मत्वे" इति श्रुतप्रकाशिकायामुक्तत्वात् सर्वशब्दवाच्यत्वं वक्तव्यम्, अतस्तत्र "दहरोऽस्मिन्नन्तर आकाश" इति हार्दाकाशशब्दस्य परमात्मपरत्वं नास्तीत्येतद्भाष्यविरोध इति चेत् — भाष्यानुरोधात् अन्तर्हृदय आकाशः तत्र विज्ञानमयः शेत इत्यर्थः । अस्मिन् प्रकरणे "प्राज्ञेनात्मना सम्परिष्वक्तः, प्राज्ञेनात्मनाऽन्वारूढः" इति सुषुप्त्युत्क्रान्त्योर्जीवपरमात्मभेदव्यपदेशेन विज्ञानमयशब्दनिर्दिष्टस्य जीवस्य, महतश्च परमात्मनः,

र्वस्येशानस्सर्वस्याधिपतिः सन्धार्यानाकारेण हि
यावन्तो व्यापारास्तावन्तो कल्पनीया सर्वेषु सत्सु हि
तावद्भिरेव हि कार्याणि सत्स्वेव कल्पितानि सत्सु
ज्ञानानन्दसंकोचाय तदिदं वेदान्तवेदान्त व्याहृतम्

कर्मसंबन्धात् विज्ञानमयशब्देन तत्परः परमात्माभिधी-
यते । "इदं महद्भूतमनन्तमपारं विज्ञानघन एवैतेभ्यो भू-
तेभ्यस्समुत्थाय तान्येवानुविनश्यति" इति मैत्रेयीब्राह्मणे
श्रुतत्वात् विज्ञानमयशब्दस्य "कर्ता शास्त्रार्थवत्त्वात्" इति
सूत्रेऽस्य तत्त्वार्थावगाहिनः प्रतिपादनात् । किं च
योऽयं विज्ञानमयः इत्यत्र "कतम आत्मा योऽयं विज्ञानमय" इति
पृष्टे प्रत्युत्तरेषु जीवस्य प्रत्यग्विज्ञानमयत्वेन ग्रहणं न संभवति,
तस्य प्रज्ञानघनत्वाभावात् संभवात् । अपि च विज्ञानमय
इति साक्षादेव परमात्मनो निर्देशत्वात् । तदेव द्रष्टव्यं
श्रोतव्यं विनिवृत्ति— (सर्वस्य वशी सर्वस्येशानस्सर्वस्या-
धिपतिः) सर्वस्य प्रशासिता वशी । सर्वान्तरस्य सर्वस्य
वर्तते । उक्तञ्च— "एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि
सूर्याचन्द्रमसौ विधृतौ तिष्ठतः" इत्यादि । अतश्च प्रशास-
नेन धारकत्वलक्षणेनात्मत्वमुक्तं भवति । सर्वस्येशानत्वेन
नियन्तृत्वलक्षणेनात्मत्वं । सर्वस्याधिपतिरिति शेषित्वलक्षण-
नात्मत्वमुक्तमिति द्रष्टव्यम् । अन्तर्यामिब्राह्मणे पृथिव्याद्यपृ-
थिव्यादिशरीरकत्वेन नियन्तृत्वलक्षणम् । उक्तञ्च भाष्ये— "शरीर-
भावस्य चाधेयत्वे शक्यतया नियाम्यत्वेन शरीरत्वस्य लक्ष-
णत्वात् तस्य तत्संबन्धस्य विशेषार्थत्वेऽपि सत्य-
संबन्धत्वमात्रम् सत्त्वादिगुणानामेव तथाविधत्वया च न शे-
षात्वं सर्वनियन्तत्व" इति । (सन्धार्यानाकारेण हृदयाहतेन
धारणावन्तः कल्पनीयानि) सार्वभौमादिवत् क्रमेणाभिषेक-
पूर्वकः (सर्वसर्वेश्वर सर्वभूतात्मने त्यादि मानद-
पारमार्थिकत्वेति ॥) सर्वेश्वरः सर्वनियन्ता । भूतानां प्राणिनां
अधिपतिः शेषी । भूतानां पालः रक्षकः । सर्वेषां सर्वेषां
लोकानां (असंभेदाय) असंकराय (विधारणः) धारकस्सेतु-
र्व्ययते । अनेनेश्वरेण सेतुना अविद्याकार्याणामाधिपत्ये लो-
काः विचार्यार्थाः सेव्याः इति भावः । अत्र ब्रह्मकारणवाक्ये
"श्रुतिवेदेभ्यः श्रवणद्वाराश्रुतिः" इति वेदाविशेषस्य नारा-
यणस्यैव व्यक्तत्वादिह तस्यैव सर्वेश्वरत्वादिकमुक्तमिति

𑌨𑌿𑌰𑌵𑌦𑍍𑌯𑌤𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑍇𑌕𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍। 𑌇𑌦𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 𑌗𑍁𑌣𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰𑌪𑌾𑌦𑍇 𑌵𑌿𑌵𑍃𑌤𑌮𑍍—“𑌯 𑌏𑌷𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑌰𑍍𑌹𑍃𑌦𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌞𑍍𑌛𑍇𑌤𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌶𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍇𑌶𑌾𑌨” 𑌇𑌤𑌿 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑌯𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌹𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑍁 𑌅𑌪𑌹𑌤𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌾𑌷𑍍𑌟𑌕𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑌾𑌶𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌃। “𑌕𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍”। 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍈𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵𑍋𑌪𑌾𑌸𑍍𑌯𑌮𑍍। 𑌸𑌗𑍁𑌣𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌦𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍, 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌵𑌶𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯, “𑌪𑌰𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍋𑌤𑌿𑌰𑍁𑌪𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌰𑍂𑌪𑍇𑌣𑌾𑌭𑌿𑌨𑌿𑌷𑍍𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇” 𑌇𑌤𑌿, “𑌅𑌭𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑍂𑌪𑌫𑌲𑌸𑌂𑌯𑍋𑌗𑌾𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌚𑍍𑌚। 𑌇𑌯𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃—𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌹𑌰𑌾𑌕𑌾𑌶𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌵𑌤𑍍𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑌬𑍍𑌦𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇। 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑍇 𑌤𑍁 𑌆𑌕𑌾𑌶𑌶𑌯𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌵𑌤𑍍𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌶𑌯𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌪𑌰𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌤𑍍𑌵𑌮𑌾𑌕𑌾𑌶𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌸𑌾𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌇𑌤𑌿। 𑌨𑌨𑍁 “𑌨𑍇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨, 𑌏𑌕𑌧𑍈𑌵𑌾𑌨𑍁𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍇𑌤𑌦𑌪𑍍𑌰𑌮𑍇𑌯𑌮𑍍, 𑌸 𑌏𑌷 𑌨𑍇𑌤𑌿 𑌨𑍇𑌤𑍀”𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌭𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍈𑌰𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇, 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍇 𑌤𑍁 𑌸𑌗𑍁𑌣𑌮𑍍। 𑌅𑌤𑍋 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌸𑌗𑍁𑌣𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑍋𑌰𑍍𑌭𑍇𑌦𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍌 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑍇 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌨𑍋𑌪𑌸𑌂𑌹𑌾𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹—“𑌕𑌾𑌮𑌾𑌦𑍀𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰”। 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑍇𑌽𑌪𑌿 “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌶𑍀 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑍇𑌶𑌾𑌨𑌃 𑌏𑌷 𑌸𑍇𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌿𑌧𑌰𑌣 𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌮𑌸𑌮𑍍𑌭𑍇𑌦𑌾𑌯” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇। 𑌅𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌾𑌵𑌪𑌿 𑌸𑌗𑍁𑌣𑌤𑍍𑌵𑌮𑍇𑌵 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌦𑍋𑌷𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌅𑌭𑌾𑌵𑌾𑌤𑍍। “𑌨𑍇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑍇”𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 𑌤𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌪𑌰𑌂 𑌨 𑌵𑌿𑌹𑌿𑌤𑌗𑍁𑌣𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌪𑌰𑌮𑌵𑌗𑌮𑍍𑌯𑌤𑍇। 𑌨𑌨𑍁 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍇—“𑌤𑌦𑍍𑌯 𑌇𑌹𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾𑌨𑌮𑌨𑍁𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌰𑌜𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌾𑌂𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑍍𑌕𑌾𑌮𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇𑌷𑍁 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌚𑌾𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌛𑌾𑌨𑍍𑌦𑍋𑌗𑍍𑌯𑍇 𑌦𑌹𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌕𑌾𑌮𑌚𑌾𑌰𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌸𑌾𑌂𑌸𑌾𑌰𑌿𑌕𑌫𑌲𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌯𑌤𑍇। 𑌵𑌾𑌜𑌸𑌨𑍇𑌯𑌕𑍇 𑌤𑍁—“𑌅𑌭𑌯𑌂 𑌵𑍈 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌭𑌵𑌤𑍀”𑌤𑌿 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌫𑌲𑌕𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍। 𑌅𑌤𑍋 𑌨𑌾𑌨𑌯𑍋𑌰𑍍𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌯𑍋𑌰𑍈𑌕𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹—“𑌉𑌪𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇𑌽𑌤𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌵𑌚𑌨𑌾𑌤𑍍”। 𑌉𑌪𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍋𑌪𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑍇 𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌅𑌤𑌃 𑌉𑌪𑌸𑌮𑍍𑌪𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑍇𑌵 𑌹𑍇𑌤𑍋𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌲𑍋𑌕𑌕𑌾𑌮𑌚𑌾𑌰𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍂𑌯𑌤𑍇

“सर्वज्ञत्वादिरूपसम्पत्त्या स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यते स उत्तमः पुरुषः स तत्र पर्येति तस्य सर्वेषु लोकेषु कामचारो भवती”ति । [illegible] सर्वलोककामचारः श्रूयते । अतः [illegible]

[illegible]

𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌾𑌭𑌵𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌃 [illegible] । 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌹𑌿 [illegible] 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍇𑌧𑌵𑌤𑍍 । “𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋𑌃 “𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑌿” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌨𑍂𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 “𑌆𑌤𑍍𑌮𑍈𑌵𑍇𑌦𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍋𑌕𑍍𑌤𑌿𑌶𑍍𑌚 [illegible] । “𑌨𑍇𑌹 𑌨𑌾𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚𑌨𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨𑍈𑌵 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑌾𑌯 ‘𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌿𑌦𑌮𑍍’ 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑌾𑌰𑍋𑌽𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌶𑍍𑌚 । 𑌨𑌹𑌿 “𑌨𑌾𑌸𑌦𑌾𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑌾𑌯 “𑌸𑌦𑌾𑌸𑍀𑌤𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌹𑌾𑌰𑍋𑌽𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑌃 । 𑌸𑌨𑍍𑌨𑌿𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑌾𑌤𑍍 । “𑌸𑌨𑍍𑌮𑍂𑌲𑌾𑌃 𑌸𑍋𑌮𑍍𑌯𑍇𑌮𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible] 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌿 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌹𑌾𑌰𑌿𑌕𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌵𑌹𑌾𑌰𑌿𑌕𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌯𑌚𑍍𑌚𑍋𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌸𑌗𑍁𑌣𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌵𑌿𑌰𑍋𑌧𑍇 𑌪𑌰𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑌲𑍀𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿, 𑌤𑌦𑌪𑌿 [illegible] 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌣𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑌭𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌾𑌤𑍍 । “𑌕𑍋 𑌹𑍍𑌯𑍇𑌵𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 [illegible]” । [illegible] 𑌸𑌾𑌵𑌕𑌾𑌶𑌂 𑌨𑌿𑌰𑌵𑌕𑌾𑌶𑍇𑌨, 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌨, 𑌨𑌿𑌮𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌕𑌾𑌰𑌣𑍇𑌨, [illegible] 𑌬𑌾𑌧𑍍𑌯𑌬𑌾𑌧𑌕 [illegible] 𑌸𑌂𑌭𑌾𑌵𑌨𑍀𑌯𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌂, 𑌨 𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑌯𑌾 । 𑌤𑌤𑌶𑍍𑌚 𑌸𑌗𑍁𑌣𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌤𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌵𑌿𑌷𑌯𑌸𑌮𑌰𑍍𑌪𑌣𑍇𑌨 𑌸𑌂𑌭𑌾𑌵𑌨𑌾𑌂 [illegible] । [illegible] 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌵𑌿𑌹𑌿𑌤𑌤𑍍𑌤𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑌵𑌿𑌷𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌕𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍, 𑌉𑌪𑌾𑌧𑍍𑌯𑌨𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌸𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑍇𑌃, “𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑍀 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌬𑌲𑌕𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌚” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌭𑌾𑌵𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇𑌃, “𑌨𑌾𑌨𑍍𑌯𑍋𑌽𑌤𑍋𑌽𑌸𑍍𑌤𑌿 [illegible]” 𑌇𑌤𑌿 [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍, “𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌸𑌙𑍍𑌕𑌲𑍍𑌪𑌃” 𑌇𑌤𑌿 𑌚 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌪𑌾𑌦𑌨𑌾𑌤𑍍, 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 [illegible] 𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌾𑌯𑍋𑌗𑌾𑌤𑍍 [illegible], [illegible] 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 “𑌉𑌤𑍍𑌤𑌰𑌸𑍍𑌮𑌿𑌂𑌸𑍍𑌤𑍁 [illegible]” । [illegible] 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑍋𑌽𑌪𑌿 [illegible] 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑌸𑍍𑌯𑌾𑌪𑍍𑌯𑌸𑌂𑌭𑌵𑌾𑌤𑍍 । [illegible] 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑌾𑌤𑍍 । “𑌤𑌮𑍇𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑌮𑍃𑌤 𑌇𑌹 𑌭𑌵𑌤𑌿” 𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌗𑍁𑌣𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍋𑌕𑍍𑌷𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑌶𑍍𑌰𑌵𑌣𑍇𑌨 𑌚 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑌮𑌵𑌶𑍍𑌯𑌾𑌭𑍍𑌯𑍁𑌪𑌗𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । 𑌗𑍁𑌣

[illegible] 𑌗𑍁𑌣𑌨𑌿𑌷𑍇𑌧𑌪𑌰𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । “𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣- [illegible] 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌃, 𑌨𑌹𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌸𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍈𑌰𑍍𑌮𑍁𑌨𑌿𑌗𑌣𑍈𑌰𑌪𑌿 । 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌂 𑌶𑌕𑍍𑌯𑌾 𑌵𑌿𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑍍𑌯𑍈𑌰𑌖𑌿𑌲𑍈𑌰𑍍𑌗𑍁𑌣𑍈𑌃, 𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌨𑌾𑌂 [illegible] 𑌷𑌡𑍇𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑍇 𑌗𑍁𑌣𑌾𑌃, [illegible] “𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌕𑌲𑍍𑌯𑌾𑌣𑌗𑍁𑌣𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑍋𑌽𑌸𑍌 𑌸𑍍𑌵𑌶𑌕𑍍𑌤𑌿𑌲𑍇𑌶𑌾𑌦𑍍𑌧𑍃𑌤𑌭𑍂𑌤𑌸𑌰𑍍𑌗𑌃 । 𑌇𑌚𑍍𑌛𑌾𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌾𑌭𑌿𑌮𑌤𑍋𑌰𑍁𑌦𑍇𑌹𑌃 𑌸𑌂𑌸𑌾𑌧𑌿𑌤𑌾𑌶𑍇𑌷𑌜𑌗𑌦𑍍𑌧𑌿𑌤𑍋𑌽𑌸𑍌 ॥ 𑌤𑍇𑌜𑍋𑌬𑌲𑍈𑌶𑍍𑌵𑌰𑍍𑌯𑌮𑌹𑌾𑌵𑌬𑍋𑌧 𑌸𑍁𑌵𑍀𑌰𑍍𑌯𑌶𑌕𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌗𑍁𑌣𑍈𑌕𑌰𑌾𑌶𑌿𑌃 । 𑌪𑌰𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌸𑌕𑌲𑌾 𑌨 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌕𑍍𑌲𑍇𑌶𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌾𑌵𑌰𑍇𑌶𑍇” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌪𑍍𑌰𑌮𑌾𑌣𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍 [illegible] “𑌯𑌸𑍍𑌯𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌮𑍍” [illegible]

विविदिषन्ति यज्ञेन दानेन तपसाऽनाशकेनेत्येव विधिः

[illegible] इति वाक्यप्रतिपादित [illegible]

[illegible]

(तमेतं वेदानुवचनेन ब्राह्मणा विविदिषन्ति यज्ञेन दानेन तपसाऽनाशकेन) [illegible] वेदानुवचनेन वेदाध्ययनेन यज्ञदानेन अनाशकेन अनशनलक्षणेन तपसा च ब्राह्मणाः [illegible] । [illegible] ।

अनाशः [illegible] । अनाशकं [illegible] । [illegible]

[illegible]

विविदिषन्ति [illegible]

[illegible]

देशत्वञ्च” । यथा दर्शपूर्णमासाङ्गानां प्रयाजादीनां सर्वकामसाधनत्वे-
ऽपि, यथा ज्योतिष्टोमविकृतिष्वाज्यादिसमुच्चयोत्पत्तेः “तमेतं
वेदानुवचनेन ब्राह्मणा विविदिषन्ति यज्ञेन” इति श्रुतेः ।
“सर्वापेक्षा च यज्ञादिश्रुतेः” इत्यादि सूत्रयोर्व्याख्यावसरे व्याख्यात-
दर्शपूर्णमासयोः प्रतीतिपक्षेण यज्ञेन विविदिषन्तीत्युक्त्यादि
यज्ञादेर्वेदनसाधनत्वमेव प्रतीयत इति स्थितम् । यथा च
तत्रैवोक्तम्—‘यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहोति’ इति नित्यतया विहिता-
नामग्निहोत्रादीनामनित्यकामनाविषयप्रसङ्गविद्यार्थत्वे नित्यानि-
त्यसंयोगविरोधात् क्रत्वर्थापेक्षया विद्यार्थानि कर्माणि
भिन्नानीति पूर्वपक्षे प्राप्ते यदेकस्यैव सहितस्य
“पारार्थ्यवद्विरोधः, पारार्थं वीर्यकारकत्वं यथा च कर्मणाम्”
इति वदता चोक्तं कर्मनियोगक्रमेण कर्तृत्वम्
तथा नित्यत्वेऽपि सहितत्वान्नित्यकामनाविषयवीर्यार्थत्वावि-
रोधः, तथा च “यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहोति” इति नित्यतयाऽग्नि-
होत्रादीनां विहितत्वाद्धर्मकार्यत्वेऽपि, विविदिषावाक्येन
विद्यासहकारितया विहितत्वाद्विद्यार्थत्वेऽपीति स्थापितम्
“विहितत्वाच्चाश्रमकर्मापि, सहकारित्वेन च” इति सूत्राभ्याम् ।
नन्विह यथा काम्यवाजिनाधिकरणे “दर्शमग्निहोत्रं जुहोति” इति
श्रुतं दर्शाग्निहोत्रं नैयमिकाग्निहोत्राद्भिद्यते, तथा विवि-
दिषावाक्येन विद्यार्थतया विधीयमानं नित्याग्निहोत्राद्भि-
न्नं भवेदिति, तत्राह— “सर्वथाऽपि त एवोभयलिङ्गात्” । वि-
द्यार्थत्वे कर्मार्थत्वेऽपि त एव यज्ञादयः प्रतिपत्तव्याः ।
उभयत्र यज्ञादिशब्दैः प्रत्यभिज्ञायमानत्वरूपलिङ्गात्,
“यज्ञेन” इत्यादिशब्दैः प्रसिद्धयज्ञादिविलक्षणयज्ञादिविधाने
तस्य द्रव्यदेवताद्यश्रवणात्, तत्र हि यावैव दे-
वतोद्देशेन द्रव्यत्यागरूपयज्ञशब्दप्रवृत्तिनिमित्तेन य-
ज्ञशब्दैकवाक्यतया दर्शाग्निहोत्रवन्निर्णयाय प्रत्यक्ष कर्मान्त-
रं विधीयत इति वक्तुमशक्यत्वात्, न तन्न्यायमिह प्रवर्तते ।
अतः “यज्ञो दानं तप” इति प्राप्तैः, यज्ञानामुपयज्ञोऽपि,
होतारं यज्ञकेवलम्” इत्यादिलिङ्गैः प्रसिद्धयज्ञादय एवेति स्मृतिः ।
“अनाशकेन दुष्यति” । “धर्मेण पापमपनुदति” इत्यादिश्रु-
तिश्च तानेव यज्ञादीन् कर्माणि विद्यार्थत्वेन विदधाति अनाशकं
पापकर्मनिवृत्तिप्रतिबन्धनाशकं दुष्यति । तत्र प्रसिद्ध-
स्याग्निहोत्रादेर्यज्ञस्य विद्यार्थत्वं प्रतिबन्धक पापा-
पनोदनद्वारा तस्यैव विद्याङ्गत्वमिति स्थितम् । यथा तत्रै-

त्वा मुनिर्भवति । एतमेव प्रव्राजिनो लोकमिच्छन्तः प्रव्रजन्ति । एतद्ध स्म वै तत्पूर्वे विद्वांसः प्रजां न कामयन्ते

वानाश्रमिणां विपरीतानां [illegible] विद्या [illegible] भवतीति [illegible] — “ज्ञानादेव [illegible] ष्टेः” । [illegible] । [illegible] श्रमिणां [illegible] । [illegible] विद्या यावदधिकारोऽस्त्येव । [illegible] ब्रह्मविद्यासाधनत्वात्, “[illegible]” इति श्रुतिः [illegible] । “[illegible]” । “[illegible] संन्यस्य [illegible]” इति हि स्मर्यते । संन्यस्य जपाद्यनुगृहीतया विद्यया संसारमतीत्यगुः । “विशेषानुग्रहश्च” । “तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया विद्ययाऽऽत्मानमन्विष्यादित्यमभिजयन्ते” इत्याश्रमित्वेऽपि विशेषानुग्रहः श्रूयते । “[illegible]” । [illegible] । अतः अनाश्रमित्वादाश्रमित्वमेव ज्यायः । अनाश्रमित्वे [illegible] । [illegible] । “[illegible]” [illegible] इति स्मृतिः । स्मर्यते हि — “अनाश्रमी न तिष्ठेत्तु दिनमेकमपि द्विजः” इति । [illegible] । सति [illegible] संन्यासस्वीकारसंभवात् । नचाविरक्तस्य ब्रह्मविद्याधिकारः कथंचिदिति शङ्क्यम् । [illegible] । [illegible] ब्रह्मविद्याधिकारसंभवात्, [illegible] ब्रह्मप्रतिपत्ति [illegible] संभवात् । एवमेव [illegible] न दोषः । उभयं स्मृतम् । प्रकृतमनुसरामः । (एतमेव विदित्वा मुनिर्भवति) एतमेवात्मानं विदित्वा मुनिः मननशीलः योगी भवति । नान्य इत्यर्थः । (एतमेव प्रव्राजिनो लोकमिच्छन्तः प्रव्रजन्ति) लोक्यत इति लोकः । एतमेव लोकं [illegible] मिच्छन्तः संन्यासिनः [illegible] त्यर्थः । एतमेवेत्यवधारणात् लोकान्तर [illegible] पारिव्राज्ये नाधिकार इति गम्यते । न हि गङ्गाद्वारं प्रतिपित्सुः काशीदेशनिवासी पूर्वाभिमुखो याति । (एतद्ध स्म वै तत्पूर्वे विद्वांसः प्रजां न कामयन्त इत्यादि ॥) [illegible] । तदेतद्विद्वांसः एतमात्मानं ब्रह्मविदः पूर्वे प्रजां न काम-

किं प्रजया करिष्यामो येषां नोऽयमात्माऽयं लोक इति ते ह स्म पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणायाश्च लोकैषणायाश्च व्युत्थायाथ भिक्षाचर्यं चरन्ति या ह्येव पुत्रैषणा सा वित्तैषणा या वित्तैषणा सा लोकैषणोभे ह्येते एषणे एव भवतः। स एष नेति नेत्यात्माऽगृह्यो न हि गृह्यतेऽशीर्यो न हि शीर्यतेऽसङ्गो न हि सज्यतेऽसितो न व्यथते न रिष्यत्येतमु हैवैते न तरत इत्यतः पापमकरवमित्यतः कल्याणमकरवमित्युभे उ हैवैष एते तरति नैनं कृताकृते तपतः ॥२२॥

तदेतदृचाभ्युक्तम्। एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्य न वर्धते कर्मणा नो कनीयान्। तस्यैव स्यात्पदवित्तं विदित्वं वि

वे। तत्र हेतुं तदभिसन्धिमाह — (किं प्रजया करिष्याम इत्यादिना ॥) प्रजासाध्यं मनुष्यलोकं येषामस्माकमयमात्मा परमात्मैव। तद्भोगसाध्यस्य साधनभूतस्य परमात्मनः प्राप्यत्वेनाभिमतत्वात्। अतः तादृशपरमात्मनिष्ठा वयं तद्भोगसाधनभूतया प्रजया किं करिष्याम इति प्रजां परित्यज्य ब्राह्मणाः निर्गता इत्यर्थः। (ते ह स्म पुत्रैषणायाश्चेत्यादि ॥) इदं कहोलब्राह्मणे व्याख्यातम्। (स एष नेति नेत्यात्मेत्यादि ॥) एतदपि व्याख्यातम्। (एतमु हैवैते न तरत इत्यादि ॥) अतः पापात्, अतः कल्याणात् इति पञ्चमी, पापकल्याणहेतोरित्यर्थः। एतं परमात्मानं उक्तलक्षणं ब्रह्मविदं नैव तरतः प्राप्नुतः इत्यर्थः। तत्र हेतुमाह — (उभे उ हैवैष एते तरतीति ॥) यस्मादेष ब्रह्मवित् पापपुण्ये उभे अपि तरति अतः एते पापपुण्ये एनं न प्राप्नुत इत्यर्थः। तत्र हेतुः — (नैनं कृताकृते तपत इति ॥) एनं हि ब्रह्मविदं कृताकृते पापसुकृते दुःखसम्बन्धिनं कृत्वा न प्रतपत इत्यर्थः। "एवमेवं विदि पापं कर्म न श्लिष्यते" इति श्रुत्यन्तरादिति भावः ॥२२॥

(तदेतदृचाभ्युक्तम्) तदेतत् पूर्वोक्तं ब्राह्मणप्रतिपादितं वस्तु ऋचा मन्त्रेण उक्तमित्यर्थः। तामेवर्चमाह — (एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्येत्यादिना ॥) ब्राह्मणस्य ब्रह्मविदः एष महिमा नित्यः, ब्रह्मज्ञानजन्यं पापापरामर्शित्वरूपं माहात्म्यं न कर्मणा वर्धत इत्यर्थः। एवमेव हि सर्वत्र — "नो कनीयान्

விதித்வா ந லிப்யதே கர்மணா பாபகேநேதி । தஸ்மாதேவம்விச்சாந்தோ தாந்த உபரதஸ்திதிக்ஷுஸ்ஸமாஹிதோ பூத்வாऽऽத்மந்யேவாத்மாநம் பஶ்யதி ஸர்வமாத்மாநம் பஶ்யதி நைநம் பாப்மா தரதி ஸர்வம் பாப்மாநம் தரதி நைநம் பாப்மா தபதி ஸர்வம் பாப்மா

நோ கநீயாந் தஸ்யைவ ஸ்யாத் பதவித்திதி ।) தஸ்ய ப்ராஹ்மண: பதவித் பத்யத இதி பதம் ஸ்வரூபம் । ப்ரஹ்மஸ்வரூபவேத்யேவ கர்மணா ந வர்த்ததே, கர்மணா கநீயாம்ஶ்ச ந ஸ்யாத், கர்மக்ருதோத்கர்ஷாபகர்ஷஶூந்ய: ஸ்யாதித்யர்த: । உக்தப்ரஹ்மவிந்மஹிமஜ்ஞாநஸ்ய ஃபலமாஹ — (தம் விதித்வா ந லிப்யதே கர்மணா பாபகேநேதி ।) தம் ப்ரஹ்மவிந்மஹிமாநம் விதித்வா நர: பாபகேந கர்மணா ந லிப்யத இத்யர்த: । (தஸ்மாதேவம்விச்சாந்தோ தாந்த உபரதஸ்திதிக்ஷுஸ்ஸமாஹிதோ பூத்வாऽऽத்மந்யேவாத்மாநம் பஶ்யதி) தஸ்மாத் ப்ரஹ்மவிதேவம்விதமஹிமஶாலித்வாத் ஏவம்வித் ஶாஸ்த்ரஜந்யஜ்ஞாநவாந் । ஶாந்த: பாஹ்யேந்த்ரியநியமநபர: । தாந்த: அந்தரிந்த்ரியநியமநபர: । உபரத: நிஷித்தகாம்யாதிஷு கர்மஸூபரதி: । திதிக்ஷா க்ஷமா । ஸமாஹித: ஸமாஹிதசித்த இத்யர்த: । ஏவம்பூதஸ்ஸந் ஆத்மநி ஜீவாத்மநி ஆத்மாநம் பரமாத்மாநம் ததந்தர்யாமிணம் பஶ்யதி பஶ்யேதித்யர்த: । ஶாகாந்தரேஷு கோஶேஷ்வாத்மந்யேவாத்மாநம் பஶ்யேதி பாடோ த்ருஶ்யதே । அத: பாடபேதேऽபி ஶ்ருதேர்த்ருஷ்டவ்ய: । கிஞ்ச — (ஸர்வமாத்மாநம் பஶ்யதி) ஆத்மாநம் பரமாத்மாநம் ஸர்வம் ஸர்வஶரீரகஞ்ச பஶ்யதி பஶ்யேதித்யர்த: । இதஞ்ச வாக்யம் த்ருதீயாத்யாயே ஸம்பாதே விசிதம் । தத்ர ஹி க்ருஹஸ்தஸ்ய வா ஹ்யாஶ்ரமகாரணவ்யாபாரரூபகர்மாநுஷ்டாநஸ்யாவஶ்யகத்வாத், ஶமாதீநாஞ்ச தத்விரோதித்வாத் நாநுஷ்டேயத்வமிதி ப்ராப்த உச்யதே । “ஶமதமாத்யுபேதஸ்ஸ்யாத் ததாபி து தத்விதேஸ்ததங்கதயா தேஷாமவஶ்யாநுஷ்டேயத்வாத்” । ததாபி க்ருஹஸ்தஸ்ய கர்மாநுஷ்டாநாவஶ்யகத்வேऽபி க்ருஹஸ்தஶ்ஶமதமாத்யுபேதஸ்ஸ்யாத் । “ஶாந்தோ தாந்த உபரதஸ்திதிக்ஷுஸ்ஸமாஹிதோ பூத்வாऽऽத்மந்யேவாத்மாநம் பஶ்யேத்” இதி வித்யங்கதயா ஶமாதீநாம் விதாநாத் அஶாந்தஸ்ய வித்யாவிரோதிஷு வித்யாநிஷ்பத்த்யஸம்பவேந வித்யார்த்ததயா அநுஷ்டேயத்வாச்ச । ந ச கர்மணாம் ஶமாதீநாஞ்ச விரோத:, பிந்நவிஷயத்வாத் । விஹிதேஷு வ்யாபார: இதரேஷு தந்நிவ்ருத்திர்ஹி ஶம இதி । ந ச காரணவ்யாபாரரூபகர்மஸு பதர்மநஸ்ய பாபஸாநுவ்ருத்த்யா ஶமாதிகம் ந ஸம்பவதீதி வாச்யம் । பரமபுருஷாராதநரூபகர்மணாம் பாபநோதநத்வேந ஏதத்ஸாதகத்வாதிதி ஸ்திதம் । ப்ரக்ருதமநுஸராம: । (நைநம் பாப்மா

நம் தவதி விபாவோ விராஜோர்விதிகித்தா ப்ராஹ்மணோ ஹவதே
ஷப்ராஹ்மணோகஸூத்ராவதி ஷோரவாவ யாஜ்ஞவல்க்யோஸோர்ஜம் ஸம
வதேத விதேஷாநு ஷஷா்தி தோ வாவதி ஸஹாஷவஸ்யாயேதி ॥ ௨௩ ॥
ஸவாவஷ தோஹாநஜ க்ருத்தார்ஜஹாஷா வஸஷ்டாநா விநுதே

தரதி ஸவடும் பாவாநம் தரதி) வநம் ப்ரஹ்மவிஷம் பாவா வணு
பாவலக்ஷணம் கதீ நதரதி நவர்யோதி । அயதே ப்ரஹ்மவித்வடும்
பாவாநம் தரதி ஸவடுபாவாதிஷோஹவதீதர்யடும் । (நேநம்பாவா
தவதி ஸவடும் பாவாநம் தவதி) வநம் ப்ரஹ்மவிஷம் பாவா நதவ
தி நவாயதே । அபேவ ஸவடும் பாவாநம் ஜ்ஞாநாக்நிநா தவதி ஷஹ
தீதர்யடும் । (விபாவோ விராஜோர்விதிகித்தா ப்ராஹ்மணோஹவதி) வி
பாவ: பாவஶூந்ய: । விராஜ: விராக: । அவிதிகித்த: ஸம்ஶயஶூந்ய:।
“ஷித்யதே ஹ்ருதயக்ரந்திஶ்சித்யந்தே ஸர்வஸம்ஶயா:” இதி ஶ்ருதே: ।
ப்ராஹ்மண: ப்ரஹ்மவித்ஹவதீதர்யடும் । அத்ர ப்ராஹ்மணஶப்தோ வர்ணா
திடுஷவஸ்ரவி ப்ராஹ்மணஶப்தஸ்ய விதயாஷாஸ்ஸமீவடுகதவே ।
தத்ர ப்ராஹ்மணோ விபாவோ விராஜோர்விதிகித்தாஹவதீதர்யடும் ।
(ஏஷப்ரஹ்மலோக:) ப்ரஹ்மைவலோகோ ப்ரஹ்மலோக: । ஷோவ
த்ராவதி யாஜ்ஞவல்க்யஉவாசேதர்யடும் । (ஸோர்ஜம்ஸமவதேத விதேஷாநு
ஷஷார்தி தோணாவதி ஸஹாஷவஸ்யாயேதி ॥) ஸோர்ஜம் வவதோஷ்ணிஷ்
ப்ரஹ்மவித்: ஸ்வாராஜ்யம் ஸவடும் ஸமவதேத தாஸ்யம் ஷஷார்தி, ராஜேந்த்ர
ஸஹாத்தாநதேவி தேஹம்பத்யாய ஷஷார்தீதி ஜநகஉவாசேதர்யடும் ॥ ௨௩ ॥
வவம் ஜநகயாஜ்ஞவல்க்யஸம்வாதரூபாயாம் வ்யாவ்யாதத்ருத்த உபாஸ
காநாம்பாஸநஷோஷேந ஹக்திதக்திப்ரஷஇதி ஶ்ருதிராஹ— (ஸவா
வஷதோஹாநஜக்ருத்தார்ஜஹாஷா வஸஷ்டாந:) அஜா: அஜ: । வஸஷ்டா
ந: வஸவ்ரஷ: । யவவம்வேஷ அஜேநாகாரேண ப்ரஹோவாவஸீந:
(விநுதேவஸு) அஜம் வஸவஹதேஇதர்யடும் । இஷஜ த்ருதீயாஸ்ய
யெ உஷயவிம்ஷவாஷேவிஞ்சித்ஷ தத்ரஹி வேஷஹிகாதஷதிகம் ஶாஸ்த்ரீயம்
ஹஜம் கதீணவவ ஸ்யாஷ் தஸ்ய ஹஜஸாயநத்வஶ்ரவணாதிதி வஷவடு
பக்ஷப்ராவேக்ஷ்யேத— “ஹஜதேஉவவதே:” ।கதீஷிராராயிதா
ஷஹாஷேவ வாரவேஷராஷாதேஹ ஸவடுஜ்ஞஸ்ய ஸவடுஶக்தே: ப்ரஹ்மண
ஶோவாராயிதாராஜவத்தஹப்ரஷதேதாவஷ்தே: । “ஶ்ரத்ததா” । “ஸவா
வஷதோஹாநஜக்ருத்தார்ஜஹாஷாவஸஷ்டாந”இதி தஷேஸ்ய ஹஜப்ரஷத்வ
ஸ்ய ஶ்ருததாஷ் । வஶவடுவக்ஷோஹ— “யதேடும் தேஜோதிராதவவ” ।
யாஷாநாவ்யதேடுவேவ தேஜோதி: ஹஜப்ரஷம் தேந்யதே । அதவவ உவ
தேஶ்ஸாவாஷ் க்ருஷ்ணீநாம் ஹஜஸாயநத்வஷ் யாஷாநாதீநாம் விந

वसु य एवं वेद ॥ ॥ २४ ॥

स वा एष महानज आत्माऽजरोऽमरोऽमृतोऽभयो ब्रह्माभयं वै ब्रह्माभयं हि वै ब्रह्म भवति य एवं वेद ॥ ॥ २५ ॥

इति षष्ठाध्याये चतुर्थं ब्राह्मणम् ॥

अथ ह याज्ञवल्क्यस्य द्वे भार्ये बभूवतुर्मैत्रेयी च

प्राणादेर्व्यावृत्ताधारेण सम्बन्धाय नवत्वावेत्थ "प्रजेश ... " इति विधिप्रत्ययेन प्रकृत्यर्थात् ... सम्बन्धप्रकाशनाय । "... " ... पारायणस्य ... परमात्मनः सम्बन्धं ... । ... "यज्ञेन दानेन" इति श्रुतिः ... विना ... । "... " ... विशेषवाक्यस्य ... ब्रह्मविदः श्रुतिः ... , "... " इति ... प्राप्तिलक्षणप्राप्त्यस्य परमात्मनि ... , ... विनाशकः ... । ... परमात्मनो ... वाक्यशेषप्रतिपादनात् ... परमात्मनः ... परमात्मैव ... इति सिद्धम् । प्रकृतमनुसरामः ॥ ॥ २४ ॥

(स वा एष महानज आत्माऽजरोऽमरोऽमृतोऽभयो ब्रह्मेत्यादि ॥) स एष महानात्मा परमात्मा जरामरणशून्यः । अमृतः अभयः सर्वभयरहितः । अत एव अभयः । एवंभूतो ब्रह्मेति ... । तत्र ... (अभयं वै ब्रह्म इति ॥) "अभयं ... ब्रह्म" इति ... परब्रह्मप्राप्तिः ... । तद्ज्ञानस्य ... (अभयं हि वै ब्रह्म भवति य एवं वेदेति ॥) ब्रह्म भवति ... ब्रह्मप्राप्तिर्भवतीत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ॥ २५ ॥

इति षष्ठाध्याये चतुर्थब्राह्मणभाष्यम् ॥

अथ मैत्रेयीब्राह्मणं चतुर्थवद्विद्याविनिवृत्ति... विशेषोपदेशार्थम् । ...

च कात्यायनी च तयोर्ह मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी बभूव स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायन्यथ ह याज्ञवल्क्योऽन्यद्वृत्तमुपाकरिष्यन् ॥ १ ॥

मैत्रेयीति होवाच याज्ञवल्क्यः प्रव्रजिष्यन्वा अरेऽहमस्मात्स्थानादस्मि हन्त तेऽनया कात्यायन्यान्तं करवाणीति ॥ २ ॥

सा होवाच मैत्रेयी यन्नु म इयं भगोः सर्वा पृथिवी वित्तेन पूर्णा स्यात्स्यां न्वहं तेनामृताहो३ नेति नेति होवाच याज्ञवल्क्यो यथैवोपकरणवतां जीवितं तथैव ते जीवितं स्यादमृतत्वस्य तु नाशास्ति वित्तेनेति ॥ ३ ॥

सा होवाच मैत्रेयी येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्यां यदेव भगवान्वेद तदेव मे ब्रूहीति ॥ ४ ॥

स होवाच याज्ञवल्क्यः प्रिया वै खलु नो भवती सती प्रियमवृधद्धन्त तर्हि भवत्येतद्व्याख्यास्यामि ते व्या

[illegible]

𑌚𑌕𑍍𑌷𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌤𑍁 𑌮𑍇 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌸𑍍𑌵𑍇𑌤𑌿 ॥ ௫ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌪𑌤𑍍𑌯𑍁𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌜𑌾𑌯𑌾𑌯𑍈 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌜𑌾𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌜𑌾𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌪𑌶𑍂𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌶𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌪𑌶𑌵𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌨 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌆𑌤𑍍𑌮𑌾 𑌵𑌾 𑌅𑌰𑍇 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌨𑌿𑌦𑌿𑌧𑍍𑌯𑌾𑌸𑌿𑌤𑌵𑍍𑌯𑍋 𑌮𑍈𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌿 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌰𑍇 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑍇 𑌮𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤 𑌇𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑌿𑌤𑌮𑍍 ॥ ௬ ॥

𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌵𑍇𑌦 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍇𑌦 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍇𑌦 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌸𑍍𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌨𑍍 𑌵𑍇𑌦 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌿 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑌰𑌾𑌦𑌾𑌦𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌦𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌦𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌮𑍇 𑌲𑍋𑌕𑌾 𑌇𑌮𑍇 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌇𑌮𑍇 𑌵𑍇𑌦𑌾 𑌇𑌮𑌾𑌨𑌿 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑍀𑌦𑌂 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌯𑌦𑌯𑌮𑌾𑌤𑍍𑌮𑌾 ॥ ௭ ॥

𑌸 𑌯𑌥𑌾 𑌦𑍁𑌨𑍍𑌦𑍁𑌭𑍇𑌰𑍍𑌹𑌨𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌨 𑌬𑌾𑌹𑍍𑌯𑌾𑌞𑍍𑌛𑌬𑍍𑌦𑌾𑌞𑍍𑌛𑌕𑍍𑌨𑍁𑌯𑌾𑌦𑍍𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑌾𑌯 𑌦𑍁𑌨𑍍𑌦𑍁𑌭𑍇𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌗𑍍𑌰𑌹𑌣𑍇𑌨 𑌦𑍁𑌨𑍍𑌦𑍁𑌭𑍍𑌯𑌾𑌘𑌾𑌤𑌸𑍍𑌯

[illegible] । “[illegible]” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌠𑍇𑌽𑌪𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌃 । [illegible]
𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 [illegible] 𑌜𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌸𑌿𑌤𑌾𑌰𑍍𑌥𑍇 [illegible]
[illegible] 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌖𑍍𑌯𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌕𑍍𑌷𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍇 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌯𑌂 ([illegible]

𑌵𑌾𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌃 ॥ ௮ ॥

𑌯𑌥𑌾 [illegible] 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌸𑍍𑌯 [illegible] 𑌵𑌾 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌃 ॥ ௯ ॥

𑌯𑌥𑌾 𑌵𑍀𑌣𑌾𑌯𑌾𑌂 [illegible] 𑌵𑍀𑌣𑌾𑌵𑌾𑌦𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌾 𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌃 ॥ ௧௦ ॥

𑌯𑌥𑌾 [illegible] 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌦𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌿 ॥ ௧௧ ॥

𑌯𑌥𑌾 [illegible] ॥ ௧௨ ॥

𑌯𑌥𑌾 [illegible]

[illegible] ॥ ௮ ॥ ௯ ॥ ௭ ॥ ௮ ॥ ௯ ॥ ௧௦ ॥

[illegible] ॥ ௧௧ ॥ ௧௨ ॥

[illegible]

ப்ரஜ்ஞாநகந ஏவைதேப்யோ பூதேப்ய: ஸமுத்தாய தாந்யே
வாநுவிநஶ்யதி ந ப்ரேத்ய ஸம்ஜ்ஞா'ஸ்தீத்யரே ப்ரவீமீதி ஹோ
வாச யாஜ்ஞவல்க்ய: ॥ ௧௩ ॥

ஸா ஹோவாச மைத்ரேய்யத்ரைவ மா பகவாந்மோஹாந்தமாபீ
பிபந்ந வா அஹமிமம் விஜாநாமீதி ஸ ஹோவாச ந வா அரே'
ஹம் மோஹம் ப்ரவீம்யவிநாஶீ வா அரே'யமாத்மா'நுச்சித்திதர்மா ॥ ௧௪ ॥

யத்ர ஹி த்வைதமிவ பவதி ததிதர இதரம் பஶ்யதி ததித
ர இதரம் ஜிக்ரதி ததிதர இதரம் ரஸயதே ததிதர இதரமபிவததி
ததிதர இதரம் ஶ்ருணோதி ததிதர இதரம் மநுதே ததிதர இத
ரம் ஸ்ப்ருஶதி ததிதர இதரம் விஜாநாதி யத்ர த்வஸ்ய ஸர்வமாத்மைவாபூத்
தத்கேந கம் பஶ்யேத்தத்கேந கம் ஜிக்ரேத்தத்கேந கம் ரஸயேத்தத்கேந
கமபிவதேத்தத்கேந கம் ஶ்ருணுயாத்தத்கேந கம் மந்வீத தத்கேந
கம் ஸ்ப்ருஶேத்தத்கேந கம் விஜாநீயாத் யேநேதம் ஸர்வம் விஜாநாதி
தம் கேந விஜாநீயாத் ஸ ஏஷ நேதி நேத்யாத்மா'க்ருஹ்யோ ந ஹி
க்ருஹ்யதே'ஶீர்யோ ந ஹி ஶீர்யதே'ஸங்கோ ந ஹி ஸஜ்யதே'ஸி
தோ ந வ்யததே ந ரிஷ்யதி விஜ்ஞாதாரமரே கேந விஜாநீயாதி
த்யுக்தாநுஶாஸநா'ஸி மைத்ரேய்யேதாவதரே கல்வம்ருதத்வமிதி

ரஸவ்யஞ்ஜநதீவக்த்ரே அநந்தராபாஹ்யக்ருத்ஸ்நாநாம் அர்த்தம் ரவதிநா
ஸ்வ க்ரஹணம் யதா ஸ்யாதிதி அநந்தரோ'பாஹ்ய இதி வ்யதிரேகே
ண நிர்தேஶ: । ஏகரஸதீ நிரவயவாத்மஸ்வரூபத்வே ஹேதும்
ஸூசயதி த்ருஷ்டாந்த: । ஏவமேகரஸாத்மஸ்வரூபத்வ (விஜ்ஞாநகந:) ஸர்வ
தோ ரஸதைக்ய விஜ்ஞாநகநஜீவஶரீரஜாத்யர்த்த: । ஜீவாரபோ:
ஸர்வேப்யோ விகாராத் ஶரீராத் ஸ்வபாவஜம் ஸாமாநாதிகரண்யம்
த்ருஷ்டவ்யம் । அத்ர வக்தவ்யம் ஸர்வம் மதவ்யாக்யாநே ப்ரத்யக்ஷாதௌ ॥ ௧௩ ॥

(அத்ரைவ மா பகவாந்மோஹாந்தமாபீபிபத்) அத்ரைவ ந ப்ரேத்ய
ஸம்ஜ்ஞாஸ்தீத்யஸ்மிந்நேவார்தே பகவாந் மா மாம் மோஹாந்தம் மோஹமத்ய
மாபீபிபத் ப்ராபிதவாந் । ஹஸ்தேந ஆஹ । மோஹமேவ ஸ்பஷ்டய
தி — (ந வா அஹமிமம் விஜாநாமீதி ।) இமம் அர்த்தமித்யர்த்த: । (அவிநாஶீ
வா அரே'யமாத்மா'நுச்சித்திதர்மா) அயமாத்மா ஸ்வதோ'விநாஶீ । உச்சித்தி
ர்நாஶ: ந வித்யதே உச்சித்திர்யஸ்ய ஸோ'நுச்சித்தி: । அவிநாஶித்வாத்
அநுச்சித்திர்தர்மோ யஸ்ய ஸோ'நுச்சித்திதர்மா । ஏவம் ப்ரஹ்மவித்ஸு
விதேஶோ ப்ரஹ்மவித: । தஸ்ய ஜ்ஞாநலக்ஷணோ தர்மோ'ப்யவிநாஶீ
த்யர்த்த: । நத்வுச்சித்திஸ்வபாவோ'நுச்சித்தி: ஸ்வதர்மோ யஸ்யேதி ப்ரஹ்ம
வித்ஸு: । அவிநாஶீத்யநேந ஸாக்ஷாத்ப்ரஹ்மஸ்வரூபத்வம் த்ருஷ்டவ்யம் ॥ ௧௪ ॥

(யத்ர ஹி த்வைதமிவேத்யாதி ॥) (உக்தாநுஶாஸநாஸி மைத்ரே

ததோ ஹ யாஜ்ஞவல்க்யோ விஜஹார ॥ ॥ ௧௫ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே பஞ்சமம் ப்ராஹ்மணம் ॥

அத வம்ஶ: பௌதிமாஷ்யோ கௌபவனாத் கௌபவன: பௌதிமாஷ்யாத் பௌதிமாஷ்யோ கௌபவனாத் கௌபவன: கௌஶிகாத் கௌஶிக: கௌண்டின்யாத் கௌண்டின்ய: ஶாண்டில்யாச்சாண்டில்ய: கௌஶிகாச்ச கௌதமாச்ச கௌதம: ॥ ॥ ௧ ॥

ஆக்னிவேஶ்யாதாக்னிவேஶ்யோ கார்க்யாத் கார்க்யோ கார்க்யாத் கார்க்யோ கௌதமாத் கௌதம: ஸைதவாத் ஸைதவ: பாராஶர்யாயணாத் பாராஶர்யாயணோ கார்க்யாயணாத் கார்க்யாயண உத்தாலகாயனாதுத்தாலகாயனோ ஜாபாலாயனாஜ்ஜாபாலாயனோ மாத்யந்தினாயனான்மாத்யந்தினாயன: ஸௌகராயணாத் ஸௌகராயண: காஷாயணாத் காஷாயண: ஸாயகாயனாத் ஸாயகாயன: கௌஶிகாயனே: கௌஶிகாயனி: ॥ ॥ ௨ ॥

க்ருதகௌஶிகாத் க்ருதகௌஶிக: பாராஶர்யாயணாத் பாராஶர்யாயண: பாராஶர்யாத் பாராஶர்யோ ஜாதூகர்ண்யாஜ்ஜாதூகர்ண்ய ஆஸுராயணாச்ச யாஸ்காச்சாஸுராயணஸ்த்ரைவணேஸ்த்ரைவணிரௌபஜந்தனேரௌபஜந்தனிராஸுரேராஸுரிர்பாரத்வாஜாத் பாரத்வாஜ ஆத்ரேயாதாத்ரேயோ மாண்டேர்மாண்டிர்கௌதமாத் கௌதமோ கௌதமாத் கௌதமோ வாத்ஸ்யாத் வாத்ஸ்ய: ஶாண்டில்யாச்சாண்டில்ய: கைஶோர்யாத் காப்யாத் கைஶோர்ய: காப்ய: குமாரஹாரிதாத் குமாரஹாரிதோ காலவாத் காலவோ விதர்பீகௌண்டின்யாத் விதர்பீகௌண்டின்யோ வத்ஸனபாதோ பாப்ரவாத் வத்ஸனபாத் பாப்ரவ: பத: ஸௌபராத் பந்தா: ஸௌபரோऽயாஸ்யாதாங்கிரஸாதயாஸ்ய ஆங்கிரஸ ஆபூதேஸ்த்வாஷ்ட்ராதாபூதிஸ்த்வாஷ்ட்ரோ விஶ்வரூபாத் த்வாஷ்ட்ராத் விஶ்வரூபஸ்த்வாஷ்ட்ரோऽஶ்விப்யாமஶ்வினௌ ததீச ஆதர்வணாத் ததியங்ஙாதர்வணோऽதர்வணோ தைவாதர்வா தைவோ ம்ருத்யோ: ப்ராத்வம்ஸனான்ம்ருத்யு: ப்ராத்வம்ஸன: ப்ராத்வம்ஸனாத் ப்ராத்வம்ஸன ஏகர்ஷேரேகர்ஷிர்விப்ரசித்தேர்விப்ரசித்தி

ஏதாவதரே கல்வம்ருதத்வமிதி ஹோக்த்வா யாஜ்ஞவல்க்யோ விஜஹார। ஹே மைத்ரேயி! உக்தானுஶாஸனாஸி । ஏதாவதேவ கல்வம்ருதத்வஸாதனமித்யர்த: । அம்ருதத்வமிதி காரணே கார்யோபசார: ப்ரயோக்த: । ததோ ஹ யாஜ்ஞவல்க்ய: விஜஹார யதாபிமதம் ப்ரவ்ரஜ்யாம் க்ருதவானித்யர்த: ॥ ॥ ௧௫ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே பஞ்சமப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

அதேதானீம் வம்ஶப்ராஹ்மணம் । ஆசார்யவம்ஶகீர்தனஸ்ய ப்ரயோஜனம் ஸம்ப்ரதாயஶுத்தி: । ஸம்ப்ரதாயஶுத்திஶ்ச ப்ரவ்ருத்திநிமித்தம் ...

த்திர்வ்யஷ்டேர்வ்யஷ்டிஸ்ஸநாரோஸ்ஸநாருஸ்ஸநாதநாத் ஸநா
தநஸ்ஸநகாத் ஸநக: பரமேஷ்டி²ந: பரமேஷ்டீ² ப்³ரஹ்மணோ
ப்³ரஹ்ம ஸ்வயம்பு⁴ ப்³ரஹ்மணே நம: ॥ ॥ ௩ ॥

இதி ஷஷ்டா²த்⁴யாயே ஷஷ்ட²ம் ப்³ராஹ்மணம் ॥

இதி ப்³ருஹதா³ரண்யகே ஷஷ்டோ²ऽத்⁴யாய: ॥

அத² ஸப்தமோऽத்⁴யாய: ॥

ஓம் ॥ பூர்ணமத³: பூர்ணமித³ம் பூர்ணாத்பூர்ணமுத³ச்யதே

யஜ்ஞோக்திஸ்தோத்ரவர்யைஶ்ஶிஷ்யபரம்பராஸ்துதிஜ்ஞாநதாயம் ॥

। ௧ ॥ ௨ ॥ ௩ ॥

இதி ஷஷ்டா²த்⁴யாயே ஷஷ்ட²ப்³ராஹ்மணபா⁴ஷ்யம் ॥

இதி ப்³ருஹதா³ரண்யகபா⁴ஷ்யே ஷஷ்டோ²ऽத்⁴யாய: ॥

அத² ஸப்தமோऽத்⁴யாய: ॥

ப்ரணவோபாஸநம் விதி⁴த்ஸு: ப்ரணவம் பரோக்ஷாபி⁴தே⁴யேந ஸ்தௌதி — (பூர்ணமத³: பூர்ணமித³மித்யாதி³நா ।) அத³: பரோக்ஷரூப: பரலோக: । இத³ம் அயம் லோக: । பூர்ணம் வேதே³ந பூர்ணமித்யர்த²: । ஶப்³த³ப்³ரஹ்மவ்யாப்தத்வாத் ஸர்வஸ்ய லோகஸ்ய । "ஸ பூ⁴ரிதி வ்யாஹரந் ஸ பூ⁴மிமஸ்ருஜத" இதி லோகாநாம் வ்யாஹ்ருதிப்ரப⁴வத்வாத், காரணேந கார்யஸ்ய வ்யாப்தத்வாத் । (பூர்ணாத்பூர்ணமுத³ச்யதே) பூர்ணாத் ப்ரணவஶப்³த³வாச்யாத் பூர்ணம் ப்ரணவஜந்யம் உத³ச்யதே உத்³க³ச்ச²தி । "அஞ்சு க³திபூஜநயோ:" । கர்மணி ப்ரத்யய: । உத்³க³ச்ச²தி ஶ்ரேஷ்ட²ம் ப⁴வதீத்யர்த²: । ததஶ்ச । பூர்யதே பூர்ணமோங்காராபேக்ஷயா பூர்ணகத்வம் வ்யாஹ்ருதிரூபமஸ்ய உக்தமித்யர்த²: । (பூர்ணஸ்ய பூர்ணமாதா³ய) பூர்ணஸ்ய வ்யாஹ்ருதிவ்யாப்தஸ்ய லோகஸ்ய பூர்ணம் பூர்ணகத்வம் வ்யாஹ்ருதிரூபம் ஸ்வாத்மாநம் உபஸம்ஹ்ருத்ய (பூர்ணமேவாவஶிஷ்யதே) தஸ்யாபி பூர்ணம் பூர்ணத்வம் ஓங்காராத்மகம் ஸ்வரூபம் தத³வ அவஶிஷ்யத இத்யர்த²: । "ஓங்காரேண ஸர்வா வாக் ஸந்த்ருண்ணா" இதி ஶ்ருதே: । ஓங்காரஸ்ய ஸர்வவ்யாபகத்வேந பூர்ணத்வாத்தஸ்யைவ காரணம் வ்யாஹ்ருத்யாதி³ஷு ஶப்³தே³ஷு கார்யேஷு விநஷ்டேஷு பரிஶிஷ்யத இத்யர்த²: । "ஓங்காராத்³வ்யாஹ்ருதிர்ப⁴வதி வ்யாஹ்ருத்யா கா³யத்ரீ ப⁴வதி" இத்யாதி³ஶ்ருதிஷு நிர்தா⁴ரணாத்தஸ்யைவ பரிஶிஷ்யத இத்யர்த²: । இத³ஞ்ச வ்யாக்²யாநாய ப்ரணவஸ்துதிமாத்ரம், அந்யதா² நிர்த⁴கார

தேவர்ணஸ்ய ருணத்ரயஸ்ய ருணே வாஸ்மிஸ்தே ॥ ௧ ॥

ஓம் (௩) ஸம் ப்ரஹ்ம । ஸம்வர்தனம் வாயுர்வம் ஸதீதி ஹ ஸ்வாஹாகாரஸ்யாயணீவர்தே வேஷாஸ்யம் ப்ராஹ்மணா விதர்வே தேஷதேந யஜுஷீதஸ்ய ॥ ॥ ௨ ॥

இதி ஸப்தமாஸ்யாய ப்ரயமம் ப்ராஹ்மணம் ॥

த்யாஃ ப்ராஜாபத்யாஃ ப்ராஜாபதஸ ஷிதஸி ப்ரஹ்மயஜ்ஞம் ஷஷ்டேவா மஷ்டா ஸுவர்ணா உஷிக்வா ப்ரஹ்மயஜ்ஞம் தேவா ஸர்வப்ரதீர்த நாமஹாஸிதி தேஷாம் தேஹதக்ஷமாதா

ணஸ்ய ஸ்வாஹாஸ்த்யாதேஃ ஸாயஜ்ஞஸ்ய ஸுவர்ணாஸம்ஹார, உபாசன ஹுதஸ்ய ஹுதஸ்ய ஷேஷஸ்ய ஸுவர்ணஸம்ஹார, ஸமாப்தஸ்யம் ஸ்யாதிதி உக்தஸ்ய ॥ ॥ ௧ ॥

(ஓம்ஸம் ப்ரஹ்ம) ஓங்காரவாச்யம் ஸம் ஸமிதிஷம் ப்ரஹ்மேத்யர்த்தஃ । தத்ஸ்வரூபம் ஸமிதிஷம் ப்ரஹ்மாஸ்மீதி த்யாயேதித்யர்த்தஃ । ஸம்ப்ரஹ்மேதி ப்ரஹ்மவிதஷ்டமதிஷ்டமஸ்ய வஸ்துஸ்ய ஸ்வாதிஸ்யாஹ— (ஸம்வர்தனமிதி ॥) ஸதீத்யேந ஸாயங்காலே வாஸ்வதே, ஸமிதி யத்வர்தனம் தேஸகாரமிதிஷம் ஸம்ப்ரஹ்ம ததேவ ஸ்வாத்மஸ்யாஸ ஸதிஸ்யாஸ்யதே । ஸம் ஸமிதிஷதித்யர்த்தஃ । (வாயுர்வம்ஸதீதிஹஸ்வாஹாகாரஸ்யாயணீவர்தேஃ) ஸ்வாஹாயணீ வர்த்தமஸ்ய கஸ்ரஸம்ஷிஃ வாயுரேவ வாயுர்வம்ஸரேவ ஸம் ஸ்வேத்யேதே, தத்ஸ்வாகாஸமஸரீரகம் ப்ரஹ்ம ப்ரணேவ ஸம்ஸ்யோபா ஸ்வாதித்யாஹேதத்யர்த்தஃ । ப்ரணேவ ப்ரஹ்மாஸ்மீதித்ய நவிதாஃ । தத்ராஸ்யஸ்யமானம் ப்ரஹ்மாஸமிதிஷம் ஸம்ப்ரணேநாஸ்யம் உத ஹுதாகாஸமஸரீரகமேவ தேநேவாஸ்மீத்யேதேவ விராஜதி ஹாஸஃ । (வேஷாஸ்யம்ப்ராஹ்மணா விதர்வேதேஷதேநயஜுஷீதஸ்யம்) யஸ்யாஸ்ய வேதா ஸதேந ஸதேந ஓங்காரேண யஷ்யேஷிதஸ்யம் ஜ்ஞாதஸ்யம் தத்தஸ்யம் வேதஜாநாதி, தஸ்யாதஸ்யேவ ப்ரணவேவேதஃ வேதயித்ருகாரமஸ்யாப்திகாஸ்ய வக்ஷ்யமாண । இதஸ்மாஷ்ட வேதகஸ்ஸ்யேதி ப்ராஹ்மணா ஸம்ஜ்ஞஇத்யர்த்தஃ ॥ ॥ ௨ ॥

இதி ஸப்தமாஸ்யாயே ப்ரயமப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

(த்யாஃ ப்ராஜாபத்யாஃ ப்ராஜாபதஸ ஷிதஸி ப்ரஹ்மயஜ்ஞம் ஷஷ்டஃ) த்யாஃ த்ரிப்ரகாராஃ । "திஸ்ரஸ்ஸ்யாஜஸ்ய யஜ்ஞ" இதி தேஃ ஸ்ரஸ்யதஸ்யாஜாபேஸஃ । ப்ராஜாபத்யாஃ ப்ராஜாபதேஃ ப்ரஜாபதிஸ்யாஃ ஷிதஸி ப்ராஜாபதஸ ப்ரஹ்மயஜ்ஞம் ஷஷ்டஃ உஷிதவந்தஃ । தேஷதஸ்ய த்ராஹ— (தேவா மஷ்டா ஸுவர்ணா இதி ॥) (உஷிக்வா ப்ரஹ்மயஜ்ஞம்

ச த³த³ இதி யாஜ்ஞவல்க்ய (௧) இதி யாஜ்ஞவல்க்யேதி ஹோவாசோத்³த
ர்யேதி ந ஶ்ருணோத்யாதி ஹோவாச யாஜ்ஞவல்க்யேதி ॥ ௧ ॥
அத²ைஹநம் ஶாகல்ய உவாச ப்³ருஹீதமோ நாம வாஸிதி தே
ஹ்யா ஏஹைதமேவாக்ஷரம் வாச த³ இதி யாஜ்ஞவல்க்ய (௧) இதி
யாஜ்ஞவல்கேதி ஹோவாசத்³தேதி நஶ்ருணோத்யாதீதி ஹோ
வாச யாஜ்ஞவல்க்யேதி ॥ ॥ ௨ ॥
அத²ைஹநம் ஶாகல்ய உவாச ப்³ருஹீதமோ நாம வாஸிதிதஹ்யா
ஏஹைதமேவாக்ஷரம் வாச த³ இதி யாஜ்ஞவல்க்ய (௧) இதி யாஜ்ஞ
வல்கேதி ஹோவாசத³யஜ்ஞ இதி ந ஶ்ருணோத்யாதீதி ஹோவாச யா
ஜ்ஞவல்க்யேதி தஸ்மாத்தஸ்மாதே³வோ தே³வீ வாமதே³வதி ஸ்ரு
ஷ்டா³த³த³ இதி தா³ம்யத த³த்த த³யத்⁴வமிதி தஸ்மாத்³த³யம்ஶிக்ஷேத்

தே³வா உவாச: ப்³ருஹீதமோ நாம வாஸிதி ॥) ப்³ருஹீத உபதே³ஶம் கு
ருதேத்யர்த²: । (தஹ்யா ஏஹைதத³க்ஷரம் வாச த³ இதி யாஜ்ஞவல்க்ய
(௧) இதி ॥) தேஹ்யா ஏதத³க்ஷரமுக்த்வா ப்ரஜாபதி: கிம் மயா
யாஜ்ஞவல்க்ய உக்தமித்யஜ்ஞாதவந்த: கிமிதி ப்ருஷ்டவந்த இத்யர்த²: ।
(யாஜ்ஞவல்கேதி ஹோவாச:) வயம் ஜ்ஞாதவந்த இதி தே³வா: ப்ரத்யூசு
ரித்யர்த²: । கிமித்யத ஆஹ: । (தா³ம்யதேதி ந ஶ்ருணோதி ॥) ந: ஸ்வபா⁴
வத இதி தா³ந்தா தா³ந்தாமவிதேதிவல்ல ஶ்ருணோதி இத்யுபதே³ஶதி த்
யர்த²: । ஓம் ஸத்ய । யாஜ்ஞவல்க்யேதி ப்ரஜாபதிருவாசேத்யர்த²: ।
நநு கிம் த³ இத்யக்ஷராணாமேகஸ்ய தா³ம்யதேதி ந ஶ்ருணோதீதி தே³வா:
ப்ரத்யவத³ந் । உச்யதே — தே³வாநாமைஶ்வர்யமதா³ ஹம்ஸப்ரா
வண்யம் ஏதாவதா ஸ்வாபா⁴வம் ஜாநந்தாம் தே³வாநாம் த³மேவோச்சாரா
ணமேதேந தத்ப்ரதிபத்திஸம்ஹவதீதி த்³ரஷ்டவ்ய ॥ ௧ ॥
(அத²ைஹநம் மநுஷ்யா ஊசுரித்யாதி³ ॥) (த³த்தேதி நஶ்ருணோதி ॥
த³த்³தா³நம் குருதேத்யர்த²: । ஶிஷ்டம் பூர்வவத் ॥ ௨ ॥
(அத²ைஹநம் அஸுரா ஊசுரித்யாதி³ ॥) (த³யத்⁴வமிதி நஶ்ருணோதி ॥)
த³யத்⁴வம் ப்ராணிஷு த³யாம் குருதேத்யர்த²: । (தஸ்மாத்தஸ்மாதே³வோதே³
வீ வாமதே³வதி ஸ்தநயித்நுர்த³த³த³ இதி ॥) தா³ம்யத தா³ந்தாமவத । (த³த்
தா³நம் குருத । (த³யத்⁴வம்) த³யாம் குருதேதி த³ஶதா²நத³யாலக்ஷணம் தத்
தத்த்ரயம் ஸ்தநயித்நு: மேக⁴: த³த³த³ இதி த³காரத்ரயோச்சாரணேநாநு
வத³தி । ஏஷைவ தே³வீ வாக் அத்ர ஸ்தநயித்நுஶப்³தே³நோக்தா । (தஸ்மாத்
த்ரயம் ஶிக்ஷேத் த³மம் தா³நம் த³யாமிதி ॥) தஸ்மாத³பி த³மதா³நத³யாலக்ஷ
ணம் த்ரயம் ஶிக்ஷேத் உபாத³த்³யாத் । ப்ரஜாபதேரநுஶாஸநம்

ஸ்தாநம் ஸ்யாதிதி ॥ ॥ ௧ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே த்விதீயம் ப்ராஹ்மணம் ॥

ஏஷ ப்ரஜாபதிர்யத்த்ருதயமேதத்ப்ரஹ்மைதத்ஸர்வம் ததே தத் த்ர்யக்ஷரꣳ ஹ்ருதயமிதி ஹ்ரு இத்யேகமக்ஷரமபிஹரந்த்யஸ்மை ஸ்வாஶ்சாந்யே ச ய ஏவம் வேத த இத்யேகமக்ஷரம் ததத்யஸ்மை ஸ்வாஶ்சாந்யே ச ய ஏவம் வேத யமித்யேகமக்ஷரமேதி ஸ்வர்கம் லோகம் ய ஏவம்

தேவாதிபிஃ கர்தவ்யமித்யேவம் த்ரிகம் ஶிக்ஷிதவ்யமித்யர்த²ஃ । ததா ச ஸ்ம்ருதிஃ— "த்ரிவிதம் நரகஸ்யேதம் த்வாரம் நாஶநமாத்மநஃ । காமஃ க்ரோதஸ்ததா லோபஸ்தஸ்மாதேதத்த்ரயம் த்யஜேத்" இதி । அஸ்யாபி விஶேஷஃ ப்ராகேவோக்தஃ ॥ ॥ ௧ ॥

இதி ஷஷ்டாத்யாயே த்விதீயப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

ஏவம் ஸர்வோபாஸநாங்கபூதம் தகாரத்ரயமுபதிஶ்ய ப்ரஹ்மோபாஸநாங்கபூதம் ஹ்ருதயோபாஸநமாஹ— (ஏஷ ப்ரஜாபதிர்யத்த்ருதயமேதத்ப்ரஹ்ம ஏதத்ஸர்வமித்யாதிநா ॥) ஸர்வஸ்ய ஜகதஃ ப்ரஷ்டா யோऽயம் ப்ரஜாபதிஃ ஸோऽபி ஹ்ருதயமேவ । ததேதத்ப்ரஹ்ம ப்ருஹத் । ஸர்வதத்த்வம் ஸர்வாத்மாபி ஹ்ருதயஸ்ய ஸர்வாத்மகத்வம் ச ப்ரஷ்டவ்யம் । ஏவம் ஹ்ருதயஸ்ய ப்ரஜாபதித்வப்ரஹ்மத்வஸர்வாத்மத்வவிஶேஷணவிஶிஷ்டதயா ஹ்ருதயோபாஸநம் விதாய உபாஸ்யம் ஹ்ருதயம் ஹ்ருதயஶப்தநிர்வசநேந ஸ்தௌதி— (ததேதத் த்ர்யக்ஷரம் ஹ்ருதயமித்யாதிநா ॥) தத்ர ப்ரத்யேகாக்ஷரமுபாஸநபலாநி ஆஹ— (ஹ்ரு இத்யேகமக்ஷரமபிஹரந்த்யஸ்மை ஸ்வாஶ்சாந்யே ச ய ஏவம் வேதேத்யாதிநா ॥) ஹ்ரு இதி ஹரதேர்ரூபம் । யஸ்மாத்த்ருதயாய ஸ்வாஶ்சேந்த்ரியாணி அந்யே ச விஷயாஶ்ஶப்தாதயஃ ஸ்வம் ஸ்வம் கார்யமபிஹரந்தி ஸ்வகார்யம் ஸர்வம் ததீயம் குர்வந்தி । தத்ஜ்ஞாநஸ்ய ஸர்வஸ்யாபி ஹ்ருதயகாரணாதீநத்வாதிதி பாவஃ । அதோ ஹ்ருதயநாம்நோ ஹ்ருதயேத்யக்ஷரமிதி யோ வேத அஸ்மை விதுஷே ஸ்வாஶ்ச ஜ்ஞாதயஃ அந்யே ச ஸம்பந்திநோ பலிமுபஹரந்தி தத்க்ருதஜ்ஞாயாதிதி பாவஃ । (த இத்யேகமக்ஷரம் ததத்யஸ்மை ஸ்வாஶ்சாந்யே ச ய ஏவம் வேத) யஸ்மாத்த்ருதயாய ஸ்வாஃ இந்த்ரியாணி அந்யே ச விஷயாஃ ஸ்வம் ஸ்வம் வீர்யம் தததி, அதஃ தகாரோ ததாதேரிதி யோ வேத, தஸ்மா அபி ஸ்வா அந்யே ச ஸ்வம் ஸ்வம் வீர்யம் ப்ரயச்சந்தீத்யர்த²ஃ । (யமித்யேகமக்ஷரமேதி ஸ்வர்கம் லோகம் ய ஏவம் வேத) இணோ கத்யர்த²ஸ்ய யமிதி ரூபம் ததிணாதேரிதி யோ வேத ஸ ஸ்வர்கம் லோகமேதீதி । ஏவம் நாமாக்ஷரநிர்வசநஜ்ஞாநாதபி

வேத³ ॥ ॥ ௧ ॥

இதி ஸப்தமாத்⁴யாயே த்ருதீயம் ப்³ராஹ்மணம் ॥

தத்³வை தத³ேதத³ேவ ததா³ஸ ஸத்யமேவ ஸ யோ ஹைதம் மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜம் வேத³ ஸத்யம் ப்³ரஹ்மேதி ஜயதீமாம்ல்லோகாந் ஜித இந்ந்வஸாவஸத்³ ய ஏவமேதந் மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜம் வேத³ ஸத்யம் ப்³ரஹ்மேதி ஸத்யம் ஹ்யேவ ப்³ரஹ்ம ॥ ॥ ௧ ॥

ஆப ஏவேத³மக்³ர ஆஸுஸ்தா ஆப꞉ ஸத்யமஸ்ருஜந்த ஸத்யம் ப்³ர

ராத²ம்யம் விஶிஷ்டம் மஹத்த்வம் ஜ்ஞாயதே, கிம்புந: தது³பாஸநமிதி ஹ்ருத³யஸ்ய ஸ்துதி꞉ க்ருதா ப⁴வதி ॥ ॥ ௧ ॥

இதி ஸப்தமாத்⁴யாயே த்ருதீயப்³ராஹ்மணபா⁴ஷ்யம் ॥

ஹ்ருத³யஸ்ய ப்ரஜாபதித்வேநோபாஸநமுக்த்வா ஸத்யத்வேநோபாஸநமாஹ — (தத்³வை தத³ேதத³ேவ ததா³ஸ ஸத்யமேவேத்யாதி³நா ।) வைஶம்பாயநே । தத்³வை தத³ேவ தத் தாத்³ருஶம் ஹ்ருத³யஶப்³த³ேவ ததா³ஸ ஸத் தத் ஸத்யநாமகம் ததா³ஸேத்யர்த²꞉ । கிம் தத்³ ஆஸேத்யத்ராஹ — (ஸத்யமேவேதி ।) "தேவா ப்³ரஹ்மணோऽபி" இத்யுக்த ஸத்யஶப்³தி³தம் ஸச்சித்³பு³த்³தம் ஸத்யம் । ஶக்த்யாதிகல்யாணகு³ணவிஶிஷ்டமித்யர்த²꞉ । தது³பாஸநஸ்ய ப²லமாஹ — (ஸ யோ ஹைதந்மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜம் வேத³ ஸத்யம் ப்³ரஹ்மேத்யாதி³நா ।) ய꞉ கஶ்சிதே³தத் ஹ்ருத³யம் மஹத் பூஜ்யம் யக்ஷம் பூஜ்யம் । ப்ரத²மஜம் ப்ரத²மஜாதம் । ஸர்வஸ்மாத் ப்ரத²மஜாதம் ப்ரத²மஜம் । ஸத்யம் ஸத்யாதிகல்யாணகு³ணஸம்பந்நம் । ப்³ரஹ்ம ப்³ரஹ்மேதி ய꞉ கஶ்சிதே³தத் ஹ்ருத³யம் வேத³ உபாஸ்தே, ஸ இமாந் லோகாந் ஜயதி । (ஜித꞉) வஶீக்ருத꞉ । (இந்நு) இஷ்டம் (அஸௌ) ஶத்ருஸ்தாத³வஸ்ய । அஸத் । யதா² ப்³ராஹ்மணா ஜித꞉ அஸத் அஸத்³ப⁴வேதித்யர்த²꞉ । தத³ேவ ஸ்பஷ்டீகுர்வந்நிக³மயதி — (ய ஏவமேதந்மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜம் வேத³ ஸத்யம் ப்³ரஹ்மேதி ஸத்யம் ஹ்யேவ ப்³ரஹ்மேதி ॥) ய꞉ ஏவம் மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜம் ஸத்யம் ஹ்ருத³யம் ப்³ரஹ்மேதி வேத³ தஸ்ய ஸத்³ய꞉ ஶத்ருபராஜயம் பு⁴க்திமேவ ஹி யதஸ்தது³பாஸ்யம் ஸத்யம் ப்³ரஹ்ம அதோ தது³பாஸகஸ்ய ஸத்யமித்யர்த²꞉ । இத்யேதது³பாஸகஸ்ய ஸத்யம் ததி³தரோ நிக்³ராஹ்யம் பு⁴க்திமேவேதி பா⁴வ꞉ ॥ ॥ ௧ ॥

ஸத்யஸ்ய ப்³ராஹ்மண꞉ ஸ்துத்யர்த²ம் "மஹத்³யக்ஷம் ப்ரத²மஜ"மிதி ப்ரோக்தம், தத³ேவ ப்ரத²மஜத்வமுபபாத³யதி — (ஆப ஏவேத³மக்³ர ஆஸுரித்யாதி³நா ।) இத³ம் வ்யாக்ருதம் ஜக³த் அக்³ரே ஸ்ருஷ்டே꞉ ப்ராக் ஆப ஏவ ஆஸு꞉ அவ்யாக்ருதரூபேணாஸந் அவஸ்தி²தா இத்யர்த²꞉ । (தா ஆப꞉ ஸத்யமஸ்ருஜந்த) தா ஆப꞉ அவ்யாக்ருதரூபேணாவஸ்தி²தாநி ஸத்யம்

ஹ்ம ப்ரஹ்ம ப்ரஜாபதிம் ப்ரஜாபதிர்தேவாம்ஸ்தே தேவாஸ்ஸத்யமேவோபாஸதே ததேதத் த்ர்யக்ஷரம் ஸத்யமிதி ஸ இத்யேகமக்ஷரம் தீத்யேகமக்ஷரம் யமித்யேகமக்ஷரம் ப்ரதமோத்தமே அக்ஷரே ஸத்யம் மத்யதோऽந்ருதம் ததேததந்ருதமுபயதஸ்ஸத்யேந பரிக்ருஹீதம் ஸத்யபூயமேவ பவதி நைநம் வித்வாம்ஸமந்ருதம் ஹிநஸ்தி ॥ ௨ ॥

இதி ஸப்தமாத்யாயே பஞ்சமம் ப்ராஹ்மணம் ॥

தத்யத்தத்ஸத்யமஸௌ ஸ ஆதித்யோ ய ஏஷ ஏதஸ்மிந் மண்டலே புருஷோ யச்சாயம் தக்ஷிணேऽக்ஷந் புருஷஸ்தாவேதாவந்யோந்யஸ்மிந் ப்ரதிஷ்டிதௌ ரச்மிபிரேஷோऽஸ்மிந் ப்ரதிஷ்டித: ப்ராணை

ணீக்ருதவஞ்ஜலம் தாத்ருகம் கார்யம் ஸம்ஸ்ருஜந்தேத்யர்த்த: । (ஸத்யம் ப்ரஹ்ம) தச்ச ஸத்யம் ப்ரஹ்ம சதுர்முகமஸ்ருஜதேத்யர்த்த: । ப்ரஹ்மேதி நபும்ஸகத்வம் சாந்தஸம் । (ப்ரஹ்ம ப்ரஜாபதிம்) ப்ரஹ்மா ப்ரஜாபதிம் தக்ஷாதிப்ரஜாபதிமஸ்ருஜதேத்யர்த்த: । ஜாதாவேகவசநம் । (ப்ரஜாபதிர்தேவாந்) அஸ்ருஜதிதி சேஷ: । (தே தேவாஸ்ஸத்யமேவோபாஸதே) இத்யாதி ஸ்பஷ்டம் । (த்ர்யக்ஷரமிதி ॥) அத்ர தீதி இகார[illegible]ம்யோ நிர்தேசார்த்த: । (ப்ரதமோத்தமே அக்ஷரே ஸத்யம் மத்யதோऽந்ருதம்) ப்ரதமோத்தமே அக்ஷரே ஸகாரயகாரௌ ஸத்யம் ம்ருத்யுப்ரவாஹகா: । மத்யத: மத்யாக்ஷரஸ்தகாரோऽந்ருதம் । அந்ருதம் ஹி ம்ருத்யு: ம்ருத்யுர்தகாரஸ்ஸாமாந்யாத் । (ததேததந்ருதமுபயதஸ்ஸத்யேந பரிக்ருஹீதம் ஸத்யபூயமேவ பவதீத்யாதி ॥) ததேததந்ருதம் ம்ருத்யுரூபம் உபயதஸ்ஸத்யேந ஸகாரயகாரலக்ஷணேந பரிக்ருஹீதம் ஸத் ஸ்வஸ்ய ஸத்யபூயமேவ ஸத்யபாஹுள்யமேவ பவதி । (நைநம் வித்வாம்ஸமந்ருதம் ஹிநஸ்தி) ஏவம் ஸத்யபாஹுள்யம் ஸர்வஸ்ய, ம்ருத்யோரந்ருதஸ்யாகிஞ்சித்கரத்வம் யோ வித்வாந் ததேநம் வித்வாம்ஸம் அந்ருதம் ம்ருத்யோராத்மகம் பாபமபி ந ஹிநஸ்தீத்யர்த்த: ॥ ॥ ௨ ॥

இதி ஸப்தமாத்யாயே பஞ்சமப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

ஏவம் ஸத்யேந ப்ரஹ்மோபாஸநமுக்த்வா அக்ஷ்யாதித்யாந்தர்வர்த்திநோ ப்ரஹ்மணோ நிர்விகாரகாரணஸ்ய ஸத்யேந வ்யாஹ்ருதிசரீரகேணோபாஸநம் தர்சயதி — (தத்யத்தத்ஸத்யமஸௌ ஸ ஆதித்யோ ய ஏஷ ஏதஸ்மிந் மண்டலே புருஷோ யச்சாயம் தக்ஷிணேऽக்ஷந்புருஷ இத்யாதிநா ॥) தத்யத்ப்ரஸித்தம் ஸத்யம் அஸௌ ஸ ஆதித்ய: । ஸக இத்யத்ராஹ — (ய ஏஷ இத்யாதி ॥) "ய ஏஷோऽந்தராதித்யே ஹிரண்மய: புருஷோ த்ருச்யதே, ய ஏஷோऽந்தரக்ஷிணி புருஷோ த்ருச்யதே" இதி ச்ருதிப்ரஸித்த இத்யர்த்த: । சக்ஷு சக்ஷுஷீத்யர்த்த: । (தாவே

𑌰𑌯𑌮𑌮𑍁𑌷𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌸 𑌯𑌦𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌨𑍍𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌨𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । ॥ ௧ ॥

𑌯 𑌏𑌷 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌭𑍂𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌰 𑌏𑌕𑌂 𑌶𑌿𑌰 𑌏𑌕𑌮𑍇𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌭𑍁𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌬𑌾𑌹𑍂 𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌬𑌾𑌹𑍂 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌤𑍇 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑍇 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌤𑍇 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌹𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 𑌚 𑌯

𑌤𑌾𑌵𑍇𑌤𑌾𑌵𑌨𑍍𑌯𑍋𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍌 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌿𑌭𑌿𑌰𑍇𑌷𑍋𑌽𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍈𑌰𑌯𑌮𑌮𑍁𑌷𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍) 𑌅𑌧𑌿𑌦𑍈𑌵𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌨𑌾𑌵𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌾𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍌 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍋𑌨𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍌 𑌉𑌪𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌕𑌭𑌾𑌵𑌤𑌃 । 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌶𑍍𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌕𑌃 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑌶𑍍𑌮𑌿𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌦𑍇𑌵 𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌕𑌾𑌰𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 । 𑌚𑌾𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌶𑍍𑌚 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌕𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑌾𑌹𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌶𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌰𑌾𑌤𑍍 । (𑌸 𑌯𑌦𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌮𑍇𑌵𑍈𑌤𑌨𑍍𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌨𑌮𑍇𑌤𑍇 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌨𑍁𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌵𑍇𑌲𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍 𑌆𑌰𑌬𑍍𑌧𑌕𑌰𑍍𑌮𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇 𑌶𑍁𑌦𑍍𑌧𑌂 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌿𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌰𑌹𑌿𑌤𑌂 𑌶𑍁𑌕𑍍𑌲𑌂 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌤𑌿 । 𑌸𑍂𑌰𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌰𑌶𑍍𑌮𑌯𑌃 𑌏𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌂 𑌨𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑍋 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌬𑌨𑍍𑌧𑌾𑌯 𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑌮𑍍𑌬𑌨𑍍𑌧𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌯𑍋𑌃 𑌉𑌪𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑍋𑌪𑌕𑌾𑌰𑌕𑌭𑌾𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌰𑍍𑌥𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ௧ ॥

(𑌯 𑌏𑌷 𑌏𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑍇 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌭𑍂𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌶𑌿𑌰𑌃) 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑍇 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌭𑍂𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌿𑌃 𑌶𑌿𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌚𑍍𑌛𑌿𑌰𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌨𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌤𑌵𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌏𑌕𑌂 𑌶𑌿𑌰 𑌏𑌕𑌮𑍇𑌤𑌦𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑍍) 𑌏𑌕𑌤𑍍𑌵𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 । 𑌤𑌥𑌾 𑌭𑍁𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑍃𑌤𑌿𑌰𑍍𑌬𑌾𑌹𑍂 𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑌵𑍍𑌯𑍌 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌬𑌾𑌹𑍂 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌤𑍇 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇) 𑌦𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌶𑌯𑌃 । (𑌸𑍍𑌵𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌪𑌾𑌦𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑍇 𑌦𑍍𑌵𑍇 𑌏𑌤𑍇 𑌅𑌕𑍍𑌷𑌰𑍇 𑌇𑌤𑌿 ॥) (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑌹𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌆𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌮𑌣𑍍𑌡𑌲𑌸𑍍𑌥𑌿𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌅𑌹𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌨𑌿𑌷𑌤𑍍 𑌰𑌹𑌸𑍍𑌯𑌨𑌾𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌗𑍍𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑍇 — “𑌸𑌮𑍍𑌭𑌾𑌵𑍍𑌯𑍋𑌪𑌨𑌿𑌷𑌨𑍍𑌨𑌾𑌮𑍀” 𑌤𑌤𑍍𑌰 “𑌉𑌪𑌨𑌿𑌷𑌦𑍍 𑌰𑌹𑌸𑍍𑌯𑌨𑌾𑌮𑌧𑍇𑌯𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃” 𑌇𑌤𑌿 । 𑌅𑌹𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌹𑌨𑍍𑌤𑍇𑌰𑍍𑌜𑌹𑌾𑌤𑍇𑌶𑍍𑌚 𑌰𑍂𑌪𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌾𑌦𑍍 𑌤𑌦𑍍𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌫𑌲𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 — (𑌹𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌜𑌹𑌾𑌤𑌿 𑌚 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌉𑌪𑌾𑌸𑍍𑌤𑍇 । 𑌸𑌃 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌂

[illegible] ॥ ॥ ௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥

[illegible] ॥ ॥ ௨ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ॥ ௩ ॥

[illegible] ॥

मनोमयोऽयं पुरुषो भाःसत्यस्तस्मिन्नन्तर्हृदये यथा व्रीहिर्वा यवो वा स एष सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं प्रशास्ति यदिदं किंच ॥ ॥ ௧ ॥

इति सप्तमाध्याये षष्ठं ब्राह्मणम् ॥

विद्युद्ब्रह्मेत्याहुर्विदानाद्विद्युद्विद्यत्येनं पा

शाण्डिल्यविद्यामाह — (मनोमयोऽयं पुरुषो भाःसत्य इत्यादिना ॥) मनोमयः विशुद्धमनोग्राह्यः। भाः भारूपः। समानप्रकरणे छान्दोग्ये "मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः" इति श्रवणात्। सत्यः निर्विकारः। देहादिसम्बन्धेऽपि निर्विकार इति यावत्। (तस्मिन्नन्तर्हृदये यथा व्रीहिर्वा यवो वा) अन्तर्हृदये हृदयाभ्यन्तरे तत्स्थवदणुपरिमाण इत्यर्थः। (स एष सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं प्रशास्ति यदिदं किंच) सर्वस्येशानः नियन्ता। सर्वस्याधिपतिः शेषी। सर्वमिदं प्रशास्ति यदिदं किंच प्रशासनेन पालक इत्यर्थः। अत्र नियन्तृत्वपालकत्वशेषित्वानि त्रीण्यप्युक्तानि। अत्र [illegible] बृहदारण्यकभाष्यनिरूपणावसरे छान्दोग्यशाण्डिल्यविद्यागतसत्यसङ्कल्पत्वादिरूपकत्वात् वेद्यरूपभेदाभावात् विद्यैक्यमिति द्रष्टव्यम्। गुणोपसंहारवाचकस्यैव वाजसनेयशाखायामग्निरहस्ये— "स आत्मानमुपासीत मनोमयं प्राणशरीरं भारूपं सत्यसङ्कल्पमाकाशात्मानम्" इति श्रुतशाण्डिल्यविद्यातः "मनोमयोऽयं पुरुषो भाःसत्यस्तस्मिन्नन्तर्हृदये यथा व्रीहिर्वा यवो वा स एष सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं प्रशास्ति यदिदं किंच" इति श्रुता शाण्डिल्यविद्या भिद्यते, सत्यसङ्कल्पत्ववशित्वादिगुणभेदादिति पूर्वपक्षे प्राप्ते उच्यते— "समान एवं चाभेदात्"। उभयत्रापि मनोमयत्वादिके समाने सति वशित्वादेः सत्यसङ्कल्पत्वादिरूपत्वेन वशित्वसत्यसङ्कल्पत्वयोरभेदाद्रूपभेदाभावाद्विद्यैक्यमिति स्थितम् ॥ ॥ ௧ ॥

इति सप्तमाध्याये षष्ठब्राह्मणभाष्यम् ॥

(विद्युद्ब्रह्मेत्याहुः) विद्युति ब्रह्मदृष्टिः कर्तव्येति केचिदाहुः। विद्युदिति ब्रह्माध्याससमर्थकं सादृश्यमाह — (विदानाद्विद्युत्) [illegible] नात् विद्युत्। ब्रह्म वा अज्ञानलक्षणतमोध्वंसकमिति विद्युत्त्वमिति भावः। (विद्यत्येनं पाप्मनो य एवं वेद विद्युद्ब्रह्मेति विद्युद्ध्ये

𑌷𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 ॥௧॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌵𑌾𑌚𑌂 𑌧𑍇𑌨𑍁𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌸𑍍𑌸𑍍𑌤𑌨𑌾𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌵𑌷𑌟𑍍𑌕𑌾𑌰𑍋 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌧𑌾𑌕𑌾𑌰𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌸𑍍𑌤𑌨𑍌 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌕𑌾𑌰𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌷𑌟𑍍𑌕𑌾𑌰𑌞𑍍𑌚 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌧𑌾𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌸𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌋𑌷𑌭𑍋 𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌤𑍍𑌸𑌃 ॥ ॥௧॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑍋 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌨𑍍𑌤𑌃𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍇 𑌯𑍇𑌨𑍇𑌦𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌘𑍋𑌷𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌣𑌾𑌵𑌪𑌿𑌧𑌾𑌯 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿 𑌸 𑌯𑌦𑍋𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌨𑍈𑌨𑌂

𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮) 𑌯𑌃 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌏𑌨𑌂 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌏𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌕𑍂𑌲𑌭𑍂𑌤𑌾 𑌯𑍇 𑌪𑌾𑌪𑍍𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑍇𑌣 𑌦𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌯𑌤𑌿 । "𑌦𑍋 𑌅𑌵𑌖𑌣𑍍𑌡𑌨𑍇" 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌧𑌾𑌤𑍁𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌮𑌾𑌹 — (𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌧𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌣𑍋 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌖𑌣𑍍𑌡𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥௧॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹 — (𑌵𑌾𑌚𑌂 𑌧𑍇𑌨𑍁𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍀𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌂 𑌵𑌾𑌚𑌂 𑌧𑍇𑌨𑍁𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌶𑍍𑌚𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑌸𑍍𑌸𑍍𑌤𑌨𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌸𑍍𑌤𑌨𑍌 𑌦𑍇𑌵𑌾 𑌉𑌪𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌧𑍇𑌨𑍍𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌕𑌾𑌰𑌞𑍍𑌚 𑌵𑌷𑌟𑍍𑌕𑌾𑌰𑌞𑍍𑌚𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌹𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌾 𑌵𑌷𑌟𑍍𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌾 𑌦𑍇𑌵𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋 𑌹𑌵𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌦𑌾𑌨𑌾𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌹𑌨𑍍𑌤𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌃) 𑌹𑌨𑍍𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌹𑌿 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇 𑌮𑌨𑍁𑌷𑍍𑌯𑍇𑌭𑍍𑌯𑍋𑌽𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌸𑍍𑌵𑌧𑌾𑌕𑌾𑌰𑌂 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌃) 𑌸𑍍𑌵𑌧𑌾𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌹𑌿 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌭𑍍𑌯𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌧𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌚𑍍𑌛𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌋𑌷𑌭𑌃) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌵𑌾𑌕𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍂𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍂𑌯𑌤𑍇 𑌸𑍍𑌵𑌕𑌾𑌰𑍍𑌯𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿𑌕𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌤𑍍𑌸𑌃) 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌹𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌨𑌾𑌵𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌹𑍍𑌯𑌾𑌲𑍋𑌚𑌿𑌤𑍇 𑌵𑌿𑌷𑌯𑍇 𑌵𑌾𑌕𑍍𑌪𑍍𑌰𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌤𑍍𑌸𑌸𑍍𑌥𑌾𑌨𑍀𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 ॥ ॥௧॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌸𑌙𑍍𑌗𑌾𑌦𑍁𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑌿𑌂 𑌵𑌕𑍍𑌤𑍁𑌂 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌕𑍍𑌰𑌮𑌮𑌾𑌹 — (𑌅𑌯𑌮𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑍋 𑌯𑍋𑌽𑌯𑌮𑌨𑍍𑌤𑌃𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌕𑍋𑌽𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌰𑌾𑌹 (𑌯𑍇𑌨𑍇𑌦𑌮𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌯𑌦𑌿𑌦𑌮𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌿𑌦𑌂 𑌭𑍁𑌜𑍍𑌯𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌯𑍇𑌨𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌨𑌾 𑌪𑌚𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸 𑌵𑍈𑌶𑍍𑌵𑌾𑌨𑌰𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌷 𑌘𑍋𑌷𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌯𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌣𑌾𑌵𑌪𑌿𑌧𑌾𑌯 𑌶𑍃𑌣𑍋𑌤𑌿) 𑌤𑌸𑍍𑌯

मोक्षशास्त्रेणेति ॥ ॥ १ ॥

इति सप्तमाध्याये नवमं ब्राह्मणम् ॥

यदा वै पुरुषोऽस्माल्लोकात्प्रैति स वायुमागच्छति तस्मै स तत्र विजिहीते यथा रथचक्रस्य खं तेन स ऊर्ध्व आक्रमते स आदित्यमागच्छति तस्मै स तत्र विजिहीते यथा लम्बरस्य खं तेन स ऊर्ध्व आक्रमते स चन्द्रमसमागच्छति तस्मै स तत्र विजिहीते यथा दुन्दुभेः खं तेन स ऊर्ध्व

सर्वज्ञो नारायणः संसारिणो मोक्षदो भवति यं मोक्षं स तस्य इदानीं कर्णावबोधाय कर्णाभ्यां सम्यगवधाय शृणोति । तादृशसर्वज्ञनारायणब्रह्मप्राप्तिकारणत्वात् स्तुत्यत्वमिति भावः । (सम्प्रयात्यन्ते श्रुत्वा भवति येनेदं मोक्षं शृणोति) इदानीं नारायणब्रह्मावाप्तिर्भावः ॥ ॥ १ ॥

इति सप्तमाध्याये नवमब्राह्मणभाष्यम् ॥

उत्क्रान्तिपूर्वकं ब्रह्मविदो गतिमाह — (यदा वै पुरुषोऽस्माल्लोकात्प्रैति स वायुमागच्छतीत्यादिना ॥) यदा ब्रह्मवित्पुरुषः अस्माल्लोकात् प्रैति तदा अर्चिरादिपर्वपक्षषण्मासाब्दानन्तरं वायुमागच्छति । तस्मै स्थिताय ब्रह्मविदे सः वायुः (विजिहीते) स्वावयवान् विगमयति । छिद्रं करोतीत्यर्थः । किं परिमाणं छिद्रमित्यत्राह — (यथा रथचक्रस्य खमिति ॥) रथचक्रमध्यवर्तिरन्ध्रं यत्परिमाणं तत्परिमाणं छिद्रं करोति । तेन च छिद्रेणोर्ध्वगः सः ब्रह्मवित् आदित्यलोकमागच्छतीत्यर्थः । न च "देवलोकादादित्य"मिति श्रुत्यन्तरविरोध इति वाच्यम्, "योऽयं पवत एष देवानां गृहाः" इति श्रुत्यैव वायोरेव तत्र देवलोकशब्दवाच्यत्वात् । सूत्रितं च "वायुमब्दादविशेषविशेषाभ्या"मिति । वायुं अब्दात् संवत्सरादूर्ध्वं निवेशयेच्च । अविशेषविशेषाभ्यां सामान्यविशेषाभ्याम् । देवलोकशब्दो हि सामान्यशब्दः । वायुशब्दो विशेषः । अतो वायुरेव देवलोक इति सिद्धम् । (तस्मै स तत्र विजिहीते यथा लम्बरस्य खमित्यादि ॥) आदित्यो ब्रह्मलोकं जिगमिषोर्मार्गनिरोधं कृत्वा स्थितोऽपि तस्मै स्थिताय विधे उपासकाय प्राप्ताय लम्बरावयवविशेषस्य खं छिद्रमिव छिद्रं करोति । तेन ऊर्ध्वमाक्रम्य चन्द्रमसमागच्छति । (तस्मै स तत्र विजिहीते यथा दुन्दुभेः खम्) सोऽपि चन्द्रमाः तस्मै ब्रह्मविदे दुन्दुभिरन्ध्रसदृशं रन्ध्रं करोति । तद्

𑌰𑍍𑌧𑍍𑌵 𑌆𑌕𑍍𑌰𑌮𑌤𑍇 𑌸 𑌲𑍋𑌕𑌮𑌾𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍍𑌯𑌶𑍋𑌕𑌮𑌹𑌿𑌮𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌵𑌸𑌤𑌿 𑌶𑌾𑌶𑍍𑌵𑌤𑍀𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑌶𑌮𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍈𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌮𑌰𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌹𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍈𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌮𑌗𑍍𑌨𑌾𑌵𑌭𑍍𑌯𑌾𑌦𑌧𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌏𑌕𑌾𑌦𑌶𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕 𑌆𑌹𑍁𑌸𑍍𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍂𑌯𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌨𑍍𑌨𑌮𑍃𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕 𑌆𑌹𑍁𑌸𑍍𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌤𑌥𑌾 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌯

𑌤𑍇𑌨 𑌮𑌾𑌰𑍍𑌗𑍇𑌣 𑌸 𑌵𑌾𑌯𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌚𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑍁𑌦𑍍𑌵𑌰𑍁𑌣𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑌤𑌿𑌕𑍍𑌰𑌮𑍍𑌯 (𑌅𑌶𑍋𑌕𑌮𑍍) 𑌶𑍋𑌕𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌮𑍍 (𑌅𑌹𑌿𑌮𑌮𑍍) 𑌹𑌿𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌦𑍈𑌵𑌿𑌕𑌦𑍁𑌃𑌖𑌶𑍂𑌨𑍍𑌯𑌂 𑌪𑌰𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑌾𑌶𑍍𑌵𑌤𑍀𑌃 𑌸𑌮𑌾𑌃 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌾𑌨𑍍 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍈𑌵 𑌵𑌸𑌤𑌿 𑌨 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌵𑌰𑍍𑌤𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌦𑌶𑌮𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌦𑍍𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑌿𑌤𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌹𑌿𑌤𑌃 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌤𑌃 । 𑌜𑍍𑌵𑌰𑌾𑌦𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾𑌧𑌿𑌗𑍃𑌹𑍀𑌤𑌸𑍍𑌤𑍁 𑌯𑌤𑍍𑌤𑌪𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌤𑌦𑍇𑌵 𑌪𑌰𑌮𑌤𑌪 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌨𑍍 𑌦𑍁𑌃𑌖𑌂 𑌸𑌹𑌮𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 । 𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵𑌂 𑌵𑌿𑌜𑌾𑌨𑌤𑍋 𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌃 𑌕𑌲𑍍𑌮𑌷𑌾𑌪𑌹𑌤𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌤𑌪𑍋 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌸 𑌏𑌵𑌂 𑌤𑍇𑌨 𑌵𑌿𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌦𑌗𑍍𑌧𑌕𑌿𑌲𑍍𑌬𑌿𑌷𑌃 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 । (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌮𑌰𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌹𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦) 𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌂 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌦𑌰𑌣𑍍𑌯𑌂 𑌋𑌤𑍍𑌵𑌿𑌜𑍋 𑌹𑌰𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑌦𑌪𑌿 𑌕𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑌾𑌦𑌰𑌣𑍍𑌯𑌗𑌮𑌨𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌪𑌰𑌮𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌂 𑌜𑍀𑌵𑌦𑌶𑌾𑌯𑌾𑌂 𑌯𑌃 𑌕𑌰𑍋𑌤𑌿 𑌸 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 । (𑌏𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌤𑌪𑍋 𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌮𑌗𑍍𑌨𑌾𑌵𑌭𑍍𑌯𑌾𑌦𑌧𑌤𑌿 𑌪𑌰𑌮𑌂 𑌹𑍈𑌵 𑌲𑍋𑌕𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦) 𑌅𑌗𑍍𑌨𑌿𑌪𑍍𑌰𑌵𑍇𑌶𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍 𑌭𑌵𑌿𑌷𑍍𑌯𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌗𑍍𑌨𑌾𑌵𑌭𑍍𑌯𑌾𑌧𑌾𑌨𑍇 𑌪𑌰𑌮𑌤𑌪𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌬𑍁𑌦𑍍𑌧𑌿𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃 𑌪𑌰𑌲𑍋𑌕𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌏𑌕𑌾𑌦𑌶𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

(𑌅𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕 𑌆𑌹𑍁𑌸𑍍𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌤𑌥𑌾 𑌪𑍂𑌯𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌨𑍍𑌨𑌮𑍃𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌤𑍍) 𑌕𑍇𑌚𑌿𑌦𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹𑍁𑌰𑌾𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌾𑌃 । 𑌤𑌨𑍍𑌨 𑌤𑌥𑍋𑌪𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌤𑌦𑌨𑍍𑌨𑌂 𑌪𑍂𑌯𑌤𑌿 𑌪𑍂𑌤𑍀𑌭𑌾𑌵𑌮𑌾𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 ।

ति वै प्राण ऋतेऽन्नादेते ह त्वेव देवते एकधाभू-
यं भूत्वा परमतां गच्छतस्तद्ध स्माह प्रातृदः पितरं किंस्वि-
देवैवं विदुषे साधु कुर्यां किमेवास्मा असाधु
कुर्यामिति स ह स्माह पाणिना मा प्रातृद कस्त्वेनयोरेक-
धाभूयं भूत्वा परमतां गच्छतीति तस्मा उ हैतदुवाच
वीत्यन्नं वै व्यन्ने हीमानि सर्वाणि भूतानि विष्टानि रमि-
ति प्राणो वै रं प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि र-

तस्मान्नान्नं ब्रह्मेति। (प्राणो ब्रह्मेत्येक आहुस्तन्न तथा शुष्यति वै प्राण ऋतेऽन्नात्) केचित् प्राणो ब्रह्मेत्याहुः। तदपि न युक्तं अन्नाभावे प्राणस्य शोषदर्शनादित्यर्थः। (एते ह त्वेव देवते एकधाभूयं भूत्वा परमतां गच्छतः) तस्मादन्नप्राणरूपे एते देवते एकधाभूयम् एकरूपतां भूत्वा गत्वा परमतां परमत्वं गच्छतः। (तद्ध स्माह प्रातृदः पितरम्) तदेतच्छ्रुत्वा स्वयं प्रातृदो नामैकः पुत्रः पितरमाह। किमितीत्यत्राह — (किंस्विदेवैवं विदुषे साधु कुर्यां किमेवास्मा असाधु कुर्यामिति॥) अन्नप्राणावेकीभूतौ ब्रह्मेति विदुषे अस्मै [illegible] किं वा साधुकर्म कुर्याम्, किं वा असाधुकर्म कुर्याम्, कृतकृत्यस्यास्य साध्वसाधुकर्मभ्यां किं भविष्यतीति भावः। स्माहेति स्वात्मानमेव निर्दिशति देहादिविवेकज्ञापनाय। अथवा स्माहेति [illegible] तद्विषयस्य तदी[illegible] वा निषेधः। (स ह स्माह पाणिना मा प्रातृद कस्त्वेनयोरेकधाभूयं भूत्वा परमतां गच्छतीति।) तमेवंवादिनं पुत्रं हस्तेन निवारयन् स ह पिता [illegible]। किमिति? हे प्रातृद एवं मा वदः। कस्त्वेनयोः अन्नप्राणयोरेकधाभूयं भूत्वा गत्वा स्थितयोः परमतां विज्ञाय परमतां गच्छति। न कस्यचिदपि विज्ञानेन दर्शनेन परमतां गच्छति। तस्मादेवं वक्तुं नार्हसि कृतकृत्यत्वाभावादिति। इति निषिद्धः पुत्रः यद्येवं ब्रवीषि भगवान् कथं परमतां गच्छतीति पितरं पप्रच्छ। (तस्मा उ हैतदुवाच) तस्मै एवं पृष्टवते पुत्राय पिता एतत् वक्ष्यमाणमुवाचेत्यर्थः। तदेवाह — (वीत्यन्नं वै वि इत्यादि॥) अन्ने हि यस्मादिमानि सर्वाणि भूतानि विष्टानि आश्रितानि, अतोऽन्नं वीत्युच्यत इत्यर्थः। अतो वीत्यन्नं [illegible]। (रमिति॥) प्राण उपास्य इति शेषः। तदेवोपपादयति — (प्राणो वै रं प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि रमन्त इति॥) यस्मादिमानि सर्वाणि भूतानि प्राणे रमन्ते

न्ते सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि विशन्ति सर्वाणि भूतानि रमन्ते य एवं वेद ॥ ॥ १ ॥

इति सप्तमाध्याये प्रथमं ब्राह्मणम् ॥

उक्थं प्राणो वा उक्थं प्राणो हीदं सर्वमुत्थापयत्युद्धास्मादुक्थविद्वीरस्तिष्ठत्युक्थस्य सायुज्यं सलोकतां जयति य एवं वेद ॥ ॥ १ ॥

यजुः प्राणो वै यजुः प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि युज्यन्ते युज्यन्तेऽस्मै सर्वाणि भूतानि श्रैष्ठ्याय यजुषः सायुज्यं सलोकतां जयति य एवं वेद ॥ २ ॥

साम प्राणो वै साम प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि सम्यञ्चि सम्यञ्चि ह्यस्मै सर्वाणि भूतानि श्रैष्ठ्याय कल्पन्ते साम्नः सायुज्यं सलोकतां जयति य एवं वेद ॥ ३ ॥

अतः प्राणस्वरूपितेत्यर्थः । विभूतिगुणविशिष्टस्य प्राणोपासनस्य फलमाह — (सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि विशन्ति सर्वाणि भूतानि रमन्ते य एवं वेदेति ॥) स्पष्टोऽर्थः ॥ ॥ १ ॥

इति सप्तमाध्याये प्रथमब्राह्मणभाष्यम् ॥

प्राणस्यैव दृष्ट्यन्तरेणोपासनमाह — उक्थम् इति प्राणमुपासीतेति शेषः । उक्थशब्दः शस्त्रविशेषवचनोऽपि यजुस्सामप्रायपाठज्ञापकात् । शस्त्रपरोऽपि नेष्टः । तत्रोपपत्तिमाह — (प्राणो वा उक्थमिति ॥) प्राणस्योक्थत्वमुपपादयति — (प्राणो हीदं सर्वमुत्थापयतीति ॥) नह्यप्राणः कश्चिदुत्तिष्ठतीति भावः । (उद्धास्मादुक्थविद्वीरस्तिष्ठति) अस्मात् एवंविदः उक्थविदः उक्थप्राणविदः वीरः पुत्रः उत्तिष्ठतीति व्यवहितेन सम्बन्धः । एवं दृष्टफलमुक्त्वा अदृष्टं फलमाह — (उक्थस्य सायुज्यं सलोकतां जयति य एवं वेदेति ॥) उक्थप्राणेन सायुज्यं सलोकतां प्राप्नोतीति भावः ॥ ॥ १ ॥

यजुः इति प्राणमुपासीतेति शेष इत्यादि पूर्ववत् । प्राणे सति हीमानि सर्वाणि भूतानि (युज्यन्ते) सङ्गच्छन्ते । अतः प्राणो यजुः । (युज्यन्तेऽस्मा इत्यादि ।) अस्माकमयं श्रेष्ठो भवत्विति एवंविदः श्रैष्ठ्याय युज्यन्ते सङ्गच्छन्ते । उद्युञ्जते सर्वाणि भूतानीत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ॥ २ ॥

(साम प्राणो वै सामेत्यादि ॥) पूर्ववत् । (सम्यञ्चि) सङ्गतानि भवन्तीत्यर्थः । अस्मै श्रैष्ठ्याय सम्यञ्चि कल्पन्ते नः श्रेष्ठो भवत्विति प्राणविदः श्रैष्ठ्याय संहतानि सन्ति कल्पन्ते इत्यर्थः । शिष्टं स्पष्टम् ॥ ॥ ३ ॥

𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑌿 𑌵𑍈 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌤𑍋𑌃 𑌪𑍍𑌰 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑌿 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌲𑍋𑌕𑌤𑌾𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌦𑌶𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌭𑍂𑌮𑌿𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌹 𑌵𑌾 𑌏𑌕𑌂 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍈 𑌪𑌦𑌮𑍇𑌤𑌦𑍁 𑌹𑍈𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌤𑌤𑍍𑌸 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍇𑌷𑍁 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌷𑍁 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌤𑌾𑌵𑌦𑍍𑌧 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌪𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௧ ॥

𑌋𑌚𑍋 𑌯𑌜𑍂𑌂𑌷𑌿 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌣𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌹 𑌵𑌾

𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌤𑍇𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍋𑌪𑌪𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌵𑌿𑌵𑌰𑌣𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑌿 𑌵𑍈 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌤𑍍𑌵𑌪𑍍𑌰𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌿𑌹𑍇𑌤𑍁𑌃 । 𑌤𑌦𑍁𑌪𑌪𑌾𑌦𑌯𑌤𑌿— (𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌤𑍋𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) “𑌕𑍍𑌷𑌣𑍁 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾𑌯𑌾𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 “𑌸𑌰𑍍𑌵𑌧𑌾𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯 𑌇𑌨𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌇𑌨𑍍 । 𑌕𑍍𑌷𑌣𑌿𑌃 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍 𑌈𑌶𑍍𑌵𑌰𑍇 𑌤𑍋𑌸𑍁𑌨𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 । 𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾𑌤𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹𑍈𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌶𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌿𑌹𑌿𑌂𑌸𑌾𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌾𑌵𑌪𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯𑍈𑌵 𑌪𑌾𑌲𑌨𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑍇𑌨 𑌪𑌰𑌿𑌪𑌾𑌲𑌕𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌃 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹— (𑌪𑍍𑌰 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌮𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌨 𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌅𑌨𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌕𑍇𑌨𑌚𑌿𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌅𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌃 𑌤𑌦𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌵𑌰𑍂𑌪𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌨𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌲𑍋𑌕𑌤𑌾𑌂 𑌜𑌯𑌤𑌿) 𑌕𑍍𑌷𑌤𑍍𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌸𑌾𑌯𑍁𑌜𑍍𑌯𑌸𑌾𑌲𑍋𑌕𑍍𑌯𑍇 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌸𑌪𑍍𑌤𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍍𑌰𑌯𑍋𑌦𑌶𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌏𑌵𑌂 𑌮𑌨𑍋𑌹𑍃𑌦𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌨𑍇𑌕𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌾𑌸𑌨𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍁𑌪𑌾𑌧𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑍍𑌯 𑌉𑌪𑌾𑌸𑌨𑌮𑌾𑌹— (𑌭𑍂𑌮𑌿𑌰𑌨𑍍𑌤𑌰𑌿𑌕𑍍𑌷𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌅𑌤𑍍𑌰 𑌭𑍂𑌮𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌕𑍍𑌷𑌰𑌤𑍍𑌰𑌯𑌂 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌯𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌸𑌹𑌾𑌷𑍍𑌟𑌕𑌂 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 । (𑌅𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌂 𑌹 𑌵𑌾 𑌏𑌕𑌂 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍈 𑌪𑌦𑌂) 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌕𑌂 𑌪𑌦𑌮𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰𑌮𑍍 । 𑌏𑌕𑍈𑌕𑌃 𑌪𑌾𑌦𑍋𑌽𑌷𑍍𑌟𑌾𑌕𑍍𑌷𑌰 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌏𑌤𑌦𑍁 𑌹𑍈𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌤𑌤𑍍) 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌲𑍋𑌕𑌤𑍍𑌰𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌕𑌂 𑌅𑌸𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌤𑌤𑍍 𑌪𑌦𑌮𑍍 । 𑌏𑌕𑌂 𑌪𑌦𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌲𑍋𑌕𑌤𑍍𑌰𑌯𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍇𑌕𑌪𑌦𑌜𑍍𑌞𑌾𑌨𑌸𑍍𑌯 𑌫𑌲𑌮𑌾𑌹— (𑌸 𑌯𑌾𑌵𑌦𑍇𑌷𑍁 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌷𑍁 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌤𑌾𑌵𑌦𑍍𑌧 𑌜𑌯𑌤𑌿 𑌯𑍋𑌽𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌏𑌤𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌪𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦) 𑌏𑌵𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌪𑌦𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌸 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌷𑍁 𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌯𑌾𑌵𑌜𑍍𑌜𑍇𑌤𑌵𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌾𑌵𑌜𑍍𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌋𑌚𑍋 𑌯𑌜𑍂𑌂𑌷𑌿 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑌷𑍍𑌟𑌾𑌵𑌕𑍍𑌷𑌰𑌾𑌣𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌏𑌤𑌦𑍁

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ௨ ॥

[illegible] ॥ ௩ ॥

[illegible]

𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌦𑌿𑌦𑌾𑌨𑍀𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌾𑌵𑍇𑌯𑌾𑌤𑌾𑌮𑌹𑌮𑌦𑌰𑍍𑌶𑌮𑌹𑌮𑌶𑍍𑌰𑍌𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌦𑌹𑌮𑌦𑌰𑍍𑌶𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌏𑌵 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌮 𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌬𑌲𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌵𑍈 𑌬𑌲𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌾𑌹𑍁𑌰𑍍𑌬𑌲𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍋𑌗𑍀𑌯 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵𑌂𑌵𑍈𑌷𑌾 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾 𑌸𑌾 𑌹𑍈𑌷𑌾 𑌗𑌯𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌵𑍈 𑌗𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑍍𑌗𑌯𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌨𑌾𑌮 𑌸 𑌯𑌾𑌮𑍇𑌵𑌾𑌮𑍂𑌂 𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹𑍈𑌷𑍈𑌵 𑌸𑌾 𑌸 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌜𑌸𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾) 𑌏𑌷𑌾 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌤𑍁𑌰𑍀𑌯𑍇 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌤𑍇 𑌪𑌦𑍇 𑌪𑌰𑍋𑌰𑌜𑌸𑌿 𑌶𑌂𑌭𑍁𑌪𑌰𑌾𑌰𑍍𑌧𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇) 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌂 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑍍) 𑌶𑍍𑌰𑍁𑌤𑌿𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌿 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌸𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌤𑍍𑌵𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌹— (𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌹𑌿 𑌵𑍈 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌦𑍇𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌵𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌨𑌾𑌹— (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌯𑌦𑌿𑌦𑌾𑌨𑍀𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾) 𑌅𑌹𑌮𑌦𑌰𑍍𑌶𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌃 𑌅𑌹𑌮𑌶𑍍𑌰𑍌𑌷𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑍇𑌕𑌃 𑌏𑌵𑌂 𑌦𑍍𑌵𑍌 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌾𑌵𑍇𑌯𑌾𑌤𑌾𑌂 𑌆𑌗𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌦𑌹𑌮𑌦𑌰𑍍𑌶𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌏𑌵 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌮) 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾𑌽𑌹𑌂 𑌦𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤 𑌏𑌵 𑌶𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑍀𑌮𑌹𑌿 𑌨 𑌤𑍁 𑌤𑌦𑍍𑌵𑌿𑌰𑍁𑌦𑍍𑌧𑌾𑌯𑌾𑌹𑌮𑌶𑍍𑌰𑍌𑌷𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌦𑌨𑌾𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑌦𑍍𑌧𑌾𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌵𑍈 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌬𑌲𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌾𑌰𑍍𑌥𑌮𑍍 । (𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌂 𑌬𑌲𑌶𑌬𑍍𑌦𑌵𑌾𑌚𑍍𑌯𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌬𑌲𑌂 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑍋𑌜𑍀𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌓𑌜𑍀𑌯𑌃 𑌓𑌜𑌸𑍍𑌵𑌿𑌤𑌰𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍 𑌯𑌦𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌂 𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑌾𑌶𑍍𑌰𑌿𑌤𑌾𑌦𑌾𑌶𑍍𑌰𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌬𑌲𑌵𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌏𑌵𑌂𑌵𑍇𑌷𑌾 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑌾) 𑌏𑌵𑌂 𑌉𑌕𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌤𑍍𑌮𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌿𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀𑌨𑌿𑌰𑍍𑌵𑌚𑌨𑌮𑌾𑌹— (𑌸𑌾 𑌹𑍈𑌷𑌾 𑌗𑌯𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇) 𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 “𑌤𑍍𑌰𑍈𑌙𑍍 𑌪𑌾𑌲𑌨𑍇” । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌡𑍍𑌡𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌯𑌃 । 𑌪𑌾𑌲𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌗𑌯𑌶𑌬𑍍𑌦𑌂 𑌵𑍍𑌯𑌾𑌚𑌷𑍍𑌟𑍇— (𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌵𑍈 𑌗𑌯𑌾𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌇𑌤𑌿) 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌦𑍍𑌯𑌦𑍍𑌗𑌯𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌦𑍍𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌨𑌾𑌮) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 । (𑌸 𑌯𑌾𑌮𑍇𑌵𑌾𑌮𑍂𑌂 𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹𑍈𑌷𑍈𑌵 𑌸𑌾) 𑌸𑌃 𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑌃 “𑌤𑌤𑍍𑌸𑌵𑌿𑌤𑍁𑌰𑍍𑌵𑌰𑍇𑌣𑍍𑌯𑌮𑍍” 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣 𑌯𑌾𑌂 𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀𑌮𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹 𑌸𑌾 𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀 𑌏𑌷𑍈𑌵 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑌰𑌿𑌰𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌸 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌂𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇) 𑌸𑌃 𑌆𑌚𑌾𑌰𑍍𑌯𑍋 𑌯𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌵𑌾𑌹 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌪𑌰𑌿𑌰𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯𑌤𑍇 । 𑌅𑌤𑍋 𑌗𑌾𑌯𑌤𑍍𑌰𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

[illegible] ॥ ௫ ॥

[illegible]

([illegible]) [illegible] ॥ ௫ ॥

([illegible]) [illegible]

[illegible]

வஹஸீதி முகம் ஹ்யஸ்யா: ஸம்ராண்ண விதாஞ்சகாரேதி ஹோவாச தஸ்யா அக்நிரேவ முகம் யதி ஹ வா அபி பஹ்விவாக்நாவப்யாதததி ஸர்வமேவ தத்ஸந்தஹத்யேவம் ஹைவைவம்வித்யத்யபி பஹ்விவ பாபம் குருதே ஸர்வமேவ தத்ஸம்ப்ஸாய ஶுத்த: பூதோ'ஜரோ'ம்ருதஸ்ஸம்பவதி ॥ ॥ ௮ ॥

இதி ஸப்தமாத்யாயே சதுர்தஶம் ப்ராஹ்மணம் ॥

ஹிரண்மயேந பாத்ரேண ஸத்யஸ்யாபிஹிதம் முகம் । தத்த்வம் பூஷந்நபாவ்ருணு ஸத்யதர்மாய த்ருஷ்டயே । பூஷந்நேகர்ஷே யம ஸூர்ய ப்ராஜாபத்ய வ்யூஹ ரஶ்மீந் । ஸமூஹ தே

உவாச — (யந்நு ஹோ தத்காயத்ரீவிதப்ரூதா இதி ॥) ஹோ அஹோ । தத்காயத்ரீவிதஸ்மீத்யப்ரூதா: உக்தவாநஸி । தஸ்ய வசஸோ'நநுரூபமாபதிதமித்யர்த: । தத்கதமித்யத ஆஹ — (அத கதம் ஹஸ்தீ பூதோ வஹஸீதி ॥) ஹஸ்தீவ ப்ரதிக்ரஹாதிஜந்யம் பாபம் வஹஸி । கதம் த்வம் காயத்ரீவிதிதி ப்ரூஷே । நைதத்தநுரூபமித்யர்த: । ஸ ஆஹ — (முகம் ஹ்யஸ்யா: ஸம்ராண்ண விதாஞ்சகாரேதி ஹோவாச) ஹே ஸம்ராட் அஹம் காயத்ரீம் ஜாநே அபிது தஸ்யா முகம் ந ஜ்ஞாதவாநஸ்மி । அத: பாபம் வஹாமீத்யுக்தவாந் । இதரஸ்த்வாஹ — (தஸ்யா அக்நிரேவ முகம் யதி ஹ வா அபீத்யாதி ॥) தஸ்யா: காயத்ர்யா: அக்நிர்முகம் । யதி பஹூநீந்தநாந்யக்நாவப்யாதததி, தத்ஸர்வம் ஸந்தஹதி । ஏவமேவம்வித்பாபம் கரோதி சேத் தத் க்ருத்ஸ்நம் பாபம் ஸம்ப்ஸாய "பக்ஷயித்வா" । தக்த்வேத்யர்த: । (பூத:) ப்ரஹ்மவித்யாப்ரதிபந்தகபாபரஹித: (ஶுத்த:) ஸம்பந்நப்ரஹ்மவித்ய: (அஜரோ'ம்ருதஸ்ஸம்பவதி) ஜராமரணஶூந்யோ பவதீத்யர்த: ॥ ॥ ௮ ॥

இதி ஸப்தமாத்யாயே சதுர்தஶப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

அர்சிராத்யாதிவாஹிகாந் பூஷாதீந் ப்ரதி ப்ரார்தநாமந்த்ர: । (ஹிரண்மயேந பாத்ரேண ஸத்யஸ்யாபிஹிதம் முகம்) ஸத்யஸ்ய ப்ரஹ்மணோ முகம் த்வாரம் । ப்ரஹ்மகமநமார்க இதி யாவத் । ஹிரண்மயேந பாத்ரேண தேஜிஷ்டேந தேஜோமண்டலேந அபிஹிதம் ஆவ்ருதம் । (தத்த்வம் பூஷந்நபாவ்ருணு) தத் த்வாரம் ஹே பூஷந் அபாவ்ருணு அநாவ்ருதம் குரு । கிமர்தமித்யத ஆஹ — (ஸத்யதர்மாய த்ருஷ்டயே) ஸத்யம் ப்ரஹ்ம தர்ம: ப்ராப்ய: ஸாதநம் யஸ்ய தஸ்மை । ப்ரஹ்மோபாஸகாய ப்ரஹ்மதர்ஶநார்திநே மஹ்யம் த்ருஷ்டயே ப்ரஹ்மதர்ஶநாயேத்யர்த: । (பூஷந்நேகர்ஷே யம ஸூர்ய ப்ராஜாபத்ய) ஹே பூஷந் । ஜகத்போஷக । ஏகஶ்சாஸாவ்ருஷிஶ்ச ஏகர்ஷி: । ருஷிர்த்ரஷ்டா । ஸவிதா ஜக

ஜோ யத்தே ரூபம் கல்யாணதமம் தத்தே பஶ்யாமி யோऽஸாவஸௌ புருஷஸ்ஸோऽஹமஸ்மி । வாயுரநிலமம்ருதமதேதம் பஸ்மாந்தம் ஶரீரம் । ஓம் (க்ர) க்ரதோ ஸ்மர க்ருதம் ஸ்மர க்ரதோ ஸ்மர க்ருதம் ஸ்மர । அக்நே நய ஸுபதா ராயே அஸ்மாந் விஶ்வாநி தேவ வயுநாநி வித்வாந் யுயோத்யஸ்மஜ்ஜுஹுராணமேநோ பூயிஷ்டாந்தே நம உக்திம் விதேம ॥

இதி ஸப்தமோऽத்யாயே பஞ்சமம் ப்ராஹ்மணம் ॥

இதி ப்ருஹதாரண்யகே ஸப்தமோऽத்யாயஸ்ஸமாப்த: ॥

ஏகஶ்சாஸாவ்ருஷிஶ்சைகர்ஷிஸ்தத்ஸம்போதநம் । யம யமித: । ஸூர்ய ஸுஷ்டு ஸம்ப்ரயச்சதி ரஶ்மீநிதி ஸூர்ய: । ப்ராஜாபத்ய ப்ரஜாபதே: புத்ர । (வ்யூஹ ரஶ்மீந்ஸமூஹ தேஜ:) தாவகாந் ரஶ்மீந் வ்யூஹ அபநய । தேஜஸ்ஸமூஹம் ஸங்க்ஷிப । கிமர்த்தமித்யத்ராஹ — (யத்தே ரூபம் கல்யாணதமம் தத்தே பஶ்யாமி) தேஜஸாம் ஸங்க்ஷேபாபாவே தவ ரூபம் த்ரஷ்டுமஶக்திர்பாவ: । (யோऽஸாவஸௌ புருஷஸ்ஸோऽஹமஸ்மி) அத்ர யாஜ்ஞவல்க்ய: ப்ரத்யக்ஷமாஹ — தாத்ருஶ்யமேவாஹமஸ்மி । தாத்ருஶ்யம் தயா பக்தி । அத்ர தத்வமஸி இத்யர்த்த: । (வாயுரநிலமம்ருதமதேதம் பஸ்மாந்தம் ஶரீரம்) அவிநாஶிநா ஸூத்ராத்மநா ப்ராணவாயுநா ஸம்ஸ்ரீயதாம் । அம்ருதமிதம் ஶரீரம் பஸ்மாந்தம் பவது । தத்ஸ்த்ரைவர்ணிகாநாம் அக்நிஷ்வாதாநந்தரம் பஸ்மீபவதி । தத்ஸம்ஸ்காரஸ்ஸ்த்ரீஶூத்ராணாமித்யர்த்த: । (ஓம் க்ரதோ ஸ்மர க்ருதம் ஸ்மர) இதி ப்ரணவஸ்ய ப்ரதீகோபாஸநாவதித்யஸ்ய ஸம்போதநம் । "அக்நிர்வை க்ரது"ரிதி க்ருதுர்வஹ்நி: । க்ருதோ: க்ருதம் । உபாஸ்தி ஸ்மர்தவ்யம் ஸ்மர । த்வம் மயா க்ருதம் க்ருதமபி ஸ்மர । அஹம் ஏகைவ ப்ரத்யக்ஷாத்யஜ்ஞாநம் க்ருதம் ஸம்ப்ரத்யபிஸ்மர । அதஸ்த்வத்ஸ்மரணேந ப்ரதிபாத்யம் ப்ரதிஸந்தேஹம் ப்ரயச்சேத்யர்த்த: । அவிமுக்தாதிப்ரதேஶாந் ப்ரத்யக்ஷம் ஸ்மரந்தீத்யர்த்த: (அக்நே நய ஸுபதா ராயே அஸ்மாந் விஶ்வாநி தேவ வயுநாநி வித்வாந்) ஹேऽக்நே । ஸுபதா ஶோபநேந மார்க்கேணாத்ம லக்ஷணாய ராயே தநாய ஸர்வஸ்ய ஸ்வராஜ்யாய । மோக்ஷாயேத்யர்த்த: । அஸ்மாந் ப்ராபய । ஹே தேவ தேவதாத்மந । விஶ்வாநி வயுநாநி ஸர்வாணி ஜ்ஞாநாநி வித்வாந் பவஸி । அதோ மதீயமஜ்ஞாநம் ஸர்வம் ஜாநாஸீத்யர்த்த: । (யுயோத்யஸ்மஜ்ஜுஹுராணமேந:) யுயோதி அபநய । அஸ்மத்த: । ஜுஹுராணம் குடிலம் । "ஹ்ருஹ்ருர்ச்சா கௌடில்யே" இத்யஸ்மாத்தாதோர்விரூபம் । ஏந: பாபம் யுயோதீத்யர்த்த: । பூயிஷ்டாம் பஹுதராம் நம உக்திம் தே கரவாமேத்யர்த்த: ॥ ௧ ॥

இதி ஸப்தமோऽத்யாயே பஞ்சமப்ராஹ்மணபாஷ்யம் ॥

இதி ப்ருஹதாரண்யகபாஷ்யே ஸப்தமோऽத்யாயஸ்ஸமாப்த: ॥

𑌅𑌥 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑍋𑌽𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌃 ॥

𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌞𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌞𑍍𑌚𑌵𑍇𑌦 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋𑌵𑍈𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿𑌚𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍁𑌭𑍂𑌷𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ௧ ॥

𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌮𑍍𑌭𑌵𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌪𑌿𑌚 𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌬𑍁𑌭𑍂𑌷𑌤𑌿 𑌯 𑌏𑌵𑌂𑌵𑍇𑌦 ॥ ௨ ॥

𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿𑌸𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌵𑍈𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾𑌹𑌿𑌸𑌮𑍇 𑌚𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌸𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗𑍇 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ௩ ॥

𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑌂𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌂𑌹𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌂𑌕𑌾𑌮𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌚𑍍𑌛𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌹𑍀𑌮𑍇 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌵𑍇𑌦𑌾 𑌅𑌭𑌿𑌸𑌮𑍍𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾𑌸𑍍𑌸𑌂𑌹𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌂𑌕𑌾𑌮𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤𑍇 𑌯 𑌏𑌵𑌂

𑌅𑌥 𑌅𑌷𑍍𑌟𑌮𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑌿𑌷𑌯𑌕𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍂𑌯𑌤𑍇 — (𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌞𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌞𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍋 𑌹𑍀𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌃 । 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌵𑍍𑌯𑌾𑌪𑌾𑌰𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌭𑌾𑌵𑌿𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑌰𑌪𑍍𑌰𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑍇𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌵𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌮𑌾𑌣𑌰𑍀𑌤𑍍𑌯𑍇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌤𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌮𑍁𑌪𑌾𑌸𑍀𑌨𑍋 𑌯𑌃 𑌸𑌃 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑌿 । 𑌇𑌤𑌰𑍇𑌷𑌾𑌞𑍍𑌚 𑌯𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑍋 𑌬𑍁𑌭𑍂𑌷𑌤𑌿 𑌭𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿, 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌮𑌪𑌿 𑌜𑍍𑌯𑍇𑌷𑍍𑌠𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌶𑍍𑌚 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௧ ॥

(𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂𑌵𑍇𑌦 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌸𑍍𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌤𑌿𑌶𑌯𑍇𑌨 𑌵𑌸𑍁𑌮𑌤𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । (𑌵𑌾𑌗𑍍𑌵𑍈𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌾𑌗𑍍𑌮𑌿𑌨𑌶𑍍𑌚 𑌹𑌿 𑌵𑌸𑍁𑌮𑌤𑍍𑌤𑌾 𑌭𑌵𑌤𑌿, 𑌅𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑍋 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌿𑌦𑍍𑌧𑌮𑍍 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ௨ ॥

(𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌸𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌿 𑌦𑍁𑌰𑍍𑌗 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌮 𑌸𑌮𑌵𑌿𑌷𑌮𑌦𑍇𑌶𑌪𑍍𑌰𑌦𑍇𑌶𑌯𑍋𑌰𑌨𑌾𑌯𑌾𑌸𑌪𑌾𑌦𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌹𑍇𑌤𑍁𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ௩ ॥

(𑌯𑍋𑌹𑌵𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌪𑌦𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌂𑌹𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌯𑌂𑌕𑌾𑌮𑌂 𑌕𑌾𑌮𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌸𑌂𑌹𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌸𑌮𑍍𑌪

𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௪ ॥

𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑌾 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌮𑌨𑍋 𑌵𑌾 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌮𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௫ ॥

𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌃 𑌰𑍇𑌤𑍋 𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌿𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑍍𑌯 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑍇𑌦 ॥ ॥ ௬ ॥

𑌤𑍇 𑌹𑍇𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌅𑌹𑌂𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌜𑌗𑍍𑌮𑍁𑌸𑍍𑌤𑌦𑍍𑌧𑍋𑌚𑍁𑌃 𑌕𑍋 𑌨𑍋 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌦𑍍𑌧𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌵 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌦𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌪𑌾𑌪𑍀𑌯𑍋 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌸 𑌵𑍋 𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠 𑌇𑌤𑌿 ॥ ॥ ௭ ॥

𑌵𑌾𑌗𑍍𑌘𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌸𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤 𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌕𑌲𑌾 𑌅𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌰𑍇𑌤𑌸𑍈𑌵𑌮𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮

𑌧𑍍𑌯𑌤𑍇 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌸𑌤𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌹𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑍇 𑌵𑍇𑌦𑌾𑌃 𑌸𑌂𑌪𑌨𑍍𑌨𑌾 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 । 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾𑌤𑍍𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑌕𑌂 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌯𑍋 𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌕𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌃 𑌕𑌾𑌮𑌾𑌃 𑌸𑌂𑌪𑌦𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௪ ॥

(𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑌾 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌸𑍍𑌵𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌤𑌨𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌮𑌨𑍋𑌽𑌧𑍀𑌨𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌕𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌾𑌣𑌾𑌮𑌪𑍇𑌕𑍍𑌷𑌯𑌾 𑌮𑌨𑌸 𑌆𑌯𑌤𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌸𑍍𑌵𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌜𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌚𑌾𑌯𑌤𑌨𑌤𑍍𑌵𑌮𑍍 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௫ ॥

(𑌯𑍋 𑌹 𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌿𑌂 𑌵𑍇𑌦 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌯𑌾 𑌪𑌶𑍁𑌭𑌿𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) (𑌰𑍇𑌤𑍋 𑌵𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌿𑌰𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌰𑍇𑌤𑌃𑌶𑌬𑍍𑌦𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌨𑌨𑍇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌲𑌕𑍍𑌷𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌤𑍇𑌨 𑌹𑌿 𑌪𑌿𑌤𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾𑌦𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌕𑍃𑌷𑍍𑌟𑌤𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌤𑍇 𑌪𑌾𑌰𑌂𑌪𑌰𑍍𑌯𑍇𑌣𑍇𑌤𑌿 𑌤𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌤𑌿𑌃 । 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌂 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑌮𑍍 ॥ ॥ ௬ ॥

(𑌤𑍇 𑌹𑍇𑌮𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾 𑌅𑌹𑌂𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌜𑌗𑍍𑌮𑍁𑌰𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌤𑍇 𑌹𑍇𑌮𑍇 𑌵𑌾𑌗𑌾𑌦𑌯𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 𑌅𑌹𑌂𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌾𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌸𑍇 𑌵𑌿𑌵𑌦𑌮𑌾𑌨𑌾𑌃 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌮𑍍 । [illegible] 𑌜𑌗𑍍𑌮𑍁𑌃 । 𑌤𑌂 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾 (𑌨𑌃) 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌕𑌃 (𑌵𑌸𑌿𑌷𑍍𑌠𑌃) 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑌦𑍍𑌧 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? (𑌵𑌃) 𑌯𑍁𑌷𑍍𑌮𑌾𑌕𑌂 𑌮𑌧𑍍𑌯𑍇 𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌨𑍁𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌇𑌦𑌂 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 (𑌪𑌾𑌪𑍀𑌯𑌃) 𑌪𑌾𑌪𑌿𑌷𑍍𑌠𑌤𑌰𑌮𑌿𑌵 𑌜𑌨𑌾 𑌮𑌨𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌸 𑌵𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠 𑌇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௭ ॥

(𑌵𑌾𑌗𑍍𑌘𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌸𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌥𑌮𑌃 𑌪𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌵𑌾𑌗𑍁𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌸𑌾 𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋

𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌹 𑌵𑌾𑌕𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥

𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑍍𑌹𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤 𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾𑌨𑍍𑌧𑌾 𑌅𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌰𑍇𑌤𑌸𑍈𑌵𑌮𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌹 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌃 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌂 𑌹𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤 𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌬𑌧𑌿𑌰𑌾 𑌅𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌰𑍇𑌤𑌸𑍈𑌵𑌮𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌹 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑌮𑍍 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌮𑌨𑍋 𑌹𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤 𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌮𑍁𑌗𑍍𑌧𑌾 𑌅𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌮𑌨𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌰𑍇𑌤𑌸𑍈𑌵𑌮𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌹 𑌮𑌨𑌃 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌰𑍇𑌤𑍋 𑌹𑍋𑌚𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑌾𑌮 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌂𑌵𑌤𑍍𑌸𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌷𑍍𑌯𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤 𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌮𑌿𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌰𑍍𑌯𑌥𑌾 𑌕𑍍𑌲𑍀𑌬𑌾 𑌅𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌯𑌮𑌾𑌨𑌾 𑌰𑍇𑌤𑌸𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌪𑌶𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑌶𑍍𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌷𑌾 𑌶𑍃𑌣𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌶𑍍𑌰𑍋𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌵𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌂𑌸𑍋 𑌮𑌨𑌸𑍈𑌵𑌮𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮𑍇𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶 𑌹 𑌰𑍇𑌤𑌃 ॥ ॥ ௧௨ ॥

𑌅𑌥 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌸𑍁𑌹𑌯𑌃 𑌸𑍈𑌨𑍍𑌧𑌵𑌃 𑌪𑌡𑍍𑌵𑍀𑌶𑌶𑌙𑍍𑌕𑍂𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵𑍃𑌹𑍇𑌦𑍇𑌵𑌂 𑌹𑍈𑌵𑍇𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌨𑍍𑌸𑌂𑌵-

---

𑌸𑌂 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌗𑌤𑍍𑌯 𑌶𑍇𑌷𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 (𑌮𑌦𑍃𑌤𑍇) 𑌮𑌾𑌂 𑌵𑌿𑌨𑌾 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑍁𑌂 (𑌕𑌥𑌮𑌶𑌕𑌤) 𑌕𑌥𑌂 𑌶𑌕𑍍𑌤𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚 । 𑌤𑍇 𑌹 𑌇𑌤𑌰𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍂𑌚𑍁𑌃 । 𑌯𑌥𑌾 (𑌕𑌲𑌾𑌃) 𑌮𑍂𑌕𑌾𑌃 𑌵𑌾𑌚𑌾 𑌅𑌵𑌦𑌨𑍍𑌤𑍋𑌽𑌪𑌿 𑌸𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌨 𑌜𑍀𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃, 𑌚𑌕𑍍𑌷𑍁𑌰𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌨𑌾𑌦𑌿𑌕𑌂 𑌕𑍁𑌰𑍍𑌵𑌨𑍍𑌤𑌃 𑌵𑌰𑍍𑌤𑌨𑍍𑌤𑍇, 𑌏𑌵𑌂 𑌵𑌯𑌮𑌪𑌿 (𑌅𑌜𑍀𑌵𑌿𑌷𑍍𑌮) 𑌜𑍀𑌵𑌿𑌤𑌵𑌨𑍍𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌹𑍋𑌚𑍁𑌃 । 𑌤𑌤𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣𑍇𑌷𑍁 𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌯 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌨𑌾𑌸𑍍𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌶𑌰𑍀𑌰𑌂 𑌵𑌾𑌗𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌿𑌯𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌿𑌵𑍇𑌶𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌏𑌵𑌮𑍁𑌤𑍍𑌤𑌰𑌤𑍍𑌰𑌾𑌪𑌿 𑌦𑍍𑌰𑌷𑍍𑌟𑌵𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥ ॥ ௮ ॥ ௯ ॥ ௧௦ ॥ ௧௧ ॥ ௧௨ ॥

(𑌅𑌥 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌯𑌥𑌾 𑌮𑌹𑌾𑌸𑍁𑌹𑌯𑌃 𑌸𑍈𑌨𑍍𑌧𑌵𑌃 𑌪𑌡𑍍𑌵𑍀𑌶𑌶𑌙𑍍𑌕𑍂𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌥 𑌅𑌨𑌨𑍍𑌤𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌣 𑌉𑌤𑍍𑌕𑍍𑌰𑌮𑌿𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍 𑌸𑌨𑍍 𑌯𑌥𑌾 𑌲𑍋𑌕𑍇 𑌮𑌹𑌾𑌨𑍍 𑌸𑍁𑌹𑌯𑌃 𑌶𑍋𑌭𑌨𑌹𑌯𑌃 𑌸𑍈𑌨𑍍𑌧𑌵𑌃 𑌸𑌿𑌨𑍍𑌧𑍁𑌦𑍇𑌶𑌪𑍍𑌰𑌭𑌵𑌃 𑌪𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑌣𑌾𑌯𑌾𑌶𑍍𑌵𑌾𑌰𑍋𑌹𑌾𑌰𑍂𑌢𑌃 𑌪𑌡𑍍𑌵𑍀𑌶𑌶𑌙𑍍𑌕𑍂𑌨𑍍 𑌪𑌡𑍍𑌵𑍀𑌶𑌾𑌶𑍍𑌚

ப்ரஹ்ம தேநைதி ப்ரஹ்மவித் புண்யக்ருத் தைஜஸஶ்ச ப்ரஜ்ஞ
தெஜீவிதாழிதி தஸ்யைஷ ஶ்லோகோ பவதி தமேதி ॥ கக ॥

ஸா ஹவாஹ வாச யதா கஹம் வஸிஷ்டாஸ்மி கம் தத்வஸிஷ்டோஸ்
ஸீதி யதா கஹம் ப்ரதிஷ்டாஸ்மி கம் தத்ப்ரதிஷ்டாஸ்ஸீதி வக்ஷா
யதா கஹம் ஸம்பதஸ்மி கம் தத்ஸம்பதஸீதி ஶ்ரோத்ரம் யதா கஹ
மாயதநமஸ்மி கம் தமாயதநமஸீதி மநோ யதா கஹம் ப்ரஜாதிரஸ்மி
கம் தத்ப்ரஜாதிரஸீதி ரேதஸ்தஸ்யோ மே கிமந்நம் கிம்வாஸ இதி
யதிதம் கிஞ்சாஶ்வப்ய ஆக்ரிமிப்ய ஆகீடபதங்கேப்யஸ்தத்தேந்நமாபோ
வாஸ இதி நஹவா அஸ்யாநந்நம் ஜக்தம் பவதி நாநந்நம் ப்ரதிக்ருஹீதம்

தே ஶங்கஸ்வ । பாதபம்யதஶங்கம்ந (ஸம்ப்ரமேதஸ்) உத்வேதஸ் । ஏவ
மேவைதாந ஸவ்யாந ப்ராணாந வாகாதீந(ஸம்பவஸ்)உத்வாத உத்க
தவாந । (தேநோமாவ ஹ்ரஹ்மவ உத்க்ரமிஷ்யே வைஶக்ஷ்யாம்யஹம் தேஜீவி
தாதிதி ॥) தேஷ ப்ராணா ஶ்ரத்த்ய மோஹமவத பூஜாஷ ? கோவ்ய
ப்ராண ? கம்மோத்க்ரமீ: உத்க்ரமணம் மாகாஷீ: । கோபிநா வயம் ஜீவி
தும்நஶக்ஷ்யாம இதிமோஹா: । ஸப்ரத் ப்ராஹ— (தஸ்யை மே பலிம்
குருதேதி ॥) தஸ்ய மே ஶ்ரேஷ்டஸ்ய யத்ரியம் பலிம் குருத ஆம
ப்ரயச்சதேதி । உபஸ்தோஸ்மயாரணே । தயேதேவ தேஸவி ப்ரத்யு
வாசிதய்யாஷ: ॥ ॥ கக ॥

(ஸா ஹவாஹ வாச யதா கஹம்வஸிஷ்டாஸ்மி கம் தத்வஸிஷ்டோஸ்ஸீ
தி ॥) யதேவ பேதேநவ ஹணேநாஹம் வஸிஷ்டாஸ்மி தத் தேந ஹ
ணேந கமேவ வஸிஷ்டோஸ்வஸி । மம வஸிஷ்டகம் கஷயிநதிதி வாஹவா
வெத்ய்யஷ: । வெஶஸ்மோஸ்மயாரணே । ஏவமேத்தாரத்ராவி । (தஸ்யா
மே கிமந்நம் கிம்வாஸ இதி ॥) தஸ்ய ஏதாத்ருஶஹணவிஶிஷ்டஸ்ய
மே அந்நம் கிம் । வாஸ: வஸ்த்ரம் கிமிதி மோவ்ய:ப்ராணமுசாந ப்ராணாந
பப்ரச்சத்ய்யஷ: । தேப்ரத்யூசு:— (யதிதம் கிஞ்சாஶ்வப்ய ஆக்ரிமி
ப்ய ஆகீடபதங்கேப்யஸ்தத்தேந்நமாபோ வாஸ இதி ॥) ஶ்வக்ரிமிப்ராதிபர்ய
ந்தப்ராணிஜாதஸ்ய யதந்நம் தத்ஸர்வம் ப்ராணஸ்ய தேந்நம் । ஆபோ
வாஸ: । ஸர்வப்ராணிஜாதாநாம் ப்ராணாநாமந்நம் அந்நகத்வ்யம், அத்
வாஸஸ்த்வேந அநுகத்வ்யமித்ய்யஷ: । நத்வ ஸர்வஹக்ஷணம் கர்தவ்யம் அத்
ராசாதநம் காயமிதிவாஸ்யஷ: । தஸ்யாஸம்பவாதிதி ப்ரஷ்டவ்ய: । ஸர்வ
ப்ராணிஜாதாநாம் ப்ராணாநாமந்நம் ஸர்தி— (நஹவா அஸ்யாநந்நம்
ஜக்தம் பவதி நாநந்நம் ப்ரதிக்ருஹீதமிதி ॥) யஏவமேதத்தஸ்ய
ப்ராணஸ்யாந்நம் ஸர்வம் வேத அஸ்ய ஸர்வப்ராணேம் ப்ராணாநாம
மந்நம் கர்வத: அநந்நம் நஜக்தம் பவதி நாஹக்ஷ்யம் ஹக்ஷிதம் பவதி ।

य एवमेतदनस्यान्नं वेद तद्विद्वांसः श्रोत्रिया अशिष्य-
न्त आचामन्त्यशित्वाचामन्त्येतमेव तदनमनग्नं कुर्वन्तो
मन्यन्ते ॥ ॥ १४ ॥

इति षष्ठाध्याये प्रथमं ब्राह्मणम् ॥

श्वेतकेतुर्ह वा आरुणेयः पञ्चालानां परिषदमाजगाम स
आजगाम जैवलिं प्रवाहणं परिचारयमाणं तमु-
दीक्ष्याभ्युवाद कुमारा(३) इति स भो(३) इति प्रतिशुश्राव

अभक्ष्यभक्षणे न दोष इत्यर्थः । अनन्नम् अभक्ष्यं गजाश्वादिकं न प्रतिगृहीतं भवति । गजाश्वप्रतिग्रहादिना न दोष इत्यर्थः । “सर्वान्नानुमतिश्च प्राणात्यये तद्दर्शनात्” इति सर्वान्नानुमतेः प्राणात्ययविषयकत्वस्योक्तत्वात् अभक्ष्यभक्षणादौ दोषाभावप्रतिपादनम् इदं तद्विषयमेव द्रष्टव्यम् । (तद्विद्वांसः श्रोत्रिया अशिष्यन्त आचामन्त्यशित्वाचामन्तीत्यादि ॥) यस्मादेवम् आपो वासस्त्वेनानुसन्धातव्यं तस्मात् तज्ज्ञास्ते श्रोत्रियाः विद्वांसः आचमनीयाभिरद्भिः पुरस्तादेतदन्नं प्राणमनग्नं कुर्वन्तो मन्यन्ते । एवमेतदनं जातं प्राणमनग्नं कुर्वन्तो मन्यमानाः अशनात् पूर्वं पश्चाच्च आचामन्तीत्यर्थः । अत्रानग्नं कुर्वन्तो मन्यन्त इत्यत्र वासस्त्वानुसन्धेयत्वलिङ्गं वासःकार्यकारित्वादनग्नतायाः इति द्रष्टव्यम् । भाष्योदाहृतं “तस्मादेवंविदशिष्यन्नाचामेदशित्वाचामेत्” इत्यादिवाक्यं माध्यन्दिनपाठगतं द्रष्टव्यम् ॥ ॥ १४ ॥

इति षष्ठाध्याये प्रथमब्राह्मणभाष्यम् ॥

प्रकृतविद्याङ्गजीवयात्राविषयां पञ्चाग्निविद्यां संसृतिवैराग्याय प्रस्तौति— (श्वेतकेतुर्ह वा आरुणेयः पञ्चालानां परिषदमाजगाम) नाम्ना श्वेतकेतुः आरुणेरपत्यम् आरुणेयः । सः पञ्चालानां देशानां परिषदं सभां स्ववेद्यत्वख्यापनायाजगाम । (स आजगाम जैवलिं प्रवाहणं परिचारयमाणमिति ॥) जीवलस्यापत्यं जैवलिः । तं प्रवाहणनामानं स्वभृत्यैः परिचारं कारयन्तं राजानमगमत् । (तमुदीक्ष्याभ्युवाद कुमारा(३) इति ॥) स राजा तं श्वेतकेतुमुदीक्ष्य कुमारा(३) इति आभाषत । आमन्त्रणे प्लुतः । (स भो(३) इति प्रतिशुश्रावेति ॥) सः श्वेतकेतुः भो इति प्रतिशुश्राव प्रत्युवाच । (अनुशिष्टोऽन्वसि पित्रेति ॥) अथ राजा विज्ञानवत्त्वं पित्रानुशिष्टोऽसीति श्वेतकेतुं

[illegible] ॥ १ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ १ ॥

[illegible]

[illegible]

॥ ௨ ॥

[illegible]

[illegible]

𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍋 𑌨𑍈𑌕𑌞𑍍𑌚𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤 𑌇𑌤𑌿 𑌇𑌮 𑌇𑌤𑌿 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌾𑌨𑍍𑌯𑍁𑌦𑌾𑌜𑌹𑌾𑌰 ॥ ௩ ॥

𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌤𑌥𑌾 𑌨𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌾𑌤 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌥𑌾 𑌯𑌥𑌾 𑌯𑌦𑌹𑌂 𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌮𑌹𑌂 𑌤𑌤𑍍𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯𑌮𑌵𑍋𑌚𑌂 𑌪𑍍𑌰𑍇𑌹𑌿 𑌤𑍁 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌵𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌸 𑌆𑌜𑌗𑌾𑌮 𑌗𑍌𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍈𑌵𑌲𑍇𑌰𑌾𑌸 𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌆𑌸𑌨𑌮𑌾𑌹𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌦𑌕𑌮𑌾𑌹𑌾𑌰𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌅𑌥𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌰𑍍𑌘𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌕𑌾𑌰 𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌵𑌰𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌤𑍇 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌯 𑌦𑌦𑍍𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥ ௪ ॥

𑌭𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍁𑌰𑌾𑌽𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑌵𑍋𑌚 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍁𑌰𑌾 𑌸𑌮𑌾𑌵𑌰𑍍𑌤𑌨𑌕𑌾𑌲𑍇 𑌨𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌭𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌅𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑌰𑍍𑌵𑌵𑌿𑌦𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 𑌵𑌾𑌵 𑌕𑌿𑌲𑌾𑌵𑍋𑌚𑌃 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑍍𑌵𑍀𑌕𑍃𑌤𑍍𑌯 𑌹𑌿 𑌤𑌦𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑌿 । 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌾𑌧𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣𑍋𑌕𑍍𑌤𑌃 𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌥𑌂 𑌸𑍁𑌮𑍇𑌧 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌨𑌾𑌨𑍁𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌽𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍇𑌷𑌃 । 𑌇𑌤𑌰𑍋𑌽𑌨𑌨𑍁𑌶𑌾𑌸𑌨𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 — (𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌮𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌰𑌪𑍍𑌰𑌾𑌕𑍍𑌷𑍀𑌤𑍍 𑌤𑌤𑍋 𑌨𑍈𑌕𑌞𑍍𑌚𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍇𑌤𑌿 ॥) 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌃 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾𑌧𑌮𑌃 । 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌃 । 𑌸𑍍𑌵𑌯𑌮𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌸𑌸𑌨𑍍 𑌰𑌾𑌜𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌬𑌨𑍍𑌧𑍁𑌰𑌿𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌯𑌪𑌦𑌿𑌶𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌣𑍋 𑌨𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇 । 𑌸𑌃 𑌪𑌞𑍍𑌚 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑍍 𑌮𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌷𑍍𑌟𑌵𑌾𑌨𑍍 । 𑌤𑌤𑍋𑌽𑌹𑌮𑍇𑌕𑌮𑌪𑌿 𑌨 𑌵𑍇𑌦𑍍𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌶𑍍𑌵𑍇𑌤𑌕𑍇𑌤𑍁𑌃 𑌪𑌿𑌤𑌰𑌮𑌾𑌹𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌪𑍃𑌚𑍍𑌛𑌤𑌿 — (𑌕𑌤𑌮𑍇 𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌃 𑌕𑍀𑌦𑍃𑌶𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁 (𑌇𑌮 𑌇𑌤𑌿 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌾𑌨𑍍𑌯𑍁𑌦𑌾𑌜𑌹𑌾𑌰) 𑌇𑌮𑍇 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌕𑌾𑌨𑌿 𑌸𑌙𑍍𑌕𑍍𑌷𑍇𑌪𑌾𑌤𑍍 𑌉𑌦𑌾𑌜𑌹𑌾𑌰 𑌸𑌮𑍁𑌚𑍍𑌚𑌾𑌰𑌿𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௩ ॥

(𑌸 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚) 𑌪𑌿𑌤𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑍁𑌵𑌾𑌚𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌕𑌿𑌮𑌿𑌤𑌿? (𑌤𑌥𑌾 𑌨𑌸𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌾𑌤 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌹𑍇 𑌤𑌾𑌤 𑌨𑌃 𑌅𑌸𑍍𑌮𑌾𑌨𑍍 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌥𑌾 𑌜𑌾𑌨𑍀𑌯𑌾𑌃 । 𑌕𑌥𑌂? (𑌯𑌥𑌾) 𑌯𑍇𑌨 𑌪𑍍𑌰𑌕𑌾𑌰𑍇𑌣𑌾𑌹𑌂 𑌯𑌤𑍍𑌕𑌿𑌞𑍍𑌚 𑌵𑍇𑌦 𑌤𑌤𑍍𑌸𑌰𑍍𑌵𑌂 𑌤𑍁𑌭𑍍𑌯𑌮𑌵𑍋𑌚𑌮𑌿𑌤𑌿 । 𑌅𑌤𑌶𑍍𑌚𑍈𑌤𑍇 𑌪𑍍𑌰𑌶𑍍𑌨𑌾 𑌨𑌾𑌵𑌗𑌤𑌾 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌯𑌾 𑌨 𑌜𑍍𑌞𑌾𑌤𑌾𑌃 । 𑌅𑌤 𑌏𑌵 (𑌪𑍍𑌰𑍇𑌹𑌿) 𑌗𑌚𑍍𑌛 । 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌤𑌤𑍍𑌰 𑌰𑌾𑌜𑍍𑌞𑌃 𑌸𑌮𑍀𑌪𑌂 (𑌪𑍍𑌰𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯) 𑌗𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌵𑌿𑌶𑍍𑌵𑌾𑌸𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌚𑌰𑍍𑌯𑌂 𑌵𑌤𑍍𑌸𑍍𑌯𑌾𑌵 𑌇𑌤𑌿 । 𑌇𑌤𑌰 𑌆𑌹 — (𑌭𑌵𑌾𑌨𑍇𑌵 𑌗𑌚𑍍𑌛𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌨𑌾𑌹𑌂 𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑌿𑌤𑍁𑌮𑍁𑌤𑍍𑌸𑌹 𑌇𑌤𑌿 𑌭𑌾𑌵𑌃 । (𑌸 𑌆𑌜𑌗𑌾𑌮 𑌗𑍌𑌤𑌮𑍋 𑌯𑌤𑍍𑌰 𑌪𑍍𑌰𑌵𑌾𑌹𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍈𑌵𑌲𑍇𑌰𑌾𑌸) 𑌆𑌸 𑌆𑌸𑍍𑌤 । 𑌆𑌸𑍀𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌆𑌸𑌨𑌮𑌾𑌹𑍃𑌤𑍍𑌯𑍋𑌦𑌕𑌮𑌾𑌹𑌾𑌰𑌯𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑌾𑌰) 𑌤𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌯 𑌰𑌾𑌜𑌾 𑌆𑌸𑌨𑌂 𑌦𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌪𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌰𑍍𑌘𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌮𑍍𑌪𑍍𑌰𑌤𑍍𑌯𑌾𑌨𑌾𑌯𑌿𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌅𑌥𑌾𑌸𑍍𑌮𑌾 𑌅𑌰𑍍𑌘𑍍𑌯𑌂 𑌚𑌕𑌾𑌰) 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌯𑌾𑌰𑍍𑌘𑍍𑌯𑌂 𑌕𑍃𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌂 𑌹𑍋𑌵𑌾𑌚 𑌵𑌰𑌂 𑌭𑌗𑌵𑌤𑍇 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌯 𑌦𑌦𑍍𑌮 𑌇𑌤𑌿 ॥) 𑌭𑌵𑌤𑍇 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌾𑌯 𑌭𑌵𑌾𑌦𑌿𑌲𑌕𑍍𑌷𑌣𑌂 𑌵𑌰𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌯𑌚𑍍𑌛𑌾𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌗𑍌𑌤𑌮𑌮𑍁𑌕𑍍𑌤𑌵𑌾𑌨𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௪ ॥

ஸஹோவாச ப்ரதிஜ்ஞாதோ ஸ்வணஷவரொயாஜ்ஞ கூோரஸ்ய
ஜ்ஞ வாவஸோஷ்யாஸ்தாஸெ ஜெஸ ப்ரஹ்மஹீதி ॥ ॥ ரு ॥

ஸஹோவாச தெஜெவெஷ வெமளகஜோ கஷரெஷ ஸாநா
ஷாணாம் ப்ரஹ்மஹீதி ॥ ॥ கூ ॥

ஸஹோவாச விஜ்ஞாயதே ஹாவஸ்தி ஹிரண்யஸ்யாவா ஜ்ஞாக
ஶ்வாநாம் ஜாவஸீநாம் ப்ரவாராணாம் வரியாநஸ்ய ஸாநாஹவாநு
பஹோாநஜ்ஞஸ்யாவயஜ்ஞஸ்யாஹ்யவஜாநெ்ரzஹமுதிகிஸமெவ
மளகஸ தீயெஜெநஜ்ஞாஸாஜத்ரவெஸ்ரஹமஹவஜ்ஞஸிதி வாவாஹ

(ஸஹோவாச ப்ரதிஜ்ஞாதாஸ்வணஷவரொயாஜ்ஞகூோரஸ்யாஜ்ஞ
வாவஸோஷ்யாஃ தாஸெ ஜெஸ ப்ரஹ்மஹீதி ॥) ஸஹோவாச மளகஸஃ ।
வரொ தீயகஜதி கூபா ப்ரதிஜ்ஞாதஶ்ரூஜ யாம் வாவம் ஸஸ கூோரஸ்ய
கஜ்ஞ ஸஸீவெ கஹாஷ்யாஃ தாஸெ வாவம் ஜெஸ ப்ரஹ்மஹி தாநெவ
ப்ரஶ்நாந்த ப்ரஹ்மஹீத்ரயஜஃ ॥ ॥ ரு ॥

(ஸஹோவாச தெஜெவெஷவெ மளகஜோ கஷரெஷ ஸாநாஷா
ணாம் ப்ரஹ்மஹீதி ॥) ஸஃ ராஜோவாச । உரவபாரணெ । ஹெமளகஸ ।
யக்ஷம் ப்ராயஜயவெ தஜ தெஜெவெஷ வரெஷ்வாஜ்ஞமஜகம் தஸ்ஸாஜ
தஜ ப்ராயஜநீயஃ । ஸாநாஷாணாம்வராணாஜஜ்யகிஜிஜ்ஞணீஷ்வதி। கூ॥

(ஸஹோவாச விஜ்ஞாயதே ஹாவஸ்திஹிரண்யஸ்யா தம் மொகஶ்வா
நாம் ஜாவஸீநாம் ப்ரவாராணாம் வரியாநஸ்ய) ஸஹோவாச மளகஸஃ ।
தவ ஹிரண்யஸ்ய மொகஶ்வாநாஃ । “ஸவஜந்த்ர விஹாஷா மொ”ரிதி ப்ர
கூ்திவஹாவஃ । ஜாவஸீநாம் ப்ரவாராணாம் ப்ரஹ்மதபாநாம் கயொzஶ
கூக்ஷணஸ்ய வரியாநஸ்யவாவாக்தம் ப்ராவ்தஃ । ப்ராவ்திரிதியாவஜ ।
கவஸ்திஹெதி ஸயா ஜ்ஞாயதேஹி । தெதஸஜநாநஷெவிஜதெதஸஜஸ ப்ர
யொஜநம் நாவஸ்த்ரயஜஃ । (ஸாநாஹவாநுபஹோாநஜ்ஞஸ்யாவயஜ்ஞ
ஸ்யாஹ்யவஜாநெ்ரzஹமுதிகி ॥) பஹோஃ ப்ரஹமுதஸ்ய கநஜ்ஞஸ்ய
கநஜ்ஞஹஸ்ய கவபஜ்ஞஸ்ய வாத்ரவளத்ரமாஜிநஃ விஜ்ரராமுவஜ்ரவி
ணஸ்ய நஃ கஹி கஸ்வாநுப்ரதி ஹவாநவஜாநஃ கஜாகா ஸாஹமுஜ । ஸ
வெஜஷாம் ஜாதா ஹவாநஸ்வாகம் கூதொ நப்ரயஜ்ஞஸீதி ஹாவஃ । வவ
ஸோக்தா ராஜாகூஹ— (ஸமெவ மளகஸதீயெஜெநஜ்ஞாஸாஜதி ॥) ஹெ
மளகஸ ஸகூம் தீயெஜந ந்ராயெந ஶாஸ்ரவிஹிதெ்ந விஜ்ராம் ஸக்தஃ ஜ
ஜ்ஞாமெஸ ஜஜ்ஞஸெஸ்வத்ரயஜஃ । ஜத்ரோக்தா மளகஸஃப்ராஹ— (உமெவஸ்ர
ஹம்ஹவஜ்ஞஸிதி ॥) உமெவதி உவமஜ்ஞாஜி ஶிஷ்ரகெவநாஹம் ஹவஜ்ஞஸிதி ।
(வாவாஹஸ்வமெவமுவஜஉவயஜி) வாவாஹமெஸ்வ கிஜ வமுமெஜ
ப்ராஹ்மணாஃ வணஜாவராநவயஜி நகா ஶிஷ்யப்ரதெத்ராவமஜ்ஞஜி ।

வாசா ஹ ஸ்மைவ பூர்வ உபயந்தி ஸ ஹோபாயநகீர்த்யோவாஸ ॥ ௭ ॥
ஸ ஹோவாச ததா நஸ்த்வம் கௌதம மாபராதாஸ்தவ ச பிதாமஹா யதேயம் வித்யேத: பூர்வம் ந கஸ்மிம்ஶ்சந ப்ராஹ்மண உவாஸ தாம் த்வஹம் துப்யம் வக்ஷ்யாமி கோ ஹி த்வைவம் ப்ருவந்தமர்ஹதி ப்ரத்யாக்யாதுமிதி ॥ ॥ அ ॥
அஸௌ வை லோகோऽக்நிர்கௌதம தஸ்யாதித்ய ஏவ ஸமித்ரஶ்மயோ தூமோऽஹரர்சிர்திஶோऽங்காரா அவாந்தரதிஶோ விஸ்புலிங்காஸ்தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்நக்நௌ தேவா: ஶ்ரத்தாம் ஜுஹ்வதி தஸ்யா ஆஹுத்யை

(ஸ ஹோபாயநகீர்த்யோவாஸ) ஸ கௌதம: உபாயநகீர்த்த்யா ஶிஷ்யத்வேநோபேமீத்யுபகமநகீர்த்தநமாத்ரேணைவோவாஸ உஷிதவாந் நோபகமநஶுஶ்ரூஷாதிகம் க்ருதவாநிதி பாவ: ॥ ॥ ௭ ॥
(ஸ ஹோவாச ததா நஸ்த்வம் கௌதம மாபராதாஸ்தவ ச பிதாமஹா யதா) ஸ: ராஜோவாச । ஹே கௌதம த்வம் பிதாமஹா: யதா ந: அபராத்யா: ததாஸ்மாகமபி மாபராத்யஸ்வ । "ஸர்வே கௌதமீயேஷு தீர்த்தேஷு மாஸா:" இதி ஶ்ரவணாஜ்ஜ்ஞாத்வாநக்ருதகீர்த்யாபராதா: க்ஷமணீயா: । (யதேயம் வித்யேத: பூர்வம் ந கஸ்மிம்ஶ்சந ப்ராஹ்மண உவாஸ) இயமிதி வித்யா இத: பூர்வம் கஸ்மிம்ஶ்சிதபி ப்ராஹ்மணே நோவாஸ நஸ்திதவதீ । (தாம் த்வஹம் துப்யம் வக்ஷ்யாமி) தாம் ததாபி । ப்ராஹ்மணேஷ்வித: பூர்வமநுஷித்தாமபி வித்யாம் துப்யம் வக்ஷ்யாமி । (கோ ஹி த்வைவம் ப்ருவந்தமர்ஹதி ப்ரத்யாக்யாதுமிதி ॥) கோ வா நிக்ருஷ்டோऽபி ஶிஷ்யத்வேநோபஸந்நம் த்வாமேவம் ப்ருவந்தம் ப்ரத்யாக்யாதுமர்ஹதி । அதோ துப்யமபி வித்யாம் துப்யம் வக்ஷ்யாமீத்யர்த்த: ॥ ॥ அ ॥
தத்ர "வேத்த யதா பஞ்சம்யாமாஹுதாவாப: புருஷவசஸோ பவந்தீதி" ப்ரஶ்நஸ்ய ப்ரதிவசநமாஹ— (அஸௌ வை லோகோऽக்நிர்கௌதம தஸ்யாதித்ய ஏவ ஸமித் ॥) ஹே கௌதம அஸௌ த்யுலோகோऽக்நிர்த்யாதவ்ய: । தஸ்யாதித்ய ஏவ ஸமித் । ஆதித்யேந ஹி த்யுலோகோ தீப்யதே । (ரஶ்மயோ தூம:) ஆதித்யரஶ்மயோ தூம: । ஆதித்யாதுத்பந்நஸாம்யாத் । (அஹரர்ச்சி:) ப்ரகாஶஸாமாந்யாத் । (திஶோऽங்காரா அவாந்தரதிஶோ விஸ்புலிங்கா:) திஶோऽங்காரா: ப்ரஶாந்தத்வஸாமாந்யாத் விஸ்புலிங்கத்வஞ்ச । (தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்) ஆதித்யாதிலக்ஷணஸமிதாத்யுபேதே அக்நௌ (தேவா:) இந்த்ரியாணி (ஶ்ரத்தாம் ஜுஹ்வதி) "ஶ்ரத்தா வா ஆப:" இதி ஶ்ருதே: ஶ்ரத்தாஶப்தவாச்யா ஆப உச்யந்தே । ஶ்ரத்தயா ஹேதுபூதயா ஸ்வாஹாகர்மணோ ஸம்பவாத் । ததா ச "ப்ரஜாபதே: ஶ்ரத்தா..."

സോമോ രാജാ സംഭവതി ॥ ॥ ൯ ॥

യജുര്‍ന്യാ വാ അഭിഷുതസ്യ തസ്യ സംവത്സരശതസഹസ്രാണി യജ്ഞേ ദിവ്യാപ്യായന്തി ഋത്വിജഃ സോമം വിഷ്ണുര്‍ ദക്ഷിണതോ ദക്ഷിണം ദേവാ സോമം രാജാനം ജുഹോതി തസ്യാ ഗ്രഹേഷ്യേ പ്രത്യക്ഷം സംഭവതി ॥ ॥ ൧൦ ॥

അയം ദേവോ ഗോസൃഷ്ടസ്യ തസ്യ പ്രത്യക്ഷസ്യ സൃഷ്ടിര്‍ യജ്ഞേ രാത്രിര്‍ അഹോരാത്രാണി നക്ഷത്രാണി വിശ്വ ദക്ഷിണതോ ദക്ഷിണം ദേവാ പ്രത്യക്ഷം ജുഹോതി തസ്യാ ഗ്രഹേ ത്യാ അഭ്യുപസംഭവതി ॥ ॥ ൧൧ ॥

തേ"ഇതി സൂത്രഭാഷ്യയോഃ സ്പഷ്ടം । തത്രാപി നക്ഷത്രാണാം കിഞ്ച സൂത്രസൂക്ഷ്മാണാം സവിതൃഷ്ടാ ദേവക്ഷേത്രം ഗ്രഹാവഷ്ടം । തത്ര "ത്രയാ ത്രിംശതാ സൂര്യസ്യാ" ഇതി സൂത്രഭാഷ്യേ സ്പഷ്ടം । നക്ഷത്രാണാം ദൃഷ്ടശ്ലോകാ ന സൂക്ഷ്മസൂത്രാ ഉപാധേ വിശ്വക്ഷേത്ര ക്ഷയോഭാഗ്യസമിതി വാക്യം । അദിത്യാണാം ദേവ സൂക്ഷ്മാണാം ജീവം പരിഷ്വജ്യ ദൃശ്യോകാദിനാ സംഭവാത് ദക്ഷിണതോ ദക്ഷിണം ദേവാ സ്രുചം ജുഹോതീതി ദേവപ്രിതാനാമാദിത്യാണാം ഭോഗ്യക്ഷേത്രം വിഭവ്യതയതി ദൃഷ്ടവ്യം । (തദേവ ഗ്രഹേത്യ) തസ്യാ ഗ്രഹേ തേ ഇത്യര്‍ഥഃ । വിഭക്തിവ്യത്യയശ്ഛാന്ദസഃ । (സോമോ രാജാ സംഭവതി) ദേവോ ഭവിഷ്യദ്ദേഹാത്ക്രോഭവതീത്യര്‍ഥഃ । ശതസഹസ്രാണി സംഖ്യോത്ഥാനം ഭവിഷ്യതി ദശകല്പം പ്രക്ഷേ കിഞ്ചിത്സ്യാദയം ഭാവ്യം ബഹൂനി സൂക്ഷ്മാണി ॥ ॥ ൯ ॥

(യജുര്‍ന്യാവാ അഭിഷുതസ്യ) പ്രത്യക്ഷമാകര്‍ഷോ ദേവഃ യജുര്‍ന്യഃ । (തസ്യ സംവത്സരശത സഹസ്ര) ഭാദ്രാദിത്രിംശാദിനസംവത്സരായ പദേവേന യജുര്‍ന്യാജ്ഞേര്യാതേ നക്ഷത്രാഃ । (ഋത്വിജഃ) സ്തനയിത്നു ശബ്ദഃ । വിപ്രകീര്‍ണാദിനക്ഷത്രസഹസ്രാണി । (ദക്ഷിണതോ ദക്ഷിണം ദേവാ സോമം രാജാനം ജുഹോതി) അധ്വര്യോ ഭവതാം അഗ്രേ തദ് ദിവ്യദേവോ ഉദ്വീക്ഷ്യ സ്തു ദേവഗ്രാഹാദേവ്യമിതി യോഷ യജുര്‍ന്യ പതതീത്യര്‍ഥഃ । ശിഷ്ടം സ്പഷ്ടം ॥ ॥ ൧൦ ॥

(അയം ദേവോ ഗോസൃഷ്ടസ്യ തസ്യ പ്രത്യക്ഷസ്യ സൃഷ്ടിഃ) അയം സൂര്യോ പ്രകാശകാരകോ ഭൂകഃ അഭിഃ । പ്രത്യക്ഷസ്യ സൃഷ്ടിഃ । (അഭിയജ്ഞേ) സൃഷ്ടിപ്രത്യക്ഷാ ദേവ്യാഗ്രേ പ്രത്യക്ഷീഭവേ സൃഷ്ടിപ്രത്യക്ഷാഃ അഗ്നേര്‍യജ്ഞേ യാഗേ । (രാത്രിരഹഃ) അഹഃ പ്രകാശസ്യ രാത്ര്യാദിക്രമേണ ഭവതീത്യര്‍ഥഃ । ശിഷ്ടം സ്പഷ്ടം ॥ ॥ ൧൧ ॥

புருஷோ வா அக்³நிர்கௌ³தம தஸ்ய வ்யாத்தமேவ ஸமித் ப்ரா-
ணோ தூ⁴மோ வாக³ர்சிஶ்சக்ஷுரங்கா³ரா: ஶ்ரோத்ரம் விஸ்பு²லிங்கா³
ஸ்தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்நக்³நௌ தே³வா அந்நம் ஜுஹ்வதி தஸ்யா ஆஹுதே
ரேத: ஸம்ப⁴வதி ॥ ॥ ௧௨ ॥

யோஷா வா அக்³நிர்கௌ³தம தஸ்யா உபஸ்த² ஏவ ஸமில்லோமாநி
தூ⁴மோ யோநிரர்சிர்யத³ந்த:கரோதி தேऽங்கா³ரா அபி⁴நந்தா³ வி-
ஸ்பு²லிங்கா³ஸ்தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்நக்³நௌ தே³வா ரேதோ ஜுஹ்வதி தஸ்யா
ஆஹுதே: புருஷ: ஸம்ப⁴வதி ஸ ஜீவதி யாவஜ்ஜீவத்யத² யதா³
ம்ரியதே ॥ * ௧௩ ॥

அதை²நமக்³நயே ஹரந்தி தஸ்யாக்³நிரேவாக்³நிர்ப⁴வதி ஸமித்ஸமித்³-
தூ⁴மோ தூ⁴மோऽர்சிரர்சிரங்கா³ரா அங்கா³ரா விஸ்பு²லிங்கா³ விஸ்பு²லிங்கா³
ஸ்தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்நக்³நௌ தே³வா: புருஷம் ஜுஹ்வதி தஸ்யா ஆஹு-

(புருஷோ வா அக்³நிர்கௌ³தமேதி ॥) (தஸ்ய வ்யாத்தமேவ ஸமித்) விவ்ருதம் முக²மேவ ஸமிதி³த்யர்த²: । (வாக³ர்சி:) ப்ரகாஶகத்வஸாமாந்யாத் வாக் அர்சிரித்யர்த²: । (அஸ்யாஹுதேரிதி) அஸ்யா ஆஹுதேரித்யர்த²: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௧௨ ॥

(யோஷா வா அக்³நிர்கௌ³தமேதி ॥) யோஷா ஸ்த்ரீ । (யோநிரர்சி:) வர்ணஸாத்³ருஶ்யாத்³யோநேரர்சிஷ்ட்வம் । (யத³ந்த:கரோதி தேऽங்கா³ரா:) அந்த: கரணம் ஸம்யோநீகரணம் । (அபி⁴நந்தா³ விஸ்பு²லிங்கா³:) க்ஷுத்³ரஸுக²லவாஸ்ஸர்வம் 'யதி³த்⁴யாநஸம்ப⁴த்³ராம்ஸம்பா⁴தாயாநவ:புருஷரோமோத்³கமா ஸநா²யாய வஷட்³ணீ"தி ப்ரஶ்நவேத்³யாத³ர்ஶநாத் । அநேந்யஷாவேவ ப்ரஶ்நாநார்த²ம் வக்த்ரம் ப்ரஸம்ஶம் ஸம்பாத³யதி— (ஸஜீவதீதி ॥) ஸ: புருஷ: ஏவம் க்ரமேண ரேதோரூபாபந்நோ ஹஸ்தாதி³ம் புருஷாகாரோ ஜாதஸ்ஸந் ஜீவதி । கியந்தம் காலமித்யத்ராஹ— (யாவஜ்ஜீவதீதி ॥) யாவத³ஸ்மிந் ஶரீரே ஸ்தி²திநிமித்தம் கர்ம வித்³யதே தாவதி³த்யர்த²: । அத: கஸ்யாபி காலஸ்ய நியதிர்நேதி பா⁴வ: । (அத² யதா³ ம்ரியதே) அத² தத³நந்தரம் யஸ்மிந்காலே ம்ரியத இத்யர்த²: ॥ ॥ ௧௩ ॥

(அதை²நமக்³நயே ஹரந்தி) அத² மரணாநந்தரம் அக்³நயே அக்³ந்யர்த²ம் । அக்³நௌ ஹோமாய ஶ்மஶாநம் ப்ரதி ஹரந்தி । (தஸ்யாக்³நிரேவாக்³நிர்ப⁴வதி । ஸமித்ஸமித் । தூ⁴மோ தூ⁴ம: । அர்சிரர்சி: । அங்கா³ரா அங்கா³ரா: । விஸ்பு²லிங்கா³ விஸ்பு²லிங்கா³:) அஸ்யாமாஹுதாவக்³நிஸமிதா³தி³கம் ந கல்பிதம் அபி து ஸ்வாபா⁴விகமேவ । (தஸ்மிந்நேதஸ்மிந்நக்³நௌ தே³வா: புருஷம் ஜுஹ்வதி தஸ்யா ஆஹுதே: புருஷோ பா⁴ஸ்வரவர்ண: ஸம்ப⁴வதி) தஸ்மிந்நக்³நௌ ஜுஹ்வதி "அஸௌ ஸ்வர்கா³ய லோகாய ஸ்வா

ஒெத்ரு வாராஷொ ஹாவ்ஸ்ரவணாஸ்ஸம்ஹவதி ॥ ॥ ௧௪ ॥
ெதயவஸவெ8தசீஷாயெவாசீ ஶாரணெ் ஶ்ரஜாமவஸத்ரூ8வா வஸெத ெதzவிராஹிவஸம்ஹவஞ் விரஷொzஹாரஹ க்ஷவ-ஶபா8ோ ணவகஷோவ-ஶயா8ோணவகஷாஷ்டநாணாவஸாநஷஜாஜித வஶதி 8ொஷெஸெஹ்ரா ஷெவஷொகம் ஷெவஷொகாஷாஜிதெ8ாஜிதொமெஷுஷ்ர

ஷெஹ'' தி யஜ8ொஜெந ஹாசெதவஸதி ஷ்ரொஷொெக ஷீவ்8ாநஶஸீஶாஷாயஜ 8ொெநா நிஷ்ஷுதெஜதயஃ ॥ ॥ ௧௪ ॥
ஜஷாநீம் வ்யஹேவ்ஶ்நிணயாய8ாரஹெத — (ெதயவஸவெ8த சீஷாயெவாசீஶாரணெ் ஶ்ரஜாம் வஸத்ரூ8வாவஸெதெதzவிராஹிவஸம் ஹவஞீத்ராஜிநா ॥) யெ வஶவம் ஶெநந வ்காஶாண ஷ்ரவஜெநெ் தமொகவாரஷயொஷிஷு-ஶவெஷ வஹீவஷு ஶ்ரஜாவொ8 வயஷ்ரஞொெகொzநஷக்தயா வஸஹரஞம் வ்த்ரமாதாநம் வ்ஹா தகொெகவந யெ விஷஃ உவாவஸெத । தஜதிபாவஜ । யெவாசீவராஷாஃ ஶாரணெ் ஷீகவா ஶ்ரஜாம் வாரஷு்ச வஸத்ரஶவிதம் வா8ொதாநம் வ்தரமாதாதக8வாவஸெத ெதவ வஶெத உஹெயzவீ ஶவிராஹிவஸம் ஹவஞி ஶவிராஹி8ொநிநீ ஷெவதாம் வஸமதாஹவஞீத்யஃ । ஶவிஷொ zஹாஶித்ராஷள வஸததராஹிவஸம்ஹவஞீதநஷமஃ । ஶஹக்ஷவ-ஶயா 8ொணவகஷ்ட । க்ஷவ-ஶயா8ோணவகஷாஷ்ரது ஷணாவஸாநஷஜாஜிதெ வஶதி தாநாவஸாநிதிஶெஷஃ । உஷஜ உஷஜவஜத்யஃ । உஷெமஶவ் ஜதிவா । ஶத்ராஹாஃ — வ-ஶவவகஷாஜிஶவாஃ தத்ஷஹி8ொநிஷெவதா வராஃ । (8ொெஷெஹ்ரா ஷெவஷொகம்) ஶத்ர ''8ொெஷஹ்ஸம்வதர'' இதி ஹா ஜெரமெ் ஶ்ரவணாஷயிககாஷாநாம் ந்ஶநகாஷெஹ்உத்ஷொதரெகவந நிவெஶவ் வ்யஹ்ஷகவாநாவஸாநஞரம் வஸம்வதர8ஹிவஸம்ஹவஞி । வஸம்வதரஆரா ஷெவஷொகஜித்யஃ । ஶத்ர ஷெவஷொகஶவஶ வாயவாஃ । ''யொzயம் வவதெ வஷஷெவாநாம்ஹஹா'' இதி ஶ்ரதிஷீஷெஜ ஶிதரயா ஷெவஷொகாஷாஜிதிதி க்ஷஜிதாநஞரவ-ஶவவதபா ஷெவஷொகநிஷெஶகஸ்ராவ் வாக்வ் ''வஸவாய8ொமஹதி தெஷெ வஸத்ர விஜிஹீெத யதா ராயசக்ரவ் வம் ெதந வஸஉணவக்ஷக்8ெத வஸக்ஷஜித8ோமஹதீ'' தி வாயொராஜித்வஸ8நஞரவ-ஶவவவகவ்தி வாஷகஶ்ரதிவிரொயவ்வஸமாஜ । ஶெதா ஷெவஷொகவாயஶவெயொ ஶெகாயகவம் வக்வ்ஷ । வஶதவம் ''வாய8வ்யாஷவிஶெஷவிஶெஷா ஹ்ரா'' இதி வஶதஹாஷெ் ஷஷ்ட । (க்ஷஜித்ராமெஷஷ்ரதம்) ''க்ஷஜித்ராஷஜ8வம் ஷஜ8ெவாவிஷ்ரத'' இதி ஶ்ரத்ஞெரா 8ெஜ் ஷஜ8 8வஸம்ஶ்வஷாக ஷஜ ஆரா விஷ்ரஷஹி8ொநிநீம் ஷெவதாம் வ்ராவ்வஞீ

𑌤𑌂 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌵𑍈𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑌾𑌨𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑌾𑌨𑌸 𑌏𑌤𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌗𑌮𑌯𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌷𑍁 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑍇𑌷𑍁 𑌪𑌰𑌾𑌃 𑌪𑌰𑌾𑌵𑌤𑍋 𑌵𑌸𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃 ॥ ॥ ௧௫ ॥

𑌅𑌥 𑌯𑍇 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨 𑌦𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌞𑍍𑌜𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌧𑍂𑌮𑌮𑌭𑌿𑌸𑌂𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌧𑍂𑌮𑌾𑌦𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌿𑌂 𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌰𑌪𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌮𑌾𑌣𑌪𑌕𑍍𑌷𑌮𑌪𑌕𑍍𑌷𑍀𑌯𑌮𑌾𑌣𑌪𑌕𑍍𑌷𑌾

𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾𑌨𑍍𑌵𑍈𑌦𑍍𑌯𑍁𑌤𑌾𑌨𑍍𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑍋 𑌮𑌾𑌨𑌸 𑌏𑌤𑍍𑌯 𑌬𑍍𑌰𑌹𑍍𑌮𑌲𑍋𑌕𑌾𑌨𑍍 𑌗𑌮𑌯𑌤𑌿) [illegible]

[illegible] (𑌤𑍇𑌷𑌾𑌂 𑌨 𑌪𑍁𑌨𑌰𑌾𑌵𑍃𑌤𑍍𑌤𑌿𑌃) [illegible] ॥ ௧௫ ॥

(𑌅𑌥 𑌯𑍇 𑌯𑌜𑍍𑌞𑍇𑌨 𑌦𑌾𑌨𑍇𑌨 𑌤𑌪𑌸𑌾 𑌲𑍋𑌕𑌾𑌞𑍍𑌜𑌯𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌤𑍇 𑌧𑍂𑌮𑌮𑌭𑌿𑌸𑌂𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿) [illegible]

ணபக்ஷாத்ப்ராந்நணாவாநக்ஷிணாரோதித்ய ஹந்தி ரோமேப்ய: விதத்ய
யோகா விதத்யயோகாத்ஸ்து தேவஜுஷ்டம் பூர்வப்ராணம் ஸம்வஹந்தி தாம்
ஸ்தத்ர தேவா யதா ஸோமம் ராஜாநமாப்யாயஸ்வாபக்ஷீயஸ்வேத்ய
மேநாம்ஸ்தத்ர பக்ஷயந்தி தேஷாம் யதா ஸ்வயம்பூர்வம் தத்யேதே
வாகாஶமாஹிநிர்விஷ்டே ஆகாஶமாயதம் வாயோரஷ்டிம் பஞ்
சஷ: பஞ்சாஶீதிம் தே பஞ்சாஶீதிம் பூர்வப்ராணம் ஸம்வஹந்தி தேவா:

ஸூர்யோதயாத்) அத்ராபி ராத்ர்யாதிஶப்தா: தத்ததபிமாந்யாதிவாசக
தேவதாபரா: । ப்ராணாப்ராண பர்வதிவஸ । (தேவஜுஷ்டம் பூர்வப்ராணம் ஸம்
வஹந்தி) ஸம்வஹந்தி தத்ர தத்ராநாராஜாநதேவாநாம் போஜ்யோபகரணம்
ஸம்பந்தீத்யர்த்த: । (தாம்ஸ்தத்ர தேவா யதா ஸோமம் ராஜாநமாப்யாயஸ்
வாபக்ஷீயஸ்வேத்யேநாம்ஸ்தத்ர பக்ஷயந்தி) யதா ஸோமம் ராஜாநம் யஜ்ஞே
ருத்விஜ: ஆப்யாயஸ்வ அபக்ஷீயஸ்வேதி பக்ஷயந்தி தத்வதேநாம்ஸ்தத் தேவா
பக்ஷயந்தீத்யர்த்த: । ஆப்யாயஸ்வாபக்ஷீயஸ்வேதி “க்ரியாஸமபிஹாரே
லோட் லோடோ ஹிஸ்வௌ வா ச தத்த்வமோ:”ரிதி ஸ்வாதேஶ: । “லோ ப்யஞ்ஜளி,
க்ஷிக்ஷயே” । அபக்ஷீணாநு பூர்ணாநாப்யாயயந்தி. ஆப்யாயிதாநாமு
பக்ஷிணே க்ஷயம் கமயந்தி, ஏவம் தேவாஸ்ஸுஜ்யோதிஷ்யாநு உபகரண
மேதாநு கதிர்ணா: பூர்ணா: பூர்ணமிஶ்ராயஜ்ஞ: ஸ்வஸ்வபோஜ்யோபகரண
மேதாநு ஸம்வர்த்தீத்யர்த்த: । தேஷாம் ஜ்யோதிஷாநாம் கதிர்ணாம்
பக்ஷணஸ்ய ஸ்வபோஜ்யோபகரணீகரணமேவ । ஶ்ருதிஶ்ச “ஸோமம் ஸ
ந்நாதவிஞ்ஞாதயாஹி ஜபத்பதீ”தி । பகவதா பாஷ்யக்ருதாபி “ஜீவஸ்ய
தேவாநாம் போஜ்யோபகரணபாவிப்ராயஶ்சேந பக்ஷ்யஸ்வமம் ஸத
ஸஹாக்தம் । தேந த்ருஷ்டிரேவம் தேவாநாம் பக்ஷணமிதி ஶ்ருதயே—
“ந ஹ வை தேவா அஶ்நந்தி ந பிபந்தி ஏதமேவாம்ருதம் த்ருஷ்ட்வா த்ருப்
யந்தீ”தி பாஷிதம் । அதோ ந த்ருப்தீதாதிப்ராபம்ந ராஜாநமிதி தே
வோபகரணமேவ தத்பக்ஷ்யமிதி பாவ: । (தேஷாம் யதா ஸ்வயம்பூர்வ
தி ॥) தேஷாம் கதிர்ணாம் தத் போஜ்யாயநம் ஸ்வயம் பூர்வம் யதா பவ
தேதி பரிபூர்த்தி । பரிக்ஷீயத இத்யர்த்த: । (அப்யேதேவாகாஶமாஹிநி
ர்விஷ்டே) ஆப தத: யதா ஸ்வயம்பூர்வ: அத்ர ஜ்ஞாநஸ்ஸம்யோகாத்
ப்ரீயதே ஏவம் கதிக்ஷயே கதிர்ணா: ப்ரீணாஸ்ஸந்த: ஸ்வக்ஷா ஆகா
ஶமத்ருஶாஜய ஸம்பந்தீத்யர்த்த: । ஶ்ருதிஶ்ச “தஸ்வா ஸாஜ்ஞாத்யா வதி
ஷ்டதே”ரிதி । பாஷ்யே ச “ததாவத்வஷம் தத்ஸம்யுக்தத்ஸா
த்ருஶ்யாஹிஜ்ஞாய”தி பாஷிதம் । (ஆகாஶமாயதம்) அஹிநிர்விஷ்டே இதி
ஶேஷ: । அத்ராபி ப்ரோஷிதாம் கதிர்ணாம் பூர்வபிஶ்வாயஸாவா
ஸம்பவாச் வாயுஸாத்ருஶ்யமேவேத்யர்த்த: । (வாயோரஷ்டிம்) அஹிநிர்விஷ்

புருஷாக்³னௌ ஹூயந்தே ததோ யோஷாக்³னௌ ஜாயந்தே லோகாந்
ப்ரத்யுத்தா²யிநஸ்த ஏவமேவாநுபரிவர்தந்தே'த² ய ஏதௌ ப
ந்தா²நௌ ந விது³ஸ்தே கீடா: பதங்கா³ யதி³த³ம் த³ந்த³ஶூகம் ॥ ॥ ௧௬ ॥

இதி ஷஷ்டா²த்⁴யாயே த்³விதீயம் ப்³ராஹ்மணம் ॥

ஸ ய: காமயேத மஹத்ப்ராப்நுயாமிதி த்ரியக்ஷரம் ஸர்வௌஷதே⁴

த்யர்த²: । (வ்ருஷ்டே: ப்ருதி²வீம்) ப்ராப்நுவந்தி । (தே ப்ரு
தி²வீம் ப்ராப்யாந்நம் ப⁴வந்தி) அந்நம் ப⁴வந்தி ஓஷதி⁴வநஸ்பதிரூபேணாந்ந
ஸம்ஸ்ருஷ்டா ப⁴வந்தீத்யர்த²: । தே புந: ப்ராப்நுவந்த்யேவ புரு
ஷாக்³னௌ ஹூயந்த இத்யர்த²: । (ததோ யோஷாக்³னௌ) ஹூயந்த இத்ய
நுஷங்க³: । தத: (ஜாயந்தே) தத: புந: யோஷாக்³னௌ ஹுதா ரேதோ
ரூபா ஹிரண்மயாதி³பி⁴: புருஷரூபா ஜாயந்த இத்யர்த²: । (லோ
காந் ப்ரத்யுத்தா²யிந:) தே புருஷா: புண்யலோகாந் ப்ரதி
உத்தா²யிந: யாகா³தி³ஶீலா ப⁴வந்தீத்யர்த²: । (த ஏவமேவாநுபரிவர்த
ந்தே) த ஏவமேவ கேவலகர்மிண: புந:புநராவர்தந்த இத்யர்த²: ।
ஏதாவதா பஞ்சாக்³நிவித்³யாப்ரஶ்நோத்தரம் ப⁴வதி । (அத² ய ஏதௌ
பந்தா²நௌ ந விது³: தே கீடா: பதங்கா³ யதி³த³ம் த³ந்த³ஶூகம்) அத² ஏதௌ
பந்தா²நௌ ந விது³: தே கீடா: பதங்கா³: த³ந்த³ஶூகாதி³ரூபேண ஜாயந்த இத்யர்த²: ।
யே ப்ராணிந: ஏதௌ பந்தா²நௌ தேவபித்ரு
யாநரூபௌ ந ஜாநந்தி விஹிதகர்மாநுஷ்டாநரஹிதா:
யாநரூபௌ ந ஜாநந்தி தே கீடபதங்க³ஸ்த³ம்ஶமஶகாதி³ரூபேண ஜா
யந்த இத்யர்த²: । தே கீடாத³யோ புநராவர்தந்தே । அத ஏவ "ஜாயஸ்வ
ம்ரியஸ்வ" இத்யேதத் த்ருதீயம் ஸ்தா²நம் । தேநாஸௌ லோகோ ந ஸம்பூர்யதே
ஜாயஸ்வ ம்ரியஸ்வேதி த்ருதீயஸ்தா²நம் । ஏதத்³லோகாஸம்பூரணே
ஹேது:" இதி த்ருதீயப்ரஶ்நஸ்யோத்தரம் । ஏதத்³லோகா
ஸம்பூர்ணத்வம் இதி த்ருதீயப்ரஶ்நஸ்யோத்தரம் ப⁴வதி ।
இத்யநேந மந்த்ரோக்தவிஷயஸ்ய த்ருதீயப்ரஶ்நஸ்யோத்தரம் ப⁴வதி ।
"ஸ்வயஶஸம்யோக" "ஸயோ'வோகாஶமபி⁴நிஷ்பத்³யந்தே" இத்யாதி³நா "வேஷாயஷோ'ம்லோக
மாநரவந்தா" இதி பஞ்சமப்ரஶ்நஸ்ய விஷயக்³ருதீயப்ரஶ்நஸ்ய
த்ரம் ப⁴வதி । "தேவயாநஸ்ய ப்ரதிபத³ம் வித³ யா
த்ரம் ப⁴வதி । "பித்ருயாணஸ்ய வா" இதி தேவயாநபித்ருயாணமார்க³விஷயப்ரஶ்நஸ்ய
"தே அர்சிரபி⁴ஸம்ப⁴வந்தி, தே தூ⁴மமபி⁴ஸம்ப⁴வந்தி" இதி ப்ரஶ்ந
ஸ்ய ப்ரதிவசநம் ப⁴வதி ॥ ॥ ௧௬ ॥

இதி ஷஷ்டா²த்⁴யாயே த்³விதீயப்³ராஹ்மணபா⁴ஷ்யம் ॥

வஸ்து ஜ்ஞாநகர்மணோ: ... தத்ர கர்மவிஷயநம் வித்த
ஸம்பாதநாய மந்த²கர்ம ப்ராரப்⁴யதே । ... ஸாயம்ப்ராத:
மஹத்ப்ராப்நுயாமிதி வித்தார்ஜநோபாயமாஹ ... மஹத்ப்ராப்நுயாமிதீத்யாதி³நா ॥
மந்த²கர்மாஹ — (ஸ ய: காமயேத மஹத்ப்ராப்நுயாமிதி ... காமயேத மஹத்
த்வம் மஹத்த்வம் ப்ராப்நுயாமிதி யஜ்ஞோ மஹத் மஹத்த்வம் காமயேத ...

மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ரேதஸே ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ॥ ॥ ௨ ॥

அக்நயே ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ஸோமாய ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி பூ: ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி புவ: ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ஸ்வ: ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி பூர்புவ:ஸ்வ: ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ப்ரஹ்மணே ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி க்ஷத்ராய ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி பூதாய ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி பவிஷ்யதே ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி விஶ்வாய ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ஸர்வாய ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ப்ரஜாபதயே ஸ்வாஹேத்யக்நௌ ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவமவநயதி ॥ ॥ ௩ ॥

அதைநமபிம்ருஶதி ப்ரமதஸி ஜ்வலதஸி பூர்ணமஸி ப்ரஸ்தப்தமஸ்யேகஸபமஸி ஹிங்க்ருதமஸி ஹிங்க்ரியமாணமஸ்யுத்கீதமஸ்யுத்கீயமாநமஸி ஶ்ராவிதமஸி ப்ரத்யாஶ்ராவிதமஸ்யார்த்ரே ஸந்தீப்தமஸி விபூரஸி ப்ரபூரஸ்யந்நமஸி ஜ்யோதிரஸி நிதநமஸி ஸம்வர்கோऽஸீதி ॥ ॥ ௪ ॥

அதைநமுத்யச்சத்யாமம்ஸ்யாமம்ஹி தே மஹி ஸ ஹி ராஜேஶாநோऽதிபதி: ஸ மாம் ராஜேஶாநோऽதிபதிம் கரோத்விதி ॥ ௫ ॥

அதைநமாசாமதி தத்ஸவிதுர்வரேண்யம் । மது வாதா ருதாயதே மது க்ஷரந்தி ஸிந்தவ: மாத்வீர்ந: ஸந்த்வோஷதீ: பூ: ஸ்வாஹா । பர்கோ தேவஸ்ய தீமஹி மது நக்தமுதோஷஸோ மதுமத்பார்திவம் ரஜ: மது த்யௌரஸ்து ந: பிதா புவ: ஸ்வாஹா । தியோ யோ ந:

ஏவமேவ ப்ராணாதிஷு ஹுத்வா ஸம்ஸ்ரவஸ்ய மந்தே நிநயநம் । உக்தவாநம் ரேதஸே ஸ்வாஹேத்யாதிஷ்வபி ஏகைகாமாஹுதிம் ஹுத்வா மந்தே ஸம்ஸ்ரவநிநயநம் ॥ ॥ ௨ ॥ ௩ ॥

(அதைநமபிம்ருஶதி) வக்ஷ்யமாணேந மந்த்ரேணேதி ஶேஷ: । அபி மந்த்ரார்த: — ப்ரமதஸீத்யாதிநா ॥ ॥ ௪ ॥

(அதைநமுத்யச்சதி) ஹஸ்தேநாதாய வக்ஷ்யமாணமந்த்ரேண ... ஊர்த்வமுத்யச்சதீத்யர்த: । மந்த்ரார்த: — (ஆமம்ஸ்யாமம்ஹி தே இத்யாதி) । ...
(அதைநமாசாமதி) காயத்ர்யா ப்ரதமபாதேந ப்ரதம மதுமத்யா ருசா ஸ்வாஹாந்தயா ப்ரதமவ்யாஹ்ருத்யா ச ... ।

வ்ருவொரஷயா நுயாமோணொ வநஷதி ஜுயமோஞஜுஸூ ஸஶுயமு:
மோயுஶுாவொ ஷவஜு நஷுவ: ஷுாமொஹதி । ஸவுராணு ஸாவிதீ
ஜோஹ ஸவுராஸு ஜுயதீராஹமெவெஷம ஸவும் ஷஶுயாஸம்ஷஶு
ஷுவஷுவ: ஷுாமொஹதுஜுத கூவஜு வாணீவுக்ஷாயு ஜவமெந்
நாஹிம் வுாக்ஷிராஸம்விஶதி வ்ராதராஷித்ரமவதிஷ்டெத ஷிஶா
மெக்வணுரீக்ஜவுஹம் ஜநஷுாணாமெக்வணுரீகம் ஷஶுயா
ஸஜிதி யமெதமெத்ர ஜவமெநநாஹிரோவஸீமொநாவஶும் ஜவதி ॥ ௬ ॥
தமெஹதமூராஸக கூரணிவுராஜஸமெநயாயயாஜ்ஞவல்க்யாயா
ஞெவாஸிந உக்ஷுாவாவாஷி யவநமஶுமெஷெ ஷுாணளநிஷிணெ
ஜாமெபாரஜுாவா: வுமொராமெஹயா: வளராஶாநீதி ॥ ॥ ௭ ॥
வநதமெஹவ வாஜஸமெநயொ யாஜ்ஞவல்க்யொ ஜுயகாயமெவெ
ஜுாயாஞெவாஸிந் உக்ஷுாவாவாஷி யவநமஶுமெஷெ ஷுாணள
நிஷிணெஜாமெபாரஜுாவா: வுமொராமெஹயா: வளராஶாநீதி ॥ ௮ ॥
வநதமெஹவ ஜுயக: மெவெஜுஶுமாய ஹாமவிதுமெயஜெ

ய: । த்ருதீமெயஸ்த்ருதீய: । வநவம் வக்ஷுமோமெணஜும்மெது ஷிஹிஷிஹு
க்ஷயதீத்யர்த்த: । (ஸவுராணு ஸாவிதீ ஜோமொஹத்யாதி ॥) ஶாயத்ரீவாஷ
த்ரயம் ஜுயதீத்ரயம் சுஹமெவெஷம் ஸவும் ஷஶுயாஸஜிதி ஜம்மெத்ரா வுா
ஹ த்ரித்ரயமெணுதி வதயுஜம்மெத்ரணாவஶிஷ்டம் ஸவுமோவஜு வாணீ
வுக்ஷாமெவுத்யர்த்த: । (ஜவமெநநாஹிம் வுாக்ஷிராஸம்விஶதி) ஜவமெந
நாஹிம் சுமெஹ:வஶாசுவுாக்ஷிராஶுமெதத்யர்த்த: । (வுாதராஷித்ரமவ
திஷ்டெத) வுாதஸம்ய்ராமவாஸு வக்ஷமோமெணந ஷிஶாமெக்வம்வ
ரீகஜிதி ஜம்மெத்ரணாஷித்ரமவஸ்ஸாமெயதத்யர்த்த: । (யமெதமெத்ரஜவமெந
நாஹிரோவஸீமொநா வம்ஶம் ஜவதி) யஸாஶதமோஶத்ராமெஹ:வஶாஷாவஸீமொநா
வம்ஶவுாஹணம் ஜமெவஷித்யர்த்த: ॥ ॥ ௬ ॥
(தம்மெஹதமூராஸக கூரணிவுராஜஸமெநயாய யாஜ்ஞவல்க்யாயா
ஞெவாஸிநஉக்ஷுாவாவ) கூரணி:சுரணவதுஉராஸக: ஷஶிஷ்யா
ய வாஜஸமெநயஶாவாஜுாயிமெந யாஜ்ஞவல்க்யாய தம்மெஹதம் உக்தம் கமோரா
நஷுாநவுகாரமோக்ஷுா சுந்துஷவுவாமெவ த்யர்த்த: । கிஞெஷித்யத்ரா
ஹ— (யவநம் ஶமெஷெ ஷுாணள நிஷிணெஷித்யாதி ॥) வநம் ஸம்ஷு
வஸம்ஷு த்தம் ஜம்யம் ஶமெஷெ ஷுாணள யஷி கஶிணிஷிணெஜ தஸு மோ
ஹாத்ராஷுாவாஶு ஜாமெபாரது, வத்ராணிவ வுமொராமெஹயாமீத்ருக்ஷுவா
நித்யர்த்த: ॥ ॥ ௭ ॥
(வநதமெஹவவாஜஸமெநயொ யாஜ்ஞவல்க்யொ ஜுயகாயெத்யாதி ॥)
ஸவும் வஶுவுவக । (தமெஷதஞாவத்ராயநாநமெஞெவாஸிமெநவாவு ஃ

𑌵𑌾𑌸𑌿𑌨 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌯 𑌏𑌨𑌂 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌕𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌣𑍌 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑍇𑌰𑌞𑍍𑌛𑌾𑌖𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍋𑌹𑍇𑌯𑍁𑌃 𑌪𑌲𑌾𑌶𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௯ ॥

𑌏𑌤𑌮𑍁 𑌹𑍈𑌵 𑌚𑍂𑌲𑍋 𑌭𑌾𑌗𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌿𑌰𑍍𑌜𑌾𑌨𑌕𑌯 𑌆𑌯𑌸𑍍𑌥𑍂𑌣𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇𑌵𑌾𑌸𑌿𑌨 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌯 𑌏𑌨𑌂 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌕𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌣𑍌 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑍇𑌰𑌞𑍍𑌛𑌾𑌖𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍋𑌹𑍇𑌯𑍁𑌃 𑌪𑌲𑌾𑌶𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௦ ॥

𑌏𑌤𑌮𑍁 𑌹𑍈𑌵 𑌜𑌾𑌨𑌕𑌿𑌰𑌾𑌯𑌸𑍍𑌥𑍂𑌣𑌃 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑌾𑌯 𑌜𑌾𑌬𑌾𑌲𑌾𑌯𑌾𑌨𑍍𑌤𑍇𑌵𑌾𑌸𑌿𑌨 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌯 𑌏𑌨𑌂 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌕𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌣𑍌 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑍇𑌰𑌞𑍍𑌛𑌾𑌖𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍋𑌹𑍇𑌯𑍁𑌃 𑌪𑌲𑌾𑌶𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 ॥ ॥ ௧௧ ॥

𑌏𑌤𑌮𑍁 𑌹𑍈𑌵 𑌸𑌤𑍍𑌯𑌕𑌾𑌮𑍋 𑌜𑌾𑌬𑌾𑌲𑍋𑌽𑌨𑍍𑌤𑍇𑌵𑌾𑌸𑌿𑌭𑍍𑌯 𑌉𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑍋𑌵𑌾𑌚𑌾𑌪𑌿 𑌯 𑌏𑌨𑌂 𑌶𑍁𑌷𑍍𑌕𑍇 𑌸𑍍𑌥𑌾𑌣𑍌 𑌨𑌿𑌷𑌿𑌞𑍍𑌚𑍇𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑍇𑌰𑌞𑍍𑌛𑌾𑌖𑌾𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌰𑍋𑌹𑍇𑌯𑍁𑌃 𑌪𑌲𑌾𑌶𑌾𑌨𑍀𑌤𑌿 𑌤𑌮𑍇𑌤𑌂 𑌨𑌾𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌵𑌾𑌨𑌨𑍍𑌤𑍇𑌵𑌾𑌸𑌿𑌨𑍇 𑌵𑌾 𑌬𑍍𑌰𑍂𑌯𑌾𑌤𑍍 ॥ ॥ ௧௨ ॥

𑌚𑌤𑍁𑌰𑍌𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍍𑌯𑍌𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑌃 𑌸𑍍𑌰𑍁𑌵 𑌔𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑌶𑍍𑌚𑌮𑌸 𑌔𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰 𑌇𑌧𑍍𑌮 𑌔𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑍍𑌯𑌾 𑌉𑌪𑌮𑌨𑍍𑌥𑌨𑍍𑌯𑍌 𑌦𑌶 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑌿 𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑌿 𑌵𑍍𑌰𑍀𑌹𑌿𑌯𑌵𑌾𑌸𑍍𑌤𑌿𑌲𑌮𑌾𑌷𑌾 𑌅𑌣𑍁𑌪𑍍𑌰𑌿𑌯𑌙𑍍𑌗𑌵𑍋 𑌗𑍋𑌧𑍂𑌮𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌮𑌸𑍂𑌰𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌖𑌲𑍍𑌵𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌖𑌲𑌕𑍁𑌲𑌾𑌶𑍍𑌚 𑌤𑌾𑌨𑍍𑌪𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌦𑌧𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁𑌨𑌿 𑌘𑍃𑌤 𑌉𑌪𑌸𑌿𑌞𑍍𑌚𑌤𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍁𑌹𑍋𑌤𑌿 ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌵𑍈 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌰𑌸𑌃 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍍𑌯𑌾 𑌆𑌪𑍋𑌽𑌪𑌾𑌮𑍋𑌷𑌧𑌯 𑌓𑌷𑌧𑍀𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌪𑌾𑌣𑌿 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌪𑌾𑌣𑌾𑌂 𑌫𑌲𑌾𑌨𑌿 𑌫𑌲𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌃 𑌪𑍁𑌰𑍁𑌷𑌸𑍍𑌯 𑌰𑍇𑌤𑌃 । ॥ ௧ ॥

𑌸 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑍇 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌪𑍍𑌰𑌤𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌯𑌾

𑌯𑌾𑌤𑍍) 𑌏𑌵𑌂 𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌪𑌰𑌮𑍍𑌪𑌰𑌯𑌾 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌮𑍇𑌤𑌤𑍍𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌶𑌿𑌷𑍍𑌯𑌵𑍍𑌯𑌤𑌿𑌰𑌿𑌕𑍍𑌤𑍇 𑌨𑍋𑌪𑌦𑌿𑌶𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௮ ॥ ௯ ॥ ௧௦ ॥ ௧௧ ॥ ௧௨ ॥

𑌚𑌤𑍁𑌰𑍌𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌂, 𑌤𑌦𑍇𑌵𑍌𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑌪𑌾𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌂 𑌦𑌰𑍍𑌶𑌯𑌤𑌿 — (𑌔𑌦𑍁𑌮𑍍𑌬𑌰𑌃 𑌸𑍍𑌰𑍁𑌵 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌦𑌶 𑌗𑍍𑌰𑌾𑌮𑍍𑌯𑌾𑌣𑌿 𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌨𑍀𑌤𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌤𑌾𑌨𑍍𑌯𑍇𑌵 𑌗𑌣𑌯𑌤𑌿 — (𑌵𑍍𑌰𑍀𑌹𑌿𑌯𑌵𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) 𑌖𑌲𑌕𑍁𑌲𑌾𑌃 𑌕𑍁𑌲𑌤𑍍𑌥𑌾 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । (𑌤𑌾𑌨𑍍𑌪𑌿𑌷𑍍𑌟𑌾𑌨𑍍𑌦𑌧𑌨𑌿 𑌮𑌧𑍁𑌨𑌿 𑌘𑍃𑌤 𑌉𑌪𑌸𑌿𑌞𑍍𑌚𑌤𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯 𑌜𑍁𑌹𑍋𑌤𑌿) 𑌦𑌧𑌿𑌮𑌧𑍁𑌘𑍃𑌤𑌾𑌵𑌸𑌿𑌕𑍍𑌤𑌪𑍇𑌷𑌣𑌂 𑌕𑍃𑌤𑍍𑌵𑌾 𑌆𑌜𑍍𑌯𑍇𑌨 𑌜𑍁𑌹𑍋𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧௩ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌤𑍃𑌤𑍀𑌯𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌸𑍍𑌯 𑌲𑍋𑌕𑌪𑍍𑌰𑌾𑌪𑍍𑌤𑌿𑌵𑌿𑌶𑌿𑌷𑍍𑌟𑌸𑌾𑌧𑌨𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌤𑌦𑍁𑌤𑍍𑌪𑌾𑌦𑌕𑌂 𑌕𑌰𑍍𑌮 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌶𑍇𑌷𑍇𑌣𑌾𑌹 — (𑌏𑌷𑌾𑌂 𑌵𑍈 𑌭𑍂𑌤𑌾𑌨𑌾𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌰𑌸 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌸𑍍𑌪𑌷𑍍𑌟𑍋𑌽𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௧ ॥

(𑌸 𑌹 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍀𑌕𑍍𑌷𑌾𑌞𑍍𑌚𑌕𑍍𑌰𑍇 𑌹𑌨𑍍𑌤𑌾𑌸𑍍𑌮𑍈 𑌇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌶𑍍𑌰𑍇𑌷𑍍𑌠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] भवति ॥ ७ ॥

[illegible] भवतः ॥

॥ ८ ॥

[illegible] ॥

॥ ९ ॥

[illegible] भवति ॥

॥ १० ॥

[illegible] भवति ॥

॥ ११ ॥

[illegible]

[illegible] ॥) [illegible] ॥

([illegible] इत्यादि ॥) [illegible] ॥ ॥ ७ ॥

([illegible] इत्यादि ॥) [illegible] ॥ ॥ ८ ॥

([illegible] इति ॥) [illegible] ॥ ॥ ९ ॥

([illegible] इत्यादि ॥) ([illegible] ॥) [illegible] ॥ ॥ १० ॥

([illegible] इत्यादि ॥) [illegible] ॥ ११ ॥

[illegible]

ஹௌஷீ: ப்ராணாபாநௌ த ஆததே(அ)ஸாவிதி மம ஸமித்தே(அ)ஹௌஷீ: புத்ரபசூம்ஸ்த ஆததே(அ)ஸாவிதி மம ஸமித்தே(அ)ஹௌஷீரிஷ்டாஸுக்ருதே த ஆததே(அ)ஸாவிதி மம ஸமித்தே(அ)ஹௌஷீராசாபராகாசௌ த ஆததே(அ)ஸாவிதி ஸ வா ஏஷ நிரிந்த்ரியோ விஸுக்ருதோ(அ)ஸ்மால்லோகாத்ப்ரைதி யமேவம்வித்ப்ராஹ்மண: சபதி தஸ்மாதேவம்விச்ச்ரோத்ரியஸ்ய தாரேண நோபஹாஸமிச்சேதுத ஹ்யேவம்வித்பரோ பவதி ॥ ॥ ௧௨ ॥

அத யஸ்ய ஜாயாமார்தவம் விந்தேத் த்ர்யஹம் கம்ஸே ந பிபேதஹதவாஸா நைநாம் வ்ருஷலோ ந வ்ருஷல்யுபஹந்யாத் த்ரிராத்ராந்த ஆப்லுத்ய வ்ரீஹீநவகாதயேத் ॥ ॥ ௧௩ ॥

ஸ ய இச்சேத்புத்ரோ மே சுக்லோ ஜாயேத வேதமநுப்ருவீத ஸர்வமாயுரியாதிதி க்ஷீரௌதநம் பாசயித்வா ஸர்பிஷ்மந்தமச்நீயாதாமீச்வரௌ ஜநயிதவை ॥ ॥ ௧௪ ॥

அத ய இச்சேத்புத்ரோ மே கபில: பிங்கலோ ஜாயேத த்வௌ வேதாவநுப்ருவீத ஸர்வமாயுரியாதிதி தத்யோதநம் பாசயித்வா ஸர்பிஷ்மந்தமச்நீயாதாமீச்வரௌ ஜநயிதவை ॥ ॥ ௧௫ ॥

ஹோமம் க்ருத்வா சாபம் தத்யாத் (ஸ்த்ரீப்ர) ஸ்த்ரீயம் பதிம்ஸ்த்ராவாசேத்ய நார்தா: (சாம ஹௌஷீ:) சபேரேஷீத: ப்ராணாபாநௌ த ஆததீத்யாதி ரம்பெத்ரு ச்ச தாஸிஜுஜுஹயாத் । அந்தே அஸாவிதி சத்ரோர்நாம க்ருஹ்ணீயாத் । (ஸ வா ஏஷ நிரிந்த்ரியோ விஸுக்ருதோஸ்மால்லோகாத்ப்ரைதீத்யாதி ॥) ஏவம்வித்ப்ராஹ்மணோ யம் சபதி ஸ: நிரிந்த்ரிய:, விஸுக்ருத் விஸுக்ருதச்ச, ப்ரேதோ பவதீத்யர்த: । (தஸ்மாதேவம்விச்ச்ரோத்ரியஸ்ய தாரேணேத்யாதி ॥) ஏவம்விச்ச்ரோத்ரியஸ்ய ஏவம்விதச்ச்ரோத்ரியஸ்ய தாரைர்: । (உத ஹ்யேவம்வித்பரோ பவதி) ஏவம்வித்வேஷ சத்ருர்வசீகரோதீதி பாவ: ॥ ॥ ௧௨ ॥

அத யஸ்ய ஜாயாமித்யாதிக்ரந்த: "வ்ரீஹீநவகாதயேத்" இத்யந்த: பூர்வோக்த ஷஷ்ட்யா: ஸாமஸ்த்யாந் । (வ்ருஷல:) சூத்ர: । (நோபஹந்யாத்) நஸ்ப்ருசேத் । (ஆப்லுத்ய) ஸ்நாத்வா । அஹதவாஸா இதி வ்ருதஹிதேந ஸம்பந்த: । ஸ்நாதாஸ்யா ஸ்தாம் வக்ஷ்யமாணஸ்நா ஞ்யவாகாய சம் வ்ரீஹீநவகாதயேதி யோஜ்யேத்யர்த: ॥ ॥ ௧௩ ॥

(ஸ ய இச்சேத்புத்ரோ மே சுக்லோ ஜாயேத வேதமநுப்ருவீதேத்யாதி ॥) (ஈச்வரௌ ஜநயிதவை) தௌ தம்பதீ ஜநயிதவை ஜநயிதும் ஈச்வரௌ ஸமர்தாவித்யர்த: । தம்பத்யோர்யிதவ்யத்ப: ॥ ௧௪ ॥

(அத ய இச்சேத்புத்ரோ மே கபில இத்யாதி ॥) ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ ௧௫ ॥

யஸ்ய ஜந்மனி ஸஞ்ஜாதா ஶ்ரீராமஸ்ய ப்ரசோதிதா யோஷிதாஃகேஷா ஜாயெத க்ரீ
யேதா நநாவை ஸவித ஸவஞ்சாயாஹியாதித் த்வாநளாநம் வாவயி
க்கா ஸவியுஷஜ்ஞேஶ்யாதாஶீஸ்ரள ஜநயிதவெவ ॥ ॥ கசு ॥

யஸ்ய யஜ்ஞேஷு ஸஹிதாஜெ வஞ்ஜிதாஜாயெதவஸவஞ்சாயாஹியாதிதி
திஜளாநம் வாவயிக்கா ஸவியுஷஜ்ஞேஶ்யாதாஶீஸ்ரள ஜநயி
தவெவ ॥ ॥ கஎ ॥

யஸ்ய யஜ்ஞேஷு தாஜெத்ராஜெவம்பிதா விஶீதஸ்ஜிதிஜஶ்ரூஶ்ரூப்ர
ஷிதாம் வாவம் ஹாஷிதா ஜாயெத ஸவஞ்சாயெநாநநாவைஸ்ரீதஸ
வஞ்சாயாஹியாதிதி ஶாமஸளநம் வாவயிக்கா ஸவியுஷஜ்ஞேஶ்யா
தாஶீஸ்ரள ஜநயிதவா ஜொகெஷந வாஷ்ஞ்ஹேணவா ॥ ॥ கஅ ॥

யஸ்யாஹிவ்ராதமெவ ஸ்வாஶ்ரீவாகாவ்ருதாஜ்யம்வெஷ்ஷிக்கா ஸ்வாஶ்ரீ
வாகவெஸ்யாவவா தம் ஜாஹோதத்வியெஸ்வாஹோஜநாஶதயெஸ்வாஹா
ஷெவாய ஸவிதெத்ர ஸதவ்ரஸவாய ஸ்வாஹோதி ஹாகெவாஜவ்ருத்த
வ்ராஶ்ராதி வ்ராஶ்ருதஸ்யா: வ்ரயஜ்ஞதி வ்ரக்ஷாயவ வாணீ
உஷவாத்ரம் வரூராயிக்கா தெமெநநாம்த்ரிஸ்ரஹக்ஷதத்வதிஷா
தொ விஶ்வாவஹொஜநாதிஜ்ஞவ்ரவரூவஞ்சாம் ஸஜ்ஞாயாம் வதத்ரா
ஸஹோதி ॥ ॥ கக ॥

(யஸ்ய யஜ்ஞேஷு தாஜெத்ராஜெ ஶ்ராஜெஶா யொஹிதாகேஷா ஜாயெதெ
த்யாதி ॥) (உநளநம்) உநகளநத்யு । ஶாநளநத்தித்யர்த: ॥ கசு ॥

(யஸ்ய யஜ்ஞேஷு ஜாஹிதாஜெவம்பிதாஜாயெதெத்யாதி ॥) ஜாஹிதா:
வாம்பித்ரம் ஜளகிஷ்வியெ । வெஷெநயிகாராதிதி உத்ஷவத்வு ॥ கஎ ॥

(யஸ்ய யஜ்ஞேஷு தாஜெத்ரா ஜெ வம்பிதொ விஶீதஜத்யாதி ॥) விஶீத:
வ்ரஸிஜ: । (ஸஜிதிம்ஹஶ:) ஸஹாம்ஹஜ்ஞா । (ஶ்ரூஶ்ரூப்ரஷிதாம்) ரஶணீயாத்யு ।
ஶாம்ஸநியஶாயஞ்சாஹ— (ஜொகெஷந வாஷ்ஞ்ஹேணவெதி ॥) உக்ஷா ரெத
ஸ்வஸநஸஶயர்த: । வாம்ஹவஜத்யர்த: ॥ ॥ கஅ ॥

(யஸ்யாஹிவ்ராதமெவ ஸ்வாஶ்ரீவாகாவ்ருதாஜ்யம் வெஷ்ஷிகெவத்யாதி ॥)
கவமெநத்யா: வ்ராத:காமெ (ஸ்வாஶ்ரீவாகாவ்ருதா) ஸ்வாஶ்ரீவாகவியிநா
க்ருஜ்யம் (வெஷ்ஷிக்கா) ஸம்ஸ்க்ருதத்வ (ஸ்வாஶ்ரீவாகவெஸ்யாவவாதம்) ஸ்வாஶ்ரீ
வாகஶாவஹதத்வ ஜாஹோதி । வமெராஸஷாய கஜ்ஞயெஸ்வாஹோதத்யாதி
ஸ்வாஹாஜெஜ்ஞஶஞ்சம்தெத்ர ஜஞ்ஜொவாதீதத்யர்த: । ஹாகெவாஜவ்ருதத்யாய
ஸ்வயம் வ்ராஶ்ராதி । வ்ராஶ்ருத(ஜதாரஸ்யா:) ஜதாரெஸெவ வதெத்ரவ
வ்ரயஜ்ஞதீதத்யர்த: । (வணநாம்) வத்ரீம் உத்திஷ்ஷதி ஶம்தெத்ரண த்ரி:வெப்ரா
க்ஷயெதித்யர்த: । ஶிஷ்டம் ஸ்பஷ்டம் ॥ ॥ கக ॥

𑌅𑌥𑍈𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤𑍇𑌽𑌮𑍋𑌽𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿 𑌸𑌾 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌸𑌾 𑌤𑍍𑌵𑌮𑌸𑍍𑌯𑌮𑍋𑌽𑌹𑌂 𑌸𑌾𑌮𑌾𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑌿 𑌋𑌕𑍍𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑌹𑌂 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌤𑍍𑌵𑌂 𑌤𑌾𑌵𑍇𑌹𑌿 𑌸𑌂𑌰𑌭𑌾𑌵𑌹𑍈 𑌸𑌹 𑌰𑍇𑌤𑍋 𑌦𑌧𑌾𑌵𑌹𑍈 𑌪𑍁𑌂𑌸𑍇 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌯 𑌵𑌿𑌤𑍍𑌤𑌯 𑌇𑌤𑌿 ॥ ௨௦ ॥

𑌅𑌥𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌊𑌰𑍂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌪𑌯𑌤𑌿 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌹𑍀𑌥𑌾𑌂 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌇𑌤𑌿 𑌤𑌸𑍍𑌯𑌾𑌮𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌨𑌿𑌷𑍍𑌠𑌾𑌯 𑌮𑍁𑌖𑍇𑌨 𑌮𑍁𑌖𑌂 𑌸𑌂𑌧𑌾𑌯 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑍇𑌨𑌾𑌮𑌨𑍁𑌲𑍋𑌮𑌾𑌮𑌨𑍁𑌮𑌾𑌰𑍍𑌷𑍍𑌟𑌿 । 𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌨𑌿𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌯𑌤𑍁 𑌤𑍍𑌵𑌷𑍍𑌟𑌾 𑌰𑍂𑌪𑌾𑌣𑌿 𑌪𑌿𑌂𑌶𑌤𑍁 । 𑌆𑌸𑌿𑌞𑍍𑌚𑌤𑍁 𑌪𑍍𑌰𑌜𑌾𑌪𑌤𑌿𑌰𑍍𑌧𑌾𑌤𑌾 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌦𑌧𑌾𑌤𑍁 𑌤𑍇 । 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌧𑍇𑌹𑌿 𑌸𑌿𑌨𑍀𑌵𑌾𑌲𑌿 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌧𑍇𑌹𑌿 𑌪𑍃𑌥𑍁𑌷𑍍𑌟𑍁𑌕𑍇 । 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌤𑍇 𑌅𑌶𑍍𑌵𑌿𑌨𑍌 𑌦𑍇𑌵𑌾𑌵𑌾𑌧𑌤𑍍𑌤𑌾𑌂 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌕𑌰𑌸𑍍𑌰𑌜𑍌 ॥ ௨௧ ॥

𑌹𑌿𑌰𑌣𑍍𑌮𑌯𑍀 𑌅𑌰𑌣𑍀 𑌯𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌮𑌨𑍍𑌥𑌤𑌾𑌮𑌶𑍍𑌵𑌿𑌨𑍌 । 𑌤𑌂 𑌤𑍇 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌹𑌵𑌾𑌮𑌹𑍇 𑌦𑌶𑌮𑍇 𑌮𑌾𑌸𑌿 𑌸𑍂𑌤𑌵𑍇 । 𑌯𑌥𑌾𑌗𑍍𑌨𑌿𑌗𑌰𑍍𑌭𑌾 𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌯𑌥𑌾 𑌦𑍍𑌯𑍌𑌰𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌿𑌣𑍀 । 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌰𑍍𑌦𑌿𑌶𑌾𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌗𑌰𑍍𑌭 𑌏𑌵𑌂 𑌗𑌰𑍍𑌭𑌂 𑌦𑌧𑌾𑌮𑌿 𑌤𑍇𑌽𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥ ௨௨ ॥

𑌸𑍋𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌮𑌦𑍍𑌭𑌿𑌰𑌭𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌷𑌤𑌿 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌕𑌰𑌿𑌣𑍀𑌂 𑌸𑌮𑌿𑌙𑍍𑌗𑌯𑌤𑌿 𑌸𑌰𑍍𑌵𑌤𑌃 । 𑌏𑌵𑌾 𑌤𑍇 𑌗𑌰𑍍𑌭 𑌏𑌜𑌤𑍁 𑌸𑌹𑌾𑌵𑍈𑌤𑍁 𑌜𑌰𑌾𑌯𑍁𑌣𑌾 । 𑌇𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰𑌸𑍍𑌯𑌾𑌯𑌂 𑌵𑍍𑌰𑌜𑌃 𑌕𑍃𑌤𑌃 𑌸𑌾𑌰𑍍𑌗𑌲𑌃 𑌸𑌪𑌰𑌿𑌶𑍍𑌰𑌯𑌃 । 𑌤𑌮𑌿𑌨𑍍𑌦𑍍𑌰 𑌨𑌿𑌰𑍍𑌜𑌹𑌿 𑌗𑌰𑍍𑌭𑍇𑌣 𑌸𑌾𑌵𑌰𑌾𑌂 𑌸𑌹𑍇𑌤𑌿 ॥ ௨௩ ॥

𑌜𑌾𑌤𑍇𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌮𑍁𑌪𑌸𑌮𑌾𑌧𑌾𑌯𑌾𑌙𑍍𑌕 𑌆𑌧𑌾𑌯 𑌕𑌂𑌸𑍇 𑌪𑍃𑌷𑌦𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌸𑌂𑌨𑍀𑌯 𑌪𑍃𑌷𑌦𑌾𑌜𑍍𑌯𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌹𑌨𑍍𑌤𑍍𑌯𑌸𑍍𑌮𑌿𑌨𑍍𑌸𑌹𑌸𑍍𑌰𑌂 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌯𑌾𑌸𑌮𑍇𑌧𑌮𑌾𑌨𑌃 𑌸𑍍𑌵𑍇 𑌗𑍃𑌹𑍇 । 𑌅𑌸𑍍𑌯𑍋𑌪𑌸𑌨𑍍𑌦𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌮𑌾 𑌚𑍍𑌛𑍈

(𑌅𑌥𑍈𑌨𑌾𑌮𑌭𑌿𑌪𑌦𑍍𑌯𑌤 𑌅𑌮𑍋𑌽𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌅𑌮𑍋𑌽𑌹𑌮𑌸𑍍𑌮𑍀𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌜𑌪𑌨𑍍 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍀𑌂 𑌸𑌂𑌗𑌚𑍍𑌛𑍇𑌤𑍇𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௦ ॥

(𑌅𑌥𑌾𑌸𑍍𑌯𑌾 𑌊𑌰𑍂 𑌵𑌿𑌹𑌾𑌪𑌯𑌤𑍀𑌤𑌿 ॥) 𑌵𑌿𑌜𑌿𑌹𑍀𑌥𑌾𑌂 𑌦𑍍𑌯𑌾𑌵𑌾𑌪𑍃𑌥𑌿𑌵𑍀 𑌇𑌤𑌿 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣𑍋𑌰𑍂 𑌵𑌿𑌯𑍋𑌜𑌯𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌯𑍋𑌨𑌿𑌦𑍍𑌵𑌾𑌰𑌾𑌨𑍁𑌵𑌰𑍍𑌤𑌿 [illegible]𑌦𑌿𑌤𑌿 𑌯𑌾𑌵𑌤𑍍 । (𑌤𑍍𑌰𑌿𑌰𑍇𑌨𑌾𑌮𑌨𑍁𑌲𑍋𑌮𑌾𑌮𑌨𑍁𑌮𑌾𑌰𑍍𑌷𑍍𑌟𑌿) 𑌅𑌨𑍁𑌲𑍋𑌮𑌂 𑌶𑌿𑌰𑌃𑌪𑍍𑌰𑌭𑍃𑌤𑌿 𑌤𑍍𑌰𑌿𑌸𑍍𑌸𑍍𑌪𑍃𑌶𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 । 𑌆𑌶𑍀𑌰𑍍𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑌾𑌹— (𑌵𑌿𑌷𑍍𑌣𑍁𑌰𑍍𑌯𑍋𑌨𑌿𑌂 𑌕𑌲𑍍𑌪𑌯𑌤𑍍𑌵𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌨𑌾 ॥) (𑌅𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 ॥) 𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑌾𑌣𑌾𑌮𑌨𑍍𑌤𑍇 𑌅𑌸𑌾𑌵𑌿𑌤𑌿 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍀𑌨𑌾𑌮 𑌗𑍃𑌹𑍍𑌣𑍀𑌯𑌾𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௧ ॥ ௨௨ ॥

(𑌸𑍋𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌮𑌦𑍍𑌭𑌿𑌰𑌭𑍍𑌯𑍁𑌕𑍍𑌷𑌤𑌿) 𑌸𑍋𑌷𑍍𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌂 𑌪𑍍𑌰𑌸𑌵𑌾𑌭𑌿𑌮𑍁𑌖𑍀𑌂 𑌪𑌤𑍍𑌨𑍀𑌂 𑌯𑌥𑌾 𑌵𑌾𑌯𑍁𑌃 𑌪𑍁𑌷𑍍𑌕𑌰𑌿𑌣𑍀𑌮𑌿𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿𑌮𑌨𑍍𑌤𑍍𑌰𑍇𑌣 𑌪𑍍𑌰𑍋𑌕𑍍𑌷𑌯𑍇𑌦𑌿𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ௨௩ ॥

(𑌜𑌾𑌤𑍇𑌽𑌗𑍍𑌨𑌿𑌮𑍁𑌪𑌸𑌮𑌾𑌧𑌾𑌯𑍇𑌤𑍍𑌯𑌾𑌦𑌿 ॥) 𑌜𑌾𑌤𑍇 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍇 𑌤𑌦𑌙𑍍𑌕𑍇 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌮𑌾𑌧𑌾𑌯 (𑌪𑍃𑌷𑌦𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂) 𑌦𑌧𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌯𑌂 𑌕𑌂𑌸𑍇 (𑌸𑌂𑌨𑍀𑌯) 𑌸𑌂𑌯𑍋

वीरं प्रजया च पशुभिश्च स्वाहा । इति प्राणानुपस्पृश्य [illegible] जपेत् स्वाहा । यत्पूर्णात् [illegible] कृष्टिः [illegible] स्वाहेति ॥ ॥ २४ ॥

अथास्य दक्षिणं कर्णमभिनिधाय वागिति त्रिर्जपति दधि मधु घृतं संनीयान्तर्हितेन जातरूपेण प्राशयति भूस्त्वयि दधामि भुवस्त्वयि दधामि सुवस्त्वयि दधामि भूर्भुवस्सुवस्सर्वं त्वयि दधामीति ॥ ॥ २५ ॥

अथास्य नाम करोति वेदोऽसीति तदस्य तद्गुह्यमेव नाम भवति ॥ ॥ २६ ॥

अथैनं मात्रे प्रदाय स्तनं प्रयच्छति यस्ते स्तनश्शशयो यो मयोभूर्यो रत्नधा वसुविद्यस्सुदत्रः । येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि सरस्वति तमिह धातवेऽकरिति ॥ २७ ॥

अथास्य मातरमभिमन्त्रयते इडासि मैत्रावरुणी वीरे वीरमजीजनथाः । सा त्वं वीरवती भव यास्मान्वीरवतोऽकरदिति [illegible]

[illegible] इत्यर्थः । होममन्त्रानाह — [illegible] इत्यादिना ॥ ॥ २४ ॥

(अथास्य दक्षिणं कर्णमभिनिधाय वागिति त्रिः) अस्य पुत्रस्य दक्षिणे कर्णे मुखं निधाय वागिति त्रिर्जपेदित्यर्थः । (अथ दधि मधु घृतं संनीयान्तर्हितेन जातरूपेण प्राशयति) अन्तर्हितेन अव्यवहितेन जातरूपेण हिरण्येन संसृज्य दधिमधुघृतं तं पुत्रं प्राशयतीत्यर्थः । भूस्त्वयि दधामीत्यादयः प्राशनमन्त्राः ॥ ॥ २५ ॥

(अथास्य नाम करोति वेदोऽसीत्यादि ॥) स्पष्टम् ॥ २६ ॥

(अथैनं मात्रे प्रदाय स्तनं प्रयच्छतीत्यादि ॥) प्रयच्छति दापयेदित्यर्थः । स्तनप्रदानमन्त्रमाह — (यस्ते स्तनश्शशयो योमयोभूरित्यादि ॥) ॥ २७ ॥

(अथास्य मातरमभिमन्त्रयत इत्यादि ॥) इडासि मैत्रावरुणीत्यादिमन्त्रेण मातरमभिमन्त्रयेदित्यर्थः । ([illegible] इत्यादि ॥) [illegible] ब्राह्मणस्य जातः पुत्रः [illegible]

𑌨𑌯𑌏𑌵𑌂𑌵𑌿𑌦𑍋 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌸𑍍𑌯 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌜𑌾𑌯𑌤 𑌇𑌤𑌿 ॥ ௨௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌂 𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥 𑌵𑌂𑌶𑌃 𑌪𑍌𑌤𑌿𑌮𑌾𑌷𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍 𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌗𑍌𑌤𑌮𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌗𑍌𑌤𑌮𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌔𑌪𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍌𑌪𑌸𑍍𑌵𑌸𑍍𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌤𑍍𑌯𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑍌𑌶𑌿𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌕𑍌𑌶𑌿𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌲𑌂𑌬𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌵𑍈𑌯𑌾𑌘𑍍𑌰𑌪𑌦𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌵𑍈𑌯𑌾𑌘𑍍𑌰𑌪𑌦𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑌾𑌣𑍍𑌵𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌕𑌾𑌪𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌚 𑌕𑌾𑌪𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 ॥ ௧ ॥

𑌆𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌾𑌤𑍍𑌰𑍇𑌯𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌗𑍌𑌤𑌮𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌗𑍌𑌤𑌮𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌭𑌾𑌰𑌦𑍍𑌵𑌾𑌜𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌵𑌾𑌤𑍍𑌸𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍𑌸𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑌾𑌰𑌾𑌶𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌵𑌾𑌰𑍍𑌕𑌾𑌰𑍁𑌣𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌕𑌾𑌰𑍁𑌣𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌵𑌾𑌰𑍍𑌕𑌾𑌰𑍁𑌣𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌵𑌾𑌰𑍍𑌕𑌾𑌰𑍁𑌣𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌾𑌰𑍍𑌤𑌭𑌾𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌶𑍌𑌙𑍍𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌛𑍌𑌙𑍍𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌸𑌾𑌙𑍍𑌕𑍃𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌸𑌾𑌙𑍍𑌕𑍃𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌲𑌂𑌬𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌾𑌲𑌂𑌬𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌲𑌂𑌬𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌾𑌲𑌂𑌬𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌜𑍍𑌜𑌾𑌯𑌨𑍍𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑌾𑌯𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌨𑍍𑌮𑌾𑌣𑍍𑌡𑍂𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌶𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌲𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌚𑍍𑌛𑌾𑌣𑍍𑌡𑌿𑌲𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌰𑌾𑌥𑍀𑌤𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌰𑌾𑌥𑍀𑌤𑌰𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌭𑌾𑌲𑍁𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍍𑌭𑌾𑌲𑍁𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑍍𑌰𑍌𑌞𑍍𑌚𑌿𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌭𑍍𑌯𑌾𑌂 𑌕𑍍𑌰𑍌𑌞𑍍𑌚𑌿𑌕𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍌 𑌵𑍈𑌦𑌭𑍃𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑍍𑌵𑍈𑌦𑌭𑍃𑌤𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌕𑌾𑌰𑍍𑌶𑌕𑍇𑌯𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌕𑌾𑌰𑍍𑌶𑌕𑍇𑌯𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌯𑍋𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌪𑍍𑌰𑌾𑌚𑍀𑌨𑌯𑍋𑌗𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌸𑌾𑌞𑍍𑌜𑍀𑌵𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌤𑍍𑌸𑌾𑌞𑍍𑌜𑍀𑌵𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌾𑌦𑌾𑌸𑍁𑌰𑌿𑌵𑌾𑌸𑌿𑌨𑌃 𑌪𑍍𑌰𑌾𑌶𑍍𑌨𑍀𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰 𑌆𑌸𑍁𑌰𑌾𑌯𑌣𑌾𑌦𑌾𑌸𑍁𑌰𑌾𑌯𑌣 𑌆𑌸𑍁𑌰𑍇𑌰𑌾𑌸𑍁𑌰𑌿𑌃 ॥ ௨ ॥

𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌯𑌾𑌜𑍍𑌞𑌵𑌲𑍍𑌕𑍍𑌯 𑌉𑌦𑍍𑌦𑌾𑌲𑌕𑌾𑌦𑍁𑌦𑍍𑌦𑌾𑌲𑌕𑍋𑌽𑌰𑍁𑌣𑌾𑌦𑌰𑍁𑌣 𑌉𑌪𑌵𑍇𑌶𑍇𑌰𑍁𑌪𑌵𑍇𑌶𑌿𑌃 𑌕𑍁𑌶𑍍𑌰𑍇𑌃 𑌕𑍁𑌶𑍍𑌰𑌿𑌰𑍍𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌸𑍋 𑌵𑌾𑌜𑌶𑍍𑌰𑌵𑌾 𑌜𑌿𑌹𑍍𑌵𑌾𑌵𑌤𑍋 𑌬𑌾𑌧𑍍𑌯𑍋𑌗𑌾𑌜𑍍𑌜𑌿𑌹𑍍𑌵𑌾𑌵𑌾𑌨𑍍𑌬𑌾𑌧𑍍𑌯𑍋𑌗𑍋𑌽𑌸𑌿𑌤𑌾

𑌭𑌵𑌨𑍍𑌤𑍀𑌤𑍍𑌯𑌰𑍍𑌥𑌃 ॥ ॥ ௨௮ ॥

𑌇𑌤𑌿 𑌷𑌷𑍍𑌠𑌾𑌧𑍍𑌯𑌾𑌯𑍇 𑌚𑌤𑍁𑌰𑍍𑌥𑌬𑍍𑌰𑌾𑌹𑍍𑌮𑌣𑌭𑌾𑌷𑍍𑌯𑌮𑍍 ॥

𑌅𑌥𑍇𑌦𑌾𑌨𑍀𑌂 𑌸𑌮𑌸𑍍𑌤𑌪𑍍𑌰𑌵𑌚𑌨𑌵𑌂𑌶𑌃 । 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌪𑍍𑌰𑌾𑌧𑌾𑌨𑍍𑌯𑌾𑌦𑍍𑌗𑍁𑌣𑌵𑌾𑌨𑍍 𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑍋 𑌭𑌵𑌤𑍀𑌤𑌿 𑌪𑍍𑌰𑌸𑍍𑌤𑍁𑌤𑌤𑍍𑌵𑌾𑌤𑍍 𑌸𑍍𑌤𑍍𑌰𑍀𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷𑌕𑍃𑌤𑌪𑍁𑌤𑍍𑌰𑌵𑌿𑌶𑍇𑌷

आदित्यमण्डलवर्तिना वादित्यमना हरिताश्वरूपवाजिनः [illegible] [illegible] [illegible] सूर्यस्य [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥ ॥ ३ ॥

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ॥ ४ ॥

इति षष्ठाध्याये पञ्चमं ब्राह्मणम् ॥

इति बृहदारण्यके षष्ठाध्यायस्समाप्तः ॥

बृहदारण्यकोपनिषत्समाप्ता ॥

[illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible] [illegible] [illegible] ॥ ४ ॥

इत्यष्टमाध्याये पञ्चमं ब्राह्मणम् ॥

इति वाजसनेयके बृहदारण्यकभाष्ये अष्टमाध्यायस्समाप्तः ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] रङ्गरामानुजमुनिः [illegible] ॥